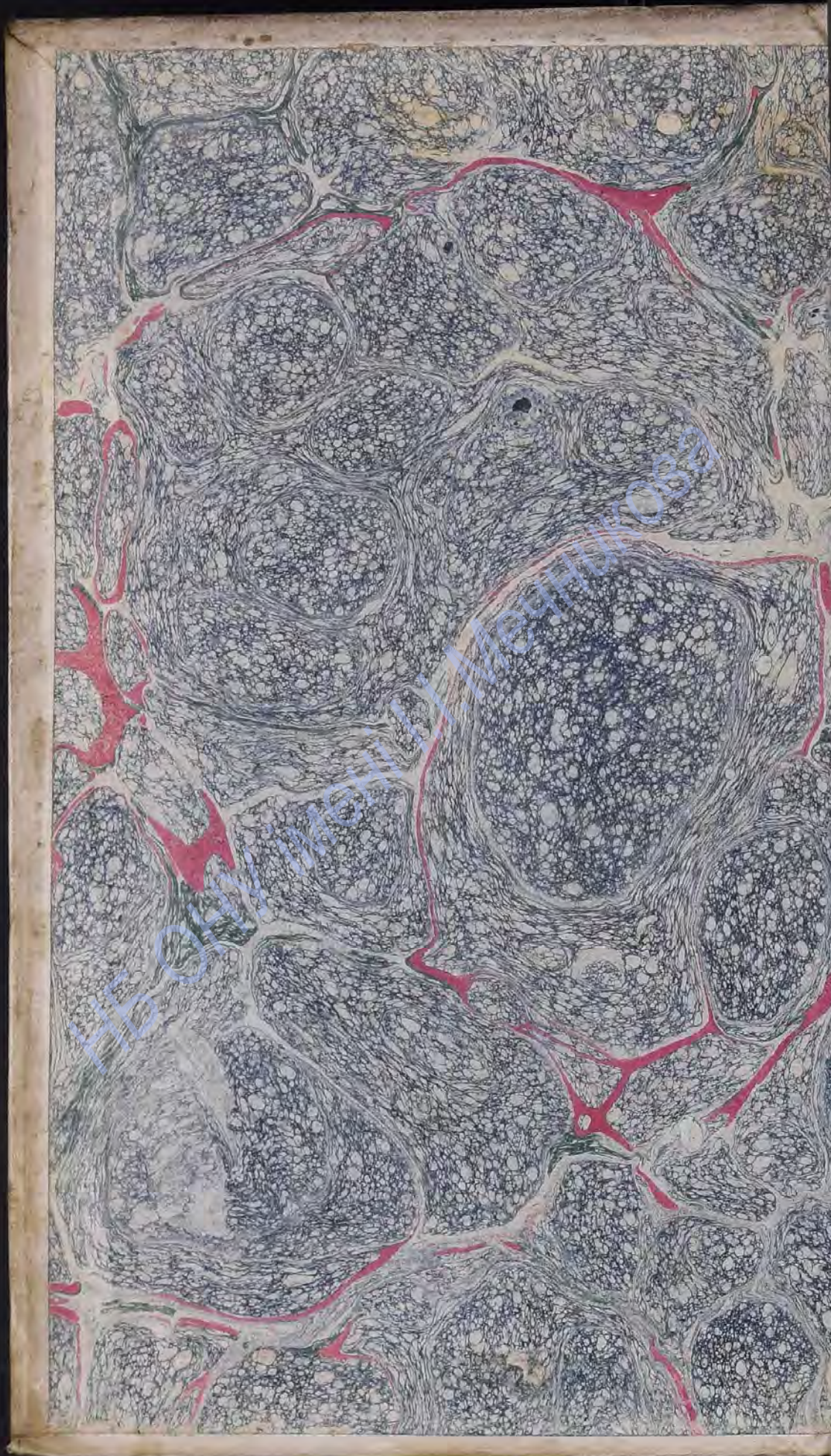
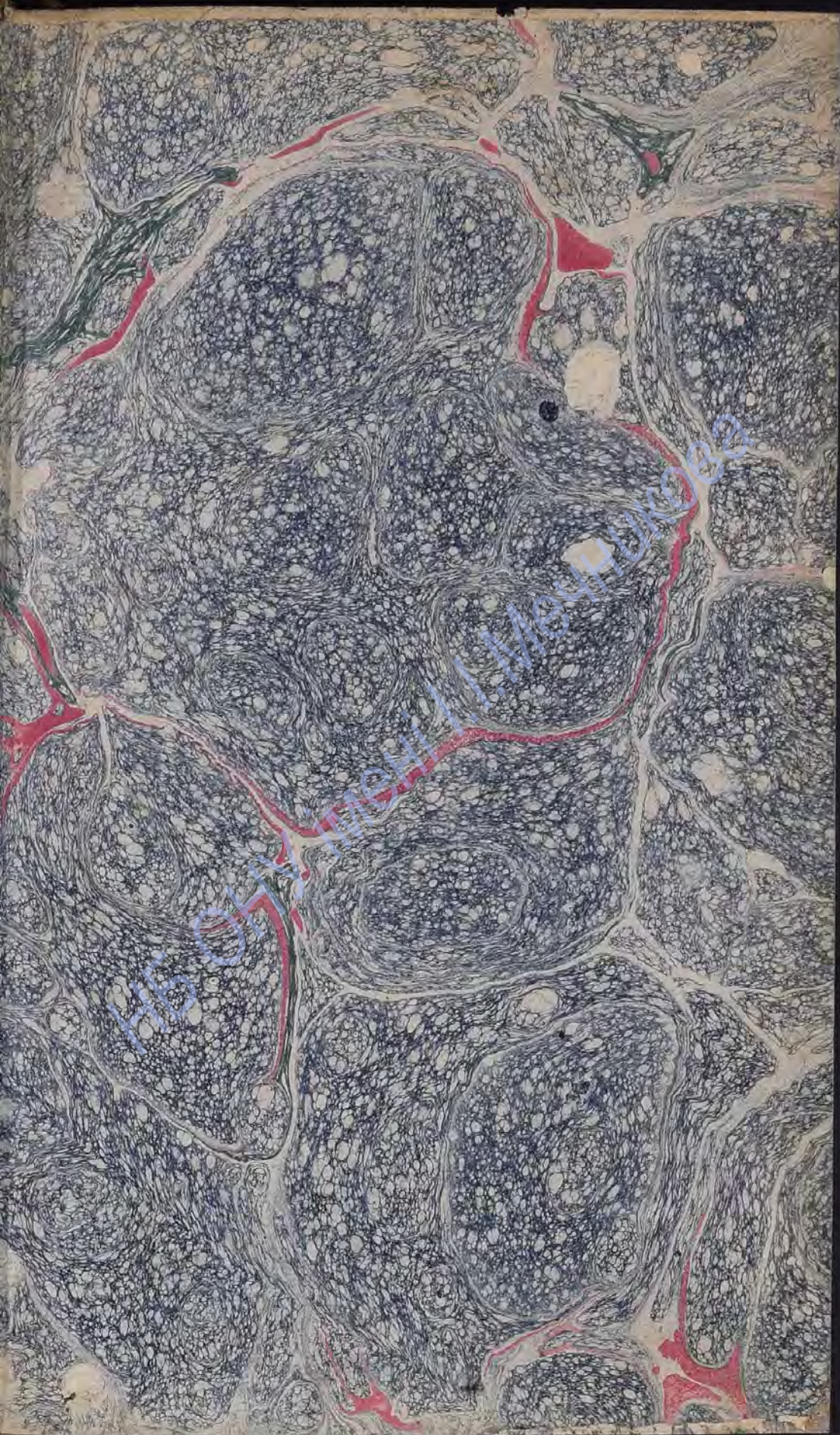

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

M1.

Π Ο Λ Υ Β Ι Ο Τ
ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΤ
Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Ω Ν
Τ Α Σ Ω Ζ Ο Μ Ε Ν Α.

P O L Y B I I
MEGALOPOLITANI
HISTORIARVM
QVIDQVID SVPEREST.

RECENSUIT, DIGESSIT,
EMENDATIORE INTERPRETATIONE, VARIE-
TATE LECTIONIS, ADNOTATIONIBVS, INDI-
CIBVS ILLUSTRAVIT

IOHANNES SCHWEIGHÆVSER
ARGENTORATENSIS,

TOMVS SECVNDVS.

LIBER IV. ET V.

CVM RELIQVIIS LIBROR. VI. ET VII.

LIPSIÆ
IN LIBRARIA WEIDMANNIA
MDCCLXXXIX.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

PRAEFATIO EDITORIS.

DE CODICIBVS MSSTIS,

QVIBVS VSI SVMVS IN RECENSENDIS EXCERPTIS
EX LIBRIS POLYBII DEPERDITIS: TVM DE ALIIS
NONNVLLIS REBVS, AD HANC EDITIONEM
PERTINENTIBVS.

I.

Codices Mssti, EXCERPTA ANTIQVA continentes.

Quum in hoc Volumine ad eos accedamus Historiarum Polybii libros, e quibus nonnisi Excerpta atque Fragmenta ad nostram ætatem pervenerunt; persequemur hoc loco ea, quæ in Præfatione primo volumini præmissa de Codicibus manuscriptis, quibus in recensendis harum Historiarum Reliquiis usi sumus, dicere institueramus: ac primo quidem de illo dicamus genere Excerptorum, quæ, quoniam ante cetera fortasse confecta, certe prius, quam cognita atque reperta essent Eclogæ de Legationibus ac de Virtutibus & Vitiis, in lucem producta sunt, *Antiquorum Excerptorum* nomine, quo a reliquis distinguerentur, appellavimus.^{a)} Illa igitur ex Libris duodecim, qui quintum sequuntur, ducta, *Ἐπιτομῆς* vel *Ἐπιτομῶν* titulo primum in editione Basileensi quinque prioribus Libris integris sunt adjecta: *Excerptorum* nomine, quo ad hunc diem potissimum innotuerunt, insignivit Casaubonus; qui de eisdem, cum ex msstis Codicibus, tum vero maxime ex perspicaci felicique Conjectura emendandis, singulariter imprimis atque immortaliter promeritus est. Nam ea

a 2

quidem

a) Vide Præfat. ad Tom. I. Sect. I. n. 3. p. vii. & Sect. II. n. 2. p. xvi sqq.

quidem est horum Excerptorum in scriptis libris conditio, ut, Codicum omnium probatissimas Lectiones in unum si conferas, multo tamen gravioribus vulneribus in his, quam in quinque prioribus Libris, laboret oratio, multoque frequentior tentandæ Conjecturæ locus relinquatur. Neque id mirum. Codex, quo usus est Compiler, ab illo vetusto Codice, qui communis fons est eorum Codicum Polybianorum, quibus hodie utimur, jam multis in locis in pravam abierat partem: ^{b)} tum vero rursus Compiler, qui exiguo sane iudicio hæc Excerpta confecit, alia multa ipse in transcribendis eis, quæ ex integro codice selegit, peccasse videtur; quorum errorum contagium deinde ad omnes Codices, qui ex ipsius exemplo promanarunt, pervasit. Quæ cum ita sint, minime spernendum tamen præsidium nos in Codicibus, quibus licuit nobis uti, invenimus, non solum ad statuendum, quid ex scriptis libris profecisset Casauboniana recensio horum Excerptorum, quid Editoris ingenio deberetur; verum etiam ad emendanda passim sive ea, quæ ex Hervagiana editione retinebat Casaubonus, sive quæ in ea immutaverat.

Codicum vero, qui hodie supersunt, quibus illa *Excerpta* continentur, *varia esse genera* reperio. I. *Primum genus* eorum, qui totam ipsius Compileris rationem tenuerunt: id est, qui *Excerpta non ex eis tantum Polybii Libris, qui quintum sequuntur, sed ex prioribus quinque pariter complectuntur*, atque etiam breves illas sententias sive Fragmenta minora exhibent, quæ ex eis Historiæ Polybianæ partibus, quæ in ipsa Epitome prætermissæ sunt, ad marginem passim adnotaverat Compiler. Quibus de minoribus Fragmentis II. Casaubonus, postquam ex illorum numero ea, quæ ex Libris post quintum ducta sunt, in unum locum collecta inter Fragmenta Polybiana edidisset, ^{c)} univèrse his verbis monuit lectorem: *Sciendum est,*

b) Confer Præfationem eidem Tomo I. præmissam, Sect. IV. n. 6. p. XLVI.

c) Pag. 1028 sq. edit. Casaub. (Edit. Gron. T. II. p. 1541 sq. Ernest. T. III. p. 263 sq.)

est, inquit, auctorem Epitomes, in conficiendis his Eclogis, interdum etiam breviores quasdam excerpisse sententias, quæ in Vrbinati Codice extra paginam in mundo, suis quæque locis, sunt descriptæ. Exempli gratia, sub finem libri primi ad Excerpta de bello Sociali Carthaginienſium in ora codicis est hæc gravissima ſententia adnotata: Οὕτως καὶ κατὰ ταύτας τὰς ἀμαρτίας μεγάλην ἔχει διαφορὰν ἢ μετρίότης, καὶ τὸ μηδὲν ἀνήμεστον ἐπιτηδεύειν ἐκουσως. quæ extat p. 88. (lib. I. cap. 88, 3.) Eadem ratio ſervata ubique. Quin igitur vere Polybiana iſta ſint, per illum optimum codicem dubitare nobis non licet. Ex hoc itaque genere eſt CODEX ille VRBINAS, hodie VRBINO-VATICANVS, de quo jam in Præfatione ad Tomum primum huius editionis verba feci: d) omnium ceteroquin codicum Polybianorum, quos novimus, excepto illo Vaticano qui quinque priores Libros integros continet, vetuſtiſſimus. Quo ex codice Lectiones ab Hervagiano exemplo diſcrepantes, a libro primo uſque ad libri noni caput 19 extr. (quod nobis caput vigefimum eſt) ſtudioſe noſtram in gratiam enotatas, nobiſcum communicavit idem, quem ſæpius laudavi, Spallettus. In reliqua parte libri noni, & in ſequentibus libris, contentum eſſe oportuit ea Lectionis Varietate, quam ex eodem codice ipſe olim Iſ. Caſaubonus ad oram ſui exempli editionis Hervagianæ adnotaverat; quo de exemplo Iac. Gronovius lectiones iſtas codicis Vrbinatiſ, nota *Vrb.* ſignatas, una cum aliis Caſauboni adnotatiſ, in libellum tranſcripſit, cujuſ uſus mihi cum reliquo Adparatu Gronoviano ad Polybium Ill. Ruhnkenii beneficio conceſſus eſt. e) Codex hic Vrbinas nihil habet ex libro decimo ſeptimo excerptum. Quæ vulgo ad librum XVII. referuntur, ea hic codex ad decimum octavum

d) Sect. IV. n. 6. p. xlv ſeqq. ubi etiam alia nonnulla ſpecimina iſtorum brevium Fragmentorum, quæ in ora huius Codicis notata ſunt, dedimus p. xlvii ſeq. Laudem, qua eundem codicem proſe-

cutus eſt Caſaubonus, vidimus in eadem Præfat. noſtra ad Tom. I. p. xx. nota e).

e) Vide Præfat. ad Tom. I. Sect. II. n. 5. p. xxiii. ibique notam o).

librum refert, hoc titulo, Πολύβιου τοῦ ἸΗ'. scil. Ἐπιτομή. Quod quidem, cum ex consensu aliorum bonæ notæ codicum & Stephani Byzantini, tum vero ex temporum ratione, quorum res gestæ & hoc libro & præcedente libro XVIto continentur, colligi potest haud immerito esse factum. Videturque aut nihil prorsus excerptum ex libro decimo septimo fuisse ab ipso compilatore horum Excerptorum, aut, si quid fuit, illud intercidisse: nisi fortasse pars aliqua libri illius, de quo ambigitur, nempe tredecim priora capita, ad *septimum decimum*, reliqua ad *decimum octavum librum* fuerint referenda; quam rationem nos in hac editione cum Henr. Valesio tenebimus.

Vrbinati Codici simillimus fuit is, quo FVLV. VRSI-
NVS olim usus est in Emendationibus in Polybium, quas
ad calcem Eclogarum de Legationibus adjecit. ^{f)} Quod
quidem cum ex ipsis maxime emendationibus, quas hisce
Excerptis adtulit, intelligere mihi visus sum; tum vero ex
eo colligi posse putaverim, quod inter Fragmenta Poly-
biana easdem sententias, quas ex codice Vrbinatæ exhibuit
Casaubonus, jam ipse ediderat Vrsinus. ^{g)} Nam quod
vir, quem in indicandis codicibus msstis, quibus usus est,
perbreviter semper ac jejune (ut fere solebant ea ætate edi-
tores) versatum videmus, sententiis istis tituli loco hæc
verba inscripsit, *Ex libro manuscripto incerti*; id quidem
non eo valere puto, ut inde *appareat, aliena fide illas edi-
disse Vrsinum*, nec vidisse codicem in quo illæ inessent,
quod Casaubonus sibi persuaserat. ^{h)} Imo vero suspicari
prope liceret, eisdem ipsis Vrbinatibus membranarum usum
esse Vrsinum, ni passim loca nonnulla dubium moverent,
ubi ex vetere suo Codice notabiles Lectiones protulit,
quas ex Vrbinatæ nec a Spalletto nec a Casaubono enota-
tas video.

2. Aliud

f) De illis Vrsini Emendationibus dictum est in Præf. ad Tom. I. Sect. II. n. 3. p. xix. & Sect. IV. n. 7. p. XLVIII.

g) In Selectis de Legationibus p. 274 sq.

h) Casaub. in Fragmentis Polybianis, loco paulo superius citato.

2. Aliud est genus eorum Codicum, in quibus *Excerpta ex libro sexto Et sequentibus adjecta sunt quinque prioribus libris integris*. Hoc ex genere fere unicus, qui ad nostram notitiam pervenit, CODEX AVGVSTANVS est: ¹⁾ qui, sicut ceteris omnibus, qui quidem hæc Excerpta continent, excepto Vrbinate, vetustior est, sic & multo emendatior, & bonitate Vrbinati proximus; atque etiam haud raro probas lectiones præstat, ubi ille in errore versatur. Et hic pariter codex, prætermisso libro XVII, quæ Excerpta vulgo isto numero notantur, ad librum XVIII refert, hoc titulo: Πολυβίου τοῦ ἡ λόγου κατ' ἐπιτομήν. ²⁾ In fine autem non habet illa adfumenta, quæ aliis codicibus recentioribus sive per errorem sive per fraudem quamdam adjecta sunt, de quibus paulo post dicemus. ³⁾

Est quidem *Florentiæ in Bibliotheca LAURENTIANA MEDICEA* Codex, idem ille de quo supra dixi, ⁴⁾ qui præter quinque priores libros Polybii integros Excerpta etiam ex reliquis, a sexto usque ad decimum septimum vel octavum, sicut Augustanus, complectitur, neque in fine aliud Excerptorum adfumentum habet. Sed in illo, sicut in aliis recentioribus, de quibus mox agetur, extremus Excerptorum Liber non *decimus octavus*, sed *decimus septimus*, 17. numeratur. Suntque in eodem codice Excerpta illa Polybiana non ab ea manu, quæ quinque priores libros scripsit, sed ab alia manu suppleta; ut post Montfauconium in *Biblioth. Msstorum T. I. p. 375.* docuit Bandinius in *Catal. Biblioth. Laurentianæ T. II. p. 628.* Ex illo Mediceo Codice, qui sæpius cum Hervagiano exemplo & aliis recentioribus codicibus in deteriora abit, ubi Augustanus probam lectionem tenet, Varietas Lectionis excerpta est in Adparatu nostro Gronoviano ad Polybium; pariterque ex *alio codice MEDICEO*, qui Excerpta

a 4

ex

i) De eo confer quæ diximus in Præfat. ad Tom. I. Sect. IV. n. 2. p. xxxvi sqq. & Sect. II. n. 2. p. xvi sq.

scriptus est: veluti sextus, Πολυβίου τοῦ τοῦ λόγου κατ' ἐπιτομήν.

1) Vide infra, n. 4.

m) Præf. ad T. I. Sect. IV. n. 5.

k) Simili modo quisque liber in p. XLIII.

ex libro VI - X. continet, quem Bandinius T. II. p. 641. recensuit. Nec tamen valde religiosa diligentia ex his codicibus lectiones omnes discrepantes a Gronovio excerptæ videntur; puto, quod earum multas nimis manifeste mendosas esse intellexisset. ⁿ⁾

3. Sunt alii Codices, in quos *Excerpta ex uno* potissimum libro Sexto Polybii, ob notabile imprimis argumentum de Reipublicæ ac Militiæ Romanæ ratione & præstantia, relata sunt; eadem prorsus, ab initio ad extremum, quæ aliis codicibus continentur. Istis autem libri Sexti reliquiis adjecta sunt, ob argumenti similitudinem atque cognationem, *Fragmenta nonnulla ex aliis Libris decerpta*. Scilicet primo: Ἀπὸ τοῦ δεκάτου ὀγδόου λόγου, id est, ex libro XVIII fragmentum illud, quo & armaturam & aciei instructionem Romanorum atque Macedonum inter se confert Polybius; a verbis Ἐγὼ δὲ κατὰ τὴν ἕκτον βίβλον ἐν ἐπαγγελίᾳ καταλιπὼν (quæ vulgo medio cap. 23. libri XVII. leguntur, in hac nostra autem editione initium facient capitis undecimi libri XVIII.) usque ad verba ἡεὶ πρὸς Λάρισσαν. quæ vulgo claudunt cap. 29. ejusdem libri XVII. nobis autem sunt extr. cap. 16. libri XVIII. Tum Fragmentum de Scipionis animo imperatorio & exercitationibus militaribus; Ἀπὸ τοῦ δεκάτου λόγου, ex libro Decimo, a verbis Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον νεανίσκοι τιμῆς, usque ὅλην ποιῆς τὴν δύναμιν ἰσχυράν. (lib. X. cap. 19-22.) Cui fragmento, per errorem amanuensis, (ut videtur) qui istum locum excerpere debuit, subjectum est continua serie aliud breve Fragmentum, quod in tota collectione Excerptorum antiquorum (cap. 23. libri X.) proxime sequebatur, sed ad superius argumentum nihil perti-

n) Enotatæ sunt illæ Lectiones codicis Medicei in ora ejusdem exempli editionis Gronovianæ, de quo dixi loco modo citato. Ad finem libri XVII. p. 1077 hæc notavit Gronovius: Finivi collationem Polybii hujus cum Ms. Laurentiano, in pergameno, & quadrato, sed nuperæ

manus, die 20 Octobris Florentiæ. In fine libri X. p. 865. hæc adseripxit: Hucusque Mstus in folio & charta. Ex hoc codice ductæ videntur illæ lectiones, quæ adjecta habent verba alter ms. Quæ vel nullam notam vel notam 2 adjectam habent, in his uterque Codex consentire viderur.

pertinet. Denique addunt nonnulli & aliud Fragmentum, pariter nihil ad rem, de qua in superioribus agebatur, spectans, cui titulum *περὶ Μηδίας* faciunt; quod vulgo caput 24. ejusdem libri X. occupat, nobis cap. 27. libri X. erit. Hoc genus Excerptorum exhibet in Bibliotheca Laurentiana Medicea Codex ille membranaceus seculi decimi quinti, complura simul Xenophontis scripta complectens, quem recensuit Bandinius in Catal. Tom. III. p. 203. Quo in codice, initio Excerpti illius quod ex libro XVIII. ductum est, in ora libri hoc legitur de isto Excerptorum Polybianorum selectu monitum: *Ἐκόντες παρήκαμεν τοὺς μεταξύ ἀπὸ τοῦ Ἑκτοῦ λόγους, καὶ ἐθέμεθα τὰ δε τοῦ ἡ. διὰ τὴν σύγκρισιν ἣν ποιῆται ὁ συγγραφεὺς τῶν Ῥωμαϊκῶν καὶ Μακεδονικῶν στρατευμάτων.* id est: *Consulto prætermisimus libros a sexto interjectos, & hæc ex libro XVIII. adposuimus, propter collationem quam inter Militiam Romanorum & Macedonum instituit Scriptor.*

Eadem Fragmenta, excepto ultimo *περὶ Μηδίας*, uno tenui volumine, forma majori, complectitur CODEX REGIUS No. MDCLII; quem, non admodum licet antiquum, diligenter consuluisse & cum vulgato textu contulisse minime me pœnituit. In hoc Codice, quem nota *Reg. D.* insignivi, post Excerptum illud quod ex libro XVIII. ductum est, leguntur duæ sententiæ Polybianæ ex illarum numero, quas oræ codicis Vrbinatis inscriptas esse supra monui; o) scilicet: *Πολεμοῦντας γὰρ δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας* &c. quæ etiam in Ecloga VI. de Legat. conservata est, atque in nostra editione libro XVIII. cap. 20. v. 7. legetur. Tum: *Οὐδεὶς γὰρ οὕτως οὔτε μάρτυς* &c. quæ a nobis capiti 26 libri XVIII. (quod Eclogam VIII. de Legationibus continebit,) subjiçietur, præeunte Livio lib. XXXIII. cap. 28. p) Ex quo intelligitur, eum,

a 5

quî

o) Hac Sect. n. I. not. c).

p) Adjecta eodem loco in hoc codice alia est sententia: *Τῶν γὰρ παραβόλων καὶ καλῶν ἔργων ἐφίενται μὲν πολλοὶ, τολμῶσι δ' ὀλίγοι*

φαύειν. quæ in pleniore Excerptorum collectione paulo post in ipso contextu legitur, initio capitis 34. (nobis cap. 36.)

qui primus selectum instituit Excerptorum hoc codice comprehensorum, exemplari usum esse ex eo genere, ad quod vetustas illas Vrbinates membranas retulimus. Regio istius Codici similis est OXONIENSIS, *Bibliothecae Bodlejanae*, No. 3367. ex quo varietatem Lectionis a Jac. Gronovio enotatam in *Adparatu Gronoviano* inveni. De ipso codice hæc monuit Gronovius: ^{q)} *Contuli librum VI. cum Ms. Oxoniensi, qui in primis paginis indicabatur fuisse e libris DAVIDIS HOESCHELII Augustani. Et præter sextum erant Fragmenta quinque foliorum ex Libro, ut notabatur, XVIIIvo. In fine erat Θεῶ τῷ δόντι τὴν ἀρχὴν καὶ τέλος δόξα.* ^{r)}

4. Postquam cœptum erat, libri sexti reliquias separatim describere, ex eo tempore *Excerpta* ex ceteris libris, a septimo usque ad decimum octavum, seorsim exscribi, absque sexto, vulgo cœperunt. Cujus generis sat multi Codices ad hunc diem supersunt. Sunt duo REGII, No. MDCL. & MDCLI, quibus usus sum; quorum illum *Reg. F.* hunc *Reg. G.* insignivi. Horum altero (nescio utro; neque enim multum inter se differunt) usus est Casaubonus, qui eum non admodum bonæ notæ esse nec immerito pronunciavit. ^{s)} Vterque seculo XV. scriptus perhibetur. His paulo meliorem & emendatiorem reperi, qui mihi interdum fons etiam illorum visus est, quem VESONTINVM adpello, ad Bibliothecam Abbatiae S. Vincentii, quæ Vefontione in Comitatu Burgundiæ est, pertinens; qui mecum, intercedente Brunckii nostri gratia, est communicatus. Ejusdem fere notæ TVBINGENSIS est CODEX, cujus diversitatem Lectionis diligentissime enotatam, & cum

q) Ad initium libri VI. in eo exemplo Polybii Gronoviani, quod Lectiones Polybianas a Ioh. Bæclero ex codice Augustano excerptas margini adscriptas habet.

r) Eadem *Excerpta* ex libro VI. cum appendice ex libro XVIII. adnexa sunt libris quinque prioribus

integræ in *Codice San-Germanensi* No. CCCXVIII. cui quidem non multum momenti tribuit Montfaucon in *Biblioth. Mssorum* T. II. p. 1063. Cf. *Catal. Biblioth. Coislianae* p. 430.

s) Vide *Præfat. nostram* ad *Tom. I.* p. xx.

eum variarum editionum & codicis Augustani lectionibus collatam, publici juris fecit Reussius Vir Clarissimus. ¹⁾

Isti Codices cum plurima alia, tum hoc, inter se commune habent, ut, quem *librum* alii *decimum octavum* ferunt, eundem *septimum decimum* numerent; ne scilicet ex uno libro, inter ceteros interjecto, interciddisse viderentur Excerpta. Tum vero vel idem ille, qui primus istum numerum mutavit, vel alius deinde librarius, quum videret, eis codicibus, de quibus paulo ante dixi, qui librum sextum continent, adjectum esse Fragmentum ex libro XVIII; sive imprudens, neque cogitans hoc ipsum fragmentum jam paulo ante in eodem libro, quem XVII numeravit, a se descriptum esse, sive (quod credibilis est) fraude quadam, ut fucum faceret emtori, eique persuaderet, pleniorum & locupletiorum Polybianum codicem se illi vendere; idem ipsum Fragmentum, Ἐγὼ δὲ κατὰ τὴν ἕκτὴν βίβλον ἐν ἐπαγγελίᾳ καταλιπὼν &c. velut ex sequenti Libro excerptum, denuo descripsit, & superioribus Excerptis adjecit, præfixo titulo: Πολυβίου ἐκ τοῦ ιθ' λόγου. id est: *Excerpta ex Polybii Libro XVIII.* Denique & Fragmentum illud de Scipione, de quo pariter paulo superius dixi, Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον νεανίσκοι τινὲς &c. repetiit prioribusque attexuit; non quidem *decimum Librum* inscribens, sed, quo auctiorem nimirum Polybium daret, ad *decimum nonum Librum* referens, hoc titulo: Πολυβίου ἐκ τοῦ ιθ' λόγου. Περὶ τῆς Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ ἡγεμονικῆς ἐμπειρίας. Eidemque fragmento, ut paulo etiam ampliores viderentur Reliquiæ quas ex libro XIX. exhiberet, alterum fragmentum (ex eodem libro X. ductum) περὶ Μηδίας, adjecit. Istam, quam exposui, codicum hujus familiæ rationem quum non perspiceret Nesselius in recensione duorum ex eadem familia *Codicum Polybianorum*, qui sunt in *Bibliotheca*

¹⁾ Jerem. Dav. Reuss Beschreibung Anzeige der verschiedenen Lesarten. einiger Handschriften aus der Universitäts-Bibliothek zu Tübingen, nebst Tübing. 1773. in 8. Conf. Præf. ad T. I. p. XIII.

theca Cæsarea Vindobonensi, ^{u)} non modo sibi fucum fieri passus est, verum etiam doctissimo persuasit Fabricio, inesse in illis codicibus Excerpta Polybiana, quæ in lucem nondum essent protracta. ^{x)} Quem errorem Kollarius coarguit, in Epistola de Commentariis in manu exaratos Codices Bibliothecæ Vindobonensis. ^{y)} Ex eisdem Codicibus Vindobonensibus specimina Lectionum e duobus prioribus capitibus libri septimi excerptarum olim ad me miserat Illustris L. B. de Locella, uberiora etiam ultro offerens, si operæ pretium mihi videretur: sed quum intelligerem, post ea quæ mihi ad manus essent subsidia, nihil magnopere utilitatis ad Polybium ex aliorum istius præsertim familiæ codicum collatione accessurum, veritus sum & otio & humanitate politissimi Viri abuti.

Ad eandem familiam pertinuisse eum Codicem, quo ad procurandam editionem *Hervagianam* usus est *Arleminus*, ^{z)} intelligitur ex eo, quod in fine græci textus Excerptorum ex libro XVII. monuit Editor; ubi, *in græco exemplari*, inquit, *quædam sequebantur, ex præcedentibus tantum excerpta, quamquam titulo Epitomes libri XVIII inscribebantur: ea certo consilio omittenda censuimus.* ^{a)} Eodem pertinet *Leidensis Codex*, ad quem in Notis editis nonnumquam provocavit Gronovius, & passim in omni exempli suæ editionis. ^{b)} Tum Codex *Dorvillianus*, e quo Lectiones nonnullas, minime quidem bonitate præstantes,

u) Catal. Biblioth. Vindobonensis, Parte V. Cod. 25. & Cod. 30.

x) Fabricius in Bibl. Græc. T. II. p. 755.

y) Conf. Acta Eruditorum Lipsiensia anni 1760. p. 286.

z) Conf. Præf. nostram ad T. I. Sect. II. n. 2.

a) Codex ille quorsum pervenerit, non satis habeo, compertum. Casaubonus, de Codicibus Polybianis differens, quibus ipse usus est, ait, *idem ipsum exemplar, unde Basilensis editio fuerat desumpta, a Franc.*

Pithæo sibi esse suggestum. (Vide Præf. nostr. ad T. I. p. xx.) Sed quum in Rhemensem Bibliothecam migraverit Pithæana, illius codicis tamen in recensione Bibliothecæ Rhemensis apud Montfauconium in Bibliotheca Mssorum nullam video mentionem factam. Quod si dono datus ille codex Casaubono est, fuerit hodie, si cui tanti videbitur, inter Oxonienses querendus.

b) De illo codice cf. Reisk. Animadv. ad Polyb. p. 615. & Catal. Biblioth. Lugduno-Bat. p. 343.

stantes, protulit Dorvillius ad Charitonem. Denique *Oxonienſes Bodleiani tres*, No. 3664. 65. 66: ^{c)} qui, quamquam in Catalogo Codd. Msstorum Angliæ in Codicibus Ioh. Seldeni recensentur, tamen Iſaaci Caſauboni olim fuiſſe videntur; cujus filius Mericus Caſaubonus *Epitomarum Polybii plura mſta exemplaria* commemorat, ad ſe miſſa, quæ patris Iſaaci olim fuiſſent. ^{d)} In quibus Codd. Oxonienſibus, ut ex Gronovianis ſchedis intellexi, eſt iſ qui a *Joyeuſio* Cardinali olim Iſ. Caſaubono fuerat oblatuſ: ^{e)} & eſt fortaſſe in eiſdem *Memmianuſ*, cujus idem Caſaubonus meminit, & e quo ſubinde lectionem aliquam in ora ſui exempli notavit Gronoviuſ: denique in eiſdem fortaſſe etiam eſt Pithæanuſ ille, ex quo olim ab Arlenio editio Baſileenſis adornata eſt. ^{f)}

5. Denique ſingulariſ eſt **CODEx REGIvS** **MMDCCCCLXVII.** qui ad ſeculum XV. refertur: quo codice, præter alia aliorum Auctorum ſcripta, continentur *ex Polybii libris nonnullis ſelecta Excerpta*; quæ negligentia quidem ſtylo, ſed ex ſatis probato exemplari deſcripta ſunt, ita ut inter plurima eaque putida utique librarii ſphalmata multæ probæ lectiones in hoc codice ſint conſervatæ, quæ in aliis codicibus depravatæ ſunt. Hunc nota *Reg. E.* designavi. Inſunt autem ei Fragmenta ex libro VI. cap. 1 - 16. (capita nunc dico editionis Gronovianæ & Erneſtinæ:) tum rurfuſ ex VI. 41 - 56. X. 1 - 20. X. 29 - 37.

c) Codex Bodl. 3666. in Catal. librorum mſtorum Angliæ T. I. p. 162. diſerte hiſ verbis recenſetur: *Polybii Excerpta ex ſeptimo ad decimum nonum librum, cum fragm. de Media.* Duo præcedentes codices, no. 3664 & ſq. brevioribuſ verbis expediuntur: *Excerpta ex Hiſtoriis Polybii.*

d) Vide Mer. Caſauboni Præfat. ad Notas ſuas in Polybium, Tomo III. Polybii Gronoviani p. 207. — Edit. Ern. T. III. p. 692.

e) Conf. Præfat. noſtram ad T. I.

p. xx. *Joyeuſianuſ* ille tamen ſexti etiam libri Polybiani Epitomen cum ceteriſ complectitur. Certe Iac. Gronoviuſ eodem loco, ubi de codice Oxonienſi, olim Hæſcheliano, qui Epitomen libri ſexti continet, locutuſ eſt, hæc verba adjecit: *hiſdem ſtylibuſ* (inquit) *erant conjuncta eadem libri Vti cum reliquiſ omnibuſ Fragmentiſ, quæ indicabantur fuiſſe e Bibliotheca Illuſtriſſ. Cardinaliſ D. Joyeuſii &c. quæ collationem non merentur.*

f) Vide, paulo ante, notam d)

37. XI. 17. XI. 1-3. (cui Fragmento tamen perperam inscriptus rursus titulus est, ἐκ τοῦ δεκάτου.) Tum rursus XI. 18-31. XIV. 1-20. XV. 1-19. Denique XVII. 23. med. (nobis XVIII. 11.) a verbis illis, Ἐγὼ δὲ κατὰ τὴν ἑκτὴν βίβλον &c. hoc titulo: Ἐκ τοῦ ἡοῦ τῆς Πολυβίου ιστορίας. usque cap. 23 extr. (nobis XVIII. 15.) Hic est codex ille *ms. Regius*, ex quo Lectiones nonnullas ex Polybii libro VIto laudavit Henr. Valesius in *Variis Lectionibus in Polybium*, quas Excerptis de Virt. & Vitiis in fine adjecit. Ad eundemque codicem idem Valesius in *Notis ad eadem Excerpta* p. 18. provocavit. ^{g)}

II.

CODEX BAVARICVS *Excerptorum* DE LEGATIONIBVS *vel* DE LEGATIS, ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ.

Tum de aliis Codicibus manuscriptis ejusdem argumenti.

De *Excerptis* *vel* *Selectis*, quæ περὶ Πρεσβειῶν, DE LEGATIONIBVS vulgo inscribuntur, differens in Præfatione primo Tomo nostri Polybii præmissa, ^{h)} oblitus eram monere, Titulum istum non ex scripto codice, qui illas continebat eclogas, sed ex *Vrsini ingenio atque emendatione*, qui primus eas in lucem edidit, profectum videri. Certe & *Pacianus Codex*, ⁱ⁾ & *Schottanus*, eadem

Ex.

g) In Polybio Gronov. T. III. p. 361. Edit. Ernestii T. III. p. 175.

h) Sect. I. n. 5. p. 1x seq.

i) Iulii Pacii codice msto, Eclogas de Legationibus continente, in edendis Dionysii Halicarnassensis Antiquitatibus Romanis usus olim est Frid. Sylburgius, ut docet ipse in Præfatione; ubi, *Fragmenta Legationum*, ait, a Fulv. Vrsino primum *publicata*, hac editione denuo collata sunt ad *manuscriptum exemplar*, quod inter alia non aspernanda in thesauris suis habet Iulius Pacius, philosophus & juriscons. præstantissimus. De eodemque codice Paciano in *Notis* ad

eundem Dionysium p. 82. hæc refert: „In *cod. manuscr. Iulii Pacii* alius [puta, quam apud Vrsinum] his Ἐκλογαῖς præfixus est titulus, hic scilicet: Περὶ Πρεσβειῶν (rectius Πρεσβειῶν) Ῥωμαίων πρὸς ἑλληνοῦς.“ — Vrsini quidem igitur titulum, περὶ Πρεσβειῶν, quem rectiorem judicavit, tenuit in Dionysio Sylburgius, ut in Polybio Casaubonus. Quem vero Sylburgianum librum istum *Excerptorum* de Legationibus laudat Leunclavius, (de quo deinceps,) aut idem ille Pacianus est, aut ex eo utique transcriptus.

Excerpta exhibentes, *περὶ Πρῶσεων*, id est, DE LEGATIS, erant inscripti; eundemque titulum BAVARICVS noster & in fronte gerit, & sapius deinde repetit; denique in græco horum Excerptorum Proœmio, quod ex Schottano codice Hæschelius edidit, eodem modo legitur.^{k)} Quare non est cur dubitemus, eundem pariter Vrsiniano codici Titulum fuisse inscriptum; sed ipsum Vrsinum, qui & ceteroquin in contextu etiam multa tacite mutavit, & de manuscripto codice, unde hæc Excerpta hausit, nonnisi perquam breviter atque jejune monitos Lectores in Præfatione voluit, *περὶ Πρεσβεῶν* pro *περὶ Πρῶσεων* sua auctoritate posuisse.^{l)} Quam scripturam quum ex ipso Codice Vrsini ductam putaret Is. Casaubonus, eandem non solum retinuit, verum etiam in græco Proœmio, quod & ipse (quum ab Vrsino prætermisum esset) ex Andreæ Schotti codice edidit, *Πρῶσεων*, quod
ibi

k) Ex Codice Andreæ Schotti, cuius viri Bibliotheca, ut ait Hæschelius, nemini non patebat rempublicam iuvare cupienti, idem *Davides Hæschelius*, adhibito simul Bavarico nostro Codice, Augustæ Vindel. anno MDCIII. edidit *Eclogas Legationum*, ex *Dexippo Atheniensi* aliisque junioribus Scriptoribus collectas, quas Vrsinus in sua prætermiserat editione. Et ibi quidem Hæschelius in summa paginarum ora retinuit Vrsinianam inscriptionem *περὶ Πρεσβεῶν*; sed cum in sua Præfatione, tum in græco Compilatoris Proœmio p. 1. & 2. rursusque in Titulo p. 3. ex Schottano Codice *περὶ Πρῶσεων* dedit. Eandemque scripturam tenuit *Phil. Labbeus* in Excerptis de Legationibus, cum Protrepico ad Scriptores Historiæ Byzantinæ editis, p. 3. & p. 7.

l) Multa Vrsinum de eis, quæ in ipsius Codice erant scripta, sua auctoritate mutasse, monui in Præfat.

ad T. I. Sect. II. n. 3. p. XVIII seq. Quæ autem de ipso Codice, quo usus est, lectorem in Præfatione docuit Editor, hæc sunt: *Ant. Augustinus*, inquit, *Archiepiscopus Tarraconensis*, misit ad me superioribus annis *Polybii Fragmenta quædam*, ut titulus indicabat, *περὶ Πρεσβεῶν*, a *Iohanne quodam Constantinopolitano* collecta, qui Romanam antiquitatem in capita & locos communes digesserat; ut cum librum a mendis, quibus pæne infinitis corruptus erat, vindicarem; & cum studiosis etiam, si videretur, communicarem. Quid indicaverit titulus, dixit: ipsum titulum ad verbum expromere non dignatus est. De Eclogis ex aliis Scriptoribus præter Polybium, quæ eodem codice comprehensæ erant, (quarum partem etiam simul cum Polybianis Eclogis edidit, partem prætermisit,) ne verbulum quidem in Præfatione fecit. Denique de multis aliis, de quibus ibi differendi locus erat, dubios lectores reliquit.

ibi erat, in *Πρῆσβεῖων* mutavit. ^{m)} Neque vero, quem admodum absque ulla adjectione, *περὶ Πρῆσβεῖων*, Eclogas has Vrsinus inscripsit, sic nude *περὶ Πρῆσβεων* dant manuscripti libri: sed Bavaricus quidem habet *περὶ Πρῆσβεων ἔθνων* (ac in medio libro alicubi etiam *ἔθνικων*) *πρὸς Ῥωμαίους*. Pacianus autem, *περὶ Πρῆσβεων Ῥωμαίων πρὸς ἔθνικούς*. Denique Schottanus, in Proœmio quidem, *περὶ Πρῆσβεων Ῥωμαίων πρὸς ἔθνικούς* in inscriptione vero Eclogarum, sicut Bavaricus, *περὶ Πρῆσβεων ἔθνων πρὸς Ῥωμαίους*. Videntur autem ambæ phrasæ, ex consilio ejus qui has Eclogas ex græcis Historiarum Romanarum scriptoribus conficiendas curavit, debuisse conjungi; quoniam promiscue & Legationes gentium ad Romanos, & Romanorum Legationes ad exterarum gentes, in istis Eclogis exponuntur. Sed id omne quidem ad ipsum Polybium parum utique refert.

Quoniam vero *Vrsini Codex* harum Eclogarum *de Legatis* vel *de Legationibus* (tenebimus enim & nos hunc titulum, communi omnium usu receptum) plurimis mendis, ut ipse professus est editor, fuerat oblitus; ⁿ⁾ quarum magnam quidem partem ipse Vrsinus ex ingenio emendavit, partem II. Casaubonus ex *Andrew Schotti Codice*, adhibitis etiam suis conjecturis, correxit; ^{o)} sed ita, ut codicis lectiones, a se mutatas, sæpe tacuerit Vrsinus, & ut in Casauboni correctionibus, quid codicis Schottani debeatur auctoritati, quid ex editoris ingenio sit profectum, nusquam valeas discernere: sane quam desideraveram, ut, si minus ipsos illos libros, quibus olim usi essent Fulv. Vrsinus, Andr. Schottus, Iul. Pacius, consulere perlustrareque mihi

^{m)} Eodem modo in Indice Codicum mssorum, quibus usus est, (vide Præf. nostr. ad T. I. p. xx.) titulum codicis Schottani, *περὶ Πρῆσβεῖων*, non *περὶ Πρῆσβεων*, perhibuit Casaubonus. Nec tamen ipsum Schotti Codicem, ut paulo inferius docebo, vidit Casaubonus: sed Proœmium illud, quod dixi, ex

Hœschelii utique editione sumisse videtur.

ⁿ⁾ Vide paulo ante, not. l) & conf. Præf. nostr. ad T. I. p. xviii. sq.

^{o)} Multa emendavimus, ait Casaubonus, nec pauca supplevimus e codice ms. *περὶ Πρῆσβεῖων* viri eruditissimi *Andrew Schotti*. Vide Præf. nostr. T. I. p. xx. & p. xxii.

mihi liceret, saltem diligenter ex eisdem enotatas Lectiones ab edito contextu discrepantes contingeret nancisci. Eoque etiam magis optabile nobis fuerat tale quoddam ad recognoscenda emendandaque hæc Excerpta subsidium, quoniam in BAVARICO nostro & initium aberat Eclogarum ex Polybio ductarum, & in reliqua earundem eclogarum serie multæ rursus ex his, quas habet Vrsini editio, desiderabantur. Sed nullius ex illis, quos nominavi, codicibus, de quibus ceteroquin & in instructissima Montfauconii Bibliotheca Mssorum & in aliis ejusdem generis repertoriis altum est silentium, nullum usquam ne vestigium quidem, ad hunc diem, deprehendere mihi licuit. Et *Vrsinianus* quidem *Codex*, si modo supereff hodie, in Hispania fuerit fortasse quærendus, quo remissus esse ab Vrsino videtur, postquam ea, quæ in lucem emittere placuit, inde depromferat Editor: certe nec ex Vaticana Bibliotheca, ubi suspicatus eram latere eum codicem, per diligentissimum Spallettum nostrum quidquam de eo potui rescire. Ac subiit etiam interdum dubitare, ipsum-ne antiquum Exemplar, an Apographum solum ad Vrsinum miserit Tarraconensis Archiepiscopus, cujus fuerat ille codex. *Pacianum librum*, post Sylburgium, a nemine ne memoratum quidem video. Iam ad *Schottanum* quod spectat *Codicem*, quum per complures aliquot annos in Hispania versatum esse constet Andreæ Schottum, atque etiam circa annum MDLXXXIV contubernalem fuisse ejusdem Ant. Augustini Tarraconensis Archiepisc. qui librum *de Legationibus* ad Vrsinum miserat; nata mihi est suspicio, Schotti illum librum ex eodem fortasse exemplari, quod vel ipsum vel cujus apographum cum Vrsino communicatum fuerat, esse descriptum. Cui non repugnat, quod & plurima, quæ non ediderat Vrsinus, complexus est Schottanus codex, (quæ partim jam ante Vrsini editionem in ipsorum auctorum superstitibus operibus edita legebantur, atque ob eam causam ab Vrsino neglecta fuerant; partim deinde ab Hœschelio & Labbeo sunt edita, ex junioribus auctoribus

Excerpta;) aut quod in eisdem Polybianis Eclogis, quæ erant in Vrsini editione, multa ex eodem codice emendare, & nonnullas etiam lacunas supplere potuit Casaubonus. Ac mihi probabile visum est, Schottum, quum in Hispania apud Ant. Augustinum degens editionem Vrsini esset nactus, primum quidem eclogas ab Vrsino editas cum ipso exemplari Augustini denuo contulisse, & discrepantes ab Vrsiniano contextu Lectiones, hiatusque nonnullorum, qui in Vrsini editione (sive amanuensis culpa, sive typographi) passim sædabant orationem, supplementa ex exemplari enotasse; ^{p)} deinde vero reliqua omnia, quæ multa adhuc supererant in exemplari, quæ non ediderat Vrsinus, integra descripsisse, ut olim edenda curaret. ^{q)} Vna tamen maxime res dubitationem quandam movere potest; quæ de re quid statuam, certi nihil habeo: scilicet, quod Vrsinus a *Iohanne* quodam *Constantinopolitano* collectas illas Eclogas dicit, quarum collectionem *Theodosio* cuidam, cognomine *Parvo*, Schotti codex cum aliis tribuebat. ^{r)} Sed, undecumque tandem nomen istud, nemini alii memoratum, *Iohannis Constantinopolitani* arripuerit Vrsinus; ex eodem illo Vrsini de Collectore harum Eclogarum dissensu alias turbas in tota quæstione de eisdem Eclogis natas video, quæ primum quidem Leunclavius in Dionis editione,

p) Multa passim in Vrsini editione ab operis officinæ Plantinianæ peccata esse; ex ipsius Vrsini Notis, si eas cum contextu græco conferas, satis adparet.

q) Id si ita est: si non antiquus codex fuit ille *Schottanus*, sed ab ipso Schotto de vetere exemplari recens descriptus; non fuerit magnopere mirandum, quod, postquam omnia, quæ in eo erant comprehensa, publici juris sunt facta, ipse codex deinde non sit conservatus, & nusquam hodie compareat. Nisi forte etiamnunc alicubi latet hic codex; ac fortasse *Pacianus* quoque,

aut etiam *Sylburgianus*, uspiam superest. Quod quidem sperare si fas est; ne illud quidem despero, fieri posse, ut aliquis studiosus fautorque harum literarum, hoc nostro fortasse desiderio, quod dissimulare non potuimus, excitatus, favente occasione, ex tenebris in lucem eos sit vindicaturus.

r) Cum *Schotti* codice consentit *Sylburgianus* a Leunclavio laudatus, & *Thuanens*, cujus mentionem a Casaubono factam paulo inferius videbimus. In *Bavarico* nomen collectoris Eclogarum nusquam memoratum vidi.

tione, tum vero etiam Casaubonum in Polybio versantem, & cum his alios eruditos viros, in errorem induxerunt.

Scilicet Casaubonus in Indice Codicum Msstorum, quibus usus est,^{s)} postquam dixerat, in *Excerptis de Legationibus multa se emendasse nec pauca supplevisse e codice ms. πρὸς Ἡεροβείων Andreæ Schotti*; his verbis pergit: „qui (Andreas Schottus) etiam fragmenta quædam e Theodosii Parvi *Excerptis* descripta ad nos misit; quæ tamen vulgata prius fuerant, verum aliis locis, quædam etiam in secunda parte. Eorumpse excerptorum totum primum invenimus in splendidissima librorum supellestili - - Iacobi Augusti Thuani. Certe in prima fronte ejus libri erant hæc verba, etsi diversa manu, Ὁ ἐργασίας τὸ πρῶτον, Θεοδοσίος ἐστὶν ὁ μικρός. De quo plura in Commentariis.“ Quibus ex verbis intelligere mihi visus sum, ipsum Schotti codicem Excerptorum de Legationibus non vidisse Casaubonum: non nisi Lectiones discrepantes atque Emendationes ad Eclogas Polybianas ab Vrsino editas, ex msto libro excerptas, cum Casaubono communicasse Schottum; simul vero integras nonnullas Eclogas Polybianas, quæ non fuerant in Vrsini editione, ad eundem misisse. Quum vero etiam adnotasset Schottus, Collectorem Eclogarum in suo codice perhiberi Theodosium Parvum;⁴⁾ id perperam ita interpretatus est Casaubonus, ac si Lectiones quidem emendationesque ductæ essent ex codice ms. Eclogarum de Legationibus ejusdem generis cum eo, quo usus Vrsinus erat; reliquæ vero Eclogæ, quas integras miserat Schottus, ex alia atque diversa Excerptorum collectione fuissent ductæ, cujus collectionis auctor Theodosius esset. At vero ex uno eodem-

b 2

que

s) Vide Præfat. nostr. ad T. I. p. xx.

t) Nempe in fronte libri Schottani inscripta haud dubie erant verba illa, quæ & in Thuaneo codice Casaubonus, & in Sylburgiano Leunclavius invenit: Ὁ ἐργασίας τὸ πρῶτον (vel ταῦτα) Θεοδοσίος ἐστὶν ὁ

μικρός. Vnde etiam factum, ut ipsum quoque Præmium græcum, quod toti collectioni Eclogarum de Legationibus in Schottano codice præmissum erat, eidem Theodosio tribuerint Hæschelius & Labbeus in Eclogis Legationum ex junioribus Scriptoribus excerptis, quas ex eodem Schottano codice ediderunt.

que codice & ex eadem Excerptorum collectione ductæ illæ eclogæ Theodosianæ erant, unde depromptæ erant Lectiones & emendationes ad Eclogas Vrsinianas: atque easdem, simul cum reliquis, haud dubie etiam complexus erat Vrsini codex; sed in editione sua prætermisit eas Vrsinus, quod sciret, in Historiis Polybii editis, scilicet partim in quinque libris prioribus, partim in Antiquis, quæ vocavimus, Excerptis ex libris sequentibus usque ad XVIII. easdem jam in lucem esse emissas.^{u)} Atque id ipsum est, quod prædicto loco Casaubonus ait, *Excerpta ista Theodosii*, a Schotto ad se missa, *aliis jam locis*, (nempe passim in quinque prioribus Polybii libris;) *quædam etiam in secunda parte*, (id est, in Excerptis Antiquis; hanc enim secundam Historiarum Polybii partem ibi intelligit) *vulgata prius fuisse*.

Sed ita quidem Casaubonus, Eclogas illas Polybianas, quæ ab Vrsini aberant editione, ex diversa Excerptorum collectione & ab alio Compilatore esse ratus, levius sane erravit, quam ante eum erraverat *Leunclavius*, a quo etiam in errore suo confirmatus ille potissimum fuisse videtur. Et quoniam in eo sum, ut totam hanc *de Eclogarum istarum collectione* implicatam quæstionem paululum expediam, quam eo potissimum consilio institui, ut in Codices istos, si qui

u) Pari ratione (docta sane illa, ac prudenti, si modo ex prætermissis Eclogis Lectiones saltem excerptisset, quibus emendari vulgatus contextus posset) in *Excerptis ex Appiano* eas Eclogas omisit Vrsinus, quæ ex superstiribus Appiani libris ductæ erant; ut monui in Præfat. ad Appian. p. xi. & p. xxxi. Sic & in Excerptis ex Dione Cassio complura sunt in codice *Bavarico* (ante illud quod est num. XXXVIII. apud Vrsinum) ex libris Dionis superstiribus desumpta, quæ eandem ob causam prætermisit Vrsinus. Fuisse autem easdem in Vrsini pariter Codice, cum ex eo colligi potest, quod

& ceteroquin multas Vrsinus Eclogas habet, quæ desiderantur in *Bavarico*; nec vero ulla, quæ in *Bavarico* est, (quæ quidem ex libro alioquin deperdito ducta sit,) apud Vrsinum desideratur: tum vero & ex Vrsini Adnotatione ad Excerpt. XXXVIII. ex Dione satis intelligitur. Ut taceam, miraculo proximum videri debere, si in Codice illo antiquo præcise nonnisi ea fragmenta essent conservata, quæ ex libris aliis deperditis ducta sunt; ex eis autem libris, quos alia via salvos ad nos pervenire passa est fortuna, nihil prorsus in eodem fuisset.

si qui fortasse supersunt, inquirerem; operæ pretium videtur, ut ipsa Leunclavii verba adponam. Is igitur, in Præfatione Dionii latine a se converso anno MDXCII præmissa, quæ repetita est in editione posthuma græco-latina MDCVI *) hæc scripsit: *Ne denique Dio noster auctario quodam destitueretur, quo priores editiones superaret; Excerpta Theodosii cujusdam græci hominis e Dione posterioribus libris inserui . . . Fuisse vero nomen hoc illi collectori, quodam in exemplari manu exarato, quod est eruditi viri Frid. Sylburgii, notatum his verbis reperitur: Θεόδωρος ὁ μικρός, ὁ ἐπαινετός ταῦτα. quibus significatur, a Theodosio, viro minime magno (sic ipse de se modestiæ causa locutus est: vix enim puto, Theodosium minorem Augustum intelligi) fuisse illa congesta. Cum his & conjungenda judicavi, quæ de prioribus XXXIV Cassii libris excerpta continentur in voluminibus manuscriptis, quæ titulo de Legationibus exstant. Igitur, Eclogas quidem ex XXXIV prioribus Dionis libris, Leunclavius ait, iis Codicibus mstis contineri, quæ titulo de Legationibus exstant: reliquas Eclogas, quæ ex posterioribus libris ductæ sunt, non solum alii collectori tribuit, sed & ab illis ita separatas facit, ac si cum Excerptis de Legationibus nihil commune haberent. Quam Leunclavii rationem presso pede secutus est Fabricius in Bibl. Græc. T. III. p. 324. n. X. & XI. Atqui nulla est ex omnibus illis Eclogis, quas Theodosio tribuens Leunclavius diversas statuit ab Excerptis de Legationibus, quin in continua Eclogarum de Legationibus ferie apud Vrsinum eadem legatur: & longe plurimus earundem numerus in Bavarico pariter codice de Legationibus ineft. Itaque errorem Leunclavii & Fabricii perspecte notavit Reimarus in Præfat. ad Dionem §. 8. rursusque in Apparatu critico ad Dionem, T. II. p. 1543. Mihi vero, quid*

b 3

quid

x) Ista editio quum *Hanoviae*, ut præfert titulus, *Typis Weebelianis* apud *Claud. Marnium & hæredes Io. Ambrii* prodierit; video, cur *Polybium Casaubonianum*, qui eorum-

dem bibliopolarum nomen in fronte gerit, *Hanoviae* impressum esse vulgo perhibeant, quem Parisiis excusum esse docui in Præfat. ad T. I. p. x.

quid tandem non modo de *codice Sylburgiano*, & nonnumquam etiam de *duobus msstis Excerptorum de Legationibus*, ^{y)} verum etiam de *non perfunctorio collationis studio*, quo *veræ lectiones ex illis codicibus a se erutæ sint*, ^{z)} crepuerit Leunclavius, tamen ne ipse quidem oculis suis codicem manuscriptum istorum Excerptorum vidisse umquam videtur; non nisi schedis quibusdam usus esse Sylburgianis, in quibus Sylburgius ex Iulii Pacii codice (de quo supra ex Sylburgii Præfat. ad Dionysium Halic. non nihil retuli) Lectiones ad Excerpta ex Dione pertinentes excerpterat, adjectis fortasse etiam Lectionibus ab Andrea Schotto communicatis; a quo certe & alia nonnulla, ad Xiphilinum pertinentia, idem Sylburgius communicata fuisse sibi prædicavit. ^{a)} Sed ne sic quidem rationem illius inconstantiae Leunclavii satis explicatam putarem, ni accederet æmulatio illa & incredibilis festinatio, qua in edendo suo Dione usum esse hunc virum Reimarus docuit. ^{b)}

Iam vero, quod de *Thuani Codice* Casaubonus loco supra a nobis adlato scribit, *eorumpse Excerptorum* (Theodosii Parvi) *tomum primum in Thuani Bibliotheca se invenisse, in cujus libri fronte fuerint hæc verba*, 'Ο θεοδοσιος τὸ πρῶτον, Θεοδοσιός ἐστιν ὁ μινός' id quale sit, quove pertineat, non valeo hariolari. Excerpta quidem de *Virtutibus & Vitiis* in duos tomos five duos libros distributa fuisse reperio; quorum priorem, Selecta ex veterioribus Scriptoribus continentem, Peirescianus codex complectebatur; Selecta ex junioribus auctoribus, quæ ad nos non pervenerunt, in alterum librum five tomum erant relata. ^{c)} De *Legationum Eclogis* nihil tale ab eis notatum video,

y) In notis ad Dionis lib. XXXVII. c. 2. p. 1013. editionis Leuncl. græco-latina: p. 112 editionis Reimari.

z) In edit. græco-lat. Dionis p. 1048.

a) Sylburgius, in editione Dio-

nis Leunclaviana græco-latina p. 975.

b) In Præfat. ad Dionem §. 10. p. xviii. n. v.

c) Scilicet in fine Proœmii græci Excerptis illis præmissi (quod fere non differt a Proœmio Legationum) post

video, qui manuscriptos codices, quibus illæ continentur, tractaverunt: neque ejus divisionis vestigium in Bavarico codice, qui Excerpta ex junioribus pariter atque ex vetustioribus complectitur, ullum comparet. Sed, siue (ut consentaneum est) *vetustiorum* Scriptorum excerpta *priori* illo tomo, quem Casaubonus dicit, comprehensa fuisse statuas; fuerit in illis vel præcipuus auctor *Polybius*: atqui ita de hoc codice loquitur Casaubonus, ut intelligi videatur, nihil in eo fuisse quod ad Polybium pertineret.^{d)} Sive Eclogas ex *junioribus* auctoribus in eo fuisse sumamus; mirum rursus fuerit, cur eundem codicem Labbeus in repetita auctorum istorum editione, de qua supra dixi, non modo in consilium non vocaverit, sed ne mentionem quidem ejus fecerit ullam; quum tamen, Thuanæ Bibliothecæ subsidio in tota, quam instituit, Scriptorum Historiæ Byzantinæ collectione usum se esse, in Præfatione profiteatur. Denique, quorsum *Thuanus* ille *codex*, qualiscumque fuit, evaserit, non magis, quam de ceteris codicibus Legationum, compertum habeo: quem ne in Catalogo quidem Bibliothecæ Thuanæ, qui Parisiis anno MDCLXXIX publicatus est, diligenter licet indicem mssorum Codicum perlustrans, memoratum reperi.

b 4

Relin-

post indicem Auctorum, quorum postremus Dio Cassius est, hæc verba leguntur: *καὶ οἱ ἐφεξῆς ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ ἐπεγράφονται.* id est, *Posteriores Scriptores initio libri secundi (vel tomæ secundi) enumerabuntur.* Neque alio fundamento (quoad equidem video) nifus est Valesius, cum in Præfat. ad Exc. de Virt. & Vitiis de universa Collectaneorum Constantini ratione ita scripsit: *Singulos titulos Constantinus in duo volumina diviserat. Priori continebantur antiquissimi quique historiæ scriptores, aut certe qui historiam ab origine mundi repetebant: ii vero, qui res gestas Caesarum compo-*

*suerant, in posterius volumen erant re-
jecti.*

d) Nam non nisi ex occasione inscriptionis, quæ *Theodosii* nomen præferebat, codicis illius mentionem fecisse videtur. Et scire, si *Polybiana* de Legationibus Excerpta in illo codice fuissent, cupide eum Casaubonus, qui nullum alium mstum librum horum Excerptorum vidit, perlustraturus fuerat, & plura de eodem dicturus. Iam plura quidem in *Commentariis*, qui nunquam prodierunt, promittit: sed, plura ne de illo *Thuanæ* codice, an de *Theodosio* isto parvo fuerit dicturus, in ambiguo relinquit.

ALIA SVBSIDIA nonnulla, quibus, præter Codices Manuscriptos, usi sumus in constituendo & emendando Textu Polybiano.

Iam præter ea præsidia, quæ ad constituendum emendandumque Contextum Polybianum ex manuscriptis Codicibus adsciscere nobis licuit, faciendum duxi, ut (quemadmodum in Præfat. ad Tom. I. p. xxvii. significavi) quid quid passim a Viris doctis, sive ex professo in illustrando Polybio occupatis, sive aliud agentibus ex oblata occasione adnotatum inveni, quod ad ipsam Polybii orationem, ubi corrupta a librariis videbatur, restituendam valeret, id in usum meum, id est, Polybii nostri, converterem, auctoremque Emendationis aut probabilis Conjecturæ in brevibus Scholiis criticis infra contextum positis laudarem. Et ibi quidem quum interdum *ex mente Is. Casauboni* aliquid vel a nobis emendatum esse dixi, vel emendandum videri; id eo valere intelligendum est, ut Casaubonus in Contextu quidem Græco scripturam ante ipsam vulgatam tenuerit, sed aliam lectionem, quæ nobis pariter probatior videtur, ex sua conjectura vel in *Latina versione* exprefferit, vel in ora exempli sui Editionis Basileensis adnotaverit: qua ex ora *Basileensi* Emendationes nonnullæ Isaaci a filio Merico Casaubono sunt in lucem prolatae, sed multo maiorem copiam exhibet libellus ille Gronovianus, ex eadem ora Basileensi transcriptus, de quo jam supra dictum est. ^{a)}

Gronovianæ vel *Emendationes* vel *Conjecturæ*, quas passim laudavi, non modo ex illarum sunt numero, quas in Notis tertio Tomo sui Polybii ipse vulgaverat olim Iac. Gronovius; sed sunt etiam aliæ, nunc primum a nobis ex Adparatu illo Gronoviano, quem Ruhnkenii beneficio debemus, depromptæ; scilicet partim ex marginibus eorundem duorum exemplorum editionis Gronovianæ, in quibus

Varie-

a) Sect. I. n. i. hujus Præfationis, & in Præf. ad Tom. I. p. xxiii. not. o).

Varietatem etiam Lectionis ex codd. msstis exhiberi supra dixi, partim vero ex Adnotationibus manuscriptis ejusdem Iac. Gronovii, quas secundæ editioni, si olim prodiret, destinaverat editor.

Scaligeri quasdam Emendationes, raro quidem, sed aliquoties tamen, laudavi; ^{b)} easdemque in uberioribus Adnotationibus nostris fortasse laudandi frequentior fuerit occasio. Scaligeranas illas Emendationes ad Polybium in reliquo *Adparatu Gronoviano* inveni, raptim quidem & inconcinne inscriptas marginibus schedarum nonnullarum, quarum plerasque ex dissoluto exemplo Aeliani ab Abrah. Gronovio editi decerptas intellexi. Major - ne fuerit olim earundem Emendationum copia, similibus schedis illitarum, nescio. Quæ supersunt, pertinent illæ ad Polybii lib. I. cap. 43-88. tum ad II. 24. denique ad lib. II. cap. 34. usque ad lib. III. cap. 78. Referuntur autem illæ (quod ex diligenti collatione liquido cognovi) ad lectiones editionis Hervagianæ: & adjectis literis *Sc.* vel *Scal.* ac subinde etiam integro nomine *Scaligeri*, huic auctori haud dubie tribuuntur. Quare quum partim ex If. Casauboni, partim ex Ios. Scaligeri Epistolis intellexissem, fuisse olim *Notulas Criticas* ejusdem *Iosephi Scaligeri* marginibus impressi cujusdam exempli Historiarum Polybii inscriptas; ^{c)} non vidi, cur dubitarem, ex illo exemplo (ubicunque tandem illud hodie lateret) Emendationes has esse transscriptas. Et quoniam jam olim ad me scripserat humanissimus Ruhnkenius, inesse in *Adparatu Gronoviano*, quem ad me misisset, nonnihil etiam manu Abrahami Gronovii scriptum; incideram in eam cogitationem, esse forte eas, quas dixi, schedas ipsius Abr. Gronovii manu conscriptas, & superesse fortasse in Bibliotheca Leideniensi illud exemplar,

c 2

quod

b) Vide lib. I. 48, 9. II. 39, 4.

c) Vide If. Casauboni Epist. 604. edit. Almelov. & Ios. Scaligeri Epist. 65. 115. & 141. Ac fuisse quidem exemplum illud editionis *Hervagianæ*, colligo ex eo, quod Casaubo-

nus, quum cupidus admodum fuisset videndi quid a Scaligero in Polybium esset adnotatum, nactum se esse ipsum illud exemplum scribit; qui tamen, ut alibi docui, editionem Obsopæi nunquam inspexisse videtur.

2. Ἐκ τῆς ἱστορίας Ἀππιανοῦ, τῆς ἐπιγεγραφομένης Βασιλικῆς. Eclogæ foliis 63 comprehensæ.

3. Ἐκ τῆς ἱστορίας Μάλχου ῥήτορος τοῦ Φιλαδέλ. Φέων. Folia octo cum dimid.

4. Ἐκ τῆς ἱστ. Πρίσκου ῥήτορος. Folia 19 cum dimidio.

5. Ἐκ τῆς ἱστ. Εὐναπίου Σαρδιανοῦ. Folia 10.

6. Ἐκ τῆς ἱστ. Πολυβίου. Initio trunca Excerpta: sed nomen Polybii in fine subscriptum est, hoc modo: Τέλος τῆς ἱστορίας Πολυβίου καὶ Ἀππιανῶ. Complent autem ista Polybiana Excerpta folia 157 cum dimidio.

7. Ἐκ τῆς Ἰωσήπου Ἀρχαιολογίας. λόγος ζ'ος. Folia 13.

8. Ἐκ τῆς ἱστορίας Θεοφυλάκτου ἀπὸ Ἐπάρχων καὶ ἀντιγεγραφέως. Folia 13.

9. Ἐκ τῆς ἱστ. Προκοπίου Καισαρέως. Folia 31.

10. Ἐκ τῆς ἱστ. Ζωσίμου Ἀσκαλωνίτου. Fol. 13.

11. Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Σωκράτους. Fol. 4.

12. Ἐκ τῆς ἱστορίας Πέτρου Πατρικίου καὶ Μαγίστρου. Fol. 7 cum dim.

13. Ἐκ τῆς ἱστορίας Διοδώρου Σικελιάτου. Folia 15½.

14. Ἐκ τῆς ἱστορίας Δίωνος Κοκκιανῶ. Folia 29½.

15. Ἐκ τῆς ἱστορίας Ἡροδότου Ἀλικαρνασσεως. Folium 1.

16. Ἐκ τῆς ἱστορίας Θουκυδίδου. Folia 2.

17. Ἐκ τῆς ἱστορίας Ἀγαθίου σχολαστικοῦ. Folia 4½.

18. Ἐκ τῆς ἱστορίας Μενάνδρου. Folia 46.

Inter ipsas autem Polybianas Eclogas, quas suo ex codice Vrsinus edidit, defunt passim haud paucae in Bavarico hoc libro: quæ (sicut & ex Appiano, ex Dione, ex aliis denique auctoribus passim nonnullæ) quo casu, quove consilio, prætermittæ sint, an quod jam initio duæ diversæ fuerint

fuerint collectiones, ^{b)} non ausum definire. Desiderantur autem ex Polybianis Eclogis, præter priores quinque, de quibus jam dixi, illæ quæ sunt apud Vrsinum num. X. XV. XX. XXII. XXXIII. XLIII. Tum initium & major pars Eclogæ XLIV. Defunt porro Eclogæ XLV. XLVIII. LV. LXIV. LXVII. LXXIII. XC. XCI. CVIII. CXXV. CXXXIII. CXXXVI. Denique absunt Eclogæ CXLIII. & CXLIV.

III.

*Codex Peirescianus Eclogarum DE VIRTUTIBVS
ET VITIIS.*

Ad *Eclogas* illas quod adinet, quæ de *Virtutibus & Vitiis*, περὶ Ἀρετῆς καὶ Κακίας, inscriptæ sunt, quas easdem & ab Editoris nomine *Valesianas Eclogas*, & a domino Codicis, e quo editæ sunt, *Peiresciana Excerpta* nominare consuevimus; nullus alius, quod sciam, manu exaratus liber, qui illas contineat, ad hunc diem repertus est, præter illum ex insula Cyprio *Nicolai Fabricii Peirescii* sumtibus advectum; quo ex codice HENR. VALESII, cujus fidei eum commiserat Peirescius, Editionem illam, de qua in Præfatione ad primum Tomum dixi, ⁱ⁾ Parisiis anno M.DC.XXXIV. procuravit. In cujus editionis marginibus quum Valesius eis locis, quæ ex conjectura ab ipso correctæ sunt, ipsam manuscripti libri scripturam adnotaverit; si omnia loca, in quibus a codicis scriptura in contextu discessit Editor, ab illo adnotata sunt, valde diligenter scriptus ille codex fuerit necesse est. Sed puto, illis tantum locis adnotatam a Valesio diversitatem esse scripturæ, ubi dubitationis aliquid habere videbatur Emendatio, quam depravato contextui ex sua conjectura adtulit Editor. Quare quamquam & fidem & industriam & doctrinam pariter atque ingenii acumen Valesii, ut debeo, maximi facio;

^{b)} Ex illa causa & omissiones huiusmodi, & aliam confusionem, quæ in illis Excerptis subindeprehenditur, repetiit Henr. Valesius in Notis ad Excerpta de Legationibus a Labbeo edita p. 217 & p. 220.

ⁱ⁾ Sect. I. n. 7. p. XII.

cio; tamen exoptatissimum mihi fuerat futurum, si eundem ipsum Codicem Peirescianum, quo usus est ille primus Editor, inspicere atque recognoscere mihi licuisset. Neque fere dubito, quin in locis nonnullis, quæ fortasse a Valesio mutata sunt, scripturam codicis eam fuissem inventurus, quæ vel restituenda Polybio, vel alia quadam ratione, quam quæ doctissimo Editori placuit, corrigenda nobis fuisset visa. Nunc, de scriptura Codicis, in unius Valesii auctoritate fuit acquiescendum; quæ quidem, prospero Polybii fato, ejusmodi est, ut bene præclarissimeque cum veterum auctorum scriptis foret actum, si cuncta Editores nacta essent Henr. Valesii similes.

IV.

PROOEMIUM ECLOGARVM DE LEGATIONIBVS,
AC DE VIRTVTIBVS ET VITIIS.

Codici Peiresciano præmissum erat *Proœmium*, idem prorsus (pauca verba si excipias & Auctorum Indicem) quod Schottano Codici de Legationibus præmissum fuisse supra monui. Illud Proœmium, ab Hæschelio, Casaubono, Labbeo ex Codice Schottano, a Valesio vero e Peiresciano libro editum, quum nec ab hac nostra editione debeat abesse, nullibi commodiorem, puto, locum, quam hac in parte hujus Præfationis, inveniet. Titulum ei Hæschelius, & post eum Labbeus, hunc fecit: Ὑπόθεσις τοῦ περὶ Πρεσβειῶν τέχους Ῥωμαίων πρὸς ἔθνη καὶ πόλεις. Casaubonus hanc præposuit inscriptionem: Τοῦ περὶ Πρεσβειῶν τέχους Ῥωμαίων πρὸς ἔθνη καὶ πόλεις Προοίμιον. Denique Valesius: Ὑπόθεσις τοῦ περὶ Ἀρετῆς καὶ Κακίας βιβλίου πρώτου. Videturque, ex ipsius Præfatoris consilio, non alius inscribendus fuisse Titulus, nisi hic: ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ. Est autem ipsum illud PROOEMIUM, quale ex *Peiresciano Codice* edidit Valesius,^{a)} hujusmodi:

Ὅσοι

a) Varietates ex SCHOTTANO CODICE, aut ex eorum Editionibus, qui illo usi sunt, huc adponam.

Ὅσοι τῶν πάλα ποτὲ βασιλέων τε καὶ ιδιωτῶν μὴ τὸν νοῦν παρεσύρησαν ἡδοναῖς, ἢ κατεμαλακίωσαν, ἀλλὰ τὸ τῆς ψυχῆς εὐγενὲς ἀκηλίδωτον ἀρετῇ συνετήρησαν· οὗτοι δὴ οὗτοι καὶ πόνοις ἐνεκαρτέρησαν, καὶ λόγοις ἐνησχολήθησαν, καὶ ἄλλος ἄλλο τι τῶν ὅσοι λογικώτερον ἐπεβίωσαν, παιδείας ἐρασταὶ γεγονότες, σπουδαιώτερόν τινα συνεγράψαντο, τοῦτο μὲν τῆς σφῶν αὐτῶν πολυμαθείας ^{b)} δᾶγμα ἐναργὲς τοῖς μετέπειτα καταλιπεῖν ἱμερόμενοι, τοῦτο δὲ καὶ εὐκλειαν ἀείμνηστον ἐκ τῶν ἐντυγχανόντων καρπώσασθαι μνάμενοι.^{c)} Ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς τῶν τοσούτων ἐτῶν περιδρομῆς ἄπλετόν τι χρῆμα καὶ πραγμάτων ἐγένετο, καὶ λόγων ἐπλέκετο, ἐπ' ἁπείρον τε καὶ ἀμήχανον ἢ τῆς ἱστορίας εὐρύνετο συμπλοκή, ἔδει δ' ἐπιρρέπεστερον πρὸς τὰ χεῖρῶ τὴν τῶν ἀνθρώπων προαίρεσιν μετατίθεσθαι χρόνους ὕστερον, καὶ ὀλιγώρως ἔχειν πρὸς τὰ καλὰ, καὶ

b) Sua auctoritate Casaubonus πολυμαθείας dedit.

c) μνάμενοι ex utroque codice editum est. Sed μνάμενοι utique scripsisse videtur auctor.

PROOEMIUM EXCERPTORVM

de Legationibus, & de Virtutibus ac Vitiis:

interprete Isaaco Casaubono.

Quicumque olim sive reges, sive mentum relinquere auerent, fortis privatae homines, mente partim etiam immortalis memoriae desiderio, quam apud fuerunt neque voluptatibus depravata, neque molitiae corrupta, sed animi nobilitatem intemeratam ad virtutem conseruarent: hi profecto & inter lectores consequerentur. Quoniam vero per tot annorum curricula & res immensae quotidie exoriebantur & scripta contexebantur; historiae conscriptio, semper latius sese propagans, infinita jam res erat, & quae humani ingenii vim excederet. Enimvero aliter evenire non poterat, quin hominum studia & voluntates posterioribus temporibus ad deteriora se inclinarent, honesta susque

καὶ ῥαθυμότερον διακείσθαι πρὸς τὴν τῶν Φθασάντων γενέσθαι κατάληψιν, κατόπιν γινομένης τῆς ^{d)} ἀληθοῦς ἐπιτεύξεως, ὥστ' ἐντεῦθεν ἀδηλία σκιάζεσθαι τὴν τῆς ἱστορίας ἐφεύρεσιν, πῇ μὲν σπάνει βιβλίων ἐπωφελῶν, πῇ δὲ πρὸς τὴν ἐκτάδην πολυλογίαν δειμαίνοντων καὶ κατορθωδούντων· ὁ τῆς Πορφύρας ἀπόγονος Κωνσταντῖνος, ὁ ὀρθοδοξότατος καὶ χριστιανικώτατος τῶν πώποτε βεβασιλευκότων, ὅξυωπέστερον πρὸς τὴν τῶν καλῶν κατανόσιν διακείμενος, καὶ δραστήριον ἐσχηκώς νοῦν, ἔκρινε, βέλτιστον εἶναι καὶ κοινωφελές, τῷ τε βίῳ ὀνησίφορον, πρότερον μὲν ζητητικῇ διεγέρσει βιβλίου ἀλλοθεν ἄλλας ἐξ ἀπάσης ἐκασταχοῦ οἰκουμένης συλλέξασθαι, παντοδαπῆς καὶ πολυειδούς ἐπιστήμης ἐγκύμνας. ἔπειτα τὸ τῆς πλατυπειίας μέγεθος καὶ ἀκόσας ἀποκναῖον, ἄλλως τε καὶ ὀχληρὸν καὶ φορτικὸν φανόμενον τοῖς πολλοῖς, δεῖν ᾧδη καταμερίσαι τοῦτο εἰς λεπτομέρειαν, ἀνεπιφθόνως τε προδεῖναι πᾶσι κοινῇ τὴν ἐκ τούτων ἀναφωομένην ὠφέλειαν, ὥς ἐκ μὲν τῆς ἐκλογῆς προσεκτικωτέρως καὶ ἐνδελεχέστερον κατεντυγχά-

νευ

d) Casaubonus ex conject. edidit τῆς τοῦ ἀληθοῦς ἐπιτ. quod & in lat. vers. expressit.

que deque haberent, Et ad cognoscendas priorum saeculorum res evaderent negligentiores, investigatione veri semel neglecta; ita ut historiae cognitio tenebris obvoluta redderetur incerta, tum propter librorum utilium inopiam, tum quia ad illa tot Et tanta volumina vulgo homines expavecebant. Idcirco Constantinus Porphyrogeneta, imperator, omnium qui umquam fuerunt rectae fidei tenacissimus Et christianissimus, ingenio praeditus ad rerum pulchrarum perceptionem acutissimo, ea denique praestans intel-

ligentia, ut facile quidvis ad effectum perduceret, illud primo fore optimum est ratus Et vulgo omnibus utile, ut libros undique ex omnibus orbis partibus doctrina varia refertos conquireret; deinde vastam illam librorum molem, quae lectiores enecabat (cum praesertim molesta plerisque omnibus Et tædii plena ea res videretur) in partes minutas putavit distribuendam, Et luculentam utilitatem, quae poterat inde percipi, oculis hominum exponendam; adeo ut, hoc delectu habito, majori attentione Et assiduitate

νειν τοὺς τροφίμους τῶν λόγων, καὶ μονιμώτερον ἐντυ-
ποῦσθαι τούτοις τὴν τῶν λόγων εὐφράδειαν, μεγαλο-
φυῶς τε καὶ εὐεπηβόλως πρὸς ἐπὶ τούτοις ^{e)} καταμε-
ρίσαι εἰς ὑποθέσεις διαφόρους, τρεῖς ἐπὶ τοῖς πεντήκον-
τα τὸν ἀριθμὸν οὖσας, ἐν αἷς καὶ ὑφ' αἷς ^{f)} ἅπασα
ἱστορικὴ μεγαλουργία συγκλείεται. καὶ οὐκ ἔστιν οὐδὲν
τῶν συγκειμένων, ὃ διαφεύχεται τὴν ταιαύτην τῶν ὑπο-
θέσεων ^{g)} ἀπαρίθμησην, οὐδὲν τὸ παράπαν ἀφαιρουμέ-
νης τῆς τοῦ λόγου ἀκολουθίας τῇ διαιρέσει τῶν ἐννοιῶν,
ἀλλὰ σύσσωμον σωζούσης, καὶ ἐκάστη ὑπόθεσι προσαρ-
μοζομένης τηλικαυτῆς οὐ συνόψεως, ἀληθέστερον δ'
εἰπεῖν, οἰκειώσεως. Ὡν κεφαλαιωδῶν ὑποθέσεων ἡ προ-
κειμένη αὕτη καὶ ἐπιγραφομένη ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ ΚΑΙ
ΚΑΚΙΑΣ, πεντηκστὴ οὖσα τυγχάνει, ^{h)} τῆς πρώτης
τὸ ἐπώνυμον λαχούσης ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΑΝΑΓΟΡΕΤ-
ΣΕΩΣ.

e) πρὸς ἐπὶ τούτοις. Sic in utroque codice fuisse videtur: sed præposi-
tionem ἐπὶ uncis inclusit Hæschelius, & prorsus deleuit Casaubonus.

f) Verba καὶ ὑφ' αἷς per errorem in græco contextu omiſſa sunt in
edit. Casaub.

g) προθέσεων Casaub. invitis mssis.

h) Pro verbis ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ &c. in Proæmio Excerptorum de Le-
gationibus in Cod. Schottano sic legebatur: ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΩΝ
ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΘΝΙΚΟΤΣ, τυγχάνει οὖσα ἐβδόμη ἐπὶ
τοῖς ἔκκοσι. Casaubonus vero ΠΡΕΣΒΕΩΝ in ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ
mutavit. Hæschelius ad marginem, pro Ῥωμαίων πρὸς Ἑθνικοῦς,
scripsit Ἑθνῶν πρὸς Ῥωμαίους.

duitate lectioni incumbere stu-
dioſi queant, & sermonis fa-
cundiam altius ac penitius ani-
mo imprimere. Hoc amplius
imperator magno & felici co-
natu opus univèrsū in tracta-
tus diversos numero tres &
quingenta censuit distribu-
dum, in quibus, quidquid ma-
gnificum habet historia, inclu-
sum continetur. Neque inest
quidquam historiæ insertum,
quod partitionem hanc in hosce
tractatus effugerit. Neque ve-

ro ob divisionem sententiarum
series operis totius ullo modo
corrumpitur; verum servat hæc
synopsis, vel ut verius dicam,
hæc rerum cognatarum aduna-
tio in singulis partibus concin-
nandis unicuique tractatui con-
venientem rationem. Horum
vero tractatuum præſens hic,
qui DE VIRTVTIBVS ET
VITIIS inscribitur, ordine
est quinquagesimus. Primus
autem inscriptionem habet DE
REGVM [ET IMPERA-
TO-

ΣΕΩΣ. Ἐμφάνει δὲ τοῦτ' τὸ Προίμιον, τίνες οἱ λόγοι πατέρας κέκτηνται, καὶ ὅθεν ἀποκρίσκονται, ὡς αὖν μὴ ὥσιν αἱ κεφαλαιώδεις ὑποθέσεις ἀκατονόμαστοι καὶ μὴ γνήσιοι, ἀλλὰ νόθοι τε καὶ ψευδώνυμοι. Εἰσὶ δ' ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων χρονικῶν·

α'. Ἰωσήπου ἀρχαιολογίας.	α'. Πέτρου Πατρικίου καὶ
β'. Γεωργίου μοναχοῦ.	Μαγίστρου.
γ'. Ἰωάννου τοῦ ἐπὶ κλην	β'. Γεωργίου Μοναχοῦ Χρο-
Μαλέλα χρονικῆς.	νικῆς.
δ'. Ἰωάννου Ἀντιοχείως χρο-	γ'. Ἰωάννου Ἀντιοχείως.
νικῆς ἱστορίας.	δ'. Διονυσίου Ἀλικαρνα-
ε'. Διοδώρου Σικελιώτου κα-	σέως Ῥωμαϊκῆς Ἀρχαιολο-
θολικῆς ἱστορίας.	λογίας.
ς'. Νικολάου Δαμασκηνοῦ	ε'. ς'. Πολυβίου Μεγαλοπο-
καθολικῆς ἱστορίας.	λίτου καὶ Ἀππιανοῦ. 1)
ζ'. Ἡρο-	ζ'. Ζο-

i) Ἀππιανῶ per π simplex erat in Codice Pacii apud Sylburg. in Notis ad Dionys. Halic.

TORVM] RENUNCIA- hęc nominibus careant, & ha-
TIONE. Continetur vero beantur non pro legitimis, sed
etiam hoc Proœmio, quos pa- pro spuris & subdititiis fa-
tres habeant & auctores sin- tibus. Sunt autem hęc Ex-
gula scripta, & quorum par- cerpta ex Annalibus infra sub-
ta sint ingeniis; ne Excerpta scriptis:

(Index AVCTORVM, ex quibus excerptæ sunt

Eclogæ de VIRT. ET VITIIS.

Eclogæ de LEGATIONIBVS.)

1. Ex Iosephi Antiquitatum libris.
2. Ex Georgio Monacho.
3. Ex Chronico Iohannis Malæ.
4. Ex Iohannis Antiocheni Chronico.
5. Ex Diodori Siculi universali Historia.
6. Ex Nicolai Damasceni universali Historia.

1. Petri Patricii & Magistri.
2. Ex Georgii Monachi Chronica Historia.
3. Iohannis Antiocheni.
4. Ex Dionysii Halicarnassii Antiquitatibus Romanis.
5. 6. Polybii Megalopolitani & Appiani.

7. Ex

7. Zo-

- ζ'. Ἡροδότου Ἀλικαρνησέως.
 ή. Θουκυδίδου.
 θ'. Ξενοφῶντος Κύρου παι-
 δέας, καὶ ἀναβάσεως Κύ-
 ρου τοῦ Παρυσάτιδος.
 ι. Ἀβδριανῶν Ἀλεξ - - -
 ια. Διονυσίου Ἀλικαρνησ-
 σέως Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας.
 ιβ. Πολυβίου τοῦ Μεγαλο-
 πολίτου Ῥωμαϊκῆς ἱστο-
 ρίας.
 ιγ. Ἀππιανῶν Ῥωμαϊκῆς
 τῆς ἐπὶ κλην Βασιλικῆς.
 ιδ. Δίωνος Κοκκιανῶν Ῥω-
 μαϊκῆς ἱστορίας.^{κ)}
- ζ'. Ζωσίμου Ἀσκαλωνίτου.
 ή. Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς ἀρ-
 χαιολογίας.
 θ'. Διοδώρου Σικελιώτου.
 ι. Δίωνος Κοκκιανῶν.^{ι)}
 ια. Προκοπίου Καισαρέως.
 ιβ. Πρίσκου ῥήτορος.
 ιγ. Μάλχου σοφιστοῦ.
 ιδ. Μενάνδρου Προτίκτο-
 ρος.
 ιε. Θεοφυλάκτου, τοῦ ἀπὸ
 ἐπαρχῶν καὶ ἀντιγρα-
 φέως, τοῦ Σιμοκάτου.^{μ)}

κ) In Cod. Peiresciano adjecta hæc verba erant: Καὶ οἱ ἑξῆς ἐν τῷ δευ-
 τέρῳ τεύχεϊ ἐπιγράφονται. id est: Sequentes Auctores initio secundi li-
 bri recensentur.

ι) Κοκκιανῶν Casaub.

μ) Σιμοκάτου idem: utrumque invito libro msto.

7. *Ex Herodoto Halicarnasseo.*
 8. *Ex Thucydide.*
 9. *Ex Xenophontis libris de in-*
stitutione Cyri, & de expedi-
tionem Cyri Parysatidis filii.
 10. *Ex Arriani historia de re-*
bus gestis Alexandri.
 11. *Ex Dionysii Halicarnassei*
historia Romana.
 12. *Ex Polybii Megalopolita-*
ni historia Romana.
 13. *Ex Appiani historia Roma-*
na, quæ inscribitur Regia.
 14. *Ex Dionis Coccejani histo-*
ria Romana.
7. *Zosimi Ascalonita.*
 8. *Ex Iosephi antiquitatibus*
Judaicis.
 9. *Diodori Siculi.*
 10. *Dionis Coccejani.*
 11. *Procopii Cæsariensis.*
 12. *Prisci Rhetoris.*
 13. *Malchi Sophista.*
 14. *Menandri Protektoris.*
 15. *Theophylacti Simocatta,*
Expræfetti & Rescripto-
ris.

ALIA SVBSIDIA nonnulla, quibus, præter Codices
Manuscriptos, usi sumus in constituendo & emendando
Textu Polybiano.

Iam præter ea præsidia, quæ ad constituendum emendandumque Contextum Polybianum ex manuscriptis Codicibus adsciscere nobis licuit, faciendum duxi, ut (quemadmodum in Præfat. ad Tom. I. p. xxvii. significavi) quid quid passim a Viris doctis, sive ex professo in illustrando Polybio occupatis, sive aliud agentibus ex oblata occasione adnotatum inveni, quod ad ipsam Polybii orationem, ubi corrupta a librariis videbatur, restituendam valeret, id in usum meum, id est, Polybii nostri, converterem, auctoremque Emendationis aut probabilis Conjecturæ in brevibus Scholiis criticis infra contextum positus laudarem. Et ibi quidem quum interdum *ex mente Is. Casauboni* aliquid vel a nobis emendatum esse dixi, vel emendandum videri; id eo valere intelligendum est, ut Casaubonus in Contextu quidem Græco scripturam ante ipsum vulgatam tenuerit, sed aliam lectionem, quæ nobis pariter probatior videtur, ex sua conjectura vel in *Latina versione* exprefferit, vel in ora exempli sui Editionis Basileensis adnotaverit: qua ex *ora Basileensi* Emendationes nonnullæ Isaaci a filio Merico Casaubono sunt in lucem prolatae, sed multo maiorem copiam exhibet libellus ille Gronovianus, ex eadem ora Basileensi transcriptus, de quo jam supra dictum est. ^{a)}

Gronoviana vel *Emendationes* vel *Conjecturæ*, quas passim laudavi, non modo ex illarum sunt numero, quas in Notis tertio Tomo sui Polybii ipse vulgaverat olim Iac. Gronovius; sed sunt etiam aliæ, nunc primum a nobis ex Adparatu illo Gronoviano, quem Ruhnkenii beneficio debemus, depromptæ; scilicet partim ex marginibus eorundem duorum exemplorum editionis Gronovianæ, in quibus

Varie-

a) Sect. I. n. I. hujus Præfationis, & in Præf. ad Tom. I. p. xxiii. not. o).

Varietatem etiam Lectionis ex codd. msstis exhiberi supra dixi, partim vero ex Adnotationibus manuscriptis ejusdem Iac. Gronovii, quas secundæ editioni, si olim prodiret, destinaverat editor.

Scaligeri quasdam Emendationes, raro quidem, sed aliquoties tamen, laudavi; ^{b)} easdemque in uberioribus Adnotationibus nostris fortasse laudandi frequentior fuerit occasio. *Scaligeranas* illas Emendationes ad Polybium in reliquo *Adparatu Gronoviano* inveni, raptim quidem & inconcinne inscriptas marginibus schedarum nonnullarum, quarum plerasque ex dissoluto exemplo Aeliani ab Abrah. Gronovio editi decerptas intellexi. Major - ne fuerit olim earundem Emendationum copia, similibus schedis illitarum, nescio. Quæ supersunt, pertinent illæ ad Polybii lib. I. cap. 43 - 88. tum ad II. 24. denique ad lib. II. cap. 34. usque ad lib. III. cap. 78. Referuntur autem illæ (quod ex diligenti collatione liquido cognovi) ad lectiones editionis Hervagianæ: & adjectis literis *Sc.* vel *Scal.* ac subinde etiam integro nomine *Scaligeri*, huic auctori haud dubie tribuuntur. Quare quum partim ex If. Casauboni, partim ex Ios. Scaligeri Epistolis intellexissem, fuisse olim *Notulas Criticas* ejusdem *Iosephi Scaligeri* marginibus impressi cujusdam exempli Historiarum Polybii inscriptas; ^{c)} non vidi, cur dubitarem, ex illo exemplo (ubicunque tandem illud hodie lateret) Emendationes has esse transcriptas. Et quoniam jam olim ad me scripserat humanissimus Ruhnkenius, inesse in *Adparatu Gronoviano*, quem ad me misisset, nonnihil etiam manu Abrahami Gronovii scriptum; incideram in eam cogitationem, esse forte eas, quas dixi, schedas ipsius Abr. Gronovii manu conscriptas, & supereffe fortasse in Bibliotheca Leidensi illud exemplar,

c 2

quod

b) Vide lib. I. 48. 9. II. 39. 4.

c) Vide If. Casauboni Epist. 604. edit. Almelov. & Ios. Scaligeri Epist. 65. 115. & 141. Ac fuisse quidem exemplum illud editionis *Hervagianæ*, colligo ex eo, quod Casaubo-

nus, quum cupidus admodum fuisset videndi quid a Scaligero in Polybium esset adnotatum, nactum se esse ipsum illud exemplum scribit; qui tamen, ut alibi docui, editionem Obsopæi nunquam inspexisse videtur.

quod Scaligeranas notulas contineret; unde, præter has, quas Abr. Gronovius excerpisset, amplior etiamnum fructus quidam ex Scaligeri ingenio atque doctrina ad emendandum illustrandumve Polybium posset derivari. Quæ de re postquam compellavi eundem Ruhnkenium, quem numquam nisi honoris & grati animi testificandi causa possum nominare, perbenigne ille rescripsit, non solum esse in Bibliotheca Leidenſi, in *Vossianorum codicum* numero exemplum impressum Polybii, multas notulas criticas (quæ fortasse Scaligeranæ essent illæ, quas requirerem) marginibus inscriptas habens; verum etiam describendum id omne, quidquid esset, in usum nostri Polybii se curaturum. Et describendarum earumdem Notularum operam, pro eo quo fervet de bonis literis omni ex parte præclare merendi studio, ac pro singulari qua nos complectitur benevolentia, ultro in se suscepit doctissimus suavissimusque Daniel Wytttenbachius; qui nuper (veluti non satis priorum negotiorum haberet, ornandis promovendisque literarum studiis consecratorum) integrum ad me libellum misit, sua manu conscriptum, *Notulas illas criticas*, quæ sunt in *Vossiani libri marginibus*, continentem. Quas ego conferens cum Scaligeranis illis Notulis, cognovi quidem, nihil vel parum admodum his cum illis esse commune, adeoque nihil ad Scaligerum pertinere; quod ex eo etiam statim intellexeram, quod viderem, Vossianum librum ex *Obſopæi* esse editione; ^{d)} cum Scaligeranæ Emendationes ad *Hervagiani* exempli lectiones essent relatæ. Neque vero eo minus grata esse debuit illa ad ornandum nostrum Polybium accessio: quæ quidem serius ad me pervenit, quam ut in perpoliendo ipso contextu Polybiano ea potuerim uti; sed in Commentariis nostris passim laudandi eandem

d) Est nimirum, uti video, idem illud exemplum, quod in Catalogo Librorum Mssorum Angliæ T. II. p. 70. in *Codicibus Mssis Isaaci Vossii*, Canonici Windſorienſis, n. 2684. hoc titulo recensetur: *Polybii Historia Edi-*

tionis Hagenoënsis cum variis Editionibus. Et nomen quidem Scaligeri, ut ex Wytttenbachii nostri schedis intellexi, nusquam in eo libro commemoratum conspicitur.

dem & ex ea proficiendi erit occasio. Nam quamvis plurima fere notularum illarum pars versetur in pravis Obsoletæ editionis lectionibus ex Hervagiana emendandis; multæ tamen insunt præclaræ Emendationes, ex felici conjectura (nam ex manuscripto quidem codice nihil ductum videtur) prolata: quarum partem confirmat librorum notularum mssorum auctoritas, pars etiam invitis mssis Polybio restitui debet; verbi causa, παραλλας III. 118, 2. quam eandem conjecturam & nos expressimus; sic IV. 25, 4. μετὰ τῶν Ἰλλυριῶν, quod ex Gronovii conjectura edidimus. ^{e)} Ita fit, ut præter spem opinionemque VOSSIANIS Emendationibus simus ditati; exemplum autem illud Polybianum, quod Scaligeri continet Emendationes, (si modo continet plures, quam quæ in schedas Gronovianas relatæ sunt) ubinam gentium aut locorum lateat, adhuc quidem ignoremus.

Ex omnibus Viris doctis, qui præter ipsos Polybii Editores, de Scriptore hoc bene meruerunt, nullus est, cujus opera tam frequenter usus sim in castigandis sanitatque suæ, quoad fieri poterat, restituendis Polybianæ Historiæ reliquiis, quam IOH. IACOBVS REISKIUS: quem virum, sicut olim, quum quotidiana per sex menses consuetudine ejus uterer, mirifice amavi, sic post cineres pia memoria colere numquam desinam. Is quum *Animadversio-
num suarum ad Græcos Auctores Volumen quartum* totum emendandis Illustrandisque Polybianæ Historiæ Reliquiis dicaverit, ^{f)} rectissime de illa opera, gravissimo antiquitatis Scriptori a se præstita, ipse judicavit in Præfatione, tertio Volumini præmissa: ubi (p. XII seq.) *Ego equidem, ait, pro eo, quo in Polybium exarsi amore atque studio, quem*

c 3

ita

e) Ad eum locum nunc demum video oblitum me esse in brevi scholio conjecturam illam, quam secutus sum, ad Gronovium auctorem (qui eam in editis ad Polybium Notis protulit) referre: quod casu, non consilio, factum esse profiteor.

f) Præfationem deinde ad sua Polybiana, quam sæpius in Præfat. ad primum Polybii nostri Tomum laudavi, quinto demum Volumini, certas ob causas, quas haud obscure ipse indicavit, inseruit.

ita frequenter lēditavi, ut alium neminem neque græcum neque latinum frequentius, ita in eum diligenter commentatus sum, ut, quæ ad eum annotavi, nisi sum iniquus ingenii mei iudex, omnium, quæ ab ingenio meo profecta sunt, si quid in illis est non contemnendum, ausim vel in elaboratissimis habere. Quæ Polybiana si unquam potero in lucem proferre, spero, me tum per ea hoc effecturum, ut cum illis in gratiam redeam, qui de mearum notularum jejunitate queruntur, & aridissimarum emendatiuncularum macie atque rusticitate offendi se haud dissimulant.

VI.

LATINA INTERPRETATIO.

Secundum ista, quæ de Subsidiis, quibus ad recognoscendum emendandumque Polybianum Contextum usus sum, fatis copiose hucusque dixi; superest, ut de aliis nonnullis rebus, quibus in hac Editione commoditati atque studiis Lectorum Polybii consulere, quoad potui, conatus sum, paucis exponam. Et primo quidem, quod ad *Latinam Versionem* spectat: quemadmodum Ernestius, Vir & græce & latine doctissimus, in Præfatione ad Polybium^{g)} de *Isaaci Casauboni Versione* differens, non *sustinuisse se*, ait, *alienum opus, tanti præsertim viri, interpolare*; sic pulchre & ego, ac multo quidem pro mea parte etiam magis, intellexi, magna me cum invidia tum molestia iri liberatum, si intactam relinquerem præstantissimi illius Editoris atque Interpretis Polybii versionem; cujus & præclare perspexi virtutes & maximi semper feci, immo cujus ejusdem ope plurimum me ad intelligendum hunc Scriptorem adjutum esse gratus profiteor, ita quidem, ut, nisi illo Casaubonianæ versionis præsidio nisus, numquam fortasse edendi Polybii consilium suscipere ausus fuisset. Sed quandoquidem, recte si rem æstimare voluerimus, negari non potest, quod idem Ernestius se non ignorare professus est: *pluri-*
bis

g) Ernesti Præf. ad Polyb. p. xxiii.

his locis eandem versionem vel a sensu græcorum verborum aberrare, vel a proprietate verborum, vage sensum exprimendo; denique structuram orationis græcæ implicationemque sententiarum sæpe, ubi necessitas, hoc est linguæ latinæ indoles, non desiderabat, deferere; quibus rebus subinde vehementer deceptus est Franciscus interpret in Folardino Polybio: non committendum duxi, ut vel nostræ commoditatis vel iusti cuiusdam ceteroquin pudoris rationem utilitati præponerem studiosorum Polybii Lectorum, quorum bonam partem curatiore Versione latina haud parum adjutum iri intelligebam ad Scriptoris hujus intelligentiam. Itaque, monitus etiam præsertim de hac ineunda ratione ab eis viris, quorum apud me auctoritas plurimum debuit valere, arduum illud quidem & alex plenum consilium cepi, latinam Is. Casauboni Versionem non solum eis locis, ubi Emendationes, ex meliorum codicum fide aut ex certiore conjectura græcæ orationi a nobis adlatæ, aliam pandèrent Auctoris sententiam, quam quæ a Casaubono expressa esset, verum etiam ubicumque ceteroquin opus fuisset visum, reformandi & ad græci exemplaris fidem coloremque refingendi. Duas igitur res in hoc negotio me secutum esse, profiteor; quousque consecutus sim, aliorum iudicium esto: mihi quidem minime sæpe satisfecisse me fateor; sed quatenus pro mearum modulo virium, varias inter curas, quæ Polybio intentum animum alio sæpe distrahebant, potui, primum illud spectavi, ut ipsam Scriptoris sententiam, quæ ob sermonis Polybiani proprietatem (ab aliorum auctorum oratione, qui vulgo magis in eorum manibus, qui græcas literas tractant, solent versari, non nihil discedentem) obscurior interdum videri potest, quam verissime possem, repræsentarem: alterum, ut latinus sermo non solum per se ubique planus & perspicuus esset, sed & ipsam vim verborum græcorum & conversionum, quibus usus esset auctor, luculenta quadam ratione exprimeret, utque adeo vice perpetui commentarii, quem vocare solent, quodammodo fungeretur hæc interpretatio. At,

postquam cœperam isto consilio nonnulla immutare, sæpe etiam alia rursus, quæ per se commodè stare potuerant, paululum refingenda visa sunt, ut æquabilitati sermonis aliquatenus consuleretur. Denique, ut fit, nonnulla etiam casu magis quodam, quam consilio, ac veluti per contagium, dum alia refingo, simul mutata sunt, quæ non solum intacta relinqui potuerant, sed commodius etiam fortasse erant a Casaubono expressa. Rursus vero, dum plura passim, quam necesse fuit, a me mutata interdum animadverti; ingrati dehinc invidiosique negotii pertæsus, alia subinde reliqui, quæ cum maxime mutanda, & ad græci exemplaris veritatem revocanda, haud immerito fortasse nonnullis videbuntur. Sed quis tandem modum atque mensuram, in hoc genere servandam, ita ad amissum definiet, ut nulla prorsus conditione ne latum quidem unguem vel ultra progredi vel citra subsistere liceat? Dummodo nihil vehementius obscuratum aut fœdatum a nobis, quod recte & perspicue a Casaubono erat positum, passim autem ea, quæ obscurius aut minus ad veritatem ille expresserat, explanata a nobis atque emendata judicaverint æqui peritque in hoc genere æstimatores; bene præclareque hanc a me operam positam arbitrabor. In *Henr. Valesii Versione* Eclogarum de Virtutibus & Vitiis parcior, prouti par erat, fui in mutando. Ceterum, ubi vel a Casauboni vel a Valesii interpretatione eis in locis discessero, quæ dubitationem aliquam videantur posse habere, ad ejusmodi loca in Commentariis nostris versionem illorum Interpretum adferemus, adjectis, quoad opus fuerit, rationibus, cur ab illa discedendum putarimus.

VII.

Reliqua nonnulla ad hanc Editionem spectantia.

*Commentarii, ad quos subinde provocavi, sive uberior-
es Adnotationes ad Polybium, quintum volumen, & par-
tem voluminis sexti, quod claudet hoc opus, complebunt.*

Reli-

Reliqua pars sexti voluminis *Indices* duos, alterum Rerum, alterum Græcitatæ Polybianæ, utrumque auctiorem & emendatiorem, quam quibus adhuc illustratus erat Polybius, comprehendet. Tertium volumen, Reliquias Libri octavi & octo consequentium; quartum, ceterorum Librorum inde a decimo septimo reliquias, quarum longe maxima pars in Eclogis de Legationibus ac de Virtutibus & Vitiis inest, complectetur. *Fragmenta* ea, quæ, quoniam e Libro Historiæ Polybianæ ducta sunt, non potuero constituere, sive ad calcem quarti voluminis, sive, prouti res tulerit, in quinti principium rejicientur. Quod autem a reliqua operis materia separatis voluminibus edendos *Commentarios* dico, id si cui haud satis commodum ad usum Lectorum videbitur, meminerit is velim, *Polybium* potissimum, non *Commentarios*, in manus tradere lectoribus nos voluisse: quod consilium, emendato græco Contextu, tum adpositis Lectionum discrepantiis, in quibus momentum aliquod ad judicandum de nostra constitutione contextus inesse visum est, denique latina etiam Versione in usum eorum, quibus minus familiaris est Polybianus sermo, adjecta, consecutos nos esse putamus. Multi legent Polybium, qui Adnotationes nostras non magnopere requirent: qui, si easdem simul cum Polybiano contextu oculis necessario subjectas habere oporteret, distrahi se potius ab eo argumento, cujus causa in manus sumisissent librum, quam juvari, haud sine veri specie conqueri quodammodo possent: præsertim, quum in hac octona forma libri, quæ plurimum ceteroquin commoditatis habet, illud sane, si Textui statim subjectæ essent uberiores Adnotationes, haud exiguum nasceretur incommodum, ut de ipso Polybiano textu sæpe non nisi minuta particula in quaque pagina posset exhiberi; quod quantum sit impedimentum ad continuam auctoris lectionem atque ad ipsam intelligentiam eorum quæ legimus, experiri quisque potest in illis veterum Auctorum editionibus, in quibus una interdum orationis periodus per complures etiam paginas est dispersita, ut, si verbum in
fine

sine periodi quæras, quod superiori cuidam respondeat, aut vice versa, folia nonnulla interdum volvenda sint aut revolvenda. Ceterum per eam rationem, quam in edendo Appiano etiam secuti sumus, quam eandem in hac Polybii editione tenebimus, ut in quaque earum Adnotationum, quæ separato volumine comprehensæ erunt, perspicue notetur, quemnam ad locum, quem ad versum orationis Polybianæ referatur quæque Adnotatio; non video, quid commoditati eorum Lectorum decedat, qui Adnotationes nostras, prouti ipsi in legendo contextu progrediuntur, simul oculis subjectas habere cupient: quandoquidem nil impedit, quo minus Tomum illum, qui continet Adnotationes, apertum in promptu & ad manus habeant, illumque quoties libuerit inspiciant; quod non æque commode fieri potest, ubi (quemadmodum placere aliis video) ad calcem cujusque voluminis Adnotationes eæ, quæ ad contextum eodem volumine comprehensum pertinent, adjiciuntur.

Quod in quaque pagina & *Temporum rationem*, & earum rerum, de quibus agitur, *brevia Argumenta* ad marginem notaverim; ea res quanta cum difficultate nonnumquam fuerit conjuncta, experimento equidem cognovi; commoditatis fructum Lectores capient, quorum in usum hoc quidquid est laboris lubens suscepi. In numerandis annis, qui a Roma condita effluerunt, Fastos Consulares secutus sum a Ianfonio ab Almeloveen editos. Cum annis ab Vrbe condita notationem Olympiadum ea ratione conjunxi, qua ipsum Polybium usum esse ex compluribus nonnullis locis intellexi, ubi in exponendis rebus & annum Olympiadis definivit, quæ tunc agebatur, & Consules Romanos nominavit, qui eodem anno magistratum gesserunt. In definiendis autem annis, quos apud ipsum Auctorem nostrum (in ea præsertim Historiarum parte, quæ non integra ad nos pervenit) notatos non inveni, ex veteribus Scriptoribus Livius potissimum dux fuit: ex recentioribus Chronographis, Simsoni Chronicon Vniversale præ

præ ceteris consuluisse me profiteor; nec parum adjutus sum (quamquam non tantum, quantum speraveram) Synopsi illa Chronologica, quam If. Casaubonus multo studio ad Polybium composuit. Ceterum, sicut, Chronologicas omnino rationes non penitus perspectas mihi esse, ultro profiteor; sic, si quid subinde fuero in hoc genere hallucinatus, veniam me ab æquis iudicibus impetraturum spero: qui si meliora certioraque docere me Lectoresque Polybii voluerint, magnam habebo gratiam. De difficultatibus, quæ mihi in eodem genere passim oblatae sunt, in Adnotationibus quantum opus videbitur differam; ac vel rationes, quibus ad eas solvendas usus sum, exponam; vel dubitationes, quæ etiamnum mihi supersunt, ingenue proferam.

In eis *Polybianæ Historiæ Libris*, quorum nonnisi *Eclogæ & Fragmenta* ad nos pervenerunt, haud exiguo hoc incommodo laborabant superiores Editiones, quod eæ res, quæ eodem Libro continua serie a Polybio erant expositæ, nunc non tribus modo, sed nonnumquam multo etiam pluribus diversis locis fuerint quærendæ; quum pars in Excerptis Antiquis exhiberetur, pars in Legationibus, pars rursus in Eclogis de Virtutibus & Vitiis, tum rursus alia pars in Fragmentis Polybianis ex Suida aliisque auctoribus a Casaubono collectis esset dispersa, rursus alia in Fragmentorum Supplemento a Valesio congesto, alia in Spicilegio a Iac. Gronovio adjecto. Vnde summa oriebatur rerum confusio; ex qua, mirum est profecto, quo pacto extricare sese potuerint docti illi & industrii viri, qui nostra aut patrum memoria historiam illorum temporum componentes, quorum res gestas Polybius scripsit, disiecta illa Polybianæ Historiæ membra, collatis utique aliorum Scriptorum monumentis, unum in corpus redegerunt. Cui confusio curandum esse novo Polybii editori ut medela adferatur, perspecte Reiskius monuit, ^{h)} quum, *Optanduna*

h) In Præfat. ad sua Polybiana, pag. 798.

dum erat, ait, ut hanc quoque operam dedisset Gronovius, ut fragmenta Legationum & Valesiana in unum consequentem ordinem construeret, qui, quantum ejus fieri ex sola conjectura potest, proxime accederet ad illum primigenium, quem olim in libris adhuc integris obtinebant; qui ordo haud raro satis est dilucidus atque insignis. Erat illa ratio non parum lucis rebus ipsis illatura, memoriamque rerum narratarum altius animo infixura. Quam ego operam quum Polybio & studiosis Polybii Lectoribus conatus sim praestare; saepe quidem lucidissime perspicere mihi visus sum nexum atque seriem, qua inter se olim in integro Polybii opere cohæsisent aut se invicem exceperent varia illa, quæ hodie supersunt, sive majora sive minora fragmenta: sed saepe rursus, præsertim ubi Livii deficiebat cynosura, magnis cum tenebris ac difficultatibus luctatus, conjecturis niti fui coactus.

Vellem sane mihi licuisset, hac in urbe typis, quibus superbiunt nostrates officinæ, exscribendum hoc opus curare; ut specimina foliorum impressorum ipse relegere, & si quid vel operarum culpa, vel mea etiam oscitantia esset peccatum, (quæ enim inter scribendum excidunt *παρορματα*, facilius fere animadvertere solemus, si impressa, quæ scripsimus, legimus, quam si manuscripta relegimus,) corrigere id potuissem, priusquam in publicum emanaret liber. Sed quum id quidem per rationes, quæ mei non fuerant arbitrii, fieri non potuerit; tamen nec per intervallum, quod me ab ea urbe, ubi excuditur liber, sejungit, nec per ipsum obitum, qui mihi, postquam vix prelo subjectus Polybius erat, luctuosissimus accedit, præstantissimi Viri mihique conjunctissimi, cujus fidei curæque rem conficiendam commiseram, detrimenti quidquam cepit operis exsecutio. Nam & eas rationes inierat Reichius meus, quo præside cum maxime floruit Weidmanniana libraria, quibus effectum est, ut in exteriori libri forma nil

magno-

magnopere, quod reprehendant, inventuros sperem homines non nimis delicatulos; & curam corrigendorum speciminum typographicorum Viro commiserat tam insigniter græce docto, tamque singulare studium ad corrigenda non operarum modo *σφάλματα*, verum etiam si qua editori subinde excidissent, adhibere solito, ut non nisi oppido paucissima in duobus Tomis, qui nunc in lucem prodeunt (quatenus quidem illos recognoscere potui) errata animadverterim, & in his ne unum quidem, quod vel mediocriter doctum virum, ac pæne tyronem dixerim, morari posset. Si qua fuerint tamen, quæ difficultatem aliquam creare posse videantur, de his sive in Commentariis, prout ad quemque locum accedam, sive singulari scheda Tomo quarto adnectenda, monere decrevi. Sed quod de græco Polybii contextu, ac de latina versione, tum de brevibus scholiis textui subjectis, verissime prædicare possum; vellem, idem de diligentia ad corrigendam *Præfationem* nostram *Tomo primo* præmissam adhibita possem confirmare. At ea quidem cura, dum fervet prelum, & dum ad finem perducere secundum Tomum properat Bibliopola, alii viro, quam qui reliqua corrigere solet, commissa fuisse videtur. Ac ne ibi quidem gravius fere quidquam peccatum ab operis animadverti; & in citationibus præsertim, & in numeris, nihil erratum vidi. Sed ingratum est tamen, imo verendum, ne inauspicatum etiam quodammodo videatur, si in ipso operis introitu vel leviusculas hujusmodi maculas offendat Lector; veluti *groece* pro *græce* p. vi. l. 7. & rursus p. xii. lin. 4. aut *autissimus* pro *acutissimus*, & *Præfationa* pro *Præfatione* p. vii. lin. 13. porro *tum nimis* pro *dum nimis* p. xi. lin. 5. a fine. *Eclogio* pro *Eclogis* p. xii. 4. *quam vocant* pro *quem vocant* p. xiv. 14. *innumerabilis* pro *innumerabilibus* p. xv. 16. *suis verbis* pro *his verbis* p. xx. 5. *inscripto* pro *inscriptio* p. xxiv. not. *conforment* pro *confirmant* p. xlvi. 15. *manarant* pro *manarunt* p. l. lin. 15. *Lute-*
riani

riam pro *Lutetiam* p. LV. not. *Augustanos* pro *Augusta-*
nas p. LVII. infra med. Quibus addere nonnulla liceat,
quæ ita quidem impressa sunt, ut a nobis scripta erant,
sed quæ mutata mallem: scil. p. XVIII. l. 10. *promeruit*
velim pro *commeruit*. Pag. XXIV. not. *q.* ponendum erat
n. 12. pro *n. 11.* Pag. XLII. l. 6. a fine, lege *adjecta nota*
codicis pro *nota codici adjecta*. Pag. LVI. l. 5. lege *facile*
intelligitur pro *facile quidem intelligitur*.

Scripsi Argentorati, mense Majo, anno Christi
M.DCC.LXXXIX.

Π Ο Λ Υ Β Ι Ο Υ

ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Εν μὲν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ, τὰς αἰτίας ἐδη- Connexio
cum fu-
riori-
bus.
λώσαμεν τοῦ δευτέρου συστάντος Ῥωμαίοις καὶ
Καρχηδονίοις πόλεμον, καὶ τὰ περὶ τῆς εἰσβολῆς
τῆς εἰς Ἰταλίαν Ἀννίβου διήλθομεν. πρὸς δὲ τού-
τοις ἐξηγησάμεθα τοὺς γενομένους αὐτοῖς ἀγῶνας
πρὸς ἀλλήλους, μέχρι τῆς μάχης τῆς περὶ τὸν Αὔ-
3 Φιδὸν ποταμὸν καὶ πόλιν Κάνναν γενομένης. Νῦν Argu-
mentum
hujus
libri.
Res Græ-
corum
Olymp.
CXL.
δὲ τὰς Ἑλληνικὰς διάξιμεν πράξεις τὰς κατὰ τοὺς
αὐτοὺς καιροὺς ἐπιτελεθεῖσας τοῖς προειρημένοις,
καὶ ἀπὸ τῆς ἑκατοστῆς καὶ τετραρακοστῆς Ὀλυμ-
4 πιάδος· πρότερον ἀναμνήσαντες διὰ βραχέων τοὺς

Α 2

ἐντυγ-

Cap. I. I. ἐδηλώσαμεν. δεδηλώκαμεν Flor.

P O L Y B I I

MEGALOPOLITANI

HISTORIARVM LIBER IV.

Superiore libro causas bel-
li secundi quod Roma-
ni & Carthaginienfes inter
se gesserunt, exposuimus.
Hannibalis quoque ingres-
sum in Italiam declaravi-
mus; pugnas præterea per-
egimus, quas invicem pu-
gnaverunt, ad illud usque

prælium, quod prope amnem
Aufidum & urbem Cannas
est commissum. Nunc Græ-
corum res, quæ temporibus
iisdem contingere, quibus &
modo dicta, Olympiade vi-
delicet *quadragesima supra
centesimam*, commemorabi-
mus: si prius tamen lectori
breviter

ἐντυγχάνοντας τῇ πραγματείᾳ τῆς κατασκευῆς, ἣν ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἐποιήσαμεθα, καὶ μάλιστα περὶ τοῦ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνους, διὰ τὸ καὶ τοῦτο τὸ πολίτευμα παράδοξον ἐπίδοσιν λαβεῖν εἰς τε τοὺς πρὸ ἡμῶν καὶ κατ' ἡμᾶς καιρούς.

Recapitulation
rerum
Achaicarum
ex
Libro II.

Ἀρξάμενοι γὰρ ἀπὸ Τισαμενοῦ, τῶν Ὀρέστου παίδων ἐνός, καὶ φήσαντες, αὐτοὺς ἀπὸ μὲν τούτου βασιλευσθῆναι κατὰ γένος ἕως εἰς Ὠγυγον, μετὰ δὲ ταῦτα καλλίστῃ προαιρέσει χρησαμένους δημοκρατικῆς πολιτείας, τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐκ Μακεδονίας βασιλέων διασπαρῆναι κατὰ πόλεις καὶ κώμας· ἐξῆς δὲ τούτοις ἐπεβαλόμεθα λέγειν, ὡς αὐτοὶς ἤρξαντο συμφρονεῖν, καὶ πότε, καὶ τίνες αὐτοῖς πρῶτοι συνέστησαν. τούτοις δ' ἐπομένως ἐδήλωσαμεν, τίνι τρόπῳ καὶ ποία προαιρέσει προσάγομενοι τὰς πόλεις, ἐπεβάλλοντο Πελοποννησίους πάντας

4. περὶ τῶν Ἑλλ. περὶ μὲν τῶν Ἑλλ. edd. ex Bav. 5. ἀπὸ μὲν τοῦτου. τούτων h. l. dant vulgo omnes præter Perott. Ibid. γένος ἕως εἰς. γένος εἰς edd. cum Bav. & Aug. γένος ὡς εἰς Vat. Flor. Reg. A. quod corrigendum putavi. Ibid. ἐκ Μακεδον. Mendose scripti libri omnes ἐκ Λακεδαιμονίας.

breviter in memoriam revocaverimus, quæ Libro secundo præstruximus, cum de ceteris Græcis, tum maxime de Achaëis; quoniam istorum etiam Respublica nostra & patrum nostrorum memoria admirandum cepit incrementum. Orsi namque a Tisameno, qui fuit unus e filiis Orestæ; postquam ostendimus, Achaëos paruisse regibus ex horum genere continua successione ad Ogygum usque, deinde autem

translata ad populum potestate, Rempublicam instituisse pulcerrimam, quæ a Macedonum regibus primo quidem divulsa fuerit & per oppida vicosque diremta; his statim subjecimus, quomodo iterum consentire in unum cœperint, & quando, & quinam primi eis se adjunxerint. Post hæc declaravimus, quonam modo & quibus consiliis, in suam societatem urbibus pellectis, efficere sint aggressi, ut

πάντας ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἄγειν ὀνομασίαν καὶ πολι-
 στείας. καθολικῶς δὲ περὶ τῆς προειρημένης ἐπιβο-
 λῆς ἀποφηνάμενοι, μετὰ ταῦτα τῶν κατὰ μέρος
 ἔργων κατὰ τὸ συνεχὲς ἐπιφαινόντες, εἰς τὴν Κλεο-
 μένους τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως ἑκπτώσιν κατην-
 ῥτήσαμεν. Συγκεφαλαιωσάμενοι δὲ τὰς ἐκ τῆς Προ-
 κατασκευῆς πράξεις, ἕως τῆς Ἀντιγόνου καὶ Σελεύ-
 κου καὶ Πτολεμαίου τελευτῆς, ἐπειδὴ περὶ τοὺς
 αὐτοὺς καιροὺς πάντες οὗτοι μετήλλαξαν· λοιπὸν
 ἐπηγελάμεθα τῆς αὐτῶν πραγματείας ἀρχὴν
 ποιήσασθαι τὰς ἐξῆς τοῖς προειρημένοις πράξεις.

Καλλίστην ὑπόστασιν ὑπολαμβάνοντες εἶναι II.
 ταύτην· διὰ τὸ, πρῶτον μὲν τὴν Ἀράτου σύνταξιν Ol. cXL
 ἐπὶ τούτους καταστρέφειν τοὺς καιροὺς· οἷς συνά-
 πτοντες τὴν διήγησιν, τὸν ἀκόλουθον ὑπὲρ τῶν Ἑλ-
 λήνων ἀποδιδόναί προσηρήμεθα λόγον. δεύτερον δὲ, Auctor.
 A 4 διὰ nit Ara-
 tus.

II. I. οἷς συνάπτ. ex conject. Vrsini recepit Casaubonus. Mssti omnes
 ὡς συνάπτ. Unde ᾧ συνάπτοντες suspicari licet cum Reiskio. Ibid.
 Ἑλλήνων. Fors. Ἑλληνηκῶν. Reisk.

ut omnes Peloponnesi populi eadem tempora fato sunt
 communi simul nomine ac functi; principium operis
 Reipubl. forma continerentur. nostri esse nos ducturos fu-
 mus polliciti ab iis rebus,
 Quo de incepto postquam quæ proxime cum iis co-
 aliquid generatim diximus; hærent, quæ modo attigi-
 postea, res particulares bre-
 viter perstringendo, conti-
 nuam narrationem ad illa
 tempora perduximus, quan-
 do Cleomenes rex Lacedæ-
 moniorum regno excidit.
 Tum autem in brevem sum-
 mam collectis omnibus, quæ
 Præparatione nostra compre-
 henduntur, usque ad Anti-
 goni, Seleuci & Ptolemæi
 excessum, qui omnes circa

2. Existimamus enim non
 aliud Historiæ nostræ com-
 modius poni posse veluti
 fundamentum: primo, quo-
 niam in illorum temporum
 expositione definunt Arati
 Commentarii. Itaque, con-
 tinuantes illius narrationem,
 quæ deinceps videbuntur de
 Græcis dicenda, subtexemus.

Deinde,

Res istæ
ætati Po-
lybii pro-
ximæ
sunt.

διὰ τὸ καὶ τοὺς χρόνους οὕτω συντρέχειν, τοὺς ἐξῆς
καὶ τοὺς πίπτοντας ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἱστορίαν,
ὥστε τοὺς μὲν καθ' ἡμᾶς εἶναι, τοὺς δὲ κατὰ τοὺς
πατέρας ἡμῶν· ἐξ οὗ συμβαίνει, τοῖς μὲν αὐτοὺς
ἡμᾶς παραγεγονέναι, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἑωρακότων
ἀκηκοέναι. Τὸ γὰρ ἀνωτέρω προσλαμβάνειν τοῖς
χρόνοις, ὡς ἀκοὴν ἐξ ἀκοῆς γράφειν, οὐκ ἐφαίνεθ'
ἡμῖν ἀσφαλεῖς ἔχειν οὔτε τὰς διαλήψεις, οὔτε τὰς
ἀποφάσεις. Μάλιστα δὲ ἀπὸ τούτων ἡρξάμεθα
τῶν καιρῶν, διὰ τὸ καὶ τὴν τύχην ὥσανει κεκαينو-
ποιηκέναι πάντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐν τοῖς
προεξημένοις καιροῖς. Φίλιππος μὲν γὰρ, ὁ Δημη-
τρίου κατὰ φύσιν υἱός, ἔτι πᾶσι ὢν, ἄρτι παρελάμ-
βανε τὴν Μακεδόνων ἀρχήν. Ἀχαιοὺς δὲ, τῆς ἐπὶ
τάδε τοῦ Ταύρου δυναστεύων, οὐ μόνον προστασίαν
εἶχε βασιλικήν, ἀλλὰ καὶ δύναμιν. ὁ δὲ Μέγας ἐπι-
κληθεὶς

Nova
ubique
facies re-
rum circa
id tem-
pus.

3. ἀσφαλεῖς ἔχειν &c. Sic Casaub. ex conject. constituit locum; qui
in mssis ita legitur: τὸ ἀσφαλὲς ἔχειν, οὔτε γὰρ διαλήψεις,
οὔτε τὰς ἀποφάσεις μάλιστα. διὸ ἀπὸ τούτων &c.

Deinde, quoniam res ita tu-
lit, ut tempora hæc, quæ
istâ exceperunt & quæ Hi-
storia nostra persequitur, par-
tim in nostram ætatem, par-
tim in patrum nostrorum in-
ciderint memoriam: quo fa-
ctum est, ut aliis rebus ipsi
interfuerimus, alias ab iis
acceperimus qui testes ocu-
lati fuere. Anteriorum si-
quidem temporum res ge-
stas simul exponere, ut au-
ditionem ex auditione scri-
berem, parum existimavi tu-
tum: quod nec satis claræ

notiones earum rerum infor-
mari possunt, nec de earum-
dem veritate satis certo ju-
dicari potest. Maxime au-
tem impulit nos ut inde ex-
ordiremur, quod ea tempe-
state fortuna *universis prope
orbis terrarum partibus no-
vam quasi faciem* induxerit.
Philippus siquidem, *Deme-
trii* filius, etiamnum puer,
Macedoniæ regnum recens
susceperat. *Achæus*, regio-
nibus Asiæ cis Taurum do-
minans, non speciem solum
regiam, sed & potentiam obti-

κληθεὶς Ἀντίοχος, μικροῖς ἀνώτερον χρόνοις, τοῦ ^{Nova}
 ἀδελφοῦ Σελεύκου μετηλλαχότος, ἔτι κομιδῇ νέος ὢν ^{ubique}
 τὴν ἐν Συρίᾳ διεδέδεκτο βασιλείαν. ἅμα δὲ τούτοις ^{rerum fa-}
 Ἀριαράθης παρέλαβε τὴν Καππαδοκῶν ἀρχήν.
 ὁ δὲ Φιλοπάτωρ Πτολεμαῖος ἐν ταῖς αὐτοῖς καιροῖς
 9 τῶν κατ' Αἴγυπτον ἐγεγόνει κύριος. Λυκοῦργος δὲ
 Λακεδαιμονίων μετ' οὐ πολὺ κατεστάθη βασιλεὺς.
 ἤρηντο δὲ Καρχηδόνιοι προσφάτως ἐπὶ τὰς προειρη-
 10 μένας πράξεις στρατηγὸν αὐτῶν Ἀννίβαν. Οὕτω
 δὲ τοιαύτης περὶ πάσας τὰς δυναστείας καινοποιίας
 οὔσης, ἔμελλε πραγμάτων ἔσεσθαι καινῶν ἀρχή.
 τοῦτο γὰρ δὴ πέφυκε καὶ Φιλῆ συμβαίνειν κατὰ
 11 φύσιν· ὁ καὶ τότε συνέβη γενέσθαι. Ῥωμαῖοι μὲν
 γὰρ καὶ Καρχηδόνιοι τὸν προειρημένον ἐνεστήσαντο
 πόλεμον· Ἀντίοχος δὲ καὶ Πτολεμαῖος ἅμα τούτοις, ^{BELLVM}
 τὸν ὑπὲρ τῆς Κοίλης Συρίας· Ἀχαιοὶ δὲ καὶ Φίλιπ- ^{SOCIALE}
 πος, τὸν πρὸς Αἰτωλοὺς καὶ Λακεδαιμονίους· ^{Achæo-}
 τὰς αἰτίας συνέβη γενέσθαι τοιαύτας. ^{rum &}
^{Philippi,}
^{cum Ae-}
^{tolis &}
^{Lacedæ-}
^{moniis.}

A 5

Αἰτω-

obtinebat. *Antiochus*, qui
Magnus est cognominatus,
 paucis ante annis, mortuo
 fratri Seleuco admodum ad-
 huc puer in regnum Syriæ
 successit. Simul & *Aria-*
rathes Cappadociæ regnum
 capeffivit. *Ptolemæus* item
Philopator circa idem tem-
 pus Aegypti regno potitus
 est. Nec multo post, *Lycur-*
gus rex Lacedæmoniorum
 est constitutus. Carthagi-
 nienfes vero nuper ad res
 eas gerendas, quas comme-
 moravimus, *Hannibalem* im-
 peratorem creaverant. Hoc

igitur modo innovatis ubique
 locorum potestatibus, quin
 novandarum quoque rerum
 principia nascerentur, nul-
 lum erat dubium: quippe
 ita comparatum natura est:
 neque aliter tunc evenit.
 Romani enim & Carthagi-
 nienfes bellum, de quo di-
 ximus, inchoarunt: simul
 Antiochus & Ptolemæus de
 Syria Cava bellarunt: *Achæi*
& Philippus adversus Aeto-
los & Lacedæmonios. Hujus
 autem belli causæ hæc fue-
 runt.

3. Iam-

III.
Causæ
& origo
belli.
Aetoli
pacis im-
patientes

Materiam
belli
quærun-
t adversus
Achæos.
Ol. 139.3.
A.V. 533.

Αἰτωλοὶ πάλα μὲν δυσχερῶς ἔφερον τὴν εἰρήνην,
καὶ τὰς ἀπὸ τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων δαπάνας· ὥς
αὖ ἐθισμένοι μὲν ζῆν ἀπὸ τῶν πέλας, θεόμενοι δὲ
πολλῆς χορηγίας διὰ τὴν ἔμφυτον ἀλαζονείαν, ἣ
δουλεύοντες αἰὲν πλεονεκτικὸν καὶ θηριώδη ζῶσι βίον,
οὐδὲν οἰκεῖον, πάντα δ' ἡγούμενοι πολέμια. οὐ μὲν,
ἀλλὰ τὸν πρὸ τοῦ χρόνον, ἕως Ἀντίγονος ἔζη, δε-
διότες Μακεδόνας, ἦγον ἡσυχίαν. ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος
μετέλλαξε τὸν βίον, πᾶντα καταλιπὼν Φίλιππον,
καταφρονήσαντες, ἐζήτουν ἀφορμὰς καὶ προφάσεις
τῆς εἰς Πελοπόννησον ἐπιπλοῆς· ἀγόμενοι κατὰ τὸ
παλαιὸν ἔθος ἐπὶ τὰς ἐκ ταύτης ἀρπαγὰς, ἀμα
δὲ καὶ νομίζοντες ἀξιοχρεωτέρους εἶναι σφᾶς πρὸς
τὸ πολεμεῖν αὐτοῖς Ἀχαιοῖς. ὄντες δ' ἐπὶ ταύτης
τῆς προθέσεως, βραχέα τ' αὐτομάτου σφίσι συνε-
γίσαντος, ἔλαβον ἀφορμὰς πρὸς τὴν ἐπιβολὴν
τοιαύ-

III. 2. ἀλλὰ τὸν. ἀλλὰ καὶ τὸν edd. ex Bav. κατὰ malim pro καί.
3. ἀξιοχρεωτέρους ex conject. posui. Possis ὅτι ἀξιοχρεοῦς suspi-
cari. Vulgo omnes ἀξιωτέρους.

3. Iamdudum AETOLI pacem, & quod suis se sum-
tibus sustentare cogebantur,
iniquo animo ferebant: gens
afflueta ex rapto vivere, &
multis vitæ præfidiis egens
propter insitam arrogantiam;
cui dum indulget, aliena ap-
petere, ac ferinam quamdam
agitare vitam consuevit; ni-
hil amicū, omnia hostilia
reputans. Sed enim supe-
rioribus temporibus, quam-
diu vixit Antigonos, metu
Macedonum quieti egerant.
Postea vero quam e vivis

Antigonos excessit, relicto
Philippo adhuc puero; Ae-
toli, eo spreto, occasiones
ac prætexus quæsiwere im-
miscendi se rebus Pelopon-
nesi: nam & pro veteri sua
consuetudine ad hanc de-
prædandam ducebantur, &
magis pares se esse existi-
mabant bello adversus so-
los Achæos gerendo. Hæc
quum animo destinassent, ca-
su quodam nonnihil eorum
consilia adjuvante, ad bel-
lum suscipiendum hoc usi
sunt prætextu. Dorimachus,
Tricho-

στοιαύτας. Δορίμαχος ὁ Τριχωνεὺς ἦν μὲν υἱὸς Νι-
 κοστράτου, τοῦ παρασπονδήσαντος τὴν τῶν Παμ-
 βοιωτῶν πανήγυριν. νέος δ' ὢν καὶ πλήρης Αἰτωλι-
 κῆς ὀρμῆς καὶ πλεονεξίας, ἐξαπεστάλη κατὰ κοινὸν
 βεῖς τὴν τῶν Φιγαλέων πόλιν· ἥτις ἐστὶ μὲν ἐν Πε-
 λοποννήσῳ, κεῖται δὲ πρὸς τοῖς τῶν Μεσσηνίων ὄροις,
 ἐτύγχανε δὲ τότε συμπολιτευομένη τοῖς Αἰτωλοῖς.
 γλόφῳ μὲν, παραφυλάζων τὴν τε πόλιν καὶ χώραν
 τῶν Φιγαλέων, ἔργῳ δὲ κατασκόπου τάξιν ἔχων
 τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πραγμάτων. Συνδραμόντων
 δὲ πειρατῶν, καὶ παραγενομένων πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν
 Φιγαλέαν, οὐκ ἔχων τούτοις ἀπὸ τοῦ δικαίου συμ-
 παρασκευάζειν ὠφελείας, διὰ τὸ μένειν ἔτι τότε τὴν
 κοινὴν εἰρήνην τοῖς Ἑλλήσι τὴν ὑπ' Ἀντιγόνου συντε-
 λεθεῖσαν· τέλος ἀπορούμενος ἐπέτρεψε τοῖς πειρα-
 ταῖς ληΐζεσθαι τὰ τῶν Μεσσηνίων θρέμματα, φίλων
 ἰοδόντων καὶ συμμαχῶν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἠδίκουν τὰ
 περὶ

5. Τριχωνεὺς. Τριχωνεὺς h. l. dant edd. & mssti. Rectius fortasse
 foret Τριχωνιεύς. 6. Μεσσηνίων. Μεσσην. Bav. & sic deinde con-
 stanter.

Trichonienfis, Nicostrati fi-
 lius fuit, illius, cujus in uni-
 versae gentis Boeotorum con-
 ventum insignis exstitit per-
 fidia. Hic tum juvenis, &
 ut Aetolus, turbulento in-
 genio atque alieni avido,
 Phigaleam (Peloponnesi ur-
 bem, ad fines Messeniorum
 sitam, quæ eandem tunc
 temporis rempublicam cum
 Aetolis colebat:) publice
 missus est; in speciem qui-
 dem, ad tutandam Phigalen-
 sium urbem atque agros; re

vera, ut eorum, quæ in Pe-
 loponneso fierent, specula-
 torem ageret. Ad hunc
 quum variis ex locis *pira-
 ta* Phigaleam concurrissent;
 quia nullam ipsis justam
 prædam conciliare poterat,
 durante adhuc inter Græcos
 communi pace per Antigo-
 num facta; tandem, quia
 aliud nullum consilium sup-
 petebat, abigendi pecora
 Messeniorum, qui amici Ae-
 tolorum ac focii erant, po-
 testatem piratis facit. Hi
 igitur

A.V. 533.

Dorima-
 chus Tri-
 chonien-
 sis,

Phigaleæ
 residens
 nomine
 Aetolo-
 rum,

Piratis
 faver ad-
 versus
 Messe-
 nios.

Ol. 139.3. Dorimachus p. ratis fa- vet adv. Messenios. περὶ τὰς ἐσχατίας ποίμνια· μετὰ δὲ ταῦτα, προ- βαινοῦσης τῆς ἀπονοίας, ἐνεχέειραν καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οἰκίας ἐκκόπτειν, ἀνυπονοήτως τὰς νύκτας ἐπιφανόμενοι. Τῶν δὲ Μεσσηνίων ἐπὶ τούτοις ἀγανακτούντων, καὶ διαπρεσβευομένων πρὸς τὸν Δορίμαχον, τὰς μὲν ἀρχαὶς παρήκουε, βουλόμενος τὰ μὲν ὠφελεῖν τοὺς ὑπ' αὐτὸν τατλιζόμενους, τὰ δ' αὐτὸς ὠφελεῖσθαι, μερίτης γιγνόμενος τῶν λαμβανομένων. πλεοναζούσης δὲ τῆς παρουσίας τῶν πρεσβειῶν διὰ τὴν συνέχειαν τῶν ἀδικημάτων, αὐτὸς ἤξεν ἐπὶ τὴν Μεσσήνην, ἔφη, δικαιολογησόμενος πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας τοῖς Αἰτωλοῖς. Ἐπειδὴ δὲ παρεγένετο, προσπορευομένων αὐτῷ τῶν ἡδικημένων, τοὺς μὲν διέσυρε χλευάζων, τῶν δὲ κατανίστατο, τοὺς δ' ἐξέπληττε λαιδορῶν.

IV. Ἐτι δ' αὐτοῦ παρεπιδημῶντος ἐν τῇ Μεσσήνῃ, συνελθόντες τῇ πόλει νυκτὸς οἱ πειραταί, καὶ προσ-

12. δικαιολογησ. δικαιολογούμενος Ang.

igitur principio greges in extremis finibus repertos raptabant: deinde, crescente audaciæ immanitate, villas in agris noctu aggredientes, nemine tale quid suspicante, effringere cœperunt. Et quum Messenii quererentur, ac de injuriis expostulatum legatos ad Dorimachum mitterent, initio rationem eorum nullam habebat: tum quia illos qui sibi militabant ditare, tum quia ipse ditari cupiebat, factus eorum quæ capiebantur par-

ticeps. Vrgentibus dein de frequentioribus legationibus, propter affiduas istorum rapinas; ipse, inquit, Messenam veniam, Et querentibus de Aetolis jus reddam. Eo ut venit, quum adirent eum qui injuria fuerant affecti, alios cum jocis irridebat, contra alios ipse insurgebat, alios conviciis terrebat.

4. Messenæ adhuc morabatur Dorimachus, quando piratæ, nocte quadam propius urbem progressi, Chironis

προσβαλόντες κλίμακας, ἐξέκοψαν τὸ Χείρωνος κα-
A.V. 533. Chironis villa.
 λούμενον ἐπαύλιον· καὶ τοὺς μὲν ἀμυνομένους ἀπέ-
 σφαξαν, τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν οἰκετῶν δῆσαντες,
 καὶ τὰ κτήνη μετ' αὐτῶν ἀπήγαγον. οἱ δὲ τῶν Μεσ-
 σηνίων ἔφοροι, πάλαι μὲν ἐπὶ τε τοῖς γιγνομένοις
 καὶ τῇ παρεπιδημίᾳ τοῦ Δοριμάχου διαλγοῦντες,
 τότε δὲ καὶ προσενυβρίζεσθαι δόξαντες, ἀνεκαλοῦντο
 3 αὐτὸν εἰς τὰς συναρχίας. Ἐν ᾧ καιρῷ Σκίρων, ὃς Sciron, ephorus
 ἦν μὲν ἔφορος τότε τῶν Μεσσηνίων, εὐδοκίμει δὲ καὶ Messe-
 κατὰ τὸν ἄλλον βίον παρὰ τοῖς πολίταις, συνεβού- nior. ex-
 λευε μὴ προῖεσθαι τὸν Δορίμαχον ἐκ τῆς πόλεως, postulat
 εἰάν μὴ τὰ μὲν ἀπολωλότα πάντα τοῖς Μεσσηνίοις cum Do-
 ἀποκαταστήσῃ, περὶ δὲ τῶν τεθνεώτων δωσιδίκους rimacho.
 4 ἀπαράσχη τοὺς ἡδίκηκότας. Πάντων δ' ἐπισημηνα-
 μένων, ὡς δίκαια λέγοντος τοῦ Σκίρωνος· διοργισθεῖς
 ὁ Δορίμαχος, εὐήθεις αὐτοὺς ἔφη τελέως ὑπάρχειν,
 εἰ Δο-

IV. 1. Χείρωνος. Χυρῶνος Vat. Flor. Reg. A. Χειρῶνος Aug. sed ead.
 man. superscr. Χυρ. 3. Σκίρων. Σχυρῶν Vat. Flor. Aug. Reg. A.
 & sic deinde constanter. Ibid. δωσιδίκους Casaub. auctore Snida
 edidit. Mssti omnes δωσιδίκους.

ronis quam vocant villam
 scalis admotis effregerunt:
 ubi occisis qui repugnabant,
 reliquam familiam catenis
 oneratam, & cum his ju-
 menta, abduxerunt. Messe-
 niorum Ephori, dudum tam
 propter piratarum rapinas,
 quam propter Dorimachi in
 ipsorum urbe commoratio-
 nem, dolore accensi; tum
 vero etiam nova contumelia
 affectos se rati; ad magistra-
 tum conventum diem illi
 dicunt. Erat tunc temporis

Messeniorum Ephorus Sci-
 ron, ob reliquæ etiam vitæ
 probitatem in magna apud ci-
 ves suos opinione: qui con-
 filium dedit, ne Dorimacho
 exeundi ex urbe prius face-
 rent potestatem, quam omnia
 damna, quæ acceperant Messe-
 nii, sarcisset, perpetratarum-
 que cædium auctores ad pæ-
 nas pendendas stitisset. Se-
 cuta omnium approbatione,
 tamquam æqua suadente Sci-
 rone; excandescens Dori-
 machus; plane stultos esse il-
 los,

Ol. 139. 3. εἰ Δορίμαχον οἶοντα νῦν προπηλακίζειν, ἀλλ' οὐ τὸ κοινὸν τῶν Αἰτωλῶν· καὶ καθόλου δεινὸν ἡγεῖτο τὸ γιγνόμενον, καὶ κοινῆς αὐτοὺς ἐπιστροφῆς ἔφη τεύξεσθαι· καὶ τοῦτο πείσεσθαι δικάως. Ἦν δέ τις κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἄνθρωπος ἀσυρῆς ἐν τῇ Μεσσήνῃ, τῶν ἐξηρμένων τὸν ἄνδρα κατὰ πάντα

Babyrtas. τρόπον, ὄνομα Βαβύρτας, ᾧ τις εἰ περιέθηκε τὴν καυσίαν καὶ χλαμύδα τοῦ Δοριμάχου, μὴ οἶόν τ' εἶη διαγινώσκειν· ἐπὶ τοσοῦτον ἐξωμώατο κατὰ τε τὴν Φωνὴν καὶ τὰλλα μέρη τοῦ σώματος τῷ προειρημένῳ. καὶ τοῦτ' οὐκ ἐλάνθανε τὸν Δορίμαχον. Ὀμιλοῦντος οὖν αὐτοῦ ἀνατατικῶς τότε καὶ μάλα ὑπερφάνως τοῖς Μεσσηνίοις, περιοργισθεὶς ὁ Σκίρων, Νομίξεις γὰρ ἡμῖν, ἔφη, σοῦ μέλειν ἢ τῆς σῆς ἀνατάσεως, Βαβύρτα; Ῥηθέντος δὲ τούτου, παραυτίκα μὲν εἶξας ὁ Δορίμαχος τῇ περιστάσει, συνεχώρησε πάντων ἐπιστροφὴν ποιήσασθαι τῶν γεγονότων ἀδικημά-

5. ἐξηρμένων. ἐξηρημένων Reg. B. C. Ibid. οἶόν τ' εἶη. Vulgo οἶός τ' εἶναι. οἶόν τ' dedere Vat. & Flor. εἶη pro εἶναι ex conject. posui. los, pronuntiat, si Dorimachum se nunc contumelia afficere, non autem commune Aetolorum arbitrentur: atque omnino factum illorum indignum sibi, ait, videri: addit denique, publica animadversione, quæ nunc agerent, esse luituros; idque jure merito ipsis eventurum. Fuit autem quidam Messenæ tempestate illa, homo impurus, qui virilitatem prorsus omnibus modis exuerat, cui nomen Babyrtæ: huic causiam & chlamydem imponeres

Dorimachi, ab illo neutiquam dignosceres; tanta hominem similitudine referebat & voce & aliis corporis partibus: neque hoc Dorimachus nesciebat. Eo igitur superbe tum Messenios compellante, & minas etiam intentante; ira effervescens Sciron: Tune, inquit, reris, Babyrtæ! aut te aut minas tuas nos curare? Post hanc vocem Dorimachus, impræsentiarum quidem necessitati concedens, permisit Messeniis, ut factarum sibi injuriarum

9κημάτων τοῖς Μεσσηνίοις. Ἐπανελθὼν δ' εἰς τὴν Α. V. 533.
 Αἰτωλίαν, οὕτω πικρῶς ἤνεγκε καὶ βαρέως τὸ ῥή- Bellum
 θέν, ὥς, οὐδεμίαν ἄλλην ἔχων εὐλογον πρόφασιν, medita-
 δι' αὐτὸ τοῦτο τοῖς Μεσσηνίοις ἐξέκαυσε τὸν πό- tur Dori-
 λεμον. machus.

Στρατηγὸς μὲν οὖν ὑπῆρχε τῶν Αἰτωλῶν Ἀρί- V.
 στων. οὗτος δὲ διὰ τινὰς σαματικὰς ἀθηνείας ἀδύ- Ariston,
 νατος ὢν πρὸς πολεμικὴν χρεῖαν, ἅμα δὲ καὶ συγ- prætor
 γενῆς ὑπάρχων Δοριμάχου καὶ Σκόπα, τρόπον τινὰ Aetol. in-
 2 παρακεχωρήκει τούτῳ τῆς ὅλης ἀρχῆς. ὁ δὲ Δορί- ministrat
 μάχος κατὰ κοινὸν μὲν οὐκ ἐτόλμα παρακαλεῖν Res ad-
 τοὺς Αἰτωλοὺς εἰς τὸν κατὰ τῶν Μεσσηνίων πόλε- Scopas.
 μον, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἀξίαν λόγου πρόφασιν.
 ἀλλ' ὁμολογουμένως ἐκ παρανομίας καὶ σκώμματος
 3 γεγονέναι τὴν ὁρμὴν. Ἀφόμενος δὲ τῆς ἐπινοίας ταύ-
 της, ἰδίᾳ προετρέπετο τὸν Σκόπαν, κοινωνῆσαι τῆς
 ἐπιβολῆς αὐτῷ τῆς κατὰ τῶν Μεσσηνίων ὑποδει-
 κνύων

9. δι' αὐτὸ τοῦτο. Sic corrigendum putavi vulgatum διάτοι τοῦτο.

rum omnium pœnas exige-
 rent. Idem vero, in Aetoli-
 am reversus, adeo acerbè
 ac graviter dictum illud tu-
 lit, ut propter id unum,
 (neque enim quidquam aliud
 habebat, quod cum aliquo
 saltem colore prætexeret,) bellum Messeniis conflaverit.

5. Prætor Aetolorum tunc
 erat Ariston: qui ob corpo-
 ris infirmitates aliquas ad
 belli munia inhabilis, ad hoc
 Dorimachum & Scopam co-
 gnatione contingens, uni-
 verso magistratu huic quo-

dammodo cessit. Dorima-
 chus igitur in publicis qui-
 dem conventibus bellum
 contra Messenios Aetolis
 suadere non audebat: quip-
 pe cujus nullam satis di-
 gnam causam posset afferre;
 quum apud omnes constaret,
 ob commissâ scelera & ja-
 ctum in se. dictum ad hoc
 bellum ipsum stimulari. Hac
 igitur omiſſa cogitatione,
 privatim Scopam cœpit hor-
 tari, ut eorum quæ adversus
 Messenios moliebatur, par-
 ticeps fieri vellet; ostendit-
 que

Ol. 139.3. κινύων μὲν τὴν ἀπὸ Μακεδόνων ἀσφάλειαν διὰ τὴν
 Scopam
 ad bel- ἡλικίαν τοῦ προεστῶτος· (οὐ γὰρ ἔχχε πλεῖον ἐτῶν
 lum adv. τότε Φίλιππος ἑπτακαίδεκα·) παρατιθεῖς δὲ τὴν
 Messe- Δακεδαιμονίων ἀλλοτριότητα πρὸς τοὺς Μεσσηνίους,
 nios inci- τῆς ἡλείων πρὸς σφᾶς εὐνοίας
 tat Dori- ἀναμιμνήσκων δὲ τῆς ἡλείων πρὸς σφᾶς εὐνοίας
 machus. καὶ συμμαχίας· ἐξ ὧν ἀσφαλῆ τὴν εἰσβολὴν τὴν
 εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐσομένην αὐτοῖς ἀπέφανε. Τὸς
 δὲ συνέχον τῆς Αἰτωλικῆς προτροπῆς, ὑπὸ τὴν ὄψιν
 ἐτίθει τὰς ἐσομένας ὠφελείας ἐκ τῆς τῶν Μεσση-
 νίων χάρας, οὔσης ἀπρονοήτου, καὶ διαμεμενηκυίας
 ἀκεραίου μόνης τῶν ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τὸν Κλεο-
 μενικὸν πόλεμον. ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις συνίστανε τὴν
 ἐξακολουθήσους εὐνοίαν σφίσι παρὰ τοῦ τῶν Αἰ-
 τωλῶν πλήθους. Ἀχαιοὺς δ', ἂν μὲν κωλύσωσι τὴν
 δίοδον, οὐκ ἐρεῖν ἐγκλήματα τοῖς ἀμυνομένοις· ἐὰν
 δὲ

V. 4. εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἀδελφίαν ex Vat. & Flor. Ceteri vulgo εἰς τὴν
 Μεσσηνίαν. 6. ἐξακολουθήσους a Casaub. est. Libri omnes ἐξα-
 κολουθήσας. 7. οὐκ ἐρεῖν. An οὐχ ἐξεῖν?

que illi, nihil quidquam a
 Macedonibus periculi immi-
 nere, ob ætatem illius qui re-
 bus tum præerat: nondum
 enim Philippus annum æta-
 tis decimum septimum ex-
 cesserat. Addit & de Lace-
 dæmoniorum animis, qui a
 Messeniis essent alienati: re-
 vocat insuper illi in memo-
 riam Eleorum erga Aetolos
 benevolentiam, & initam cum
 iis societatem. Ex quibus
 efficiebat, absque omni peri-
 culo impressionem in Messe-
 nios esse se facturos. Enim-
 vero validissimum argumen-

tum Aetolicæ cohortationis
 erat, quod ponebat ei ob
 oculos, quantam prædam e
 ditione Messeniorum essent re-
 laturi: omni namque custo-
 dia vacuum regionem fore
 deprehensuros, quæ Cleome-
 nici belli tempore, sola e Pe-
 loponnesi urbibus, mansisset
 ab hostili populatione immu-
 nis. Secundum hæc omnia
 prædicabat, quantopere mul-
 titudinem Aetolorum eo pa-
 cto esset demeriturus. Achæos
 vero, siquidem transitu eos
 prohiberent, non habituros
 quod de vim vi repellentibus
 queran-

δὲ ἀγάγωσι τὴν ἡσυχίαν, οὐκ ἐμποδιεῖν αὐτοῖς πρὸς Ἀ. V. 533.
 τὴν ἐπιβολήν. πρὸς δὲ Μεσσηνίους, προφάσεως οὐκ
 ἀπορήσεν, ἔφη· πάλαι γὰρ αὐτοὺς ἀδικεῖν, Ἀχαιοὶς
 καὶ Μακεδόσιν ἐπηγελημένους κοινωνήσεν τῆς συμμα-
 χίας. Ταῦτα δ' εἰπὼν, καὶ παραπλήσια τούτοις Bellum
 ἕτερα πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, τοιαύτην ὁρμὴν adv. Mes-
 παρέστησε τῷ Σκόπῳ καὶ τοῖς τούτου φίλοις, ὥστε senios &
 οὔτε κοινὴν τῶν Αἰτωλῶν προσδεξάμενοι σύνοδον, eorum
 οὔτε τοῖς Ἀποκλήτοις συμμεταδόντες, οὐδὲ μὴν ἄλλο Apocleti
 ἰοτῶν καθηκόντων οὐδὲν πράξαντες, κατὰ δὲ τὰς αὐ- Aetolo-
 τῶν ὁρμὰς καὶ κρίσεις διαλαβόντες, ἅμα Μεσση- rum.
 νίοις, Ἑπειρώταις, Ἀχαιοῖς, Ἀκαρναῖσι, Μακεδόσι,
 πόλεμον ἐξήνεγκαν.

Καὶ κατὰ μὲν θάλατταν παραχεῖμα πειρατὰς VI.
 ἐξέπεμψαν· οἱ παρατυχόντες πλοῖα βασιλικῶ τῶν Piratas
 ἐκ Μακεδονίας περὶ Κύθηρα, τοῦτό τε εἰς Αἰτωλίαν emitunt
 καταγαγόντες αὐτανδρον, τοὺς τε ναυκλήρους καὶ Aetoli.
 τοὺς ἐπιβάτας, σὺν τούτοις δὲ καὶ τὴν ναῦν, ἀπέ-
 δοντο.

querantur: sin quieti mane- omnino pro more consueto
 rent, sua consilia nihil impe- quidquam agerent; sed de
 dituros. Neque vero desore, proprio ipforum impetu ac
 quod adversus Messenios præ- judicio, Messeniis, Epirotis,
 texerent: qui dudum iniique Achæis, Acarnanibus, ac Ma-
 agerent, quod Achæis ac Ma- cedonibus simul bellum in-
 cedonibus sint polliciti, se con- ferrent.

Hæc & similia his alia in 6. Statim igitur piratas
 eamdem sententiam afferens per maria dimiserunt: qui
 Dorimachus, tantum ardoris obviam circa Cythera sibi fa-
 Scopæ & ejus amicis iniecit, ctam navem regis Macedo-
 ut commune Aetolorum con- num in portum cum omni-
 cilium non exspectarent, ac bus viris deduxerunt; &
 ne cum Apocletis quidem naucleros, vectores, navem
 rem communicarent, aut denique ipsam, venum de-
 Polybii Histor. T. II. derunt.

ΟΙ. 139. 3. δοντο. τῆς δ' Ἡπείρου τὴν παραλίαν ἐπόρθουν, συγ-
 χρώμενοι πρὸς τὴν ἀδικίαν ταῖς τῶν Κεφαλληνῶν
 ναυσίν· ἐπεβάλλοντο δὲ καὶ τῆς Ἀκαρνανίας Θύρεον

Aetoli καταλαβέσθαι. ἅμα δὲ τούτοις λάθρα διὰ Πελο-
 clam ten-
 tant Pe-
 loponne-
 sum. πονήσου τινὰς πέμψαντες, ἐν μέσῃ τῇ τῶν Μεγα-
 λοπολιτῶν· χώρα κατέσχον τὸ καλούμενον ὀχύρωμα

Κλάριον· ᾧ λαφυροπωλείᾳ χρησάμενοι, διήγον ἐν
 τούτῳ πρὸς τὰς ἀρπαγὰς. Οὐ μὴν, ἀλλὰ τοῦτο

Timoxe-
 nus præ-
 Achæor. μὲν Τιμόξενος, ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγός, παραλα-

Taurion βῶν Ταυρίωνα τὸν ἐπὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ βασιλι-
 Pelopon-
 neso præ-
 fectus ab
 Antigo-
 no. κῶν πραγμάτων ὑπ' Ἀντιγόνου καταλελειμμένον,
 ἐξεπολιόρκησε τελέως ἐν ὀλίγαις ἡμέραις. Ὁ γὰρ

βασιλεὺς Ἀντίγονος Κόρινθον μὲν εἶχε, κατὰ τὸ
 τῶν Ἀχαιῶν συγχώρημα, διὰ τοὺς Κλεομενικοὺς
 καιροὺς· ὄρχομενόν δὲ κατὰ κράτος ἐλὼν, οὐκ
 ἀποκατέστησε τοῖς Ἀχαιοῖς, ἀλλὰ σφετερισάμενος
 κατέειχε· βουλόμενος, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, μὴ μόνον
 τῆς

VI. 2. Θύρεον. Θύραιον h. l. Flor. Aug. Reg. A. Alibi apud Nostrum
 Θύριον, & Οούριον. 5. διὰ τοὺς Κλεομ. κατὰ edd. ex Bav.

derunt. Simul Epiri oram dum diebus penitus expu-
 maritimam populari inci- gnayit Timoxenus, Achæo-
 piunt, Cephalleniorum rum prætor; assumpto expe-
 nibus ad id scelus utentes. ditionis comite Taurione,
 Tentarunt & Thyreum Acar- quem Antigonus reliquerat
 naniæ oppidum occupare. rebus Peloponnesi ad reges
 Ad hæc, clam submissa per Macedonum pertinentibus
 Peloponnesum manu mili- præfectum. Rex enim An-
 tum, in media Megalopoli- tigonus Corinthum quidem
 tanorum ditione castellum, permissu Achæorum, Cleo-
 quod Clarium vocant, cepe- menici belli causa, obtinue-
 runt: ubi manubiarum au- rat; Orchomenum vero, vi
 ctione instituta, sedem adra a se captum, Achæis non
 pinas faciendas eum locum restituerat, verum ipse sibi
 sibi statuere. Verum id qui- vindicaverat detinueratque;
 dem castellum paucis admo- nempe eo consilio, ut mihi
 quidem

τῆς εἰσόδου κυριεύειν τῆς εἰς Πελοπόννησον, ἀλλὰ A.V. 533.
καὶ τὴν μεσόγειαν αὐτῆς παραφυλάττειν, διὰ τῆς
τὴν Ὀρχομενῶ φρουρᾶς καὶ παρασκευῆς. Οἱ δὲ περὶ Aratus
τὸν Δορίμαχον καὶ Σκόπαν, παρατηρήσαντες τὸν prat. de-
καιρὸν, ἐν ᾧ λοιπὸς ἦν Τιμοξένῳ μὲν ὀλίγος ἔτι χρό- sign. A-
νος τῆς ἀρχῆς, Ἄρατος δὲ καθίστατο μὲν εἰς τοὶ chæorum.
ἐνιαυτὸν τὸν ἐπρόντα στρατηγὸς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, Ol. 139.4.
A.V. 534.
σοῦπω δὲ ἔμελλε τὴν ἀρχὴν ἔξειν· συναθροίσαντες Messe-
πανδημεῖ τοὺς Αἰτωλοὺς ἐπὶ τὸ Ῥιον, καὶ παρα- niam po-
σκευασάμενοι πορθμεῖα, καὶ τὰς Κεφαλλήνων ἐτοι- pulantur
μάσαντες ναῦς, διεβίβασαν τοὺς ἀνδρας εἰς Πελο- Aetoli.
πόννησον, καὶ προῆγον ἐπὶ τὴν Μεσσηνίαν. Ποιού-
μενοι δὲ τὴν πορείαν διὰ τῆς Πατραεῶν καὶ Φα-
ραιεῶν καὶ Τριταεῶν χώρας, ὑπεκρίνοντο μὲν, βού-
λομεθα μὴδὲν ἀδίκημα ποιῆν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς· οὐ
δυναμένου δὲ τοῦ πλήθους ἀπέχεσθαι τῆς χώρας,
διὰ τὴν πρὸς τὰς ὠφελείας ἀγκυράσιαν, κακοποιούν-

B 2

tes

8. τὴν Μεσσηνίαν. τὴν Μεσσηνίαν Bau. Aug. Reg. A. 9. βούλεσθαι.
βουλεύεσθαι Flor.

quidem videtur, quo non
aditum dumtaxat liberum in
Peloponnesum haberet, sed
& mediterranea custodiret
præsidii illius ope, quod cum
necessario apparatu Orcho-
meni esset futurum. Dori-
machus & Scopas, tempore
observato, quo pauci Timo-
xeno dies ad abeundum ma-
gistratu superabant, Aratus
vero, in annum sequentem
prætor designatus, nondum
inierat; iussu Rhium conve-
nire omni Aetolorum multi-

tudine, præparatis vectoriis
navigiis, provisoque ut præ-
sto essent Cephalleniorum
naves; copias in Pelopon-
nesum trajiciunt, ac Messe-
niam versus agmen ducunt.
Et quum per fines Patraæn-
sium, Pharaensium, & Tri-
taensium iter facerent, simu-
larunt illi quidem, nullo se
maleficio Achæos velle læ-
dere: sed quum agrorum
copiis abstinere manum mil-
les non posset, (tanta fuit
ejus incontinentia & prædæ
avidæ

Ol. 139. 4. *τες αὐτὴν καὶ λυμαίνόμενοι διήεσαν, μέχρι παρεγγήθησαν εἰς τὴν Φιγαλέαν. ποιησάμενοι δὲ τὴν ὁρμὴν ἐντεῦθεν αἰφνιδίως καὶ θρασέως, ἐνέβαλον εἰς τὴν τῶν Μεσσηνίων χώραν· οὔτε τῆς ὑπαρχούσης αὐτοῖς ἐκ παλαιῶν χρόνων πρὸς τοὺς Μεσσηνίους φιλίας καὶ συμμαχίας οὐδ' ἡντινοῦν ποιησάμενοι πρόνοιαν· οὔτε τῶν κατὰ κοινὸν ὠρισμένων δικαίων παρ' ἀνθρώποις. ἅπαντα δ' ἐν ἐλάττωι θέμενοι τῆς σφετέραις πλεονεξίας, ἀδεῶς ἐπόρθουν, οὐ τολμώντων ἐπεξίνααι κατόλου τῶν Μεσσηνίων.*

VII.
Messeniis
auxilium
decer-
nunt
Achæi.

Οἱ δ' Ἀχαιοὶ, καθηκούσης αὐτοῖς ἐκ τῶν νόμων συνόδου κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἦγον εἰς Αἴγιον. συνελθόντες δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τῶν τε Πα-
τραίων καὶ Φαραίων ἀπολογιζομένων τὰ γεγονότα περὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἀδικήματα κατὰ τὴν τῶν Αἰτωλῶν δίοδον· τῶν τε Μεσσηνίων παρόντων κατὰ πρεσβείαν, καὶ δεομένων σφίσι βοηθεῖν ἀδικουμένοις καὶ παραϊσπονδουμένοις· διακούσαντες τῶν λεγομέ-
νων,

10. Φιγαλέαν. Φιγαλίαν b. l. Vat. Flor. Ang. Reg. A.

aviditas;) populabundi atque omnia vastantes transiverunt, donec ad Phigaleam pervenerunt. Ea belli arce usi, subito atque audacter Messeniorum agros incurfant: neque aut illius amicitiae & societatis, quæ a longo tempore ipsis intercedebat cum Messeniis, aut communis juris, in quod gentes omnes consensere, rationem habent vel minimam. Sed jura omnia avaritiæ suæ postponentes, impune populatio-

nes faciebant: Messeniis in hostem exire plane non audentibus.

7. Achæi, legitimi concilii tempore appetente, Aegium veniunt. Vbi omnes ad concilium convenere, Patraenses Pharaensesque detrimenta agris in transitu Aetolorum illata exponunt, & Messenii per legatos suos opem sibi ferri poscunt, de injuriis ac perfidia Aetolorum in se conquerentes. His auditis,

νων, καὶ συναγανακτοῦντες μὲν τοῖς Πατραεῦσι A.V. 534.
καὶ Φαραιεῦσι, συμπάσχοντες δὲ ταῖς τῶν Μεσση-
νίων ἀτυχίαις· μάλιστα δὲ νομίζοντες εἶναι δεινόν,
εἰ μήτε συγχωρήσαντος τοῖς Αἰτωλοῖς μηδενὸς τὴν
δίοδον, μηδὲ καθάπαξ ἐπιβαλλόμενοι παραιτεῖσθαι,
κατετόλμησαν ἐπιβῆναι στρατοπέδῳ τῆς Ἀχαιῆας
5 παρὰ τὰς συνθήκας· ἐπὶ πᾶσι τούτοις παροξυν-
θέντες, ἐψηφίσαντο βοηθεῖν τοῖς Μεσσηνίοις, καὶ
συνάγειν τὸν στρατηγὸν τοὺς Ἀχαιοὺς ἐν τοῖς
ὅπλοις· ὃ δ' ἂν τοῖς συνελθοῦσι βουλευομένοις δόξῃ,
6 τοῦτ' εἶναι κύριον. Ὁ μὲν οὖν Τιμόξενος, ὁ τότε ἔτι Achæo-
ὑπάρχων στρατηγὸς, ὅσον οὐπω ληγούσης τῆς ἀρ- rum ar-
χῆς, ἅμα δὲ τοῖς Ἀχαιοῖς ἀπιστῶν, διὰ τὸ βλαδύ- mis diffi-
μως αὐτοὺς ἐσχηκέναι κατὰ τὸ παρὸν περὶ τὴν ἐν dit Timo-
τοῖς ὅπλοις γυμνασίαν, ἀνεδύετο τὴν ἑξοδὸν, καὶ xenus.
7 κακῶς τὴν συναγωγὴν τῶν ὄχλων. μετὰ γὰρ τὴν

B 3

Κλεο-

VII. 6. ὅσον οὐπω. Vocab. ὅσον, quo carent vulgo omnes, ex conject.
Reiskii adjiciendum putavi.

ditis, Achæi, Patræensium
ac Pharæensium indignatio-
ni consentientes, Messenio-
rumque miseriis ad miseri-
cordiam moti; maxime ve-
ro indignum rati, ausos esse
Aetolos præter formulam
pactionis cum exercitu A-
chæiam ingredi, quum ne-
que quisquam transitum illis
concessisset, & ipsi ne de
rogando quidem transitu co-
gitassent: hæc omnes ob
causas irritati, decreverunt
Messeniis auxiliari; Et, post-
quam prætor Achæos in ar-

mis coëgisset, quidquid con-
gregatis super ea re delibe-
rantibus visum esset facien-
dum, id ut ratum esset. At
Timoxenus quidem, qui præ-
tor adhuc tunc erat; quo-
niam & instabat tempus, quo
magistratu erat abiturus, &
parum ipse Achæis fidebat,
propterea quod illa tempe-
state admodum negligenter
in armis erant exercitati,
expeditionem atque omni-
no congregationem multi-
tudinis refugiebat. Omnes
namque Peloponnesii, a quo
tempore

ΟΙ 139.4. Κλεομένους τοῦ Σπαρτιατῶν βασιλέως ἔκπτωσιν, κάμνοντες μὲν τοῖς προγεγονόσι πολέμοις, πιστεύοντες δὲ τῇ παρούσῃ καταστάσει, πάντες ὀλιγώρησαν Πελοποννήσιοι τῆς περὶ τὰ πολεμικὰ παρασκευῆς. Ὁ δ' Ἀράτος, σχετλιάζων καὶ παροξυνόμενος ἐπὶ τῇ τόλμῃ τῶν Αἰτωλῶν, θυμικώτερον ἐχρῆτο τοῖς πράγμασιν, ἅτε καὶ προὔπαρχούσης αὐτοῖς ἀλλοτριότητος ἐκ τῶν ἐπάνω χρόνων. διὸ καὶ συνάγειν ἔσπευδε τοὺς Ἀχαιοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ συμβαλεῖν πρόθυμος ἦν τοῖς Αἰτωλοῖς. τέλος δέ, ¹⁰ πένθ' ἡμέραις πρότερον τοῦ καθήκοντος αὐτῷ χρόνου παραλαβὼν παρὰ τοῦ Τιμοξένου τὴν δημοσίαν σφραγίδα, πρὸς τε τὰς πόλεις ἔγραφε, καὶ συνῆγε τοὺς ἐν ταῖς ἡλικίαις μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Μεγάλην πόλιν. ὑπὲρ οὗ δοκεῖ μοι πρέπον εἶναμι βραχέα προειπεῖν, διὰ τὴν ιδιότητα τῆς φύσεως.

Ἀράτος

tempore regno Lacedæmoniorum Cleomenes excidit, partim superioribus bellis fessi, partim duraturum præsentem statum confisi, rei bellicæ curam contemptui habuerant. Aratus vero, indigne ferens, graviterque commotus audacia ista Aetolorum, ardentiore animo rem tractabat; utpote non tum primum, sed jam olim Aetolis infensus. Quamobrem Achæos in armis cogere festinabat, manum confere-

rere cum Aetolis paratus. Tandem, diebus quinque prius quam tempus advenisset, quo illi ineundus erat magistratus, suscepto publico sigillo a Timoxeno, literas ad civitates scripsit, & universæ publi armis gerendis aptæ diem, qua Megalopolin convenirent, edixit. Ceterum de hoc viro, propter singularem ejus indolem, consentaneum videtur pauca hic prius commemorare.

Ἄρατος γὰρ ἦν τὰ μὲν ἄλλα τέλειος ἀνὴρ εἰς
 τὸν πραγματικὸν τρόπον. καὶ γὰρ εἶπεν καὶ δια-
 νοηθῆναι καὶ στέξαι τὸ κριθὲν δυνατός· καὶ μὴν
 ἐνεργεῖν τὰς πολιτικὰς διαφορὰς πράως, καὶ φί-
 λους ἐνδύσασθαι, καὶ συμμάχους προσλαβεῖν, οὐδε-
 ὅς δὲ δεύτερος· ἔτι δὲ πράξεις, ἀπάτας, ἐπιβουλαῖς
 συστήσασθαι κατὰ τῶν πολεμίων, καὶ ταύτας ἐπὶ
 τέλος ἀγαγεῖν διὰ τῆς αὐτοῦ κακοπαθείας καὶ τόλ-
 μης, δεινότατος. ἐναργῆ δὲ τῶν τοιούτων μαρτύρια
 καὶ πλείω μὲν, ἐκφανέστατα δὲ τοῖς ἱστορηκόσι κα-
 τὰ μέρος, περὶ τε τῆς Σικυῶνος καὶ Μαντινείας κα-
 ταλήψεως, καὶ περὶ τῆς Αἰτωλῶν ἐκ τῆς Πελληνέων
 πόλεως ἐκβολῆς· τὸ δὲ μέγιστον, περὶ τῆς εἰς Ἀκρο-
 κόρινθον πράξεως. Ὁ δ' αὐτὸς οὗτος, ὅτε τῶν
 ὑπαίθρων ἀντιποιήσασθαι βουλευθείη, νόθρὸς μὲν ἐν
 ταῖς ἐπινοαῖς, ἄτολμος δὲ ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς· ἐν
 B 4 ὅψει

VIII. 4. δὲ τῶν τοιούτων. δὲ τὰ τοιούτων Aug. Reg. A. δὲ τὰ τού-
 των edd. ex Bav. 5. ὅτε τῶν. ὅποτε τῶν Suid.

8. Erat nempe ARATVS
 vir cetera numeris omnibus
 absolutus ad res gerendas.
 Nam & eloquendi facultate,
 & mente ingenioque, & ar-
 te confilia sua tegendi præ-
 stabat: in dissensionibus ci-
 vilibus leniter ferendis, jun-
 gendis amicitiiis, fociis alli-
 ciendis, nemini secundus:
 adhæc, in molitionibus oc-
 cultis, dolis, & infidiis ho-
 sti fruendis, iisque laboris
 improbi tolerantia audacter
 ad effectum perducendis, sol-
 lertissimus. Cujus rei ma-

nifesta sunt testimonia cum
 alia multa, tum illustrissima,
 si quis res ab eo gestas figil-
 latim cognitas habeat, quan-
 do urbes Sicyonem & Man-
 tineam occupavit, item cum
 Aetolos Pellenensium oppi-
 do ejecit: omnium vero ma-
 ximum, *Acrocorinthus* dolo
 intercepta. Hic idem tamen
Aratus, quoties in aperto
 ductare exercitum instituit,
 tardus in consiliis excogitan-
 dis, in rebus aggrediendis
 parum audax fuit; & qui
 eorum, quæ terribilia cen-
 sentur,

Ol. 139.4. ὄψει δ' οὐ μένων τὸ δεινόν. διὸ καὶ τροπαίων ἐπ' αὐ-
 τὸν βλέπόντων ἐπλήρωσε τὴν Πελοπόννησον· καὶ
 τῇδὲ πη τοῖς πολεμίοις αἰεί ποτ' ἦν εὐχέρωτος.
 Οὕτως αἱ τῶν ἀνθρώπων φύσεις οὐ μόνον τοῖς σώ-
 ματιν ἔχουσί τι πολυειδές, ἔτι δὲ μᾶλλον ταῖς ψυ-
 χαῖς· ὥστε τὸν αὐτὸν ἄνδρα μὴ μόνον ἐν τοῖς δια-
 φέρουσι τῶν ἐνεργημάτων, πρὸς ἃ μὲν εὐφρῶς ἔχειν,
 πρὸς ἃ δὲ ἐναντίως, ἀλλὰ καὶ περὶ τινὰ τῶν ὁμοει-
 δῶν πολλάκις τὸν αὐτὸν καὶ συνετώτατον εἶναι καὶ
 βραδύτατον, ὁμοίως δὲ καὶ τολμηρότατον καὶ δειλό-
 τατον. οὐ παράδοξα ταῦτά γε, συνήδη δὲ καὶ γνώ-
 ριμα τοῖς βουλομένοις συνεφιστάμεν. τινὲς μὲν γάρ,
 ἐν ταῖς κυνηγίαις εἰσὶ τολμηροὶ πρὸς τὰς τῶν θη-
 ρίων συγκαταστάσεις, οἱ δ' αὐτοὶ πρὸς ὅπλα καὶ
 πολεμίους ἀγενεῖς· καὶ τῆς τε πολεμικῆς χρείας,
 τῆς κατ' ἄνδρα μὲν καὶ κατ' ἰδίαν, εὐχερεῖς καὶ

πρακτι-

7. ἀλλὰ καὶ περὶ τινὰ. Deest vulgo καὶ, quam adscivi ex Vat. & Flor.
 9. κυνηγίας. κυνηγεσίας Suid. Ibid. καὶ τῆς τε. καὶ τῆς δὲ
 legend. putavit Reisk.

sentur, conspectum ferre non
 valeret. Itaque etiam tro-
 pæis ad se spectantibus Pe-
 loponnesum implevit: sem-
 perque ab hac parte non
 magno conatu ab adversariis
 fuit superatus. Adeo natu-
 ræ hominum, non corpori-
 bus tantum, sed multo ma-
 gis etiam animis, e variis
 veluti mixtæ sunt formis;
 ut idem homo, partim aptus,
 partim ineptus inveniatur,
 non dicam ad diversas actio-
 nes, verum etiam ad non-
 nullas quæ generis sunt
 ejusdem: estque idem sæpe

ingeniosissimus & tardissi-
 mus; ac similiter audentissi-
 mus idem ac timidissimus.
 Neque rem novam aut abhor-
 rentem a communi hominum
 opinione dicimus; sed quam
 usu sint experti, probeque
 norint, quicumque voluerint
 attendere. Est enim invēni-
 re nonnullos, qui in vena-
 tionibus ad congressus cum
 feris sint animosi, quum ad-
 versus arma atque hostes ii-
 dem sint ignavi: alii ad bel-
 li usus, quoties viritim &
 privatim res geritur, expe-
 diti sunt atque follertes; in
 com-

πρακτικοί, κωνή δὲ καὶ μετὰ πολεμικῆς ἐνίων συν-Α.Υ. 534.
 ἰοτάξεως ἄπρακτοι. Θετταλῶν γοῦν ἱππεῖς, κατ' Ejus rei
 ἴλην μὲν καὶ Φαλαγγίδον, ἀνυπόστατοι· χωρὶς δὲ exempla.
 παρατάξεως πρὸς καιρὸν καὶ τόπον κατ' ἄνδρας
 κινδυνεύουσαι, δύσχρηστοι καὶ βραδεῖς. Αἰτωλοὶ δὲ
 ἰιτούτων τάναντία. Κρηῖτες δὲ, καὶ κατὰ γῆν καὶ
 κατὰ θάλατταν, πρὸς μὲν ἐνέδρας καὶ ληστείας
 καὶ κλοπὰς πολεμίων, καὶ νυκτερινὰς ἐπιθέσεις,
 καὶ πάσας τὰς μετὰ δόλου καὶ κατὰ μέρος χρείας
 ἀνυπόστατοι· πρὸς δὲ τὴν ἐξ ὁμολόγου καὶ κατὰ
 πρόσωπον Φαλαγγίδον ἔφοδον, ἀγεννεῖς καὶ πλάγιοι
 ταῖς ψυχαῖς. Ἀχαιοὶ δὲ καὶ Μακεδόνες τάναντία
 ἰιτούτων. Ταῦτα μὲν εἰρήδω μοι, χάριν τοῦ μὴ δια-
 πιστεῖν τοὺς ἀναγινώσκοντας τοῖς λεγομένοις, εἴαν
 περὶ τῶν αὐτῶν ἀνδρῶν ἐναντίας ἀποφασεῖς
 ποιῶμεθα περὶ τὰ παραπλήσια τῶν ἐπιτηδευ-
 μάτων.

B 5

Ἀθροί-

9. ἐνίων. Ἀν ἔργων?

communi bello, & cum aliis
 in acie stantes, sunt inutiles.
 Sic certe *Theſſalorum equi-*
tum impetus, quando turma-
 tim aut iuxta aciem pugnant,
 sustineri non potest; ad pu-
 gnandum extra aciem pro
 loco & tempore viritim, in-
 habiles sunt ac lentī: *Actoli*
 contrario modo se habent.
Cretenſium, terra marique,
 ad insidias, latrocinia, furta
 belli, nocturnas invasiones,
 & omnia facinora cum dolo

conjuncta ac minuta, vis est
 intolerabilis; at, quoties ex
 compacto res agitur, & ho-
 stis acie instructa ex adverso
 irrumpit, parum generosos &
 animi parum firmi se pro-
 dunt: contrarium observes
 in *Achaëis* & *Macedonibus*.
 Atque hæc dicta nobis fun-
 to, ne fidem nostram suspen-
 dam lectores habeant, sicuti
 de viris iisdem contraria
 iudicia fecerimus super simi-
 libus institutis.

9. Igi-

Ol. 139.4.

IX.
Achæi in
armis
conve-
niunt.

Ἀθροισθέντων δὲ τῶν ἐν ταῖς ἡλικίαις μετὰ τῶν ὀπλῶν εἰς τὴν Μεγάλην πόλιν κατὰ δόγμα τῶν Ἀχαιῶν· (ἀπὸ γὰρ τούτων παρεξέβημεν) καὶ τῶν Μεσσηνίων αὖθις ἐπιπορευθέντων ἐπὶ τὸ πλῆθος, καὶ δεομένων μὴ περιιδεῖν σφᾶς, προφανῶς οὕτω παρеспонδυμένους· βουλομένων δὲ καὶ τῆς κοινῆς συμμαχίας μετασχεῖν, καὶ σπευδόντων ἑμοῦ τοῖς ἄλλοις ἐπιγραφεῖν· περὶ μὲν τῆς συμμαχίας οἱ προσεστώτες τῶν Ἀχαιῶν ἀπέλεγον, οὐ φάσκοντες δυνατόν εἶναι, χωρὶς Φιλίππου καὶ τῶν συμμάχων, οὐδένα προσλαβεῖν· ἔτι γὰρ ἔνορκος ἔμενε πᾶσιν ἡ γεγενημένη συμμαχία δι' Ἀντιγόνου κατὰ τοὺς Κλεομενικούς καιροὺς Ἀχαιοῖς, Ἡπειρώταις, Φωκεῦσι, Μακεδόσι, Βοιωταῖς, Ἀκαρναῖσι, Θετταλοῖς. Ἐξελεύσεσθαι δὲ καὶ βοηθήσειν αὐτοῖς ἔφασαν, ἐὰν ὁμηρεῖ δῶσιν οἱ παραγεγονότες τοὺς ἑαυτῶν υἱοὺς

εἰς

IX. 1. κατὰ δόγμα. κατὰ τὸ δόγμα τῶν Ἀχ. Flor. κατὰ τῶν Ἀχαιῶν δόγμα Vat. Malim κατὰ τὸ τῶν Ἀχαιῶν δόγμα. 2. προφ. οὕτω παρесп. οὕτω προφανῶς παρеспонδυμένοις Vat. Flor. Aug. Reg. A. 4. Ἀκαρναῖσι correxi monente Gronov. Vulgo omnes Ἀκαῖσι.

9. Igitur, postquam ex Achæorum edicto armati Megalopolin convenerant qui ætate militari erant; (inde enim divertit nostra oratio:) quum ad multitudinem iterum adiissent Messenii, orantes, ne se tam manifesto scelere oppressos desererent, cupientesque in communis societatis fœdus recipi, & ut columnæ fœderis suum cum ceteris nomen inscriberetur, admodum optantes: de societate quidem principes A-

chæorum abnuerunt; quod dicerent, in sociis Philippo ac reliquis sociis neminem admitti posse. Adhuc enim manebat illius jurisjurandi religio, quo temporibus Cleomenicis Antigonos societatem sanciverat inter Achæos, Epirotas, Phocenses, Macedones, Bœotos, Acarnanes ac Thessalos. Copias tamen educturos se, & opem eis laturos, promissere: si modo qui advenerant non recusarent, filios suos obsi-

dum

εἰς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων πόλιν, χάριν τοῦ μὴ δια- A.V. 534.
 λυθῆσθαι πρὸς Αἰτωλοὺς χωρὶς τῆς τῶν Ἀχαιῶν
 6 βουλῆσεως. Ἐστρατοπέδευον δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι,
 κατὰ τὴν συμμαχίαν ἐξεληλυθότες, ἐπὶ τοῖς τῶν
 Μεγαλοπολιτῶν ὄρεσι, ἐφάδρων καὶ θεωρῶν μᾶλλον,
 7 ἢ συμμάχων ἔχοντες τάξιν. Ἀράτος δὲ, τὸν τρέ- Aetolos
 πον τοῦτον τὰ πρὸς Μεσσηνίους διαπραΐξας, ἔπεμπε Pelopon-
 πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς, διασαφῶν τὰ δεδογμένα, καὶ cedere
 παρακελεύόμενος ἐπανάγειν ἐκ τῆς τῶν Μεσσηνίων jubent.
 χώρας, καὶ τῆς Ἀχαιῆας μὴ ψάυειν· εἰ δὲ μὴ, διότι
 8 σχησέται τοῖς ἐπιβαίνουσιν ὡς πολεμίοις. Σκόπας
 δὲ καὶ Δορίμαχος, ἀκούσαντες τὰ λεγόμενα, καὶ
 γνόντες ἡθροισμένους τοὺς Ἀχαιοὺς, ἡγοῦντο συμ-
 φέρειν σφίσι τότε πείθεσθαι τοῖς παραγέλλομένοις.
 9 Παραυτίκα μὲν οὖν ἐξαπέστελλον γραμματοφόρους Parant
 εἰς τε Κυλλήνην, καὶ πρὸς Ἀρίστωνα τὸν τῶν Αἰτω- abire Ae-
 λῶν στρατηγόν, ἀξιοῦντες κατὰ σπουδὴν αὐτοῖς toli.
 ἀπο-

8. τότε πείθεσθαι. τότε τείθεσθαι dant scripti omnes: quod in
 τὸ πείθεσθαι mutavit Casaub. Nulla mutatione opus fuisse censuit
 Reisk.

dum loco Lacedaemone collo-
 care; quo ne absque Achaeo-
 rum voluntate pacem cum Ae-
 tolis essent facturi. Egressi
 etiam erant ex foederis legi-
 bus Lacedaemonii, & ad fi-
 nes Megalopolitanorum ca-
 stra habebant; magis ut se-
 dentes spectantesque even-
 tum observarent, quam ut
 fociorum officio fungeren-
 tur. Ita administrato Messie-
 niorum negotio, Aratus ad
 Aetolos mittit, qui significa-
 rent quod decretum fuerat:

monetque illos, ut ex agro
 Messeniorum excedant, neque
 in Achaiam pedem inferant;
 alioquin pro hostibus se habi-
 turum, si qui ingrederentur.
 Quae ut audiverunt Scopas
 & Dorimachus, cernentes
 convenisse jam in unum A-
 chaeos, e re sua duxerunt,
 ut in praesentia postulata fa-
 cerent. Sine mora igitur ta-
 bellarios Cyllenem & ad Ari-
 stonem praetorem Aetolorum
 expediunt; postulantes, mit-
 ti sibi festinato vectorias na-
 ves

Ol. 139. 4. ἀποστέλλειν τὰ πορθμεῖα τῆς Ἠλείας εἰς τὴν Φειά-
 Pheias
 inf. Eli-
 dis. δα καλουμένην νῆσον. αὐτοὶ δὲ μετὰ δύο ἡμέρας ἀνέ-
 ζευξαν πέμποντες τὰς λείας, καὶ προῆγον ὡς ἐπὶ

Aetoli
 Eleorum
 amici. τὴν Ἠλείαν. αἰὲ γὰρ ποτε τῆς τῶν Ἠλείων ἀντε-
 χοντο Φιλίας Αἰτωλοὶ, χάριν τοῦ διὰ τούτων ἐπι-
 πλοκάς λαμβάνειν πρὸς τὰς ἀρπαγὰς τὰς ἐκ Πε-
 λοποννήσου καὶ ληστείας.

X.
 Aratus
 abeuntes
 Aetolos
 observat. Ὁ δ' Ἄρατος, ἐπιμένειν δύο ἡμέρας, καὶ πι-
 στεύσας εὐήθως, ὅτι ποιήσονται τὴν ἐπάνοδον, καὶ δά-
 περ ὑπεδείκνυσαν· τοὺς μὲν λοιποὺς Ἀχαιοὺς καὶ
 τοὺς Λακεδαιμονίους διαφῆκε πάντας εἰς τὴν οἰκίαν·
 τρισχιλίους δὲ ἔχων πεζοὺς καὶ τριακοσίους ἵππεῖς,
 καὶ τοὺς ἅμα τῷ Ταυρίῳ στρατιώτας, προῆγε
 τὴν ἐπὶ Πάτρας, ἀντιπαράγειν τοῖς Αἰτωλοῖς προ-
 αιρούμενος. Οἱ δὲ περὶ τὸν Δορίμαχον, πυθανόμε-
 νοι τοὺς περὶ τὸν Ἄρατον ἀντιπαράγειν αὐτοῖς, καὶ

συμ-

9. τῆς Ἠλείας ex certa Reiskii conject. recepi, pro mend. τῆς Ἰδίας.
 Ibid. Φειάδα. Corrupte vulgo omnes Φλιάδα. 10. πέμποντες.
 προπέμποντες maluerat Gronov. Sic Perott. præmissa præda. Pro
 τὰς λείας autem, est τῆς λείας in Vat. & Flor. Ibid. Ἠλείαν.
 Ἰδίαν Vat. Flor. Ἠλείων edd. cum ceteris mss.

X. 1. οἰκίαν. Vulgo οἰκίαν.

ves in *Elidem*, ad *Pheiadem*
insulam quæ vocatur. Ipsi
 biduo post, prædam comi-
 tantes, versus *Eleorum* fines
 castra movent. *Aetoli* nam-
 que cum *Eleis* semper ami-
 citiam coluere; ut per illos
 immiscere se rebus *Pelopon-*
nesi ad rapinas & latrocinia
 facienda possent.

10. *Aratus*, post duorum
 dierum expectationem, con-
 filius, quæ fuit illius magna

simplicitas, *Aetolos*, sicut
 ostenderant, domum redi-
 turos: reliquis omnibus *A-*
chæis, & *Lacedæmoniis*,
 domos dimissis; ipse cum
 tribus peditum millibus, e-
 quitibus trecentis, & *Tau-*
rionis manu, versus *Patras*,
 ea mente proficiscitur, ut
Aetolos a latere ex aliquo
 intervallo sequeretur. *Do-*
rimachus & *Scopas*, audito
Aratum modico intervallo
 infestum exercitum ducere,
 mane-

συμμένειν· τὰ μὲν διαγωνιάσαντες, μὴ κατὰ τὴν ^{A.V. 534.}
 εἰς τὰς ναῦς ἔμβασιν ἐπιθῶνται σφίσι περισπωμέ- ^{Arato}
 νοις, τὰ δὲ σπουδάζοντες συγχέαι τὸν πόλεμον. ^{diffidunt}
 4τὴν μὲν λείαν ἀπέστειλαν ἐπὶ τὰ πλοῖα, συστή- ^{Aetoli.}
 σαντες τοὺς ἱκανοὺς καὶ τοὺς ἐπιτηδέους πρὸς τὴν
 διακομιδὴν, προσενταλάμενοι τοῖς ἐκπεμπομένοις
 ταῦτα πρὸς τὸ Ῥίον ἀπαντᾶν, ὡς ἐντεῦθεν ποιη-
 σόμενοι τὴν ἔμβασιν. αὐτοὶ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐφῆ-
 δρευον τῇ τῆς λείας ἐξαποστολῇ περιέποντες· με-
 τὰ δὲ ταῦτα προῆγον ἐκ μεταβολῆς ὡς ἐπ' Ὀλυμ-
 6πίας. Ἀκούοντες δὲ, τοὺς περὶ τὸν Ταυρίωνα με- ^{Iter}
 τὰ τοῦ προειρημένου πλήθους περὶ τὴν Κλειτορίαν ^{avertunt}
 εἶναι, καὶ νομίζοντες οὐδ' ὡς δυνήσεσθαι τὴν ἀπὸ τοῦ ^{adversus}
 Ῥίου διάβασιν ἄνευ κινδύνου ποιήσεσθαι καὶ συμπλο- ^{Achæos.}
 γκῆς· ἔκριναν συμφέρειν τοῖς σφετέροις πράγμασιν,
 ὡς τάχιστα συμμίζαι τοῖς περὶ τὸν Ἀράτον, ἀκμήν
 8ὀλίγοις οὔσι, καὶ τοῦ μέλλοντος ἀνυπονοήτοις· ὑπο-
 λαβόντες,

3. συμμένειν. συμβαίνειν *Bav. Aug. & Regii.* Ibid. διαγωνιάσαντες.
 διαγωνίσαντες *Vat. Flor.* 4. ἐκπεμπ. ταῦτα. *Αἱ μετὰ ταῦτα?*
Αἱ αὖτις? 8. ὑπολαβόντες. ὑπολαμβάνοντες *Flor.*

manereque in armis; par-
 tim veriti, ne, dum ipsi in
 navium ingressu forent oc-
 cupati, ab hoste invaderen-
 tur, partim belli conflandi
 studio, prædam ad naves
 mittunt; curâ illius deferen-
 dæ idoneo numero hominum
 ad eam rem aptorum com-
 missa, quibus proficiscenti-
 bus mandarunt, ut ad *Rhium*
 deinde sibi præsto essent,
 utpote naves inde conscen-
 suris. Ipsi primo prædam
 præmissam præsidii causâ

subsequi, omnia circumspe-
 ctantes: deinde *Olympiam*
 versus iter avertunt. Quum
 vero *Taurionem* atque *Ara-
 tum*, cum iis quas diximus
 copiis, in agro *Clitoriorum*
 esse intelligerent; rati, ne
 sic quidem trajecturos se a
Rhio absque periculo &
 dimicatione; optimum esse
 constituerunt, quam primum
 cum hostibus concurrere,
 dum adhuc pauci numero
 essent, & nihil dum tale su-
 spicarentur. Ita enim apud
 se

Ol. 139. 4. λαβόντες, ἂν μὲν τρέψωνται τούτους, προκατασύ-
ραντες τὴν χώραν, ἀσφαλῆ ποιήσασθαι τὴν ἀπὸ
τοῦ Ῥίου διάβασιν, ἐν ᾧ μέλει καὶ βουλευέται συν-
αθροίζεσθαι πάλιν τὸ τῶν Ἀχαιῶν πλῆθος· ἂν δὲ
καταπλαγέντες φυγομαχῶσι, καὶ μὴ βούλωνται
συμβάλλειν οἱ περὶ τὸν Ἄρατον, ἄνευ κινδύνου ποιή-
σασθαι τὴν ἀπόλυσιν, ὅποταν αὐτοῖς δοκῇ συμφέρον.
Οὗτοι μὲν οὖν, τοιούτοις χρησάμενοι λογισμοῖς, ¹⁰
προῆγον, καὶ κατεστρατοπέδευσαν περὶ Μεθύδριον
τῆς Μεγαλοπολίτιδος.

XI.
Aratus
male con-
sulit re-
bus suis.

Οἱ δὲ τῶν Ἀχαιῶν ἡγεμόνες, συνέντες τὴν παρρυ-
σίαν τῶν Αἰτωλῶν, οὕτω κακῶς ἐχρήσαντο τοῖς
πράγμασιν, ὥστ' ὑπερβολὴν ἀνοίας μὴ καταλιπεῖν.
ἀναστρέψαντες γὰρ ἐκ τῆς Κλειτορίας, κατεστρα-
τοπέδευσαν περὶ Καφύας. τῶν δ' Αἰτωλῶν ποιουμέ-
νων τὴν πορείαν ἀπὸ Μεθυδρίου παρὰ τὴν τῶν Ὀρ-
χομενίων πόλιν, ἐξάγοντες τοὺς Ἀχαιοὺς, ἐν τῇ
τῶν Καφυέων πεδίῳ παρενέβαλον, πρόβλημα ποιού-
μενοι

se cogitabant: si hos fugare
possent, omni clade belli re-
gione pervastata, tuto se,
dum cunctaretur Aratus, &
de convocanda Achæorum
multitudine deliberaret, a
Rhio fore trajecturos: quod
si, inopinato casu perterriti,
pugnam adversarii detrecta-
rent, & dimicare nollent;
tum se absque ullo periculo,
quando ita conducere suis
rationibus arbitrarentur, dis-
cessuros. Hæc isti secum
reputantes, pergunt ducere,
donec circa Methydrium in

agro Megalopolitanorum ca-
stra metantur.

II. Achæorum duces, ut
resciverunt appropinquasse
hostes, adeo male rebus suis
consuluerunt, ut ad stulti-
tiam nihil sibi reliqui fece-
rint. Reversi enim e Clito-
riorum finibus, prope Ca-
phyas confederunt: & quum
Aetoli, Methydrio profecti,
præter urbem Orchomenum
agmen ducerent; ipsi A-
chæos educunt, atque in Ca-
phyensium campis in aciem
dirigunt, habentes muni-
menti

4μενοι τὸν δι' αὐτοῦ ῥέοντα ποταμόν. Οἱ δ' Αἰτωλοὶ, A.V. 534.
καὶ διὰ τὰς μεταξὺ δυσχωρίας, (ἦσαν γὰρ ἔτι πρὸ
τοῦ ποταμοῦ τάφροι καὶ πλείους δύσβατοι) καὶ διὰ
τὴν ἐπίφασιν τῆς ἐτοιμότητος τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τὸν
κίνδυνον, τοῦ μὲν ἐγχειρεῖν τοῖς ὑπεναντίοις κατὰ
5τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν ἀπεδειλίασαν· μετὰ δὲ
πολλῆς εὐτάξιας ἐποιοῦντο τὴν πορείαν, ὥς ἐπὶ τὰς
ὑπερβολὰς, ἐπὶ τὸν Ὀλίγυρτον· ἀσμενίζοντες, εἰ
μή τις αὐτοῖς ἐγχειροίη καὶ βιάζοιτο κινδυνεύειν.
6Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀρατον, τῆς μὲν πρωτοπορείας τῶν Comino-
Αἰτωλῶν ἤδη προβαινούσης πρὸς τὰς ὑπερβολὰς, dum tem-
τῶν δ' ἱππέων οὐραγούντων διὰ τοῦ πεδίου, καὶ συν- pus lo-
εγγιζόντων τῷ προσαγορευομένῳ Πρόποδι τῆς παρω- cumque
ρείας, ἐξαποστέλλουσι τοὺς ἱππεῖς καὶ τοὺς εὐζά- omittit.
νους, Ἐπίστρατον ἐπιστήσαντες τὸν Ἀκαρνανά, καὶ
συντάξαντες ἐξάπτεσθαι τῆς οὐραγίας, καὶ κατα-
πειράζειν

XI. 4. τάφροι καὶ πλείους. τάφροι οἱ πλείους edd. ex Bav. 5.
Ὀλίγυρτον. Ὀλύγυρτον Aug. Reg. A. Perott. Sic etiam puto voluit
Virb. ex quo adfertur Ὀλύγυρτον. Ὀλόγυρτον Plutarch. An Ὀλό-
γυρτον? 6. Ἐπίστρατον. Libri omnes ἐπὶ στρατόν. Correxerit
Cassaub.

menti loco amnem qui per
illam regionem labitur. *Ae-*
toli, tum propter medii in-
tervalli difficultates; (nam
præter fluvium, ante ipsum
fossæ complures ductæ
fuerant, transitu diffici-
les;) tum propter alacri-
tatem ad prælium, quam
ostenderant Achæi; manum
cum hoste conferere, quod
prius destinaverant, ausi non
sunt: sed composito agmine
per loca elata *Oligyrtum* pe-
tunt; satis in præsentia ha-

bentes, si nemo ipsos adori-
retur, nec invitos pugnare
cogeret. *Aratus & Taurion*,
postquam primum agmen
Aetolorum ad juga montis
jam processisset, equitibus in
planis ultimam aciem tuen-
tibus, & jam ad prominen-
tem collem, qui *Propus* ap-
pellatur, accedentibus, equi-
tes Achæorum cum leviter
armatis, duce *Epistrato* A-
carnane, in eos mittunt, no-
vissimumque agmen carpere
& laceßere hostem jubent.
Atqui,

Οκ. 139. 4. πειράζειν τῶν πολεμίων. Καί τοι γε, εἰ μὲν ἦν κιν-
δυνευτέον, οὐ πρὸς τὴν οὐραγίαν ἐχρῆν συμπλέκεσθαι,
διηνυκότεων ἤδη τῶν πολεμίων τοὺς ὁμαλοὺς τόπους·
πρὸς δὲ τὴν πρωτοπορείαν, εὐθέως ἐμβαλόντων εἰς
τὸ πεδίον. οὕτω γὰρ ἂν τὸν ἀγῶνα συνέβη γενέσθαι
τὸν ὅλον ἐν τοῖς ἐπιπέδοις καὶ πεδινοῖς τόποις· οὐ
τοὺς μὲν Αἰτωλοὺς δυσχρηστοτάτους εἶναι συνέβαι-
νε, διὰ τε τὸν καθοπλισμὸν καὶ τὴν ἄλλην σύνταξιν·
τοὺς δ' Ἀχαιοὺς εὐχρηστοτάτους καὶ δυναμικωτά-
τους, διὰ τὰναντία τῶν προειρημένων. Νῦν δ' ἀφέ-
μενοι τῶν οἰκείων τόπων καὶ καιρῶν, εἰς τὰ τῶν
πολεμίων προτερήματα συγκατέβησαν. τοιγαροῦν
ἀκόλουθον τὸ τέλος ἐξέβη τοῦ κινδύνου ταῖς ἐπι-
βολαῖς.

XII.
Pugna
Achæo-
rum cum
Aetolis
ad Ca-
phyas.

Ἐξαπτομένων γὰρ τῶν εὐζάνων, τηροῦντες οἱ
τῶν Αἰτωλῶν ἱππεῖς τὴν τάξιν, ἀπεχώρουν εἰς τὴν
παρώρειαν, σπεύδοντες συνάψαι τοῖς παρ' αὐτῶν
πεζοῖς. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἄρατον, οὔτε κατιδόντες·
καλῶς

Atqui, si pugnandum tunc
fuit, nequaquam ultimos ad-
oriri oportuit, cum jam pla-
na loca essent emensi hostes;
sed primos, simul atque in
planitiem sunt ingressi. Ita
namque certamen omne in
planis & campestribus locis
fuisset: ubi propter armo-
rum genus, & universam
dispositionem aciei, magno
suo incommodo dimicaturi
erant Aetoli; Achæi vero,
qui & armati & dispositi ge-
nere diverso erant, magno

suo commodo pugnaturi &
plurimum roboris habituri
erant. Nunc, & loco suo
& tempore prætermisio, quo
maxime opportunum erat
hostibus, eo ad pugnandum
descenderunt. Itaque con-
filiis eventus prælii respon-
dit.

12. Namque, ut pugnam
levis armatura inchoavit, *Ae-
toli* equites servatis ordini-
bus sub montem succedunt,
& consequi pedites suos fe-
stinant. *Aratus* vero, nec
quid

καλῶς τὸ γιγνόμενον, οὐδ' ἐκλογισάμενοι δεόντως τὸ ^{A.V. 534.}
 μετὰ ταῦτα συμβησόμενον, ἅμα τῷ τοὺς ἱππεῖς ^{Pugna}
 ἰδεῖν ὑποχωροῦντας, ἐλπίσαντες αὐτοὺς φεύγειν ^{Achaeo-}
 3 τοὺς μὲν ἀπὸ τῶν κεράτων θωρακίτας ἐξάπέστε- ^{rum cum}
 λαν, παραγλείλαντες βοηθεῖν καὶ συνάπτειν τοῖς ^{Aetolis}
 παρ' αὐτῶν εὐζώνοις· αὐτοὶ δ' ἐπὶ κέρας κλίναντες ^{ad Ca-}
 4 τὴν δύναμιν, ἦγον μετὰ δρόμου καὶ σπουδῆς. Οἱ δὲ ^{phyas.}
 τῶν Αἰτωλῶν ἱππεῖς, διανύσαντες τὸ πεδίον, ἅμα
 τῷ συνάψαι τοῖς πεζοῖς, αὐτοὶ μὲν ὑπὸ τὴν παρώ-
 5 ρειαν ὑποστείλαντες ἔμενον· τοὺς δὲ πεζοὺς ἦθροι-
 ζον πρὸς τὰ πλάγια, καὶ παρεκάλουν, ἐτοίμως
 πρὸς τὴν κραυγὴν ἀνατρεχόντων καὶ παραβοηθούν-
 6 των αἰετῶν ἐκ τῆς πορείας. Ἐπεὶ δ' ἀξιομάχους
 ὑπέλαβον εἶναι σφᾶς αὐτοὺς κατὰ τὸ πλῆθος, συ-
 στραφέντες ἐνέβαλον τοῖς προμάχοις τῶν Ἀχαϊκῶν
 ἱππέων καὶ ψιλῶν· ὄντες δὲ πλείους, καὶ ποιούμενοι
 τὴν ἔφοδον ἐξ ὑπερδεξίου, πολὺν μὲν χρόνον ἐκινδύ-
 νευσαν,

XII. 4. ὑπὸ τὴν. *Perperam vulgo omnes ὑπὲρ τὴν.* 6. προμάχοις.
προμαχομένοις Urb. Vat. Flor. Reg. B. C.

quid ageretur satis cognito,
 nec proviso quanta par fue-
 rat prudentia quid postmo-
 dum esset futurum; simulat-
 que videt equites sensim re-
 cedere, ratus fugere illos,
 progredi e cornibus suæ
 aciei loricatos, & conjun-
 gere se cum leviter armatis,
 eisque auxiliatum ire jubet.
 Ipse detortum in alterum
 cornu agmen curriculo du-
 cere, & festinanter omnia
 agere. Equites Aetolorum,
 planitiem emensi, statim ut
 peditem sunt adepti, ipsi

quidem monti sese appli-
 cant, ibique gradum figunt:
 pedites vero ad latera con-
 gregant, eosque hortantur:
 cunctis ad ipsorum clamo-
 rem propere accurrentibus,
 & opis ferendæ causâ ex
 itinere se convertentibus.
 Qui ubi numero suo confi-
 dere cœperunt, cuneo factô,
 Achaicorum equitum veli-
 tumque primos ordines in-
 vadunt: quumque & nume-
 ro vincerent, & hostem e lo-
 co superiore peterent; post
 longam quidem dimicatio-
 nem

Ol. 139. 4. νευσαν, τέλος δ' ἐτρέψαντο τοὺς συγκαθεστῶτας.

Fugantur. Ἐν δὲ τῷ τούτους ἐγκλίναντας Φεύγειν, οἱ παρα-7
Achai ab

Aetolis. βοηθοῦντες θωρακίται κατὰ πορείαν ἀτάκτως ἐπι-
παραγενόμενοι καὶ σποράδην, οἱ μὲν ἀποροῦντες ἐπὶ
τοῖς γιγνομένοις, οἱ δὲ ἐμπύπτοντες ἀντίοις τοῖς Φεύ-
γουσι κατὰ τὴν ἀποχώρησιν, ἀναστρέφειν ἠναγκά-
ζοντο, καὶ τὸ παραπλήσιον ποιεῖν. ἐξ οὗ συνέβαινε
τοὺς μὲν ἐκ τῆς συγκαταστάσεως ἠτληθέντας, μὴ
πλείους εἶναι πεντακοσίων· τοὺς δὲ Φεύγοντας,
πλείους δισχιλίων. Τοῦ δὲ πράγματος αὐτοῦ δι-9
δάσκοντος τοὺς Αἰτωλοὺς ὃ δὲ ποιεῖν, εἶποντο κατό-
πιν, ἐπιπολαστικῶς καὶ κατακόρως χρώμενοι τῇ
κραινῇ. ποιουμένων δὲ τῶν Ἀχαιῶν τὴν ἀποχώρη-10
σιν πρὸς τὰ βαρέα τῶν ὅπλων, ὡς μενόντων ὑπὸ
ταῖς ἀσφαλείαις ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς τάξεως· τὸ μὲν
πρῶτον εὐσχήμων ἐγένεθ' ἡ Φυγὴ καὶ σωτήριος.
συνθεασάμενοι δὲ καὶ τούτους λελοιπότες τὰς τῶν 11

τόπων

7. παραβοηθοῦντες. προβοηθοῦντες Vrb. Vrsin. Vat. Flor. Hinc
προσβοηθ. Reg. B. Ibid. ἐμπύπτοντες. συμπύπτοντες Vrb. Vrsin.
Vat. Flor.

nem eos, quibuscum erant
congressi, in fugam tandem
avertunt. Qui dum tergis
versis profugiunt; interim
loricati, incompósito agmine
atque sparsim auxilio venien-
tes, partim incerti quid con-
silio caperent, partim quod
in pedem referentes fugien-
tesque inciderent, ipsi quo-
que redire retrorsum & idem
facere cum aliis cogebantur.
Ex quo evenit, ut, qui in
congressu, cum vincerentur,
plures quingentis non fue-

rant, in fuga plures essent
duobus millibus. *Aetoli*, ab
ipsa re admoniti quid opus
esset factō, tergis eorum in-
stare, immodice effuseque
vociferantes. Quum autem
Achaicæ copiae ad gravem
armaturam suam se recipe-
rent, quam putabant loco
tuto sic ordinatam, ut prin-
cipio fuerat, manere; ho-
nesta primum & salutaris fu-
ga eorum erat. Vbi vero
tuta ad receptum loca etiam
ab his esse relicta, & lon-
go

τόπων ἀσφαλείας, καὶ μακροὺς ὄντας ἐν πορείᾳ
καὶ διαλελυμένους· οἱ μὲν αὐτῶν, εὐθέως διαβαίνον-
τες, ἀτάκτως ἐποιήσαντο τὴν ἀναχώρησιν ἐπὶ τὰς

A.V. 534.
Fugantur
Achæi ab
Aetolis.

12 παρακειμένας πόλεις· οἱ δὲ, συμπύπτοντες ἀντίοις
τοῖς ἐπιφερομένοις Φαλαγγίταις, οὐ προσεδέοντο τῶν
πολεμίων· αὐτοὶ δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἐκπλήττοντες,
13 ἠνάγκαζον φεύγειν προτροπᾶδην. ἐχρῶντο δὲ τῇ
φυγῇ κατὰ τὴν ἀποχώρησιν, ὥς προείπομεν, ἐπὶ
τὰς πόλεις· ὅ τε γάρ Ὀρχομενός, αἴ τε Κάφυαι
σύνεγχευ οὔσαι, πολλοὺς ὤνησαν. μὴ γὰρ τούτου συμ-
βάντος, ἅπαντες ἂν ἐκινδύνευσαν διαφθαρεῖναι πα-
14 ραλόγως. Ὁ μὲν οὖν περὶ Καφύας γενόμενος κίν-
δυνος, τοῦτον ἀπέβη τὸν τρόπον.

Exitus
pugnæ ad
Caphyas.

Οἱ δὲ Μεγαλοπολίται, συνέντες τοὺς Αἰτωλοὺς
περὶ τὸ Μεθύδιον ἐστρατοπεδευκότες, ἦγον ἀπὸ
σάλλπιγος πανδημεὶ βοηθοῦντες τῇ κατὰ πόδας

XIII.

C 2

ἡμέρᾳ

II. διαβαίνοντες ex Reiskii conject. recepi. Vulgo omnes διαμέ-
νοντες. διακλίναντες suspicatus erat Casaub. διαῤῥέοντες Gronov.
Ibid. ἀναχώρησιν. ἀποχώρησιν Vat. Flor. Reg. B. 13. ἐπὶ τὰς
πόλεις. κατὰ τὰς πόλεις Bav. sed ead. manu superscr. ἐπὶ.

go atque interrupto agmine
progredi eos cognoverunt;
alii huc illuc extemplo dila-
psi, in propinquas urbes or-
dinibus non servatis eva-
dunt; alii, in phalangem,
quæ subsidio ipsis obviam
veniebat, incidentes, ut nul-
lus fuisset hostis, ipsi sibi in-
vicem terroris causam præ-
bebant, & effusam capessere
fugam compellebant. Fu-
gientes autem proximas ur-
bes, ut jam diximus, pete-

bant: multisque Orchome-
nus & Caphyæ, quæ oppida
non longe aberant, salutis
fuerunt. Nam absque hoc
foret, inopinata hæc clades
universos fortasse delevisset.
Hic igitur pugna ad Caphyas
pugnata exitus fuit.

13. Megalopolitani, co-
gnito Aetolos circa Methy-
drium castra posuisse, postri-
die ejus diei qua pugnatum
est, omnibus suis copiis tu-
bæ classico convocatis, sup-
petias

Ol. 139. 4. ἡμέρᾳ τῆς μάχης· καὶ μεθ' ὧν ζώντων ἤλπισαν κιν-
δυνεύσειν πρὸς τοὺς ὑπεναντίους, τούτους ἠναγκά-
ζοντο θάπτειν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τετελευτηκότας.
ὀρύξαντες δὲ τάφρον ἐν τῷ τῶν Καρυέων πεδίῳ,³
καὶ συναθροίσαντες τοὺς νεκροὺς, ἐκήδευσαν μετὰ

Per Isth-
mum
redeunt
Aetoli.
πάσης Φιλοτιμίας τοὺς ἡτυχηκότας. Οἱ δ' Αἰτω-
λοι, παραδόξως δι' αὐτῶν τῶν ἱππέων καὶ τῶν ψι-
λῶν ποιήσαντες τὸ προτέρημα, λοιπὸν ἤδη μετ'
ἀσφαλείας διὰ μέσης Πελοποννήσου διήεσαν. Ἐν-
ᾧ καιρῷ καταπειράσαντες μὲν τῆς Πελληνέων πό-
λεως, κατασύραντες δὲ τὴν Σικυωνίων χώραν, τέλος
Causa
Belli
Socialis.
κατὰ τὸν ἰσθμὸν ἐποίησαντο τὴν ἀπόλυσιν. Τὴν
μὲν οὖν αἰτίαν καὶ τὴν ἀφορμὴν ὁ Συμμαχικὸς πό-
λεμος ἔσχεν ἐκ τούτων· τὴν δ' ἀρχὴν ἐκ τοῦ μετὰ
ταῦτα γενεμένου δόγματος ἀπάντων τῶν συμμαχῶν·
οἱ συνελθόντες εἰς τὴν τῶν Κορινθίων πόλιν ἐπεκύ-
ρωσαν, διαπροστατεύσαντος τὸ διαβούλιον Φιλίπ-
που τοῦ βασιλέως.

Τὸ

XIII. 6. Verba μετὰ ταῦτα post ἀπάντων ponit Bav. 7. οἱ συνελθ.
Malim utique ὁ συνελθ.

petias veniunt: &, quibus-
cum pugnatos se adversus
hostem putabant, eos ab ho-
ste occisos sepelire sunt coa-
cti. Igitur fovea in agro
Caphyensium effossa, defun-
ctorum cadavera colligunt,
& miseris omni honorum
genere parentant. *Aetoli*,
parta præter spem per equi-
tes tantummodo & velites
victoria, de cetero, sine ullo
jam periculo, per mediam
Peloponnesum ire pergunt.
Quo tempore in oppidum

Pellenensium impetum fa-
cere conati, Sicyoniorum
etiam agrum populati, ad
extremum per Isthmum dis-
cessionem fecerunt. Hæc
sunt quæ *Bello Sociali caus-
sam* & *occasionem* præbue-
runt: principium vero illius
fuit decretum cunctorum fo-
ciorum, quod postea secu-
tum: id enim in concilio
Corinthis congregato, cui
Philippus intererat decreti
suafor & auctor, sancitum
est.

14. At

Τὸ δὲ τῶν Ἀχαιῶν πλῆθος, μετὰ τινος ἡμέρας
 ἀθροισθὲν εἰς τὴν καθήκουσαν σύνοδον, πικρῶς διέ-
 κειτο καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν Ἄρατον, ὥς
 τοῦτον ὁμολογουμένως αἴτιον γεγονότα τοῦ προειρη-
 μένου συμπτώματος. διὸ καὶ τῶν ἀντιπολιτευομένων
 κατηγορούντων αὐτοῦ, καὶ φερόντων ἀπολογισμοὺς
 ἐναργεῖς, ἔτι μᾶλλον ἠγανάκτει καὶ παρωξύνετο τὸ
 3 πλῆθος. Ἐδόκει γὰρ πρῶτον ἀμάρτημα προφανὲς
 εἶναι, τὸ, μηδέπω τῆς ἀρχῆς αὐτῶ καθηκούσης,
 προλαβόντα τὸν ἀλλότριον καιρὸν, ἀναδέχεσθαι τὰς
 4 τοιαύτας πράξεις, ἐν αἷς συνήδει πολλαῖς αὐτῶ
 διεσφαλμένῳ. Δεύτερον δὲ, καὶ μείζον τούτου, τὸ
 διαφεῖναι τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀκμήν ἐν μέσῳ Πελοπον-
 νήσου τῶν Αἰτωλῶν ὑπαρχόντων· ἄλλως τε, καὶ προ-
 διεληφότα, διότι σπεύδουσιν οἱ περὶ τὸν Σκόπαν καὶ
 Δορίμαχον κινεῖν τὰ καθεστῶτα, καὶ συνταράξαι

C 3

τὸν

XIV. 3. τὰς τοιαύτας. τὰς caret Vat. Flor. Vrsin. & deletit Casaub. Ibid. διεσφαλμένῳ correxi cum Reisk. Vulgo διεσφαλμένα.

14. At multitudo *Achaorum*, post paucos dies ad statum conventum coire; ibique & publice & privatim *Arato* graviter omnes succensere: ut qui, confessione omnium, solus acceptæ cladis culpam sustineret. Et quum factionis contrariæ homines ipsum accusarent, ac, quid quantumque ab eo peccatum esset, manifestis rationibus docerent; crescere etiam magis magisque indignatio atque ira multitudinis. In hoc quippe primo peccasse *Aratum* nemo dubi-

tabat; quod, priusquam magistratus incundi dies advenisset, tempore non suo eum occupasset; resque ejusmodi suscepisset, quas parum feliciter sibi succedere frequenti experientia didicerat. Deinde etiam in hoc errasse, & quidem gravius, arguebatur; quod, *Aetolis* in media *Peloponneso* cum maxime constitutis, *Achaos* dimisisset; qui præsertim jam ante cognovisset, *Scopam* & *Dorimachum* in eo esse, ut præsentem statum turbarent, & bellum concitarent. Tertium pec-

catum

Ol. 139. 4. τὸν πόλεμον. Τρίτον δὲ, τὸ συμβαλεῖν τοῖς ὑπεν-
 Accusa-
 tur Ara-
 tus.
 αντίοις οὕτω μετ' ὀλίγων, μηδεμιᾶς κατεπετεγούσης
 ἀνάγκης· δυνάμενον ἀσφαλῶς εἰς τὰς παρακειμένας
 πόλεις ἀποχωρῆσαι, καὶ συναγαγεῖν τοὺς Ἀχαιοὺς,
 καὶ τότε συμβαλεῖν τοῖς πολεμίοις, εἰ τοῦτο πάν-
 τως ἡγέτο συμφέρειν. Τελευταῖον, καὶ μέγιστον, 6
 τὸ, προθέμενόν γε συμβαλεῖν, οὕτως εἰκῇ καὶ ἀσκό-
 πως χρήσασθαι τοῖς πράγμασιν, ὅστε, παρέντα
 τὰ πεδία καὶ τὴν τῶν ὀπλιτῶν χρεῖαν, δι' αὐτῶν
 τῶν εὐζώνων ἐν ταῖς παρωρείαις πρὸς Αἰτωλοὺς
 ποιήσασθαι τὸν κίνδυνον· οἷς οὐδὲν ἦν τούτου προϋρ-
 Excusat
 se Aratus,
 γιαιότερον, οὐδὲ οἰκειότερον. Οὐ μὲν, ἀλλ' ἅμα τῷ 7
 προσελθόντα τὸν Ἀρατὸν ἀναμνήσας μὲν τῶν προπε-
 πολιτευμένων καὶ πεπραγμένων πρότερον αὐτῷ, φέ-
 ρειν δ' ἀπολογισμοὺς περὶ τῶν ἐγκαλουμένων, ὥς οὐ
 γέγονεν αἴτιος τῶν συμβεβηκότων, αἰτεῖσθαι δὲ συγ-
 γνώμην, εἰ καὶ τι παρῴρακε κατὰ τὸν γενόμενον
 κίνδυ-

6. ἐν ταῖς παρωρείαις. Ignorant ἐν libri veteres. 7. προσελθ.
 προσελθόντα voluerat Vrsinus.

catum fuit, quod, milites
 adeo paucos habens, cum ho-
 stibus conflixisset; qui posset
 sine ullo discrimine ad proxi-
 mas urbes sese recipere, &
 copias Achæorum cogere, at-
 que ita, si id omnino duceret
 expedire, manum cum hosti-
 bus conferere. Postremum,
 & maximum omnium, illud
 erat; quod, quandoquidem
 pugnare decrevit, ita temere
 ac nullo consilio omnia egisset,
 ut, campis omissis & gravi
 armatura, cujus præcipua
 futura erat utilitas, per ve-

lites dumtaxat in radicibus
 montium pugnam cum Aeto-
 lis conseruisset; quibus nihil
 utilius neque commodius po-
 tuerat evenire. At enim ve-
 ro, simulatque progressus in
 mediam concionem Aratus
 de suis prioribus in Rem-
 publ. meritis & rebus gestis
 differuit, &, ad ea quæ sibi
 fuerant objecta respondens,
 probare annis est, non esse
 damnum sua culpa acceptum;
 veniam autem petiit, si qua
 etiam ex parte in eo prælio
 imprudens peccavisset; deni-
 que

κίνδυνον, οἶεσθαι δὲ δεῖν καὶ καθόλου σκοπεῖσθαι τὰ A.V. 534.
 8 πρᾶγματα μὴ πικρῶς, ἀλλ' ἀνθρωπίνως· οὕτω τα- Et libera-
 χέως καὶ μεγαλοψύχως μετεμελήθη τὸ πλῆθος, liter ab-
 ὥστε καὶ τοῖς συνεπιτιθεμένοις αὐτῷ τῶν ἀντιπολι- solvitur.
 τευομένων ἐπιπολὺ δυσαρεστῆσαι, καὶ περὶ τῶν ἐξῆς
 πάντα βουλευέσθαι κατὰ τὴν Ἀράτου γνώμην.
 9 Ταῦτα μὲν οὖν εἰς τὴν προτέραν ἔπεσεν Ὀλυμπιά-
 δα· τὰ δ' ἐξῆς, εἰς τὴν τετταρακοστήν ἐπὶ ταῖς
 ἑκατόν.

Ἦν δὲ τὰ δόξαντα τοῖς Ἀχαιοῖς ταῦτα· πρὸς XV.
 βεύειν πρὸς Ἡπειρώτας, Βοιωτοὺς, Φωκέας, Ἀκαρ- Decreta
 2 νᾶνας, Φίλιππον· καὶ διασαφεῖν, τίνα τρόπον A- Achao-
 3 τωλοὶ παρὰ τὰς συνθήκας μεθ' ὅπλων ἤδη δις εἰς- rum adv.
 βεβηκότες εἴησαν εἰς τὴν Ἀχαιῶν· καὶ παρακαλεῖν, Aetolos.
 αὐτοῖς βοηθεῖν κατὰ τὰς ὁμολογίας, προσδέξασθαι
 3 δὲ καὶ τοὺς Μεσσηνίους εἰς τὴν συμμαχίαν. τὸν δὲ
 στρατηγὸν ἐπιλέξαι τῶν Ἀχαιῶν πεζοὺς μὲν πεντα-
 C 4 κισχι-

XV. 2. αὐτοῖς βοηθεῖν. Reflins puto Flor. παρακαλεῖν αὐτοὺς
 βοηθ. Et sic in Vat. fuisse videtur a pr. manu.

que postulavit, ut omnino
 res gestas non malevolo ani-
 mo, sed humaniter spectā-
 rent: ibi tum ita repente &
 liberaliter mutata in melius
 est populi voluntas, ut &
 Arati inimicis, qui illum
 premebant, perdiu irascere-
 tur, & super iis quæ deinceps
 erant agenda, unius
 Arati consiliis staret. Hæc
 superiore Olympiade sunt ge-
 sta: quæ deinceps sequun-
 tur, in centesimam quadra-
 gesimam incidunt.

15. Decreta autem sunt
 ab Achæis hæc: ut ad Epi-
 rotas, Bæotos, Phocenses,
 Acarnanas, & Philippum,
 legati mitterentur; qui &
 significarent eis, quomodo bis
 jam Aetoli violato fœdere
 Achaiam cum armis essent in-
 gressi; & auxilia ab eisdem
 ex fœdere postulerent, roga-
 rentque ut Messenios etiam in
 societatem recipi vellent. Ad
 hæc, ut Prætor exercitum
 conscriberet Achæorum, quin-
 que millium peditum, equi-
 tum

Ol. 139.4. ^{Decreta} ^{Achæo-} ^{rum adv.} ^{Aetolos.} κισχιλίου, ἵππεϊς δὲ πεντακοσίου· καὶ βοηθεῖν τοῖς Μεσσηνίοις, εἰάν ἐπιβαίνωσιν Αἰτωλοὶ τῆς χώρας αὐτῶν· συντάξασθαι δὲ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, καὶ πρὸς Μεσσηνίους, ὅσους δεήσει παρ' ἀμφοῖν ὑπάρχειν ἵππεϊς καὶ πεζοὺς πρὸς τὰς κοινὰς χρείας. Δοξάντων δὲ τούτων, οἱ μὲν Ἀχαιοὶ, φέροντες γενναίως τὸ γεγονός, οὔτε τοὺς Μεσσηνίους ἐγκατέλιπον, οὔτε τὴν αὐτῶν πρόθεσιν· οἱ δὲ πρὸς τοὺς συμμάχους καθεσταμένοι, τὰς πρεσβείας ἐπέτελουν. Ὁ δὲ στρατηγὸς τοὺς μὲν ἐκ τῆς Ἀχαιίας ἄνδρας ἐπέλεγε κατὰ τὸ δόγμα· πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ Μεσσηνίους συνετάττετο, πεζοὺς μὲν παρ' ἑκατέρων ὑπάρχειν δισχιλίου καὶ πεντακοσίου, ἵππεϊς δὲ πεντήκοντα καὶ διακοσίου· ὥστ' εἶναι τὸ πᾶν σύστημα πρὸς τὰς ἐπιγενομένας χρείας, πεζοὺς μὲν μυρίου, ἵππεϊς δὲ χιλίου. Οἷς δ' Αἰτωλοὶ, παραγενομένης αὐτοῖς τῆς καθηκούσης ἐκκλη-

5. καθεσταμένοι. καθιστάμενοι Aug.

tum quingentorum; quibus suppetias iret Messeniis, si eorum agrum invaderent Aetoli: denique, ut cum Lacedæmoniis ac Messeniis constitueret Prætor, quantum equitum peditumque numerum ad commune bellum subministrare illos oporteret. His ita decretis, Achæi, nuperum detrimentum fortiter ferentes, neque Messenios, neque propositum suum destituerunt. Legati mandatum sibi legationem obeunt.

Prætor, ut communi concilio placuerat, & in Achaia copias legit, & cum Lacedæmoniis ac Messeniis constituit mittendos ab utroque populo, pedites bis millenos quingenos, equites vero duccenos quinquagenos. Ita ut esset universus exercitus, quem ad omnia paratum habituri erant, peditum decies mille, equitum mille. Conveniunt & Aetoli appetente legitimi concilii die; ibi dolofo consilio, & ut socios

ἐκκλησίας, συνελθόντες ἐβουλεύσαντο, πρὸς τε Λα-
 κεδαιμονίους καὶ Μεσσηνίους καὶ τοὺς ἄλλους πάν-
 τας εἰρήνην ἄγειν· κακοπραγμονοῦντες, καὶ βουλό-
 μενοι φθείρειν καὶ λυμαίνεσθαι τοὺς τῶν Ἀχαιῶν
 9 συμμάχους· πρὸς αὐτοὺς δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς, εἰ μὲν
 ἀφιστῶνται τῆς τῶν Μεσσηνίων συμμαχίας, ἄγειν
 ἐψηφίσαντο τὴν εἰρήνην· εἰ δὲ μὴ, πολεμεῖν· πρᾶγμα
 10 πάντων ἀλογώτατον. ὄντες γὰρ αὐτοὶ σύμμαχοι
 καὶ τῶν Ἀχαιῶν, καὶ τῶν Μεσσηνίων· εἰ μὲν οὗτοι
 πρὸς ἀλλήλους φιλίαν ἄγοιεν καὶ συμμαχίαν, τὸν
 πόλεμον τοῖς Ἀχαιοῖς ἐπήγχελλον· εἰ δ' ἔχθραν
 ἔλοιτο πρὸς τοὺς Μεσσηνίους, τὴν εἰρήνην αὐτοῖς
 11 ἐπείου καταμόνας. ὥστε μὴδ' ὑπὸ λόγον πίπτειν
 τὴν ἀδικίαν αὐτῶν, διὰ τὸ παρηλλαγμένον αὐτῶν
 τῶν ἐπιχειρημάτων.

Οἱ δ' Ἑπειῶται καὶ Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, XVI.
 ἀκούσαντες τῶν πρέσβεων, τοὺς μὲν Μεσσηνίους εἰς
 12 τὴν συμμαχίαν προσέλαβον· ἐπὶ δὲ τοῖς ὑπὸ τῶν

C 5

Αἰτω-

II. ἐπιχειρ. ἐγχειρημάτων Vat. Flor. Aug. Reg. A.

cios Achæorum corrumpere-
 rent atque ab illis avertere-
 rent, discernunt, cum Lace-
 dæmoniis, Messeniis, & aliis
 omnibus pacem sancire: cum
 ipsis vero Achæis ita demum
 pacem colere constituunt, si
 a Messeniorum societate re-
 cessissent; sin minus, bellum
 cum iis gerere placuit. Qua
 re nulla fingi potest absur-
 dior. Nam quum esset ipsis
 & cum Achæis, & cum
 Messeniis amicitia; si qui-

dem manerent hi amicitia
 & societate inter se juncti,
 bellum Achæis indicebant;
 sin fierent inimici, privatim
 cum Achæis fœdus ferie-
 bant. Itaque tam iniquarum
 conditionum ne ratio qui-
 dem ulla iniri poterat: in
 tantum a communi sensu ab-
 horrebant eorum consilia.

16. Epirotæ, & Philippus,
 auditis legatis, Messenios in
 societatem recipiunt: Aeto-
 lorum

Ol. 139. 4. Αἰτωλῶν πεπραγμένοις παραυτίκα μὲν ἡγανάκτησαν, οὐ μὴν ἐπὶ πλεῖον ἐθαύμασαν· διὰ τὸ μηδὲν παράδοξον, τῶν εἰθισμένων δέ τι πεποιηκέναι τοὺς Αἰτωλοὺς. διόπερ οὐδ' ὠργίσθησαν ἐπὶ πλεῖον, ἀλλ' ἐψηφίσαντο τὴν εἰρήνην ἄγειν πρὸς αὐτοὺς· οὕτως ἢ συνεχῆς ἀδικία συγνώμης τυγχάνει μᾶλλον τῆς σπανίου καὶ παραδόξου πονηρίας. Αἰτωλοὶ γοῦν τοῦ-
 Aetolo-
 rum info-
 lentia. τῷ τῷ τρόπῳ χρώμενοι, καὶ ληστεύοντες συνεχῶς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πολέμους ἀνεπαγγέλτους φέροντες πολλοῖς, οὐδ' ἀπολογίας ἔτι κατηξίου τοὺς ἐγκαλοῦντας, ἀλλὰ καὶ προσεχλεύαζον, εἴ τις αὐτοὺς εἰς δικαιοδοσίας προκαλοῖτο περὶ τῶν γεγονότων, ἢ καὶ νῆ Δία τῶν μελλόντων. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προσφάτως μὲν ἡλευθερωμένοι δι' Ἀντιγόνου καὶ διὰ τῆς τῶν Ἀχαιῶν φιλοτιμίας, ὀφείλοντες δὲ Μακε-
 Lacedæ-
 monii
 clam fa-
 vent Ae-
 tolis. δόσι

XVI. 3. ἄγειν πρὸς αὐτοὺς. πρὸς carent vulgo omnes. Adjecti ex mente Casanb. & Reiskii. 4. ἀνεπαγγ. ἀνεπαγγέλτους Flor. Reg. B. C. Ibid. δικαιοδοσ. δικαιοδοσίας Bav. Reg. A. Sic & debuit Aug. in quo est δικαιοδοσ. Ibid. προκαλοῖτο. προκαλεῖτο edit. 2. & seqq. invitit mssis.

lorum vero facinoribus indignati quidem statim, neque tamen magnopere ea mirati sunt; quoniam novi nihil hic fecerant Aetoli, sed pro consuetudine institutisque suis se gesserant. Quare ne irati quidem gravius illis sunt; sed pacem cum illis servare decreverunt. Adeo *continuae injuriæ* facilius ignosci solet, quam *rarae & inopinatae pravitati*. Itaque Aetoli quidem, hoc institutum tenentes, assidui Græciæ prædones, & ultro bella multis

fine ulla denunciatione inferre soliti, ne excusatione quidem ulla jam uti apud eos, qui ipsos accusabant, dignabantur: verum etiam cum irrisione & cachinnis dimittebant, si quis eos in juris contentionem de damno illato, quin & de eo quod jam nunc inferre parabant, vocaret. Lacedæmonii vero, recenti beneficio Antigoni & liberali studio Achæorum libertatem nacti, quum eos officii ratio deberet impedire, ne Macedonibus

δοσι καὶ Φιλίππῳ μηδὲν ὑπεναντίον πράττειν, δια-
 πεμφάμενοι λάθρα πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς, Φιλίαν δὲ
 ἀποβρέτων ἔθεντο καὶ συμμαχίαν. Ἦδη δ' ἐπιλε-
 λεγμένων τῶν Ἀχαιῶν νεανίσκων, καὶ συντεταγμέ-
 νων ὑπὲρ τῆς βοηθείας τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Μεσ-
 σηνίων, Σκερδιλαΐδας ὁμοῦ καὶ Δημήτριος ὁ Φάριος, Illyrii ul-
 tra Lissum
 navigant.
 ἔπλευσαν ἐκ τῆς Ἰλυρίδος ἐνενήκοντα λέμβοις ἔξω
 τοῦ Λίσσου, παρὰ τὰς Ῥωμαίων συνθήκας. οἱ τὸ
 μὲν πρῶτον τῇ Πύλῳ προσμίζαντες, καὶ ποιησάμε-
 νοι προσβολαῖς, ἀπέπεσον. μετὰ δὲ ταῦτα Δημή-
 τριος μὲν, ἔχων τοὺς πεντήκοντα τῶν λέμβων, ὤρ-
 μησεν ἐπὶ νήσων· καὶ περιπλέων, τινὰς μὲν ἡργυρο-
 λόγει, τινὰς δ' ἐπόρθει τῶν Κυκλάδων. Σκερδιλαΐ-
 δας δὲ, ποιούμενος τὸν πλοῦν ὡς ἐπ' οἴκου, προσέειχε
 πρὸς Ναύπακτον μετὰ τετραράκοντα λέμβων, πε-
 ρεὶς Ἀμύνᾳ τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀθαμάνων, ὃς ἐτύγ-
 χονε κηδεστὴς ὑπάρχων αὐτοῦ. ποιησάμενος δὲ συν-
 θήκας

6. Ῥωμαίων. Ῥωμαίους Vat. Flor. Et in Flor. inter lineas adscri-
 ptum πρὸς. 7. προσμίζαντες. συμμίζαντες Vat. & Flor. sed lau-
 data simul altera lectione. 9. Ἀμύνᾳ. Ἀμύντᾳ Vrsin. & Perott.

donibus aut Philippo con-
 trarium quidquam facerent;
 clam missis ad Aetolos lega-
 tis, arcanum amicitiae & so-
 cietatis foedus cum iis pepi-
 gerunt. Iam e juventute
 Achaica exercitus erat con-
 scriptus, & ad ferendam
 opem Lacedaemonii ac Mes-
 senii subsidia promiserant;
 quum Scerdilaïdas, una cum
 Demetrio Phario, classe no-
 naginta lemborum, ex Illy-
 rico ultra Lissum, contra
 quam foedere Romano cau-

tum erat, navigarunt. Hi
 ad Pylum primo appellunt;
 eamque oppugnare aggressi,
 frustra fuerunt. Postea De-
 metrius, lembis quinquagin-
 ta comitatus, insulas petere
 instituit: & Cycladas cir-
 cumiens, ab aliis pecuniam
 exigit, alias populatur. *Scer-
 dilaidas*, cursu domum ver-
 sus directo, cum lembis qua-
 draginta Naupactum venit,
Amynae regis Athamanum,
 quocum affinitate junctus
 erat, amicitia fretus. Dein-
 de,

ΟΙ. 139. 4. Θήκας πρὸς Αἰτωλοὺς δι' Ἀγελάου περὶ τοῦ με-
ρισμοῦ τῶν λαφύρων, ὑπέσχετο συνεμβαλεῖν ὁμοσε-
τοῖς Αἰτωλοῖς εἰς τὴν Ἀχαιάν. Συνθέμενοι δὲ ταῦ-11
τα πρὸς τὸν Σκερδιλαῖδαν οἱ περὶ τὸν Ἀγέλαον καὶ
Δορίμαχον καὶ Σκόπαν, πραττομένης αὐτοῖς τῆς τῶν
Κυναιθέων πόλεως, συναθροίσαντες πανδημεὶ τοὺς
Αἰτωλοὺς, ἐνέβαλον εἰς τὴν Ἀχαιάν μετὰ τῶν
Ἰλλυριῶν.

XVII.
Ariston
præt. Ae-
tolor. sto-
lide diffi-
mulat.

Ἀρίστων δ', ὁ τῶν Αἰτωλῶν στρατηγός, οὐ προσ-
ποιούμενος οὐδὲν τῶν γιγνομένων, ἤγε τὴν ἡσυχίαν
ἐπὶ τῆς οἰκίας· φάσκων οὐ πολεμεῖν τοῖς Ἀχαιοῖς,
ἀλλὰ διατηρεῖν τὴν εἰρήνην· εὐήθες καὶ παιδικὸν
πρᾶγμα ποιοῦν. δῆλον γάρ, ὡς εὐήθη καὶ μάταιον
εἶκος φαίνεσθαι τὸν τοιοῦτον, ὅταν ὑπολαμβάνῃ τοῖς
λόγοις ἐπικρύψασθαι τὰς τῶν πραγμάτων ἐναρ-
γείας. Οἱ δὲ περὶ τὸν Δορίμαχον, διὰ τῆς Ἀχαιά-3
τιδος

XVII. 1. οὐ προσποιούμ. Cavent οὐ Aug. Reg. A. 2. ὅταν. ὅς αὐ-
τιque videtur scribendum. Ibid. ἐναργείας. ενεργείας Kat. Flor.
Vrsin.

de, per Agelaum de spolio-
rum ac prædæ divisione cum
Aetolis pactus, expeditionis
adversus Achæos comitem
se eis futurum est pollicitus.
Quam pactionem ubi Age-
laus, Dorimachus, & Sco-
pas cum Scerdilaida fecissent,
quum proderetur ipsis urbs
Cynæthensium, coacto exer-
citu quantum maximum ex
Aetolia poterant, in Achaiam
cum Illyriis impressionem
faciunt.

17. *Aristo* interim, Aeto-
lorum prætor, tamquam ni-
hil prorsus ad se pertinerent
quæ gerebantur, domi quie-
tus manebat, & nullum esse
cum Achæis bellum, dicebat,
sed pacem durare: fane quam
stulte ac pueriliter in eo se
gerens. Nam qui verbis te-
gere posse sperat, quæ evi-
dentibus rerum argumentis
patent; hunc pro stulto &
vano homine esse habendum,
nemo negaverit. *Dorima-
chus,*

τιδος ποιησάμενοι τὴν πορείαν, ἦκον ἄφνω πρὸς τὴν Ἀ. V. 534.
 4 Κύναιθαν. Συνέβαινε δὲ τοὺς Κυναιθεῖς, ὄντας Ἀρ- Cynatha
 κάδας, ἐκ πολλῶν χρόνων ἐν ἀκαταπαύστοις καὶ opp. Ar-
 μεγάλας συνεσχῆθαι στάσεσι, καὶ πολλάς μὲν κατ'
 ἀλλήλων πεποῖνθαι σφαγὰς καὶ φυγὰς· πρὸς δὲ
 τούτοις, ἀρπαγὰς ὑπαρχόντων, ἔτι δὲ γῆς ἀνα-
 σδασμούς· τέλος δ' ἐπικρατῆσαι τοὺς τὰ τῶν Ἀχαιῶν
 αἰρουμένους, καὶ κατασχεῖν τὴν πόλιν, Φυλακὴν
 ἔχοντας τῶν τειχῶν, καὶ στρατηγὸν τῆς πόλεως
 ἐξ Ἀχαιῶν. Τούτων δ' οὕτως ἔχόντων, ὀλίγοις ἔμ- Cyn-
 προθεν χρόνοις τῆς τῶν Αἰτωλῶν παρουσίας, δια- thenfes
 πεμπομένων τῶν Φυγάδων πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει, exules
 καὶ δεομένων διαλυθῆναι πρὸς αὐτοὺς, καὶ κατὰ γέν
 τσφᾶς εἰς τὴν οἰκίαν· πειθόντες οἱ κατέχοντες τὴν
 πόλιν, ἐπρέσβευον πρὸς τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος, βου-
 λόμενοι μετὰ τῆς ἐκείνων γνώμης ποιῆσαι τὰς δια-
 λύσεις. ἐπιχωρησάντων δ' ἐτοίμως τῶν Ἀχαιῶν, διαί
 τὸ

8. ἐπιχωρ. δ' ἐτοίμως Sc. Verba sic ordinavit Casaub. cum in libris
 esset τῶν Ἀχαιῶν ἐπιχωρησάντων δ' ἐτοίμως.

chus, per ditionem Achæo-
 rum itinere facto, Cynatham
 subito venit. Cynathenses,
 genere Arcades, a longo
 tempore continuis magnis-
 que seditionibus agitati; qua
 cædibus, qua ejectionibus
 in exilium, persæpe invicem
 fævierant; ad hæc, faculta-
 tes alii aliis diripere; divi-
 sionem denique agri patrii
 denuo instaurare. Tandem,
 vincente illorum factione
 qui Achæis favebant, erat
 in ipsorum potestate civitas;
 cujus moenia tuebantur, ac-

cito duce ex Achaia ad præ-
 fecturam urbis. Hic erat
 rerum status, cum, paullo
 ante Aetolorum adventum,
 exules, missis Cynatham nun-
 ciis, cives rogarunt, ut red-
 ire in gratiam secum, & ab
 exilio in patriam ipsos revo-
 care vellent. Cui petitioni
 annuere parati cives, quo
 gererentur omnia ex Achæo-
 rum voluntate, legationem
 eā de re ad eorum gentem
 decreverunt. Quum facile
 illis Achæi rem permisissent,
 quod persuasum haberent,
 utrosque

Ol. 139. 4. τὸ πεπεῖσθαι σφίσιν ἀμφοτέρους εὐνοήσειν· ἅτε τῶν
 μὲν κατεχόντων τὴν πόλιν, ἐν ταῖς Ἀχαιοῖς ἔχόντων
 πάσας τὰς ἐλπίδας· τῶν δὲ καταπορευομένων,
 μελλόντων τυγχάνειν τῆς σωτηρίας διὰ τὴν τῶν
 Ἀχαιῶν συγκατάθεσιν· οὕτως ἀποστείλαντες τὴν
 παραφυλακὴν καὶ τὸν στρατηγὸν ἐκ τῆς πόλεως οἱ
 Κυναιθεῖς, διελύσαντο καὶ κατήγαγον τοὺς φυγά-
 δας, ὄντας σχεδὸν εἰς τριακοσίους, λαβόντες πύ-
 σεις τῶν παρ' ἀνθρώποις νομιζομένων τὰς ἰσχυρο-
 τάτας. Οἱ δὲ, κατανοστήσαντες, οὐχ ὥς αἰτίας
 ἢ προφάσεως ἐπιγενομένης τοῦ δοκεῖν ἄλλης διαφο-
 ρᾶς ἀρχὴν αὐτοῖς τινὰ γεγενῆσθαι· τὸ δ' ἐναντίον,
 παραχρῆμα κατελθόντες, εὐθέως ἐπεβούλευον τῇ
 πατρίδι καὶ τοῖς σώσασιν. Καὶ μοι δοκοῦσι, καὶ δ' ὁ
 ὄν καιρὸν ἐπὶ τῶν σφαγίων τοὺς ὄρκους καὶ τὰς πύ-
 σεις ἐδίδσαν ἀλλήλοις, τότε μάλιστα διανοεῖσθαι
 περὶ τε τῆς εἰς τὸ θεῖον καὶ τοὺς πιστεύσαντας
 ἅτε-

10. κατανοστήσαντες. Mendose κατανοήσαντες cdd. cum Bav. Aug.
 & Regiis.

utrosque sibi amicos fore;
 illos quorum in potestate
 urbs erat, quia spes omnes
 suas in Achæis fitas habe-
 rent; qui redituri erant ab
 exilio, quia consensus A-
 chæorum hanc ipsis salutem
 peperisset: Cynathenses, di-
 misso præsidio & urbis præ-
 fecto, exulibus (trecenti fe-
 re numero erant) reconcili-
 ati, potestatem redeundi
 in patriam faciunt, acceptis
 fidei pignoribus quæ inter
 homines validissima haben-

tur. Illi vero, in patriam
 reduces, ne causa quidem
 vel specie ulla accedente,
 quæ odia quodammodo re-
 novasse posset videri, sed
 prorsus simul atque reversi
 ab exilio sunt, e vestigio &
 patriæ & auctoribus salutis
 suæ insidias struunt. Ac
 mihi videntur eo ipso tem-
 pore, quo super mactatas vi-
 ctimas jusjurandum ac fidem
 invicem præstabant, de im-
 pio hoc scelere in Deum, &
 in eos qui sibi fidebant, cum
 maxime

αἰσθεβείας. ἅμα γὰρ τῷ μετασχεῖν τῆς πολιτείας, A.V. 534.
 εὐθέως ἐπεσπῶντο τοὺς Αἰτωλοὺς, καὶ τούτοις
 ἔπραττον τὴν πόλιν, σπεύδοντες τοὺς σώσαντας ἅμα
 καὶ τὴν θρέψασαν ἄρδην ἀπολέσαι.

Τὴν δὲ προῖξιν, τοιαῦδ' ἐτινὶ τόλμῃ καὶ τοιούτῳ XVIII.
 ἀτρόπῳ συνεστήσαντο. Πολέμαρχοι τῶν κατεληλυ- Proditio-
 θότων τινὲς ἐγεγόνεισαν· ταύτην δὲ συμβαίνει τὴν ne Pole-
 ἀρχὴν κλείειν τὰς πύλας, καὶ τὸν μεταξὺ χρόνον marcho-
 κυριεύειν τῶν κλειδῶν· ποιῆσαι δὲ καὶ τὸ καθ' ἡμέ- rum
 ραν τὴν διαίταν ἐπὶ τῶν πυλῶνων. Οἱ μὲν οὖν Αἰ-
 τωλοὶ διεσκευασμένοι, καὶ τὰς κλίμακας ἐτοίμους
 ἔχοντες, ἐπετήρουν τὸν καιρὸν. οἱ δὲ πολεμαρχοῦν-
 τες τῶν φυγᾶδων, κατασφάζαντες τοὺς συνάρχον-
 τας ἐπὶ τοῦ πυλῶνος, ἀνέωξαν τὴν πύλην. αὐτὴν συμ- Cynæ-
 βάντος, τινὲς μὲν τῶν Αἰτωλῶν διὰ ταύτης εἰσέπι- tham ca-
 πτον· τινὲς δὲ τὰς κλίμακας προσερείσαντες ἐβιά- piunt Ae-
 σαντο διὰ τούτων, καὶ κατελάμβανον τὸ τεῖχος. toli.
 οἱ

maxime cogitasse. Simul enim ac patuit ipsis ad Rempublicam aditus, confestim Aetolos acciverunt, iisque urbem prodiderunt; ipsam quæ eos aluerat patriam, cum suis servatoribus, funditus ire perditum gestientes.

18. Proditionem illam huiusmodi audacia & modo instituerunt. Ex iis, qui ab exilio redierant, quidam rei bellicæ fuerant præfecti: Polemarchos vocant: qui magistratus portas claudit, &

quamdiu illæ clausæ manent, claves in sua potestate habet; idemque per totum etiam diem in statione ad portam moratur. Aderant igitur Aetoli, parati, & in promptu habentes scalas, rei perficiendæ tempus expectantes. Polemarchi qui exules fuerant, collegis in statione pro porta jugulatis, portam aperiunt. Quo facto, Aetoli, partim qua patefacta erat via irruere, partim per admotas scalas irrumpere ac moenia occupare. At cives, ino-

ΟΙ. 139. 4. οἱ δ' ἐν τῇ πόλει πάντες, ἐκπλαγῆς ὄντες ἐπὶ τοῖς συντελουμένοις, ἀπόρως καὶ δυσχερῆστως ἔχον πρὸς τὸ συμβαῖνεν. οὔτε γὰρ πρὸς τοὺς διὰ τῆς πύλης εἰσπίπτοντας οἳ τ' ἦσαν βοηθεῖν ἀπερισπάστως, διὰ τοὺς πρὸς τὰ τέγχη προσβάλλοντας, οὐδὲ μὴν τοῖς τέχεσιν ἐπαμύνειν, διὰ τοὺς τῇ πύλῃ βιαζομένους. Οἱ δ' Αἰτωλοὶ, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ταχέως ἐγκρατεῖς γένεσθαι τῆς πόλεως, τῶν ἀδίκων ἔργων ἐν τούτ' ἐπραξαν δικαιοτάτων· πρῶτους γὰρ τοὺς εἰσαγαγόντας καὶ προδόντας αὐτοῖς τὴν πόλιν κατασφάζαντες, διήρπασαν τοὺς τούτων βίους. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐχρήσαντο πᾶσι· τὸ δὲ τελευταῖον ἐπισκηνώσαντες ἐπὶ τὰς οἰκίας, ἐξετοχωρεύησαν μὲν τοὺς βίους, ἐστρέβλωσαν δὲ πολλοὺς τῶν Κυναιθέων, οἷς ἠπίστησαν ἔχειν κεκρυμμενον διάφορον ἢ κατασχεύασμα, ἢ ἄλλό τι τῶν πλείονος

Occis
ipsis pro-
ditori-
bus, di-
repta
urbe,

XVIII. 8. οἷς ἠπίστησαν. Revocavi, dubitans licet, lectionem codicum inservire; quam primus Editor in οἷς ἠλπισαν, Casaubonus vero cum Ursino & Reg. B. in οὓς ἠλπισαν mutavit. οὓς ἠπίστησαν, aut οἷς ἠπίστησαν μὴ, suspicatus est Kusterus.

inopinato casu omnes percussi, quo se verterent, aut quid consilii caperent, nescire. Neque enim aut iis, qui per portam irruebant, se opponere poterant, quin statim revocarentur ab his qui ad moenia scalas applicabant; neque rursus moenia defendere ii sinebant, qui per portam magna vi se inferebant. Has ob causas quum urbis cito potiti essent Aetoli, inter multa scelera, quæ ibi tum patrarunt, unum hoc facinus justissimum ediderunt:

quod eos, a quibus introducti in proditam sibi urbem fuerant, primos occiderunt, eorumque bona diripuerunt. Simili vero modo & erga alios omnes se gesserunt: ac tandem in civium domicilia immigrantes, fortunas omnes eorum, velut parietibus effossis, exhauferunt: multos etiam Cynæthensium tormentis affecerunt, quos vel pecuniam, vel exquisitam supellestem, vel aliquid aliud pretiosi habere absconditum putabant. Hunc

• in

ὑπλείονος ἀξίων. Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον λωβησάμε- A.V. 534.
 νοι τοὺς Κυναιθεῖς, ἀνεστρατοπέδευσαν, ἀπολιπόν-
 τες φυλακὴν τῶν τειχῶν, καὶ προῆγον ὡς ἐπὶ Λού- Lusos &
 10 σων· καὶ παραγενόμενοι πρὸς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος templum
 ἱερὸν, ὃ κεῖται μὲν μεταξὺ Κλείτορος καὶ Κυναιθῆς, Dianæ
 αὔσουλον δὲ νερόμισται παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, ἀνετεί-
 νοντο διαρπάσειν τὰ θρέμματα τῆς Θεοῦ, καὶ
 11 τὰ ἄλλα τὰ περὶ τὸν ναόν. οἱ δὲ Λουσιᾶται, νουνεχῶς
 δόντες τινὰ τῶν κατασκευασμάτων τῆς Θεοῦ, παρη-
 τήσαντο τὴν τῶν Αἰτωλῶν ἀσέβειαν, καὶ τὸ μηδὲν
 12 παθεῖν ἀνῆκεστον. οἱ δὲ, δεξάμενοι, παραχρῆμα
 ἀναζεύξαντες, προσεστρατοπέδευσαν τῇ τῶν Κλει-
 τορίων πόλει.

Κατὰ δὲ τοὺς καιροὺς τούτους ὁ τῶν Ἀχαιῶν XIX.
 στρατηγὸς Ἄρατος, ἐξαπέστειλε μὲν πρὸς Φίλιπ-
 πον, παρακαλῶν βοηθεῖν, συνῆγε δὲ τοὺς ἐπιλέ-
 κτους, μετεπέμπετο δὲ παρὰ Λακεδαιμονίων καὶ
 Μεσση-

9. Λούσων Ὡ v. II. Λουσιᾶται. Λουσιᾶται Ὡ Λουσιᾶται edidit Ca-
 saub. inuitis mstis. II. καὶ τὸ μηδὲν. Perperam vett. msti καὶ
 τοῦ μηδὲν.

in modum male habitis Cy-
 næthensibus, *Aetoli*, præli-
 dio ad custodiam murorum
 relicto, castra moverunt, ac
 versus *Lusos* iter institue-
 runt. Quumque ad *Dianæ*
fanum, inter Clitorem & Cy-
 nætham situm, pervenissent,
 quod *asyli* religione Græci
 colunt; sacrum deæ pecus
 ac cetera circa fanum diri-
 pere minati sunt. *Lusiata*,
 data prudenter sacræ supel-

lectilis parte, furorem im-
 pium Aetolorum, ne quid
 gravius in se consuleretur,
 averterunt. Illi, quod da-
 batur accepto, motis extem-
 plo signis, ante *Clitoriorum*
 urbem metantur castra.

19. Eo tempore prætor
 Achæorum *Aratus*, missis
 ad Philippum qui auxilia po-
 ficerent, ipse lectos jam an-
 tea milites cogeabat: & con-
 stituta ex foedere subsidia a

Polybii Histor. T. II.

D

Lace-

Ol. 139. 4. Μεσσηνίων τοὺς διατεταγμένους κατὰ τὰς ὁμολο-
 Clitoriam γίας. Οἱ δ' Αἰτωλοὶ τὸ μὲν πρῶτον παρεκάλουν
 frustra τοὺς Κλειτορίους, ἀποστάντας τῶν Ἀχαιῶν αἰρεῖ-
 tentant. θαι τὴν πρὸς αὐτοὺς συμμαχίαν. τῶν δὲ Κλειτο-
 3 ρίων ἀπλῶς οὐ προσιεμένων τοὺς λόγους, προσβο-
 λὰς ἐποιούντο· καὶ προσερείδοντες τὰς κλίμακας
 τοῖς τεύχεσι, κατεπείραζον τῆς πόλεως. Ἀμυνο-
 4 μένων δὲ γενναίως καὶ τολμηρῶς τῶν ἔνδον, εἴζαντες
 τοῖς πράγμασιν, ἀνεστρατοπέδευσαν· καὶ προαγα-
 γόντες αὖθις ὡς ἐπὶ τὴν Κύναιθαν, ὅμως τὰ θρέμ-
 Sacrum ματα τῆς θεοῦ περισύραντες ἀπήγαγον. καὶ τὸ μὲν
 deæ pec- πρῶτον παρεδίδosan τοῖς Ἠλείοις τὴν Κύναιθαν·
 cus abi- οὐ βουλομένων δὲ προσδεξαθαι τῶν Ἠλείων, ἐπε-
 gunt, Cy- βάλλοντο μὲν δὲ αὐτῶν κατέχευεν τὴν πόλιν, στρα-
 netham τήγῳ ἐπιστήσαντες Εὐριπίδην. μετὰ δὲ ταῦτα, πάλ-
 combu- λιν δέισαντες ἐκ τῶν προσαγγελλομένων τὴν ἐκ Μα-
 runt. κεδονίας βοήθειαν, ἐμπρήσαντες τὴν πόλιν ἀπηλλά-
 γησαν· καὶ προῆγον αὖθις ὡς ἐπὶ τὸ Ῥιον, ταύτη
 κρίνον.

XIX. 4. ὅμως. ὁμοίως edd. ex Bav.

Lacedæmoniis atque Messe-
 niis arceffabat. *Aetolia Cli-*
torii initio postulare, ut,
 foederi Achaico renuncian-
 tes, societatem secum ini-
 rent: deinde, quum penitus
 conditionem aspernarentur,
 vi illos aggrediuntur, &
 scalis admotis superare mu-
 ros, atque in urbem ingredi
 conantur. Verum oppida-
 nis forti constantique animo
 moenia defensantibus, fortu-
 næ concedentes, castra mo-
 vent: inde rursus *Cynætham*

versus populabundi ducunt,
 & sacrum deæ pecus nihilo
 minus abigunt. Ipsum op-
 pidum principio Eleis trade-
 re voluerunt: his vero re-
 pudiantibus, custodire illud
 ipsi per se, Euripidem cu-
 stodiæ præficientes, insti-
 tuerunt. At mox, subeun-
 te iterum animos metu, ob
 acceptum nuncium de auxi-
 liaribus Macedonum copiis;
 cremata urbe, discedunt.
 Rhium inde repetunt, & tra-
 jicere ex eo loco in *Aeto-*
liam

τηρίοντες ποιῆσαι τὴν διάβασιν. Ὁ δὲ Ταυρίων, ^{A.V. 534. Deme- trius Pha- rius fru- stra infe- statur redeun- tes Aeto- los.} πυνθανόμενος τὴν τῶν Αἰτωλῶν ἐσβολὴν, καὶ τὰ περὶ τὴν Κύναιθαν πεπραγμένα· θεωρῶν δὲ τὸν Δημήτριον τὸν Φάριον ἀπὸ τῶν νήσων εἰς τὰς Κεγχρεὰς καταπεπλευκότα· παρεκάλει τοῦτον βοηθῆσαι τοῖς Ἀχαιοῖς· καὶ διωμήσαντα τοὺς λέμβους, ἐπιτίθεσθαι τῇ τῶν Αἰτωλῶν διαβάσει. Ὁ δὲ Δημήτριος, λυσিতেλῇ μὲν, οὐκ εὐσχήμονα δὲ πεποιημένος τὴν ἀπὸ τῶν νήσων ἐπάνοδον, διὰ τὸν τῶν Ῥοδίων ἐπ' αὐτὸν ἀνάπλουν, ἄσμενος ὑπήκουσε τῷ Ταυρίωνι, προσδεξαμένου ἐκείνου τὴν εἰς τὴν ὑπερβασιν τῶν λέμβων δαπάνην. οὗτος μὲν οὖν ὑπεριωμήσας, καὶ δυοὶ καδυστερήσας ἡμέραις τῆς τῶν Αἰτωλῶν διαβάσεως, προκατασύρας τινὰς τόπους τῆς παραλίας τῆς τῶν Αἰτωλῶν, κατήχθη πάλιν εἰς τὴν Κόρινθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὸ μὲν πέμπειν τὰς βοηθείας κατὰ τὴν διάταξιν, ἐνεκάκησαν.

D 2

βραχεῖς

7. διωμήσαντα. διωμήσαντα voluit Küster. 8. ὑπερβασιν. Forst. ὑπερβίβασιν. Reisk. 9. ὑπεριωμήσας. ὑπεριωμήσας Vat. Flor.

liam constituunt. Taurion, incursione Aetolorum cognita, & omnibus quæ Cynæthæ admiserant sceleribus, Demetrium Pharium, quem ex insulis Cycladibus Cenchreas appulisse intellexerat, hortari cœpit ad ferendum Achæis auxilium, & ut lembis suis per Isthmum traductis, Aetolos dum trajiciunt aggredieretur. Demetrius, qui, persequentes Rhodios fugiens, e Cycladibus insulis non minus de-

decoris quam prædæ retulerat, Taurioni nec invitus assentitur: quum præsertim sumtum, in trajectionem lemborum faciendum, Taurion in se susciperet. Verum, superato Isthmo, quum Aetoli biduo prius trajicere occupassent, incursionibus factis in quædam loca agri Aetolorum littori proxima, Corinthum rursus se recipit. Lacedæmonii, auxilia quæ fuerant imperata submittere, pravo consilio negligunt; paucos

Ol. 139. 4. βραχεῖς δὲ τινὰς παντελῶς ἰππεῖς καὶ πεζοὺς, στρ-
 Aratus χάζομενοι τοῦ δοκεῖν μόνον, ἐξέπεμψαν. Ἄρατος 11
 imbellis. δὲ, τοὺς Ἀχαιοὺς ἔχων, πολιτικώτερον ἢ στρατηγι-
 κώτερον ὑπὲρ τῶν παρόντων ἐβουλεύσατο. μέχρι
 γὰρ τούτου τὴν ἡσυχίαν ἦγε, προσανέχων καὶ με-
 μνημένος τῆς προγεγενημένης συμφορᾶς, ἕως οὗ
 πάντα διαπραξάμενοι κατὰ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις
 οἱ περὶ τὸν Σκόπαν καὶ Δορίμαχον ἐπ' ἀνῆλθον εἰς
 τὴν οἰκίαν, καίπερ διὰ τόπων ποιούμενοι τὰς πο-
 ρείας εὐεπιθέτων καὶ στενῶν, καὶ μονοῦ σάλπιγ-
 κτοῦ δεομένων. Κυναιθεῖς δὲ, μεγάλους αὐτοχρήμα- 13
 σιν ὑπ' Αἰτωλῶν καὶ μεγάλαις συμφοραῖς περιπε-
 σόντες, ὅμως πάντων ἀνθρώπων ἔδοξαν ἡτυχηκέναί
 δικαιοτάτα.

XX. Ἐπειδὴ δὲ κοινῇ τὸ τῶν Ἀρκάδων ἔθνος ἔχει τι-
 Arcadum ναὶ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσιν ἐπ' ἀρετῇ Φήμην, οὗ
 virtus. μόνον

12. μονοῦ σάλπιγκτ. Vitique vel μόνον vel μόνου videtur le-
 gendum.

paucos dumtaxat quosdam
 equites peditesque, dicis mo-
 do caussa, misisse contenti.
 Aratus, postquam Achæo-
 rum copiae ad eum convene-
 runt, ita in hoc negotio se
 gessit, ut insignem civili pru-
 dentia virum potius, quam
 strenuum ducem, agnosce-
 res. Tantisper enim quie-
 tum se tenuit, eventum rei
 opperîens, acceptæ prius
 cladis memor, donec Sco-
 pas & Dorimachus, omni-
 bus quæ destinaverant con-

fectis, in patriam revertē-
 runt; quum tamen per loca
 arcta & infidiis nata iter ha-
 berent, ubi vel solus tubi-
 cen ad victoriam sufficiebat.
 Cynæthenses vero, magno
 infortunio magnisque cala-
 mitatibus ab Aetolis affecti,
 dignissimi tamen hisce malis,
 supra omnes homines, qui-
 bus adversa umquam conti-
 gerunt, sunt existimati.

20. Quoniam vero gens
 Arcadum aliquam virtutis
 opinionem apud Græcos ob-
 finet,

μόνον διὰ τὴν ἐν τοῖς ἡθεσι καὶ βίοις φιλοξενίαν καὶ A.V. 534.
 φιλανθρωπίαν, μάλιστα δὲ διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον εὐ-
 σέβειαν· ἄξιον, βραχὺ διαπορῆσαι περὶ τῆς Κυναι- Feritas
 θέων ἀγριότητος· πῶς, ὄντες ὁμολογουμένως Ἀρ- Cynæ-
 κάδες, τοσούτο κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς διήνεγκαν thenſium.
 3τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀμότητι καὶ παρανομία; Δο-
 κοῦσι δέ μοι, διότι τὰ καλῶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐπι-
 νενοημένα, καὶ φυσικῶς συντεθεωρημένα περὶ πάν-
 τας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀρκαδίαν, ταῦτα δὴ
 4πρῶτοι καὶ μόνοι τῶν Ἀρκαδῶν ἐγκατέλιπον. Μου- Musicæ
 σικὴν γὰρ, τὴν γε ἀληθῶς μουσικὴν, πᾶσι μὲν ἀν- studium
 θρώποις ὄφελος ἀσκεῖν, Ἀρκάσι δὲ καὶ ἀναγκαῖον. Arcadi-
 5οῦ γὰρ ἡγητέον, μουσικὴν, ὡς Ἐφορός φησιν ἐν τῷ bus ne-
 προοιμίῳ τῆς ὅλης πραγματείας, οὐδαμῶς ἀρμό- cessā-
 ζοντα λόγον αὐτῷ ῥίψας, ἐπ' ἀπάτη καὶ γοητεία rium.
 6παρεσῆχθαι τοῖς ἀνθρώποις· οὐδὲ τοὺς παλαιούς

D 3

Κρητῶν

XX. I. ἡθεσι. ἔθεσι Casanb. invitis mssis.

tinēt, non solum propter
 mores & instituta vitæ erga
 hospites omnesque homines
 laudabilia; verum etiam ob
 pietatem erga numen vel
 maxime: non alienum sit, de
 feritate Cynæthensium paucis
 disquirere, quam ratione
 factum sit, ut, qui sine du-
 bio Arcades erant, crudeli-
 tate ac scelere omnes ejus
 ætatis Græcos longo adeo
 intervallo superarent. Mihi
 quidem, evasisse tales viden-
 tur, quod præclara majorum
 inventa, quæque convenien-
 ter naturæ omnium, qui Ar-

cadiam colunt, observata fue-
 rant, primi & soli ex univer-
 sis Arcadibus deferuissent.
 Studium enim Musicæ (ve-
 ram intelligo *Musicam*,) am-
 plecti, quum omnibus mor-
 talibus sit utile, tum Arcadi-
 bus etiam est necessarium.
 Neque enim arbitrari debe-
 mus, quod *Ephorus* in Præ-
 fatione universi sui operis
 scripsit, vocem effutens mi-
 nime ipso dignam: *Musicam*
ad fraudem & deceptionem
fuisse inter homines introdu-
ctam. Neque item existi-
 mandum, veteres *Lacedæ-*
monios

Ol. 139. 4. Κρητῶν καὶ Λακεδαιμονίων αὐλὸν καὶ ῥυθμὸν εἰς τὸν πόλεμον ἀντὶ σάλπιγγος εἰκὴ νομιστέον εἰσαγαγεῖν· οὐδὲ τοὺς πρῶτους Ἀρκάδων εἰς τὴν ὅλην πολιτείαν τὴν μουσικὴν παραλαβεῖν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μὴ μόνον παισὶν οὖσιν, ἀλλὰ καὶ νεανίσκοις γενομένοις ἕως τριάκοντ' ἐτῶν, κατ' ἀνάγκην σύντροφον ποιεῖν αὐτὴν, τὰλλα τοῖς βίαις ὄντας αὐστηροτάτους. Ταῦτα γὰρ πᾶσιν ἐστὶ γνώριμα, καὶ συνήδη, διότι σχεδὸν παρὰ μόνοις Ἀρκάσι, πρῶτον μὲν οἱ παῖδες ἐκ νηπίων ᾄδειν ἐθίζονται κατὰ νόμους τοὺς ὕμνους καὶ παιᾶνας, οἷς ἕκαστοι κατὰ τὰ πάτρια τοὺς ἐπι-
 Philoxeni & Timothei nomi.
 χωρίους ἤρωας καὶ θεοὺς ὕμνοισι· μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς Φιλοξένου καὶ Τιμοθέου νόμους μανθάνοντες, πολλῇ φιλοτιμίᾳ χορεύουσι κατ' ἐνιαυτὸν τοῖς Διονυσιακοῖς αὐλήταις ἐν τοῖς θεάτροις, οἱ μὲν παῖδες, τοὺς παιδικούς ἀγῶνας, οἱ δὲ νεανίσκοι, τοὺς τῶν ἀνδρῶν λεγόμενους. ὁμοίως γε μὴν καὶ παρ' ὅλον τὸν οἶον βίον

7. Verba τὴν μουσικὴν παραλαβεῖν ex Athenaeo adscivi. Forsan ex eod. etiam recipiendum fuit ἐν παισὶν ἐν νεανίσκοις. 9. αὐλήταις. αὐλοῖς edd. ex Bav.

monios & Cretenfes loco tubæ tibiam & rhythmum ad bella sine causâ usurpare cœpisse: aut priscos Arcades sine ratione, in Republica sua formanda, Musica tantum tribuisse, ut, quum ceteris vitæ institutis uterentur severissimis, in Musica tamen erudiri non solum pueros juberent, verum etiam adolescentes ac juvenes ad annum usque trigessimum. Nam, ut notum est usuque compertum omnibus, soli

ferme sunt Arcades, apud quos pueri primo ab ipsa infantia ex legibus affluant hymnos & pæanes canere, quibus more patrio singuli suos heroas & deos concelebrant: deinde Philoxeni ac Timothei nomos addiscentes, quotannis per Liberalia ipsi in theatris cum saltatione & tibiis, summo studio puerilia quæ vocant ludicra pueri agitant; juvenes, quæ dicuntur virorum. Similiter & in universa vita, quoties convi-

βίον τὰς ἀγωγὰς τὰς ἐν ταῖς συνουσίαις, οὐχ οὕτω A.V. 534.
 ποιῶνται διὰ τῶν ἐπεισάκτων ἀκροαμάτων, ὥς δι'
 αὐτῶν, ἀνὰ μέρος ἄδειν ἀλλήλοις προστάττοντες.

11 καὶ τῶν μὲν ἄλλων μαθημάτων ἀρνηθῆναι τι μὴ γι- Musicae
imperium esse
nefas est
Arcadi.
 γνώσκων, εὐδὲν αἰσχυρὸν ἡγοῦνται· τὴν γε μὴν ᾠδὴν
 οὐτ' ἀρνηθῆναι δύνανται, διὰ τὸ κατ' ἀνάγκην πάν-
 τας μανθάνειν· οὐδ' ὁμολογοῦντες ἀποτρίβεσθαι,
 διὰ τὸ τῶν αἰσχυρῶν παρ' αὐτοῖς νομίζεσθαι τοῦτο.

12 καὶ μὴν ἐμβατήρια μετ' αὐλοῦ καὶ τάξεως ἀσκού-
 ντες, ἔτι δ' ὀρχήσεις ἐκπονοῦντες, μετὰ κοινῆς ἐπι-
 στροφῆς καὶ δαπάνης κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς θεάτροις
 ἐπιδείκνυνται τοῖς αὐτῶν πολίταις οἱ νέοι.

Ταῦτα δὴ μοι δοκοῦσιν οἱ πάλα παρειαγαγεῖν XXI.
Cur Mu-
sicae stu-
dium ne-
cessarium
sit Arca-
dibus.
 οὐ τρυφῆς καὶ περιουσίας χάριν· ἀλλὰ θεωροῦντες
 μὲν τὴν ἐκάστων αὐτουργίαν, καὶ συλλήβδην τὸ τῶν

D 4

βίον

10. τὰς ἀγωγὰς. An τὰς διαγωγὰς? 12. ἐμβατήρια ἔτι μοι ἐπι-
 δείκνυνται recepi ex Athenaeo, pro quibus vulgo est ἐμβατηρίας ἔτι
 ἀποδείκνυνται.

XXI. 1. παρειαγαγεῖν. Vulgo προεισαγαγεῖν.

convivantur, non tam adsci-
 titiis acroamatis sese oble-
 ctant, quam ipsi per se can-
 tionibus, quas sua quemque
 vice canere alius alii impe-
 rant. Et ceterarum quidem
 disciplinarum aliquam se te-
 nere si quis negaverit, pro-
 bri loco non ducunt: at
 cantandi peritiam neque ne-
 gare possunt, quia discendi
 necessitas omnibus incum-
 bit; neque, peritiam faten-
 tes, ullam excusationem, quo-
 minus canant, afferre, quo-
 niam turpe id moribus ipso-

rum habetur. Quin etiam
 ad praeliarios modulos cum ti-
 bia & ordinata acie se exer-
 centes, saltationibus ad hæc
 operam navantes, cura sumtu-
 que publico quotannis prod-
 eunt juvenes in theatrum,
 ut suæ industriæ specimen
 civibus edant.

21. Quæ quidem videntur
 mihi instituisse antiqui, non
 ad luxum, neque ex super-
 vacuo: sed quia cernerent,
 singulos Arcadium operi ma-
 num assidue admove, &
 ut paucis dicam, vitam de-
 gere

Ol. 139. 4. βίων ἐπίπονον καὶ σκληρόν· θεωροῦντες δὲ τὴν τῶν
 ἡδῶν αὐστηρίαν, ἥτις αὐτοῖς παρέπεται διὰ τὴν
 τοῦ περιέχοντος ψυχρότητα καὶ στυνότητα τὴν
 κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς τόποις ὑπάρχουσιν, ᾧ
 Caeli in-συνεξομοιοῦσθαι πεφύκαμεν πάντες ἄνθρωποι κατ'
 fluxus in-
 hominum ἀνάγκην. οὐ γὰρ δι' ἄλλην, διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰ-
 inge-
 nium. τίαν, κατὰ τὰς ἐθνικὰς καὶ τὰς ὁλοσχερεῖς δια-
 στάσεις πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρομεν ἥθεσί τε καὶ
 μορφαῖς καὶ χρώμασιν, ἔτι δὲ τῶν ἐπιτηδευμάτων
 τοῖς πλείστοις. Βουλόμενοι δὲ μαλακτεῖν καὶ κιν-
 3 νᾶν τὸ τῆς φύσεως αὐθαδὲς καὶ σκληρόν, τὰ τε
 προειρημένα πάντα παρεσιγήγαγον, καὶ πρὸς τού-
 τοις συνόδοις κοινὰς καὶ θυσίας πλείστας ὁμοίως
 ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ κατέειπεν, ἔτι δὲ χοροὺς παρ-
 4 θένων ὁμοῦ καὶ παίδων· καὶ συλλήβδην, πᾶν ἐμνηχα-
 νήσαντο, σπεύδοντες τὸ τῆς ψυχῆς ἀτέραμνον διὰ
 τῆς

I. στυνότητα. πυκνότητα Bav. sed altera lect. in marg. 4. ψυχῆς.
 φύσεως Athen.

gere laboriosam ac duram:
 tum quia notam haberent
 austeritatem morum, quam
 ipsis conciliat aëris qualitas,
 quo in plerisque locis utun-
 tur frigidiorē & tristiore;
 quum ita sit natura compa-
 ratum, ut cœlo habitationis
 confimiles necessario omnes
 evadamus. Hæc namque,
 non alia causâ ulla est, cur,
 pro varietate nationum, &
 ut quæque invicem longissi-
 mis distant intervallis, ita
 plurimum invicem, moribus,
 formis, coloribus, maxima

denique parte institutorum,
 mortales differamus. Vt
 igitur naturæ rigorem hunc
 torvitatemque ac duritiem
 aliquo temperamento emol-
 lirent; ea, quæ jam com-
 memoravimus, in usum in-
 vexerunt: præterea commu-
 nibus conventibus & sacris
 quam plurimis viros pariter
 ac mulieres assuefecerunt:
 puerorum insuper ac puella-
 rum una saltantium choros
 instituerunt: &, ut verbo
 expediam, quo possent du-
 rum illud atque ingratum
 animi

τῆς τῶν ἐθισμῶν κατασκευῆς ἐξημεροῦν καὶ πραύ- A.V. 534.
 σινεν. Ὡν Κυναιθεῖς ὀλιγωρήσαντες εἰς τέλος, καὶ ^{Cyna-}
 ταῦτα πλείστης δεόμενοι τῆς τοιαύτης ἐπικουρίας, ^{thenfes}
 διὰ τὸ σκληρότατον παρὰ πολὺ τῆς Ἀρκαδίας ἔχειν ^{neglectu}
 ἄερα καὶ τόπον· πρὸς αὐτὰς δὲ τὰς ἐν ἀλλήλοις ^{musicæ}
 παρατριβὰς καὶ φιλοτιμίας ὀρμήσαντες· τέλος ^{efferrati.}
 ἀπεθνήσκουσιν οὕτως, ὥστε μὴ ἐν ὁποίᾳ γεγόνε-
 ναὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀσεβήματα μείζονα καὶ
 στυγερότερα. Σημεῖον δὲ τῆς Κυναιθέων ἀτυχίας
 περὶ τοῦτο τὸ μέρος, καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἀρκάδων
 τοῖς τοιούτοις τῶν ἐπιτηδευμάτων δυσαρεστήσεως·
 ἡκαθ' οὓς γὰρ καιροῦς, τὴν μεγάλην σφαγὴν ποιή-
 σαντες Κυναιθεῖς, ἐπρέσβευσαν πρὸς Λακεδαιμο-
 νίους, εἰς αἷς πόλεις ποτὲ Ἀρκαδικαῖς εἰσῆλθόν κα-
 τὰ τὴν ὁδόν, οἱ μὲν ἄλλοι παραχρῆμα πάντες αὐ-
 τοὺς ἐξεκέρυξαν· Μαντινεῖς δὲ μετὰ τὴν μεταλλα-

D 5

γὴν

5. παρατριβὰς debetur Casaubono. Libri nostri omnes διατριβὰς.

6. ὁποῖα. ὁποιοῦν ex Reg. B. edidit Casaub.

animi robur cultura morum
 mansuefacere ac mitigare,
 quidvis sunt moliti. Hæc
 ergo quum penitus negle-
 xissent *Cynæthenses*, qui præ-
 fertim, quod ex omnibus Ar-
 cadibus cælo soloque utan-
 tur longe inclementissimo,
 hoc subsidio præ ceteris in-
 digebant; quumque contra
 ad mutuas offensiones, &
 acres contentiones, animos
 convertissent; ad extremum
 usque eo sunt efferrati, ut
 neque majora, neque fre-
 quentiora summæ impieta-
 tis scelera in ulla Græca-

nicarum urbium exstiterint.
 Singularem vero quamdam
 hac in parte *Cynæthensium*
 exstitisse infelicitatem, quum
 interim reliqui *Arcades* in-
 stituta eorum hujuscemodi
 vehementer improbarent, in-
 dicio hoc fuerit. Scilicet,
 quo tempore *Cynæthenses*,
 post perpetratam illam ma-
 gnam cædem, legatos Lace-
 dæmonem miserunt; simul-
 atque hi aliquam ex urbibus
 Arcadiæ intraissent, aliarum
 quidem omnium cives, ex-
 templo ut excederent, præ-
 conis voce edixerunt; Man-
 tinenfes

Ol. 139. 4. γὴν αὐτῶν, καὶ καθαρεὺν ἐποίησαντο, καὶ σφάγια
 περιήνεγκαν τῆς τε πόλεως κύκλῳ, καὶ τῆς χώρας
 πάσης. Ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήδω, χάριν τοῦ μὴ¹⁰
 διὰ μίαν πόλιν τὸ κοινὸν ἦθος διαβάλλεσθαι τῶν Ἀρ-
 κάδων· ὁμοίως δὲ καὶ, τοῦ μὴ, νομίσαντας ἐνίοις
 τῶν κατοικούντων τὴν Ἀρκαδίαν περιουσίας χάριν
 τὰ κατὰ μουσικὴν ἐπὶ πλεον ἀσκεῖσθαι παρ' αὐ-
 τοῖς, ὀλιγωρεῖν ἐγχερῆσαι τούτου τοῦ μέρους. ἔτι¹¹
 δὲ καὶ Κυναιδέων ἕνεκα· ἵν', ἂν ποτ' αὐτοῖς ὁ Θεὸς
 εὖ δῶ, τραπέντες πρὸς παιδείαν, ἡμερώσειαν αὐ-
 τοὺς, καὶ μάλιστα ταύτης πρὸς μουσικὴν. οὕτω γὰρ
 μόνως ἂν λήξαιεν τῆς τότε περὶ αὐτοὺς γενομένης
 ἀγριότητος. Ἡμεῖς δ', ἐπειδὴ τὰ περὶ Κυναιδέων¹²
 ὑποπίπτοντα δεδηλώκαμεν, αὐτίς ἐπὶ τὴν ἐκτρο-
 πὴν ἐπ' ἀνίμεν.

Hortatur
 Polybius
 ad stu-
 dium
 Musicæ.

Αἰτω-

10. μὴ διὰ μίαν. Mendose vulgo μηδεμίαν. 11. εὖ δῶ. ἐνδῶ Casaub. inuitis mssis. Ibid. ἡμερώσειαν ex Reg. B. adseruit Casaub. pro ἡμερώσειν, quod habent vett. libri omnes.

tinenses vero, hoc amplius, post illorum exitum lustrationem quoque instituerunt, & victimas circa urbem atque agros suos circumtulērunt. Hæc dicta nobis funto, ne, propter unam civitatem, communes Arcadum mores temere accusentur: simul, ne forte aliquis populorum Arcadiæ, ratus studia musicæ ex supervacuo ad delicias apud ipsos coli, negligere eam disciplinæ partem incipiat: postremo ve-

ro, ipsorum quoque Cynæthen sium causa; ut, si quando clementius cum ipsis egerit Deus, ad studia disciplinarum conversi, præcipue autem ad eam partem quæ circa Musicam versatur, ipsi sese mansuefaciant. Nulla enim alia ratio est, qua veterem illam superiorum temporum feritatem possint exuere. Sed nos, expositis quæ tunc Cynæthen sibus acciderunt, eo, unde sumus digressi, jam redeamus.

Αἰτωλοὶ μὲν οὖν, τοιαῦτα διεργασάμενοι κατὰ
 τὴν Πελοπόννησον, ἦκον εἰς τὴν οἰκίαν ἀσφαλῶς.
 Φίλιππος δὲ, μετὰ δυνάμεως βοηθῶν τοῖς Ἀχαιοῖς, Philippus
 παρῆν εἰς Κόρινθον· ὑπερέστας δὲ τοῦ καιροῦ, ἀπέ- cum exer-
 στείλε βιβλιαφόρους πρὸς πάντας τοὺς συμμάχους, citu venit
 παρακαλῶν πέμπειν ἐκάστους παρ' αὐτὸν εἰς Κό- in Pello-
 ρινθον κατὰ σπουδὴν τοὺς βουλευσομένους ὑπὲρ τῶν ponne-
 ζικονῇ συμφερόντων. αὐτὸς δ', ἀναζεύξας, ὡς ἐπὶ lum.
 Τεγέας προῆγε, πυνθανόμενος τοὺς Λακεδαιμονίους
 εἰς σφαγὰς καὶ ταραχὰς ἐμπεπτωκέναι πρὸς ἀλλή-
 λους. Οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, συνήθεις ὄντες βασι- Lacedæ-
 λεύεσθαι, καὶ πάντα τοῖς προεστῶσι πειθαρχεῖν, mone
 τότε προσφάτως μὲν ἡλευθερωμένοι δι' Ἀντιγόνοῦ, diffident
 βασιλέως δὲ οὐχ ὑπάρχοντος παρ' αὐτοῖς, ἐστα- Ephori.
 σίαζον πρὸς σφᾶς, πάντες ὑπολαμβάνοντες ἴσον
 αὐτοῖς μετεῖναι τῆς πολιτείας. τὰς μὲν οὖν ἀρχάς,
 οἱ μὲν δύο τῶν Ἐφόρων ἀδελφὸν ἔχον τὴν γνώμην,
 οἱ

XXII. 2. βιβλιαφόρους. An βιβλιοφόρους? 4. πάντα. Alii πάντως.

22. Igitur Aetoli, his rebus in Peloponneso confectis, sine discrimine in patriam reverterunt. Inter hæc Philippus ad ferendam opem Achæis Corinthum cum exercitu pervenit. Sed quia tardior adventus rerum gerendarum occasiones illi ademerat; tabellariis ad omnes socios missis, eos rogavit, ut suos quisque ad se celeriter mitterent, de salute publica in commune secum deliberaturos. Ipse Tegeam versus castra movet; quod intel-

xerat, Lacedæmonios domi tumultuari, & occisionibus mutuis invicem grassari. Lacedæmonii enim, regio imperio & dominantium obsequio in rebus omnibus assueti, recentem tunc temporis libertatem ope Antigoni consecuti, regemque nullum jam habentes, dum pari jure esse in civitate omnes æquum putant, seditionem inter se agitabant. Principio duobus ex Ephoris, quam in partem inclinarent, palam non facientibus, tres alii ad Aeto-

Ol. 139. 4. οἱ δὲ τρεῖς ἐκοινώνουν τοῖς Αἰτωλοῖς τῶν πραγμάτων, πεπεισμένοι, διὰ τὴν ἡλικίαν τὸν Φίλιππον οὐδέπω δυνήσεσθαι τοῖς κατὰ τὴν Πελοπόννησον πράγμασιν ἐπαρκεῖν. Ἐπεὶ δ' οἱ μὲν Αἰτωλοὶ παρὰ τὴν προσδοκίαν αὐτῶν ἐκ Πελοποννήσου ταχέως ἐποίησαντο τὴν ἐπάνοδον, ὁ δὲ Φίλιππος ἐκ Μακε-

Adimantus favet Macedonibus.

δονίας ἔτι θάττω τὴν παρουσίαν· ἀπιστοῦντες οἱ τρεῖς ἐνὶ τῶν δυῶν Ἀδεϊμάντῳ, διὰ τὸ συνειδέναι μὲν σφίσι πάσας τὰς ἐπιβολὰς, μὴ λίαν δὲ τοῖς γιγνομένοις εὐδοκεῖν· ἡγωνίαν, μὴ συνεγλίσσαντος τοῦ βασιλέως πάντα τὰ πραττόμενα πρὸς τὸν Φίλιππον ἐξηγήσεται. δι' ἃ δὴ συλλαλήσαντες τισι τῶν νέων, ἐκέρυττον εἰς τὸ τῆς Χαλκιοῖκου τέμενος μετὰ τῶν ὅπλων προίεναί τοὺς ἐν ταῖς ἡλικίαις, ὡς τῶν Μακεδόνων ἐπὶ τὴν πόλιν παραγιγνομένων. ταχὺ δὲ διὰ τὸ παράδοξον ἀδρειοθέντων, δυσαρεστῶν Ἀδεϊμάντος τοῖς γιγνομένοις, ἐπειρᾶτο προπορευθεῖς παρακαλεῖν

Aetolos res trahere: tene-
rioris adhuc ætatis Philip-
pum esse rati, quam ut re-
gendis Peloponnesi rebus
par esse posset. Vbi vero
expectatione ipsorum citius
e Peloponneso Aetoli ex-
cesserunt, & multo etiam
citius e Macedonia Philippus
advenit; tres illos, fidem
Adimanti (is erat alter e
duobus) suspectam habentes,
quod omnium incepto-
rum conscius parum sibi illa
placere ostenderat, animi
solicitude ingens invasit,

ne, postquam rex Philippus
accessisset propius, omnia
illi quæ agerentur aperiret.
Itaque consilio cum nonnul-
lis e juventute communica-
to, præconio edicunt, ut,
quoniam urbi Macedones im-
mineant, quicumque per æta-
tem apti essent, ad Minervæ
Chalciaecæ fanum omnes cum
armis se conferrent. Quo
quum propter rei novitatem
cito armati convenissent;
Adimantus, cui ea res dis-
plicebat, in medium pro-
gressus, hortatus est multi-
tudinem

10 καλεῖν καὶ διδάσκειν· διότι πρῶν ἔδει τὰ κηρύγμα- A.V. 534.
τα ταῦτα καὶ τοὺς ἀθροισμοὺς τοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις
παραγέλλειν, καθ' ὃν καιρὸν τοὺς Αἰτωλοὺς, πολε-
μίοις ὄντας, ἠκούομεν τοῖς ὅροις τῆς χώρας ἡμῶν
συνεγίξεν· οὐ νῦν, ὅτε Μακεδόνας, τοὺς εὐεργέτας
καὶ σωτῆρας, πυνθανόμεθα πλησιάζειν μετὰ τοῦ
11 βασιλέως. Ἐτι δ' αὐτοῦ ταῦτ' ἀνακρουομένου, Per sedi-
προσπεσόντες οἱ παρακεκλημένοι τῶν νέων, τοῦτον occiditur
τε συνεκέντησαν, καὶ μετὰ τούτου Σθενέλαον, Ἀλ- Adiman-
καμένην, Θυέστην, Βιωνίδα, ἐτέρους τῶν πολιτῶν tus & alii.
12 καὶ πλείους. οἱ δὲ περὶ Πολυφόντην, καὶ τινες ἄμα
τούτοις, ἐμφρόνως προιδόμενοι τὸ μέλλον, ἀπεχώρη-
σαν πρὸς τὸν Φίλιππον.

Ταῦτα δὲ πράξαντες, εὐθέως ἔπεμπον οἱ προ- XXIII.
στώτες Ἐφοροὶ τῶν πραγμάτων τοὺς κατηγορήτον Legatio
τας πρὸς τὸν Φίλιππον τῶν ἀνηρημένων, καὶ πα- Spartano-
ρακα- rum ad Philip-
pum.

11. Ἀλκαμένην. Ἀλκαμένη Flor. Aug. 12. Πολυφόντην. Πολυ-
φόνταν Vat. Aug. Reg. A.

tudinem docuitque: Nuper
hujusmodi præconiis locum
fuisse, & editis, quæ con-
gregari in armis eos jube-
rent, quando Aetoli, hostes
nostri, ad fines ditionis acce-
dere nunciabantur: non nunc,
cum Macedones, adeo præ-
clare de nobis meritos, ser-
vatores nostros, appropin-
quare cum rege audimus.
Adhuc sermones hujusmo-
di exordiebatur Adimantus,
cum juvenes, quibus man-
datum fuerat negotium, im-

petu in eum facto, gladio-
rum mucronibus eum confi-
ciunt, & una cum ipso,
Sthenelaum, Alcamenem,
Thyestem, Bionidam, &
plures alios e civibus. Po-
lyphontes vero, & nonnulli
cum eo, exitum rei, qua pru-
dentia erant, prævidentes,
ad Philippum se contule-
runt.

23. Hoc patrato facinore,
Ephori, rerum Spartæ tunc
potientes, ad Philippum pro-
tinus miserunt, qui occisos
crimi-

Ol. 139.4. *ῥακαλέσοντας αὐτὸν, ἐπισχεῖν τὴν παρουσίαν, ἕως
 ἂν ἐκ τοῦ γεγονότος κινήματος εἰς τὴν ἀποκατά-
 στασιν ἔλθῃ τὰ κατὰ τὴν πόλιν· γινώσκεν δὲ,
 διότι πρόκειται διατηρεῖν αὐτοῖς πάντα τὰ δίκαια
 καὶ Φιλάνθρωπα πρὸς Μακεδόνας. Οἱ καὶ, συμ-
 μίξαντες ἤδη περὶ τὸ Παρθένιον ὄρος ὄντι τῷ βασι-
 λεῖ, διελέχθησαν ἀκολούθως ταῖς ἐντολαῖς. ὁ δὲ
 διακούσας, παρεκάλεσε τοὺς ἡκοντας, κατὰ σπου-
 δὴν ποιήσασθαι τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον, καὶ δηλοῦν
 τοῖς Ἐφόροις, ὅτι κατὰ τὸ συνεχές πορευθεῖς, αὐ-
 τὸς μὲν ἐν Τεγέᾳ ποιήσεται τὴν στρατοπεδείαν·
 ἐκείνους δ' οἶεται δεῖν τὴν ταχίστην ἐκπέμπειν ἄν-
 δρας ἀξιοχρέους, τοὺς κοινολογησομένους πρὸς αὐ-
 τὸν ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων. Ποιησάντων δὲ τὸ πρὸς-
 ταχθεὶν τῶν ἀπαντησάντων, διακούσαντες τὰ πα-
 ρὰ τοῦ βασιλέως οἱ προεστῶτες τῶν Λακεδαιμονίων,
 ἐξέπεμψαν ἄνδρας δέκα πρὸς τὸν Φίλιππον. Οἱ
 καὶ πορευθέντες εἰς τὴν Τέγεαν, καὶ παρελθόντες
 εἰς*

Altera
 legatio
 Lacedæ-
 monio-
 rum.

*criminarentur; orarentque
 regem, ut adventum in ur-
 bem tantisper differret, do-
 nec res civitatis, fidente mo-
 tu præsentium turbarum, ad
 priorem statum rediissent:
 pro certo interim haberet,
 propositum ipsis esse, fidem
 in omnibus atque amicitiam
 Macedonibus præstare. Ad
 montem Parthenium jam rex
 pervenerat, quando isti cum
 eo congressi, mandatis quæ
 acceperant convenientes fer-
 mones habuerunt. Ille, au-*

*ditis quæ afferebant qui ve-
 nerant, domum ipsos extem-
 plo reverbos Ephoris signi-
 ficare jubet, se quidem con-
 tinuato itinere castra Tegeæ
 positurum, illos vero hortari,
 ut quamprimum idoneos vi-
 ros ad se mittant, qui de in-
 stantibus negotiis secum pos-
 sint consultare. Quum regis
 mandato legati paruisent,
 principes Lacedæmoniorum
 viros decem ad Philippum
 miserunt. Hi, Tegeam pro-
 fecti, & in concilium regis
 admissi,*

εἰς τὸ τοῦ βασιλέως συνέδριον, Ὡμίῳ προεστῶτος A.V. 534.
αὐτῶν, κατηγορήσαν μὲν τῶν περὶ τὸν Ἀδείμαντον,
ὡς αἰτίων γεγονότων τῆς κινήσεως· πάντα δ' ὑπι-
σχοῦνται ποιῆσαι αὐτῷ δὴ τῷ Φιλίππῳ τὰ κατὰ
τὴν συμμαχίαν, καὶ μηδενὸς ἐν μηδενὶ φανήσεσθαι
δεύτεροι, κατὰ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν, τῶν δοκούν-
των Ἀθηναίων αὐτῷ φίλων ὑπάρχειν. Οἱ μὲν οὖν
Λακεδαιμόνιοι, ταῦτα καὶ τούτοις παραπλήσια δια-
λεχθέντες, μετέστησαν. Οἱ δὲ μετέχοντες τοῦ Severiora
συνεδρίου διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους ταῖς γνώμαις. in Spar-
tanos sua-
dent alii.
καὶ τινες μὲν, εἰδότες τὴν κακοπραγμοσύνην τῶν ἐν
τῇ Σπάρτῃ, καὶ πεπεισμένοι, τοὺς περὶ τὸν Ἀδεί-
μαντον ἀπολωλέναι διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐνοίαν,
τοὺς τε Λακεδαιμονίους ἐπιβεβλήσθαι κοινοπραγεῖν
τοῖς Αἰτωλοῖς, συνεβούλευον τῷ Φιλίππῳ, παρά-
δειγμα ποιῆσαι τοὺς Λακεδαιμονίους, χρησάμενον
αὐτοῖς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ Ἀλέξανδρος ἐχρή-
σατο

XXIII. 6. Tria verba δὴ τῷ Φιλίππῳ delenda suspicari licet cum
Reiskio. Pro αὐτῷ δὴ dant αὐτῷ οἱ Vat. Flor. Aug. Reg. A. De-
buerant forsan indicare diversam lectionem, αὐτοὶ pro αὐτῷ. 7.
καὶ τὰ τούτοις παραπλής. Aug.

admissi, (Omiās caput lega-
tionis erat;) Adimantum,
tamquam tumultus auctorem
accusare instituerunt: ipsi
vero Philippo omnia se offi-
cia sociorum praestituros re-
cipiunt; neque commissuros,
ut de benevolentia erga ipsum
ulli populo, ex iis quos sibi
vere amicos esse confidat, vi-
deri possint concedere. Hæc
similiaque his locuti Lace-
dæmonii, excefferunt. Qui
concilio intererant, diffide-

re sententiis. Nonnulli, ma-
lam Spartanorum mentem
notam habentes, gnari præ-
terea Adimantum cum cete-
ris propter suarum partium
amorem fuisse occisos; ad
hæc, Lacedæmonios consi-
liorum societatem cum Ae-
tolis inire voluisse; Philippo
auctores erant, ut severita-
tis exemplum in Lacedæmo-
nios statueret; neque aliter
eos tractaret, quam olim
Thebanos Alexander statim
post

Ol. 139. 4. σατο Θηβαίοις εὐθέως παραλαβὼν τὴν ἀρχήν. ἕτεροι δὲ τῶν πρεσβυτέρων τὴν μὲν τοιαύτην ὀργήν, βαρυτέραν ἀπέφαινον εἶναι τῶν γεγονότων, ἐπιτιμῆσαι δὲ δεῖν τοῖς αἰτίοις, καὶ μεταστησάμενον τοὺς, ἐγχειρίσαι τὸ πολίτευμα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῖς αὐτοῦ φίλοις.

XXIV.
Clemen-
tius pro-
nunciat
rex, au-
dore (ut
videtur)
Arato.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπὶ πᾶσιν· εἰ χρητὸς τοῦ βασιλέως λέγειν τὰς τότε γνώμας· οὐ γὰρ εἰκὸς ἑπτακαίδεκαετῇ παῖδα περὶ τηλικούτων δυνάδαι πραγμάτων διευκρινεῖν· ἀλλ' ἡμῖν μὲν καθήκει τοῖς γραῦσι φουσι, τὰς κυρούσας τὰ διαβούλια γνώμας ἀνατιθέναί τοῖς προεστῶσι τῶν ὅλων· τοὺς μὲν τοί γε ἀκούοντας αὐτοὺς χρητὸς συνυπονοεῖν, διότι τῶν συνόντων, καὶ μάλιστα τῶν παρακειμένων, εἰκὸς ἔστιν εἶναι τὰς τοιαύτας ὑποθέσεις καὶ διαλήψεις· ὧν Ἀράτω τις ἐπιεικέστατ' ἂν προσάπτει τὴν τότε ῥηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως γνώμην. Ὁ γὰρ Φίλιππος,

post susceptum regnum. Alii e senioribus dicere, gravius id supplicium fore, quam pro commerita noxa: in auctores tamen seditionis animadvertendum, iisque de statione depulsis, Rempubl. Et omnes magistratus amicis regis esse tradendos.

24. Post omnes Rex inquit; si modo regi tribui debent quæ per ea tempora pronuntiata ab eo sunt sententiæ: neque enim simile est veri, id ætatis puerum, annorum vix septemdecim, statuere de tantis rebus posse. Ve-

rum, quemadmodum nos, qui res gestas perferimus, sententias illas, quæ in deliberationibus & consiliis sumendis ratæ fuerunt, adscribere iis par est, qui rerum summæ præfunt: sic, qui hæc legunt, simul illud taciti cogitare debent, per esse verisimile, huiusmodi sententias a familiaribus principum, & iis maxime, qui deliberantibus affident, proficisci. Ex omnibus autem Arato potissimum sententiam, quæ tunc a rege dicta, æquissimus quisque adscripserit.

πος, τὰ μὲν κατ' ἰδίαν τῶν συμμάχων εἰς αὐτοὺς
 ἀδικήματα, καθήκειν, ἔφησεν, αὐτῷ μέχρι λόγου
 καὶ γραμμάτων διορθοῦν καὶ συνεπισημαίνεσθαι. τὰ
 δὲ πρὸς τὴν κοινὴν ἀνήκοντα συμμαχίαν, ταῦτ',
 ἔφη, μόνα δεῖν κοινῆς ἐπιστροφῆς καὶ διορθώσεως
 τυγχάνειν ὑπὸ πάντων. Λακεδαιμονίων δὲ μηδὲν εἰς
 τὴν κοινὴν συμμαχίαν ἐκφανὲς ἡμαρτηκότων, ἐπαγ-
 γελλομένων δὲ πάντα καὶ ποιεῖν τὰ δίκαια πρὸς
 ἡμᾶς· οὐ καλῶς ἔχον εἶναι, τὸ βουλευέσθαι τι περὶ
 ταύτων ἀπαραιτήτων. καὶ γὰρ ἄτοπον, τὸν μὲν πα-
 τέρα, πολεμίων ὄντων κρατήσαντα, μηδὲν ποιῆσαι
 δεινόν· αὐτὸν δ' ἐφ' οὕτω μικρᾶς αἰτίας ἀνήκεστόν
 εἶναι βουλευέσθαι περὶ αὐτῶν. Ἐπικυρωθείσης δὲ ταύ-
 τῆς τῆς γνώμης, ὅτι δεῖ παριδεῖν τὸ γεγονός· ἐν-
 θένος ὁ βασιλεὺς Πετρεῖον, τὸν αὐτοῦ φίλον, ἄμα
 τοῖς περὶ τὸν Ὀμίαν ἐξαπέστειλε, παρακαλέσοντά

A. V. 534.
 Sententia
 regis de
 Lacedæ-
 moniis.

Societas
 jungitur
 cum La-
 cedæmo-
 niis.

τοὺς

XXIV. 7. μικρᾶς αἰτίας. μικρᾶς αἰτίας edd. ex Bav. 8. Verba
 ὅτι δεῖ sua auctoritate Casaub. in τοῦ δεῖν mutavit. Ibid. τὸν αὐ-
 τοῦ φίλον. τῶν αὐτοῦ φίλων Vat. Flor. Ibid. ἐξαπέσταλε. ἐξα-
 πέστειλε Vat. ἐξαπέστελε Flor.

psierit. Dixit igitur Rex:
 inique facta, quæ a sociorum
 quibusque intra ipsorum ci-
 vilitatem admittantur, ad sese
 hactenus solum pertinere, ut
 verbis literisve eos moneat &
 reprehendat: at, quæ com-
 munem societatem attingant,
 ea vero sola esse, dixit, quæ
 ad totius concilii curam per-
 tinerent, ut iis prospiciant,
 atque remedium afferant.
 Quum igitur Lacedæmonii,
 nihil, quod quidem appareat,
 adversus communem societa-
 tem deliquerint; sed contra

etiam polliceantur, omnia se
 nobis, quæ justa & æqua fue-
 rint, præstituros; non con-
 venire, ut gravius quidquam
 adversus eos statuatur. Absur-
 dum enim futurum, si, quos
 pater hostes a se victos nulla
 re læsisset; in eosdem pro-
 pter levem adeo causam, du-
 rius aliquid ipse consuleret.
 Postquam ea sententia obti-
 nuisset, quæ negligi quod ac-
 ciderat volebat; extemplo
 rex Petreum, e cohorte
 amicorum, cum Omia misit,
 qui & populum hortaretur,

Polybii Histor. T. II.

E

ut

Ol. 139. 4. τοὺς πολλοὺς, ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς αὐτὸν καὶ Μακεδόνας εὐνοίας, ἅμα δὲ δώσοντα καὶ ληψόμενον τοὺς ὅρκους περὶ συμμαχίας. αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας προῆγε πάλιν ὥς ἐπὶ Κόρινθον· καλὸν δαῖγμα τῆς ἑαυτοῦ προαιρέσεως τοῖς συμμαχοῖς ἐκτιθέμενος ἐν τῇ πρὸς τοὺς Λακεδαιμόνιους ἀποφάσει.

XXV.
Corin
conve
niunt So
cii cum
Philippo.
Querelæ
fociorum
de Aeto
lis.

Καταλαβὼν δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν συμμαχίδων πα
ραγεγονότας εἰς τὴν Κόρινθον, συνήδρευε καὶ διε
λάμβανε μετὰ τούτων, τί δεῖ ποιεῖν, καὶ πῶς χρη
σασθαι τοῖς Αἰτωλοῖς. Ἐγκαλούντων δὲ Βοιωτῶν
μὲν, ὅτι συλήσαιεν τὸ τῆς Ἀθηναίων τῆς Ἰωνίας ἱε
ρόν, εἰρήνης ὑπαρχούσης· Φωκίων δὲ, διότι στρα
τεύσαντες ἐπ' Ἀμβρυσον καὶ Δαύλιον, ἐπιβάλοιτο
καταλαβέσθαι τὰς πόλεις· Ἡπειρωτῶν δὲ, καθότι
πορθήσαιεν αὐτῶν τὴν χώραν· Ἀκαρνανῶν δὲ πα
ραδεικνυόντων, τίνα τρόπον συστησάμενοι πρᾶξιν
ἐπὶ

9. ἐπὶ Κορίνθου Vat. Flor.

ut in sua & Macedonum ami
citia manerent, & simul fo
cietatem præstito exactoque
jurejurando firmaret: ipse
cum exercitu Corinthum re
vertitur, postea quam egre
gium animi sui propositum
luculenter fociis per ea pro
basset, quæ de Lacedæmo
niis statuerat.

25. Corinthi eos nactus,
qui a fociis civitatibus illuc
missi fuerant, communiter
cum illis de rebus præsentibus,

bus, & quonam modo erga
Aetolos se gererent, con
sultabat. Quum autem a
Bœotis accusarentur Aetoli,
quod Minervæ Itonicæ fanum
pacis tempore spoliaffent: a
Phocensibus, quod, expedi
tione adversus Ambrysum &
Daulium suscepta, oppugna
re eas urbes essent conati:
ab Epirotis, quod agrum
ipsorum vastassent: quum
etiam demonstrarent Acar
nanes, quomodo Aetoli, con
flata

ἐπὶ Θύριον, νυκτὸς ἔτι προσβαλεῖν τολμήσαιεν τῇ A.V. 534.
 4 πόλει· πρὸς δὲ τούτοις Ἀχαιῶν ἀπολογιζομένων,
 ὡς καταλάβοντο μὲν τῆς Μεγαλοπολίτιδος Κλά-
 ριον, προσθήσαιεν δὲ διεξιόντες τὴν Πατραϊέων καὶ
 Φαραϊέων χώραν, διαρπάσαιεν δὲ Κύναιθαν, συλή-
 σαιεν δὲ τὸ τῆς ἐν Λούσοις Ἀρτέμιδος ἱερὸν, πολιορ-
 κήσαιεν δὲ Κλειτορίου, ἐπιβουλεύσαιεν δὲ κατὰ μὲν
 θάλατταν Πύλῳ, κατὰ δὲ γῆν ἄρτι συνοικιζομένη
 τῇ Μεγαλόπολει, μετὰ τῶν Ἰλλυριῶν, ἀνάστατον
 αὐτὴν ποίησαι· διακούσαντες τούτων οἱ τῶν συμμά-
 χων σύναδροι, πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐκφέρειν ἐβουλεύ-
 σαντο τοῖς Αἰτωλοῖς τὸν πόλεμον. Προθέμενοι δὲ
 τὰς προειρημένους αἰτίας ἐν τῷ δόγματι, παρα-
 κατεβάλλοντο ψήφισμα· προσδιασαφούντες, ὅτι

E 2

συνανα-

XXV. 3. Θύριον h. l. mssti omnes, pro quo Θύρεον edidit Casaub.
 Ibid. Libri omnes scripti & editi dant νυκτὸς ἔτι, καὶ προσβαλεῖν.
 Delevi conjunctionem: quæ si tenenda est, legendum cum Reiskio fue-
 rit καὶ ἄφ' ὧν aut aliquid simile. 4. Κλάριον correxit Casaub. cum
 Visino, quum mendozè h. l. fuisset Κάριον. Ibid. Πύλῳ ex Reg. B.
 adsciruit Casaub. Πύλον editt. vet. cum Bav. Aug. Reg. A. Πύλων
 Vat. Flor. Ibid. μετὰ τῶν Ἰλλυριῶν. Propositionem ex conject.
 adjeci. Vencor autem, ne vel sic nondum persanatus sit locus. 6. πα-
 ρακατεβάλ. προκατεβάλ. edd. ex Bav.

flata urbis Thyrii prodicione,
 noctu illam invadere essent
 ausi: ad hæc, quum expo-
 fuissent Achæi, quomodo Cla-
 rium in agro Megalopolita-
 no cepissent, Patræensium &
 Pharæensium agros in transi-
 tu populati essent, Cynætham
 diripuissent, Dianæ templum
 Lujis expilassent, Clitorios ob-
 sedissent; denique quod una
 cum Illyriis, mari quidem,
 Pylum, terra vero Megalo-

polim tentassent, hancque, re-
 cens tunc frequentari rur-
 sus incolis coeptam, funditus
 evertere voluissent: Hæc, in-
 quam, omnia ubi in commu-
 ni concilio fuissent exposita,
 Bellum Aetolis esse inferen-
 dum, omnes uno ore con-
 fenserunt. Igitur omnibus,
 quas dixi, belli causis in in-
 troitu decreti commemora-
 tis, subjiciunt Decretum, quo
 profitebantur: Mutuam so-
 ciis

Ol. 139. 4. συνανασώσουσι τοῖς συμμάχοις εἴ τινα κατέχουσιν
 Decretum
 Sociorum αὐτῶν Αἰτωλοὶ χώραν ἢ πόλιν, ἀφ' οὗ Δημήτριος
 adversus
 Aetolos. ὁ Φιλίππου κατὰ φύσιν πατὴρ μετήλλαξε· παρα-
 πλησίως δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν καιρῶν ἠναγκασμένους
 ἀκουσίως μετέχεν τῆς Αἰτωλῶν συμπολιτείας, ὅτι
 πάντας τούτους ἀποκαταστήσουσιν εἰς τὰ πατρία
 πολιτεύματα, χώραν ἔχοντας καὶ πόλεις τὰς αὐ-
 τῶν, ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους, ἐλευθέρους ὄν-
 τας, πολιτείαις καὶ νόμοις χρωμένους τοῖς πατέροις·
 συνανακομιεῖσθαι δὲ καὶ τοῖς Ἀμφικτυόσιν ἐγράψαντες
 τοὺς νόμους, καὶ τὴν περὶ τὸ ἱερὸν ἐξουσίαν, ἣν Αἰ-
 τωλοὶ παρήχοντο νῦν, βουλόμενοι τῶν κατὰ τὸ ἱε-
 ρὸν ἐπικρατεῖν αὐτοί.

XXVI. Τούτου δὲ τοῦ δόγματος κυρωθέντος, κατὰ τὸ
 Initium
 BELLII πρῶτον ἔτος τῆς ἑκατοστῆς καὶ τετταρακοστῆς
 SOCIAS-
 IIS. Ὀλυμπιάδος ὁ μὲν Συμμαχικὸς προσαγορευόμενος
 Ol. 140. I.
 A. V. 535. πόλεμος ἀρχὴν εἰλήφει δικαίαν, καὶ πρέπουσαν τοῖς

γεγο-

6. Verbum συνανασώσουσι & deinde εἴ τινα κατέχουσιν ex mistis re-
 sistni.

XXVI. 1. καὶ πρέπουσαν. Ignorant καὶ Vat. Bav. Aug. Reg. A.

ciis operam se laturos ad re-
 cipiendos sive agros illorum,
 sive urbes, si quas Aetoli oc-
 cupassent ab illo inde tempo-
 re, quo Philippi pater Deme-
 trius e vivis excessit. Simi-
 liter, si qui, temporibus coa-
 cti, praeter voluntatem se Ae-
 tolis contribuissent, omnibus
 his pristinam Reipubl. for-
 mam se reddituros; ut &
 agros suos & urbes sine pra-
 sidio tenerent, liberi, absque
 ulla tributii penstatione vive-
 rent, legibus atque institutis

patriis civitatem administra-
 rent. Amphictyones etiam
 se adjuturos in legum instau-
 ratione, & in subjiciendo po-
 testati ipsorum templo, quam
 eis Aetoli ademerant, cum
 omnium ad illud spectantium
 soli domini esse voluissent.

26. Facto igitur hoc de-
 creto, circa annum primum
 Olympiadis centesimae qua-
 dragesimae BELLUM SO-
 CIALE principium habuit,
 justum & ex Aetolorum in-
 juriis

αγεγονόσιν ἀδικήμασιν. οἱ δὲ σύνοδοι παραχρῆμα A.V. 535.
 πρεσβευτὰς ἐξαπέστελλον πρὸς τοὺς συμμάχους,
 ἵνα, παρ' ἐκάστοις διὰ τῶν πολλῶν ἐπικυρωθέντος
 τοῦ δόγματος, ἐκφέρωσι πάντες τοῖς Αἰτωλοῖς τὸν
 ἀπὸ τῆς χώρας πόλεμον. Ἐπεμψε δὲ καὶ τοῖς Αἰ- Aetolos
 τωλοῖς ἐπιστολὴν ὁ Φίλιππος, διασαφῶν, ἵν', εἴ τι etiam
 λέγειν δίκαιον ἔχουσιν ὑπὲρ τῶν ἐγκαλουμένων, ἔτι nunc mo-
 καὶ νῦν συνελθόντες διὰ λόγου ποιῶνται τὴν διεξα- net Phi-
 γωγὴν. εἰ δ' ὑπειλήφασι, διότι χωρὶς κοινοῦ δόγμα- lippus
 τος λεηλατοῦσι καὶ πορθεοῦσι πάντας, οὐκ ἀμυνεῖ- Ol. 139 4.
 ῖσαι τοὺς ἀδικουμένους· εἰ δ' ἀμύνωνται, νομιθή- A.V. 534.
 σεσθαι τούτους κατάρχειν τοῦ πολέμου· πάντων
 αὐτοὺς εὐήθεστάτους εἶναι. Κομιτάμενοι δ' οἱ τῶν
 Αἰτωλῶν ἄρχοντες τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, τὸ μὲν
 πρῶτον ἐλπίσαντες, οὐχ ἤζειν τὸν Φίλιππον, συνέ-
 θεντο ῥητὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ πρὸς τὸ Ῥίον ἀπαντήσουσι.

E 3

γνόντες

3. ἔχουσιν scripsi cum Vat. & Flor. Perpetuum vulgo ἔχουσιν. 4. ἀμυνεῖσαι ex conject. posui; habet tamen & Reg. B. in marg. Ceterum ἀμύνεσθαι scripti omnes: & ἀμύνεσθαι edd. nescio, casu, an consilio primi Editoris.

juriis conflatum. Et protinus concilium publicum legatos ad urbes socias misit, ut, firmato ubique populi etiam suffragiis decreto, omnes conscriptis ex tota regione copiis bellum Aetolis inferrent. Aetolos vero etiam per literas Philippus monuit, ut, si quæ justa haberent, quibus dilui objecta crimina possent, vel nunc in publico illa conventu exponerent, & controversiam collo-

quio dirimerent. Quod si autem existimarent, quia absque publico decreto deprædentur depopulenturque omnium agros, injuriam non esse ulturos quos lacefferent, aut, si vindictam læsi parent, primos belli auctores eos iri habitum; omnium stultissimos ipsos esse. Hac epistola accepta Aetolorum principes, rati primo non venturum Philippum, diem certam constituerunt, qua Rhium congrega-

Ol. 139. 4. γνόντες δὲ παραγιγνόμενον, ἀπέστειλαν γραμματο-6
 φόρον διασαφούντες, ὥς οὐ δύνανται πρὸ τῆς τῶν
 Αἰτωλῶν συνόδου δι' αὐτῶν οὐδὲν ὑπὲρ τῶν ὅλων αἰ-
 κονομεῖν. Οἱ δ' Ἀχαιοὶ, συνελθόντες εἰς τὴν καδή-7
 κουσιν σώωδον, τό τε δόγμα πάντες ἐπεκύρωσαν,
 καὶ τὸ λάφυρον ἐπεκήρυξαν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν.
 προσελθόντες δὲ καὶ τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν βου-8
 λὴν ἐν Αἰγίῳ, καὶ διαλεχθέντες διὰ πλεόνων, τὰ
 ῥηθέντα μετ' εὐνοίας ἀπεδέξαντο, καὶ τὰ προϋπάρ-
 χοντα φιλάνθρωπα τοῖς προγόνοις ἀνενεώσαντο
 πρὸς αὐτὸν τὸν Φίλιππον.

Amicitia
 Achæo-
 rum &
 Philippi.

XXVII.
 Scopas
 prætor
 Aetolo-
 rum.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Αἰτωλοὶ, συνά-
 ψαντος τοῦ τῶν ἀρχαιρεσιῶν χρόνου, στρατηγὸν
 αὐτῶν εἶλοντο Σκόπαν, ὃς ἐγεγόνει πάντων τῶν
 προεξημένων ἀδικημάτων αἴτιος. ὑπὲρ ὧν οὐκ οἶδα, 2
 πῶς χρὴ λέγειν. τὸ γὰρ κοινῶ μὲν δόγματι μὴ πο-
 λεμεῖν,

6. παραγιγνόμενον. Vulgo παραγενόμεν. 8. προσελθόντος. προσελ-
 θόντος Bav. Aug. & Regii.

XXVII. 1. ἀρχαιρεσιῶν penacite Urb. Reg. A. Ibid. στρατ. αὐ-
 τῶν. αὐτὸν Urb. Aug. Reg. A. B. 2. μὴ πολεμεῖν. Particulam
 negantem, qua carent missi, adjecit Casaub.

gregarentur. Deinde, Phi-
 lippi adventu cognito, misso
 nuncio significarunt, ante
 legitimū Aetolorum cœtum
 de publicis rebus statuendi
 quidquam non habere se po-
 testatem. Achæi, postquam
 statum tempus conventus
 ipsorum appetiit, in unum
 coacti, & decretum universi
 confirmarunt, & jus esse
 spolia capiendi ab Aetolis,
 voce præconis edixerunt.
 Et quum Rex quoque Ae-
 gium ad concilium venisset,

multosque ibi sermones ha-
 buisset, benevole ejus ora-
 tio est excepta, & amicitiae
 jura, quæ fuerant genti
 Achæorum cum ejus majo-
 ribus, omnia cum Philippo
 sunt renovata.

27. Circa idem tempus
 Aetoli, ad solennia sua coa-
 cti comitia, Prætozem creant
 Scopam, qui auctor fuerat
 omnium ante expositarum
 injuriarum. Qua de re quid
 dicam, equidem nescio. Nam
 decreto quidem publico non
 gerere

λεμῖν, πανδημεὶ δὲ στρατεύοντας ἄγειν καὶ φέρειν ^{A.V. 534.}
 τὰ τῶν πέλας, καὶ κολάζειν μὲν μηδένα τῶν αἰτίων, ^{Malitia}
 στρατηγούς δ' αἰρεῖσθαι καὶ τιμᾶν τοὺς προεστῶτας ^{Aetolo-}
 τῶν τοιούτων ἔργων· ἐμοὶ μὲν δοκεῖ τῆς πάσης γέ- ^{rum.}
 3 μιν κακοπραγμοσύνης. τί γὰρ ἂν ἄλλο τις τὰς
 τοιαύτας κακίας ὀνομάσειε; δῆλον δ' ἔσται τὸ λε-
 4 γόμενον ἐκ τούτων. Λακεδαιμόνιοι, τὴν Καδμείαν ^{Similia}
 Φοιβίδου παρασπονδήσαντος, τὸν μὲν αἴτιον ἐξημίω- ^{Laceda-}
 σαν, τὴν δὲ Φρουρὰν οὐκ ἐξήγαγον· ὥσπερ λυομέ- ^{monio-}
 νης τῆς ἀδικίας διὰ τῆς τοῦ πράξαντος βλάβης· ^{rum fa-}
 παρὸν τάναντία ποιῶν· τοῦτο γὰρ διέφερε τοῖς Θη- ^{cta.}
 5 βαίοις. πάλιν ἐκέρυτλον ἀφίεναι τὰς πόλεις ἑλευ-
 θέρους καὶ αὐτονόμους, κατὰ τὴν ἐπὶ Ἀνταλκίδου
 γενομένην εἰρήνην· τοὺς δ' ἀρμοστάς οὐκ ἐξῆγον ἐκ
 6 τῶν πόλεων. Μαντινῆς, Φίλους ὄντας καὶ συμμά-
 χους, ἀναστάτους ποιήσαντες, οὐκ ἔφασαν ἀδικεῖν,

E 4

ἐκ

gerere bellum, quum interea
 copioso exercitu feras cun-
 cta passim aliorum agasque,
 & nocentium neminem pu-
 niens, hos, qui ad scelera
 id genus patranda duces se
 præbuerunt, imperiis etiam
 & dignitatibus augeas; id
 meo quidem iudicio, facinus
 est perditissimæ malitiæ ple-
 num. Quo enim alio nomi-
 ne hoc genus pravitatis no-
 mines? Quod sentio, mani-
 festius ex his poterit intel-
 ligi. Lacedæmonii, quum
 Cadmeam Phæbidas fraude
 & perfidia occupasset, a no-
 xio quidem poenas exege-

runt, ceterum Cadmea præ-
 fidium non eduxerunt; tam-
 quam expiatum esset ad-
 missum scelus damno aucto-
 ris: quum contrarium fue-
 rit faciendum; id enim The-
 banorum intererat. Rursus
 iidem, tempore pacis ab
 Antalcida factæ, præconio
 significarunt, dimittere se li-
 beras civitates ut suis legi-
 bus utantur: harmostas ve-
 ro ex urbibus non revoca-
 runt. Quum Mantinensium,
 fociorum atque amicorum
 suorum, statum atque urbem
 funditus evertissent; nihil
 se injuriæ commisisse dicti-
 tabant,

Ol. 139.4. ἐκ μιᾶς πόλεως εἰς πλείους αὐτοὺς διοικίσαντες.

Stultitia
cum ma-
litia con-
juncta. Ἀνοια μετὰ κακίας, τὸ δοκεῖν, εἰάν τις αὐτὸς ἐπι-7
μύη, μηδὲ τοὺς πέλας ὀράν. Ἀμφοτέροισι τοίνυν
ὁ ζῆλος οὗτος τῆς πολιτείας, αἴτιος κατέστη τῶν
μεγίστων συμπτωμάτων. ὃν οὐδαμῶς οὐδαμῇ ζηλω-
τέον, οὔτε κατ' ἰδίαν, οὔτε κοινῇ, τοὺς ὀρθῶς βου-
λευομένους. Ὁ δὲ βασιλεὺς Φίλιππος, χρηματί-9
σας τοῖς Ἀχαιοῖς, ἀνέξευξε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ
Μακεδονίας, σπεύδων ἐπὶ τὴν παρὰσκευὴν τῶν πρὸς
τὸν πόλεμον· οὐ μόνον τοῖς συμμάχοις, ἀλλὰ καὶ 10
πᾶσι τοῖς Ἕλλησι διὰ τοῦ προσηρημένου ψηφίσματος
καλαῖς ἐλπίδας ὑποδεικνύων περὶ τῆς καὶ μεγα-
λοψυχίας βασιλικῆς.

XXVIII.
Synchro-
nismus.

Ταῦτα δ' ἐπράττετο κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς,
καθ' οὓς Ἀννίβας, γεγονώς ἤδη κύριος τῶν ἐντὸς
Ἰβηρος ποταμοῦ πάντων, ἐποιεῖτο τὴν ὁρμὴν ἐπὶ
τὴν Ζακανθαίων πόλιν. εἰ μὲν οὖν τὰς πρῶτας ἐπι-2

βολαῖς

9. τῆς δυνάμεως. Abest vulgo articulus. 10. ἀλλὰ καί. Ignorant
καὶ Vat. & Flor.

tabant, qui ex uno oppido
in plura eos distribuissent.
Enimvero amentia est cum
malitia conjuncta, putare,
si tu oculos claudas, ne alios
quidem cernere. His igitur
institutis usus in suæ Reip.
administratione uterque ille
populus, maximas sibi cala-
mitates accivit. Quæ qui-
dem instituta, nemo, neque
privatim, neque publice, ullo
modo umquam æmulari de-
bet, qui quidem recte sibi
consulere cupiat, Philippus,
postquam operam Achæis

dedit, cum exercitu in Ma-
cedoniam est reversus; ad
præparandum bellum ingen-
ti studio contendens: magna
non fociis dumtaxat, verum
omnibus in universum Græ-
cis, clementiæ & regiæ ma-
gnanimitatis spe per decre-
tum illud, de quo diximus,
ostensa.

28. Hæc iisdem tempori-
bus gesta sunt, quibus Han-
nibal, devictis trans Iberum
omnibus, adversus Sagunti-
norum urbem arma conver-
tit. Quod si igitur Hanni-
balis

βολαῖς τὰς Ἀννίβου ταῖς Ἑλληνικαῖς πράξεσιν ἀπ' ἀρχῆς εὐθέως ἐπιπεπλέχθαι συνέβαινε, δῆλον ὡς ἐν τῇ προτέρᾳ βίβλῳ περὶ τούτων ἂν ἡμᾶς ἐναλλάξ ἔδει, καὶ κατὰ παράθεσιν τοῖς Ἰβηρικοῖς, πεποιθ-
3 θαι τὴν ἐξήγησιν, ἀκολουθοῦντας τοῖς καιροῖς. Ἐπεὶ δὲ τὰ τε κατὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν τὰς μὲν ἀρχαῖς τῶν πολέμων τούτων ἰδίας εἰλήφει, τὰς δὲ συντελείας κοινὰς καὶ τὴν ἐξήγησιν περὶ αὐτῶν ἐκρίναμεν ποιήσαθαι κατ' ἰδίαν, ἕως ἂν ἐπὶ τὸν καιρὸν ἔλθωμεν τοῦτον, ἐν ᾧ συνεπλάκησαν αἱ προειρημέναι πράξεις ἀλλή-
4 λαις, καὶ πρὸς ἐν τέλος ἤρξαντο καὶ τὴν ἀναφορὰν ἔχουσιν (οὕτω γὰρ ἢ τε περὶ τὰς ἀρχαῖς ἐκάστων ἔσται διήγησις σαφής, ἢ τε συμπλοκὴ καταφανής, περὶ ἧς ἐν ἀρχαῖς ἐνεδειξάμεθα, παραδείξαντες, πότε καὶ πῶς καὶ δι' αἷς αἰτίας γέγονε) λοιπὸν ἤδη σκοπὴν ποιήσαθαι περὶ πάντων τὴν ἱστορίαν. Ἐγένετο δὲ ἡ συμπλοκὴ τῶν πράξεων περὶ τὴν τοῦ πο-

E 5

λέμου

XXVIII. 2. παράθεσιν. περίθεσιν Vot. Flor. Urb. Vrsin. παρένθεσιν ora Reg. B.

balis prima incepta rebus ge-
stis Græcorum statim a prin-
cipio fuissent immista; no-
bis utique superiori libro de
his verba per vices fuissent
facienda; ut, temporis ratio-
ne habita, rebus Hispanicis
Græcanicas velut e regione
apponeremus. Sed quoniam
res Italiæ, Græciæ, & Asiæ,
causas quidem bellorum se-
paratas habuerunt, exitus ve-
ro communes; nos quoque
separatim de iis agendum
duximus, donec ad illud per-

venerimus tempus, quo res
jam dictæ inter se mutuo
implicitæ, & ad unum eum-
demque finem referri omnes
sunt cœptæ. Hoc enim mo-
do, & principia singularum
rerum clarius explicabuntur,
& illa commistio erit illu-
strior, de quo initio jam
monui, docuique, quando,
quomodo, quasve ob causas,
ea contigerit. Deinde vero
communem rerum omnium
Historiam contexemus. Con-
tingit autem ea commistio cir-

ca

Ol. 139. 4. λέμου συντέλειαν, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἑκατο-
στῆς καὶ τετραρακοστῆς Ὀλυμπιάδος. διὸ καὶ τὰ
μετὰ ταῦτα κοινῇ, τοῖς καιροῖς ἀκολουθοῦντες, ἐξη-
γησόμεθα· τὰ δὲ πρὸ τοῦ κατ' ἰδίαν, ὡς εἶπον·
προσαναμιμνήσκοντες μόνον τῶν κατὰ τοὺς αὐτοὺς
καιροὺς ἐν τῇ προτέρᾳ βίβλῳ δεδηλωμένων, ἵνα μὴ
μόνον εὐπαρακολούθητος, ἀλλὰ καὶ καταπληκτικὴ
γίγηται τοῖς προσέχουσιν ἢ διήγησις.

XXIX.
Philippi
appara-
tus belli.

Φίλιππος δὲ, παραχειμάζων ἐν Μακεδονίᾳ,
κατέγραφε τὰς δυνάμεις πρὸς τὴν μέλλουσαν χρεῖαν
ἐπιμελῶς. ἅμα δὲ τούτοις ἡσφαλίζετο τὰ πρὸς τοὺς
ὑπερκειμένους τῆς Μακεδονίας βαρβάρους. Μετὰ
δὲ ταῦτα συνελθὼν πρὸς Σκερδιλαΐδαν, καὶ τολμη-
ρῶς δοὺς αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας, διελέγετο περὶ φι-
λίας καὶ συμμαχίας· καὶ, τὰ μὲν ὑπισχνούμενος
αὐτῷ συγκατασκευάσειν τῶν κατὰ τὴν Ἰλλυρίδα
πραγμά-

5. ὡς εἶπον. ὡς εἶπα Vat. Flor. 6. μόνον τῶν. μόνων τῶν Bav. Aug.
Reg. A. C. Ibid. καταπληκτικὴ. καταληπτικὴ suspicatus est
Gronov. quod malim utique, (nī potius καταληπτὴ) ad comple-
tendum animo tenendumque facilis.

XXIX. 1. ἡσφαλίζετο τὰ. Articulum omittunt alii.

ca belli hujus finem, anno
tertio Olympiadis cXL. Id-
circo sequentia quidem, con-
venienter temporibus, con-
junctim narrabimus; ante-
cedentia vero, separatim, ut
jam dixi; obiter tantum in
memoriam revocatis, quæ
circa eadem tempora gesta
superiore libro ostendimus:
ut non perspicua tantum sit
narratio, sed etiam admira-
tionem apud attentos lecto-
res inveniat.

29. *Philippus*, dum hiber-
na ageret in Macedonia, ad
futurum bellum exercitus
summo studio conscribebat:
simul Macedoniam adversus
barbaros, illi superne immi-
nentes, muniebat. Deinde
cum *Scerdilaïda* congressus,
temere atque audacter fidei
illius se permittens, de ami-
citia & pace cum illo egit:
ac, partim auxilium illi pol-
licitans ad perficienda non-
nulla quæ in Illyrico agita-
bat;

πραγμάτων, τὰ δὲ κατηγορῶν τῶν Αἰτωλῶν, ὄντων ^{A.V. 534.}
 εὐκατηγορήτων, ῥαδίως ἔπεισε συγχωρεῖν τοῖς πα- ^{Fœdus}
 4. ^{cum} Scer- ^{dilaida.}
 4. ^{dilaida.} κατακαλουμένοις. Μήποτε γὰρ οὐδὲν διαφέρει τὰ
 κατ' ἰδίαν ἀδικήματα τῶν κοινῶν, ἀλλὰ πλήθει μό-
 νον καὶ μεγέθει τῶν συμβαινόντων. καὶ γὰρ κατ'
 ἰδίαν τὸ τῶν ῥαδιουργῶν καὶ κλεπτῶν Φῦλον, τούτῳ
 μάλιστα τῷ τρόπῳ σφάλλεται, τῷ μὴ ποιεῖν ἀλλή-
 λους τὰ δίκαια, καὶ συλλήβδην ταῖς εἰς αὐτοὺς ἀθε-
 σίαις. Ὁ καὶ τότε συνέβη γενέσθαι περὶ τοὺς Αἰ-
 τωλοὺς. συνθέμενοι γὰρ τῷ Σκερδιλαΐδῃ, δώσιν
 μέρος τι τῆς λείας, εἰάν συνεισβάλη μετ' αὐτῶν εἰς
 5. τὴν Ἀχαιῶν πειθέντος, καὶ ποιήσαντος τοῦτο,
 διαρπάσαντες τὴν τῶν Κυναιθέων πόλιν, καὶ πολλὰ
 περιελασάμενοι σάματα καὶ θρέμματα, τὸν Σκερ-
 διλαΐδαν οὐδενὸς μερίτην ἐποίησαντο τῶν αἰλόντων.
 δίοπερ,

4. ταῖς εἰς αὐτ. ἀθεσίαις. Casaubonus ex Reg. B. edidit διὰ τὰς
 εἰς αὐτ. ἀθεσίας. Sed quoniam præpositionem ignorant vet. libri
 omnes & Suidæ codices, commodius visum est, quantum casum, qui
 est in libris, cum tertio commutare. 5. Ἀχαιῶν. Ἀχαιῶν Vat. 6.
 ἐποίησαντο ex Suida adscivi. Ceteri vulgo omnes ἐποίησαν.

bat; Aetolos incusans, quæ
 sane facilis materia erat;
 haud difficulter hominem
 perpulit, ut postulatis suis
 annueret. Nihil enim ad-
 modum privatorum injuriæ
 a publicis differunt, nisi mul-
 titudine & magnitudine de-
 lictorum. Nam & qui pri-
 vatim ad scelus & latro-
 ciniorum societatem coie-
 runt, hoc potissimum modo
 perire solent, cum fidem in-
 ter se non servant, & ut
 summatim dicam, pacta mu-

tua violant. Quod ipsum
 etiam Aetolis tunc usu ve-
 nit. Pacti enim Aetoli cum
 Scerdilaida, partem aliquam
 prædæ se ei daturus, si
 ad expeditionem Achaicam
 una secum vellet proficisci;
 quum is conditionem acce-
 pissent implevissetque, illi,
 urbe Cynæthensium direpta,
 & qua mancipiorum, qua
 pecorum, magna præda ab-
 acta, nullius penitus eorum
 quæ capta fuerant Scerdilai-
 dæ partem ullam dederant.

Magnam

Ol. 139. 4. διόπερ, ὑποκαθιμένης ἐκ τούτων αὐτῶ τῆς ὀργῆς, 7
 βραχέα προσαναμνήσαντος τοῦ Φιλίππου, ταχέως
 ὑπήκουσε, καὶ συνέθετο μεθέξιν τῆς κοινῆς συμμα-
 χίας· ἐφ' ᾧ λαμβάνειν μὲν εἴκοσι τάλαντα κατ'
 ἑνιαυτὸν, πλεῖν δὲ λέμβοις τριάκοντα, καὶ πολεμεῖν
 τοῖς Αἰτωλοῖς κατὰ θάλατταν.

Leges fœ-
 deris cum
 Scerd-
 laida.

XXX. Ὁ μὲν οὖν Φίλιππος περὶ ταῦτα διέτριβεν.
 Οἱ δ' ἐξαποσταλέντες πρέσβεις πρὸς τοὺς συμμά-
 χους, ἀφικόμενοι πρῶτον εἰς Ἀκαρνανίαν, ἐνετύγ-
 χανον τούτοις. Οἱ δ' Ἀκαρνανες τό τε δόγμα γνη-
 σίως συνεπεκύρωσαν, καὶ τὸν ἀπὸ χώρας πόλεμον
 ἐξήνεγκαν τοῖς Αἰτωλοῖς· καίπερ τούτοις, εἰ καὶ τι-
 σιν ἑτέροις, δίκαιον ἦν συγνώμην ἔχειν, ὑπερτιθε-
 μένοις καὶ καταμέλλουσι, καὶ καθόλου δεδιόσι τὸν
 ἀπὸ τῶν ἀστυγαιτόνων πόλεμον· καὶ διὰ τὸ πάρα-
 κῆθαι μὲν συντερμονοῦντας τῇ τῶν Αἰτωλῶν χώρᾳ,
 πολὺ δὲ μᾶλλον διὰ τὸ κατ' ἰδίαν εὐχειρώτους ὑπάρ-
 χειν·

Acarna-
 num in-
 genuitas.

7. ὑποκαθιμένης. Alii vulgo ὑποκειμένης.

Magnam igitur ille ex ea re
 iram animo concipere: cu-
 jus ubi memoriam ei Philip-
 pus paucis revocasset, ex-
 templo morem ei gessit, &
 ad communem societatem
 sese adjuncturum promisit
 his legibus: ut quotannis
 vicena talenta acciperet, &
 ut triginta lemborum classe
 bellum cum Aetolis mari ge-
 reret.

eunt, cum illisque agunt.
 Acarnanes autem & decre-
 tum pro sua parte candido
 simplici que animo confirma-
 runt, & universis regionis
 suæ viribus bellum Aetolis
 intulerunt. Quamquam, si
 quis erat populus, cui par
 esset ignoscere procraftinan-
 ti, cunctanti, atque adeo
 metuenti bellum cum finiti-
 mis suscipere, hic profecto
 erat: quoniam & proximi
 sunt Aetolis, finibus eorum
 contermini; & quod majus
 est, ipsi per se facile possunt
 debet

30. Dum in his occupatur
 Philippus; legati, ad socios
 missi, Acarnaniam primo ad-

χειν· τὸ δὲ μέγιστον, διὰ τὸ μικροῖς ἔμπροσθεν χρό· A.V. 534.
νοῖς πείραν εἰληφέναι τῶν δεινοτάτων, διὰ τὴν πρὸς
Ἀιτωλοὺς ἀπέχθειαν. Ἀλλὰ μοι δοκοῦσιν οἱ γνήσιοι
τῶν ἀνδρῶν, καὶ κοινῇ, καὶ κατ' ἰδίαν, οὐδὲ ποτε
περὶ πλείονος οὐδὲν ποιῆσθαι τοῦ καθήκοντος· ὅπερ
Ἀκαρναῖνες ἐν τοῖς πλείστοις καιροῖς, οὐδενὸς τῶν
Ἑλλήνων ἤτιον, εὐρίσκονται διατετηρηκότες, καίπερ
ἀπὸ μικρᾶς ὀρμώμενοι δυνάμεως. οἷς οὐκ ὀκνητέον
κατὰ τὰς περιστάσεις κοινωνεῖν πραγμάτων, σπευ-
στέον δὲ μᾶλλον, εἰ καὶ τισιν ἑτέροις τῶν Ἑλλήνων·
καὶ γὰρ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ στάσιμον ἔχουσιν τι καὶ φιλε-
λεύθερον. Ἡπειρώται δὲ, ἐκ παραθέσεως, διακού-
σαντες τῶν πρέσβεων, τὸ μὲν δόγμα παραπλησίως
ἐπεκύρωσαν· τὸν δὲ πόλεμον ἐκφέρειν ἐψηφίσαντο
τοῖς Αἰτωλοῖς, ἐπειδὴν καὶ Φίλιππος ὁ βασιλεὺς
ἐξενέγκη. τοῖς δὲ παρὰ τῶν Αἰτωλῶν πρεσβευταῖς
ἀπεκρίθησαν, ὅτι δέδοκται τοῖς Ἡπειρώταις, δια-
τηρεῖν πρὸς αὐτοὺς τὴν εἰρήνην· ἀγεννῶς καὶ ποικί-
λως

Epirota-
rum in-
constans
ratio.

XXX. 6. διακούσαντες. ἀκούσαντες edd. ex Bav.

debellari; tum autem, quod
rei caput, non multis ante
annis propter odium Aeto-
lorum gravissima infortunia
invenerant. Sed mihi vi-
dentur qui ingenio sunt li-
berali atque ingenuo, ne-
que privatim, neque publice,
pluris facere quidquam ho-
nestate: cujus in maximis
quibusque fere periculis ra-
tionem habuisse Acarnanes,
(etsi virium non magna ipsis
fiducia aderat) non minus
quam ullos alios e Græcis,
invenias. Vt in adversis

dubitare nemo debeat, fo-
cietatem cum his inire, si
quacum ulla alia Græcorum
gente: nam & privatim &
publice constantes & aman-
tes libertatis reperiuntur.
Epirotæ, e contrario, lega-
tione audita, decretum illi
quidem pariter confirma-
runt: at bellum Aetolis tunc
demon inferre decreverunt,
quando *ἔ* Philippus intu-
lisset. Aetolorum vero le-
gatis responderunt, statuisse
se pacem cum ipsis servare:
neque generose neque con-
stanter

Ol. 139. 4. λως χρώμενοι τοῖς πράγμασιν. Ἀπεστάλησαν δὲ
Legati
ad Ptole- καὶ πρὸς βασιλέα Πτολεμαῖον πρέσβεις, οἱ παρα-
mæum. καλέσοντες αὐτὸν, μήτε χρήματα πέμπειν τοῖς Αἰ-
τωλοῖς, μήτ' ἄλλο μηδὲν χορηγεῖν κατὰ Φιλίππου
καὶ τῶν συμμάχων.

XXXI. Μεσσήνιοι δὲ, δι' οὓς ὁ πόλεμος τὴν ἀρχὴν ἔλα-
Messenio-
rum re- βε, τοῖς παραγενομένοις πρὸς αὐτοὺς ἀπεκρίθησαν
sponsum. ὅτι, τῆς Φιγαλίας κεμένης ἐπὶ τοῖς ὄρεσι αὐτῶν,
καὶ ταττομένης ὑπ' Αἰτωλοῦς, οὐκ ἂν ἐπιδέξαντο
τὸν πόλεμον, πρὶν ἢ ταύτην ἀπ' Αἰτωλῶν ἀποσπα-
θῆναι τὴν πόλιν. περὶ δὲ τῆς ἀποφάσεως ταύτης
κατίσχυσαν, οὐδαμῶς εὐδοκούντων τῶν πολλῶν, οἱ
ἐφορεύοντες, Οἴνις καὶ Νίκιππος, καὶ τινες ἕτεροι
τῶν ὀλιγαρχικῶν ἀγνοοῦντες, καὶ πολὺ παραπαίον-
τες τοῦ δέοντος, κατὰ γε τὴν ἐμὴν γνώμην. Ἐγὼ γάρ
γάρ, φοβερόν μὲν εἶναι, Φημί, τὸ πολεμεῖν, οὐ μὴν
οὕτω

XXXI. 1. Φιγαλίας. Φιγαλέας Casaub. invit. mssis. 2. οἱ ἐφο-
ρεύοντες. Vulgo Αἰτωλῶν οἱ ἐφορ. vel Αἰτωλῶν ἐφορ. Delevi
ex viroorum doctorum consensu importunum nomen gentile. An οἱ τῆς
πόλεως ἐφορεύοντες? Sic Perott. urbis præfides. 3. Φημί τὸ
πολεμεῖν. Φημί τὸν πόλεμον Vat. Flor. Vrb. Perott.

stanter in eo se gerentes. Missi vero sunt etiam ad Pto-
lemæum regem legati, qui
peterent ab ipso, ne Aetolos
aut pecunia aut ulla alia ope
contra Philippum & socios
adjuvaret.

31. Messenii, propter quos
initium cepit bellum, lega-
tis, qui ad se venerant, re-
sponderunt: quum finibus
suis Phigalea immineat, urbs
ditionis Aetolorum, non ante

suscepturos se bellum, quam
oppidum illud ab Aetolorum
concilio fuisset divulgum. Hoc
autem decretum ab invita
multitudine expresserunt Oe-
nis & Nicippus, Aetolorum
Ephori, & alii nonnulli qui
paucorum potentiae fave-
bant: perperam illi quidem,
ut iudicium meum est, a re-
cta via consiliorum procul
aberrantes. Nam metuen-
dum esse bellum, equidem
non abnuo: sed non usque
adeo

οὕτω γε φοβερὸν, ὥστε πᾶν ὑπομένειν χάριν τοῦ
 4 μὴ προσδέξασθαι πόλεμον. ἐπεὶ τί καὶ θρασύνομεν
 τὴν ἰσηγορίαν καὶ παρρησίαν καὶ τὸ τῆς ἐλευθερίας
 ὄνομα πάντες, εἰ μὴδὲν ἔσται προεργιαιότερον τῆς
 5 εἰρήνης; Οὐδὲ γὰρ Θηβαίους ἐπαινοῦμεν κατὰ τὰ
 Μηδικὰ, διότι, τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποστάντες
 κινδύνων, τὰ Περσῶν εἰλοντο διὰ τὸν φόβον· οὐδὲ
 Πίνδαρον, τὸν συναποφηνάμενον αὐτοῖς ἄγειν τὴν
 ἡσυχίαν, διὰ τῶνδε τῶν ποιημάτων·

A.V. 534.
 Turpis
 pax,
 ignavia
 vel servi-
 tute qua-
 sita.

6 Τὸ κοινόν τις ἀστῶν ἐν εὐδία τιθεῖς
 ἐρευνασάτω μεγαλάνορος ἡσυχίας
 τὸ Φαιδρόν Φάος.

7 δόξας γὰρ παραυτίκα πιθανῶς εἰρηκέναι, μετ' οὐ
 πολὺ πάντων αἰσχίστην εὐρέθη καὶ βλαβερωτάτην
 8 πεποιημένος ἀπόφασιν Εἰρήνη γὰρ μετὰ μὲν τοῦ
 δικάίου, καὶ πρέποντος, κάλλιστόν ἐστι κτῆμα καὶ
 λυσι-

6. τιθεῖς. καταθεῖς Stobaeus. Ibid. τὸ Φαιδρόν. ἰερὸν Idem, absque
 artic.

adeo metuendum, ut ejus
 vitandi gratia omnia velis
 suscipere. Quid enim ju-
 ris æquabilitatem jactamus
 omnes, & facultatem ex
 æquo dicendi quæ sentias,
 ipsum denique libertatis no-
 men; si nihil est omnium,
 quod potius ducamus pace?
 Neque enim Thebanos lau-
 damus, quod, belli Medici
 tempore, pericula refugien-
 tes pro communi Græciæ
 salute obeunda, præ formi-
 dine Persis se adjunxerunt;
 neque item PINDARVM,

qui sententiæ illorum & ipse
 assentiens de conservanda
 quiete, in suis poematis sic
 ait: *Pro se quisque civium
 publicæ tranquillitati consu-
 lens, quietis magnanimæ læ-
 tum jubar requirito.* Pin-
 darus enimvero, quum visus
 statim esset dixisse aliquid
 quod merito omnes proba-
 rent, non multo post & tur-
 pissimæ & damnosissimæ sen-
 tentiæ auctor fuisse est com-
 pertus. *Vt enim pace justa
 & honesta nihil pulcrius, ni-
 hil utilius: sic ea, quam vel*
 igna-

Ol. 139. 4. λυσιτελέστατον· μετὰ δὲ κακίας ἢ δουλείας ἐπο-
νειδίστου, πάντων αἰσχιστον καὶ βλαβερώτατον.

XXXII. Οἱ δὲ τῶν Μεσσηνίων προεστῶτες, ὀλιγαρχικοί,
καὶ στοχαζόμενοι τοῦ παρ' αὐτὰ κατ' ἰδίαν λυσι-
τελοῦς, φιλοτιμότερον τοῦ δέοντος αἰεὶ διέκειντο πρὸς
τὴν εἰρήνην. διὸ πολλὰς μὲν περιστάσεις καὶ καιροὺς
ἔχοντες, ἐνίοτε δὲ καὶ φόβους καὶ κινδύνους, διαλί-
θανον· ἠθροίζετο δὲ κατὰ τὴν πρόθεσιν ταύτην αἰεὶ
τὸ κεφάλαιον αὐτοῖς, καὶ μεγίσταις ἐποιοῦν πα-
λαίην τὴν πατρίδα συμφοραῖς. Δοκῶ δ' ἔγωγε, 3
τὴν αἰτίαν εἶναι ταύτην· ὅτι δυοὶ γειτνιῶντες ἔθνησι
τοῖς μεγίστοις τῶν κατὰ Πελοπόννησον, μᾶλλον δὲ
σχεδὸν καὶ τῶν Ἑλληνικῶν, λέγω δὲ τῶν τε τῶν Ἀρ-
καδῶν καὶ τῶν τῶν Λακωνικῶν· καὶ τοῦ μὲν ἐχθρῶς 4
καὶ ἀκαταλλάκτως αἰεὶ ποτε πρὸς αὐτοὺς ἔχοντος,
ἐξ οὗ καὶ κατέσχον τὴν χώραν, τοῦ δὲ φιλικῶς καὶ
κηδε-

Messenii
semper
odio La-
cedæmo-
niorum
obnoxii.

8. δουλείας. δειλίας Vat. Flor. Vrb.

XXXII. 1. παρ' αὐτὰ. παρ' αὐτὰ Vat. Flor.

*ignavia vel servitus infamant,
nihil neque turpius est, neque
magis noxium.*

32. Verum qui rebus præ-
erant ex optimatum factione
apud Messenios, dum præsen-
tis suæ privatim utilitatis ra-
tionem habent, majore sem-
per studio, quam par erat,
pacem amplectebantur. Ita-
que multas temporum diffi-
cultates experti, imminen-
tes nonnumquam metus &
pericula declinanda evase-
runt; sed semper, dum istud
institutum secuti sunt, cu-

mulata eis mali summa est,
& cum maximis calamitati-
bus luctari patriam coëge-
runt. Cujus rei causam ar-
bitror istam esse: quod, vi-
cini quum essent duobus ma-
ximis totius Peloponnesi,
imo vero omnium Græciæ,
populis, Arcadibus nempe
& Lacedæmoniis; quorum
alteri jam inde a principio,
quo eum agrum occuparunt,
inimici eorum sic erant, ut
conciliari invicem potuerint
nunquam; alteri vero eos
amabant, & salutem ipsorum
curæ

κηδεμονικῶς· οὔτε τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἔχθραν
 εὐγενῶς ἀνελάμβανον, οὔτε τὴν πρὸς Ἀρκάδας Φι-
 λίαν. λοιπὸν, ὅταν μὲν οὗτοι πρὸς ἀλλήλους ἢ πρὸς
 ἑτέρους πολεμοῦντες, ἐν περισπασμοῖς ἦσαν, ἐγένε-
 το τὸ δέον αὐτοῖς. ἦγον γὰρ τὴν εἰρήνην αἰεὶ παρευ-
 διαζόμενοι, διὰ τὴν τοῦ τόπου παράπτωσιν. ὅταν
 δ' εὐσχολοὶ καὶ ἀπερίσπαστοι Λακεδαιμόνιοι γενη-
 θέντες, ἐτράπησαν πρὸς τὸ βλάπτειν αὐτούς· οὐτ'
 αὐτοὶ δ' αὐτῶν ἀντοφθαλμεῖν ἠδύναντο πρὸς τὸ
 βάρος τὸ Λακεδαιμονίων, οὔτε προκατεσκευασμένοι
 φίλους τοὺς ἀληθινῶς αὐτοῖς πάντα συνυποστησο-
 μένους, ἢ δουλεύειν ἠναγκάζοντο τούτοις ἀχθοφο-
 ροῦντες, ἢ, φεύγοντες τὴν δουλείαν, ἀνάστατοι γί-
 γνεσθαι, λείποντες τὴν χώραν μετὰ τέκνων καὶ γυ-
 γναϊκῶν. ὅπερ ἤδη πλεονάκεις αὐτοῖς συνέβη παθεῖν,
 οὐ

7. Φεύγοντες Sc. Φεύγοντας Flor. & sic Vat. a sec. manu. Tum
 ἀναστάντες & λείποντας veteres libri omnes; ut excidisse videri
 possit verbum ἔδει.

curæ habebant: neque ini-
 micitias cum Lacedæmoniis
 generoso animo exercue-
 runt; neque cum Arcadibus
 amicitiam recte coluerunt.
 Proinde, si quando hi popu-
 li vel inter se vel cum aliis
 bellum gerendo occuparen-
 tur, bene cum Messeniis age-
 batur: pace enim & tran-
 quillitate fruebantur semper,
 quod extra viam illorum
 erant fiti. Quoties vero
 Lacedæmoniis, postquam ab
 omni alia occupatione se
 expediissent, otium fuit con-
 vertendi animos ad perni-

ciem Messeniorum; quum
 neque ipsi per se oculos
 contra possent attollere, ob
 gravem potentiam nominis
 Laconici, neque amicos an-
 te sibi comparassent, qui for-
 tunæ cujuscumque aleam ex
 animo subire cum ipsis vel-
 lent; aut servire Spartanis,
 bajulorum munia obeuntes,
 cogebantur, aut, si jugum
 servitutis pati recusarent,
 extorres in exilium, patria
 relicta, cum liberis atque
 uxoribus abire. Quam qui-
 dem fortunam sæpius jam
 illis experiri contigit, idque

Polybii Histor. T. II.

F

non

Ol. 139. 4. οὐ πάνυ πολλοῖς πρότερον χρόνοις. Εἴη μὲν οὖν οἱ-
 Monitum
 Polybii
 ad Messe-
 nios &
 Megalo-
 politas.
 ονεὶ συμφῦναι τὴν νῦν ὑπάρχουσαν κατάστασιν Πε-
 λοποννησίοις, ἵνα μηδενὸς δέη τῶν λέγεσθαι μελλόν-
 των. εἰάν δέ ποτε κίνησιν καὶ μετάστασιν σχῇ ταῦ-
 τα, μίαν ὁρῶ Μεσσηνίοις καὶ Μεγαλοπολίταις ἐλ-
 πίδα τοῦ δύνασθαι νέμεσθαι τὴν αὐτῶν χώραν τὸν
 πλείω χρόνον· εἰάν, συμφρονήσαντες, κατὰ τὴν
 Ἐπαμινώνδου γνώμην, παντὸς καιροῦ καὶ πράγμα-
 τος ἔλονται κοινωνεῖν ἀλλήλοις ἀληθινῶς.

XXXIII.
 Arcadia,
 olim
 velut
 altera
 patria
 Messenio-
 rum.
 Ὁ δὲ λόγος οὗτος ἔχει μὲν ἴσως καὶ διὰ τῶν
 πάλαι γεγονότων πίστιν. Οἱ γὰρ Μεσσήνιοι, πρὸς
 ἄλλοις πολλοῖς, καὶ παρὰ τὸν τοῦ Διὸς τοῦ Λυκίου
 βωμὸν ἀνέθεσαν στήλην ἐν τοῖς κατ' Ἀριστομένην
 καιροῖς, καθάπερ καὶ Καλλιθένης Φησί, γράψαντες
 τὸ γράμμα τοῦτο·

Πάντας ὁ χρόνος εὔρε δίκην ἀδίκῃ βασιλῇ;

Εὔρε δὲ Μεσσήνη σὺν Διὶ τὸν προδότην

Ῥηϊ.

8. Vocabulum πρότερον ignorant Vat. & Flor.

XXXIII. 2. Λυκίου. Λυκίου Aug. Reg. A. Λυκαίου legendum vi-
 detur cum Strab. & Pausan. Ibid. τὸ γράμμα. τὸ ἐπίγραμμα
 edd. inuitis vet. libris. 3. Μεσσήνη. Μεσσήνης Pausan.

non multis ante hæc tempo-
 ra annis. Iam opto equi-
 dem, ut, qui nunc est rerum
 status in Peloponneso, ita
 coalescat, ut iis quæ dicam
 nihil sit opus. Sed si quis
 aliquando motus aut muta-
 tio status contigerit, unicam
 spem superesse video *Messe-
 niis & Megalopolitanis*, in
 agri sui possessione posthac
 manendi; si concordēs in-
 ter sese, ex Epaminondæ
 consilio, omnium temporum

omniumque rerum sinceram
 colant societatem.

33. Ac facit quidem for-
 tasse & vetus Historia his,
 quæ diximus, fidem. *Messe-
 ni* enim, ut alia omittam,
 etiam ad *Iovis Lycæi* aram,
 temporibus *Aristomenis*, co-
 lumnæ dedicarunt, in qua,
 teste *Callisthene*, huiusmodi
 epigramma fuit insculptum:

*Injustum regem tempus non sinit
 inultum:*

*Messenæ inventus cum Iove
 proditor est*

Perfa-

Ῥηϊδίως. χαλεπὸν δὲ λαθεῖν θεὸν ἄνδρ' ἐπιόρκον. A.V. 534.

Χαῖρε Ζεῦ βασιλεῦ, καὶ σάω Ἀρκαδίαν.

Ἐπεὶ γὰρ τῆς αὐτῶν ἐστερήθησαν, οἷονεὶ περὶ δευ-
τέρας πατρίδος, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, τοῖς θεοῖς εὐχό-
μενοι σώξεν τὴν Ἀρκαδίαν, τοῦτ' ἀνέθεσαν τὸ
σφράγμα· καὶ τοῦτ' εἰκότως ἐποίουν. οὐ γὰρ μόνον
αὐτοὺς Ἀρκαῶδες ὑποδεξάμενοι κατὰ τὴν ἔκπτωσιν
τὴν ἐκ τῆς ἰδίας ὑπὸ τὸν Ἀριστομένειον πόλεμον, Bellum
ὁμεστίους ἐποίησαντο καὶ πολίτας, ἀλλὰ καὶ τὰς Aristto-
θυγατέρας ἐψηφίσαντο τοῖς ἐν ἡλικίᾳ διδόναι τῶν cum.
Μεσσηνίων. πρὸς δὲ τούτοις, ἀναζητήσαντες τὴν
Ἀριστοκράτους τοῦ βασιλέως προδοσίαν ἐν τῇ μάχῃ
τῇ καλουμένῃ περὶ Τάφρον, αὐτόν τ' ἀνέϊλον, καὶ Pugna ad
τὸ γένος αὐτοῦ πᾶν ἠφάνισαν. Οὐ μὲν, ἀλλὰ καὶ Fossam.
χωρὶς τῶν πάλαι τὰ τελευτᾶια γεγονότα μετὰ τὸν
Μεγάλῃς πόλεως καὶ Μεσσήνης συνοικισμόν, ἱκανὴν
ἂν παρὰσχοι πίστιν τοῖς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένοις.
Καθ' οὗς γὰρ καιροὺς, τῆς περὶ Μαντίνειαν μάχης

F 2

τῶν

3. σάω. σάου Pausan. 7. παρὰσχοι. Vulgo παρὰσχη.

Perfacile: haud poterat perjurus
fallere numen.
Iupiter, o salve: protege &
Arcadium.

Amissa enim propria patria,
deos orantes, credo, ut Ar-
cadiam, velut alteram suam
patriam, fervarent, hanc in-
scriptionem Messenii posue-
runt. Et merito illi qui-
dem: nam belli Aristomenici
tempore, Arcades non so-
lum patria sua extorres eos
in suam ditionem accepe-
runt ac civitate donarunt,

sed etiam filias suas pube-
ribus ipsorum elocandas de-
creverunt. Ad hæc, facta
inquisitione super Aristocra-
tis regis proditione in pu-
gna, quæ dicitur ad Fossam,
& ipsum necaverunt, & ge-
nus universum illius extin-
xerunt. Sed, ut taceamus
hæc antiqua: novissima, quæ
contigerunt post Megalopo-
leos & Messenæ instauratio-
nem, satis id, quod diceba-
mus, confirmant. Etenim
postquam ad Mantineam pu-
gnatum

Ol. 139. 4. τῶν Ἑλλήνων ἀμφιδήριτον ἐχούσης τὴν νίκην διὰ τὸν
 Arcadum fides in Ἐπαμινώνδου θάνατον, ἐκάλυσον Λακεδαιμόνιοι μετέ-
 Messenios post pu- χεῖν τῶν σπονδῶν Μεσσηνίους, ἀκμὴν σφετεριζόμενοι
 gniam ταῖς ἐλπίσι τὴν Μεσσηνίαν· ἐπὶ τοσοῦτον διέσπευ-
 Mantinensem. σαν Μεγαλοπολίται, καὶ πάντες οἱ κοινωνοῦντες
 Ἀρκαδῶν τῆς αὐτῶν συμμαχίας, ὥστε Μεσσηνίους
 μὲν ὑπὸ τῶν συμμάχων προσδεχθῆναι, καὶ μετα-
 σχεῖν τῶν ὅρκων καὶ διαλύσεων, Λακεδαιμονίους δὲ
 μόνους ἐκσπόνδους γενέσθαι τῶν Ἑλλήνων. Ἄ τίς το
 Messenios & Arca- οὐκ ἂν τῶν ἐπιγιγνομένων ἐν νῶ τιθέμενος, νομίσειε
 des ad concor- καλῶς εἰρῆσθαι τὰ μικρῶ πρότερον ὑφ' ἡμῶν δεδη-
 diam hor- λωμένα; Ταῦτα μὲν οὖν εἰρῆσθαι μοι χάριν Ἀρκα-
 tatur Po- δῶν καὶ Μεσσηνίων· ἵνα, μνημονεύοντες τῶν συμβε-
 lybius. βηκότων αὐταῖς περὶ τὰς πατρίδας ἀτυχημάτων
 ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἀληθινῶς ἀντέχωνται τῆς πρὸς
 αὐτοὺς εὐνοίας καὶ πίστεως· καὶ μήτε φόβον ὑφ' οὗ-
 12 ρώμενοι, μήτ' εἰρήνης ἐπιθυμοῦντες, ἐγκαταλίπωσιν
 ἀλλήλους ἐν ταῖς ὁλοσχερέσι περιστάσεσι.

Λακε-

gnatum est a Græcis victoria ancipite ob mortem Epaminondæ; Lacedæmoniis Messenios fœderi adscribi vetantibus, quod Messeniam certa spe sibi jam vindicarent; Megalopolitani contra, & quicumque societate juncti cum Arcadibus erant, usque pertenderunt, donec, Messeniis in societatem receptis, & pacis atque jurisjurandi formula comprehensis, soli Lacedæmonii legibus fœderis excluderentur. Quæ si diligenter consideraverit in-

sequens ætas, non dubitabit profecto, rectum esse consilium, quod paullo ante ponebamus. Atque hæc in gratiam Arcadum & Messeniorum dicta mihi sunt: ut calamitatum memores, quas conditionibus ipsorum Lacedæmonii intulerunt, mutux fidei atque benevolentix constanter dent operam; neve aut propter metum, aut cupiditate pacis, quando agitur de salute patriæ alterutrorum, se mutuo deserant.

Λακεδαιμόνιοι δὲ τῶν ἐθισμένων ἐποίησάν τι· ^{A.V. 534.}
 (τοῦτο γὰρ συνεχὲς ἦν τοῖς προειρημένοις·) τέλος ^{XXXIV.} ^{Laceda-}
 γὰρ τοὺς παρὰ τῶν συμμάχων πρέσβεις ἀναπο- ^{monii}
 κρίτους ἀπέστειλαν· οὕτως ἐξηπόρησαν, ὑπὸ τῆς ^{dubitant}
 ἀαλογίας καὶ κακίας τῆς αὐτῶν. καὶ μοι δοκεῖ τοῦτ' ^{de socie-}
 ἀληθὲς εἶναι, διότι Πολλᾶκις τὸ τολμᾶν περιττὸν ^{tate.}
 εἶναι καὶ εἰς τὸ μηδὲν καταντᾶν εἶωθεν. Οὐ
 μὴν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, κατασταθέντων Ἐφόρων
 ἄλλων, οἱ κινήσαντες ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα, καὶ
 γενόμενοι τῆς προειρημένης σφαγῆς αἴτιοι, διεπέμ-
 ποντο πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς, ἐπισπώμενοι πρεσβευ- ^{Arcessunt}
 τήν. τῶν δὲ καὶ μάλα ἀσμένως ὑπακουσάντων, ἤκε ^{legatum}
 μετ' ὀλίγον πρεσβεύων εἰς τὴν Λακεδαίμονα Μαχα- ^{ab Ae-}
 τᾶς. καὶ παραυτίκα προσήεσαν τοῖς Ἐφόροις, οἴο- ^{tolis.}
 μενοι δεῖν τῷ τε Μαχατᾷ δίδοσθαι τὴν ἔφοδον ἐπὶ
 τοὺς

F 3

XXXIV. 1. τέλος. εἰς τέλος malim. 2. τὸ τολμᾶν. Articulum
 non agnoscunt Vat. & Flor. Ibid. καὶ εἰς τὸ. καὶ τὸ Vat. Flor.
 Urb. 4. μετ' ὀλίγον. μετ' ὀλίγων edd. ex Bav. 5. προσήε-
 σαν ex conject. posui pro vulg. προσήει. Pariter Perott. civitatis
 praesides petunt. Sic non opus est cum Casaub. post Ἐφόροις lacu-
 nam statuere.

34. *Lacedaemonii* vero
 etiam hic pro more fece-
 runt; (ad ordinem enim
 institutæ narrationis regre-
 dior;) & legatos a fociis
 missos prorsus sine responso
 dimiserunt: adeo sua stulti-
 tia & improbitas omnem il-
 lis consilii copiam adimebat.
 Vt recte mihi videatur di-
 ctum, *per saepe nimiam au-*
daciam in amentiam & in
nilulum abire. At postea,
 Ephoris aliis creatis, iidem

qui a principio Rempubli-
 cam turbaverant, & cædis,
 quam supra commemoravi,
 auctores fuerant, ad Aeto-
 los miserunt, quo legatio-
 nem eorum accirent. Qui-
 bus petitioni illorum prom-
 tissime adnuentibus, venit
 paullo post publico Aeto-
 lorum nomine *Machatas*.
 Tum vero protinus iidem
 illi Ephoros adeunt, petunt-
 que, ut Machatæ potestas
 fiat populum pro concione
 appel-

Ol. 139. 4. τοὺς πολλοὺς, καὶ βασιλέα καθιστάναι κατὰ τὰ
 πάτρια, καὶ μὴ περιορᾶν τὸν πλείω χρόνον παρὰ
 τοὺς νόμους καταλελυμένην τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν
 ἀρχήν. Οἱ δ' Ἐφοροί, δυσαρεστούμενοι μὲν τοῖς
 ὅλοις πράγμασιν, οὐ δυνάμενοι δὲ πρὸς τὴν ἐρμὴν
 ἀντοφθαλμεῖν, ἀλλὰ δεδιότες τὴν τῶν νέων συστρε-
 φὴν, περὶ μὲν τῶν βασιλέων ἔφασαν μετὰ ταῦτα
 βουλευσέσθαι, τῷ δὲ Μαχατᾷ συνεχώρησαν δῶσθαι
 τὴν ἐκκλησίαν. Συναχθέντος δὲ τοῦ πλήθους,⁶
 παρελθὼν ὁ Μαχατᾶς, παρεκάλει διὰ πλειόνων
 αὐτοὺς, αἰρεῖσθαι τὴν πρὸς Αἰτωλοὺς συμμαχίαν,
 εἰκὴ μὲν καὶ θρασέως κατηγορῶν Μακεδόνων, ἀλό-
 γως δὲ καὶ ψευδῶς ἐγκωμιάζων τοὺς Αἰτωλοὺς.
 Μεταστάντος δὲ τούτου, πολλῆς ἀμφισβητήσεως⁸
 ἐτύγχανε τὸ πρᾶγμα. τινὲς μὲν γάρ σινηγόρου
 τοῖς Αἰτωλοῖς, καὶ συντίθεσθαι πρὸς αὐτοὺς παρή-
 γουν τὴν συμμαχίαν· ἔνιοι δὲ τούτοις ἀντέλεγον.
 οὐ μὲν, ἀλλὰ τῶν πρεσβυτέρων τινὲς, ἐπιστήσαντες⁹
 τὸ

Machatas
 legatus
 Aetolo-
 ruin.

5. βασιλέα. βασιλέας cum V. sino edidit Casaub. inuitis mssis.

appellandi; utque more pa-
 trio rex creetur, neque fina-
 tur *Heraclicidarum* principa-
 tus, contra quam per leges
 liceat, diutius jacere disso-
 lutus. Displicebant omnia,
 quæ gerebantur, *Ephoris*:
 sed, qui impetum istorum
 reprimere non possent, &
 juniorum coitionem metue-
 rent, *de regibus quidem*
postea se deliberaturos dixe-
 runt; *Machata vero concio-*
nem daturus. Cogitur con-
 cio: prodit *Machatas* in me-

dium, hortaturque multis *La-*
cedæmonios, ut cum *Aeto-*
lis consilia confociare velint:
Macedones temere & auda-
 cter incusat: *Aetolos* ine-
 pte & falso dilaudat. Qui
 postquam concione excessit,
 de proposita re altercatio
 magna est coorta: aliis par-
 tem *Aetolorum* tuentibus,
 & populum hortantibus ad
 societatem cum illis ineun-
 dam; aliis horum sententiæ
 contradicentibus. Verum-
 tamen e senioribus nonnulli,
 revo-

τὸ πλῆθος ἐπὶ τε τὰς Ἀντιγόνου καὶ Μακεδόνων A.V. 534.
 εὐεργεσίας, ἐπὶ τε τὰς διὰ Χαριζένου καὶ Τιμαίου
 βλάβας, ὅτε στρατεύσαντες Αἰτωλοὶ πανδημεῖ,
 κατέφθειραν μὲν αὐτῶν τὴν χώραν, ἐξηνδραποδί-
 σαντο δὲ τοὺς Περιόικους, ἐπεβούλευσαν δὲ τῇ
 Σπάρτῃ, μετὰ δόλου καὶ βίας τοὺς Φυγάδας ἐπα-
 γογάγοντες· ἐπ' ἄλλης ἐγένοντο γνώμης, καὶ τέλος ^{Infecta re}
 ἐπέδθησαν τηρεῖν τὴν πρὸς Φίλιππον καὶ Μακεδό- ^{discedit.}
 νιας συμμαχίαν. Γενομένων δὲ τούτων, ὁ μὲν Μα-
 χατᾶς ἀπρακτος ἐπανήει πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν.

Οἱ δ' ἐξ ἀρχῆς αἰτίοι γεγονότες τῆς κινήσεως, XXXV.
 οὐδαμῶς ἔξαι δυνάμενοι τοῖς παροῦσιν, αὖθις ἐπε- ^{Novi}
 βάλλοντο πρᾶγμα ποιεῖν πάντων ἀσεβέστατον, ^{motus}
 φθέραντες τινὰς τῶν νέων. Κατὰ γὰρ τινα θυ- ^{Spartæ.}
 σίαν πατρίον ἔδει τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἡλικίαις μετὰ
 τῶν ὅπλων πομπεύειν ἐπὶ τὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς ^{Pompa}
 Χαλ- ^{Minervæ}
 χαι- ^{Chalciae.}

F 4

Χαλ-
 χαι-
 cæ.

9. τοὺς Φυγ. ἐπανάγοντες ex conject. dedi. Libri omnes ἐπα-
 γογάγοντες.
 XXXV. 1. ἐπεβάλλοντο. ἐπεβάλλοντο Bav.

revocatis populo in memo-
 riam hinc *Antigoni* & *Ma-*
cedonum beneficiis, inde *Cha-*
rixeni & *Timæi* maleficiis,
 quo tempore *Aetoli*, omnibus
 viribus expeditione suscepta,
 agrum ipsorum essent popu-
 lati, finitimos ditioni *Spar-*
tanorum subiectos in servitu-
 tem abduxissent, ipsique etiam
Spartæ insidias struxissent,
 dolo ac vi exules in eam re-
 ducentes; ut multitudo sen-
 tentiam mutaret, obtinue-
 runt: persuasumque illi ad

extremum est, ut in *Philippi*
 & *Macedonum* societate ma-
 neretur. Atque ita *Macha-*
tas infecta re ad suos est re-
 versus.

35. Tum vero seditionis
 nuperæ auctores, quum præ-
 senti statui acquiescere nullo
 possent modo, nonnullis e
 juventute corruptis, rursus
 facinus ausi sunt scelestissi-
 mum. Erat moris, per so-
 lenne quoddam a majoribus
 traditum, ut universa pubes
 cum armis ad *Minervæ Chal-*
ciacæ

Ol. 139. 4. Χαλκιοίκου νεών, τοὺς δ' Ἐφόρους συντελεῖν τὰ περὶ τὴν θυσίαν, αὐτοῦ περὶ τὸ τέμενος διατρέιβοντας. ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τῶν πομπευόντων ἐν τοῖς ὅπλοις τινὲς τῶν νεανίσκων ἄφνω προσπεσόντες θύουσι τοῖς Ἐφόροις, ἀπέσφαζαν αὐτούς· καὶ τοὶ πᾶσι τοῖς καταφυγούσι τὴν ἀσφάλειαν παρεσκεύαζε τὸ ἱερόν, καὶ θανάτου τις ἢ κατακεκριμένος. τότε δὲ διὰ τὴν ἀμώτητα τῶν τολμώντων εἰς τοῦτ' ἦλθε καταφρονήσεως, ὥστε περὶ τὸν βωμὸν καὶ τὴν τράπεζαν τῆς θεῶν κατασφαγῆναι τοὺς Ἐφόρους ἅπαντας. ἐξῆς δὲ τούτου, τὰκόλουθον τῇ προδέσει ποιούντες, ἀνέβλινον μὲν τοὺς περὶ Γυρίδαν τῶν γερόντων· ἐφυγάδουσιν δὲ τοὺς ἀντεπρόντας τοῖς Αἰτωλοῖς· ἔλονται δ' ἐξ αὐτῶν Ἐφόρους· συνέθεντο δὲ πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς τὴν συμμαχίαν. Ἐποιοῦν δὲ ταῦτα, καὶ τὴν τε πρὸς Ἀχαιοὺς ἀπέχθειαν, καὶ τὴν πρὸς Μακεδόνας ἀχαριστίαν, καὶ καθόλου τὴν πρὸς πάντας

Trucidantur
Ephori
Philippo
faventes.

Caedus
jungitur
cum Ae-
tolis.

6. καὶ τὴν τε πρὸς. διὰ τε τὴν πρὸς edd. ex Bav.

ciata fanum pompam duce-
ret, Ephoris ad peragenda
sacra circa delubrum manen-
tibus. Eo igitur tempore
adolescentes quidam, ex iis
qui pompam armati comita-
bantur, Ephoros rei divinæ
operantes repente invadunt,
& contrucidant; idque eo
ipso in templo, quod omni-
bus ad illud confugientibus
securitatem præstabat, etiam
si mortis damnatus aliquis
esset: tum vero, præ imma-
nitate illorum, qui tantum
scelus patrare sustinuerunt,
ita contemptui habita loci re-

ligio est, ut circa aram ipsam
& mensam deæ omnes Epho-
ri jugularentur. Idem, reli-
qua deinceps consilii sui per-
agentes, Gyridam & alios e
senioribus sustulerunt: eos,
qui Aetolis fuerant contra-
rii, exilio multarunt: Epho-
ros ex suo numero crearunt:
postremo, societatem cum
Aetolorum gente junxerunt.
Fecerunt autem ista, & tan-
tum adversus Achæos odium,
tantam adversus Macedones
ingratitude exercuerunt,
tamque adversus omnes in
universum temerarios atque
vesanos

τας ἀλογίαν ὑπέμενον, οὐχ ἥκιστα διὰ Κλεομένην, A.V. 534.
καὶ τὴν πρὸς ἐκείνον εὐνοίαν· ἐλπίζοντες αἰεὶ, καὶ Deside-
προσδοκίαν ἔχοντες τῆς ἐκείνου παρουσίας ἅμα καὶ rium
τρωτηρίας. Οὕτως οἱ δυνάμενοι τῶν ἀνθρώπων ἐπι- Cleome-
δεξίως ὁμιλεῖν τοῖς συμπεριφερομένοις, οὐ μόνον nis regis.
παρόντες, ἀλλὰ καὶ μακρὰν ἀφεστῶτες, ἐγκατα-
λείπουσι τινα καὶ λίαν ἰσχυρὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς
εὐνοίας αἰδύγματα. οἳ γε, χωρὶς τῶν ἄλλων, καὶ
τότε, πολιτευόμενοι κατὰ τὰ πάτρια σχεδὸν ἤδη
τρεῖς ἑνιαυτοὺς μετὰ τὴν Κλεομένους ἔκπτωσιν, οὐδ'
ἐπενέησαν οὐδέποτε βασιλεῖς καταστῆσαι τῆς Σπάρ-
της· ἅμα δὲ τῷ τὴν Φήμην ἀφικέσθαι περὶ τῆς
Κλεομένους τελευτῆς, εὐθέως ὤρμησαν ἐπὶ τὸ βα- Novi re-
σιλεῖς καθιστάναί τε πλήθη καὶ τὸ τῶν Ἐφό- ges Spar-
τορων ἀρχεῖον. Καὶ κατέστησαν οἱ κοινωνοῦντες Ἐφο-
ροι τῆς αἰρέσεως τοῖς στασιώταις, οἳ καὶ τὴν πρὸς

F 5

Αἰτώ-

6. Vulgo omnes οὐχ ἥκιστα δὲ διὰ. Delevi conjunct. quæ tamen ex
δὴ corrupta videri potest. Ibid. Κλεομένην. Κλεομένη. 9. εὐ-
θέως. εὐθύς edd. ex Bau.

vesanos se præbuerunt, po-
tissimum propter Cleomenem
& singularem in eum bene-
volentiam; quum sperarent
semper exspectarentque, sal-
vum eum & incolumem
Spartam rediturum. Vsque
adeo, qui dextre sollerterque
erga eos, quorum consuetu-
dine utuntur, gerere se no-
runt; non solum præsentēs,
sed etiam longe locati, suæ
benevolentiae fomitem quem-
dam vehementem atque vali-
dum relinquunt. Hi sane,

ut alia taceam, quum ipso-
rum Respublica tertium jam
fere annum a Cleomenis fu-
ga patriis legibus administra-
retur, de eligendis Spartæ
regibus, ne cogitarant qui-
dem umquam: qui tamen,
simulatque audita est Cleo-
menis mors, ad reges crean-
dos statim se accinxerunt,
tam populus, quam Ephoro-
rum Curia. Et constitue-
runt quidem illi ex Ephoris,
qui factionis ejusdem erant
cum auctoribus seditionis,
(qui

Ol. 139. 4. Αἰτωλοὺς συνθέμενοι συμμαχίαν, ὑπὲρ ᾧ τὸν ἄρτι λόγον ἐποισάμην, τὸν μὲν ἕνα νομίμως καὶ καθήκον-
 Ageſipolis. τως, Ἀγησίπολιν, ὄντα μὲν παῖδα τὴν ἡλικίαν, υἱὸν δὲ Ἀγησιπόλιδος τοῦ Κλεομβρότου. τὸν δὲ συνέβαινε βασιλευκέναι, καθ' οὓς καιροὺς ἐξέπεσε Λεωνίδης ἐκ τῆς ἀρχῆς, διὰ τὸ κατὰ γένος ὑπάρχειν ἔγιστα τῆς οἰκίας ταύτης. ἐπίτροπον δὲ τοῦ παιδὸς εἶλοντο Κλεομένην, Κλεομβρότου μὲν υἱὸν, Ἀγησιπόλιδος δ' ἀδελφόν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐτέρας οἰκίας, ὄντων ἐκ τῆς Ἰππομέδοντος θυγατρὸς Ἀρχιδάμω δυὸν παίδων, ὃς ἦν υἱὸς Εὐδαμίδου· ζῶντος δὲ καὶ Ἰππομέδοντος ἀκμῆν, ὃς ἦν υἱὸς Ἀγησιλάου τοῦ Εὐδαμίδου, καὶ ἐτέρων δὲ πλείονων ἀπὸ τῆς οἰκίας ὑπαρχόντων, ἀπωτέρω μὲν τῶν προειρημένων, προση-
 Lycurgus regiam dignita- tem emit. κόντων δὲ κατὰ γένος· τούτους μὲν ἅπαντας ὑπερεῖ-
 14. δον, Λυκούργον δὲ βασιλέα κατέστησαν, οὗ τῶν προ-
 γόνων οὐδεὶς ἐτετεύχει τῆς προσηγορίας· ὃς δούς ἐκάστῳ τῶν Ἐφόρων τάλαντον, Ἡρακλέους ἀπόγο-

vos

(qui etiam societatem cum Aetolis sunt pacti, de qua modo diximus;) alterum regem rite & legitime, Ageſipolim, ætate quidem puerum, sed filium Ageſipolidis, cui pater fuerat Cleombrotus ille, qui olim, postquam Leonidas regno excidisset, regnaverat, quod hanc regiam domum cognatione proxime contingebat. Tutor puero datus Cleomenes, Cleombroti filius, Ageſipolidis frater. Quod ad regem ex altera familia attinet:

quum essent Archidami, qui Eudamidæ filius erat, duo filii ex Hippomedontis filia; & Hippomedon etiam ipse adhuc in vivis esset, Ageſilai filius, Eudamidæ nepos; essentque præterea alii plures ex eadem stirpe, qui longius quidem quam priores, sed tamen contingebant genere eam familiam regum; aspernati hosce omnes, Lycurgo regnum detulerunt, e cujus majoribus nemo eo honore fuerat usus. Verum hic talentum cuique Ephorum

15ος καὶ βασιλεὺς ἐγεγόνει τῆς Σπάρτης. Οὕτως A.V. 534.
 εὖωνα πανταχῇ τὰ κακὰ γέγονε. Τοιγαροῦν οὐ
 παῖδες παίδων, ἀλλ' αὐτοὶ πρῶτοι τῆς ἀνοίας ἀπέ-
 τισαν τοὺς μισθοὺς οἱ καταστήσαντες.

Ὁ δὲ Μαχατᾶς, πυθόμενος τὰ γεγονότα περὶ XXXVI.
 τοὺς Λακεδαιμονίους, ἦκε πάλιν ὑποστρέψας εἰς Lacedæ-
 τὴν Σπάρτην, καὶ παρεκάλει τοὺς Ἐφόρους καὶ τοὺς monii Ar-
 βασιλέας, ἐξενεγκεῖν τοῖς Ἀχαιοῖς τὸν πόλεμον. givis &
 Μόνως γὰρ οὕτως, ἔφη, λῆξαι τὴν τῶν Λακεδαιμο- Achæis
 νίων φιλονεικίαν τῶν ἐκ παντὸς τρόπου διακοπτόν- bellum
 των τὴν πρὸς Αἰτωλοὺς συμμαχίαν, τὴν τε τῶν ἐν inferunt.
 Αἰτωλίᾳ τὰ παραπλήσια τούτοις πραττόντων.
 3 Παιδέντων δὲ τῶν Ἐφόρων καὶ τῶν βασιλέων, ὁ μὲν
 Μαχατᾶς ἐπανῆλθε, συντετελεσμένος τὴν πρόθε-
 4 σιν διὰ τὴν ἀγνοίαν τῶν συμπραττόντων· ὁ δὲ Λυ-
 κοῦργος, ἀναλαβὼν τοὺς στρατιώτας καὶ τινὰς τῶν
 πολι-

15. τὰ κακὰ. τὰ καλὰ ex conj. edidit Casaub. quam lectionem
 habet ὁ Vat. a pr. manu ὁ ex eo Flor.

XXXVI. 2. τὴν τε τῶν ἐν. τῶν τε ἐν Bav. Aug. Reg. A. 3. ἀγνοίαν.
 ἀνοίαν edd. ex Bav.

rum largitus, Herculis pro-
 pago & rex Spartæ est fa-
 ctus. Adeo ubique venalia
 sunt maleficia. Itaque etiam
 non nati natorum, sed illi
 ipsi ante omnes, qui regem
 hunc creaverant, stultitiæ
 suæ poenas luerunt.

36. Machatas, auditis quæ
 Lacedæmone facta erant,
 Spartam denuo pergit ire,
 hortaturque Ephoros & re-
 ges, ut Achæis bellum infe-
 rant. Numquam enim ali-

ter finem, ait, habituras eo-
 rum contentiones, vel qui La-
 cedæmone societatem cum Ae-
 tolis divellere omnibus modis
 conarentur, vel qui in Aeto-
 lia idem istis facerent. Per-
 ductis in suam sententiam
 ephoris ac regibus, redit
 Machatas, confectis ex ani-
 mi sententia quæ destinave-
 rat, per stultitiam eorum
 qui ab illius partibus erant.
 Lycurgus, assumpto milite, &
 parte etiam copiarum urba-
 narum,

Ol. 139. 4. πολιτικῶν, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἀργείαν, ἀφυλάκτως διακειμένων εἰς τέλος τῶν Ἀργείων διὰ τὴν προϋπάρχουσαν κατάστασιν. καὶ Πολίχναν μὲν καὶ Πρασίας καὶ Λεύκας καὶ Κύφαντα, προσπεσὼν ἄφνω, κατέσχε· Γλύμπεσι δὲ καὶ Ζάρακι προσπεσὼν, ἀπέπεσε. Τούτου δὲ ταῦτα πράξαντος, ἐπεκήρυξαν τὸ λάφυρον οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τῶν Ἀχαιῶν· ἔπεισαν δὲ καὶ τοὺς Ἡλείους οἱ περὶ τὸν Μαχατᾶν, παραπλήσια λέγοντες ἅπερ καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐξενεγκεῖν τοῖς Ἀχαιοῖς τὸν πόλεμον. Παραδόξως δὲ καὶ κατὰ νοῦν τοῖς Αἰτωλοῖς τῶν πραγμάτων προκεχωρηκότων, οὗτοι μὲν εὐθαρσῶς ἐνέβαινον εἰς τὸν πόλεμον· οἱ δ' Ἀχαιοὶ τάναντία. Φίλιππος μὲν γάρ, ἐφ' ᾧ ταῖς ἐλπίδας εἶχον, ἀκμήνῃ ἐγίγνετο περὶ παρασκευήν· Ἡπειρώται δ' ἔμελλον πολεμεῖν, Μεσσήνιοι δ' ἡσυχίαν εἶχον. Αἰτωλοὶ δὲ, 9

προς-

5. Γλύμπεσι restitui ex vestigiis scripturae librorum. Γλυμπεσὶ Bav. Aug. Regii. Γλυμπεσιν (absque accentu) adfertur ex Vat. Γλύμπεσιν Flor. Γλυμπεῦσι Casaub. Ibid. ἀπέπεσε ex Gronovii conject. recepi. Mendoſe vulgo omnes ἀπέσπασε. 6. Ἡλείους. Mendoſe missi πλείους.

narum, Argivorum fines incurſat, quos Argivi nullo prorsus modo custodiebant, praesenti rerum statu freti. Polichnam igitur, Prasias, Leucas & Cyphantem repentino impetu capit. Glymper quoque & Zaracem invadit; sed hoc quidem conatu excidit. Quae postquam fecit Lycurgus, Lacedaemonii spolia capiendi de Achaeis jus fasque esse praekonis voce significant. Eleis item persuasit Macha-

tas, iisdem verbis usus, quibus Lacedaemonios impulerat, ut bellum Achaeis inferrent. Hoc modo rebus Aetolis ex animi sententia mirabiliter succedentibus, ipsi quidem ingenti cum spe bellum capellebant: apud Achaeos vero contrario modo res se habebant. Nam Philippus in quo spes suas reposerant, in apparatu belli adhuc erat occupatus: Epirotae vero suscipere bellum cunctabantur: Messenii manebant

Plura oppida capiunt.

Eleietiam bellum inferunt Achaeis.

προσεληφότες τὴν Ἠλείων καὶ Λακεδαιμονίαν ἄγνοιαν, πανταχόθεν περιῖχον αὐτοὺς τῷ πο-
λέμῳ.

Ἀράτω μὲν οὖν συνέβαινε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ
τον ἤδη λήγειν τὴν ἀρχὴν, Ἀρατον δὲ τὸν υἱὸν αὐ-
τοῦ, καθεσταμένον ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, παραλαμβάνει
τὴν στρατηγίαν. Αἰτωλῶν δ' ἐστρατήγει Σκό-
πας· ὁ δὲ χρόνος αὐτῷ τῆς ἀρχῆς μάλιστα τότε
πῶς διήρητο. τὰς γὰρ ἀρχαιεσίας Αἰτωλοὶ μὲν
ἐποιοῦν μετὰ τὴν Φθινωπωρινὴν ἰσημερίαν εὐθέως·
Ἀχαιοὶ δὲ τότε περὶ τὴν τῆς Πλειάδος ἐπιτολήν.
Ἡδὴ δὲ τῆς Θερείας ἐνισταμένης, καὶ μετεληφότες
Ἀράτου τοῦ νεωτέρου τὴν στρατηγίαν, ἅμα πάντα
τὰ πράγματα τὰς ἐπιβολαῖς ἐλάμβανε καὶ τὰς
ἀρχάς. Ἀννίβας μὲν γὰρ ἐνεχέει κατὰ τοὺς και-
ροὺς τούτους Ζάκανθαν πολιορκεῖν· Ῥωμαῖοι δὲ Λεύ-
κιον Αἰμίλιον εἰς τὴν Ἰλλυρίδα μετὰ δυνάμεως ἐξα-
πέστελλον

XXXVII. 4. ἐνεχέει. ἐπεχέει edd. ex Bau. Ibid. Ζάκανθαν.
Ζάκανθον h. l. Ang. Reg. A. Ibid. μετὰ δυνάμεως. Alii vulgo
μετὰ τῆς δυνάμεως.

nebant quieti. Aetoli au-
tem, adjuvante ipsos Eleo-
rum & Lacedæmoniorum
stultitia, omnibus ex parti-
bus bello eos cingebant.

37. Circa id tempus ma-
gistratu exierat Aratus; in
cujus locum suffragiis A-
chæorum succedens Aratus,
Arati filius, præturam inie-
rat. Aetolorum prætor Sco-
pas erat: qui eo maxime
tempore dimidium legitimi
spatii in magistratu confece-

rat. Aetoli namque statim
ab æquinoctio autumnali co-
mitia prætorum suorum ce-
lebrabant: Achæi vero, illis
quidem temporibus, circa
Plejadum ortum. Ineunte
itaque jam æstate, quum ju-
nior Aratus imperium susce-
pisset, simul omnium ubique
bellorum principia inchoa-
bantur. Quippe eo tempo-
re Hannibal Sagunti obsidio-
nem moliebatur. Romani
L. Aemilium cum legionibus
in Illyricum adversus

Deme-

Ol. 140.1.
Synchro-
nismus.

πέστελλον ἐπὶ Δημήτριον τὸν Φάριον. ὑπὲρ ὧν ἐν τῇ
προτέρᾳ βίβλῳ δεδηλώκαμεν. Ἀντίοχος δὲ, Πτο-
λεμαΐδα καὶ Τύρον παραδόντος αὐτῷ Θεοδότου, τοῖς
κατὰ Κοίλην Συρίαν ἐγχειρεῖν ἐπεβάλετο· Πτολε-
μαῖος δὲ περὶ παρασκευὴν ἐγίγνετο τοῦ πρὸς Ἀν-
τίοχον πολέμου. Λυκοῦργος δ', ἀπὸ τῶν ὁμοίων
βουλόμενος ἄρχεσθαι Κλεομένει, τὸ τῶν Μεγαλοπο-
λιτῶν Ἀθῆναιον ἐπολιόρκει προσεστρατοπεδευκώς.
Ἀχαιοὶ δὲ μισθοφόρους ἱππεῖς καὶ πεζοὺς ἤθροισον
εἰς τὸν περισσῶτα πόλεμον· Φίλιππος δ' ἐκ Μακε-
δονίας ἐκίνει μετὰ τῆς δυνάμεως, ἔχων Μακεδό-
νων Φαλαγγίτας μὲν μυρίους, πελταστὰς δὲ πεντα-
κισχιλίους· ἅμα δὲ τούτοις ἱππεῖς ὀκτακοσίους.
Ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντ' ἦν ἐν τοιαύταις ἐπιβολαῖς
καὶ παρασκευαῖς. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς
ἐξήνεγκαν Ῥόδιοι Βυζαντίοις πόλεμον, διὰ τινὰς
τοιαύτας αἰτίας.

Βυζάν-

7. Μακεδό. Alii Μακεδόνας.

Demetrium Pharium mitte-
bant: de quibus rebus supe-
riore libro est actum. *Antiochus*,
tradente sibi *Theo-*
doto *Ptolemaidem* & *Ty-*
rum, occupare *Syriam* *Cœ-*
len aggrediebatur. *Ptole-*
maus adversus *Antiochum*
se comparabat. *Lycurgus*
autem, initio statim regimi-
nis vestigiis *Cleomenis* stu-
dens insistere, positis ante
Athenæum *Megalopolitano-*
rum castris, obsidione illud
premebat. *Achæi* ad bel-

lum, quod undique coorie-
batur, equites peditesque
mercede conducebant. *Phi-*
lippus ē Macedonia movebat,
habens in exercitu gravis
armaturæ millia decem, ce-
tratorum quinque millia, &
cum his equites octingen-
tos. Hæc igitur omnia illo
tempore ita destinabantur
parabanturque. Eodem ve-
ro tempore *RHODII* etiam
adversus *BYZANTIOS* bel-
lum susceperunt, ob causas
hujusmodi.

Βυζάντιοι, κατὰ μὲν θάλατταν, εὐκαιρότατον οἰκοῦσι τόπον, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν, καὶ πρὸς εὐ-
 δαμονίαν, πάντων τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ.
 κατὰ δὲ γῆν πρὸς ἀμφοτέρωθεν πάντων ἀφύεστατον.
 κατὰ μὲν γὰρ θάλατταν οὕτως ἐπικείται τῷ στό-
 ματι τοῦ Πόντου κυρίως, ὥστε μήτ' εἰσπλεῦσαι μήτ'
 ἐκπλεῦσαι δυνατόν εἶναι τῶν ἐμπόρων τινά, χωρὶς
 τῆς ἐκείνων βουλῆσεως. Ἐχόντος δὲ τοῦ Πόντου
 πολλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον εὐχρήστων τοῖς ἄλλοις ἀν-
 θρώποις, πάντων εἰσὶ τούτων κύριοι Βυζάντιοι.
 πρὸς μὲν γὰρ τὰς ἀναγκαίας τοῦ βίου χρείας, τά-
 τε θρέμματα καὶ τὸ τῶν εἰς τὰς δουλείας ἀγομέ-
 νων σωματίων πλῆθος οἱ κατὰ τὸν Πόντον ἡμῖν τό-
 ποι παρασκευάζουσι θαυμάσιον καὶ χρησιμώτα-
 τον ὁμολογουμένως· πρὸς δὲ περιουσίαν, μέλι, κη-
 ρὸν, τάρικος, ἀφθόνως ἡμῖν χορηγοῦσι. δέχονταί γε
 μὲν τῶν ἐν ταῖς παρ' ἡμῖν τόποις περιττευόντων,
 ἔλαιον

XXXVIII. 4. θρέμματα. *Vitiose vulgo θέρματα.*

38. BYZANTII locum tenent, omnium in nostro orbe, mari quidem, commodissimum aptissimumque ad vitam cum secure, tum beate, degendam: terra vero, ad utrumque horum minime omnium accommodatum. Nam quod ad mare, ita prorsus ori Ponti imminet, ut, absque eorum voluntate, nulla cujusquam mercatoris navis neque intrare neque exire queat. Quum igitur multa Pontus ferat ceteris mortalibus ad vitam expetita, omnia illa Byzantii in sua potestate habent. Ad necessarios quippe vitæ usus, pecorum ingentem copiam, & servilium corporum maximum numerum, & quidem optimorum sine controversia, Ponticæ regiones nobis subministrant: ad lautitiam vero, mel, ceram, balsamenta, abunde præbent. Recipiunt vero e nostrorum locorum copiis, oleum, & quæcumque

Ol. 139. 4.
Situs Byzantii.

ἔλαιον καὶ πᾶν οἴνου γένος· σίτω δ' ἀμείβονται, πο-
τὲ μὲν εὐκαίρως διδόντες, ποτὲ δὲ λαμβάνοντες.
Πάντων δὲ τούτων ἢ καλύεσθαι δέον ἦν ὁλοσχερῶς
τοὺς Ἕλληνας, ἢ τελέως ἀλυσιτελῇ γίγνεσθαι σφίσι
τὴν ἀλλαγὴν αὐτῶν, Βυζαντίων ἤτοι Βουλομένων
ἐθελουκαεῖν, καὶ συνδυάζειν, ποτὲ μὲν Γαλάταις,
τότε δὲ πλείονα Θραξίν, ἢ τὸ παράπαν μὴ κατοι-
κούντων τοὺς τόπους. διὰ τε γὰρ τὴν στενότητά
τοῦ πόρου, καὶ τὸ παρακείμενον πλῆθος τῶν βαρ-
βάρων, ἅπλους αὖ ἡμῖν ἦν ὁμολογουμένως ὁ Πόντος.
Μέγιστα μὲν οὖν ἴσως αὐτοῖς ἐκείνοις περιγίγνεται
λυσιτελῇ πρὸς τοὺς βίους διὰ τὰς τῶν τόπων ἰδιό-
τητας. ἅπαν γὰρ τὸ μὲν περιττεῦον παρ' αὐτοῖς,
ἐξαγωγῆς· τὸ δὲ λείπον, εἰσαγωγῆς ἐτοίμου τυγ-
χάνει καὶ λυσιτελοῦς, ἀνευ πάσης κακοπαθείας καὶ
κινδύνου. πολλὰ γε μὴν καὶ τοῖς ἄλλοις εὐχρηστα δι' οὗ
ἐκείνους, ὥς εἰρήκαμεν, ἅπαντᾷ. διὸ καὶ κοινοὶ τινες
ὥς

6. τότε ex msstis revocavi, pro ποτὲ, quod vulgo hic repetebatur.

que sunt vini genera: in frumento mutuum faciunt, aliàs opportune dando, aliàs accipiendo. Harum igitur omnium rerum commercio aut carendum omnino fuerat Græcis, aut nulla penitus cum utilitate id fuerat exercendum; si Byzantii deteriora consilia sequi, & olim cum Galatis, tunc vero cum Thracibus magis, societate jungi voluissent, aut si illa loca penitus non inhabitarent. Nam partim ob freti angustias, partim ob adja-

centium barbarorum multitudinem, erepta nobis esset in Pontum navigandi facultas. Puto igitur, ad ipsos quidem primo Byzantios ex natura locorum maxima redire vitæ commoda; quum & ea, quibus superfluum, exportari, & quibus deficient, importari facile & cum lucro & sine ulla molestia aut periculo possint. Sed & ad alios multa commoda propter ipsos, ut diximus, perveniunt. Quare, velut communes omnium bene-

ὡς εὐεργέται πάντων ὑπάρχοντες, εἰκότως ἂν οὐ
 μόνον χάριτος, ἀλλὰ καὶ ἐπικουρίας κοινῆς τυγχά-
 νοιεν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν βαρβα-
 ρων περιστάσεις. Ἐπεὶ δὲ παρὰ τοῖς πλείστοις
 ἀγνοεῖσθαι συνέβαινε τὴν ιδιότητα καὶ τὴν εὐφροσύ-
 νην τοῦ τόπου, διὰ τὸ μικρὸν ἔξω κεισθαι τῶν ἐπισκο-
 πουμένων μερῶν τῆς οἰκουμένης· βουλόμεθα δὲ πάν-
 τας εἰδέναι τὰ τοιαῦτα, καὶ μάλιστα μὲν αὐτόπτας
 γίνεσθαι τῶν ἔχόντων παρηλαγμένον τι καὶ διαφέ-
 ρον τόπων· εἰ δὲ μὴ τοῦτο δυνατόν, ἐννοίας γε καὶ
 τύπους ἔχειν ἐν αὐτοῖς ὡς ἔγγιστα τῆς ἀληθείας·
 ἰσχυρότερον ἂν εἴη, τί τὸ συμβαῖνόν ἐστι, καὶ τί τὸ ποιοῦν
 τὴν τηλικαύτην καὶ τοιαύτην εὐπορίαν τῆς προση-
 μένης πόλεως.

Ὁ δὲ καλούμενος Πόντος ἔχει τὴν μὲν περίμε-
 τρον, ἔγγιστα τῶν δισμυρίων καὶ δισχιλίων σταδίων
 στόμα-

A.V. 534.
Byzantini
velut
commu-
nes Græ-
corum
benefa-
ctores.

Ratio
situs tam
opportu-
ni.

XXXIX.
Ponti Eu-
xini de-
scriptio.

12. ἐννοίας γε ex Reg. B. recepit Casaub. Libri vet. dant ἐννοίας τε,
 quod bene haberet, si paulo ante esset εἰ δὲ μὴ γε τοῦτο.

benefactores, non gratiam
 dumtaxat jure merito a Græ-
 cis referant; sed etiam com-
 mune Græcorum omnium
 auxilium, quando a barba-
 ris periculum eis imminet.
 Quoniam autem proprietatem
 & naturam hujus loci
 plerique hominum idcirco
 ignorant, quia aliquanto lon-
 gius abest ab iis orbis nostri
 partibus, ad quas visendas
 iri solet: nos, qui res hujus-
 modi notas esse omnibus cu-
 pimur, & maxime quidem,
 si fieri possit, ex inspectione

omnia cognosci loca, in qui-
 bus peculiare aliquid aut ex-
 cellens inest, aut, si hoc non
 potest, unumquemque in
 animo habere notiones sal-
 tem eorum & expressas for-
 mas, ad veritatem quam pro-
 xime accedentes; dicendum
 existimamus, quid id rei sit,
 & quæ causâ dictæ urbi ta-
 lem tantamque felicitatem
 conciliet.

39. Pontus igitur, quem
 vocant, ambitum habet sta-
 diorum circiter xxii mil-
 lium:

Ol. 139. 4. στόματα δὲ διτλά, κατὰ διάμετρον ἀλλήλοις κείμε-
 να· τὸ μὲν ἐκ τῆς Προποντίδος, τὸ δ' ἐκ τῆς Μαιώ-
 τιδος λίμνης· ἢ τις αὐτὴ κατ' αὐτὴν ὀκτακισχιλίων
 ἔχει σταδίων τὴν περιγραφὴν. εἰς δὲ τὰ προειρημέ-
 να κοιλάματα πολλῶν μὲν καὶ μεγάλων ποταμῶν ἐκ
 τῆς Ἀσίας ἐκβαλλόντων, ἔτι δὲ μειζόνων καὶ πλειό-
 νων ἐκ τῆς Εὐρώπης· συμβαίνει, τὴν μὲν Μαιώτιν,
 ἀναπληρουμένην ὑπὸ τούτων, ῥεῖν εἰς τὸν Πόντον διὰ
 τοῦ στόματος, τὸν δὲ Πόντον εἰς τὴν Προποντίδα.
 Καλεῖται δὲ τὸ μὲν τῆς Μαιώτιδος στόμα, Κιμμερι-
 κὸς Βόσπορος, ὃ τὸ μὲν πλάτος ἔχει περὶ τριάκον-
 τα στάδια, τὸ δὲ μῆκος ἑξήκοντα στάδια· πᾶν δ'
 ἐστὶν ἀλιτενές. τὸ δὲ τοῦ Πόντου, παραπλησίως
 ὀνομάζεται μὲν Βόσπορος Θράκιος· ἔστι δὲ τὸ μὲν
 μῆκος ἑφ' ἑκατὸν καὶ εἴκοσι στάδια, τὸ δὲ πλάτος
 οὐ πάντῃ ταυτὸν. Ἀρχεὶ δὲ τοῦ στόματος, ἀπὸς
 μὲν

Duo
Bospori.

XXXIX. 1. ἔχει σταδίων. ἐστὶ σταδ. edd. ex Bav. 3. ἑξήκοντα
 στάδια. Abest h. l. vocab. στάδια a Vat. & Flor. 4. πάντα ταυ-
 τόν. Vulgo πάντα ταύτη ταυτὸν. Delevi ταύτη cum Flor. & Vat.
 Forſan πάντα πάντως ταυτὸν. 5. Ἀρχε. ἀρχὴ ex mss Reg. B.
 recepit Casaub.

lium: ora duo, sibi ex ad-
 verso opposita; alterum e
 Propontide, alterum e lacu
 Mæotio; qui & ipse per se in
 circuitum patet stadia octies
 mille. Quum autem in de-
 scriptos alveos multi magni-
 que amnes ex Asia influant,
 majores vero etiam & plu-
 res ex Europa; evenit, ut
 Mæotius quidem lacus, ubi
 ab illis fluminibus est reple-
 tus, in Pontum per os suum
 effundatur; Pontus vero, in

Propontidem. Nominatur
 autem os Mæotidis, *Cimmeri-
 us Bosporus*; cujus latitu-
 do est stadiorum plus minus
 triginta; longitudo, sexa-
 ginta; est autem totum il-
 lud ostium humile & vado-
 sum. Ipsius Ponti os simili-
 ter vocatur *Bosporus*, & qui-
 dem *Thracius*; porrectum
 in longitudinem ad centum
 viginti stadia: latitudo non
 ubique semper eadem. Oris
 principium est, e Proponti-
 de

μὲν τῆς Προποντίδος, τὸ κατὰ Καλχηδόνα διάστημα· A.V. 534.
καὶ Βυζάντιον, ὃ δεκατετράρων ἐστὶ σταδίων·
ἀπὸ δὲ τοῦ Πόντου, τὸ καλούμενον Ἰερόν, (ἐφ' οὗ
τόπου φασι κατὰ τὴν ἐν Κόλχων ἀνακομιδὴν, Ἰά-
σονα θύσαι πρῶτον τοῖς δώδεκα θεοῖς·) ὃ κἔταί μὲν
ἐπὶ τῆς Ἀσίας, ἀπέχει δὲ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ δώδεκα
στάδια πρὸς τὸ καταντικρὺ κείμενον Σαραπιεῖον
τῆς Θράκης. Τοῦ δὲ ῥέειν ἔξω κατὰ τὸ συνεχές Cur Pon-
τὴν τε Μαιῶτιν καὶ τὸν Πόντον, εἰσὶν αἰτίαι διτλαί· tus jugi-
μία μὲν αὐτόθεν καὶ πᾶσι προφανής· καὶ ἥν, tereffluat,
πολλῶν εἰσπιπτόντων ῥευμάτων εἰς περιγραφὴν ἀγ- Fluvii
γείων ὀρισμένων, πλεῖον αἰεὶ καὶ πλεῖον γίγνεται τοῦ semper
εὐγρόν. ὃ, μηδεμιᾶς μὲν ὑπαρχούσης ἐκρύψεως, δέν infun-
αὖν ἦν, προσαναβαῖνον, αἰεὶ μείζω καὶ πλείω τοῦ dunt
κοιλώματος περιλαμβάνειν τόπον· ὑπαρχουσῶν δ' aquam,
ἐκρύψεων, ἀνάγκη, τὸ προσγιγνόμενον καὶ πλεονά-
ζον, ὑπερπίπτον ἀπορρεῖν καὶ φέρεσθαι συνεχῶς διὰ
G 2 τῶν

5. Καλχηδόνα. Χαλκηδ. edd. cum alijs, & sic constanter.

de venienti, illud interval-
lum, quod est inter Calche-
donem & Byzantium, sta-
diorum quatuordecim: ex-
eunti vero e Ponto, locus
ille quem Hieron vocant;
ubi fama est Iasonem, quan-
do e Colchis revertebatur,
duodecim diis primum sacri-
ficasse. Est autem ille lo-
cus in Asia situs; abestque
ab Europa & fano Sarapidis,
quod in opposita est Thracia,
duodecim fere stadia. Quod
autem Maotis & Pontus
continenter effluant, ejus rei

caussa duplex est: una in
promptu, & nemini non ma-
nifesta: quatenus enim mul-
ti amnes vasa ingrediuntur,
quorum est circumscripta de-
finitaque mensura, accedit
major in dies aquarum co-
pia; quæ, si nullus pateret
exitus, assurgere magis ma-
gisque in altum deberet, &
majorem amplioreque al-
vei locum semper occupare.
Nunc quum pateant exitus,
necesse est, ut, quod nova
accessione redundat, id ex-
cedens oram effluat, ac per
ea

Ol. 139. 4. τῶν ὑπαρχόντων στομάτων. Δευτέρα δὲ καὶ ἦν, 9
 Et agge- πολὺν καὶ παντοδαπὸν χοῦν εἰσφέροντων εἰς τὰ
 sta humo- πολὺν καὶ παντοδαπὸν χοῦν εἰσφέροντων εἰς τὰ
 fundum- προειρημένα κοιλάματα τῶν ποταμῶν κατὰ τὰς τῶν
 aquæ at- ὀμβρῶν ἐπιτάσεις, ἐκπιεζόμενον τὸ ὕγρον ὑπὸ τῶν
 tollunt. συνισταμένων ἐγχωμάτων, αἰὲ προσαναβαίνει, καὶ
 φέρεται κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον διὰ τῶν ὑπαρχουσῶν
 ἐκρύσεων. τῆς δ' ἐγχώσεως καὶ τῆς ἐπιβρύσεως ἀδια- 10
 παύστου καὶ συνεχοῦς γιγνομένης ἐκ τῶν ποταμῶν,
 καὶ τὴν ἀπόβρυσιν ἀδιάπαυστον καὶ συνεχῇ γίγνε- 11
 θαι διὰ τῶν στομάτων ἀναγκαῖον. Αἱ μὲν οὖν ἀλη-
 θεῖς αἰτίαι τοῦ ῥεῖν ἔξω τὸν Πόντον, αἰδ' εἰσὶν· οὐκ
 ἐξ ἐμπορικῶν ἔχουσαι διηγημάτων τὴν πίστιν, ἀλλ'
 ἐκ τῆς κατὰ φύσιν θεωρίας, ἧς ἀκριβεστέραν εὐ-
 ρεῖν οὐ ῥαδίον.

XL.
 Rerum
 natura-
 lium ex-
 positio
 Historico
 non ne-
 gligenda.

Ἐπεὶ δ' ἐπὶ τὸν τόπον ἐπέστημεν, οὐδὲν ἀφε-
 τέον ἀργόν, οὐδ' ἐν αὐτῇ τῇ φύσει κείμενον, ὅπερ
 οἱ πλεῖστοι ποιεῖν εἰώθασι τῶν συγγραφέων· ἀπο-
 δεκτι-

ea quæ adsunt ora continen-
 ter labatur. Altera causâ
 est huiusmodi. Quum per
 magnos & vehementes im-
 bres flumina multum atque
 omnis generis limum in præ-
 dictos alveos inferant; elisa
 aqua ab aggesta terra, altius
 semper attollitur, & ratione
 ea, quam diximus, per al-
 veorum exitus manat. Et
 quoniam indefinenter atque
 continuo ab omnibus & hu-
 mus aggeritur, & aquæ in-
 funduntur; etiam emanan-
 tes per ora aquas numquam

definere, sed semper fluere
 est necesse. Ac veræ qui-
 dem causâ, cur extra al-
 veum feratur Pontus, istæ
 sunt: quarum fides non ex
 mercatorum narrationibus
 pendet, verum e rerum
 naturalium contemplatione,
 quam maxime fieri potest,
 accurata.

40. Quoniam autem huic
 loco insistere cœpimus; ni-
 hil nobis, ne eorum quidem
 quæ in rerum natura sunt
 posita, inexplicatum præter-
 mittendum est; quod pleri-
 que

δεικτικῇ δὲ μᾶλλον τῇ διηγῆσαι χρηστέον, ἵνα μηδὲν
 ἄπορον ἀπολείπωμεν τῶν ζητούμενων τοῖς Φιληκόοις.
 αὐτοῦτο γὰρ ἰδίον ἐστὶ τῶν νῦν καιρῶν, ἐν οἷς, πάν-
 των πλωτῶν καὶ πορευτῶν γεγονότων, οὐκ ἂν ἔτι
 πρέπον εἴη, ποιηταῖς καὶ μυθογράφοις χρῆσθαι μά-
 ρτυσι περὶ τῶν ἀγνοουμένων· ὅπερ οἱ πρὸ ἡμῶν πε-
 ποιήκασι περὶ τῶν πλείστων, ἀπίστους ἀμφισβη-
 τουμένων παρεχόμενοι βεβαιωτάς, κατὰ τὸν Ἡρά-
 κλειτον. πειρατέον δὲ, δι' αὐτῆς τῆς ἱστορίας ἰκα-
 νὴν παριστάναι πίστιν τοῖς ἀκούουσι. Φαμὲν δὲ, Pontus
 χώννυσθαι μὲν καὶ πάλαι καὶ νῦν τὸν Πόντον, χρὸ-
 νῷ γε μὴν ὁλοσχερῶς ἐγchwδήσεσθαι τὴν τε Μαιῶ-
 τιν καὶ τοῦτον· μενούσης γε δὴ τῆς αὐτῆς τάξεως
 περὶ τοὺς τόπους, καὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐγchwσεως
 ἐνεργούντων κατὰ τὸ συνεχές. Ὅταν γὰρ ὁ μὲν
 χρόνος ἄπειρος ᾗ, τὰ δὲ κοιλάματα πάντα πάν-
 τως

G 3

τως

XL. I. ἀπολείπωμεν. ἀπολίπωμεν Flor.

que Historiarum scriptores
 facere solent: imo vero eo
 genere narrationis utendum
 est, quo rerum commemora-
 tarum rationes etiam expo-
 nuntur; ne dubium ullum
 de eis rebus, de quibus quæ-
 ritur, studiosis relinquamus.
 Eam siquidem diligentiam
 hodierna tempora requirunt.
 Nam quia hodie terra mari-
 que sunt omnia pervia; tur-
 pe jam fit, de iis, quæ vul-
 go ignorantur, poetæ &
 fabularum scriptores testes
 afferre: quod in plerisque
 superiores scriptores fece-

runt, infidos rerum de qui-
 bus disceptatur fidejussores,
 ut ait Heraclitus, afferentes.
 Quin potius conandum est
 nobis, ut ipsa per se nostra
 narratio fidem audientibus
 faciat. Dicimus igitur, &
 olim & nunc Pontum humo
 obrui atque adimpleri: tan-
 dem vero etiam penitus &
 Maotidem & ipsum Pontum
 iri oppletum, si modo eadem
 maneat conditio illorum loco-
 rum, & causæ aggestus il-
 lius continenter operentur.
 Quando enim tempus qui-
 dem infinitum est, alvei ve-

ΟΙ. 139. 4. τως ὀρισμένα· δῆλον, ὡς, καὶ τὸ τυχόν εἰσφέρειται, πληρωθήσονται τῷ χρόνῳ. Κατὰ φύσιν γάρ, τὸ πεπερασμένον, ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ συνεχῶς γιγνόμενον, ἢ φθειρόμενον, καὶ κατ' ἐλάχιστον γίγνηται, (τοῦτο γὰρ νοεῖσθαι νῦν) ἀνάγκη τελεωθῆναι κατὰ τὴν πρόθεσιν. Ὅταν δὲ μὴ τὸ τυχόν, ἀλλὰ καὶ λίαν πολὺς τις εἰσφέρειται χρόνος, φανερόν, ὡς οὐ ποτὲ, ταχέως δὲ, συμβήσεται γενέσθαι τὸ νῦν δὴ λεγόμενον ὑφ' ἡμῶν. ὃ δὴ καὶ φαίνεται γιγνόμενον. 8

Palus Meteoris jam nunc oppleta est. τὴν μὲν οὖν Μαιῶτιν ἤδη κεχῶσθαι συμβαίνει· τὸ γάρ τοι πλεῖστον αὐτῆς μέρος, ἐν ἑπτὰ καὶ πέντε ὀργυαῖς ἐστὶ. διὸ καὶ πλεῖν αὐτὴν οὐκ ἔτι δύνανται ναυσὶ μεγάλαις, χωρὶς καθηγεμόνος. οὐσὰ τ' ἐξ ἀρχῆς θαλάττια σύμβουλοι τῷ Πόντῳ, καθὰ οἱ παλαιοὶ συμφωνοῦσι, νῦν ἐστὶ λίμνη γλυκεῖα· τῆς μὲν θαλάττης ἐκπεπιεσμένης ὑπὸ τῶν ἐγχωμάτων, τῆς δὲ

Et ejus aqua, dulcis.

6. ἢ φθειρόμ. ἢ καὶ φθειρόμ. Casaub. ex Reg. B.

ro certis plane finibus circumscripti; perspicuum est, etsi vel minimum sit quod invehitur, futurum tamen aliquando tandem, ut impleantur. Ita enim natura comparatum est: si finitum aliquid tempore infinito nascatur, aut denascatur, etsi minimum est quod fit quotidie, (ponamus enim id nunc quidem;) necesse est, ut illud ad destinatum finem perveniat. Jam vero, si non parum nescio quid, sed longe plurimum limi aggeratur; perspicuum est, non dico ali-

quando, sed brevi eventurum id quod modo dicebamus. Quin, fieri jam id ipsum, apparet. *Maoticus* siquidem *lacus* jam nunc est oppletus: nam in plerisque illius partibus non ultra septem aut quinque ulnarum est ejus altitudo; ut sine itineris duce navigari magnis navibus non amplius possit. Et quum olim *mare* illud fuerit, Ponto conjunctum, ut consentiunt veteres; nunc *lacus* est aquæ dulcis, postquam maris aqua elisa est ab aggesta terra, & ingredien-

tium

10δὲ τῶν ποταμῶν εἰσβολῆς ἐπικρατούσης. ἔσται δὲ A.V. 534. Idem fiet Ponto.
καὶ περὶ τὸν Πόντον παραπλήσιον, καὶ γίγνεται νῦν
ἀλλ' οὐ λίαν τοῖς πολλοῖς ἐστὶ καταφανές, διὰ τὸ
μέγεθος τοῦ κοιλάματος. τοῖς μὲν τοι βραχέα συνε-
πιστήσασιν, καὶ νῦν ἐστὶ δῆλον τὸ γιγνόμενον.

Τοῦ γὰρ Ἰστρου πλείοσι στόμασιν ἀπὸ τῆς Εὐ- XLI. Ejus rei ratio & indicium.
ρώπης εἰς τὸν Πόντον εἰσβάλλοντος, συμβαίνει πρὸς
τοῦτον σχεδὸν ἐπὶ χίλια στάδια συνιστάναί ταινίαν,
ἡμέρας δρόμον ἀπέχουσιν τῆς γῆς· ἥ τις νῦν συνέ-
στηκεν ἐκ τῆς τοῖς στόμασιν εἰσφερομένης ἰλῦος·
ἐφ' ἣν, ἔτι πελάγιοι, τρέχοντες οἱ πλείοντες τὸν
Πόντον, λανθάνουσι ἐποκέλλοντες νυκτὸς ἐπὶ τοὺς
3τόπους. καλοῦσι δ' αὐτοὺς οἱ ναυτικοὶ Στήθη. Τοῦ Stethe, five dor- sa, ante ostia Istri.
δὲ μὴ παρ' αὐτὴν συνίστασθαι τὴν γῆν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ
πολὺ προωθῆσθαι τὸν χεῖρ, ταύτην νομιστέον εἶναι
4τὴν αἰτίαν. ἐφ' ὅσον μὲν γὰρ αἱ ῥύσεις τῶν ποτα-
μῶν διὰ τὴν βίαν τῆς Φορᾶς ἐπικρατοῦσι καὶ διω-

G 4

δοῦνται

10. παραπλήσιον. Putabam τὸ παραπλήσιον.

XLI. 2. ἐποκέλλ. ἐπικέλλοντες edd. cum Bav. Aug. 5 Regiis.

tium annuum influxus per-
vicit. Idem vero fiet etiam
Ponto; & jam nunc fit: sed
præ alvei magnitudine pa-
rum id vulgus observat; ve-
rum qui vel mediocriter at-
tendunt, jam nunc super eo
nihil dubitant.

41. Nam quum pluribus
ostiis ex Europa in Pontum
Ister præcipitet, efficitur in
Ponto & nunc obtinet *tænia*
quædam, five moles, per
mille circiter stadia in lon-
gum porrecta, diei unius
cursu distans a terra, ex li-

mo concreta quem ostia flu-
viorum deferunt. In quam
si hi, qui Pontum navigant,
dum adhuc in alto esse pu-
tant, incurrunt; accidit illis
noctu, ut imprudentes na-
vem in hæc loca impingant.
Stethe, id est, *dorsa* nautæ
vocant. Quod autem ægger
ille non propius terram cre-
scit, sed procul inde submo-
vetur, causam existimare
hanc oportet. Scilicet in
quantum influentia flumina
impetum præ ea, qua ferun-
tur, violentia servant, &
mare

Ol. 139. 4.
Doris in
Ponto,
ante ostia
Iltiri.

θοῦνται τὴν θάλατταν, ἐπὶ τοσοῦτο καὶ τὴν γῆν
καὶ πάντα τὰ φερόμενα τοῖς ρεύμασιν ἀνάγκη προ-
θεῖσθαι, καὶ μὴ λαμβάνειν μονὴν μηδὲ στάσιν ἀπλῶς.
ὅταν δὲ διὰ τὸ βεῖθος ἤδη καὶ πλῆθος τῆς θαλάτ-
της ἐκλύηται τὰ ρεύματα· τότε εἰκὸς ἤδη, κατὰ
φύσιν φερόμενον κάτω, μονὴν καὶ στάσιν λαμβάνειν
τὸν χεῦν. δι' αὐτὴν δὲ τῶν μὲν λάβρων καὶ μεγάλων
ποταμῶν, τὰ μὲν χάματα μακρὰν συνίσταται, τὰ
δὲ παρὰ τὴν χέρσον ἐστὶν ἀγχιβαδῆ· τῶν δ' ἐλατ-
τόνων καὶ πράως ρεόντων, παρ' αὐτὰς τὰς εἰσβο-
λὰς οἱ θῖνες συνίστανται. Μάλιστα δ' ἐκδηλον γί-
γνεται τοῦτο κατὰ τὰς τῶν ὀμβρῶν ἐπιφορὰς. καὶ
γὰρ τὰ τυχόντα τότε τῶν ρεόντων, ἐπειδὴν ἐπι-
κρατήσωσι τοῦ κύματος κατὰ τὴν εἰσβολὴν, προ-
θοῦσι τὸν χεῦν εἰς θάλατταν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε
πρὸς λόγον ἐκάστου γίγνεσθαι τὴν ἀπόστασιν τῇ
βίᾳ τῶν ἐμπιπτόντων ρευμάτων. Τῷ δὲ μεγέθει
τῆς προειρημένης ταινίας, καὶ καθόλου τῷ πλήθει
τῶν

mare protrudunt; in tan-
tum & limum, & quæcum-
que cursu aquarum devehun-
tur, protrudi necesse est,
neque moram ullam accipe-
re ad subsistendum potest.
Vbi vero, propter profundi-
tatem & immensitatem ma-
ris. Quentorum vis minuit;
ibi demum rationi naturæ-
que consentaneum est, ut
materia illa quæ aggeritur
subsidiat, & quieta firmaque
maneant. Propterea rapido-
rum magnorumque amnium
moles procul excitantur, &

prope terram mare altum
est: minorum vero flumi-
num & leviter fluentium,
prope ipsa ostia aggeres con-
sistunt. Maxime autem ma-
nifestum hoc fit, ubi magni
imbres cadunt: nam tunc
vel minimi amnes, superata
vi fluctuum circa ostium, li-
mum adeo longe protrudunt
in altum, ut, pro violentia
cujusque amnis in mare
se exonerantis, brevior aut
longior distantia intercedat.
De magnitudine autem illius
tæniæ, quam diximus Iltro
præ-

τῶν εἰσφερομένων λίθων καὶ ξύλων καὶ γῆς ὑπὸ τῶν
 ποταμῶν, οὐδαμῶς ἀπιστητέον· (εὐήθες γάρ·)
 θεωρῶντας ὑπὸ τὴν ὄψιν τὸν τυχόντα χειμάζοντα,
 ἐν βραχεὶ χρόνῳ πολλάκις ἐκχαραδρῶντα μὲν καὶ
 διακόπτοντα τόπους ἡλιβάτους, φέροντα δὲ πᾶν
 γένος ὕλης καὶ γῆς καὶ λίθων, ἐπιχώσεις δὲ ποιού-
 μενον τηλικαύτας, ὥστ' ἄλλοιοῦν ἐνίοτε, καὶ μὴδὲ
 γινώσκειν ἐν βραχεὶ χρόνῳ τοὺς αὐτοὺς τόπους.

A.V. 534.
 Dorfa in
 Ponto,
 ante ostia
 litri.

XLII.

Ἐξ ὧν οὐκ εἰκὸς θαυμάζειν, πῶς οἱ τηλικούτοι
 καὶ τοιοῦτοι ποταμοί, συνεχῶς ῥέοντες, ἀπεργάζον-
 τὰί τι τῶν προειρημένων, καὶ τέλος ἐκπληροῦσι τὸν
 Πόντον. οὐ γὰρ εἰκὸς, ἀλλ' ἀναγκαῖον γενέσθαι τοῦ-
 τὸ γε, προφαίνεται κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον. σημεῖον
 δὲ τοῦ μέλλοντος· ὅσα γὰρ ἐστὶ νῦν ἡ Μαιῶτις γλυ-
 κύτερα τῆς Ποντικῆς θαλάττης, τοσούτῳ θαρσύνεται
 διαφέρουσα προφανῶς ἡ Ποντικὴ τῆς κατ' ἡμᾶς.

Ponti
 aqua dul-
 cior,
 quam re-
 liqui ma-
 ris.

G 5

9. μὴδὲ γινώσκειν ἐξ ἧς ἐν βρ. χρ. suspicatus est Reisk.

XLII. 3. ὅσῳ. ὅσον Aug. Ibid. τοσούτῳ cum Vrsino dedit Casanb.
 Libri nostri omnes οὕτω.

prætendi, aut omnino de
 copia saxorum, lignorum,
 & terræ, quam invehunt
 amnes, non est quod fidem
 superare cuiquam ea res vi-
 deatur: stultum enim hoc
 fuerit: quum cernere sæpe
 sit oculis, quamvis parvum
 torrentem brevi tempore per
 loca præcelsa præruptaque
 meatus sibi confragosos ape-
 rire, & vi perrumpere, ma-
 teriam omne genus, ter-
 ramque, & saxa devehentem;
 loca vero, per quæ
 transit, usque adeo aggere
 complere, faciemque loco-

rum interdum penitus adeo
 immutare, ut modico tem-
 poris intervallo eadem loca
 non agnoscantur.

42. Quare mirari nemo
 debet, si tanti amnes, tam-
 que rapidi, continuo influxu,
 eorum quæ diximus aliquid
 efficiunt, ac tandem Pontum
 sunt impleturi. Nam recta
 ratione rem putantibus, non
 simile veri, sed necessarium
 videbitur, ut id ita fiat.
 Futuri porro argumentum
 est: quod, in quantum dul-
 cior Maiotis Pontico mari,
 in tantum differre palam est
 Ponti-

Ol. 139. 4. ἐξ ὧν δῆλον, ὡς, ὅταν ὁ χρόνος, ἐν ᾧ πεπληρῶσθαι συμβαίνει τὴν Μαίωτιν, τοῦτον λάβῃ τὸν λόγον πρὸς τὸν χρόνον, ὃν ἔχει τὸ μέγεθος τοῦ κοιλώματος πρὸς τὸ κοίλωμα, τότε συμβήσεται καὶ τὸν Πόντον τεναγῶδι καὶ γλυκύν καὶ λιμνώδι γενέσθαι, παραπλησίως τῇ Μαϊώτιδι λίμνῃ. καὶ θάττον δὲς τοῦτον ὑποληπτέον, ὅσα μείζους καὶ πλείους εἰσὶν αἱ ῥύσεις τῶν εἰς τοῦτον ἐκπιπτόντων ποταμῶν.

Narratio-
nes mira-
ratione
dijudi-
canda
sunt.

Ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν εἰρήδω πρὸς τοὺς ἀπίστως δια-
κειμένους, εἰ δὴ χώννυται καὶ νῦν, καὶ χωδῆσεσθαι
ποτε συμβήσεται τὸν Πόντον, καὶ λίμνη καὶ τένα-
γος ἔσται τὸ τηλικούτον πέλαγος. ἔτι δὲ μᾶλλον
εἰρήδω καὶ τῆς τῶν πλεῖζομένων ψευδολογίας καὶ
τερατείας χάριν· ἵνα μὴ παντὶ τῷ λεγομένῳ προσ-
κεχηνέναι παιδικῶς ἀναγκαζόμεθα διὰ τὴν ἀπε-
ρίαν· ἔχοντες δ' ἔχνη τῆς ἀληθείας ἐπὶ ποσόν, ἐξ
αὐτῶν ἐπικρίνειν δυνάμεθα τὸ λεγόμενον ὑπό τινων
ἀλη-

6. χώννυται ex Reg. B. & conject. Vrsini edidit Casaub. χώννυται Vat. Urb. Aug. Reg. A. Bav.

Ponticum a nostro. Ex quo apparet, ubi tempus, quo compleri Mæotim contigit, eadem proportionem fuerit auditum, quam proportionem inter se habent magnitudines alveorum; futurum tunc, ut Pontus dulcescat, fiatque ad instar paludis & lacus, haud secus ac Mæotis palus. Imo vero tanto citius hoc eveniturum existimare debemus, quo majora & plura flumina sunt, quæ in hunc præcipitant. Hæc igitur dicta sint adversus eos, quibus incre-

dibile videtur, Pontum & adimpleri jam nunc, & op-pletum iri quandoque, & tantum pelagus lacum paludemque aliquando futurum. Atque magis etiam adversus navigantium mendacia miraculosaque figmenta sunt hæc dicta: ne, propter imperitiam, more puerorum cogamur quidquid dictum fuerit ore hiante excipere; sed ut, vestigia atque indicia quædam veritatis habentes, per nos ipsos, verum sit, nec ne, quod quisque dixerit,

καὶ ληθῶς ἢ τούναντιον. Ἐπὶ δὲ τὸ συνεχὲς τῆς εὐ- A.V. 534.
καίρας τῶν Βυζαντίων ἐπάνιμεν.

Τοῦ δὲ στόματος, τοῦ τὸν Πόντον καὶ τὴν Προ- XLIII.
ποντίδα συνάπτοντος, ὄντος ἑκατὸν ἑκοσι σταδίων Deferi-
τὸ μῆκος, καθάπερ ἀρτίως εἶπομεν, καὶ τοῦ μὲν pto Bos-
Ἰεροῦ τὸ πρὸς τὸν Πόντον πέρας ὀρίζοντος, τοῦ δὲ pori
κατὰ Βυζάντιον διαστήματος, τὸ πρὸς τὴν Προπον- Thracii.
τίδα· μεταξὺ τούτων ἐστὶν Ἑρμαῖον, τῆς Εὐρώπης
ἐπὶ προοχῆς τινος ἀκρωτηριαζούσης ἐν τῷ στόματι
κείμενον, ὃ τῆς μὲν Ἀσίας ἀπέχει περὶ πέντε στά-
δια, κατὰ τὸν στενώτατον δὲ τόπον ὑπάρχει τοῦ
παντὸς στόματος· ἢ καὶ Δαρῆον ζευξάει Φασι τὸν
πόρον, καὶ ὃν χρόνον ἐποιεῖτο τὴν ἐπὶ Σκύδας διά-
βασιν. Κατὰ μὲν δὲ τὸν ἄλλον τόπον ἀπὸ τοῦ
Πόντου, παραπλήσιός ἐστιν ἡ Φορὰ τοῦ ρεύματος,
διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς παρ' ἐκάτερον τὸ μέρος τῶ
στόματι

XLIII. 1. εἶπομεν. εἶπον Vnt. Flor. Aug. Reg. A. Vrb. Vrsin. 2.
ἀκρωτηριαζούσης. Alii vulgo ἀκρωγειαζούσης. Ibid. στενώτατον.
Alii στενότατον, ὅς sic v. 4. iterum.

dixerit, dijudicare valeamus. Nunc redeamus ad reliquam opportunitatem situs Byzantiorum.

43. Quum igitur *fretum* illud, quod *Pontum & Propontidem* jungit, longitudinem habeat *stadiorum*, ut paullo ante dicebamus, centum & viginti: quumque ejus extremum, Ponto proximum, terminetur *Hiero*, (sive *Fano*;) alterum vero, Propontidem versus, eo intervallo quod est inter Byzantium & oram oppositam:

est in medio spatio isto ab Europæ latere *Hermæum*, id est, Mercurii fanum, rupi cuidam, instar promontorii in fretum prominenti, superstructum; stadiis quinque distans ab Asia, qua parte angustissimum est fretum. Vbi etiam dicitur *Darius*, quando infesto exercitu Scythas petiit, ponte fretum junxisse. In cetero igitur tractu inde a Ponto, quia similis est utraque ora hinc inde juxta fretum porrecta, etiam cursus aquæ ubique æqua-

Ol. 139. 4. στόματι παρηκόντων τόπων. Ἐπὰν δὲ εἰς τὸ τῆς 4
 Fluxus Εὐρώπης Ἑρμαῖον, ἥ στενώτατον ἔφαμεν εἶναι, φε-
 aquæ in Εὐρώπης Ἑρμαῖον, ἥ στενώτατον ἔφαμεν εἶναι, φε-
 freto va- ῥόμενος ἐκ τοῦ Πόντου καὶ συγκλειόμενος ὁ ῥοῦς βία
 rie reper- ῥόμενος ἐκ τοῦ Πόντου καὶ συγκλειόμενος ὁ ῥοῦς βία
 cussus, προσπίσῃ· τότε δὴ τραπεῖς, ὥσπερ ἀπὸ πληγῆς,
 ἐμπίπτει τοῖς ἀντικρὺ τῆς Ἀσίας τόποις. ἐκείθεν
 δὲ πάλιν, οἷον ἐξ ὑποστροφῆς, τὴν ἀνταπόδοσιν
 ποιεῖται πρὸς τὰ περὶ τὰς Ἑστίας ἄκρα καλούμε-
 να τῆς Εὐρώπης. ὁθεν αὖθις ὁρμήσας, προσπίπτει
 πρὸς τὴν Βοῦν καλουμένην· ὅς ἐστι τῆς Ἀσίας τό-
 πος, ἐφ' ὃν ἐπιστῆναί φασι πρῶτον οἱ μῦθοι τὴν Ἰώ
 περαιωθεῖσαν. πλὴν ὁ γε ῥοῦς, τὸ τελευταῖον ὁρμή-
 σας ἀπὸ τῆς Βοὸς, ἐπ' αὐτὸ φέρεται τὸ Βυζάντιον·
 περισχιθεὶς δὲ περὶ τὴν πόλιν, βραχὺ μὲν εἰς τὸν
 κόλπον αὐτοῦ διορίζει, τὸ καλούμενον Κέρας, τὸ δὲ
 πλεῖον πάλιν ἀπονέυει. διευτονεῖν μὲν οὖν οὐκ ἔτι 2
 δύναται πρὸς τὴν ἀντιπέραν χώραν, ἐφ' ἧς ἐστι
 Καλχηδών. πλεονάκεις γὰρ τὴν ἀνταπόδοσιν πε- 2

Langui-
dior fit
versus
Calche-
donem,

4. ἀντικρὺ. ἀντικρὺς Urb. ἀντίπερας Vnt. ἀντιπέρας Flor. 8.
 Καλχηδών. Καλχηδών Casaub. invitis mssis, & sic deinde con-
 stanter in hoc vocab.

æquabilis est. Postquam ve-
 ro delapsæ e Ponto aquæ
 fluxus, in angustias jam co-
 arctatus, magna cum vio-
 lentia in oram Europæam,
 ad *Hermæum*, qua angustissi-
 mum esse trajectum diximus,
 impulsus est; tunc, quasi
 accepto ictu, conversus, op-
 positus in Asia locis vehe-
 mens ingruit. Tum inde
 rursus, velut nova conver-
 sione facta, ad illa Europæ
 loca redit, quæ dicuntur ad
Hestias promontoria. Hinc
 iterum magno impetu Asiæ

locum petit, quem *Bouem*
 vocant; in quo, ut narrant
 fabulæ, trajecto freto, *Io*
 pedem primo posuit. Quo
 ex loco percussus fluxus,
 ad *Byzantium* ipsum postre-
 mo fertur. Vbi, circa ur-
 bem divisus, parvam sui par-
 tem sinui immittit, quem
Cornu vocant; pars vero
 major aquæ cursum inde
 avertit. Sed jam quidem
 languidior factus fluxus, ad
Calchedonem e regione sitam
 pervenire porro non potest.
 Sæpius enim ultro citroque
 reper-

ποιημένος, καὶ τοῦ πόρου πλάτος ἔχοντας, ἤδη περὶ Α. V. 534. τοῦτον τὸν τόπον ἐκλυόμενος ὁ ῥοῦς, οὐκ ἔτι βραχέας πρὸς ὀξείαν γωνίαν ποιῆται τὰς ἀνακλάσεις ἐπὶ τὴν περαιάν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς ἀμβλείαν. διόπερ ἀπολιπὼν τὴν τῶν Καλχηδονίων πόλιν, φέρεται διὰ πόρου.

Καὶ τὸ ποιοῦν τὴν μὲν τῶν Βυζαντίων πόλιν εὐ-
καρτοτάτην, τὴν δὲ τῶν Καλχηδονίων, τάναντία, XLIV.
τοῦτ' ἔστι τὸ νῦν ὑφ' ἡμῶν εἰρημένον· καίπερ ἀπὸ ^{Quanto}
τῆς ὀψews ὁμοίας ἀμφοτέραις δοκούσης εἶναι τῆς ^{commo-}
θέσεως πρὸς τὴν εὐκαρτίαν. ἀλλ' ὅμως εἰς τὴν μὲν ^{dior situs}
βουληθέντα καταπλεῦσαι οὐ ῥάδιον· πρὸς τὴν δέ, ^{Byzantii,}
καὶ μὴ βούλη, φέρεται κατ' ἀνάγκην ὁ ῥοῦς, καθά-
περ ἀετῖως ἔπομεν. Σημεῖον δὲ τούτου· ἐκ Καλ-
χηδόνας γὰρ οἱ βουλόμενοι διαίρειν εἰς Βυζάντιον, οὐ
δύνανται πλεῖν κατ' εὐθείαν διὰ τὸν μεταξὺ ῥοῦν·
ἀλλὰ

9. πεποιημένος. ποιούμενος Bau. Ang. Regii.

XLIV. 2. πρὸς τὴν δὲ. Veteres libri omnes πρὸς ἣν δὲ.

repercussus, nunc jam hoc loco, quia latius ibi fretum est, resolutio impetu cursus aquæ nequaquam amplius breves reciprocationes ad rectos angulos versus oppositam continentem facit, sed potius ad obtusos. Itaque, omissa urbe Calchedoniorum, per medium fretum fertur.

44. Quamobrem, cur Byzantinae urbis situs tantas commoditates habeat, Calchedoniorum tantas incommoditates, causa ea est, quam

jam ostendimus; quamquam loca intuentibus parem utriusque urbis situs commoditatem habere videtur. Verum enimvero ad alteram cupienti appellere, multum erit negotii: ad alteram, velis nolis, cursus aquæ te feret, sicuti modo dicebamus. Quod hoc etiam documento constat. Qui Calchedone Byzantium trajicere volunt, propter aquæ cursum qui in medio spatium est, rectam conficere navigationem non possunt: sed naves defle-

ΟΙ. 139. 4. ἀλλὰ παράγουσιν ἐπὶ τε τὴν Βοῦν, καὶ τὴν καλου-
 Quanto μένην Χρυσόπολιν· (ἣν Ἀθηναῖοι ποτε κατασχόντες,
 comino- Αλκιβιάδου γνώμῃ παραγωγιάζειν ἐπεβάλλοντο
 dior situs, πρῶτον τοὺς εἰς Πόντον πλέοντας·) καὶ τῷ ἔμπρο-
 Byzantii,θεν ἀφιάσιν κατὰ ῥοῖν, ᾧ φέρονται κατ' ἀνάγκην
 πρὸς τὸ Βυζάντιον. Ὅμοια δὲ τούτοις καὶ τὰ κα-
 τὰ τὸν ἐπὶ Θάτερα πλοῦν ἐστὶ τῆς Βυζαντίων πό-
 λεως. ἂν τε γὰρ ἀφ' Ἑλλησπόντου τρέχῃ τις τοῖς
 νότοις, ἂν τ' ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐκ τοῦ Πόντου
 τοῖς ἐτησίαις, παρὰ μὲν τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Βυζαν-
 τίων πόλεως ὁρθός, ἅμα δ' εὐπαρακόμιστος, ἐστὶν
 ὁ πλοῦς, ἐπὶ τὰ τῆς Προποντίδος στενὰ κατ' Ἀβυ-
 δὸν καὶ Σηστόν, καὶ κεῖθεν ὡσαύτως πάλιν ἐπὶ τὸ Βυ-
 ζάντιον. Ἀπὸ δὲ Καλχηδόνος παρὰ γῆν αἰεὶ τάναν-7

τία

4. ποτε κατασχ. ex Reg. B. edidit Casaub. Veteres libri omnes τότε
 κατασχ. quod teneri fortasse debuerat. Ibid. καὶ τῷ ἔμπρο. Perpe-
 ram Vnt. Flor. & Urb. τῶν ἔμπροθεν, omisso conjunctione. Debu-
 erunt fortasse τῷ δ' ἔμπροθεν. Ibid. κατὰ ῥοῖν. Vulgo κατὰ ῥοῖν.
 5. καὶ τὰ, ante κατὰ, abest a Bav. Ang. Reg. A. C. 6. κατ' Ἀβυ-
 δὸν. τὰ κατ' Ἀβυδὸν voluit Reisk. 7. παρὰ γῆν. παράγειν Bav.
 Ang. Reg. A. παράγειν δεῖ εἰς τάναντία τοῖς τοῖς suspicatus est
 Reiskius. Nobis suspicari liceat, verba γῆν αἰεὶ forsan ex τὴν
 Ἀσίαν esse depravata.

deflectunt *Bovem* versus, & *Chrysopolim* quam vocant: (quam urbem quum olim occupassent Athenienses, ex Alcibiadis consilio portorium exigere primi instituerunt ab eis, qui in Pontum navigabant:) deinde paululum ulterius provecti, descendētis aquæ cursui se permittunt, atque ita necessario Byzantium devehuntur. Similia his sunt, quæ navigantibus aut supra

aut infra Byzantium urbem solent evenire. Sive enim flantibus Austris ab Hellesponto, sive ad Hellespontum etefiis spirantibus e Ponto tendat aliquis; recta facilisque navigatio est secundum oram Europæ ab oppido Byzantium ad Propontidis fauces, ubi *Sestus* & *Abydos*; & inde rursus pariter versus Byzantium. A *Calchedone* vero, secundum Asiaticam oram, contraria ratio

τία τούτοις, διὰ τὸ κολπῶδη τὸν παράπλουν ὑπάρ-
 χειν, καὶ προτείνειν πολὺ τὴν τῶν Κυζικηνῶν χώραν.
 8αφ' Ἐλλησπόντου γὰρ φερόμενον εἰς Καλχηδόνα,
 χρεῖσθαι τῷ παρὰ τὴν Εὐρώπην πλῶ, κάπεται
 συνεγίζοντα τοῖς κατὰ Βυζάντιον τόποις, κάμπτειν
 καὶ προστρέχειν πρὸς τὴν Καλχηδόνα, διὰ τὸν ῥοῦν
 9 καὶ τὰ προειρημένα, δυσχερές. ὁμοίως δὲ πάλιν ἐκ-
 πλέοντα προστρέχειν εὐθέως τῇ Θράκῃ, τελέως
 ἀδύνατον, διὰ τε τὸν μεταξύ ῥοῦν, καὶ διὰ τὸ τοὺς
 ἀνέμους ἐκατέρους ἀντιπίπτειν πρὸς ἀμφοτέρας
 10 τὰς ἐπιβολάς. ἐπεὶ περ εἰσάγει μὲν εἰς τὸν Πόν-
 τον Νότος, ἐξάγει δὲ Βορέας· καὶ τούτοις ἀνάγκη
 χρεῖσθαι πρὸς ἐκάτερον τὸν δρόμον τοῖς ἀνέμοις.
 11 Τὰ μὲν οὖν τὴν κατὰ θάλατταν εὐκαιρίαν ποιῶντα
 Βυζαντίοις, ταῦτα ἐστὶ· τὰ δὲ τὴν κατὰ γῆν ἀκαι-
 ρίαν, τὰ μέλλοντα ρηθῆσεσθαι.

Τῆς

8. Pro γὰρ post Ἐλλησπόντου, videtur δὲ legendum, quod in ver-
 sione expressi.

ratio est; quoniam & fle-
 xuosa inter sinus navigatio
 est, & admodum prominet
 in mare ager Cyzicenorum.
 Petentibus autem Calchedo-
 nem ab Hellesponto, Euro-
 pæ littus legere, & deinde,
 ubi ad loca ventum fuerit
 Byzantio vicina, cursum fle-
 ctere & accedere ad Calche-
 donem, propter aquæ cur-
 sum & ea quæ diximus,
 difficile est. Similiterque
 rursus, si Calchedone exie-
 ris, Thraciam statim appel-

lere, nulla prorsus ratione
 queas; cum propter aquæ
 cursum, qui medius interve-
 nit; tum quod uterque ven-
 tus utrique navigationi con-
 trarius est. Nam in Pontum
 deducit Auster, educit vero
 Boreas: quibus ventis ad
 utrumque cursum utaris ne-
 cesse est. Quæ igitur By-
 zantiis tantam mari commo-
 ditatem præbent, hæc sunt:
 incommodorum vero quæ ter-
 ra accipiunt, causam ape-
 riant quæ jam dicemus.

Ol. 139. 4.

XLV.
A Thra-
cibus
continuis
bellis
premun-
tur By-
zantii.

Τῆς γὰρ Θράκης κύκλῳ περιεχούσης αὐτῶν τὴν
χώραν οὕτως, ὥστ' ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν
καθίηκειν, αἰδίων ἔχουσι πόλεμον καὶ δυσχερῆ πρὸς
τούτους. οὔτε γὰρ, παρασκευασάμενοι, καὶ κρατή-
σαντες αὐτῶν εἰσάπαξ, ἀποτρίψασθαι τὸν πόλε-
μον οἶοί τε εἶσι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀχλῶν καὶ τῶν
δυναστῶν. εἰάν τε γὰρ ἐνὸς περιγένωνται, τρεῖς ἐπι-
βαίνουσιν ἐπὶ τὴν τούτων χώραν ἄλλαι βαρύτεροι
δυνασταί. καὶ μὴν οὐδ', εἰζάντες, καὶ συγκαταβάν-
τες εἰς φόρους καὶ συνθήκας, οὐδὲν ποιοῦσι πλέον.
ἂν γὰρ ἐνὶ πρόωντάι τι, πενταπλασίους δι' αὐτὸ
τοῦτο πολέμιους εὐρίσκουσι. διόπερ αἰδῶ συνέχον-
ται καὶ δυσχερῆ πολέμῳ. τί γὰρ ἐπισφαλέστερον
ἀστυγείτονος Φαύλου; καὶ βαρβάρου πολέμου τί
δεινότερον; Οὐ μὴν, ἀλλὰ τούτοις τὸ παράπαν κα-
6

κοῖς

XLV. 2. ἀποτρίψασθαι ex doctorum virorum conject. corruxi. ἀπο-
τρίψασθαι edd. 5 mss. 4. πολέμιους. πολέμους edd. ex Bau.
5. αἰδῶ retinui ex edit. Lipsiens. 1816 habent editiones priores cum
mss. Ibid. Φαύλου ignoravit Vat. Flor. Aug. Reg. A. Vrb. 6.
ἀλλὰ ex conject. Vrsini recepit Casaub. pro ἄμα, quod est in mss. Ibid.
τούτοις. Γε'. τοιούτοις. ora Bau.

45. Quia enim Thracia
fines eorum cingit undique,
a mari ad mare pertinens;
perpetuum ac difficile cum
Thracibus bellum gerunt.
Ut enim, magnis belli ap-
paratibus usi, eos semel de-
bellent; tamen in posterum
gerendi cum iis belli mole-
stia se liberare non possunt,
propter barbarorum & dyna-
starum multitudinem. Nam
si unum populum superave-
rint, tres alii dynastæ po-
tentiores in priorum locum

succedunt. Sed nec, si ho-
stibus concesserint, & ad
pensitationem tributorum &
pacta ineunda descenderint,
quidquam tamen proficiunt.
Vbi enim aliquid uni indul-
serint, quinque mox pro uno
hostes, eo ipso illectos, nan-
ciscuntur. Propterea per-
petuo difficilique bello pre-
muntur. Nam quid mala
gente vicina periculosius?
aut quid bello terribilius
cum hoste barbaro? At hi,
cum hisce malis assidue in
terra

κοῖς παλαίοντες κατὰ γῆν, χωρὶς τῶν ἄλλων τῶν
 παρεπομένων τῷ πολέμῳ κακῶν, ὑπομένουσι τινὰ
 καὶ τιμωρίαν Ταντάλειον κατὰ τὸν ποιητὴν. ἔχον-
 τες γὰρ χώραν γενναιοτάτην, ὅταν διαπονήσωσι
 ταύτην, καὶ γένηται τὸ τῶν καρπῶν πλῆθος τῷ
 κάλλει διαφέρον, ἀπαιτα παραγεννηθέντες οἱ βάρ-
 βαροι τοὺς μὲν καταφθείρωσι, τοὺς δὲ συναθροί-
 σαντες ἀποφέρωσι· τότε δὴ, χωρὶς τῶν ἔργων καὶ
 τῆς δαπάνης, καὶ τὴν καταφθοράν θεώμενοι, διὰ
 τὸ κάλλος τῶν καρπῶν σχετλιάζουσι, καὶ βαρέως
 φέρουσι τὸ συμβαῖνον. Ἀλλ' ὅμως τὸν μὲν ἀπὸ τῶν
 Θρακῶν πόλεμον κατὰ τὴν συνήθειαν ἀναφέροντες,
 ἔμενον ἐπὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς δικαίων πρὸς τοὺς Ἕλλη-
 νας. προσεπιγενομένων δὲ Γαλατῶν αὐτοῖς τῶν περὶ
 Κομοντόριον, εἰς πᾶν ἦλθον περιστάσεως.

A. V. 534.
 Tanta-
 leum sup-
 plicium
 patiuntur
 Byzantii.

Comon-
 torius rex
 Gallo-
 rum.

Οὗτοι

6. κατὰ γῆν. Vulgo κατὰ γῆς. 7. παραγεννηθέντες. παραγεγονό-
 τες Flor. Ibid. Alii rectius fortasse καταφθείρουσι ἢ ἀποφέρουσι.
 9. ἀναφέροντες. Vulgo alii φέροντες. 10. Κομοντόριον. Κομεν-
 τόριον h. l. Bav. sed super e superscr. est o ab ead. manu.

terra luctantes, præter reli-
 quas belli calamitates, sup-
 plicium etiam quoddam Tan-
 taleum, ut vocat poëta, susti-
 nent. Quum enim agrum
 habeant uberrimum, post-
 quam magno labore eum ex-
 coluerunt, & fructuum opti-
 morum ingens copia prove-
 nit; ecce dein barbaros, qui
 partim illos perdunt, partim
 collectos auferunt. Tum
 vero Byzantii, cum præter
 operam impensam, & sum-
 tus in eam rem factos, ocu-
 lis suis perdi fruges vident,
 præstantiam fructuum de-
 plorant, & fortunam suam
 ferunt indignissime. Sed
 hoc tamen cum Thracibus
 bellum longa mali affluetu-
 dine tolerantes, antiqua ju-
 ra cum Græcis populis serva-
 verunt. Postea vero quam
 ad priora mala accessere Gal-
 li, duce Comontorio, afflicta
 modis omnibus conditio eo-
 rum fuit.

Ol. 139. 4. Οὔτοι δ' ἐκίνησαν μὲν ἅμα τοῖς περὶ Βρέννον ἐκ
 XLVI. τῆς οἰκείας· διαφυγόντες δὲ τὸν περὶ Δελφούς κίν-
 Galli, δυνον, καὶ παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον,
 devictis εἰς μὲν τὴν Ἀσίαν οὐκ ἐπεραιώθησαν· αὐτοῦ δὲ
 Thraci- κατέμειναν, διὰ τὸ φιλοχωρῆσαι τοῖς περὶ τὸ Βυ-
 bus, pre- ζάντιον τόποις. οἱ καὶ κρατήσαντες τῶν Θρακῶν,
 mupt By- καὶ κατασκευασάμενοι βασιλεῖον τὴν Τύλην, εἰς
 zantios. ὀλοσχερῇ κίνδυνον ἤγον τοὺς Βυζαντίους. Κατὰ μὲν 3
 Tule, re- οὖν τὰς ἀρχαῖς ἐν ταῖς ἐφόδοις αὐτῶν, ταῖς κατὰ
 gia Gal- Κομοντόριον, τὸν πρῶτον βασιλεύσαντα, δῶρα διε-
 lorum. τέλουν οἱ Βυζάντιοι δίδόντες, ἀνὰ τρισχιλίους, καὶ
 πεντακισχιλίους, ποτὲ δὲ καὶ μυρίους χρυσούς, ἐφ'
 ᾧ μὴ καταφθίρην τὴν χώραν αὐτῶν. τέλος δ' 4
 ἠναγκάσθησαν ὀγδοήκοντα τάλαντα συγχωρῆσαι
 Cavarus, φόρον τελεῖν κατ' ἐνιαυτὸν, ἕως εἰς Καύαρον· ἐφ' οὗ
 rex Gal- κατελύθη μὲν ἡ βασιλεία, τὸ δὲ γένος αὐτῶν ἐξε-
 lorum. φθάρη πᾶν, ὑπὸ Θρακῶν ἐκ μεταβολῆς ἐπικρατη-
 σέν.

XLVI. 2. Τύλην. Τύλην legendum auctore Steph. Byz. 4. Καύαρον.
 Mendose h. l. libri omnes Κλύαρον.

46. Hi Galli pars eorum
 erant, qui cum Brenno pa-
 tria excefferunt: verum isti,
 periculo ad Delphos defun-
 cti, ubi ad Hellespontum ve-
 nerunt, nequaquam in Asiam
 trajecerunt: sed bonitate a-
 grorum circa Byzantium ca-
 pti, sedes ibidem posuerunt.
 Deinde Thracibus devictis,
 ac regni sui sede Tulæ insti-
 tuta, ultimum Byzantiis pe-
 riculum creaverunt. Et ini-
 tio quidem, quoties primus
 illorum rex Comontorius in-

cursavit fines eorum, mune-
 ris specie pendere solebant
 Byzantii terna aut quina au-
 reorum millia; interdum &
 denum millium numeratione
 vastationem agrorum suo-
 rum redimebant. Tandem
 vero LXXX annua talenta
 stipendii nomine pendere
 coacti sunt, usque ad tem-
 pora Cavaris; quo imperan-
 te regnum est eversum, &
 universa gens, a Thracibus
 versa vice debellata, fundi-
 tus interiit. Illis igitur tem-
 poribus

ἰθὺν. ἐν οἷς καιροῖς ὑπὸ τῶν φόρων πιεζόμενοι, τὸ Α. V. 534.
 μὲν πρῶτον ἐπρέσβευον πρὸς τοὺς Ἑλληνας, δεόμε-
 νοι σφίσι βοηθεῖν καὶ συγχωρηγεῖν εἰς τοὺς περιε-
 βοτῶτας καιροὺς. τῶν δὲ πλείστων παρολιγωροῦν.
 τῶν, ἐνεχέρισαν ἐπαναγκαζέντες παραγωγιάζεν
 τοὺς εἰς τὸν Πόντον πλέοντας.

Byzanti
 vestigal
 exigunt a
 navigan-
 tibus in
 Pontum.
 XLVII.

Μεγάλης δὲ γενομένης τῆς ἀλυσιτελείας καὶ
 δυσχεροῦς πᾶσιν ἐκ τοῦ τέλος πράττειν τοὺς Βυ-
 ζαντίους τῶν ἐξαγομένων ἐκ τοῦ Πόντου, δεινὸν
 ἠγούντο· καὶ πάντες ἐνεκάλουν οἱ πλοιζόμενοι τοῖς
 Ῥόδιοις, διὰ τὸ δοκεῖν τούτους προεστάναι τῶν κατα
 Ῥαδάττιαν. ἐξ οὗ συνέβη Φῶνα τὸν πόλεμον, ὑπὲρ
 τοῦ νῦν ἡμῶς ἱστορεῖν μέλλομεν. Οἱ γὰρ Ῥόδιοι, συν-
 ἐξεγερθέντες ἅμα μὲν διὰ τὴν σφετέρην βλάβην,
 ἅμα δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν πέλας ἐλάττωσιν· τὸ μὲν
 πρῶτον παραλαβόντες τοὺς συμμάχους, ἐπρέσ-
 βευον πρὸς τοὺς Βυζαντίους, ἀξιοῦντες καταλύσειν
 αὐτούς

Rhodii
 frustra
 legatos
 mittunt
 Byzan-
 tium.

H 2

5. πιεζόμενοι. πιεζούμενοι Vat.

XLVII. 3. καταλύσειν. καταλύειν anstare Vrsino edidit Casaub.

poribus Byzantii, tributo-
 rum magnitudine oppressi,
 principio legationes ad Græ-
 cos mittere, opem atque
 auxilium petentes, & in
 adversis subsidium aliquod.
 Eam petitionem cum pleri-
 que omnes Græci insuper
 habuissent, portorium ab iis,
 qui in Pontum navigabant,
 exigere instituerunt, necessi-
 tate eo adacti.

ex ea re damnum ingens at-
 que incommodum sentire,
 facinusque indignum dicere:
 Rhodios denique, qui maris
 imperium tenere videbantur,
 incusare cuncti qui maria
 exercebant. Atque ex istis
 causis bellum illud conflatum
 est, de quo nunc dicturi
 sumus. Rhodii enim,
 tum propriis detrimentis ex-
 citati, tum aliorum quoque
 damnis moti, principio lega-
 tionem, fociis etiam assum-
 ptis, ad Byzantios mittunt;
 postulantes, ut impositum
 porto-

47. Vbi vero Byzantiis
 Ponticæ merces vestigal pen-
 dere cœperunt, mox omnes

Ol. 139. 4. αὐτοὺς τὸ παραγώγιον. Οὐκ ἐντρεπομένων δὲ τοῖς 4
 ὅλοις, ἀλλὰ πεπεισμένων δίκαια λέγειν ἐκ τῆς ἀντι-
 καταστάσεως τῆς γενομένης παρ' αὐτοῖς τῶν περὶ
 τὸν Ἑκατοντόδωρον καὶ Ὀλυμπιόδωρον πρὸς τοὺς
 τῶν Ῥοδίων πρεσβευτὰς· (οὗτοι γὰρ τότε προέστη-
 σαν τοῦ τῶν Βυζαντίων πολιτεύματος·) τότε μὲν
 ἀπηλλάγησαν οἱ Ῥόδιοι, περᾶντες οὐδέν. ἐπανελ-6
 θόντες δὲ, τὸν πόλεμον ἐψηφίσαντο τοῖς Βυζαντίοις,
 διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. καὶ παραυτίκα πρεσ-7
 βευτὰς ἐξάπέστελλον πρὸς Προυσίαν, παρακαλοῦν-
 τες καὶ τοῦτον εἰς τὸν πόλεμον· ἤδεσαν γὰρ τὸν
 Προυσίαν παρατριβόμενον ἐκ τινων πρὸς τοὺς Βυ-
 ζαντίους.

Bellum
Byzantiis
decer-
nunt
Rhodii.

Prusias
focius
Rhodio-
rum.

XLVIII.
Socii By-
zantio-
rum,
Attalus,

Τὸ δὲ παραπλήσιον ἐποιοῦν καὶ Βυζάντιοι. πρὸς
 τε γὰρ Ἀττάλον καὶ πρὸς Ἀχαιοὺς ἔπεμπον πρέσ-
 βεις, δεόμενοι σφίσι βοηθεῖν. Ὁ μὲν οὖν Ἀττάλος 2
 ἦν πρόθυμος· εἶχε δὲ βραχεῖαν τότε ῥοπήν, ὥς ἂν
 ὑπ'

4. Ἑκατοντόδωρον. Forf. Ἑκατόδωρον, ut Reiskio placuit. Hecaton-
 dorum vocat Perottus.

XLVIII. 2. βραχεῖαν. βαρεῖαν Bav. Aug. Reg. A.

portorium tollerent. Cui po-
 stulationi quum morem nul-
 lo modo gererent Byzantii;
 quippe quibus, re ab Heca-
 tondoro & Olympiodoro,
 qui summum tunc magistra-
 tum apud eos obtinebant,
 publice cum legatis disce-
 ptata, persuasum esset ju-
 stam suam esse causam; in-
 fecta re discesserunt Rhodii.
 Domumque reversi, bellum
 adversus Byzantios, propter
 prædictas causas, decreve-

runt. Itaque missis illico ad
Prusiam legatis, ad societa-
 tem belli ipsum hortantur:
 norant enim, Prusiam certis
 de causis esse Byzantiis in-
 fensum.

48. Rhodiorum exemplum
 secuti sunt & *Byzantii*; qui
 & ab Attalo, & ab Achæo
 per legatos auxilium petie-
 runt. Et erat quidem *Atta-*
lo voluntas prompta: sed, qui
 ab Achæo intra paterni rei
 fini fines erat compulsus,
 momen-

307 Ἀχαιοῦ συνεληλαμένος εἰς τὴν πατρίαν ἀρχήν. A.V. 534.
 Ὁ δὲ Ἀχαιὸς, κρατῶν μὲν τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύ- Et Achæ-
 ρου, βασιλεία δὲ προσφάτως αὐτὸν ἀναδεδειχώς, us, rex
 ἐπηγγέλλετο βοηθήσειν. ὑπάρχων δ' ἐπὶ ταύτης τῆς Asia cis
 προαιρέσεως, τοῖς μὲν Βυζαντίοις μεγάλην ἐλπίδα Taurum.
 παρεσκεύαζε, τοῖς δὲ Ῥοδίοις καὶ Προυσίᾳ τάναντία
 καταπλήξιν. Ἀχαιὸς γὰρ ἦν μὲν Ἀντιόχου συγ-
 γενῆς, τοῦ παρεληφότος τὴν ἐν Συρίᾳ βασιλείαν·
 ἐγκρατὴς δ' ἐγένετο τῆς προειρημένης δυναστείας,
 ἐπὶ τῶν τοιαύτας αἰτίας. Σελεύκου μεταλλάξαν- Achæus,
 τος τὸν βίον, ὃς ἦν Ἀντιόχου τοῦ προειρημένου πα- Seleuci
 τῆς, διαδεξαμένου δὲ τὴν βασιλείαν Σελεύκου, πρεσ- comes in
 βυτάτου τῶν υἱῶν· ἅμα τούτῳ διὰ τὴν οἰκειότητα expedit.
 συνυπερέβαλε τὸν Ταῦρον, δυσὶ μάλιστα πῶς ἔτεσι adv. At-
 πρότερον τῶν νῦν λεγομένων καιρῶν. Σέλευκος γὰρ talum,
 ὁ νέος, ὡς θάττον παρέλαβε τὴν βασιλείαν, πυν-
 θανόμενος Ἀττάλῳ πᾶσαν ἤδη τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ

H. 3

Ταύρου

momentum ad victoriam af-
 ferre poterat non fane ma-
 gnum. Achæus vero, qui
 in regionibus Asiæ cis Tau-
 rum late dominabatur, &
 Regis nomen paullo ante
 assumerat, auxilia Byzanti-
 is promisit. Atque is, has
 partes amplexus, Byzantiis
 spem magnam; Rhodiis con-
 tra, & Prusiæ, ingentem ter-
 rorem iniecit. Hic siquidem
 Achæus cognatione Antio-
 chum illum contingebat, qui
 in regnum Syriæ successer-
 rat: dominatum vero, quem

diximus, ob hujuscemo-
 di causas erat consecutus.
 Postquam Seleucus, pater
 Antiochi modo nominati,
 fatis concessisset, regnum-
 que illius Seleucus filius na-
 tu maximus accepisset; cum
 hoc Achæus, propter fami-
 liaritatem cognationemque,
 Taurum superavit, duobus
 circiter annis, priusquam ea
 gererentur, de quibus hic
 agimus. Iunior enim Se-
 leucus, statim a suscepto re-
 gno certior factus, Attalum
 omnem jam cis Taurum
 Asiam

Ol. 139.4. Ταύρου δυναστείαν ὑφ' αὐτὸν πεποιῆσθαι, παρω-
 Et cædis ^{μήθ' ἢ βοηθεῖν τοῖς σφετέροις πράγμασιν. ὑπερβα-}
 Seleuci ^{λὼν δὲ μεγάλη δυνάμει τὸν Ταῦρον, καὶ δολοφονη-}
 vindex, ^{θεὶς ὑπὸ τε Ἀπατουρίου τοῦ Γαλάτου καὶ Νικάνο-}
^{ρος, μετήλλαξε τὸν βίον. Ἀχαιοὶ δὲ κατὰ τήν,}
^{ἀναγκαιότητα τὸν Φόνον αὐτοῦ μετήλθε παραχρη-}
^{μα, τοὺς περὶ τὸν Νικάνορα καὶ τὸν Ἀπατούριον}
^{ἀποκτείνας· τῶν δὲ δυνάμεων καὶ τῶν ὅλων πραγ-}
^{μάτων Φρονίμως καὶ μεγαλοψύχως προέστη. τῶν}
^{γὰρ καιρῶν παρόντων αὐτῶ, καὶ τῆς τῶν ὅχλων}
^{ὀρμῆς συντρεχούσης εἰς τὸ διάδημα περιθέσθαι·}
^{τοῦτο μὲν οὐ προείλετο ποιῆσαι· τηρῶν δὲ τὴν βα-}
^{σιλείαν Ἀντιόχῳ τῷ νεωτέρῳ τῶν υἱῶν, ἐνεργῶς ἐπι-}
^{πορευόμενος, ἀνεκτάτο τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου}
^{πᾶσαν. Τῶν δὲ πραγμάτων αὐτῶ παραδόξως εὐ-¹¹}
^{ροούντων, ἐπεὶ τὸν μὲν Ἀττάλον εἰς αὐτὸ τὸ Πέρ-}
^{γαμον}

Spreto
 Antio-
 cho, dia-
 dema su-
 mit.

8. ὑπερβαλὼν ex emend. Casauboni est. Libri omnes ὑπερβάλλον.
 10. συντρεχούσης. συνεργούσης Vat. Flor. Aug. Reg. A.

Asiam suo imperio subje-
 cisse, rebus suis consulendi
 impetum cepit. Sed ubi
 Taurum magno cum exer-
 citu esset transgressus, dolo
 appetitus ab *Apaturio* Gal-
 lo & *Nicanore*, vitam cum
 morte commutavit. Hujus
 cædem *Achaus* e vestigio
 ulciscens, tamquam occisi
 cognatus, *Apaturium* & *Ni-*
canorem trucidavit: copias
 vero & res universas, cum
 prudentia, tum magnitudine
 animi singulari, administra-

vit. Nam quum diadema-
 tis capiti imponendi occa-
 sionem esset nactus, accede-
 retque etiam populorum vo-
 luntas, regnum illi certatim
 deferentium, ipse inclinare
 animum in eam partem no-
 luit: sed *Antiocho*, juniore
 ex filiis, imperium conser-
 vans, per omnes regiones
 bellum circumferens, quid-
 quid cis Taurum fuerat amif-
 sum recepit. Verum idem,
 postquam *Attalum* in ipsam
 urbem Pergami conclusisset,
 omnia-

γαμον συνέκλεισε, τῶν δὲ λοιπῶν πάντων ἦν ἐγκρα-
 τῆς, ἐπαρθεῖς τοῖς εὐτυχήμασι, παρὰ πόδας ἐξώ-
 ικελε. καὶ, διάδημα περιθέμενος, καὶ βασιλέα προ-
 αγορεύσας αὐτὸν, βαρύντατος ἦν τότε καὶ φοβερώ-
 τατος τῶν ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου βασιλέων καὶ δυ-
 ι3ναστῶν. Ὡ, καὶ μάλιστα τότε Βυζάντιοι πιστεύ-
 σαντες, ἀνεδέξαντο τὸν πρὸς τοὺς Ῥοδίους καὶ Πρου-
 σίαν πόλεμον.

Ὁ δὲ Προυσίας ἐνεκάλει μὲν πρότερον τοῖς Βυ-
 ζαντίοις, ὅτι ψηφισαμένων τινὰς εἰκόνας αὐτοῦ, ^{Cauffæ}
 ταύτας οὐκ ἀνεδίδεσαν, ἀλλ' εἰς ἐπισυρμὸν καὶ λή- ^{irarum}
 2θην ἄγει. δυσηρέσται δ' αὐτοῖς καὶ ἐπὶ τῷ πᾶσαν ^{Prusæ in}
 προσενέγκασθαι φιλονεικίαν, εἰς τὸ διαλύσαι τὴν ^{Byzantios}
 Ἀχαιοῦ πρὸς Ἀττάλον ἔχθραν καὶ τὸν πόλεμον.
 νομίζων, κατὰ πολλοὺς τρόπους ἀλυσιτελῇ τοῖς αὐ-
 3τοῦ πράγμασιν ὑπάρχειν τὴν ἐκείνων φιλίαν. ἤρε-
 διζε δ' αὐτὸν καὶ τὸ δοκεῖν, Βυζαντίους πρὸς μὲν

H 4

Ἀττά-

XLIX. 1. εἰκόνας αὐτοῦ. Ἀν αὐτῷ?

omniaque alia in potestatem
 suam redeget, inopinato
 rerum successu elatus, e ve-
 stigio ab honestis consiliis
 deflexit: & quum diadema
 sumisset, nomenque Regium
 adscivisset, omnium cis Tau-
 rum regum ac dynastarum
 potentissimus erat, maxime-
 que formidabilis. Quo &
 Byzantii potissimum tunc
 freti, bellare cum Rhodiis &
 Prusia sunt ausi.

49. Iampridem Prusias eo
 nomine Byzantiis succense-

bat, quod imagines, quas
 sibi decreverant, non dedi-
 casset; sed in moram atque
 oblivionem rem istam traher-
 ent. Idem præterea infen-
 sus eisdem erat, quod ad
 dirimendas inimicitias inter
 Achæum & Attalum tantum
 studii adhibuerant, ut nihil
 supra: multis enim modis da-
 mnosam rebus suis esse illo-
 rum mutuam amicitiam exi-
 stimabat. Accedebat etiam
 hoc iræ incentivum, quod
 Byzantii ad Attalum quidem,
 Miner-

Ol. 139. 4. Ἀττάλον εἰς τοὺς τῆς Ἀθηναίων ἀγῶνας τοὺς συνδύ-
 σοντας ἔξαπεσταλκέναι· πρὸς αὐτὸν δ' εἰς τὰ Σω-
 τήρια, μηδένα πεπομφέναι. Διόπερ, ἐκ πάντων
 τούτων ὑποικουρούμενης παρ' αὐτῷ τῆς ὀργῆς, ἄσμε-
 νος ἐπελάβετο τῆς τῶν Ῥοδίων προφάσεως· καὶ
 συγκαταθέμενος τοῖς πρεσβευταῖς, ἐκείνους μὲν
 ᾤετο δεῖν κατὰ θάλατταν πολεμεῖν, αὐτὸς δὲ κατὰ
 γῆν οὐκ ἐλάττω βλάψεν ἔδοξε τοὺς ὑπεναντίους.

Initium Belli Rhodior. cum Byzant. Ὁ μὲν οὖν Ῥοδίων πρὸς Βυζαντίους πόλεμος, διὰς
 ταῦτα καὶ τοιαύτην ἔλαβε τὴν ἀρχήν.

Byzant. L. Οἱ δὲ Βυζάντιοι τὸ μὲν πρῶτον ἐβρωμένως ἐπο-
 λέμουν· πεπεισμένοι, τὸν μὲν Ἀχαιοὺς σφίσι βοη-
 θεῖν, αὐτοὶ δὲ, τὸν Τιβοίτην ἐκ τῆς Μακεδονίας
 ἐπαγαγόντες, ἀντιπεριστήσιν τῷ Προυσία φόβους
 καὶ κινδύνους· ὅς, κατὰ τὴν προειρημένην ὁρμὴν πο-
 λεμῶν, παρείλετο μὲν αὐτῶν τὸ καλούμενον ἐπὶ τοῦ
 στόμα-

Prusias
 Byzantiis
 Hieron
 adimit.

5. καὶ τοιαύτην. καὶ ταύτην Flor.

L. I. Τιβοίτην. Τιβίτην edd. ex Bav. Rectius forsan fuerit Ζιβοίτην.

Minervæ ludicrum celebra-
 tem, legatos, qui solenni-
 bus interessent, misissent;
 quum ad ipsum, *Soteriorum*
 follemne agitantem, nemo
 ab eisdem fuisset missus.
 Qui igitur ex omnibus hisce
 caussis latentem in præcor-
 diorum penetralibus iram
 foveret, oblatam a *Rhodiis*
 occasionem avidè arripuit;
 & cum legatis ita constituit,
 ut *rem mari gerere* illis sua-
 deret; ipse, non minora ho-
 stibus detrimenta se terra il-
 laturum, polliceretur. Hæ

funt caussæ, hoc principium
 belli, quod Rhodii cum By-
 zantiis gesserunt.

50. Iam *Byzantii* per ini-
 tia quidem strenuè bellum
 faciebant; dum & a parti-
 bus suis *Achaum* stare con-
 fidunt, & accito e Mace-
 donia *Tibæte*, *Prusiæ*, quem
 metuebant, belli metum ac
 periculum vicissim se allatu-
 ros sperant. Nam *Prusias*,
 animi sui impetum illum se-
 cutus de quo diximus, By-
 zantios bello aggressus, *Hie-
 ron* ad introitum freti situm
 illis

ιστόματος Ἰερὸν· (ὃ Βυζάντιοι μικροῖς ἀνώτερον χρό- A.V. 534.
νοῖς μεγάλων ὠνησάμενοι χρημάτων ἐσφετερίσαντο,
διὰ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ τόπου· βουλόμενοι μηδεμίαν
ἀφορμὴν μηδενὶ καταλιπεῖν, μήτε κατὰ τῶν εἰς τὸν
Πόντον πλεόντων ἐμπορέων, μήτε περὶ τοὺς δούλους,
καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς τῆς θαλάττης ἐργασίας.) παρεί-
λετο δὲ καὶ τὴν ἐπὶ τῆς Ἀσίας χώραν, ἣν κατεῖχον
Βυζάντιοι τῆς Μυσίας πολλοὺς ἤδη χρόνους. Οἱ δὲ Rhodio-
ῤόδιοι, πληρώσαντες ναῦς ἕξ, ἅμα δὲ ταύταις πα- rum
ρά τῶν συμμάχων προσλαβόντες τέτταρας, καὶ classis.
ναύαρχον προχειρισάμενοι Ξενόφαντον, ἔπλεον ἐφ'
Ἑλλησπόντου δέκα ναυσί. καὶ ταῖς μὲν λοιπαῖς ὀρ-
μοῦντες περὶ Σηστόν, ἐκάλυσον τοὺς πλεόντας εἰς
τὸν Πόντον· μιᾷ δ' ἐκπλεύσας ὁ ναύαρχος, κατε-
πείραζε τῶν Βυζαντίων, εἴ πως ἤδη μεταμέλοντο,
καταπεπληγμένοι τὸν πόλεμον. τῶν δ' οὐ προσε-
χόντων, ἀπέπλευσε· καὶ, παραλαβὼν τὰς λοιπὰς
H 5 ναῦς,

6. ὀρμοῦντες correxi. Perperam vulgo omnes ὀρμῶντες.

illis ademit: quod quidem navibus instructis, quatuor
ipfi paucis ante annis, ma- item aliis sociorum acceden-
gna pecuniæ vi emtum, pro- tibus, decem navium classe,
pter opportunitatem loci, cui *Xenophantum* præfeca-
acquisiverant; nemini subfi- runt, Hellepontum petunt.
dium ullum aut refugium re- Ibi reliquæ, in ancoris stan-
licturi, nec eis qui mercan- tes circa Sestum, navigatio-
di caussa in Pontum naviga- nem Pontum versus impe-
rent, nec qui mancipia inde diebant: unam nauarchus
peterent, denique ne eis qui- abducit ad tentandos Byzan-
dem qui piscatoriam in illo- tiorum animos, ecquid, tan-
mari exercerent. Ademit to belli apparatu territi, con-
præterea iisdem *Prusias* eam filium mutarent. Qui quum
Myssia partem, quam in Asia rationem ejus nullam habe-
alongo jam tempore Byzan- rent, abiit *Xenophantus*;
tii tenuerant. *Rhodi*, fex ceterisque assumtis navibus,
Rhodum

Ol. 139. 4. ναῦς, ἀπῆρε πάσαις εἰς τὴν Ῥόδον. Οἱ δὲ Βυζάν-8
 τιοι πρὸς τε Ἀχαιοὺς ἔπεμπον, ἀξιοῦντες βοηθεῖν.
 Tibætas ἐπὶ τε τὸν Τιβοίτην ἐξαπέστειλλον τοὺς ἄξοντας
 patruus αὐτὸν ἐκ τῆς Μακεδονίας. ἐδόκει γὰρ οὐχ ἥττον ἢ 9
 Prusiæ. Βιθυνῶν ἀρχὴ Τιβοίτη καθήκειν ἢ Προυσία, διὰ τὸ
 πατρὸς ἀδελφὸν αὐτὸν ὑπάρχειν τῷ Προυσία.
 Οἱ δὲ Ῥόδιοι, θεωροῦντες τὴν τῶν Βυζαντίων ὑπό-10
 στασιν, πραγματικῶς διενόηθησαν πρὸς τὸ καδι-
 κέδαι τῆς προθέσεως.

LI. Ὁρῶντες γὰρ, τὸ συνέχον τοῖς Βυζαντίοις τῆς
 ὑπομονῆς τοῦ πολέμου, κείμενον ἐν ταῖς κατὰ τὸν
 Ἀχαιοὺς ἐλπίσι· θεωροῦντες δὲ, τὸν πατέρα τοῦ
 Andromachum, Ἀχαιοῦ κατεχόμενον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τὸν δ' Ἀχαιοὺς
 patrem Achæi, περὶ πλείστου ποιούμενον τὴν τοῦ πατρὸς σωτηρίαν·
 captivum Alexandriæ, ἐπεβάλλοντο πρᾶσβεύειν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, καὶ
 παραιτεῖσθαι τὸν Ἀνδρόμαχον· καὶ πρότερον μὲν ἐκ
 παρέργου τοῦτο πεποιηκότες, τότε δὲ ἀληθινῶς
 σπεύ-

LI. 1. τοῦ Ἀχαιοῦ. τὸν Ἀχαιοῦ Flor.

Rhodium cum universa classe est reversus. Byzantii interea & ad Achæum miserunt, qui auxilia poscerent; & ad Tibæten, qui ipsum e Macedonia adducerent. Estimabatur enim, Bithynorum regnum pari jure ad Tibæten pertinere, atque ad Prusiam, cujus ipse patruus erat. At Rhodii, ubi constantem hanc fiduciam Byzantium cernunt, sollemnem rationem excogitarunt perficiendi quod optabant.

51. Animadvertentes enim, Byzantium constantiam circa belli negotium eo præcipue niti, quod in Achæo spes locatas habebant: quum non ignorarent, Achæi patrem captivum Alexandriæ detineri, cujus libertatem atque salutem maximi ipse æstimaret; consilium iniierunt legationis ad Ptolemæum mittendæ, qua Andromachum condonari sibi peterent. Atque id ipsum quidem jam & antea, nec tamen tam professo studio, fece-

σπεύδοντες ὑπὲρ τοῦ πράγματος, ἵνα προσεγγεῖν ἂν. 534.
 μενοι πρὸς τὸν Ἀχαιὸν τὴν χάριν ταύτην, ὑπό-
 χρεων αὐτὸν ποιήσωνται πρὸς πᾶν τὸ παρακαλού-
 ζμενον. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος, παραγενομένων τῶν πρέσ- A Ptole-
 βων, ἐβουλεύετο μὲν παρακατέχειν τὸν Ἀνδρόμα- mæo de-
 χον, ἐλπίζων αὐτῷ χρησέσθαι πρὸς καιρὸν, διὰ τὸ precan-
 τά τε πρὸς τὸν Ἀντίοχον ἄκριτα μένειν αὐτῷ, καὶ tar Rho-
 τὸ τὸν Ἀχαιὸν, ἀναδεδειχότα προσφάτως αὐτὸν dii.
 βασιλέα, πραγμάτων εἶναι κύριον ἱκανῶν τινων.
 ἦν γὰρ Ἀνδρόμαχος, Ἀχαιοῦ μὲν πατὴρ, ἀδελφὸς
 δὲ Λαοδίκης, τῆς Σελεύκου γυναικός. οὐ μὲν, ἀλλὰ
 προσκλίνων τοῖς Ῥοδίοις ὁ Πτολεμαῖος κατὰ τὴν
 ὕλην αἵρεσιν, καὶ πάντα σπεύδων χαρίζεσθαι, συνε-
 χώρησε καὶ παρέδωκε τὸν Ἀνδρόμαχον αὐτοῖς ἀπο-
 κοιμίζειν ὡς τὸν υἱόν. Οἱ δ', ἐπιτελεσάμενοι τοῦτο,
 καὶ προσεπιμετρήσαντες τοῖς περὶ τὸν Ἀχαιὸν τι-
 μάς τινας, παρείλοντο τὴν ὅλοςχερεστάτην ἐλπίδα
 τῶν

3. ἐβουλεύετο. ἐβούλετο Aug. Reg. A. Ibid. καὶ τὸ τὸν Ἀχ. καὶ
 τῷ τὸν edd. ex Bau.

fecerant; nunc vero in eam
 curam serio incubuerunt: ut
 hoc beneficio Achæum de-
 meriti, obnoxium sibi illum
 redderent ad omnia quæ po-
 stularent. *Ptolemæus*, ubi
 venerunt legati, deliberavit
 quidem secum, annon reti-
 nendus esset *Andromachus*;
 sperans, magno illum sibi
 tempore suo fore usui; quo-
 niam nec dum ei controver-
 siæ, quam habuerat cum *Antiocho*, finis erat impositus;
 & *Achæus*, qui nuper regem
 se declaraverat, magnum in
 utramque partem momen-
 tum afferre poterat. Erat
 enim *Andromachus* *Achæi*
 quidem pater, *Laodiceæ* ve-
 ro frater, conjugis *Seleuci*.
 Verumtamen, tota volunta-
 te in *Rhodium* inclinans *Pto-*
lemæus, atque omnibus re-
 bus gratum facere illis cu-
 piens, petitioni *Rhodium*
 adnuit, *Andromachum*que
 ipsis tradidit, ut illum filio
 restituerent. Qua re im-
 petrata, nonnullis insuper
 honoribus *Achæo* decretis,
Rhodium spem *Byzantiis*, qua
 pluri

Ol. 139. 4. τῶν Βυζαντίων. Συνεκύρησε δὲ τι καὶ ἕτερον τοῖς
 Tibætas Βυζαντίοις ἄτοπον. ὁ γὰρ Τιβοῖτης, καταγόμενος
 in reditu moritur. ἐκ τῆς Μακεδονίας, ἔσφηλε τὰς ἐπιβολὰς αὐτῶν,
 μεταλλάξας τὸν βίον. οὐ συμβάντος, οἱ μὲν Βυζάν-
 8 τιοι ταῖς ὁρμαῖς ἀνέπεσον· ὁ δὲ Προυσίας, ἐπιβρώ-
 δεις ταῖς πρὸς τὸν πόλεμον ἐλπίσιν, ἅμα μὲν αὐ-
 τὸς ἀπὸ τῶν κατ' Ἀσίαν μερῶν ἐπολέμει, καὶ
 προσέκειτο τοῖς πράγμασιν ἐνεργῶς· ἅμα δὲ τοὺς
 Θρᾷκας μισθωσάμενος, οὐκ εἶα τὰς πύλας ἐξιέναι
 τοὺς Βυζαντίους ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μερῶν.
 Οἱ δὲ Βυζάντιοι, τῶν σφετέρων ἐλπίδων ἐψευσμένοι,
 9 τῷ πολέμῳ ποιοῦντες πανταχόθεν, ἐξαγωγὴν πε-
 ριέβλεπον εὐσχήμονα τῶν πραγμάτων.

LII.
 Cavarus
 rex Gal-
 lorum
 pacem
 conciliat.

Καυάρου δὲ, τοῦ τῶν Γαλατῶν βασιλέως, πα-
 10 ραγενομένου πρὸς τὸ Βυζάντιον, καὶ σπουδάζον-
 11 τος διαλύσαι τὸν πόλεμον, καὶ διέχοντος τὰς χεῖ-
 12 ρας φιλοτίμως, συνεχώρησαν τοῖς παρακαλουμέ-
 13 νοις, ὅ τε Προυσίας, οἱ τε Βυζάντιοι. Πυθόμενοι
 14 δὲ

plurimum illi nisi erant, ad-
 emerunt. Sed & alia quo-
 que res tunc incidit, parum
 opportuna Byzantiis. Ti-
 15 bætes enim, dum in patriam
 ex Macedonia reducitur, fa-
 16 cto functus, morte sua con-
 filia ipsorum vehementer
 conturbavit. Quo casu icti
 Byzantii, animos desponde-
 runt: Prusias vero, nova
 spe ad bellum accensus,
 simul ipse ab Asiæ partibus
 bellum intendere, & rem
 acriter gerere: simul per
 17 Thraces, mercede condu-

ctos, Byzantios impedire,
 quo minus ab Europæ par-
 tibus pedem porta possent
 efferre. Quare Byzantii,
 quos omnes suæ spes defe-
 18 cerant, undique vexati bel-
 19 lo, honestum aliquem rerum
 exitum circumspiciebant.

52. Eo tempore quum rex
 Cavarus Byzantium venisset,
 cuperetque bellum dirimere,
 & ingenti studio operam
 suam interponeret, petitio-
 ni illius locum utrique, &
 Prusias & Byzantii, dede-
 runt. Rhodii, Cavari stu-
 20 dium

δὲ Ῥόδιοι τὴν τε τοῦ Καυάρου σπουδὴν, καὶ τὴν ἐν-^{A.V. 534.}
 τροπὴν τοῦ Προυσίου· σπουδάζοντες δὲ καὶ τὴν αὐ-
 τῶν πρόθεσιν ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν· πρεσβευτὴν μὲν
 Ἀριδικὴν προεχειρίσαντο πρὸς τοὺς Βυζαντίους,
 Παλεμοκλῆν δὲ τρεῖς ἔχοντα τριήρεις ὁμοῦ συναπέ-
 στειλαν· βουλόμενοι, τὸ δὴ λεγόμενον, καὶ τὸ δόρυ ^{Hasta}
 καὶ τὸ κηρύκειον ἅμα πέμπειν πρὸς τοὺς Βυζαν- ^{simul &}
 τίους. Ἐπιφανέντων δὲ τούτων, ἐγένοντο διαλύσεις, ^{caduceus.}
 ἐπὶ Κώθωνος, τοῦ Καλλιγέιτονος, Ἱερομνημονοῦντος
 ἐν τῷ Βυζαντίῳ· πρὸς μὲν Ῥοδίους ἀπλᾶ· Βυζαν- ^{Pax By-}
 τίους μὲν, μηδένα πρᾶττειν τὸ διαγώγιον ^{zantio-}
 τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεόντων· Ῥοδίους δὲ ^{rum cum}
 καὶ τοὺς συμμάχους, τούτου γενομένου, ^{Rhodiis.}
 εἰρήνην ἀγειν πρὸς Βυζαντίους. πρὸς δὲ ^{Pax By-}
 Προυσίαν τοιαῦδὲ τινες· εἶναι Προυσίᾳ καὶ Βυ- ^{zantio-}
 ζαντίοις εἰρήνην καὶ Φιλίαν εἰς τὸν ἅπαν- ^{rum cum}
 τα ^{Prusia.}

III. 2. δὲ Ῥόδιοι. τοῖς Ῥοδίοις Vat. Flor. quod ex δ' οἱ Ῥόδιοι
 fortasse depravatum est. 3. καὶ τὸ δόρυ. ἅμα καὶ δόρυ Bav. Et in
 sqq. omittit ἅμα.

dium ut resciverunt, & quan-
 tum illi Prusias tribueret;
 cum nihilo minus destinata
 perficere averent; legatum
 quidem Aridicem ad Byzan-
 tios decreverunt, sed & Po-
 lemoctem cum tribus trire-
 mibus una proficisci jussie-
 runt: volentes, sicut pro-
 verbio dicitur, hastam simul
 & caduceum Byzantiis mit-
 tere. Horum superventu
 pax convenit: quo tempore
 Byzantii Hieromnemon erat
 Cothon, Calligitonis filius.

Et cum Rhodiis quidem pax
 simpliciter facta in hæc ver-
 ba: Ne Byzantium
 populus portorii no-
 mine quidquam ab ul-
 lo eorum exigeret, qui
 in Pontum navigant.
 Hoc si fieret, populum
 Rhodiorum, ipsorum-
 que socios, cum By-
 zantiis pacem serva-
 turos. Cum rege vero
 Prusia hisce legibus: Pru-
 sia & populo Byzan-
 tiorum pax & amici-
 tia

Ol. 139. 4. τα χρόνον. μὴ στρατεύειν δὲ μήτε Βυζαν-
 Pax By- τίους ἐπὶ Προυσίαν τρόπῳ μηδενί, μήτε
 zantio- Προυσίαν ἐπὶ Βυζαντίους· ἀποδοῦναι δὲ
 rum cum Prusia. Προυσίαν Βυζαντίοις τὰς τε χώρας, καὶ
 τὰ φρούρια, καὶ τοὺς λαοὺς, καὶ τὰ πολε-
 μικά σώματα χωρὶς λύτρων, πρὸς δὲ τοῦ-
 τοις τὰ πλοῖα τὰ κατ' ἀρχὰς ληφθέντα
 τοῦ πολέμου, καὶ τὰ βέλη τὰ καταληφθέν-
 τα ἐν τοῖς ἐρύμασιν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ξύ-
 λα, καὶ τὴν λιθείαν, καὶ τὸν κέραμον τὸν
 ἐκ τοῦ Ἰεροῦ χωρίου. Ὁ γὰρ Προυσίας, ἀγω-
 γῶν τὴν τοῦ Τιβοίτου κἀδοδον, πάντα καθεῖλε τὰ
 δοκοῦντα τῶν φρουρίων εὐκαίρως πρὸς τι κείδαι.
 ἐπαναγκάσαι δὲ Προυσίαν καὶ, ὅσα τινὲς
 τῶν Βιθυνῶν εἶχον ἐκ τῆς Μυσίας χώρας,
 τῆς ὑπὸ Βυζαντίους ταττομένης, ἀποδοῦ-
 ναι

7. καταληφθέντα ἐν. Abest præpositio a libris, quam ex conject. re-
 cepit Casaub. Ibid. λιθείαν. Sic emendavit Casaub. αἰθῶν Bav.
 Reg. B. C. αἰθῶν Vat. Flor. Aug. Reg. A.

via in perpetuum esto. Neque Byzantii Pru-
 siam infesto exercitu
 ullo modo invadunto,
 neque Prusias populum
 Byzantium. Agros,
 castella, populos, &
 bello capta mancipia
 sine pretio Prusias By-
 zantiis reddito: item
 naves per initia belli
 captas, & quidquid te-
 lorum in munitionibus
 fuerit repertum: ad
 hæc, materiam, mar-
 mora, lateres, & te-
 gulas ex Hiero oppido
 ablatas. Rex enim Pru-
 sias, Tibœtæ adventum me-
 tuens, omnia castella, in
 quibus aliqua videbatur esse
 ad res bello gerendas op-
 portunitas, demolitus erat.
 Sed &, quæcumque Bi-
 thynorum nonnulli de
 Byzantium agro in
 Mysia ad se rapuissent,
 ea ut agrorum culto-
 ribus reddantur, Pru-
 sias Bithynos cogito.
 Hoc

τοῖς γεωργοῖς. Ὁ μὲν οὖν Ῥοδίοις καὶ Πρου- A.V. 534.
σία πρὸς Βυζαντίους συστάς πόλεμος τοιαύτας
ἔλαβε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸ τέλος.

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον Κνώσσιοι, πρεσβεύ- LIII.
σαντες πρὸς Ῥοδίους, ἔπεισαν, τὰς τε μετὰ Πολε- RES CRE-
μοκλέους ναῦς, καὶ τρία τῶν ἀφράκτων προσκατα- TENSES.
σπάσαντας, αὐτοῖς ἀποστῆλαι. γενομένου δὲ τού- Rhodii
του, καὶ τῶν πλοίων ἀφικομένων εἰς τὴν Κρήτην, Cnossio-
καὶ ἔχόντων ὑποψίαν τῶν Ἐλευθερναίων, ὅτι τὸν rum socii.
πολίτην αὐτῶν Τίμαρχον οἱ περὶ τὸν Πολεμοκλῆν
χαριζόμενοι τοῖς Κνωσσίοις ἀνηρέκασιν· τὸ μὲν πρῶ-
τον ῥύσια κατήγγειλαν τοῖς Ῥοδίοις, μετὰ δὲ ταῦτα
ζ πόλεμον ἐξήνεγκαν. Περιέπεσον δὲ καὶ Λύττιοι βρα-
χὺ πρὸς τούτων τῶν καιρῶν ἀνηκέστῳ συμφορᾷ.
καθόλου γὰρ τὰ κατὰ τὴν σύμπασαν Κρήτην ὑπῆρ-
χεν ἐν τοιαύτῃ τινὶ τότε καταστάσει. Κνώσσιοι,
συμφρονήσαντες Γορτυνίοις, πᾶσαν ἐποίησαντο τὴν
Κρήτην

LIII. 1. Κνώσσιοι. *Plerique ex libris nostris constanter dant Κνώσσιοι.*
2. Πολεμοκλῆν. Πολεμοκλῆ Vat. Flor. 4. ἐποίησαντο. Alii
vulgo ἐποίησαν.

Hoc igitur modo & susce-
ptum & confectum est bel-
lum Rhodiorum & Prusiae
cum Byzantiis.

53. Eodem fere tempore
Cnossii, missa ad Rhodios le-
gatione, ab his impetrarunt,
ut & classem cui praeerat
Polemocles, & tria insuper
aphracta, ob id ipsum in ma-
re deducta, sibi mitterent.
Quo facto, ubi naves in Cre-
tam venerunt, Eleuthernæi,
susplicati occisum civem suum

Timarchum a Polemocle in
gratiam Cnossiorum, primo
praedam capiendi a Rhodiis
jus suis esse edixerunt: dein-
de bellum etiam intulerunt.
Lyttiis quoque, non multo
prius quam hæc continge-
rent, immedicabilis calami-
tas accidit. Erat enim, ut
summatim dicam, *universæ*
CRETAE hujusmodi fere
tunc status. *Cnossii* & *Gor-
tynii*, conspiratione inter se
facta, totam Cretam, unica
Lyttio.

Ol. 139. 4. Κρήτην ὑφ' αὐτοῦς, πλὴν τῆς Λυττίων πόλεως. μό-
Cnosii & Gortynii νης δὲ ταύτης ἀπειθούσης, ἐπεβάλοντο πολεμεῖν,
dominan- σπεύδοντες αὐτὴν εἰς τέλος ἀνάστατον ποιῆσαι, καὶ
tur Cre- παραδείγματος καὶ φόβου χάριν τῶν ἄλλων Κρη-
ta, exce- ταιέων. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐπολέμουν πάντες οἱ
ptaLyttio. Κρηταιεῖς τοῖς Λυττίοις· ἐγλενομένης δὲ Φιλοτιμίας
ἐκ τῶν τυχόντων, ὅπερ ἔθος ἐστὶ Κρησίν, ἐστασία-
σαν πρὸς τοὺς ἄλλους. καὶ Πολυρρήνιοι μὲν καὶ Κε-6
Polyr- ρηνεῖται καὶ Λαμπάιοι, πρὸς δὲ τούτοις Ὀριοι μετ'
rhenii & alii defi- Ἀρκαδῶν, ὁμοθυμαδὸν ἀποστάντες τῆς τῶν Κνωσ-
ciunt a Cnosiiis. σίων Φιλίας, ἐγνώσαν τοῖς Λυττίοις συμμαχεῖν. τῶν
Seditio Gortynæ. δὲ Γορτυνίων οἱ μὲν πρεσβύτατοι τὰ τῶν Κνωσσίων,
οἱ δὲ νεώτεροι τὰ τῶν Λυττίων αἰρούμενοι, διεστα-
σίασαν πρὸς ἀλλήλους. Οἱ δὲ Κνώσσιοι, παραδόξους
γεγονότος αὐτοῖς τοῦ περὶ τοὺς συμμαχοὺς κινήμα-
τος, ἐπισπῶνται χιλίους ἐξ Αἰτωλίας ἀνδρας κατὰ
συμμα-

5. πρὸς τοὺς ἄλλους. An πρὸς αὐτοὺς vel πρὸς ἀλλήλους? 6. Κε-
ρέται. An Κερεῖται? An Κερεῖται? Ibid. In Λαμπάιοι h. l.
consentiunt libri. Sed deinde fere omnes Λαμπάιοι. Ibid. Ὀριοι.
Ὀριοι Aug. Reg. A. Perott. In cod. Bav. uterque spiritus adpictus
est. Ἐλύριοι fortasse aut Ὠλέριοι legendum suspicatus est Reisk.

Lyttiorum urbe excepta, sibi subjecerant. Quum igitur sola hæc eorum imperia negligeret, bello eam aggredi constituerunt; funditus Lyttios delere vehementer cupientes, ut eorum exemplo alii Cretenses terrerentur. Principio igitur Cretenses universi contra Lyttios bellum gerebant: sed mox levi de causa contentione inter eos orta, sicuti mos est Cre-

tensium, seditionem invicem agitant. Polyrrhenii, Cretæ, Lampæi, item Orii cum Arcadibus, communi consilio a Cnosiorum amicitia ad Lyttiorum societatem deficiunt. Gortynæ quum seniores Cnosiiis faverent, juniores Lyttiis, in gravi seditione res erat. Cnosii, hoc sociorum inopinato motu perculsi, mille ex Aetolia milites ad belli societatem arcessunt.

συμμαχίαν. οὗ γενομένου, παραυτίκα τῶν Γορτυνίων A.V. 534.
οἱ πρεσβύτεροι, καταλαμβάνόμενοι τὴν ἄκρην, εἰσά-
γονται τοὺς τε Κνωσσίους καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς· καὶ
τοὺς μὲν ἐξέβαλον, τοὺς δὲ ἀπέκτειναν τῶν νέων,
τὴν δὲ πόλιν ἐνεχέρισαν τοῖς Κνωσίοις.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Λυττίων ἐξώδευ- LIV.
κότων εἰς τὴν πολέμειαν πανδήμει, συνοήσαντες οἱ ^{Lyttus a}
Κνωσσιοὶ τὸ γεγονός, καταλαμβάνοντα τὴν Λύττιον, ^{Cnossiiis}
ἐξήμον οὖσαν τῶν βοηθησόντων· καὶ τὰ μὲν τέκνα ^{diruitur.}
καὶ τὰς γυναῖκας εἰς Κνωσσὸν ἀπέπεμψαν, τὴν δὲ
πόλιν ἐμπρήσαντες καὶ κατασκάψαντες καὶ λωβη-
ζάμενοι κατὰ πάντα τρόπον, ἐπανῆλθον. οἱ δὲ
Λύττιοι παραγενόμενοι πρὸς τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς
ἐξοδίας, καὶ συνθεασάμενοι τὸ συμβεβηκός, οὕτω
περιπαθεῖς ἐγένοντο ταῖς ψυχαῖς, ὥστε μὴδ' εἰσελ-
θεῖν μηδένα τολμῆσαι τῶν παρόντων εἰς τὴν πατρί-
δα· πάντες δὲ περιπορευθέντες αὐτὴν κύκλῳ, καὶ
πολλάκις ἀνοιμώζαντες, καὶ κατολοφυράμενοι τὴν τε
τῆς

arcessunt. Quod ubi factum,
illico seniores Gortyniorum,
arce occupata, Cnossiiisque
& Aetolis in urbem introdu-
ctis, e juventute alios ur-
be ejiciunt, alios occidunt,
suamque Cnossii urbem tra-
dunt.

54. Per idem vero tempus
quum in hostilem agrum co-
pias omnes suas Lyttii edu-
xissent; Cnossii, hac expedi-
tione cognita, Lyttum op-
pidum omni vacuum præ-
sidio occupant: & liberis

conjugibusque Lyttiorum
Cnossium missis, urbem in-
cendunt, diruunt, omnique
maleficio in eam sæviunt;
atque ita ad suos redeunt.
Lyttiis ab expeditione ad
suam urbem reversis, ubi
casum illius vident, tanta
commiseratio luctusque ani-
mos subiit, ut ne pedem qui-
dem inferre in suam patriam
quisquam illorum sustinue-
rit; sed omnes, lustrato il-
lius ambitu, multis ejulati-
bus & planctibus suam pa-
triæque

Ol. 139.4. τῆς πατρίδος καὶ τὴν αὐτῶν τύχην, αὖθις ἐξ ἀνα-
στροφῆς ἐπανῆλθον εἰς τὴν τῶν Λαμπαίων πόλιν.

Lampæi
exicipiunt
Lyttios. Φιλανθρώπως δὲ αὐτοὺς καὶ μετὰ πάσης προθυ-
μίας τῶν Λαμπαίων ὑποδεξαμένων, οὗτοι μὲν, ἀντὶ
πολιτῶν ἀπόλιδες ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ καὶ ξένοι γεγονότες,
ἐπολέμουν πρὸς τοὺς Κνωσσίους ἅμα τοῖς συμμά-
χοις. Λύττος δ', ἡ Λακεδαιμονίων μὲν ἀποικισ-
οῦσα, καὶ συγγενὴς Ἀθηναίων, ἀρχαιοτάτη δὲ τῶν
κατὰ Κρήτην πόλεων, ἀνδρας δ' ὁμολογουμένως ἀρί-
στους αἰὲ τρέφουσα Κρηταίων, οὕτως ἀξίην καὶ πα-
ραλόγως ἀνερπάδι.

LV. Πολυρρήνιοι δὲ καὶ Λαμπαῖοι, καὶ πάντες οἱ τού-
των σύμμαχοι, θεωροῦντες τοὺς Κνωσσίους ἀντεχο-
μένους τῆς τῶν Αἰτωλῶν συμμαχίας, τοὺς δ' Αἰτω-
λοὺς ὁρῶντες πολεμίους ὄντας τῷ τε βασιλεῖ Φι-
λίππῳ καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς, πέμπουσι πρέσβεις πρὸς
τε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς, περὶ βοηθείας
καὶ

LIV. 6. Vocab. Ἀθηναίων, quod ignorant vulgo omnes, adjeci ex con-
ject. Gronovii.

trixque fortunam profecuti,
in Lampæorum urbem retro
itinere converso, sese con-
ferrent. Ab his humaniter
& singulari benignitate sus-
cepti Lyttii, unius diei spa-
tio & extorres urbe sua
amissa, & hospites atque in-
quilini in aliena facti, cum
fociis adversus Cnossios bel-
lum gerebant. Lyttus ve-
ro, quæ colonia Lacedæmo-
norum erat, & cognatione
cum Atheniensibus conjun-
cta, omnium Cretæ urbium

antiquissima, civium educa-
trix qui sine controversia
ceteris Cretenfibus semper
præstabant, ita inopinato de-
leta & oculis hominum est
erepta.

55. Polyrrhenii vero &
Lampæi, omnesque horum
focii, animadvertentes Cnos-
sios uti auxiliis Aetolorum,
quos hostes esse intellige-
bant cum regis Philippi tum
Achæorum; & ad hos &
ad illum de ferenda ope, &
amicitia invicem jungenda,
legatos

καὶ συμμαχίας. Οἱ δ' Ἀχαιοὶ καὶ Φίλιππος εἰς τὴν κοινὴν συμμαχίαν αὐτοὺς προσεδέξαντο, καὶ βοήθειαν ἐξαπέστειλαν, Ἰλλυριοὺς μὲν τετρακοσίους, ὧν ἡγεῖτο Πλάτωρ, Ἀχαιοὺς δὲ διακοσίους, Φωκέας ζεκατόν. οἱ καὶ παραγενόμενοι, μεγάλην ἐποίησαντο ἐπίδοσιν τοῖς Πολυβρῆνίοις καὶ τοῖς τούτων συμμαχοῖς. πάνυ γάρ ἐν βραχεῖ χρόνῳ τειχήρεις καταστήσαντες τοὺς τ' Ἐλευθερναίους καὶ Κυδωνιάτας, ἔτι δὲ τοὺς Ἀπτεραίους, ἠνάγκασαν ἀποστάντας τῆς τῶν Κνωσσιῶν συμμαχίας κοινωνῆσαι σφίσι τῶν ἑαυτῶν ἐλπίδων. Τούτων δὲ γενομένων, ἐξαπέστειλαν Πολυβρῆνιοι μὲν, καὶ μετὰ τούτων οἱ σύμμαχοι, Φίλιππον καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς πεντακοσίους Κρήτας· Κνώσσιοι δὲ μικρῶ πρότερον ἐξαπεστάλκεισαν χιλίους τοῖς Αἰτωλοῖς. οἱ καὶ συνεπολέμουν ἀμφοτέροισι τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον. Κατελάβοντο δὲ καὶ τὸν λιμένα τῶν Φαιστιῶν οἱ τῶν Γορτυνίων φυγάδες ὁμοίως δὲ καὶ τὸν αὐτῶν τῶν Γορτυνίων λιμένα πα-

A.V. 534.
Polyrrhenii &
Lampai
societatem in-
eunt cum
Philippo
& Achæis.

Gortynii
exules.

I 2

ραβό-

IV. 2. Πλάτωρ. Πλάτων Aug. 6. Φαιστιῶν. Φαιστιῶν dant libri nostri pene omnes.

legatos mittunt. Achæi & Philippus acceptis in communem societatem suppetias mittunt, Illyrios quadringentos, duce Platore; Achæos ducentos; Phocenses centum. Quorum adventu magnum res Polyrrheniorum & sociorum incrementum ceperunt. Brevi enim tempore conclusos intra mœnia sua Eleuthernæos, Cydoniatas, & Apteræos, renunciare Cnossiorum socie-

tati, & eamdem secum fortunæ aleam subire, coegerunt. Quo facto Polyrrhenii eorumque socii Philippo & Achæis Cretas quingentos subsidio miserunt: jam enim aliquanto prius Cnossii mille e suis ad Aetolos miserant. Ita Cretensium opera ad instans bellum & hi & illi sunt usi. Inter hæc Phæstiorum portum occupant Gortyniorum exules; qui etiam urbis suæ Gortynæ portum

Ol. 139. 4. ραβόλως διακατέχον· καὶ προσεπολέμουν, ἐκ τούτων ὀρμώμενοι τῶν τόπων, τοῖς ἐν τῇ πόλει. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Κρήτην ἐν τούτοις ἦν.

LVI. Bellum Mithridatis cum Sinopensibus. Περὶ δὲ τοὺς καιροὺς τούτους καὶ Μιθριδάτης ἐξήνεγκε Σινωπεῦσι πόλεμον· καὶ τις οἶον ἀρχὴ τότε καὶ πρόφασις ἐγένετο τῆς ἐπὶ τὸ τέλος ἀχθείσης ἀτυχίας Σινωπεῦσιν. εἰς δὲ τὸν πόλεμον τούτον, πρεσβευσάντων αὐτῶν πρὸς Ῥοδίους, καὶ παρακαλούντων βοηθεῖν, ἔδοξε τοῖς Ῥοδίοις προχειρίσασθαι τρεῖς ἄνδρας, καὶ δοῦναι τούτοις δραχμῶν δεκατέσσαρας μυριάδας· τοὺς δὲ, λαβόντας, παρασκευάσαι τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ἐπιτήδεια τοῖς Σινωπεῦσι. οἱ δὲ κατασταθέντες, ἠτοίμασαν οἶνου κεράμια μύρια, τριχὸς ἐργασμένης τάλαντα τριακόσια, νέφρων ἐργασμένων ἑκατὸν τάλαντα, πανοπλίας χιλίας, χρυσοῦς ἐπισήμους τρισχιλίους, ἔτι δὲ λιθοφόρους τέτταρας, καὶ πρὸς, τοὺς ἀφέτας τούτοις. αὐ καὶ

Varia subsidia Sinopensibus mittunt Rhodii.

LVI. 3. καὶ πρὸς. Caret πρὸς Vat. & cum hoc Flor. & Reg. B. C.

portum mira audacia in sua retinebant potestate; iisque locis belli arcibus usi, cum iis qui erant in urbe bellum gerebant. Et in Creta quidem status rerum hic fuit.

56. Circa eadem vero tempora etiam Mithridates bellum Sinopensibus intulit: coeperuntque ejus calamitatis, quam ad extremum experti sunt Sinopenses, quasi fundamenta tunc jaci & occasiones nasci. Quum autem de auxilio ad hoc bellum legatos ad Rhodiorum populum

misissent, tres viri constituti sunt a Rhodiis, quibus centum quadraginta drachmarum millia attribuerunt, ut ex ea summa Sinopensibus necessaria pararent. Igitur tres viri doliorum vini decem millia compararunt; capilli præparati talenta trecenta; nervorum præparatorum talenta centum; armaturas mille; aureorum signatorum tria millia: ad hæc quatuor balistas faxa emittentes, & viros simul qui his recte uti scirent. Quibus

καὶ λαβόντες οἱ τῶν Σινωπέων πρέσβεις, ἐπανῆλ- A.V. 534.
 θον. ἦσαν γὰρ οἱ Σινωπεῖς ἐν ἀγῶνι, μὴ πολιορκεῖν
 σφᾶς ὁ Μιθριδάτης ἐγχειρήσῃ, καὶ κατὰ γῆν καὶ
 κατὰ θάλατταν· διὸ καὶ τὰς παρασκευὰς πρὸς
 τοῦτο τὸ μέρος ἐποιούντο πάσας. Ἡ δὲ Σινώπη ^{Sirus}
 κεῖται μὲν ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ Πόντου παρα ^{Sinopes.}
 τὸν εἰς Φάσιν πλοῦν· οἰκεῖται δὲ ἐπὶ τινος χερρόνη-
 σου προτεινούσης εἰς τὸ πέλαγος· ἥς τὸν μὲν αὐχέ-
 να τὸν συνάπτοντα πρὸς τὴν Ἀσίαν, (ὅς ἐστιν οὐ
 πλέον δυοῖν σταδίων,) ἡ πόλις ἐπικειμένη διακλείει
 κυρίως. τὸ δὲ λοιπὸν τῆς χερρόνησου πρόκειται μὲν
 εἰς τὸ πέλαγος· ἔστι δ' ἐπίπεδον καὶ πανευέφοδον
 ἐπὶ τὴν πόλιν, κύκλω δ' ἐκ θαλάττης ἀπότομον,
 καὶ δυσπροσέρμιστον, καὶ παντελῶς ὀλίγας ἔχον
 προσβάσεις. Διόπερ ἀγωνιῶντες οἱ Σινωπεῖς, μὴ
 ποτε κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίας πλευράν ὁ Μιθρι-
 δάτης συστησάμενος ἔργα, καὶ κατὰ τὴν ἀπέναντι

I 3

ταύτης

4. ἀγῶνι. ἀγωνία malim cum Ernest.

Quibus rebus acceptis, le-
 gati Sinopensium domum
 redierunt. Erant enim id
 temporis *Sinopenſes* in me-
 tu, ne terra marique obſide-
 re ipſos *Mithridates* aggre-
 deretur: propterea appa-
 ratus etiam omnes ſuos ad il-
 lum metum referebant. Eſt
 autem **SINOPE** ad illud
 Ponti latus ſita, quod a dex-
 tra habent qui ad Phafim na-
 vigant; in peninſula quadam
 ſita, quæ longe in mare pro-
 minet. Illius peninſulæ fau-
 ces, (ex duo, non amplius,

patent ſtadia;) quibus Afizæ
 conjungitur, urbs iſta, po-
 ſita in medio, plane interſe-
 pit. Reliqua peninſulæ pars
 in altum procurrit, ubique
 plana, & ex qua facillime in
 urbem fieri impetus queat:
 ſed extrema loca ad mare
 circumcirca prærupta ſunt,
 ad quæ difficillime navis
 poſſit appellere, aditusque
 omnino pauci ſunt. Itaque
 metuentes *Sinopenſes*, ne
Mithridates, diſpoſitis ab ea
 parte quæ Afiam ſpectat tor-
 mentis, ſimiliterque ab alte-
 ra

Ol. 139. 4. ταύτης ὁμοίως ποιησάμενος ἀπόβασιν κατὰ θάλατ-
 ταν εἰς τοὺς ὀμαλοὺς καὶ τοὺς ὑπερκειμένους τῆς
 πόλεως τόπους, ἐγχειρήσῃ πολιορκεῖν αὐτούς· ἐπε-
 βάλλοντο τῆς χερσονήσου κύκλῳ τὸ νησίζον ὀχυροῦν,
 ἀποσταυροῦντες καὶ περιχαρακοῦντες τὰς ἐκ θα-
 λάττης προσβάσεις· ἅμα δὲ καὶ βέλη καὶ στρα-
 τιώτας τιθέντες ἐπὶ τοὺς εὐκαίρους τῶν τόπων.
 ἔστι γὰρ τὸ πᾶν μέγεθος αὐτῆς οὐ πολὺ· τελέως
 δ' εὐκατακράτητον καὶ μέτριον. καὶ τὰ μὲν περὶ
 Σινώπης ἐν τούτοις ἦν.

LVII.
 BELLVM
 SOCIALE.
 Ol. 140. I.
 A. V. 535.
 Philip-
 pus Ae-
 toliam
 petit.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Φίλιππος, ἀναζεύξας ἐκ Μα-
 κεδονίας μετὰ τῆς δυνάμεως (ἐν γὰρ ταύταις ταῖς
 ἐπιβολαῖς ἀπελίπομεν ἄρτι τὸν Συμμαχικὸν πόλε-
 μον) ὤρμησεν ἐπὶ Θετταλίας καὶ τῆς Ἠπείρου·
 σπεύδων ταύτη ποιήσασθαι τὴν εἰσβολὴν τὴν εἰς
 Αἰτωλίαν. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Δορίμαχος κατὰ τὸν
 καιρὸν

LVII. I. ἀπελίπομεν. ἀπελείπομεν Aug. Reg. A. Ibid. εἰς Αἰτω-
 λίαν. Vulgo πρὸς Αἰτωλ.

ra parte e regione hujus, ex-
 posito e navibus milite in lo-
 ca plana & ea quæ urbi im-
 minent, oppugnationem il-
 lius tentaret; ambitum pen-
 insulæ, qua mari cingitur,
 munire instituerunt, omnes-
 que aditus ab ea parte sudi-
 bus ac vallis præcludere:
 simulque tela etiam & præ-
 sidia in locis omnibus oppor-
 tunis collocarunt. Est enim
 peninsulæ hujus universæ
 spatium haud adeo magnum:

& modico præsidio facile de-
 fendi ipsa potest.

57. Dum hæc Sinopæ
 aguntur, *Philippus* rex, cum
 exercitu e Macedonia profe-
 ctus, (in his enim eramus,
 cum a *Sociali bello* oratio-
 nem defleximus) in *Thessa-*
liam & *Epirum* duxit: ha-
 bens in animo, per has re-
 giones in *Aetoliam* facere
 impressionem. Eodem ve-
 ro tempore *Alexander* &
Dorimachus, proditores na-
 cti

καιρὸν τούτων ἔχοντες πρᾶξιν κατὰ τῆς τῶν Αἰγεί-
 ρατῶν πόλεως, ἀθροίσαντες τῶν Αἰτωλῶν περὶ χι-
 λους καὶ διακοσίους εἰς Οἰάνθειαν τῆς Αἰτωλίας,
 ἢ κῆται καταντικρὺ τῆς προειρημένης πόλεως, καὶ
 πορθμῆα τούτοις ἐτοιμάσαντες, πλοῦν ἐτήρουν
 πρὸς τὴν ἐπιβολήν. τῶν γὰρ ἡτομοληκότων τις ἐξ
 Αἰτωλίας, καὶ πλείω χρόνον διατετριφώς παρὰ τοῖς
 Αἰγεράταις, καὶ συντεθεωρηκώς τοὺς φυλάττοντας
 τὸν ἀπ' Αἰγίου πυλῶνα μεθυσκομένους καὶ βραδύμως
 διεξάγοντας τὰ κατὰ τὴν φυλακὴν· πλεονάκεις προ-
 βαλλόμενος καὶ διαβαίνων πρὸς τοὺς περὶ Δορίμα-
 χον, ἐξεκέκλητο πρὸς τὴν πρᾶξιν αὐτοὺς, ἅτε λίαν
 σοικέους ὄντας τῶν τοιούτων ἐγχειρημάτων. Ἡ δὲ
 τῶν Αἰγερατῶν πόλις ἐκτισται μὲν τῆς Πελοποννή-
 σου κατὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, μεταξὺ τῆς Αἰ-
 γίαν καὶ Σικυωνίων πόλεως· κῆται δ' ἐπὶ λόφῳ

A.V. 535.
 Aetoli in-
 fidiantur
 Aegiræ.

Situs
 Aegiræ.

I 4

ἐρυμνῶν

2. Οἰάνθειαν. Mendose vulgo Οἰνάνθειαν ex Bau. 4. προβαλλ. πα-
 ραβαλλόμενος suspicari sunt Reisk. & Ernesti: sic dant Sui-
 das & cod. Flor. Puto & Vat.

Et qui *Aegiratarum* urbem
 ipsis tradere constituerant,
 coactis Aetolorum ad mille
 ducentos *Oeanthia*, quod est
 Aetoliæ oppidum, ex adver-
 so situm ejus quam nomina-
 vimus urbis, vectoriis etiam
 navigiis ad horum trajectio-
 nem provisis, opportunita-
 tem navigandi ad rem ex-
 sequendam opperiebantur.
 Quidam enim eorum qui ex
 Aetolia profugerant, longo
 tempore in Aegiratarum op-
 pido moratus, animadverfo
 custodes ejus portæ, quæ ab
 Aegio venientibus patet, vi-
 no crapulæque indulgentes,
 negligenter admodum custo-
 dias agere; re sæpius pro-
 posita Dorimacho, quum ad
 illum ventitaret, gnarus vi-
 rum esse hujusmodi inceptis
 inprimis asluetum; ad rem
 perficiendam illum vocave-
 rat. Oppidum autem *Aegi-
 ra* situm est in ea Pelopon-
 nesi parte, quam Corinthia-
 cus sinus alluit, inter Ae-
 gium & Sicyonem; collibus
 quibus.

Ol. 140.1. ἐρυμνῶν καὶ δυσβάτων· νεύει δὲ τῇ θέσει πρὸς τὸν
 Παρνασσόν, καὶ ταῦτα τὰ μέρη τῆς ἀντίπερα χῶ-
 ρας· ἀπέχει δὲ τῆς θαλάττης ὡς ἑπτὰ σταδία.
 Παραπεσόντος δὲ πλοῦ τοῖς περὶ τὸν Δορίμαχον,⁶
 ἀνήχθησαν, καὶ καθορμίζονται νυκτὸς ἔτι πρὸς τὸν
 παρὰ τὴν πόλιν καταρρέοντα ποταμόν. Οἱ μὲν
 οὖν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Δορίμαχον, ἅμα δὲ
 τούτοις Ἀρχίδαμον τὸν Πανταλέοντος υἱόν, ἔχοντες
 περὶ αὐτοὺς τὸ πλῆθος τῶν Αἰτωλῶν, προσέβαινον
 πρὸς τὴν πόλιν κατὰ τὴν ἀπ' Αἰγίου φέρουσαν ὁδόν.
 ὁ δ' αὐτόμολος, ἔχων εἴκοσι τοὺς ἐπιτηδειοτάτους,⁸
 διανύσας ταῖς ἀνοδίαις τοὺς κρημνοὺς θάττην τῶν
 ἄλλων διὰ τὴν ἐμπειρίαν, καὶ διαδὺς διὰ τινος ὑδροβ-
 ρόιας, ἔτι κοιμωμένους κατέλαβε τοὺς ἐπὶ τοῦ πυ-
 λῶνος. κατασφάξας δ' αὐτοὺς, ἀκμὴν ἐν ταῖς κεί-⁹
 ταις ὄντας, καὶ διακόψας τοῖς πελέκεσι τοὺς μο-
 χλοὺς, ἀνέωξε τοῖς Αἰτωλοῖς τὰς πύλας. οἱ δὲ,¹⁰
 παρεισπετόντες ἀπερινοήτως, λαμπρῶς ἐχρήσαντο
 τοῖς

quibusdam imposita egregie
 munitis & inaccessis. Spe-
 ctat ejus situs Parnassum &
 vicina loca in opposita con-
 tinenti; distatque a mari sta-
 dia septem. Igitur *Dorima-
 chus*, navigationi opportu-
 num tempus nactus, oram
 solvit; &, dum adhuc nox
 erat, naves in statione locat
 prope amnem, qui oppidum
 præterlabitur. Mox *Alexan-
 der* & *Dorimachus*, & una
 cum his *Archidamus*, Pan-
 taleontis filius, manum Ae-
 tolorum secum habentes, ur-

bem ab ea parte qua Aegio
 iter est, adoriuntur. Trans-
 fuga vero cum expeditissimis
 viginti militibus, deviis cal-
 libus propter locorum peri-
 tiam ceteris citius præcipi-
 tia emensus, & per quem-
 dam aquæductum clam ur-
 bem ingressus, custodes por-
 tæ adhuc dormientes inve-
 nit. Quibus occisis dum
 adhuc in lectis jacent, diffra-
 ctis vestibus securium icti-
 bus, portas *Aetolis* patefe-
 cit. Illi, postquam inopina-
 to irrupissent in urbem, jam
 pro

τοῖς πράγμασιν. ὃ καὶ παραίτιον ἐγένετο τοῖς μὲν A.V. 535.
 Αἰγείραταις τῆς σωτηρίας, τοῖς δ' Αἰτωλοῖς τῆς
 Πάπαλειας. ὑπολαμβάνοντες γὰρ τοῦτο τέλος εἶναι
 τοῦ κατασχεῖν ἄλλοτρίαν πόλιν, τὸ γενέσθαι τῶν
 πυλῶνων ἐντὸς, τοῦτον τὸν τρόπον ἐχρῶντο τοῖς
 πράγμασι.

Διὸ καὶ βραχὺν παντελῶς χρόνον ἀδρόοι συμ- LVIII.
 μέναντες περὶ τὴν ἀγορὰν, λοιπὸν, ἐκπαθεῖς ὄντες Prædæ
 πρὸς τὰς ὠφελείας, διέρρεον, καὶ παρεισπίπτοντες inhiantes
 εἰς τὰς οἰκίας διήρπαζον τοὺς βίους, ἥδη φωτὸς ὄν- Aetoli,
 τος. Οἱ δ' Αἰγείραται, τοῦ πράγματος αὐτοῖς
 ἀνελπίστου καὶ παραδόξου τελέως συμβεβηκότος,
 οἷς μὲν ἐπέστησαν οἱ πολέμιοι κατὰ τὰς οἰκίας, ἐκ-
 πλαγεῖς καὶ περίφοβοι γενόμενοι, πάντες ἐτρέποντο
 πρὸς φυγὴν ἔξω τῆς πόλεως, ὡς ἥδη βεβαίως αὐτῆς
 κεκρατημένης ὑπὸ τῶν πολεμίων. ὅσοι δὲ τῆς κραυ-
 γῆς ἀκούοντες ἐξ ἀκεραίων τῶν οἰκιῶν ἐξεβοήθουν,

I 5 πάντες

LVIII. 2. ἐκπλαγεῖς ἦσαν, καὶ περίφ. γεν. edd. ex Bav. Delevi
 ἦσαν cum aliis. Ibid. ὡς ἥδη βεβαίως. Absq̃ vulgo ὡς ab edd. ὧ
 mistis.

pro victoribus palam sese ge-
 rere: quæ res, ut Aegiratis
 salutis, ita illis exitio vertit.
 Existimantes enim, hostilis
 urbis occupationem tunc
 jam esse consummatam, cum
 intra portas aliquis penetra-
 vit, eo quem diximus modo
 res administrarunt.

58. Itaque postquam bre-
 ve admodum tempus con-
 ferti in foro constitissent;
 de cetero, prædæ avidè in-
 hiantes, dilabi cœperunt:
 & primam quamque domum

obviam introeuntes, clara
 jam luce, fortunas civium
 diripiebant. Eo casu inopi-
 nato & novitate ipsa terribili
 ita perculsi sunt *Aegirata*,
 ut, quotquot illorum ab ho-
 ste in suis ædibus sunt de-
 prehensi, attoniti trepidan-
 tesque omnes fuga se extra
 urbem proriperent; quam
 non dubia jam victoria ab
 hostibus teneri putabant.
 Quicumque vero ex intactis
 adhuc ædibus suis, clamore
 aliorum audito, ad ferendam
 opem

Ol. 140. I. πάντες εἰς τὴν ἄκρην συνέτρεχον. οὗτοι μὲν οὖν αἰεὶ
πλείους ἐγίγνοντο, καὶ θαρσαλεώτεροι· τὸ δὲ τῶν
Αἰτωλῶν σύστημα, τὸναντίον ἑλαττον καὶ ταρ-

Repel- χωδέστερον, διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. Οὐ μὲν, s
luntur ab
Aegiratis ἀλλὰ συναρῶντες οἱ περὶ τὸν Δορίμαχον ἤδη τὸν πε-
ρισσώτα κίνδυνον αὐτοὺς, συστραφέντες ἄρμησαν
ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν ἄκρην· ὑπολαμβάνοντες
τῇ θρασύτητι καὶ τόλμῃ καταπληξάμενοι τρέφα-
σαι τοὺς ἡθροισμένους ἐπὶ τὴν βοήθειαν. Οἱ δ' Αἰ-6
γείῳται, παρακαλέσαντες σφᾶς αὐτοὺς, ἡμύνοντο
καὶ συνεπλέκοντο τοῖς Αἰτωλοῖς γενναίως. οὗσης δὲ
τῆς ἄκρας ἀτεχίστου, καὶ τῆς συμπλοκῆς ἐκ χει-
ρὸς καὶ κατ' ἀνδρα γιγνομένης, τὸ μὲν πρῶτον ἦν
ἀγὼν οἶον εἰκός· ἅτε τῶν μὲν ὑπὲρ πατρίδος καὶ
τέκνων, τῶν δ' ὑπὲρ σωτηρίας ἀγωνιζομένων· τέλος
γε μὲν ἐτράπησαν οἱ παρεισπεπτωκότες τῶν Αἰτω-
λῶν.

3. Vulgo ex Bav. editur καὶ πάντες εἰς τὴν. Delevi καὶ cum Vat.
Flor. Aug. Reg. A. 4. θαρσαλεώτ. dedi ex eisdem: vulgo θαρσαλ.

opem profiluerant, omnes in
arcem concurrunt. Et hi
quidem sicut numero semper
crescebant, ita etiam fidu-
cia animorum: quum con-
tra corpus *Aetolorum*, pro-
pter expositas causas, &
numero minueretur, & tu-
multu magis magisque re-
pleretur. *Dorimachus*, ubi
circumstantis periculi ma-
gnitudinem sensit, collectis
suis in cuneum, arcem &
qui illam tenebant invadit:
ratus, se pervicaci hac auda-
cia territorum & in fugam

versurum collectam hanc pro
defensione loci multitudi-
nem. *Aegirata* vero, sese
invicem cohortati, vim de-
fendere, & cum *Aetolis* for-
titer manum conferere. Erat
arx sine muris: pugnabatur-
que comminus, & vir cum
viro manum conferebat. Ita-
que prima commissio talis
fuit, qualem par erat pu-
gnam eorum existere, qui
hinc pro patria & liberis,
illinc pro salute dimicabant.
Tandem is fuit exitus, ut,
qui irruperant *Aetoli*, terga
darent.

8 λῶν. οἱ δ' Αἰγερᾶται, λαβόντες ἀφορμὴν ἐγκλίμα-Α. V. 535.
 9 τος, ἐνεργῶς ἐπέκειντο καὶ καταπληκτικῶς τοῖς
 πολεμίοις. ἐξ οὗ συνέβη τοὺς πλείστους τῶν Αἰτω- Et per-
 λῶν διὰ τὴν πτοίαν, αὐτοὺς ὑφ' αὐτῶν, φεύγοντας, rique.
 10 γέν τῆς πύλαις συμπατηθῆναι. Ὁ μὲν οὖν Ἀλέ-
 ξανδρος ἐν χειρῶν νόμῳ κατ' αὐτὸν ἔπεσε τὸν κίν-
 11 δυνον· ὁ δὲ Ἀρχίδαμος ἐν τῷ περὶ τὰς πύλας
 12 τῶν Αἰτωλῶν, τὸ μὲν συνεπατήθη, τὸ δὲ κατὰ τῶν
 13 κρημνῶν, φεύγον τῆς ἀνοδίας, ἐξετραχηλίθη. τὸ
 δὲ καὶ διασωθὲν αὐτῶν μέρος πρὸς τὰς ναῦς, ἐρρί-
 14 φος τὰ ὅπλα, πάνυ αἰσχυρῶς, ἅμα δ' ἀνελπίστως
 15 ἐποίησαντο τὸν ἀπόπλουν. Αἰγερᾶται μὲν οὖν, διὰ
 τὴν ὀλιγωρίαν ἀποβαλόντες τὴν πατρίδα, διὰ τὴν
 εὐψυχίαν καὶ γενναϊότητα πάλιν ἔσωσαν παρα-
 16 δόξως.

Κατὰ

9. 'Archidamos ex Casaub. conject. in contextum recepi. Dorimachus
 h. l. in libris omnibus ponitur. II. διασωθὲν. συνδιασωθὲν Aug.
 Reg. A. Ibid. πάνυ dedi monente Reisk. Vulgo πάντ' αἰσχυρῶς
 ex Bav. cum Aug. ὅ Reg. A. πᾶν αἰσχυρῶς Vat. ὅ Flor. ut suspi-
 cavi possis παναισχυρῶς. Ibid. ἐποίησαντο. ἐποίησατο Aug.

darent. *Aegiratae*, inclina-
 ti hostis occasione utentes,
 acriter instare, & cum terri-
 ficis minis terga fugientium
 cedere. Ex quo factum,
 ut præ consternatione *Aetoli*
 plerique, fugientes, in por-
 tis sese alius alium concul-
 carent. *Alexander* in ipso
 certamine inter dimicandum
 caesus est. *Archidamus* in
 turba eorum qui ad portas,
 dum invicem trudunt ac
 17 perit. Reliqua multitudo
 Aetolorum, partim concul-
 cata fuit, partim per abrupta
 fugiens, inter invia rupium
 aspreta cervices fregerunt.
 Qui ad naves etiam evase-
 rant, projectis armis, turpi-
 ter omnino & præter spem
 domum redierunt. Ita *Ae-
 giratae*, qui per negligen-
 tiam patriam amiserant, per
 virtutem & generosam for-
 titudinem, eandem recepe-
 runt.

59. Per

Ol. 140. 1.

LIX.

Euripidas

Aetolus

fines

Achæo-

rum po-

pulator.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Εὐριπίδας, ὃς ἦν ἀπεσταλμένος ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν στρατηγὸς τοῖς Ἠλείοις, καταδραμὼν τὴν Δυμαίων καὶ Φαραϊέων, ἔτι δὲ τὴν Τριταϊέων χώραν, καὶ περιελασάμενος λείας πληθὺς ἱκανόν, ἐποιεῖτο τὴν ἀποχώρησιν ὡς ἐπὶ τὴν Ἠλείαν. ὁ δὲ Μίκκος ὁ Δυμαῖος, ὃς περὶ ἐτύγχανε κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ὑποστράτηγος ὢν τῶν Ἀχαιῶν, ἐκβοηθήσας πανόημει, τοὺς τε Δυμαῖους καὶ Φαραϊεῖς, ἅμα δὲ καὶ Τριταῖς ἔχων, προσέκετο τοῖς πολεμίοις ἀπαλλαττομένοις ἐνεργότερον. ἐμπεσὼν δ' εἰς ἐνέδραν, ἐσφάλη, καὶ πολλοὺς ἀπέβαλε τῶν ἀνδρῶν· τετραράκοντα μὲν γὰρ ἔπεσον, ἐάλωσαν δὲ περὶ διακοσίους τῶν πεζῶν. Ὁ μὲν οὖν Εὐριπίδας, ποιήσας τοῦτο τὸ προτέρημα, καὶ μετεωριθεὶς ἐπὶ τῷ γεγονότι, μετ' ὀλίγας ἡμέρας αὖθις ἐξελθὼν, κατέλαβε παρὰ τὸν Ἀραξὸν Φρούριον τῶν Δυμαίων εὐκαιρον, τὸ καλούμενον Τεῖχος·

Tichos
castellum

ὁ Φα-

LIX. 2. Μίκκος. Μίκος edd. ex Bav. 3. ἐμπεσὼν δ' εἰς ἐνέδραν. Sic ex Gronovii conject. posui. Vulgo interpungitur post ἀπαλλαττομένοις, tum sequitur ἐνεργότερον δ' ἐμπεσὼν. 4. Ἀραξὸν emendavit Gronov. Ante eum editi & scripti omnes Ἀρατον.

59. Per idem etiam tempus Euripidas, quem Aetoli ducem exercitus Eleis miserant, Dymæorum, Pharæensium, nec non Tritæensium fines populatus, nec mediocri inde ablata præda, in Elidem se recepit. Miccus vero Dymæus, qui ea tempestate prætoris Achæorum legatus erat, eductis copiis omnibus Dymæorum, Pharæensium, nec non Tritæensium, recedentes hostes per-

secutus est. In quos dum fertur acrius, in insidias illatus, detrimentum accepit, & multos suorum amisit; occisis quadraginta, captis e numero peditum ad ducentos. Quare Euripidas, prospero pugnae successu elatus, post dies paucos iterum exercitu educto, castellum Dymæorum prope Araxum, Tichos dictum, loco fitum opportuno, occupat. Id castellum fabulæ narrant ab

το φασι οἱ μῦθοι, τὸ παλαιὸν Ἡρακλέα, πολεμοῦν. A.V. 535.
 τα τοῖς Ἠλείοις, ἐποικοδομήσαι, βουλόμενον ὄρη-
 τηρίῳ χρῆσθαι τούτῳ κατ' αὐτῶν.

Οἱ δὲ Δυμαῖοι καὶ Φαραεῖς καὶ Τριταιεῖς, ἤλατ- LX.
 τώμενοι μὲν περὶ τὴν βοήθειαν, δεδιότες δὲ τὸ μέλλον ^{Aratus}
 ἐκ τῆς τοῦ Φρουρίου καταλήψεως, τὸ μὲν πρῶτον ^{segnis ad}
 ἐπεμπον ἀγγέλους πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀχαιῶν, ^{opem fe-}
 δηλοῦντες τὰ γεγονότα, καὶ δεόμενοι σφίσι βοηθεῖν. ^{rendam}
 μετὰ δὲ ταῦτα πρεσβευτὰς ἐξαπέστελλον τοὺς περὶ ^{fociis.}
 αὐτῶν ἀξιώσοντας. Ὁ δ' Ἄρατος, οὔτε τὸ
 ξενικὸν ἐδύνατο συστήσασθαι, διὰ τὸ κατὰ τὸν
 Κλεομενικὸν πόλεμον ἐλλειοπέναι τῶν ὀψωνίων
 τοὺς Ἀχαιοὺς τοῖς μιθοφόροις· καθόλου τε ταῖς
 ἐπιβολαῖς, καὶ συλλήβδην πᾶσι τοῖς τοῦ πολέμου
 πράγμασιν, ἀτόλμως ἐχρῆτο καὶ νωθρῶς. Διόπερ
 ὅτε Λυκούργος εἶλε τὸ τῶν Μεγαλοπολιτῶν Ἀθή-
 ναίων· ὁ τ' Εὐριπίδας, ἐξῆς τοῖς εἰρημένοις, Γόργον
 τὸν

LX. 2. καθόλου τε. καθόλου δὲ edd. ex Bau. 3. Ἀθηναίων. Ἀθη-
 ναίων Aug.

ab Hercule fuisse olim ex-
 structum, bellum gerente
 cum Eleis; qua veluti arce
 belli adversus eos utere-
 tur.

60. Dymæi, Pharcænses,
 Tritænses, & quod hostem
 insequentes male pugnave-
 rant, & quia post captum
 castellum metuebant in po-
 sterum, nuncios initio ad
 prætorem Achæorum mise-
 runt, ut illum de eo quod
 acciderat facerent certiorum,
 & simul subveniri sibi roga-
 rent: deinde legatos etiam

miserunt, idem rogaturos.
 Aratus vero neque merce-
 narium militem conscribere
 poterat; quod belli Cleome-
 nici tempore partem aliquam
 stipendiorum Achæi condu-
 ctio militi non persolve-
 rant: & omnino in universis
 inceptis, atque uno verbo,
 in omnibus iis quæ ad bel-
 lum pertinebant, cunctato-
 rem & fegnem se præbebat.
 Idcirco & Lycurgus Athe-
 næum Megalopolitanorum
 occupavit: & Euripidas,
 post illa quæ diximus, Gor-
 gum

Ol. 140. 1. τὸν τῆς Τελφουσίας. οἱ τε Δυμαῖοι καὶ Φαραῖαις 4
 Dymæi, καὶ Τριταῖς, δυσελπιστήσαντες ἐπὶ ταῖς τοῦ στρα-
 Pharæen-
 ses & τηγοῦ βοηθείαις, συνεφρόνησαν ἀλλήλοις εἰς τὸ τὰς
 Tritæen-
 ses pri- μὲν κοινὰς εἰσφοράς τοῖς Ἀχαιοῖς μὴ συντελεῖν.
 vatim
 sibi con- ἰδίᾳ δὲ συστήσασθαι μισθοφόρους, πεζοὺς μὲν τρια-
 fulunt. κοσίους, ἵππεῖς δὲ πεντήκοντα, καὶ διὰ τούτων
 ἀσφαλίσασθαι τὴν χώραν. Τοῦτο δὲ πράξαντες, 6
 ὑπὲρ μὲν τῶν καθ' αὐτοὺς πραγμάτων ἐνδεχομέ-
 νως ἔδοξαν βεβουλευθῆαι, περὶ δὲ τῶν κοινῶν τάναν-
 τία. πονηρὰς γὰρ ἐφόδου καὶ προφάσεως, τοῖς βου-
 λομένοις διαλύειν τὸ ἔθνος, ἔδόκουν ἀρχηγοὶ καὶ
 καθηγεμόνες γεγονέναι. ταύτης δὲ τῆς πράξεως τὸ
 μὲν πλεῖστον τῆς αἰτίας ἐπὶ τὸν στρατηγὸν ἂν τις
 ἀναφέρει δικαίως, τὸν ὀλιγωροῦντα καὶ καταμέλλον-
 τα καὶ προϊέμενον αἰετὸς τοὺς δεομένους. Πᾶς γάρ ἐστι
 ὁ κινδυνεύων, ἕως μὲν ἂν τινος ἐλπίδος ἀντέχηται
 παρὰ

4. συντελεῖν. τελεῖν Vat. Flor. Aug. Reg. A. Vrsin. 5. ἀσφαλίσ-
 σασθαι. ἀσφαλίζεσθαι Vat. Flor.

gum in Telphusiorum finibus. Dymæi vero, Pharæenses & Tritæenses, ubi de auxilio a prætore mittendo desperare cœperunt, communi consilio decreverunt, nihil amplius in commune Achæis contribuere; sed privatim sibi militem mercede conducere: pedites nempe trecentos, equites vero quinquaginta, quorum præsidio fines suos tutarentur. Qui cum hoc fecerunt, suis illi quidem privatis commodis non male existimati sunt consu-

luisse: publicæ vero utilitati omnium Achæorum pessime. Cupientibus enim gentis corpus dissipare duces atque auctores pravi conatus, cum aliqua iusti specie suscipiendi, se præbuisse sunt crediti. Hujus autem admissi culpam maximam jure aliquis in Prætorem conjiciat, per negligentiam & cunctationem spes semper eorum, quibus opus erat auxilio, frustrari solitum. Nempe ita fieri semper amat: qui in periculo versatur, quamdiu spes super-

παρὰ τῶν οἰκείων καὶ συμμάχων, προσανέχεν Φι- A.V. 535.
λῆ ταύταις· ὅταν δὲ δυσχερεστῶν ἀπογνῶ, τότε
ἤδη βοηθεῖν ἀναγκάζεται αὐτῷ κατὰ δύναμιν. Διὸ Malo
καὶ Τριταεῦσι καὶ Φαραεῦσι καὶ Δυμαεῦσιν, ὅτι exemplo
μὲν ἰδία συνεστήσαντο μισοφόρους, καταμέλλοντος Achaeo-
τοῦ τῶν Ἀχαιῶν ἡγεμόνος, οὐκ ἐγκλητέον· ὅτι δὲ rum de-
ταὶ εἰς τὸ κοινὸν εἰσφορὰς ἀπέειπον, μεμψιμοιρη- ferunt.
ιότητον. ἔχρην γὰρ τὴν μὲν ἰδίαν χρεῖαν μὴ παραλι-
πεῖν· εὐκαίρουντας δὲ δὴ καὶ δυναμένους, τά γε
πρὸς τὴν κοινὴν πολιτείαν δίκαια συντηρεῖν· ἄλλως
τε δὴ, καὶ κομιδῆς ὑπαρχούσης ἀδιαπτώτου κατὰ
τοὺς κοινούς νόμους· τὸ δὲ μέγιστον, γεγονότας ἀρ-
χηγούς τοῦ τῶν Ἀχαιῶν συστήματος.

Τὰ μὲν οὖν κατὰ Πελοπόννησον ἐν τούτοις ἦν. LXL.
ὁ δὲ βασιλεὺς Φίλιππος διελθὼν τὴν Θετταλίαν, Philippus
παρῆν Epirum cum exer-
citu in
venit.

8. Φιλῆ ταύταις. An ταύτη? An paulo ante legendum τινῶν
ἐλπίδων? Vnus Reg. B. dat Φιλῆ ταῖς ἐλπίσι ταύταις. IO. εὐ-
καιρ. δὲ δὴ. Sic Ang. a pr. manu. Ceterum vulgo omnes εὐκαιρ. γε
δὴ καὶ δυναμ. Quae verba citu superioribus connectere & deinde τὰ
δὲ πρὸς τὴν legere jussit Reiskius.

supereft opis impetrandæ ab amicis & sociis, in ea ac-
quiescit: ubi vero, adversis
conflictatus, spem illam ami-
ferit, tunc ipsemet sibi pro
viribus subvenire cogitur.
Quamobrem Tritæensibus,
Pharæensibus, & Dymæen-
sibus, quod privatim mili-
tem conduxerint, moras tra-
hente Achæorum prætores;
eo nomine succensendum
non est: at, quod erogare
in commune quidquam recu-
sarunt, id vero reprehenden-
dum. Oportebat enim pro-

pria quidem non prætermi-
tere commoda; sed &, quum
opibus abundarent atque
posset, communia quoque
Reipublicæ jura servare:
quum præsertim per com-
munes leges recepturi omni-
no essent quod contulissent;
&, quod maximum est,
quum auctores ipsi corporis
ac concilii Achæorum insti-
tuendi, exstitissent.

61. Dum in Peloponneso
hæc geruntur; rex Philip-
pus, Thessaliam emensus,
in

ΟΙ. 140. I. παρὴν εἰς Ἑπειρον. ἀναλαβὼν δὲ τοὺς Ἑπειρώτας
 ἅμα τοῖς Μακεδόσι πανδημεῖ, καὶ τοὺς ἐξ Ἀχαΐας
 αὐτῷ συνηντηκότας σφενδονήτας τριακοσίους, ἔτι δὲ
 τοὺς παρὰ Πολυρρήνιων ἀπεσταλμένους Κρητας
 πεντακοσίους, προῆγε· καὶ διελθὼν τὴν Ἑπειρον,
 παρὴν εἰς τὴν τῶν Ἀμβρακιωτῶν χώραν. Εἰ μὲν
 οὖν ἐξ ἐφόδου κατὰ τὸ συνεχὲς ἐνέβαλεν εἰς τὴν με-
 σόγαιαν τὴν Αἰτωλίας, ἄφνω καὶ παραδόξως ἐπι-
 πεσὼν δυνάμει βαρεῖα, τοῖς ὅλοις πράγμασιν ἐπε-
 τεδείκει ἂν τέλος. νῦν δὲ, πεποιθὲς τοῖς Ἑπειρώταις
 πρῶτον ἐκπολιορκῆσαι τὸν Ἀμβρακον, ἔδωκε τοῖς
 Αἰτωλοῖς ἀναστροφὴν εἰς τὸ καὶ στήναι καὶ προνο-
 ῖν τε καὶ παρεσκευάσθαι πρὸς τὸ μέλλον. Οἷς
 γὰρ Ἑπειρώται, τὸ σφέτερον ἀναγκαϊότερον τιθε-
 μενοι τοῦ κοινοῦ τῶν συμμάχων, καὶ μέγας σπου-
 δάζοντες

Epirotis
 roganti-
 bus,

LXI. 1. εἰς τὴν Ἑπειρον Aug. 2. Πολυρρήνιων correxit Casaub.
 cum vitiose omnes darent Μεσσηνίων. Ibid. πεντακοσίους correxi.
 Vulgo omnes τριακοσίους. 3. ἐνέβαλεν. ἐνέβαλλεν malim. Ibid.
 τὴν Αἰτωλ. est ex Vat. & Flor. Editi cum ceteris τῆς Αἰτωλίας.
 Ibid. ἐπετεδείκει ἂν. Cavent ἂν Vat. Flor. Aug. Reg. A. Vulgo
 edebatur ἐπιτεδήκοι ἂν ex Bav. 4. καὶ στήναι. καταστήναι legen-
 dum censuit Reiskins, & mox προνοηθῆναι τι, quod & Flor. habet,
 pro τε. Ibid. παρεσκευάσθαι. παρεσκευάσασθαι adfertur ex Flor.

in Epirum venerat: ibique
 assumtis Epirotis, qui omnes
 suas vires Macedonibus con-
 junxerant, & funditoribus
 trecentis qui ex Achaia missi
 fuerant, Cretensibus item
 quingentis, quos Polyrre-
 nii miserant, pergebat ire:
 transgressusque Epirum, ad
 Ambraciotarum fines ac-
 cessit. Quod si igitur abs-
 que ulla mora primo statim
 impetu in mediterranea Ae-
 toliæ duxisset, eamque re-

pente & inopinato cum va-
 lido exercitu invasisset; uni-
 verso bello finem impositu-
 rus fuerat. Nunc, ab Epi-
 rotis persuasus, ut *Ambra-
 cum* prius expugnaret, otium
 Aetolis dedit obsidandi se
 ad resistendum, & providen-
 di prospiciendique necessaria
 in posterum. *Epirota* enim,
 potiozem suæ privatae uti-
 litatis rationem ducentes,
 quam communis sociorum,
 magnoque desiderio flagran-
 tes

δάζοντες ὑφ' αὐτοὺς ποιῆσαι τὸν Ἀμβρακὸν, ἐδόν· A.V. 535.
 το τοῦ Φιλίππου ποιήσασθαι πολιορκίαν περὶ τὸ
 χωρίον, καὶ τοῦτο πρότερον ἐξελεῖν· περὶ πλείστου
 ποιούμενοι, τὸ κομίσασθαι τὴν Ἀμβρακίαν παρὰ
 τῶν Αἰτωλῶν· τοῦτο δὲ γενέσθαι μόνως ἂν ἐλπίζον-
 τες, εἰ τοῦ προειρημένου τόπου κυριεύσαντες, ἐπι-
 κταθίσαιεν τῇ πόλει. Ὁ γὰρ Ἀμβρακος ἔστι μὲν Ambra-
 χωρίον εὖ κατασκευασμένον καὶ προτεχίσμασι καμ^{cum ob-}
 τείχει· κείται δ' ἐν λίμναις, μίαν ἀπὸ τῆς χώρας
 στενὴν καὶ χαστὴν ἔχων πρόσοδον· ἐπικείται δ' εὐ-
 κάρως τῇ τε χώρᾳ τῶν Ἀμβρακικῶν καὶ τῇ πόλει.
 Φίλιππος μὲν οὖν, περὶ τῶν Ἡπειρώταις, καὶ κατα-
 στρατοπεδεύσας περὶ τὸν Ἀμβρακὸν, ἐγένετο περὶ
 τὴν παρασκευὴν τῶν πρὸς τὴν πολιορκίαν.

Σκόπας δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἀναλαβὼν LXII.
 τοὺς Αἰτωλοὺς πανδημεῖ, καὶ ποιησάμενος τὴν πο-^{Scopas}
 ρείαν διὰ Θετταλίας, ἐνέβαλεν εἰς Μακεδονίαν, καὶ ^{invasit}
 τὸ ^{Macedo-}
^{niam.}

7. ἔχων. ἔχον Flor.

tes potiundi Ambraco, pe-
 tierant a *Philippo*, ut locum
 illum obsideret, atque ante
 omnia caperet. Quippe ma-
 ximi aestimabant, si recipere
 ab Aetolis Ambraciam pos-
 sent: quod quidem nulla ra-
 tione fieri posse sperabatur,
 nisi loco hoc, quem dixi-
 mus, prius potiti, urbi illi in-
 festi imminerent. Est enim
Ambracus locus probe mu-
 nitus cum castellis pro mœ-
 nibus, tum muris ipsis. Si-
 tus est in mediis paludibus,
 aditumque a circumjacente
Polybii Histor. T. II.

regione unum habet, eum-
 que angustum & ex aggesta
 terra manu factum: immi-
 net autem opportune ad no-
 cendum qua regioni Ambra-
 ciotarum, qua urbi. Igitur
Philippus, Epirotarum sua-
 su, positis ante *Ambracum*
 castris, necessaria ad obsi-
 dionem parabat.

62. At *Scopas* per idem
 tempus, Aetolorum copias
 universas secum trahens, in-
 stituto per Thessaliam itine-
 re, in Macedoniam fecit im-
 pressionem: ubi per plani-
 tiem,

K

Ol. 140. 1. τὸ πεδῖον ἐπιπορευόμενος τὸ κατὰ τὴν Πιερίαν,
 ἔφθειρε· καὶ λείας περιβαλλόμενος πλῆθος ἐπανήγε,
 Diomed- ποιούμενος τὴν πορείαν ὡς ἐπὶ τὸ Δῖον. ἐκλιπόντων
 vastat. δὲ τῶν κατοικούντων τὸν τόπον, εἰσελθὼν, τὰ τέ-
 χη κατέσκαψε καὶ τὰς οἰκίας, καὶ τὸ γυμνάσιον·
 πρὸς δὲ τούτοις, ἐνέπρησε τὰς στοὰς τὰς περὶ τὸ
 τέμενος, καὶ τὰ λοιπὰ διέφθειρε τῶν ἀναθημάτων,
 ὅσα πρὸς κόσμον ἢ χρείαν ὑπῆρχε τοῖς εἰς τὰς πανη-
 γύρεις συμπορευομένοις· ἀνέτρεψε δὲ καὶ τὰς εἰκό-
 νας τῶν βασιλέων ἀπάσας. Οὗτος μὲν οὖν, εὖ-
 3 θέως κατὰ τὴν ἔνστασιν τοῦ πολέμου καὶ τὴν πρῶ-
 την πρᾶξιν, οὐ μόνον τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ τοῖς
 θεοῖς πόλεμον ἐξενηνοχῶς, ἐπανήει. καὶ παραγενό-
 4 μενος εἰς Αἰτωλίαν, οὐχ ὡς ἡσεβηκῶς, ἀλλ' ὡς ἀγα-
 5 θὸς ἀνὴρ εἰς τὰ κοινὰ πράγματα γεγονῶς, ἐτιμᾶτο
 καὶ

LXII. 1. τὸ πεδῖον ἐπιπορ. τὸ κατὰ. Sic ex Casauboni conject.
 scripsi. τὸν τέτριον ἐπιπορ. τὸν κατὰ dant Bav. Aug. Reg. A. B.
 C. & sic editur vulgo; asteriscum autem interposuit Casaub. τὸ τε
 τρίον ἐπιπ. τὸ suspicatus erat Virgilius: τὸ Κιέτριον Gronov. τὸν
 Πηνειὸν Reisk. τὸν τέτριον dant Vat. & Flor. quod ex τὸν θε-
 σ. σμὸν corruptum videri potest.

tiem, quæ in *Pieria* est, va-
 gans impune, omnia vasta-
 vit: prædaque ex iis locis
 facta non mediocri, *Dium*
 iter avertit. Urbem ab in-
 colis derelictam ingressus,
 muros & domos & gymna-
 sium solo æquat; porticus
 ad hæc circa fanum incen-
 dit; cetera omnia donaria
 corrumpit, quæ vel ornatus
 causâ eo loci posita erant,
 vel ad usus eorum qui ad so-
 lennium celebrationem undi-

que illuc consueverant con-
 venire: regum denique ima-
 gines omnes subvertit. At-
 que hic, qui in ipso statim
 belli principio & prima ex-
 peditione, non solum homi-
 nibus, verum etiam diis,
 bellum intulerat; postquam
 in *Aetoliam* est reversus,
 non pro impio & consccele-
 rato est habitus; sed, tam-
 quam vir fortis beneque de
 communi re meritis, ma-
 gno honore est exceptus,
 omnium

καὶ περιεβλέπετο, πλήρεις ἐλπίδων καινῶν καὶ Φρο-
 σνήματος ἀλόγου πεποικηκὸς τοὺς Αἰτωλοὺς. ἔσχον
 γὰρ ἐκ τούτων διάληψιν, ὡς τῆς μὲν Αἰτωλίας οὐδ'
 ἐγγίζεν πολμήσοντος οὐδενός· αὐτοὶ δὲ πορθέοντες
 ἀδεῶς οὐ μόνον τὴν Πελοπόννησον, καθάπερ ἔθος
 ἦν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τὴν Θετταλίαν καὶ τὴν Μακε-
 δονίαν.

Φίλιππος δὲ, τὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀκούσας, LXIII.
 καὶ παραχρῆμα τῆς Ἑπειρωτῶν ἀγνοίας καὶ Φιλο-
 νεκίας τὰ πείχοντα κεκομισμένος, ἐπολιόρκει τὸν Ἀμ-
 βρακόν. χρησάμενος δὲ τοῖς τε χάμασιν ἐνεργῶς,
 καὶ τῇ λοιπῇ παρασκευῇ, ταχέως κατεπλήξατο
 τοὺς ἐνόντας, καὶ παρέλαβε τὸ χωρίον ἐν ἡμέραις
 τρεῖς τετρακόντα ταῖς πάσαις. ἀφείδ' οὐ τοὺς φυλάτ-
 τοντας ὑποσπόνδους, ὄντας εἰς πεντακοσίους Αἰτω-
 λῶν· τὴν μὲν τῶν Ἑπειρωτῶν ἐπιθυμίαν ἐπλήρωσε,
 ἀπαράδους τὸν Ἀμβρακόν· αὐτὸς δ', ἀναλαβὼν τὴν

K 2

δύνα-

4. καινῶν. Plerique libvī καινῶν. Ibid. ἀλόγου ex conject. posui
 cum Reisk. Vulgo omnes λόγῳ. 5. τῆς μὲν Αἰτωλίας. Alii vul-
 go τοῖς μὲν Αἰτωλοῖς.

omniumque ora in se con-
 vertit: quum novorum suc-
 cessuum spe & vana arrogan-
 tia animos Aetolorum com-
 plevisset. Quippe jam ita
 ipsi secum cogitabant: Ae-
 toliæ quidem ausurum ne-
 minem vel appropinquare;
 se vero non Peloponnesum
 dumtaxat, quod solenne jam
 pridem ipsis erat, sed etiam
 Thessaliam ac Macedoniam,
 sine timore populaturos.

63. Philippus vero, audi-
 tis quæ in Macedonia gesta

fuerant, quum perversitati
 & aviditati Epirotarum debi-
 tas poenas statim ipse luisset,
 Ambracum obsidebat: & par-
 tim aggeribus excitandis,
 partim reliquo apparatu na-
 viter utendo, territis mox
 qui intus erant, intra dies
 quadraginta locum deditio-
 ne cepit. Præsidio, quod
 erat Aetolorum quingento-
 rum, post datam fidem di-
 missio, Ambracum Epirotis
 tradidit, atque ita cupidita-
 tem eorum explevit. Ipse
 propter

Ol. 140. I. δύναμιν, προῆγε παρὰ Χαράδραν, σπεύδων διαβῆ-
 ναι τὸν Ἀμβρακικὸν καλούμενον κόλπον· ὅς στενώ-
 τατός ἐστι κατὰ τὸ τῶν Ἀκαρνάνων ἱερὸν, καλού-
 μενον Ἄκτιον. Ὁ γὰρ προειρημένος κόλπος, ἐκπί-
 πτει μὲν ἐκ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους μεταξύ τῆς
 Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀκαρνανίας, στενῶ παντελῶς
 στόματι· λείπει γὰρ τῶν πέντε σταδίων. προβαί-
 νων δ' εἰς τὴν μεσόγαιαν, κατὰ μὲν τὸ πλάτος ἐφ'
 ἑκατὸν στάδια κείται, κατὰ δὲ τὸ μῆκος ἀπὸ τοῦ
 πελάγους προπίπτει περὶ τριακόσια στάδια· διο-
 ρίζει δὲ τὴν Ἡπειρον καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν, ἔχων
 τὴν μὲν Ἡπειρον ἀπὸ τῶν ἄρκτων, τὴν δ' Ἀκαρνα-
 νίαν ἀπὸ μεσημβρίας. Περαιώσας δὲ κατὰ τὸν
 προειρημένον στόμα τὴν δύναμιν, καὶ διελθὼν τὴν
 Ἀκαρνανίαν, ἦκε τῆς Αἰτωλίας πρὸς τὴν καλουμένην
 πόλιν Φοιτίας· συμπαρεληφὼς Ἀκαρνάνων μὲν
 πεζοὺς δισχιλίους, ἵππεῖς δὲ διακοσίους. περιστρε-8

Sinus
Ambracicus.

Aetoliam
indit
Philip-
pus.

τοπε-

LXIII. 4. στενῶτ. στενός. Aug. Reg. A. 6. προπίπτει ex conjec-
 Gronovii & Reiskii recepi, cum προσπίπτει darent omnes. 7.
 Φοιτίας. Φοιτίας Vat. sicut Steph. Byz. Φοιτίαν Flor.

propter *Charadram* cum
 exercitu ire pergit, ad traji-
 ciendum sinum *Ambracicum*
 properans; qui juxta fanum
Acarnanum quod *Ἄκτιον* di-
 citur, est arctissimus. *Si-*
nus enim *Ambracicus* e mari
Siculo terras irrumpit inter
Epirum & *Acarnaniam*, ore
 admodum angusto: quinque
 enim stadiorum non est.
 Provectus vero in mediter-
 ranea, latitudinem obtinet

stadiorum centum; in lon-
 gum porrigitur a mari *Sicu-*
lo stadia trecenta. *Epirum*
 ab *Acarnania* separat, hanc
 quidem a Septemtrione, il-
 lam vero habens a meridie.
 Igitur per os illud, quod di-
 ximus, exercitu transmisso,
 tum per *Acarnaniam* tradu-
 cto, ad *Aetoliæ* urbem *Φοι-*
tias venit: afflumis in transi-
 tu *Acarnanum* peditum duo-
 bus millibus, equitibus du-
 centis.

τοπεδεύσας δὲ τὴν προειρημένην πόλιν, καὶ προσβο-
 λὰς ἐνεργούς καὶ καταπληκτικὰς ἐπὶ δύο ἡμέρας ^{A.V. 535. Phœtias capit.}
 ποιησάμενος, παρέλαβε κατ' ὁμολογίαν, ἀφεί-
 ρυψοσπόνδους τοὺς ὄντας τῶν Αἰτωλῶν. τῆς δ' ἐπιού-
 σης νυκτός, ὥς ἔτι μενούσης ἀναλώτου τῆς πόλεως,
 ἦκον βοηθοῦντες πεντακόσιοι τῶν Αἰτωλῶν. ὧν τὴν
 παρουσίαν προαιθανόμενος ὁ βασιλεὺς, καθεὶς ἐπὶ
 τινὰς τόπους εὐκαίρους ἐνέδρας, τοὺς μὲν πλείους
 αὐτῶν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ λοιποὺς ὑποχειρίους ἔλα-
 ιοβε, πλὴν τελέως ὀλίγων. Μετὰ δὲ ταῦτα σιτομε-
 τήσας εἰς τριάκονθ' ἡμέρας τὴν δύναμιν ἐκ τοῦ πε-
 ρικαταληφθέντος σίτου (πολὺ γὰρ πλῆθος ἐν ταῖς
 Φοιτείαις εὐρέθη συνηθροισμένον) προῆγε τὴν δύνα-
 μιν, ποιούμενος τὴν πορείαν εἰς τὴν Στρατικὴν.
 ἱάποσχὼν δὲ τῆς πόλεως περὶ δέκα στάδια, κατε- ^{Castra}
 στρατοπέδευσε περὶ τὸν Ἀχελῶν ποταμόν. ὁρμώ- ^{ad Ache-}
^{loun,}
^{prope}
^{Stratum.}
 μένος

K 3

8. τοὺς ὄντας. Forsf. τοὺς ἐνόντας vel ἐνδον ὄντας. 9. προαιθανό-
 μενος. προαιθόμενος Flor. 10. περικαταληφθ. ex conject. adscivi.
 Vulgo omnes περικαταλειφθ. Ibid. Φοιτείαις. Φυτείαις h. l.
 Vat. Ibid. Στρατικὴν. Menosē h. l. scripti omnes στρατηγι-
 κήν.

centis. Positis autem circa
 dictam urbem castris, post-
 quam per biduum illam va-
 riis assultibus acriter & ter-
 ribiliter tentasset, deditione
 mox sibi traditam accepit;
 & data fide, eos qui intus
 erant Aetolos dimisit. In-
 secuta nocte, quasi nondum
 capta urbs esset, suppetias
 venerunt Aetoli quingenti.
 Quorum adventum quum rex
 præsensisset, opportunis qui-

busdam locis infestis, ple-
 rosque eorum occidit: reli-
 quos, exceptis oppido pau-
 cis, vivos cepit. Deinde
 triginta dierum annonam
 exercitui demensus, ex eo
 frumento quod ingenti co-
 pia Phœtius deprehensum in
 horreis fuerat, perrexit ire,
 versus Straticam agmen du-
 cens. Vbi ad stadia decem
 urbi appropinquasset, circa
 amnem Acheloum castra fe-
 cit:

Ol. 140.1. μένος δ' ἐντεῦθεν, ἀδεῶς ἐπόρθει τὴν χώραν, οὐδε-
νός ἐπεξίεναι τολμῶντος τῶν ὑπεναντίων.

LXIV.
Legati
Achæo-
rum ad
Philip-
pum in
Acarna-
niam.

Οἱ δ' Ἀχαιοὶ κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους, πιε-
ζόμενοι τῷ πολέμῳ, τὸν δὲ βασιλέα πυνθανόμενοι
σύνεγγυς εἶναι, πέμπουσι πρέσβεις, ἀξιούντες βοη-
θεῖν. οἱ καὶ συμμίζαντες ἔτι περὶ Στράτον ὄντι Φι-
λίππῳ, τὰ τε λοιπὰ διελέγοντο κατὰ τὰς ἐντο-
λάς· καὶ τὰς ὠφελείας ὑποδεικνύντες τῷ στρατο-
πέδῳ τὰς ἐκ τῆς πολεμίας, ἔπειθον αὐτὸν διαβάλ-
τα τὸ Ῥίον, ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἠλείαν. Ὡν ὁ βα-
σιλεὺς διακούσας, τοὺς μὲν πρεσβευτὰς παρακατέ-
σχε, φήσας βουλευσάσθαι περὶ τῶν παρακαλουμέ-
νων· αὐτὸς δ' ἀναζεύξας προῆγε, ποιούμενος τὴν
Μητροπο- πορείαν ὡς ἐπὶ Μητροπόλεως καὶ Κωνώπης. Οἱ δ' 4
λίς. Αἰτωλοὶ τὴν μὲν ἄκρην τῆς Μητροπόλεως κατεῖχον,
τὴν δὲ πόλιν ἐξέλιπον. ὁ δὲ Φίλιππος, ἐμπρήσας
τὴν

LXIV. 2. ὄντι τῷ Φιλίππῳ Vat. Flor. Aug. Reg. A. 3. βουλευ-
σάσθαι dant libri omnes, quod Casaub. cum Ursino in βουλευσε-
σθαι mutavit. Ibid. Vulgo βουλεύσ. καὶ περὶ. Delevi conjunct.
cum Bav.

cit: unde proficiscens affi-
due, agros impune popula-
batur, nemine hostium con-
tra progredi audente.

64. Eo tempore Achæi,
belli incommodis oppressi,
audito non procul regem
Philippum abesse, missis le-
gatis, auxilium ab eo petunt.
Hærebat adhuc Philippus ad
Stratum, quando illum le-
gati convenerunt: qui cum
alia, quæ in mandatis acce-
perant, cum eo sunt locuti;

tum etiam exposita ubertate
prædæ quæ in hostium di-
tione parata esset exercitui,
suaserunt illi, ut trajectis
Rhium copiis in Eleam face-
ret impressionem. Rex, his
auditis, legatos quidem se-
cum detinuit, deque postu-
latis ipsorum se deliberatu-
rum dixit: ceterum motis
castris ad Metropolin & Co-
nopen ducit. Arcem Metro-
poleos tenebant Aetoli, ur-
bem deseruerant. Philippus,
Metro-

τὴν Μητρόπολιν, προῆει κατὰ τὸ συνεχές ἐπὶ τὴν A.V. 535.
 5 Κωνώπην. τῶν δ' Αἰτωλῶν ἱππέων ἀθροισθέντων, Conope.
 καὶ τολμησάντων ἀπαντᾶν πρὸς τὴν τοῦ ποταμοῦ
 διάβασιν, ἥ κεῖται πρὸ τῆς πόλεως, ἑκοσι στάδια
 διέχουσα· καὶ πεπεισμένων, ἥ καλύειν τελείως, ἥ
 κακοποιήσεν πολλὰ τοὺς Μακεδόνας περὶ τὴν ἐκ-
 6 βασιν· συννοήσας αὐτῶν τὴν ἐπιβολὴν ὁ βασιλεὺς,
 παρήγγειλε τοῖς πελτασταῖς, πρώτοις ἐμβαλεῖν
 εἰς τὸν ποταμόν, καὶ ποιῆσαι τὴν ἐμβασιν ἀθρόους
 κατὰ τάγμα συνησπικίοντας. τῶν δὲ πειθαρχούντων,
 ἅμα τῷ τὴν πρώτην διαβῆναι σημαίαν, βραχέας
 ταύτης καταπειράσαντες οἱ τῶν Αἰτωλῶν ἱππεῖς,
 ἐν τῷ ταύτην τε μέναι συνασπίσασαν, καὶ τὴν δευ-
 τέραν καὶ τρίτην διαβαινούσας συμφράττειν τοῖς
 7 ὅπλοις πρὸς τὴν ὑφεστῶσαν· ἀπραγούντες καὶ δυσ-
 χρήστως ἀπαλλάττοντες, ἀπεχώρουν πρὸς τὴν πό-
 λιν.

K 4

5. καλύειν. καλύειν Casaub. cum Vrsin. 6 Reg. B.C.

Metropoli cremata, ad Co-
 nopen iter continuat. Quum
 autem equites *Aetoli* in unum
 convenissent, & ad fluminis
 transitum (qui locus stadia
 viginti ab urbe distat,) oc-
 currere illi ausi essent; spe-
 rantes, se vel transitu ho-
 stem omnino prohibitu-
 ros, vel certe transeuntium ag-
 men male prorsus habitu-
 ros: rex, cognito eorum
 consilio, cetratos in amnem
 primos jubet ingredi, & ut
 per manipulos in testudines

conglobati fluvio exirent.
 Quod quum hi fecissent, fi-
 mul ac prima trajecit manus,
 equites *Aetolorum*, levi præ-
 lio cum iis habito; ubi &
 hanc densatis scutis subsiste-
 re, & secundam tertiamque
 transire, & ed eam quæ jam
 firma stabat se adjungere,
 pariterque nexa scutorum
 compage se protegere, vi-
 dent; quia adeo nihil effice-
 re poterant, ut admodum
 ipsi laborarent, in urbem se
 recipiunt. Ac jam de cete-
 ro,

Ol. 140. 1. λιν. καὶ λοιπὸν ἤδη τὸ μὲν Αἰτωλῶν φρόνημα, συμ-
 πεφευγὸς εἰς τὰς πόλεις, ἤγε τὴν ἡσυχίαν. Ὁ δὲ
 Φίλιππος ἐπιδιαβάς τῷ στρατεύματι, καὶ πορθεῖ-
 Ithoria. σας ἀδεῶς καὶ ταύτην * * Ἰθωρίαν. τοῦτο δ' ἔστι
 χωρίον, ὃ κεῖται μὲν ἐπὶ τῆς παρόδου κυρίως, ὅχυ-
 ρότητι δὲ φυσικῇ καὶ χειροποιήτῳ διαφέρει. συνεγ-
 γίζοντος δ' αὐτοῦ, καταπλαγέντες οἱ φυλάττοντες
 ἐξέλιπον τὸν τόπον· ὃ δὲ βασιλεὺς, κυριεύσας τοῦ
 τόπου, εἰς ἔδαφος καθεῖλε. παραπλησίως δὲ καὶ
 τοὺς λοιποὺς πύργους τοὺς κατὰ τὴν χώραν ἐπέ-
 ταξε τοῖς προνομεύουσι καταφέρειν.

LXV. Διελθὼν δὲ τὰ στενά, τὸ λοιπὸν ἤδη βάδην καὶ
 πρᾶϊαν ἐποιεῖτο τὴν πορείαν, ἀναστροφὴν διδούς
 τῇ δυνάμει πρὸς τὰς ἀπὸ τῆς χώρας ἀφελείας.
 γέμοντος δὲ τοῦ στρατοπέδου πάντων τῶν ἐπιτη-
 δείων,

8. καὶ λοιπὸν. καὶ τὸ λοιπὸν Vat. Flor. Vrf. Ibid. τὸ μὲν τῶν
 Αἰτωλῶν Flor. Aug. Reg. A. 9. καὶ ταύτην Ἰθωρίαν Vat. Flor.
 Aug. Reg. A. καὶ τὴν Ἰθωρίαν Bav. Lacuna his fere verbis, auctore
 Casaubono, supplenda: καὶ ταύτην τὴν χώραν, ἣ κεν εἰς τὴν
 Ἰθωρίαν.

LXV. 2. γέμοντος δὲ τοῦ στρατοπέδου. Sic ex conject. correxi,
 cum in Vat. Flor. Aug. Reg. A. esset γεόμενος δὲ τοῦ στρα-
 τπέδου, pro quo vulgo ex Bav. editum erat γεομένων δὲ τῷ στρα-
 τοπέδῳ.

ro, ferox ille animus Aeto-
 lorum intra mœnia compul-
 sus, se continuit. Philippus
 deinde, reliquo exercitu tra-
 jecto, agrum impune depopu-
 latus, Ithoriam usque ac-
 cedit: qui locus cum natura
 tum arte munitissimus, in
 ipsa est via, per quam ne-
 cessario transitur. Appro-
 pinquante rege, præfidiarii
 milites metu perculsi statio-
 nem deserunt. Rex loco

potitus, solo æquavit: si-
 mulque populatoribus im-
 peravit, ut ceteras omnes
 arces, quæ in ea regione
 essent, pariter dejicerent.

65. Superatis autem an-
 gustiis, lento deinde gradu
 ac leniter procedebat, otium-
 que militi dabat prædas ex
 illa regione convectorum.
 Deinde, quum jam rebus
 omnibus abundaret exerci-
 tus,

αδείων, ἤκε πρὸς τοὺς Οἰνιάδας. καταστρατοπεδεύ- A.V. 535.
 σας δὲ πρὸς τὸ Παϊάνιον, τοῦτο πρῶτον ἐξελεῖν Pæanium
 ἔκρινε· ποιησάμενος δὲ προσβολαῖς συνεχεῖς, εἶλεν
 αὐτὸ κατὰ κράτος, πόλιν κατὰ μὲν τὸν περίβολον,
 οὐ μεγάλην· ἐλάτλων γὰρ ἦν ἑπτὰ σταδίων· κατὰ
 δὲ τὴν σύμπασαν κατασκευὴν οἰκιῶν καὶ τειχῶν καὶ
 ἀπύργων, οὐδ' ὁποίας ἦτων, ταύτης δὲ τὸ μὲν τει-
 χος κατέσκαψε πᾶν εἰς ἑδαφος· τὰς δ' οἰκήσεις
 διαλύων, τὰ ξύλα καὶ τὸν κέραμον εἰς σχεδίας
 καθήρμοζε τῷ ποταμῷ μετὰ πολλῆς φιλοτιμίας εἰς
 τοὺς Οἰνιάδας. Οἱ δ' Αἰτωλοὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπε- & Oenia-
 βάλλοντο διατηρεῖν τὴν ἄκρην τὴν ἐν ταῖς Οἰνιάδαῖς, Philip-
 ἀσφαλισάμενοι τείχεσι καὶ τῇ λοιπῇ κατασκευῇ. pus,
 συνεγλίζοντος δὲ τοῦ Φιλίππου, καταπλαγέντες, ἐξε-
 χώρησαν. Ὁ δὲ βασιλεὺς, παραλαβὼν καὶ ταύ-
 την τὴν πόλιν, ἐξαυτῆς προελθὼν, κατεστρατοπέ-
 K 5 δευσε

2. τοὺς Οἰνιάδας Ἀχαιοὺς edd. ex Bav. τοὺς Ἀχαιοὺς Οἰ-
 νιάδας Vat. Flor. Ang. Reg. A. Delevi importunum vocab. quod ex
 verbis ἐπ' Ἀχελῷῳ corruptum suspicari possis cum Reiskio. 3. Πα-
 αῖον. Παγόνιον Vat. Flor. nempe Παῖονιον debuerant. 4. Ποῖ
 καὶ ἡ ἡμοῖς excidit puto καὶ κατ' ἤγε vel aliquid simile.

tus, ad Oeniadas oppidum
 duxit: castrisque ad Pæa-
 nium communitis, id pri-
 mum statuit expugnare; ac
 mox, continuis usus inva-
 sionibus, per vim cepit: ur-
 bem ambitu non magnam;
 minor enim est stadiorum
 septem; ceterum, quæ ap-
 paratu omni ædium, mœ-
 nium, turrium, nulli pror-
 sus cederet. Hujus mœnia
 undique solo æquavit: do-
 mos vero demoliens, mate-
 riam & tegulas cum cura
 impositas ratibus Oeniadas
 per amnem devexit. Ae-
 toli principio arcem, quæ
 Oeniadis erat, tueri consti-
 tuerant, muris ceteroque
 apparatu firmatam: sed, ubi
 Philippus propius accessit,
 præ formidine locum dese-
 ruerunt. Rex, hac quoque
 potitus urbe, castra conti-
 nuo promovet ad locum agri
 Caly-

Ol. 140. I. δευσε τῆς Καλυδωνίας πρὸς τι χωρίον ὄχυρόν, ὃ κα-
 & Elæum λῆται μὲν Ἐλαίος, ἡσφάλισται δὲ τείχεσι καὶ ταῖς
 Calydo- λοιπαῖς παρασκευαῖς διαφερόντως· Ἀττάλου τὴν
 nia. περὶ αὐτὸ κατασκευὴν ἀναδεξαμένου τοῖς Αἰτωλοῖς.
 γεγόμενοι δὲ καὶ τούτου κύριοι κατὰ κράτος οἱ Μα-7
 κεδόνες, καὶ πᾶσαν κατασύραντες τὴν Καλυδωνίαν,
 ἦκον πάλιν εἰς τοὺς Οἰνιάδας. Ὁ δὲ Φίλιππος συν-8
 θεασάμενος τὴν εὐκαιρίαν τοῦ τόπου, πρὸς τε τὰλλα,
 καὶ μάλιστα πρὸς τὰς εἰς Πελοπόννησον διαβάσεις,
 Oeniadas ἐπεβάλετο τειχίζειν τὴν πόλιν. τοὺς γὰρ Οἰνιάδας9
 opp. mu- κείδαι συμβαίνει παρὰ θάλατταν, ἐπὶ τῷ πέρατι
 nit Phi- τῆς Ἀκαρνανίας, τῷ πρὸς Αἰτωλοὺς συνάπτοντι
 lippus. περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου. τῆς δὲ 10
 Πελοποννήσου τέτακται μὲν ἡ πόλις καταντικρὺ
 τῆς παραλίας τῆς τῶν Δυμαίων· ἐγγιστα δ' αὐτῆς
 ὑπάρχει τοῖς κατὰ τὸν Ἀραξὸν τόποις· ἀπέχει
 γὰρ οὐ πλεον ἑκατὸν σταδίων. Εἰς αὐτὴν βλέψας, 11
 τὴν τε ἄκρην καὶ αὐτὴν ἡσφάλισατο, καὶ τῷ λι-
 μένι

8. μάλιστα πρὸς τὰς. Omittunt h. l. præpositionem editi cum Bav. & Regiis.

Calydonii, qui *Elæus* dicitur, & mœnibus egregie munitum, & ceteris rebus omnibus necessariis; quippe *Attalus* omnem apparatus muniendæ huic urbi suppeditaverat *Aetolis*. Hac quoque per vim in potestatem redacta, *Macedones Calydoniorum* fines agunt feruntque, deinde retro *Oeniadas* repetunt. *Philippus*, animadversa opportunitate loci, tum ad alia, tum ad trajiciendum

in Peloponnesum, muris urbem cingere constituit. *Oeniadarum* enim oppidum ad mare situm est, in ultima parte *Acarnaniæ*, qua *Aetolos* contingit, circa principium sinus *Corinthiaci*. Habet oppositam sibi in Peloponneso oram *Dymæorum*; proximeque abest a vicinis *Araxo* locis: sunt enim interjecta stadia non amplius centum. Propterea *Philippus* & arcem per se valide muni-

μένι καὶ τοῖς νεωρίοις ὁμοῦ τῆχος περιβαλὼν, ἐνε- A.V. 535.
χέει συνάψαι πρὸς τὴν ἄκρην, χρώμενος εἰς τὴν
οἰκονομίαν ταῖς ἐκ τοῦ Παιανίου παρασκευαῖς.

Ἐτι δὲ περὶ ταῦτα γιγνομένου τοῦ βασιλέως, LXVI.
παρῆν ἐκ Μακεδονίας ἄγγελος, διασαφῶν· ὅτι συμ- In Mace-
βαίνει, τοὺς Δαρδανεῖς, ὑπονενοηκότας τὴν εἰς Πε- doniam
λοπόννησον αὐτοῦ στρατείαν, ἀθροίζειν δυνάμεις, redit Phi-
καὶ παρασκευὴν ποιῆσαι μεγάλην, κεκρικότας ἐμ- lippus.
βαλεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν. ἀκούσας δὲ ταῦτα, καὶ
νομίσας ἀναγκαῖον εἶναι βοηθεῖν κατὰ τάχος τῇ
Μακεδονίᾳ· τοὺς μὲν παρὰ τῶν Ἀχαιῶν πρέσβεις
ἀπέστειλε, δούς ἀπόκρισιν, ὅτι, τοῖς προσηγγελμέ-
νοισι ἐπαρκέσας, οὐδὲν προεργιαίτερον ποιήσεται με-
τὰ ταῦτα, τοῦ βοηθεῖν σφίσι κατὰ δύναμιν. αὐτὸς
δ' ἀναζεύξας, μετὰ σπουδῆς ἐποιεῖτο τὴν ἐπ' αὐτὸν
ἡμετέραν καὶ τὴν παρούσαν ἐπεποίητο. Μέλλοντος δὲ
αὐτοῦ

II. εἰς τὴν οἰκονομίαν. πρὸς τὴν Vat. Flor. Aug. Reg. A. οἰκονομίαν
pro οἰκονομίαν maluit Reisk.
LXVI. 2. προσηγγελμ. Alii vulgo προσηγγελμ. Ibid. κατὰ δύνα-
μιν. κατὰ τὴν δύναμιν Aug. Reg. A.

munivit; & portui ac nava-
libus muro circumdato, ar-
ci illa conjungere cogitabat:
usus in eam rem iis copiis,
quas Pæanio avexerat.

66. Dum in his rex erat,
ecce a Macedonia nuncium,
qui diceret, Dardanios, su-
spicientes regem parare expe-
ditionem in Peloponnesum,
decrevisse Macedoniam inva-
dere; in eamque rem exer-
citum conscribere, & ma-
gnos apparatus facere. Quo

nuncio accepto, Philippus,
quum oportere omnino ju-
dicaret Macedoniae quam
primum auxiliatum ire, le-
gatos Achæorum cum hoc
responso domum remisit:
simul iis providisset, quæ
modo nunciata fuerant, ni-
hil postmodo antiquius sibi
futurum, quam ut pro virili
opem ipsis ferat. Deinde,
motis castris, eadem qua
venerat magnis itineribus
retroreditur. Cum inibi
esset,

Ol. 140. 1. αὐτοῦ διαβαίνειν τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον ἐξ Ἀκαρ-
 Ad eum
 venit De- νανίας εἰς Ἑπειρον, παρῆν ἐφ' ἐνὸς λέμβου Δημή-
 metrius τριος ὁ Φάριος, ἐκπεπτωκὸς ὑπὸ Ῥωμαίων ἐκ τῆς
 Pharius. Ἰλλυρίδος· ὑπὲρ ὧν ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἡμῖν δεδήλω-
 ταί. τοῦτον μὲν οὖν ὁ Φίλιππος ἀποδεξάμενος Φιλί-
 ανδρώπως, ἐκέλευσε πλεῖν ὡς ἐπὶ Κόρινθον, καὶ κέ-
 δεν ἦκεν διὰ Θετταλίας εἰς Μακεδονίαν· αὐτὸς δὲ
 διαβάς εἰς τὴν Ἑπειρον, προῆγε κατὰ τὸ συνεχές
 εἰς τὸ πρόθεν. Παραγενομένου δ' αὐτοῦ τῆς Μα-
 κεδονίας εἰς Πέλλαν, ἀκούσαντες οἱ Δαρδάνιοι παρὰ
 Θρακῶν τινων αὐτομόλων τὴν παρουσίαν τοῦ Φιλίπ-
 που, καταπλαγέντες, παραχρῆμα διέλυσαν τὴν
 στρατιάν, καί περ ἤδη σύνεγγυς ὄντες τῆς Μακεδο-
 νίας. Φίλιππος δὲ πυθόμενος τὴν τῶν Δαρδανέων
 μετάνοιαν, τοὺς μὲν Μακεδόνας διαφῆκε πάντας
 ἐπὶ τὴν τῆς ὁπώρας συγκομιδὴν· αὐτὸς δὲ, πορευ-
 θεὶς εἰς Θετταλίαν, τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ θέρους ἐν
 Δαρίσσῃ

3. ὁ Φίλιππος. Abest artic. a Vat. Flor. Aug. Reg. A. 7. Δαρδα-
 νέων. Δαρδανίων Casaub. inuitis libris.

effet, ut trajecto finu Am-
 bracico ex Acarnania in Epi-
 rum ingrederetur, adfuit il-
 li *Demetrius Pharius*, qui
 ex Illyrico a Romanis eje-
 ctus (sicut ante narravimus)
 cum unico lembo advenerat.
 Hunc rex benigne acceptum,
 petere Corinthum jubet, at-
 que inde per Thessaliam in
 Macedoniam ad se venire.
 Ipse, Epirum emensus, con-
 tinuis itineribus pergebat.
 Qui ut ad *Pellam*, Macedo-

niæ urbem, pervenit; *Dar-
 danii*, cognito per Thraces
 quosdam transfugas ejus
 reditu, re inopinata perter-
 riti, etsi non longe a Mace-
 doniæ finibus aberant, exer-
 citum tamen protinus dimi-
 ferunt. *Philippus*, postquam
 Dardanos consilium sensit
 mutasse, omnibus Macedo-
 nibus ad fruges fructus-
 que ex agris comportandos
 missionem dedit: ipse in
 Thessaliam se contulit, reli-
 quum

Παρίσση διῆγε. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, Αἰμί-^{A.V. 535.}
 λιος ἐκ τῆς Ἰλλυρίδος εἰσῆγε λαμπρῶς εἰς τὴν Ῥώ-^{Synchro-}
 μιν τὸν Θρίαμβον· Ἀννίβας δὲ, Ζάκανθαν ἤρηκώς
 κατὰ κράτος, διέλυσε τὰς δυνάμεις εἰς παραχει-
 ρμασίαν· Ῥωμαῖοι δὲ, προσπεσούσης αὐτοῖς τῆς Ζα-
 κανθαίων ἀλώσεως, πρεσβευτὰς ἔπεμπον ἐξαιτή-
 στοντας Ἀννίβαν παρὰ Καρχηδονίων, ἅμα δὲ πρὸς
 τὸν πόλεμον παρεσκευάζοντο, καταστήσαντες ὑπά-
 τους Πόπλιον Κορνήλιον, καὶ Τιβέριον Σεμπρώνιον.
 ἰούπερ ὧν ἡμεῖς τὰ μὲν κατὰ μέρος ἐν τῇ προτέρᾳ
 βίβλῳ δεδηλώκαμεν· νῦν δ' ἀναμνήσεως χάριν αὐ-
 τὰ προηνεγκάμεθα, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐπαγγελί-
 ας, ἵνα γινώσκῃται τὰ κατάλληλα τῶν πραγμά-
 των. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔτος ἔληγε τῆς ὑποκειμέ-
 νης Ὀλυμπιάδος.

Παρὰ δὲ τοῖς Αἰτωλοῖς ἤδη τῶν ἀρχαιρεσιῶν ^{LXVII.}
 καθηκόντων, στρατηγὸς ἤρέθη Δορίμαχος· ὃς παρ-^{Dorima-}
 αὐτίκα, ^{chus,}
^{præt. Ae-}
 τολορῶν, ^{tolorum,}
 Επύρου ^{Epirum}
 πληθύνει· ^{popula-}
 τὸν δὲ ^{tur.}

8. Ζάκανθαν. Ζάκανθον b. l. edd. cum Bav. & Regiis. 9. ἐξαιτή-
 στοντας. Vulgo alii αἰτήσοντας.

quum æstatis *Larissæ* actu-
 rus. Eodem tempore *Pau-*
lus Aemilius triumphum ex
 Illyrico magnificum repor-
 tavit: & *Hannibal*, post ex-
 pugnatam magna vi *Sagun-*
tum, in hibernis exercitum
 collocavit: *Romani* vero,
 de capta urbe *Sagunto* facti
 certiores, legatos ad *Cartha-*
ginienfes miserunt, qui de-
 di sibi *Hannibalem* depofce-
 rent; ipſique interim nihilo
 ſegnus ad bellum ſe para-
 bant, creatis conſulibus *Pub.*
Cornelio Scipione, & *Tib.*

Sempronio. De quibus re-
 bus quum ſigillatim libro
 ſuperiore dixerimus; nunc
 refricandæ dumtaxat memo-
 riæ gratia, ſicut antea pro-
 miſimus, *eorum memini-
 mus: ut eo melius, quæ
 res geſtæ in idem tempus
 incidant, cognoscatur. Tum
 autem *Olympiadis centeſimæ*
quadrageſimæ primus annus
 deſinebat.

67. Iam *Aetoli*, appetente
 comitiorum tempore, præ-
 torem *Dorimachum* creave-
 runt: qui, ſimul ac magi-
 ſtratum

Ol. 140.1. αὐτίκα, τὴν ἀρχὴν παραλαβὼν, καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς
 ἀθροίσας μετὰ τῶν ὅπλων, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς ἀνα-
 τόπους τῆς Ἠπείρου, καὶ τὴν χώραν ἐδήλου, θυμι-
 κώτερον χράμενος τῇ καταφθορᾷ. τὸ γὰρ πλεῖστον
 οὐ τῆς σφετέρως ὠφελείας, ἀλλὰ τῆς τῶν Ἠπειρω-
 τῶν βλάβης χάριν ἕκαστα συνετέλει. Παραγενό-
 μενος δὲ πρὸς τὸ περὶ Δωδώνην ἱερὸν, ταῖς τε σταῖς
 ἐνέπρησε, καὶ πολλὰ τῶν ἀναθημάτων διέφθειρε,
 κατέσκαψε δὲ καὶ τὴν ἱερὰν οἰκίαν· ὥστε μήτ' ἐρη-
 νης ὄρον, μήτε πολέμου, πρὸς Αἰτωλοὺς ὑπάρχειν,
 ἀλλ' ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιστάσεσι παρὰ τὰ κοι-
 νὰ τῶν ἀνθρώπων ἔθνη καὶ νόμιμα χρῆσθαι ταῖς ἐπι-
 βολαῖς. οὗτος μὲν οὖν, ταῦτα καὶ τοιαῦτα διαπρα-
 ξάμενος, ἐπανῆγεν αὐθις εἰς τὴν οἰκίαν. Τοῦ δὲ
 χειμῶνος ἔτι προβαίνοντος, καὶ πάντων ἀπηλπικό-
 των τὴν παρουσίαν τοῦ Φιλίππου διὰ τὸν καιρὸν,
 A.V. 536. ἀναλαβὼν ὁ βασιλεὺς χαλκᾶσπιδας μὲν τρισχι-
 λίους,

Philip-
 pus Co-
 rinthum
 venit.

Ol. 140.2.
 A.V. 536.

LXVII. 3. περὶ Δωδώνην. Sic Vat. Flor. Aug. Reg. A. περὶ Δωδώνην
 editiones vet. ex Bau. quod Casaubonus cum Reg. B. in παρὰ Δωδών-
 νη mutavit. 5. καὶ τοιαῦτα. καὶ τὰ τοιαῦτα Aug.

stratum iniit, iussos conve-
 nire in armis Aetolos, in
 superiorem Epiri partem du-
 xit, eamque regionem omni
 clade belli affecit, agrorum
 vastationi animosius indul-
 gens: ut qui non tam com-
 pendii sui studio id faceret,
 quam ut Epirotis noceret.
 Ad Dodonæum fanum ut ve-
 nit, & porticus cremavit,
 & donaria multa corrumpit:
 ipsam denique sacram ædem
 funditus evertit. Quippe Ae-
 toli neque pacis neque belli

leges norunt: sed utroque
 tempore, contra jus gen-
 tium & omnium hominum
 instituta, quidvis facere au-
 dent. Ac Dorimachus qui-
 dem, talibus tantisque faci-
 noribus admisis, domum ad
 suos revertit. Philippus ve-
 ro, adulta jam hieme, cum
 nemo amplius propter anni
 tempus de ejus reditu spem
 ullam haberet, tribus milli-
 bus eorum militum assumtis,
 qui ab æneis clypeis quos
 gestant. chalcaspides dicun-
 tur,

λίους, πελταστάς δὲ δισχιλίους, καὶ Κρήτας τρια- A.V. 536.
κοσίους, πρὸς δὲ τούτοις ἱππεῖς τοὺς περὶ τὴν αὐ-
τὴν εἰς τετρακοσίους, προῆγεν ἀπὸ Λαρίσσης· καὶ
διαβιβάσας τούτους ἐκ Θετταλίας εἰς Εὐβοίαν, κα-
τέειπεν εἰς Κύνον, ἦκε διὰ τῆς Βοιωτίας καὶ Μεγαρί-
δος εἰς Κόρινθον περὶ τροπὰς χειμερινάς· ἐνεργὸν
καὶ λαθραῖαν πεποιημένος τὴν παρουσίαν οὕτως,
ὥστε μηδένα Πελοποννησίων ὑπονοῆσαι τὸ γεγονός.
8 Κλείσας δὲ τὰς πύλας τοῦ Κορίνθου, καὶ διαλαβὼν
τὰς ὁδοὺς Φυλακαῖς, τῇ κατὰ πόδας Ἄρατον μὲν
τὸν πρεσβύτερον ὡς αὐτὸν ἐκ τοῦ Σικυῶνος μετε-
πέμπετο, γράμματά τε πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν
Ἀχαιῶν καὶ πρὸς τὰς πόλεις ἐξαπέστειλεν· ἐν οἷς ^{Achæos}
δισάφει, ^{armatos} πότε καὶ ποῦ δεήσει συναντᾶν πάντας ἐν ^{convocat.}
τοῖς ὅπλοις. ταῦτα δὲ οἰκονομήσας, ἀνέβη καὶ
πρὸς τὸν Φλιασίαν, κατεστρατοπέδευσε τῆς Φλιασίας περὶ
τὸ Διοσκούριον.

Κατὰ

7. Μεγαρίδος. Μεγαρίτιδος Aug. 8. τοῦ Κορίνθου. Vulgo τῆς
Κορ. Ibid. Verba ὡς αὐτὸν ἰgnorat Eav. Ibid. δεήσει Vat. Flor.
Ceteri mendose δέει, quod Casaub. cum Reg. B. in δέοι mutavit.

tur, cetratis bis mille, Cre-
tenfibus trecentis, cum au-
lico suo equitatu quadrin-
gentorum fere equitum, La-
rissa proficiscitur: & traje-
ctis copiis e Thessalia in Eu-
boeam, inde Cynum, per
Bœotizæ & Megaridis fines
Corinthus circa brumam ve-
nit: ita contento & occulto
itinere usus, ut ne suspicio
quidem ejus rei ulla Pello-
ponnesiis suboleret. Corin-

thi portis clausis, & dispo-
sitis per vias custodibus,
postridie ejus diei Aratum
seniorem Sicyone arcessit:
datisque literis ad præto-
rem Achæorum & urbes
Achaicas, quando & quo
illos sibi in armis vellet oc-
currere, significat. Quibus
rebus curatis, versus Diofco-
rium Phliasiz castra movet,
ibique confedit.

Ol. 140. 2.
LXVIII.
Euripi-
das Si-
cyoniam
popula-
turus

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Εὐριπίδας, ἔχων
Ἠλείων δύο λόχους, μετὰ τῶν περατῶν καὶ μισθο-
φόρων, ὥστ' εἶναι τοὺς πάντας εἰς δισχιλίους καὶ
διακοσίους, ἅμα δὲ τούτοις ἱππεῖς ἑκατὸν, ὁρμήσας
ἐκ Ψωφίδος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν διὰ τῆς Φενικῆς
καὶ Στυμφαλίας· οὐδὲν μὲν εἰδὼς τῶν κατὰ τὸν Φί-
λιππον, βουλόμενος δὲ κατασῶσαι τὴν τῶν Σικυω-
νίων χώραν. τῆς δὲ νυκτὸς τῆς αὐτῆς, ἐν ᾗ συνέβαι-
νε στρατοπεδεύειν τὸν Φίλιππον περὶ τὸ Διοσκού-
ριον, παρηλλαχῶς τὴν στρατοπεδείαν τοῦ βασιλέως,
περὶ τὴν ἐωθινήν ἐμβάλλειν οἷός τ' ἦν εἰς τὴν Σικυω-
νίαν. τῶν δὲ παρὰ τοῦ Φιλίππου Κρητῶν τινες ἀπο-
λελοιπότες τὰς τάξεις, καὶ διίχνεύοντες περὶ τὰς
προνομὰς, ἐμπίπτουσιν εἰς τοὺς περὶ τὸν Εὐριπίδαν·
οὓς ἀνακρίνας, καὶ συνεῖς τὴν παρούσαν τῶν Μα-
κεδόνων ὁ προειρημένος, οὐδενὶ ποιήσας φανερόν οὐδὲν
τῶν προσπεπτωκότων, ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, ἐξ

Incidit in
Philip-
pum, Ca-
phas
tenden-
tem.

ὑπο-

LXVIII. 1. Φενικῆς. Perperam Φοινίκης Casaub. ex Reg. B. 3.
προνομὰς. προνομείας Aug. ὁ προνομίας Vat. Flor. Reg. A. quæ
non spernenda.

68. Eodem illo tempore
Euripidas, duabus Eleorum
cohortibus comitatus, cum
piratis & mercede conductis,
(ut simul omnes numerum
explerent duum millium &
ducentorum:) ad hæc equi-
tibus centum, profectus Pso-
phide, per Pheneensium &
Stymphaliorum fines agmen
ducebat: quum de Philippi
expeditione nihil inaudisset,
verum ex agro Sicyonio
prædas vellet agere. Is
igitur, illa ipsa nocte qua

Philippus circa *Dioscurium*
confederat, castra regia præ-
tergressus, in fines *Sicyonio-
rum* mane erat ingressus.
Sed quum e Cretensibus Phi-
lippi quidam, signis suis re-
lictis, dum inter pabulan-
dum omnia vestigant, in
hostes incidissent; *Euripi-
das*, ubi expresso a Creten-
sibus indicio cognovit de
adventu Macedonum, nulla
penitus eorum quæ didice-
rat significatione cuiquam
data, cum exercitu retro-
cessit,

ὑποστροφῆς αὐθις ἀνέλυε τὴν αὐτὴν ὁδὸν, ἐν ᾗ περ A.V. 536.
ἦκε· βουλόμενος, ἅμα δὲ καὶ κατελπίζων, κατατα-
χῆσεν τοῖς Μακεδόνας διεκβαλὼν τὴν Στυμφαλίαν,
καὶ συνάψας ταῖς ὑπερκειμέναις δυσχωρίαις. Ὁ δὲ
βασιλεὺς, οὐδὲν εἰδὼς τῶν περὶ τοὺς ὑπεναντίους,
κατὰ δὲ τὴν αὐτοῦ πρόθεσιν ἀναζεύξας τὴν ἑωδι-
νὴν, προῆγε, κρίνων ποιῆσθαι τὴν πορείαν παρ' αὐ-
τὸν τὸν Στύμφαλον, ὥς ἐπὶ ταῖς Καφύαις. ἐνθάδε
γὰρ ἐγγεγράφει τοῖς Ἀχαιοῖς συναθροίζεσθαι μετὰ
τῶν ὀπλων.

Τῆς δὲ πρωτοπορείας τῶν Μακεδόνων ἐπιβαλού- LXIX.
σης ἐπὶ τὴν ὑπερβολὴν τὴν περὶ τὸ καλούμενον Turpiter
'Ἀπέλαυρον, ἢ πρόκειται τῆς τῶν Στυμφαλίων πό- suos de-
λεως περὶ δέκα στάδια, ἅμα συνεκύρησε καὶ τὴν ferit Eu-
τῶν Ἠλείων πρωτοπορείαν συμπεσεῖν ἐπὶ τὴν ὑπερ- ripidas.
βολὴν. ὁ μὲν οὖν Εὐριπίδας, συννοήσας τὸ γεγονός
ἐκ

4. ἦκε correati cum Reisk. Vulgo omnes ἦκε. Possis ὅτ' cum eod. Reisk.
ἐν ᾗ παρῆκεi suspicari. 5. καταταχῆσεν. Mendose libri veti. κα-
τασχῆσεν. 6. τὴν ἑωδινὴν. An ὑπὸ τὴν ἑωδινὴν? Reisk
LXIX. 1. πρωτοπορείας. Alii vulgo πρωτοπορίας, ὅτι μοχ πρωτοπο-
ρίαν. Ibid. Ἀπέλαυρον ex Livio adscitum. Omnes vulgo Ἀπέ-
αυρον. Ibid. Στυμφαλίων. Στεμφυλίων b. l. Vat. Flor. Bau.
Στυμφυλίων Reg. A.

cessit, eamdem qua venerat
viam ingrediens; quo possiet,
(ita enim sperabat,) Mace-
dones antevertere, & *Stym-
phaliam* emensus, superiora
atque aspera loca attingere.
Rex, quid ageret hostis pror-
sus ignarus, primo mane,
uti constituerat, itineri se
accingit; per ipsam urbem
Stymphalum *Caphyas* pete-
re in animo habens: eo
namque ut convenirent A-

chæi, per literas cum ipsis
egerat.

69. Pervenerat jam Ma-
cedonum primum agmen ad
summitatem clivi, qui prope
locum est, quem *Apelaureum*
vocant, urbi *Stymphaliorum*
præjacentem, stadiorum cir-
citer decem intervallo: cum
& *Eleorum* pariter primum
agmen eidem summitati ap-
propinquare contigit. Quod
ubi ex iis, quæ nunciaban-
tur,

Ol. 140.2. ἐκ τῶν προσηγελμένων, παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ
 τινὰς τῶν ἰππέων, καὶ διαδράς τὸν ἐνεστῶτα και-
 ρόν, ἐποιεῖτο τὴν ἀποχώρησιν εἰς τὴν Ψωφίδα ταῖς
 ἀνοδίαις. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος τῶν Ἡλείων, ἐγκα-
 ταλειμμένον ὑπὸ τοῦ προεστῶτος, καὶ γεγονὸς
 ἐκπλαγὲς ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι, κατὰ πορείαν ἔμε-
 νε, διαπορούμενον τί δεῖ ποιεῖν, καὶ πᾶσι τρέπεσθαι.
 τὸ μὲν γάρ πρῶτον αὐτῶν οἱ προεστῶτες ὑπελάμ-
 βανον τῶν Ἀχαιῶν αὐτῶν τινὰς συμβεβηδηκέαι.

Chalca- καὶ μάλιστα ἡπάτων αὐτοὺς οἱ χαλκάσπιδες. Με-
 spides γαλοπολίτας γὰρ εἶναι τούτους ἐδόξαζον, διὰ τὸ
 Megalo- τοιούτοις ὅπλοις κεχρηῆσθαι τοὺς προεξημένους ἐν τῷ
 politani. περὶ Σελασίαν πρὸς Κλεομένην κινδύνῳ, καθοπλί-
 σαντος Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν παροῦ-
 σαν χρεῖαν. Διόπερ ἀπεχώρουν τηροῦντες τὰς τά-
 ξεις πρὸς τινὰς ὑπερδεξίους τόπους, οὐκ ἀπελπί-
 ζοντες τὴν σωτηρίαν· ἅμα δὲ τῷ προάγοντας αὐ-
 τοῖς

3. ποῦ τρέπεσθαι. πῇ Vat. Flor. Ang. Reg. A. 4. αὐτῶν τινὰς. τι-
 νὰς αὐτῶν Bav. αὐτῶν τινὰς Ang. Reg. A.

tur, intellexit Euripidas; affluntis aliquot equitibus, præfenti discrimini se eripiens, per invias cotes Pso-phidem se recepit. Cetera vero multitudo Eleorum, a ductore suo prodita, novitate rei stupens, gradum sistere, & quid consilii caperet, quo se verteret, hære-re. Nam initio arbitrabantur qui eis præfecti erant, Achæo-rum solummodo nonnullos pro ferenda ope congrega-tos in unum accurrisse: &

in primis in errorem eos in-
 ducebant illi qui æneos cly-
 peos gestabant. Megalopo-
 litanos enim hos esse arbi-
 trabantur: quoniam in pu-
 gna cum Cleomene ad Sela-
 siam pugната, eo genere ar-
 morum usi fuerant Megalo-
 politani; quum ita eos An-
 tigonus in usum illius prælii
 armasset. Itaque fervatis or-
 dinibus ad proximos colles
 succedebant, nondum spe sa-
 lutis amissa. Vbi vero Ma-
 cedones ulterius pergentes
 propius

τοῖς τοὺς Μακεδόνας σύνεγχευ γενέσθαι, λαβόντες A. v. 536.
 ἔννοιαν τοῦ κατ' ἀλήθειαν ὄντος, πάντες ὥρμησαν
 πρὸς Φυγὴν, ῥίψαντες τὰ ὅπλα. ζωγρεία μὲν οὖν Philippī
 ἐάλωσαν αὐτῶν περὶ χιλίους καὶ διακοσίους· τὸ δὲ victoria.
 λοιπὸν διεφθάρη πλήθος, τὸ μὲν ὑπὸ τῶν Μακεδό-
 νων, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν κρημνῶν· διέφυγον δ' οὐ πλείους
 τῶν ἑκατόν. ὁ δὲ Φίλιππος τά τε σκύλα καὶ τοὺς
 αἰχμαλώτους εἰς Κόρινθον ἀποπέμψας, εἶχετο τῶν
 ὑποκειμένων. Τοῖς δὲ Πελοποννησίοις πᾶσι παρὰ-
 δόξον ἐφάνη τὸ γεγονός· ἅμα γάρ ἤκουον τὴν παρου-
 σίαν, καὶ τὴν νίκην τοῦ βασιλέως.

Ποιησάμενος δὲ τὴν πορείαν διὰ τῆς Ἀρκαδίας, LXX.
 καὶ πολλὰς ἀναδεξάμενος χιόνας καὶ ταιλαιωρίας Caphyas
 ἐν ταῖς περὶ τὸν Ὀλύμπτον ὑπερβολαῖς, τῇ τρίτῃ pervenit
 τῶν ἡμερῶν κατῆρε νύκτωρ εἰς Καφύας. φιλί-
 ππας δὲ τὴν δύναμιν ἐπὶ δύο ἡμέρας ἐνταῦθα, καὶ
 προσανάλαβὼν Ἄρατον τὸν νεώτερον, καὶ τοὺς ἅμα
 τούτῳ συνηθροισμένους τῶν Ἀχαιῶν, ὥστ' εἶναι τὴν
 Philip-
 pus.

L 2 ὅλην

LXX. I. τὸν Ὀλύμπτον. τὸν Λύμπτον h. l. edd. ex Bav. τὸν
 Λύμπτον Vat. Flor. τὸ Λύμπτον Aug. Reg. A. qui superius dede-
 rant Ὀλύμπτον. Ὀλόγουτον Plutarch. Au Ὀλόγουτον?

propius ad illos accesserunt; simul enim, & venisse, εἰς vi-
 cognito quod res erat, abji- cisse regem, audiebant.

70. Itinere dein facto per
 Arcadiam, postquam nives
 multas atque ærumnas in
 superando Olygyrto monte
 pertulisset, tertio demum die
 Caphyas pervenit. Ibi post
 refectum bidui spatio exer-
 citum, assumpto juniore Ara-
 to, cum iis copiis Achæo-
 rum, quas ille tum paratas
 habuit, ita ut fierent omnes
 ad

Ol. 140. 2. ὅλην δύναμιν εἰς τοὺς μυρίους, προῆγε διὰ τῆς Κλε-
τορίας ὡς ἐπὶ Ψωφίδος, συναθροίζων ἐκ τῶν πό-
λεων, ὧν διεπορεύετο, βέλη καὶ κλίμακας. Ἡ δὲ
Ψωφίς, ἔστι μὲν ὁμολογούμενον καὶ παλαιὸν Ἀρκα-
δων κτίσμα τῆς Ἀζανίδος· κείται δὲ τῆς μὲν συμ-
πάσης Πελοποννήσου κατὰ τὴν μεσόγαιαν, αὐτῆς
δὲ τῆς Ἀρκαδίας ἐπὶ τοῖς πρὸς δυσμὰς πέρασι,
συνάπτουσα τοῖς περὶ τὰς ἐσχατιαῖς κατοικοῦσι
τῶν προσεσπερίων Ἀχαιῶν. ἐπικείται δ' εὐφῶς τῇ
τῶν Ἠλείων χώρα, μεθ' ὧν συνέβαινε τότε πολι-
τεύεσθαι αὐτήν. Πρὸς ἣν Φίλιππος τριταῖος ἐκ τῶν
Καρυῶν διανύσας, κατεστρατοπέδευε περὶ τοὺς
ἀπέναντι τῆς πόλεως ὑπερκειμένους βουνούς, ἀφ'
ᾧ ἦν κατοπτεύειν τὴν τε πόλιν ὅλην ἀσφαλῶς, καὶ
τοὺς περὶ αὐτῆς τόπους. συνθεωρῶν δὲ τὴν ὀχυρό-
τητα τῆς Ψωφίδος ὁ βασιλεὺς, ἠπορεῖτο, τί χρὴ
ποιεῖν. τὴν γὰρ ἀφ' ἐσπέρας πλευρὰν αὐτῆς κατα-
φέρειται

3. συνάπτουσα. συνάπτουσαν Vat. Flor. 7. τὴν γὰρ. Forf. παρὰ
τὴν γὰρ. Aut κατὰ τὴν γὰρ, ὅς dein φέρεται pro καταφέρειται.
Ceterum γὰρ abest a Bav. Aug. Reg. A.

ad decem millia, per Clito-
riam Psophidem duxit: ex
omnibus urbibus per quas
transibat, tela et scalas con-
gerens. Psophis oppidum
est, quod omnes fatentur,
antiquum, ab illis Arcadibus
conditum, qui Azanidem ha-
bent. Situm est, universam
Peloponnesum si spectes, in
mediterraneis; sed in Arca-
diæ partibus occiduis, ulti-
morum occidentem versus
Achæorum fines attingens.
Ditioni vero Eleorum, qui-

buscum erant tunc Psophi-
diis omnia jura confociata,
opportune imminet. Ad
hanc quum e Caphyis Phi-
lippus tertiis castris perve-
nisset, in collibus quibus-
dam confedit, urbi e regio-
ne imminentibus; unde cum
urbs ipsa, tum circumiacen-
tia loca commodè & sine
periculo poterant conspici.
Hic rex, loci firmitatem
animadvertens, quid opus
esset factò anxius hærebat.
Ab occasu enim Psophidis
vehe-

Φέρεται λάβρος χειμάρρους ποταμός, ὃς κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ χειμῶνος ἄβατός ἐστι, ποιεῖ δὲ καὶ τὸ παράπαν ἐχυρὰν καὶ δυσπρόσοδον τὴν πόλιν διὰ τὸ μέγεθος τοῦ κοιλώματος, ὃ κατὰ βραχὺ τῷ χρόνῳ κατέργασται, φερόμενος ἐξ ὑπερδύξιαν τόπων. παρὰ δὲ τὴν ἀπ' ἧους πλευρὰν ἔχει τὸν Ἐρύμανθον, μέγαν καὶ λάβρον ποταμόν· ὑπὲρ οὗ πολὺς καὶ ὑπὸ πολλῶν τεθρύλληται λόγος. τοῦ δὲ χειμάρρου προσπίπτοντος πρὸς τὸν Ἐρύμανθον ὑπὸ τὸ πρὸς μεσημβρίαν μέρος τῆς πόλεως, συμβαίνει τὰς μὲν τρεῖς ἐπιφανείας αὐτῆς, ὑπὸ τῶν ποταμῶν περιλαμβανομένας, ἀσφαλίζεσθαι τὸν ὑπερχειρόμενον τρόπον. τῇ δὲ λοιπῇ, τῇ πρὸς ἄρκτον, βουνὸς ἐρυμνὸς ἐπικείται, τετεχισμένος, ἄκρας εὐφυοὺς καὶ πραγματικῆς λαμβάνων τάξιν. ἔχει δὲ καὶ τείχη διαφέροντα τῷ μεγέθει καὶ ταῖς κατασκευαῖς. πρὸς δὲ τούτοις, βοήθειαν συνέβαινε παρὰ

Eryman-
thus fluv.
ничкова

L 3

τῶν

7. λάβρος χειμ. λάβρως edd. cum Bav. 8. καὶ ὑπὸ πολλῶν. Absit vulgo ὑπὸ.

vehemens torris præterlabitur, qui per maximam hiemis partem vado transiri non potest: quique propter alvei magnitudinem, quem progressu temporis paulatim excavavit, de superiore loco ruens, urbem egregie munitam & aditu difficilem præstat. Qua orienti est obversa, fluvium magnum & præcipitem habet *Erymanthum*: de quo multi multa dixerunt, quæ sunt in ore vulgi. Quum autem in am-

nem *Erymanthum* torrens ille se exoneret ab ea parte, quæ ad meridiem vergit; accidit, ut tria oppidi latera, a fluviiis circumdata, eam, quam diximus, firmitudinem inde nanciscantur. Reliquo lateri quod septemtriones respicit, collis munitus imminet, arcis opportunæ validæque locum obtinens. Habet præterea muros et magnitudine & opere eximios. Accedebat eo præsidium ab Eleis inductum; & *Euri-*

Ol. 140. 2. τῶν Ἠλείων εἰσπεπτωκέναι· καὶ τὸν Εὐριπίδαν ἐκ
τῆς Φυγῆς διασσεσασμένον ὑπάρχειν ἐν αὐτῇ.

LXXI.
Psfophidi
inhiat
Philip-
pus.

Ταῦτ' οὖν πάντα συνορῶν καὶ λογιζόμενος ὁ Φί-
λιππος, τὰ μὲν ἀφίστατο τοῖς λογισμοῖς τοῦ βιά-
ζεσθαι καὶ πολιορκεῖν τὴν πόλιν, τὰ δὲ προθύμως
εἶχε, τὴν εὐκαιρίαν ὁρῶν τοῦ τόπου. καθ' ὅσον γάρ
ἐπέκειτο τοῖς Ἀχαιοῖς τότε καὶ τοῖς Ἀρκάσι, καὶ
πολεμητήριον ὑπῆρχε τοῖς Ἠλείοις ἀσφαλές· κατὰ
τοσοῦτον πάλιν, κρατηθὲν, ἔμελλε τῶν μὲν Ἀρκά-
δων προκείσθαι, κατὰ δὲ τῶν Ἠλείων ὁρμητήριον
ὑπάρχειν τοῖς συμμάχοις εὐκαιρον. Διόπερ ἐπὶ τοῦ-
3 το τὸ μέρος ὁρμήσας τῇ γνώμῃ, παρήγγειλε τοῖς
Μακεδόσιν ἅμα τῷ Φωτὶ πᾶσιν ἀριστοποιεῖσθαι,
καὶ διεσκευασμένους ἐτοίμους ὑπάρχειν. μετὰ δὲ 4
ταῦτα διαβάς τὴν κατὰ τὸν Εὐρύμανθον γέφυραν,
οὐδενὸς ἐμποδῶν στάντος διὰ τὸ παραδόξον τῆς ἐπι-
βολῆς, ἦκε πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν ἐνεργῶς καὶ κα-
ταπλη-

Subito
eam in-
vadit.

LXXI. 1. λογιζόμενος. συλλογιζόμενος Vat. Flor. 2. τοῖς
Ἠλείοις. τῆς Ἠλείας edd. ex Bav.

Euripidæ præsentia, qui a
clade evaserat.

71. Quæ omnia *Philip-
pus* considerans ac secum
reputans, modo abstinend-
um a vi & obsidione apud
se statuebat; modo in con-
trariam sententiam propen-
debat, opportunitatem loci
cogitans: qui, ut infestus
eo tempore Achæis & Arca-
dibus imminebat, eratque
Eleis pro firmo propugna-
culo & arce belli; sic, ubi
foret captus, munimentum

Arcadibus erat futurus hosti
objectum; & fociis adver-
sus Eleos bellantibus rece-
ptaculum opportunum. Igi-
tur postquam eo sententia
inclinasset, imperat rex Ma-
cedonibus, ut prima luce
pransi, & ceteris rebus pa-
rati, adfint. Deinde, tra-
jecto ponte qui erat imposi-
tus *Erymantho*, nemine im-
pediente, quia nihil ejusmo-
di posse fieri in mentem cui-
quam venerat; ad ipsam ur-
bem magna molitione &
cum

σταπληκτικῶς. Οἱ δὲ κατὰ τὸν Εὐριπίδαν, καὶ πάν-
 τες οἱ κατὰ τὴν πόλιν, διηπόρουν ἐπὶ τοῖς συμβαί-
 νουσι, τῷ πεπεῖσθαι, μήτ' ἂν ἐξ ἐφόδου τολμῆσαι
 τοὺς πολεμίους προσβαλεῖν καὶ βιάζεσθαι πρὸς οὐ-
 τως ὀχυρὰν πόλιν, μήτε χρόνιον ἂν συστήσασθαι
 ὁποιοῦν διὰ τὴν τοῦ καιροῦ περίστασιν. ἅμα δὲ
 ταῦτα λογιζόμενοι, διηπίστουν ἀλλήλοις· δεδιότες,
 μὴ προῶξιν ὁ Φίλιππος εἴη διὰ τῶν ἑνδον συνεστα-
 τήμενος κατὰ τῆς πόλεως. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἑώρων τοιοῦ-
 τον ἐξ αὐτῶν γιγνόμενον, ὥρμησαν οἱ μὲν πλείους
 ἐπὶ τὰ τέχνη, βοηθήσοντες· οἱ δὲ μισοφόροι τῶν
 Ἑλλείων κατὰ τινα πύλιν ὑπερδέξιον ἐξῆλθον, ὥς
 ἐπιπιδησόμενοι τοῖς πολεμίοις. Ὁ δὲ βασιλεὺς, δια-
 τάξας κατὰ τρεῖς τόπους τοὺς προσοίσοντας τῷ
 τάχει τὰς κλίμακας, καὶ τούτοις ὁμοίως μερίσας

L 4

τοὺς

6. διηπίστουν scripsi ex mente Casanboni. Vulgo omnes διηπό-
 ρουν ἀλλήλοις. Minus placet διηπόρουν ἐν ἀλλήλοις, de quo pa-
 riter cogitauerat Casanb.

cum terribili specie accessit. Tum enim vero stupere mi-
 rabundus Euripidas, & qui-
 cumque in urbe erant; ut
 quibus esset persuasum, non
 ausuros hostes, neque ex
 tempore vim adversus ur-
 bem adeo munitam experiri;
 neque diuturniorem obsidio-
 nem, propter anni tempus
 & asperitatem hiemis, insti-
 tuere. Simul vero cum his-
 ce cogitationibus diffidere
 sibi invicem incipiebant;
 metuentes, ne forte per ali-
 quos, qui forent intra mu-

ros, prodicionem loci Phi-
 lippus esset molitus. Dein-
 de, quum nihil ejusmodi
 animadverterent a quoquam
 tentari, ad defensionem ur-
 bis conversi, muros pleri-
 que ascendunt: mercenarii
 vero Eleorum, per quam-
 dam portam quæ in superio-
 re oppidi parte erat, ut ex
 insidiis hostem adoriantur,
 egrediuntur. Rex certos
 homines ordinaverat, qui a
 tribus partibus scalas muris
 admoverent; pariterque ce-
 teros Macedones trifariam
 erat

Ol. 140.2.
Pſophi-
dem in-
vaditPhi-
lippus.

τοὺς ἄλλους Μακεδόνας· μετὰ ταῦτα διὰ τῶν σαλ-
πιγκτῶν ἀποδοὺς ἐκάστοις τὸ σύνθημα, πανταχό-
θεν ἅμα τὴν προσβολὴν ἐποιεῖτο τοῖς τείχεσι.
Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἡμύνοντο γενναίως οἱ κατέχοντες
τὴν πόλιν, καὶ πολλοὺς ἀπὸ τῶν κλιμάκων ἀπέβρι-
πτον. ἐπεὶ δ' ἦ τε χορηγία τῶν βελῶν καὶ τῶν ἄλλων
τῶν πρὸς τὴν χρεῖαν ἐπιτηδείων ἐνέλειπεν, ὥς ἂν ἐκ
τοῦ καιροῦ τῆς παρασκευῆς γεγεννημένης, οἱ τε Μα-
κεδόνες οὐ κατεπλήθοντο τὸ γινόμενον, ἀλλ' ἐπὶ
τὴν τοῦ ῥιφέντος ἀπὸ τῶν κλιμάκων χώραν ὁ κατό-
πιν ἀμελλήτως ἐπέβαινε· τέλος οἱ μὲν ἐκ τῆς πό-
λεως, τραπέντες, ἔφευγον πάντες πρὸς τὴν ἀκρό-
πολιν· τῶν δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως, οἱ μὲν Μακε-
δόνες ἐπέβησαν τοῦ τείχους, οἱ δὲ Κρήτες, πρὸς τοὺς
κατὰ τὴν ὑπερδύξιον πύλην ἐξελθόντας τῶν μισθο-
φόρων συμμίζαντες, ἠνάγκασαν αὐτοὺς οὐδενὶ κόσμῳ
ῥήσαντας τὰ ὄπλα φεύγειν. οἷς ἐπικείμενοι καὶ προσ-
φύγοντες τὰς χεῖρας, συνεισέπεσον διὰ τῆς πύλης·
ἐξ οὗ συνέβη πανταχόθεν ἅμα καταληφθῆναι τὴν
πόλιν.

erat partitus: deinde, per
tubicines dato omnibus fi-
gno, simul undique urbem
invadit. Principio igitur
fortiter repugnare oppidani;
multosque de scalis dejicere.
Verum ubi tela & cetera de-
fensionis necessaria deficere
cœperunt, (quippe ex tem-
pore apparatus erat factus;) &
Macedonas virtus obsessio-
rum nihil terruit; sed, ut
quisque erat dejectus e sca-
lis, proximus sine cunctatio-
ne in detrufi locum succede-

bat: tandem obfessi, relicta
urbe, in arcem omnes con-
fugiunt: simulque, e regiis
militibus, Macedones muros
conscendunt, Cretenses vero
cum mercenariis illis con-
gressi, qui per superiorem
portam exierant, effusam fu-
gam, projectis armis, cape-
ssere illos cogunt. Atque
hos isti dum persequuntur,
& terga fugientibus cædunt,
per portam una cum ipsis
irrumpunt. Ita factum, ut
ex omnibus partibus

πόλιν. Οἱ μὲν οὖν Ψωφίδιοι μετὰ τέκνων καὶ γυναι- A.V. 536.
κῶν ἀπεχώρησαν εἰς τὴν ἀκρὰν· ἅμα δὲ τούτοις οἱ
περὶ τὸν Εὐριπίδαν· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λοιπὸν πλῆ-
θος τῶν διασωζομένων.

Οἱ δὲ Μακεδόνες εἰσπεσόντες, τὴν μὲν ἐνδυμε- LXXII.
νίαν ἄπασαν ἐκ τῶν οἰκιῶν παραχρῆμα διήρπασαν. Arcem
μετὰ δὲ ταῦτα ταῖς οἰκίαις ἐπισκηνώσαντες, κατέ- deditione
σχον τὴν πόλιν. οἱ δὲ συμπεφευγότες εἰς τὴν ἀκρό- capit.
πολιν, οὐδεμιᾶς σφίσι παρασκευῆς ὑπαρχούσης,
προσθῶμενοι τὸ μέλλον, ἔγχευον σφᾶς
αὐτοὺς τῷ Φιλίππῳ. πέμψαντες οὖν κήρυκα πρὸς
τὸν βασιλέα, καὶ λαβόντες συγχώρημα περὶ πρεσ-
βείας, ἐξαπέστειλαν τοὺς ἄρχοντας, καὶ μετὰ
τούτων Εὐριπίδαν· οἱ καὶ ποιησάμενοι σπονδὰς, ἔλα-
βον τὴν ἀσφάλειαν τοῖς συμπεφευγόσιν ὁμοῦ ξένοις
καὶ πολίταις. οὗτοι μὲν οὖν αὖθις ἐπανῆλθον, ὅθεν

L 5

ᾠρμη-

LXXII. 1. ἐνδυμενίαν vulgatum est ex Bav. in quo tamen h. l. inter
lineas interfertur o, ut sit ἐνδυομενίαν, & sic Reg. B. C. ut apud
Suidam, ἐνδυόμενιαν Ang. ἐνδυμένιαν (sic) Reg. A. ἐνδομενίαν
adfertur ex Flor. quod unice verum judicant Vini docti.

tibus in potestatem hostium
urbs veniret. Itaque *Psy-
phidii* cum liberis & conju-
gibus in arcem sese reci-
piunt: facit idem & *Euripi-
das*, ceteraque omnis turba
quæ evaserat.

72. Macedones simul ir-
ruperant, omnem ex ædibus
supellectilem diripere: de-
inde in civium domicilia im-
migrantes, urbem tenere.
Qui in arcem confugerant,
quid immineret sibi mali

prospicientes, quia nulla in-
tus suppetebat annonæ co-
pia, *Philippo* sese dedere
constituerunt. Itaque im-
petrata a rege per caducea-
torem legationis venia, mit-
tunt ad eum principes civi-
tatis, & una cum his *Euri-
pidam*: qui, pactione facta,
omnibus qui in arcem eva-
serant, cum peregrinis, tum
civibus, impunitatem impe-
trarunt. Verum hi legati
unde venerant redierunt;
accepto

Ol. 140. 2. ὥρμησαν, ἔχοντες παράγελμα, μένειν κατὰ χώραν, ἕως ἂν ἡ δύναμις ἀναζεύξῃ· μή τινες ἀπειθήσαντες τῶν στρατιωτῶν διαρπάσωσιν αὐτούς. Ὁ δὲ βασις λεύς, ἐπιγενομένης χιόνος, ἠναγκάσθη μένειν ἐπὶ τό-

που τινὰς ἡμέρας. ἐν αἷς συναγαγὼν τοὺς παρόντας τῶν Ἀχαιῶν, πρῶτον μὲν τὴν ἐχυρότητα καὶ τὴν εὐκαιρίαν ἐπεδείκνυε τῆς πόλεως πρὸς τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον· ἀπελογίσατο δὲ καὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν εὐνοίαν, ἣν ἔχει πρὸς τὸ ἔθνος· ἐπὶ δὲ πᾶσιν ἔφη, καὶ νῦν παραχωρεῖν καὶ δίδοναι τοῖς Ἀχαιοῖς τὴν πόλιν· προκεῖσθαι γὰρ αὐτῷ, τὰ δυνατὰ χαρίζεσθαι, καὶ μηδὲν ἐλλείπειν προθυμίας. Ἐφ' οἷς εὐχαριστοῦντων αὐτῷ τῶν τε περὶ τὸν Ἄρατον, καὶ τῶν πολλῶν, διαλύσας τὴν ἐκκλησίαν, ὃ μὲν Φίλιππος μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐπὶ Λασιῶνος ἐποιᾶτο τὴν πορείαν· οἱ δὲ Ψωφίδιοι, καταβάντες ἐκ τῆς αἰκρας, ἐκομίσαντο τὴν πόλιν καὶ τὰς οἰκήσεις ἑκα-

στοι

4. κατὰ χώραν. Alii vulgo κατὰ χώρας. 6. ἣν ἔχει. ἣν ἔχοι Aug. Reg. A. Ibid. μηδὲν. μηδὲν Flor.

accepto mandato, ne loco prius excederent, quam exercitus esset abductus: ne forte invenirentur milites, dicto regis parum obtemperantes, qui ipsos spoliarent. Rex, superveniente nive, dies aliquot eo loci coactus est morari. Quo quidem tempore convocatis, qui aderant, Achæis primo firmitatem opportunitatemque loci ad præsens bellum demonstravit; tum de suo affectu & benevolentia erga ipsorum gentem verba fecit.

Postremo adjecit, nunc quoque cedere se ultro Achæis hac urbe, eamque illis donare: propositum enim sibi esse, quibus posset cumque modis illis gratificari, & ad declarandum suum studium nihil reliqui facere. His dictis, quum & Aratus & cetera multitudo pro hisce beneficiis gratias egissent, Philippus, concione dimissa, Lasionem cum exercitu iter instituit. Psophidii, postquam ex arce descendissent, & urbem, & domos quisque suas rece-

στοι τὰς αὐτῶν· οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐριπίδαν, ἀπῆλ- A.V. 536.
 99ον εἰς τὸν Κόρινθον, καὶ κῆῖθεν εἰς Αἰτωλίαν. τῶν δ'
 Ἀχαιῶν ἀρχόντων οἱ παρόντες ἐπὶ μὲν τὴν ἄκρην
 ἐπέστησαν μετὰ Φυλακῆς ἱκανῆς Πρὸςλαον Σικυώ-
 100νιον· ἐπὶ δὲ τὴν πόλιν Πυθίαν Πελληνέα. Καὶ τὰ
 μὲν περὶ Ψωφίδα τοιοῦτον ἐπετελέσθη τὸν τρόπον.

Οἱ δὲ παραφυλάσσοντες τὸν Λασιῶνα τῶν LXXIII.
 Ἠλείων, συνέντες τὴν παρουσίαν τῶν Μακεδόνων, Lasio &
 πεπυσμένοι δὲ καὶ τὰ γεγονότα περὶ τὴν Ψωφίδα, Stratus
 101 παραχρῆμα τὴν πόλιν ἐξέλιπον. ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς Achæis
 δᾶττον ἦκε, ταύτην μὲν ἐξ ἐφόδου παρέλαβε· restituæ.
 αὖξαν δὲ τὴν πρόθεσιν, ἣν εἶχε πρὸς τὸ ἔθνος,
 παρέδωκε καὶ τὸν Λασιῶνα τοῖς Ἀχαιοῖς. ὁμοίως δὲ
 καὶ τὴν Στράτον, ἐκλιπόντων τῶν Ἠλείων, ἀπο-
 102 ζηκτέστησε τοῖς Τελφουσίοις. Ταῦτα δὲ διαπραξά-
 μενος, ἦκε πεμπταῖος εἰς Ὀλυμπίαν. Δύσας δὲ τῶν Olympia.
 Θεῶν,

8. τὸν Κόρινθον. τὴν Κόρ. edd. ex Bav. 10. τοιοῦτον. τοῦτον Flor.
 Ibid. ἐπετελέσθη. ἀπετελ. edd. ex Bav.
 LXXIII. 2. τὴν Στράτον. An τὴν Στρατίαν? An τὸν Στρά-
 τον? Hoc quidem adfertur ex Flor. Ibid. ἐκλιπόντων. ἐκλειπόν-
 των Reg. A.

receperunt. Euripidas Co-
 rinthum, atque inde in Ae-
 toliam, se contulit. Arci
 præfectus est a magistrati-
 bus Achæorum qui forte ad-
 erant, Proslaus Sicyonius
 cum idoneo præsidio; urbi
 vero Pythias Pellenensis.
 Et ad Psophidem quidem
 quod attinet, ita transacta
 sunt omnia.

Macedonum adventu, iisque
 auditis quæ Psophide conti-
 gerant, urbem sine mora de-
 ferit. Quam, simul venit,
 primo impetu rex occupat:
 & quo testatiorem animum
 suum erga gentem Achæo-
 rum faceret, hanc etiam ur-
 bem illis tradidit. Similiter
 & Stratum, ab Eleis dereli-
 ctam, Telphusis restituit.
 Quibus rebus gestis, quin-
 tis castris Olympiam perve-
 nit. Vbi quum sacra deo
 fecisset,

73. Præsidium Eleorum
 quod Lasiōne erat, cognito

Ol. 140.2. θεῶν, καὶ τοὺς ἡγεμόνας ἐστίασας, ἅμα δὲ καὶ τὴν λοιπὴν προσαναπαύσας δύναμιν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, μετὰ ταῦτα πάλιν ἀνέξευξε. καὶ προσελθὼν εἰς⁴ τὴν Ἠλείαν, τὰς μὲν προνομὰς ἐπαφῆκε κατὰ τῆς χώρας· αὐτὸς δὲ κατεστρατοπέδευσε περὶ τὸ καλούμενον Ἀρτεμίσιον. προσδεξάμενος δ' ἐνταῦθα τῆς λείαν, μετέβη πάλιν ἐπὶ τὸ Διοσκούριον. δηνουμένης δὲ τῆς χώρας, πολὺ μὲν ἦν τὸ τῶν ἀλίσκομένων πλήθος, ἔτι δὲ πλέον τὸ συμφεῦγον εἰς τὰς παρακειμένας κώμας καὶ τοὺς ἐρυμνοὺς τῶν τόπων.

Opulentia agri Elei. Συμβαίνει γὰρ τὴν τῶν Ἠλείων χώραν διαφερόντως οἰκεῖσθαι, καὶ γέμειν σωματῶν καὶ κατασκευῆς παρὰ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον. ἔνιοι γὰρ αὐτῶν οὕτως στέργουσι τὸν ἐπὶ τῶν ἀγρῶν βίον, ὥστε τινὰς ἐπὶ δύο καὶ τρεῖς γενεάς, ἔχοντας ἱκανὰς οὐσίας, μὴ παραβεβηκέναι τὸ παράπαν εἰς Ἠλείαν. τοῦτο δὲ γίγνεται, διὰ τὸ μεγάλην ποιεῖσθαι σπουδὴν καὶ πρό-
νοϊαν

4. προσελθὼν. προσελθὼν aut παρελθὼν utique legendum videtur cum Reiskio. 7. εἰς Ἠλείαν. Immo εἰς Ἠλίαν.

fecisset, & duces exercitus convivio excepisset, ceteramque turbam militarem tridui quiete refecisset; vasis conclamatis, in *Eleorum* regionem est profectus. Ad quorum agrum devastandum milite immisso, ipse circa *Artemisium*, quod vocant, castra communivit: & accepta ibi præda, rursus motis castris *Dioscurium* se contulit. Dum autem passim uruntur agri, etsi captus est magnus hominum numerus, major tamen pars in proxi-

mos vicos & loca munita evaserunt. *Eleorum* namque ager præ ceteris omnibus Peloponnesi frequens habitatoribus, & mancipiorum numero & rerum omnium copia est refertissimus. Adeo enim nonnulli eorum rusticam vitam adamant, ut reperiantur opulenti satis homines, qui per alteram aut tertiam generationem urbem *Elidem* omnino non adierint. Fit autem hoc ideo, quia principes civitatis magna cura & studio agri-

νοίαν τοὺς πολιτευομένους τῶν ἐπὶ τῆς χώρας κατοικοῦντων· ἵνα τό τε δίκαιον αὐτοῖς ἐπὶ τόπου διεξάγῃται, καὶ τῶν πρὸς βιωτικὰς χρεῖας μηδὲν ἐλλείπῃ. δοκοῦσι δὲ μοι πάντα ταῦτα καὶ διὰ τὸ πλήθος μὲν τῆς χώρας τὸ παλαιὸν ἐπινοῆσαι καὶ νομοθετῆσαι· τὸ δὲ πλεῖστον, διὰ τὸν ὑπάρχοντά ποτε ^{Vita sacrosancta Eleorum.} ἰοπαρ' αὐτοῖς ἱερὸν βίον· ὅτε, λαβόντες παρὰ τῶν Ἑλλήνων συγχώρημα διὰ τὴν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων, ἱερὰν καὶ ἀπόρρητον ἄκουσιν τὴν Ἥλειαν, ἀπειροί παντὸς ὄντες δεινοῦ, καὶ πάσης πολεμικῆς περιστάσεως.

Μετὰ δὲ ταῦτα, διὰ τὴν Ἀρκάδων ἀμφισβή-^{LXXIV.}τησιν περὶ Λασιωνος καὶ τῆς Πισάτιδος γῆς ἀναγ-^{Vetus privilegium neglectum Elei.}καθέντες ἐπαμύνεν τῇ χώρᾳ, καὶ μεταλαβεῖν τὰς ἀγωγὰς τῶν βίων· οὐκ ἔτι περὶ τοῦ πάλιν ἀνακτῆ-^{αἰ.}σασθαι παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὴν παλαιὰν καὶ πάτριον ἀστυλίαν οὐδὲ τὴν τυχοῦσαν ἐπιμέλειαν ἔσχον, ἀλλ'

LXXIV. 1. Πισάτιδος γῆς. γαίης Vat. Flor. Aug. Reg. A. Ibid. μεταλαβεῖν reuocavi ex mistis, quibus inuitis in μεταβάλλειν fuerat a Casaub. mutatum.

agricolas complectuntur; ut & jus ipsis ruri dicatur, & necessariorum ad vitam nihil quidquam desit. Ejusmodi autem legibus atque institutis usi mihi jam olim videntur, primo quidem, propter amplitudinem agri; deinde autem, & multo quidem istud magis, propter vitam sacrosanctam, qua antiquitus fruebantur: quando, uniuersa consentiente & concedente Graecia, ob iudicium Olympiorum, omni

periculo exempti, omnisque belli expertes, Eleam incolæ sacram & nulli populationi obnoxiam habitabant.

74. Postea vero, Arcadibus Lasionem & Pisatidem sibi vindicantibus, quum pugnare pro finibus fuissent coacti, & genus vitæ ac priora instituta mutare; ut veteris atque avitæ immunitatis jus a Graecis reciperent, ne minimæ quidem amplius curæ illis fuit, sed in

Ol. 140. 2. ἀλλ' ἔμεναν ἐπὶ τῶν αὐτῶν· οὐκ ὀρθῶς κατὰ γε τὴν
 περὶ τοῦ μέλλοντος ποιούμενοι πρόνοιαν. Εἰ γὰρ, ἥς
 πάντες εὐχόμεθα τοῖς θεοῖς τυχεῖν, καὶ πᾶν ὑπο-
 μένομεν ἰμείροντες αὐτῆς μετασχεῖν, καὶ μόνον τοῦ-
 το τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν ἀναμφισβήτητόν ἐστι
 παρ' ἀνθρώποις, (λέγω δὴ τὴν εἰρήνην·) ταύτην δι-
 νάμενοί τινες μετὰ τοῦ δικαίου καὶ κατὰ δέοντος πα-
 ρὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς πάντα τὸν χρόνον ἀδύρητον
 κτᾶσθαι, παρολιγωρουσιν, ἢ προεργαίτερόν τι ποι-
 οῦνται τούτου· πῶς οὐκ ἂν ὁμολογουμένως ἀγνοεῖν
 δόξαιεν; Νῆ Δί', ἀλλ' ἴσως εὐεπίθετοι τοῖς πολε-
 μῇν καὶ παρασπονδεῖν προθεμένοις, ἐκ τῆς τοιαύ-
 της ἀγωγῆς, γίγνονται τῶν βίων. Ἀλλ', ἐκείνο μὲν
 σπάνιον· καὶ ποτε γένηται, δυνάμενον κοινῆς ὑπὸ
 τῶν Ἑλλήνων τυγχάνειν ἐπικουρίας. πρὸς δὲ τὰς
 κατὰ μέρος ἀδικίας, ὑπογενομένης τοῖς βίοις χορη-
 γίας,

2. κατὰ γε τὴν. Sic Vat. Flor. Vrf. Puto ὅ cod. Perotti. κατὰ γέ-
 νος τὴν Bav. Aug. ὅ Regii: ex quo Casaubonus κατὰ γε τὴν ἐμὴν
 finxit. Verba ista κατὰ γένος τὴν ex καταγελαστῇ corrupta suspi-
 catus est Reisk.

in eodem deinceps statu
 manserunt: non recte sa-
 ne suæ & suorum securitati
 in posterum consulentes.
 Quum enim res sit, quam a
 diis concedi nobis omnes
 petimus; cujus desiderio ni-
 hil non perferimus; quam-
 que ex omnibus, quæ bona
 existimantur, solam nemo
 ambigat vere esse bonam;
 pacem dico: hanc si qui bo-
 nis honestisque rationibus a
 Græcis impetrare certam
 firmamque in omne tempus

possint, deinde beneficium
 tantum negligent, & aliud
 quidpiam potius ducant,
 quis dubitet in magno istos
 errore versari? At enim ve-
 ro, dicet aliquis, per genus
 istud vitæ expositi sunt eo-
 rum injuriis, qui bello ipsos
 laceßere & fidem violare
 voluerint. Sed hoc & raro
 accidit; &, si quando con-
 tingat, subveniri malo com-
 munitibus Græcorum auxiliis
 potest. Ad defendendas au-
 tem minores injurias, post-
 quam

γίας, ὅπερ εἰκὸς ὑπάρξαι πάντα χρόνον ἐν εἰρήνῃ A.V. 536.
 διαγούσι, δῆλον ὡς οὐκ ἂν ἠπόρησαν ξένων καὶ μι-
 δοφόρων, τῶν κατὰ τόπους ἢ καιροὺς παρεφε-
 ρεύνοντων. Νῦν δὲ, τὸ σπάνιον καὶ παράδοξον δε-
 διότες, ἐν συνεχέσι πολέμοις καὶ καταφθοραῖς τὴν
 εἰς χώραν ἔχουσι καὶ τοὺς βίους. Ταῦτα μὲν οὖν Eleos
 ἡμῖν τῆς Ἠλείων ὑπομνήσεως εἰρήδω χάριν· ἐπειδὴ admonet
 τὰ τῶν καιρῶν οὔτε ποτὲ πρότερον εὐφρεστέραν Polybius.
 διάθεσιν ἔσχικε τῆς νῦν πρὸς τὸ παρὰ πάντων
 ὁμολογουμένην κτήσασθαι τὴν ἀσυλίαν· τὴν δὲ χώ-
 ραν, καθάπερ ἐπάνω προεῖπον, ἔτι τῆς παλαιᾶς
 συνηθείας ὅσον αἰθυγμάτων ἐμμενόντων, οἰκοῦσι δια-
 φερόντως Ἠλεῖσι.

Διὸ καὶ κατὰ τὴν Φιλίππου παρουσίαν, ἅπλε- LXXV.
 τον μὲν ἦν τὸ τῶν ἀλίσκομένων πλήθος, ἔτι δὲ
 πλεον

8. Verba πρὸς τὸ περπεραν vulgo absunt ab omnibus libris, tum pro
 ὁμολογουμένην est ὁμολογουμένης, ponro pro ἔτι τῆς est ἐπὶ τῆς,
 denique pro Ἠλεῖοι vulgo legitur οἱ λαοί. Quae correxi omnia
 ex mente Casauboni.

quam suppetiissent opes,
 quod in perpetua pace de-
 gentibus consentaneum est
 futurum fuisse, non defui-
 sent sane milites peregrini
 & mercede conducti, qui
 certis locis aut temporibus
 praesidio ipsis essent. Nunc,
 dum id metuunt, quod vix
 aliquando, si forte, praeter
 omnium opinionem accidit;
 perpetuis bellis & popula-
 tionibus & agrum & fortu-
 nas suas habent obnoxias.
 Quae dicta nobis sunt, ut
 suae Eleos utilitatis admone-
 remus: quum praesertim ad

recuperandum omnium con-
 sensu jus illud immunitatis a
 bello nullum umquam tem-
 pus fuerit illis opportunius
 praesenti rerum statu; &
 quum ad hunc usque diem,
 velut scintilla aliqua pristi-
 nae consuetudinis superante,
 longe frequentius, quam fiat
 alibi, vitam in agris Elei,
 quemadmodum supra dixi-
 mus, degant.

75. Idcirco cum Philippus
 advenit; & eorum qui pas-
 sim capiebantur ingens fuit
 numerus; & eorum, qui in-
 tra muros confugiebant, ad-
 huc

Ol. 140. 2. πλεῖον τὸ τῶν συμπεφευγόντων. πλείστη δ' ἀπο-
 Thalamos
 castellum. σκευὴ καὶ πλεῖστος ὄχλος ἡθροΐδῃ σαυμάτων καὶ
 capit Phil-
 lippus. θρεμμάτων εἰς τὸ χωρίον, ὃ καλοῦσι Θαλάμους.

διὰ τὸ τήν τε χάραν τήν πέριξ αὐτοῦ στενὴν εἶναι
 καὶ δυσέμβολον, τότε χωρίον ἀπραγμάτευτον καὶ
 δυσπρόσοδον. ἀκούων δ' ὁ βασιλεὺς τὸ πλῆθος τῶν
 συμπεφευγόντων εἰς τὸν προειρημένον τόπον, καὶ κρί-
 νας μηδὲν ἀβασάνιστον μηδ' ἀπέραντον ἀπολιπεῖν,
 τοῖς μὲν μισθοφόροις προκατελάβετο τοὺς ἐπὶ τῆς
 εἰσβολῆς εὐφυῶς κειμένους τόπους· αὐτὸς δὲ τήν
 ἀποσκευὴν καταλιπὼν ἐν τῷ χάρακι, καὶ τὸ πλεῖον
 μέρος τῆς δυνάμεως, ἀναλαβὼν τοὺς πελταστὰς
 καὶ εὐζάνους, προῆγε διὰ τῶν στενῶν· οὐδενὸς δὲ
 κωλύοντος, ἦκε πρὸς τὸ χωρίον. Καταπλαγέντων
 δὲ τῶν συμπεφευγόντων τὴν ἔφοδον, ἅτε λίαν πρὸς
 πᾶσαν πολεμικὴν χρεῖαν ἀπείρως καὶ ἀπαρασκευῶς
 διακει-

LXXV. 4. πελταστὰς καὶ εὐζάνους. Abest καὶ a Vnt. Flor. Ang.
 Reg. A. C. 5. συμπεφευγόντων. πεφευγ. Bav. Ang. Reg. A.

huc major. Plurima autem
 cum supellex, tum corpo-
 rum pecorumque copia, in
 castello, cui *Thalamæ* no-
 men est, fuit coacta: tum
 quod in angusta regione, &
 quam hostis non facile adire
 posset, situm est id castel-
 lum; tum quod ipsum quo-
 que per se a commercio ho-
 minum est remotum atque
 inaccessum. Rex, ut resciv-
 it de ingenti illorum nu-
 mero qui eo confugerant;
 nihil intentatum aut imper-
 fectum sibi judicans esse re-

linquendum, omnia primum
 loca juxta introitum oppor-
 tune sita per conductitium
 militem occupat: deinde,
 impedimentis cum majore
 copiarum parte in castris
 relictis, cetratos & expe-
 ditos dumtaxat secum tra-
 hens, ipse per fauces illas
 agmen ducit: &, nemine
 impediante, venit ad ca-
 stellum. Qua re perterriti
 qui eo confugerant, cum
 omnis rei militaris prorsus
 essent rudes, & ab omnibus
 bello necessariis imparati,
 quum-

διακειμένων, ἅμα δὲ καὶ συνδεδραμηκότος ὄχλου συρ-^{Α. V. 536.}
 6 Φετώδους· ταχέως παρέδωσαν αὐτούς. ἐν οἷς ἦσαν
 καὶ μυθοφόροι διακόσιοι μιγάδες, οὓς ἤκεν ἔχων Ἀμ-
 7 φιδάμος, ὁ στρατηγὸς τῶν Ἠλείων. Ὁ δὲ Φίλιπ-^{Immensa}
 8 πος, κυριεύσας ἀποσκευῆς τε πολλῆς καὶ σωμάτων ^{præda}
 πλείονων ἢ πεντακισχιλίων, πρὸς δὲ τούτοις τετρά-
 9 ποδος λείας ἀναρίθμητον ἐξελασάμενος πλήθος,
 10 εἴτε μὲν ἐπανῆλθε πρὸς χάρακα· μετὰ δὲ ταῦτα,
 11 τῆς δυνάμεως ὑπεργεμούσης αὐτῷ παντοδαπῆς ὠφε-
 12 λείας, βαρὺς ὢν, καὶ δύσχευτος, ἀνεχώρει διὰ
 13 ταῦτα, καὶ κατέβευξε πάλιν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν.

Ἀπελλῆς δὲ, ὃς ἦν μὲν εἰς τῶν ὑπ' Ἀντιγόνου ^{LXXVI.}
 καταλειφθέντων ἐπιτρόπων τοῦ παιδὸς, πλείστον ^{Apelles,}
 14 δ' ἐτύγχανε τότε δυνάμενος παρὰ τῷ βασιλεῖ, βου- ^{unus ex}
 15 ληθεὶς τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος ἀγαγεῖν εἰς παρα- ^{tutoribus}
 16 πλῆσιν διάθεσιν τῇ Θετταλῶν, ἐπεβάλετο πρᾶγμα ^{Philippi.}
 17 ποιεῖν

6. Ἀμφιδάμος. Ἀμφιδάμος h. l. edd. cum Bav. Aug. & Regiis.
 7. τετράποδος. Alii τῆς τετράποδος. Ibid. πρὸς χάρακα. τὸν
 intra lineas interfert Reg. A. 8. παντοδαπῆς. παντοδαπούς edd.
 cum Bav. Aug. & Regiis.

LXXVI. 1 ἀγαγεῖν. διαγαγεῖν edd. ex Bav.

quumque multi etiam e ple-
 bis sæce eodem concur-
 rissent, deditionem cito fe-
 cerunt. Erant inter hos &
 mercenarii ducenti, turba
 promiscua, quos *Amphida-*
mus, dux Eleorum, secum
 adduxerat. *Philippus*, su-
 pellectile plurima potitus,
 mancipiorum quinque mil-
 libus & amplius; ad hæc
 præda pecorum abacta, quæ
 omnem numerum superabat;
 tunc quidem ad castra se re-
 cepit: postea vero, quod

haberet exercitum præda
 omnis generis onustum & ad
 res gerendas parum habilem,
 referre pedem coactus, *Olym-*
piam iterum castra movit.

76. Inter alios ab Anti-
 gono tutores, puero Philip-
 po relictos, *Apelles* erat, qui
 ea tempestate apud regem
 gratia plurimum pollebat.
 Hic quum in animum indu-
 xisset, Achæorum gentem
 ad eandem redigere condi-
 tionem, qua Thessali tunc
 erant, rem ausus est nefa-

M

riam.

Ol. 140.2. ποιῆν μοχθηρόν. Θετταλοὶ γὰρ ἐδόκουν μὲν κατὰ νόμους πολιτεύειν, καὶ πολὺ διαφέρειν Μακεδόνων· διέφερον δ' οὐδὲν, ἀλλὰ πᾶν ὁμοίως ἐπασχον Μακεδόσι, καὶ πᾶν ἐποιοῦν τὸ προσταττόμενον τοῖς βα-

Achæos
in servi-
tutem
redigere
conatur.

σιλικοῖς. διὸ καὶ πρὸς ταύτην ἀρμοζόμενος τὴν ὑπό-
θεσιν ὁ προειρημένος, ἐπεβάλετο καταπειράζειν τῶν
συστρατευομένων. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐπέτρεψε
τοῖς Μακεδόσιν, ἐκβαλεῖν ἐκ τῶν σταθμῶν αἰ τοὺς
προκατέχοντας τῶν Ἀχαιῶν καταλύσεις· ὁμοίως δὲ
καὶ τὴν λείαν ἀφαιρεῖσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα τὰς χεῖ-
ρας προσέφερε διὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἐπὶ ταῖς τυχού-
σαις αἰτίαις· τοὺς δὲ συναγανακτοῦντας ἢ προσβο-
δοῦντας τοῖς μαστιγομένοις, παρὼν αὐτὸς, εἰς τὴν
ἄλυσιν ἀπῆγε· πεπεισμένος, διὰ τοῦ τοιούτου τρό-
που, τῷ κατὰ βραχὺ λήσειν εἰς συνήθειαν ἀγαγὼν
τοῦ

2. Θετταλοὶ γὰρ. Θετταλοὶ μὲν γὰρ ἐδόκουν μὲν Aug. Reg. A.
4. ἐκβαλεῖν. ἐκβάλλειν edd. ex Bav. 6. πεπεισμένος. Mendose
scripti libri πεπεισμένους. Ibid. τῷ κατὰ βραχὺ ex conject. po-
suit Casanbonus. Libri vet. omnes τὸ κατὰ βραχὺ. Sed articulum
omittit Reg. B.

riam. *Thessaliam* namque, et fi-
legibus suis videbantur uti,
longeque alio jure esse quam
Macedones: nihil tamen ab
illis differebant, erantque
iisdem obnoxii quibus &
Macedones, &, quidquid au-
læ procures imperarent, fa-
ciebant. Huic igitur pro-
posito sua omnia consilia ac-
commodans hic *Apelles*, ex-
periri patientiam eorum, qui
erant in castris, instituit. Et
primum quidem Macedoni-
bus permisit, ut Achæos,

qui diversa occupassent,
ejicerent hospitibus: similiter
&, partam prædam ut iis
eriperent. Post hæc, per
ministros quamlibet levi ex
causâ eos cædebat: si quis
vero aut querenti de injuria
patrocineretur, aut, cum fla-
gris cæderentur, opem fer-
ret; ipsemet in vincula eos
ducebat: persuasus, se, hoc
pacto paullatim progredien-
do, nemine animadvertente
in eam consuetudinem *A-
chæos* adducturum, ut nihil
penitus

τοῦ μηδένα μηδὲν ἡγεῖσθαι δεινόν, ὃ ποτ' ἂν πάσχη A.V. 536.
 γιττις ὑπὸ τοῦ βασιλέως. καὶ ταῦτα, μικροῖς χρόνοις
 πρότερον μετ' Ἀντιγόνου συνεστρατευμένος, καὶ τέ-
 θεαμένος τοὺς Ἀχαιοὺς, ὅτι πάντος δεινοῦ λαβεῖν
 πῆρσαν ὑπέμειναν, ἐφ' ᾧ μὴ ποιεῖν Κλεομένης τὸ
 ἐπιστατῶμενον. Οὐ μὴν, ἀλλὰ συστραφέντων τι Vetat
 νῶν Ἀχαιῶν νεανίσκων, καὶ προσελθόντων τοῖς περι- Philip-
 τὸν Ἀρατον, καὶ διασαφούντων τὴν Ἀπελλοῦ βού- pus, mo-
 λησιν· ἦγον ἐπὶ τὸν Φίλιππον οἱ περὶ τὸν Ἀρατον, nente
 κρίναντες ἐν ἀρχαῖς περὶ τῶν τοιούτων ἐνίστασθαι, Arato.
 καὶ μὴ καταμέλλειν. ἐντυχόντων δ' αὐτῶν τῷ βασι-
 λεῖ περὶ τούτων, διακούσας ὁ Φίλιππος τὰ γεγο-
 νότα· τοὺς μὲν νεανίσκους παρεκάλει θαρσεῖν, ὥς
 οὐδενὸς αὐτοῖς ἔτι συμβησομένου τοιούτου· τῷ δ'
 Ἀπελλεῖ παρήγγειλε, μηδὲν ἐπιτάττειν τοῖς Ἀχαιοῖς,
 χωρὶς τῆς τοῦ στρατηγοῦ γνώμης.

M 2

Φίλιπ-

8. κρίναντες. κρίνοντες Aug. Ibid. ἐνίστασθαι. διίστασθαι Vat. Flor.
 Aug. Reg. A.

penitus grave cuiquam vide-
 retur, quod rex in aliquem
 statuisset. Et hoc sperare
 ausus est ille, qui non mul-
 tis ante annis in Antigoni
 castris versans, viderat A-
 chæos quidvis mali paratos
 perpeti, modo ne ea facere,
 quæ imperaret Cleomenes,
 cogerentur. Sed quum ju-
 venes quidam Achaici, manu
 facta, Aratum convenissent,
 eique Apellis consilium ape-

ruissent; ad Philippum adit
 Aratus, nascenti malo resi-
 flere fixum animo habens,
 neque cunctari. Ex hujus
 igitur colloquio ubi Philip-
 pus quæ acciderant cogno-
 vit; juvenes quidem, bono
 ut essent animo, jubet; ni-
 hil enim simile deinceps fore
 illis patiendum: Apelli vero
 præcipit, ne quid posthac
 Achæis, prætorum ipsorum in-
 consulto, imperaret.

77. Phi-

Ol. 140.2.
LXXVII.
Egregia
Philippi
juvenis
indoles.

Φίλιππος μὲν οὖν κατὰ τὴν ὁμιλίαν τὴν πρὸς τοὺς ἐν ὑπαίθροις συνδιατρίβοντας, καὶ κατὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς πρᾶξιν καὶ τόλμαν, οὐ μόνον παρὰ τοῖς στρατευομένοις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς λοιποῖς πᾶσι Πελοποννησίοις εὐδοκίμει. Βασιλέα γὰρ πλείοσιν ἀφορμαῖς ἐκ φύσεως κεχορηγημένον πρὸς πραγμάτων κατὰκτησιν, οὐκ εὐμαρὲς εὐρεῖν. καὶ γὰρ ἀγχίνοια, καὶ μνήμη, καὶ χάρις ἐπὶ αὐτῷ διαφέρουσα· πρὸς δὲ τούτοις, ἐπίφασις βασιλικὴ καὶ δύναμις· τὸ δὲ μέγιστον, πρᾶξις καὶ τόλμα πολεμική. Καὶ τί δὴ ποτ' ἦν τὸ ταῦτα πάντα καταγωνισάμενον, καὶ ποιῆσαν ἐκ βασιλείας εὐφυοῦς τύραννον ἀγρίον, οὐκ εὐχερὲς διὰ βραχέων δηλώσαι. διὸ καὶ περὶ μὲν τούτων σκέπτεσθαι καὶ διαπρεῖν ἄλλος ἀερόσσει καιρὸς μᾶλλον τοῦ νῦν ἐνεστῶτος. Ὁ δὲ Φίλιππος, ἐκ τῆς Ὀλυμπίας ἀναξεύξας τὴν

LXXVII. I. ἐν ὑπαίθροις. ἐν ignorant Vat. Flor. Aug. Reg. A. 5.
'Ὀλυμπίας ex Casanb. emendatione est. Libri omnes Ὀλυμπιάδος.

77. *Philippus* itaque, cum propter instituta quibus erga expeditionis socios in castris utebatur, tum propter singularem in re bellica navitatem atque audaciam, non solum apud castrensem multitudinem, verum etiam apud reliquos omnes Peloponnesios bene audiebat. Enimvero non est facile regem invenire, majoribus a natura dotibus ad parandum imperium necessariis ornatum. Nam & follertia mentis, & memoria, & venustate eximia

præstabat: accedebat eo vultus speciesque regia & quadam majestas: supra omnia erat navitas & audacia bellica. Quid autem illud fuerit, quod omnia hæc expugnavit, & præstantis ingenii regem in ferum tyrannum mutavit, non est facile paucis exsequi. Itaque ista considerandi, & de illa quæstione disceptandi, erit alius convenientior, quam hic nunc sit, locus. Iam *Philippus* castra movit ab Olympia Heræam versus; & mox

τὴν ἐφ' Ἡραίας, παρῆν εἰς Τέλφουσαν, καὶ κείθεν
 εἰς Ἡραίαν. καὶ τὴν μὲν λείαν ἐλαφυροπώλει· τὴν
 δὲ γέφυραν ἐπεσκεύαζε τὴν κατὰ τὸν Ἀλφειόν.
 βουλόμενος ταύτη ποιήσασθαι τὴν εἰς τὴν Τριφυ-
 λίαν εἰσβολήν. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Δο-
 ρίμαχος, ὁ τῶν Αἰτωλῶν στρατηγός, δεομένων τῶν
 Ἠλείων σφίσι βοηθεῖν πορθουμένοις, ἑξακοσίους Αἰ-
 τωλοὺς καὶ στρατηγὸν Φιλίδαν αὐτοῖς ἐξέπεμψεν.
 τὸς παραγενόμενος εἰς τὴν Ἠλείαν, καὶ παραλαβὼν
 τοὺς μισθοφόρους τῶν Ἠλείων, ὄντας εἰς πεντακο-
 σίους, καὶ πολιτικούς χιλίους, ἅμα δὲ τούτοις τοὺς
 Ταραντίνους, ἤκε βοηθῶν εἰς τὴν Τριφυλίαν. ἡ τῆς
 μὲν προσηγορίας τέτευχε ταύτης ἀπὸ Τριφύλου
 τοῦ τῶν Ἀρκάδος παίδων ἐνός· κείται δὲ τῆς Πελο-
 πονήσου παρὰ θάλατταν, μεταξὺ τῆς Ἠλείων καὶ
 Μεσσηνίων χώρας· τέτραπται δ' εἰς τὸ Λιβυκὸν
 πέλα-

M 3

5. τὴν ἐφ' Ἡραίας ex conject. rescripti. Vulgo omnes τὴν ἐπὶ
 Φαραίαν. Ibid. τὴν εἰς τὴν Τριφυλίαν. Mendose in editis
 est τὴν εἰς Τρυφαλίαν, ὅς sic constanter deinde Τρυφαλ. pro
 Τριφυλ. 6. Φιλίδαν. Φυλίδαν edd. ὅς sic constanter deinde, par-
 tium ex Bav. partim in vitiis omnibus mssis. 8. Corrupta ὅς mutilata
 oratione, post Hervagium, edidit Casanbonus Τρυφάλου τοῦ τῶν
 Ἀρκάδων παίδος.

& mox Telphusam venit,
 indeque Heræam; ubi præ-
 da divendita, pontem Alphei
 instauravit; facturus per il-
 lum in Triphyliam impressio-
 nem. Eodem vero tempo-
 re Dorimachus, Aetolorum
 prætor, petentibus Eleis au-
 xilia, adversus eos qui ipso-
 rum agros urebant, Aetolos
 sexcentos duce Philida mi-

fit. Qui ubi in Eleam venit,
 assumtis Eleorum mercena-
 riis ad quingentos, e civili-
 bus copiis mille militibus,
 & simul Tarentinis, suppe-
 tias venit Triphyliam. Ea
 regio nomen invenit a Tri-
 phylo, uno ex Arcadis filiis.
 Sita est in maritima Pelopon-
 nesi parte, inter Eleorum &
 Messeniorum fines; spectat-
 que

Ol. 140.2. πέλαγος, ἐσχατεύουσα τῆς Ἀρκαδίας ὡς πρὸς χει-
μερινὰς δύνεις. ἔχει δ' ἐν αὐτῇ πόλεις ταύτας, Σα-
μικὸν, Λέπρεον, Ὑπάναν, Τυπανέας, Πύργον, Αἰ-
πίον, Βώλακα, Στυλλάγιον, Φρίξαν. ὧν ὀλίγοις¹⁰
χρόνοις πρότερον ἐπικρατήσαντες Ἠλεῖοι, προσελά-

Aliphera
oppidum. βοντο καὶ τὴν τῶν Ἀλιφειραίων πόλιν, συντελοῦσαν
ἐξ ἀρχῆς εἰς Ἀρκαδίαν καὶ Μεγαλόπολιν. Λυδιά-
δου τοῦ Μεγαλοπολίτου κατὰ τὴν τυραννίδα πρὸς
τινας ἰδίας πράξεις ἀλλαγὴν δόντος τοῖς Ἠλείοις.

LXXVIII. Πλὴν ὁ γε Φιλίδας, τοὺς μὲν Ἠλείους εἰς Λέ-
πρεον, τοὺς δὲ μισθοφόρους εἰς Ἀλιφειραν ἀποστεί-
λας, αὐτὸς δὲ τοὺς Αἰτωλοὺς ἔχων ἐν Τυπανέαις,
ἐκάρα-

8. ἐσχατ. τῆς Ἀρκαδίας. Sic, monente Palmerio, correxi. Vulgo
omnes perpetam τῆς Ἀχαΐας. 9. Τυπανέας. Τυμπαναίαν editio-
nes vet. ex Bav. quod in Τυπαναίαν mutavit Casaub. Ibid. Αἰπίον.
Αἰπυὸν h. l. edd. ex Bav. Et inferius iidem Ἐπειὸν. Ibid. Στυλ-
λάγιον. Στυλλάγιον Casaub. cum Steph. Byz. in utrisque libris Poly-
biani. 10. συντελοῦσαν (aut, si mavis, τελοῦσαν) ἐξ ἀρχῆς
εἰς Ἀρκαδίαν καὶ Μεγαλόπ. Sic omnino corrigendum duxi locum,
quem mutilatum tali modo exhibent veteres libri omnes: οὐσαν ἐξ
ἀρχῆς Ἀρκαδίαν καὶ Μεγαλ. Casaubonus cum Reg. B. Ἀρκα-
δίαν in Ἀρκαδίας mutavit, ὃ levi interposita distinctione verbum
hoc a seqq. separavit. Possis etiam cum Ios. Mercero suspicari οὐσαν
ἐξ ἀρχῆς Ἀρκαδίας καὶ Μεγαλοπολιτῶν. Ibid. Λυδιά-
δου. Et hoc nomen vulgo depravatum erat. Ἀλιάδου. Aug. Ceteri
omnes Ἀλιάδου.

LXXVIII. 1. Τυπανέαις. Vulgo h. l. Τυπαναίαις.

que mare Libycum, conter-
mina Arcadiæ, qua illa ad
hibernum occasum vergit.
Urbes regionis hujus sunt:
Samicum, Lepreum, Hypa-
na, Typaneæ, Pyrgus, Ae-
pium, Bolax, Styllangium,
Phrixa. Has quum non
multo ante Elei ditionis suæ
fecissent, urbem quoque Ali-
pheræorum, quæ ab initio

Arcadiæ & Megalopoli attri-
buita fuerat, adjecerunt; Ly-
diada Megalopolitano, tem-
pore tyrannidis suæ, traden-
te in permutatione propter
privatas quasdam causas
cum Eleis instituta.

78. Philidas, missis Le-
preum Eleis, mercenariis
Alipheram; ipse Typaneis
cum suis Aetolis, quid rex
para-

αἰκαρᾷ δὲ τὸ συμβησόμενον. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀπο- A.V. 536.
 θέμενος τὴν ἀποσκευὴν, καὶ διαβάς τῇ γεφύρᾳ τὸν
 Ἀλφειὸν ποταμὸν, ὃς ῥεῖ παρ' αὐτὴν τὴν τῶν
 3 Ἡραιέων πόλιν, ἦκε πρὸς τὴν Ἀλίφειραν· ἣ κείται
 μὲν ἐπὶ λόφου κρημνώδους πανταχόθεν, ἔχοντος
 πλέον ἢ δέκα σταδίων πρόσβασιν· ἔχει δ' ἄκραν
 ἐν αὐτῇ τῇ κορυφῇ τοῦ σύμπαντος λόφου, καὶ χαλ-
 4 κούν Ἀθηναῖς ἀνδριάντα, κάλλι καὶ μεγέθει διαφέ- Magnifi-
 5 ροντα. οὗ τὴν μὲν αἰτίαν, ἀπὸ ποίας προδέσεως ἢ Minervæ.
 χορηγίας ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῆς κατασκευῆς, ἀμ-
 φισβητῆσθαι συμβαίνει καὶ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις·
 οὔτε γὰρ πόθεν, οὔτε τίς ἀνέθηκεν, εὐρίσκεται τρα-
 5 νῶς. τὸ μὲντοι γε τῆς τέχνης ἀποτελεσμα συμφω-
 νεῖται παρὰ πᾶσι, διότι τῶν μεγαλομερεστάτων
 καὶ τεχνικωτάτων ἔργων ἐστὶν, Ἑκατοδώρου καὶ
 6 Σωστράτου κατεσκευασκότων. Οὐ μὲν, ἀλλ' ἐπιγε-Aliphe-
 νομένης ἡμέρας αἰθρίου καὶ λαμπρᾶς, διατάξας pugnat
 ὑπὸ Philip-
 pus.

M 4

5. μεγαλομερεστάτων. Vulgo alii μεγαλοπρεπεστ. Ibid. Verba
 καὶ τεχνικωτάτων ignorant Bar. Aug. Reg. A. Perott. Ibid. Ἑκα-
 τοδώρου. Immo Ἑκατοδώρου, secundum Paus. & Plin.

pararet, follicitus expecta-
 bat. Philippus vero, impe-
 dimentis depositis, & Alphei
 ponte trajecto, (is amnis
 urbem ipsam Heræorum al-
 luit) Alipheram venit. Im-
 posita est urbs ista colli ab
 omni parte prærupto, ad
 quem ascenditur per stadia
 amplius decem: arcem ha-
 bet in ipso vertice totius
 collis, & æneam Minervæ
 statuam, specie atque ma-
 gnitudine præstantem. Quæ
 qua de causâ, quo consilio,

& cujus sumtibus initio con-
 fecta fuerit, ipsi quoque in-
 digenæ parum norunt: ne-
 que enim satis explorato
 constat, unde, aut a quo
 fuerit dedicata. At de arti-
 ficibus, ex quorum officina
 prodiit, consentiunt omnes:
 Hecatodori nempe [ni po-
 tius Hypatodori] & Sostrati
 opus esse, inter magnificen-
 tissima & exquisitissimæ ar-
 tis, quæ sint ab iis facta.
 Ceterum postridie Philippus
 sub auroram, sereno die &
 claro,

Ol. 140. 2. ὑπὸ τὴν ἑωθινὴν ὁ βασιλεὺς κατὰ πλείους τόπους
 τοὺς τε τὰς κλίμακας φέροντας, καὶ τὰς τῶν μι-
 δοφόρων ἐφεδρείας πρὸ τούτων· ἐπὶ δὲ τοῖς προει-
 ρημένοις, τοὺς Μακεδόνας διηρημένους κατόπιν ἐκά-
 στοις ἐπιστήσας· ἅμα τῷ τὸν ἥλιον ἐπιβάλλειν πᾶ-
 σι προσέταξε προσβαίνειν πρὸς τὸν λόφον. ποιούν-
 των δὲ τὸ παραγγελθὲν ἐκδύμως καὶ καταπληκτι-
 κῶς τῶν Μακεδόνων, συνέβαινε τοὺς Ἀλιφειρεῖς
 πρὸς τούτους ὀρμαῖν αἰεὶ καὶ συντρέχειν τοὺς τόπους,
 οἷς μάλιστα τοὺς Μακεδόνας εἰσὶν προσπελάζον-
 τας. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τούτον αὐτὸς ὁ βασιλεὺς,
 ἔχων τοὺς ἐπιτηδαιοτάτους, διὰ τινων κρημνῶν ἔλα-
 Capitur Aliphera. θε πρὸς τὸ τῆς ἄκρας προάστειον ἀναβάς. ἀπο-
 δοθέντος δὲ τοῦ συνδήματος, πάντες ἅμα προσε-
 ρείσαντες τὰς κλίμακας, κατεπείραζον τῆς πόλεως.
 Πρῶτος μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς κατέσχε τὸ προάστειον
 τῆς ἄκρας, ἔρημον καταλαβών. τούτου δ' ἐμπιπρα-
 μένου, προϊδόμενοι τὸ μέλλον οἱ τοῖς τείχεσιν ἐπα-
 μύνον.

9. αὐτὸς cum Vrsino correxit Casaub. Mendoſe libri omnes αὐτὸν.

claro, dispositis per varia lo-
 ca qui scalas gestarent, præ-
 missisque mercenariis qui
 præsidio ipsis forent; ad
 hæc, Macedonum manu se-
 paratim singulos eorum se-
 qui iussu; simul cum exorien-
 te sole omnibus imperat, ut
 colli succedant. Quod quum
 Macedones animose & for-
 midabiliter exsequerentur;
 accidit, ut *Alipherenses* sem-
 per ad ea potissimum loca
 facto concursu se conferrent,
 ad quæ plurimos Macedonas

videbant accedere. At *Philippus* ipse per idem tempus,
 cum lecto milite ex cohorti-
 bus, in arcis suburbium,
 nemine animadvertente, per
 quædam præcipitia & abrup-
 ta loca ascendit. Tum ve-
 ro dato signo, simul omnes
 scalas admove, & urbem
 conari invadere. Primus
 omnium rex ipse suburbium
 arcis, quod nudatum præsi-
 dio invenerat, tenuit. Quo
 incenso, qui pro muris pu-
 gnabant, ubi ignem vident,
 immi-

μόνοντες, καὶ περιδεῖς γενόμενοι, μὴ, τῆς ἄκρας A.V. 536.
 προκαταληφθείσης, στερηθῶσι καὶ τῆς τελευταίας
 ἐλπίδος, ὥρμησαν ἀπολιπόντες τὰ τέχνη φεύγειν
 12 πρὸς τὴν ἀκρόπολιν. οἱ δὲ Μακεδόνες, γενομένου τού-
 του, παραχρῆμα καὶ τῶν τειχῶν καὶ τῆς πόλεως
 13 ἐκυρίευσαν. μετὰ δὲ ταῦτα διαπρεσβευσταμένων τῶν
 ἐκ τῆς ἄκρας πρὸς τὸν Φίλιππον, δούς τὴν ἀσφά-
 λειαν, παρέλαβε καὶ ταύτην κατ' ὁμολογίαν.

Συnteλεθέντων δὲ τούτων, καταπλαγῆς γεγο-LXXIX.
 νότες πάντες οἱ κατὰ τὴν Τριφυλίαν, ἐβουλευόντο
 2 περὶ σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἰδίων πατρίδων. ὁ δὲ Φι- Aetolo-
 λίδας, ἐκλιπαρὴν τὰς Τυπανεάς, προσδιαρπάσας τι- rum mala
 νὰς τῶν οἰκείων, ἀπεχώρησεν εἰς τὸ Λέπρεον. fides in
 3 Ταῦτα γὰρ ἐπίχειρα τότε τοῖς Αἰτωλῶν ἐγίνετο socios.
 συμμάχοις, τὸ, μὴ μόνον ἐν τοῖς ἀναγκαῖοτάτοις
 καιροῖς ἐγκαταλείπεσθαι προφανῶς, ἀλλὰ καὶ, διαρ-
 παγέντας, ἢ προδοθέντας, τούτοις περιπίπτειν
 ὑπὸ τῶν συμμάχων, ἃ τοῖς κρατηθεῖσιν ὑπὸ τῶν

M 5

πολε-

LXXIX. 2. προσδιαρπάσας. Forte προδιαρπ. Reisk. Et sic Reg. B.
 3. ἐπίχειρα. τὰπίχειρα malim.

imminens malum prospicien-
 tes, & metuentes ne occu-
 pata arce ultimam illam spem
 amitterent; impetu moenia
 deferunt, & in arcem con-
 fugiunt. Quo facto, illicet
 Macedones & muris & urbe
 potiri. Post hæc, qui in ar-
 ce erant, legationem ad *Phi-
 lippum* mittunt: &, fide ab
 eo accepta de sua salute, ex
 pacto deditioem faciunt.

79. Quibus rebus gestis,
 passim consternati metu o-

mines tota *Triphylia*, de sua
 & patriæ suæ salute consul-
 tabant. *Philidas* vero, Ty-
 paneis desertis, nonnullis
 etiam sociorum direptis, Le-
 preum concessit. Hoc enim
 præmium ea tempestate so-
 cii Aetolorum referre soliti;
 ut non solum necessariis ma-
 xime temporibus manifeste
 ab illis derelinquerentur; sed
 etiam, direpti aut proditi, ea
 paterentur a sociis Aetolis,
 quæ victis ab hoste victore
 sunt

Ol. 140. 2. πολέμιων ὀφείλεται πᾶσχειν. Οἱ δὲ Τυπανεᾶται
 Typanæ, παρέδωσαν τῷ Φιλίππῳ τὴν πόλιν. τούτοις δὲ τῶ
 & Phialia παραπλήσιον ἐποίησαν οἱ τὴν Ὑπάναν κατοικοῦντες.
 traduntur Philippo. Ἀμα δὲ τούτοις Φιαλεῖς, ἀκούοντες τὰ περὶ τῆς

Τριφυλίας, καὶ δυσαρεστούμενοι τῇ τῶν Αἰτωλῶν
 συμμαχίᾳ, κατέλαβον μετὰ τῶν ὅπλων τὸν περὶ
 τὸ Πολεμάρχιον τόπον. οἱ δὲ τῶν Αἰτωλῶν περὶ
 ταί, διατρίβοντες ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, διὰ τὰς ἐκ
 τῆς Μεσσηνίας ὠφελείας, τὸ μὲν πρῶτον οἰοί τ'
 ἦσαν ἐγχειρεῖν, καὶ κατατολμᾶν τῶν Φιαλεῶν.
 ὁρῶντες δὲ τοὺς πολίτας ὁμοθυμαδὸν ἀθροισμένους
 πρὸς τὴν βοήθειαν, ἀπέστησαν τῆς ἐπιβολῆς· σπει-
 σάμενοι δὲ, καὶ λαβόντες τὰς αὐτῶν ἀποσκευάς,
 ἀπῆλθον ἐκ τῆς πόλεως. οἱ δὲ Φιαλεῖς, διαπρεσ-
 βευσάμενοι πρὸς τὸν Φίλιππον, ἐνεχείρισαν σφῶς
 αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν.

Ἐτι

5. Πολεμάρχιον. Πολεμαρχεῖον *supersev. in Bas.* Πολεμάρχιον
 edd. *in vitis mistis.* 6. ταύτῃ τῇ πόλ. αὐτῇ τῇ πόλει edd. *cum*
aliis. 7. σπεισάμενοι *cum præced. connectunt & particulam de*
ignorant Vat. Aug. Reg. A.

sunt exspectanda. Typanea-
 ta urbem Philippo tradide-
 runt: secutique sunt eorum
 exemplum Hypanæ cives &
 habitatores. Similiter vero
 etiam Phialenses, de iis quæ
 in Triphylia acciderant facti
 certiores, societatem Aeto-
 lorum averfati animis, aream
 ubi Polemarchorum curia vel
 statio erat, vi armata occu-
 pant. Aetoli vero piratæ,
 qui prædæ causâ ex agro
 Messeniaco faciendæ mora-

bantur Phialia; quum mo-
 vendi se & tentandi aliquid
 adversus Phialenses animum
 initio præ se tulissent; mox,
 ubi conspirare omnes cives
 ad vim arcendam fenserunt,
 incepto destiterunt, & ac-
 cepta fide, cum omnibus sar-
 cinis suis urbe excefferunt.
 Et mox Phialenses, oratori-
 bus ad Philippum missis, se-
 que & suam illi urbem tra-
 dunt.

80. Dum

Ἔτι δὲ τούτων πραττομένων, οἱ Λεπρεᾶται, κα-
 ταλαβόμενοι τόπον τινὰ τῆς πόλεως, ἡξίου-
 ντες τῆς ἄκρας καὶ τῆς πόλεως τοὺς Ἡλείους
 καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς παρὰ Λα-
 κεδαιμονίων· ἦκε γὰρ καὶ παρ' ἐκείνων αὐτοῖς βοή-
 θεια. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ περὶ τὸν Φιλίδαν οὐ
 προσεῖχον, ἀλλ' ἔμενον, ὡς καταπληζόμενοι τοὺς
 ζεν τῇ πόλει. Τοῦ δὲ βασιλέως εἰς μὲν τὴν Φιλιάν
 Ταυρίωνα μετὰ στρατιωτῶν ἐξαποστείλαντος, αὐ-
 τοῦ δὲ προάγοντος εἰς τὸ Λέπρεον, καὶ συνεγίζον-
 τος ἤδη τῇ πόλει· συνέντες οἱ περὶ τὸν Φιλίδαν,
 ἐταπενώθησαν· οἱ δὲ Λεπρεᾶται προσεπερρώθησαν
 αὐταῖς ὀρμαῖς· καλὸν γὰρ δὴ τοῦτο Λεπρεᾶταις ἔργον
 πέπρακται, τὸ, χιλίων μὲν ἔνδον ὄντων Ἡλείων, χι-
 λίων δὲ σὺν τοῖς πειραταῖς Αἰτωλῶν, πεντακοσίων
 δὲ μισθοφόρων, διακοσίων δὲ Λακεδαιμονίων· πρὸς δὲ
 τούτοις, τῆς ἄκρας κατεχομένης· ὁμοῦς ἀντιποιή-
 σαθαι

LXXX. 3. αὐτοῦ δὲ correxi cum Reisk. Male vulgo omnes τοῦ δὲ.

80. Dum hæc agebantur, progressus est & appropinquare urbi jam cœpit; *Philidas*, re cognita, animum despondere: Lepreatæ contra, eo nuncio confirmati, animosiores fieri. Præclarum enim vero Lepreatarum hoc facinus exstitit: quod, quum essent in urbe ipsorum Elei mille, tum Aetoli cum piratis mille, mercenarii quingenti, Lacedæmonii ducenti; ad hæc in hostium potestate quum arx esset; patriæ tamen liberandæ derunt

Ol. 140. 2. *Lepreum Philippo tradunt.* σαθαί τῆς ἑαυτῶν πατρίδος, καὶ μὴ προέσθαι τὰς σφετέραις ἐλπίδας. Ὁ δὲ Φιλίδας, ὄρῶν τοὺς Λεπρεάτας ἀνδρωδῶς ὑφισταμένους, καὶ τοὺς Μακεδόνας ἐγγίζοντας, ἐξεχώρησε τῆς πόλεως, ἅμα τοῖς Ἠλείοις, καὶ τοῖς παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων. οἱ μὲν οὖν παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν Κρήτες διὰ τῆς Μεσσηνίας εἰς τὴν οἰκίαν ἐπανῆλθον· οἱ δὲ περὶ τὸν Φιλίδαν ἐποιοῦντο τὴν ἀπόλυσιν ὥς ἐπὶ τὸ Σαμικόν. τὸ δὲ τῶν Λεπρεατῶν πλῆθος, ἐγκρατὲς γεγονόσῃ τῆς πατρίδος, ἐξαπέστειλε πρεσβευτάς, ἐγχειρίζον τῷ Φιλίππῳ τὴν πόλιν. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀκούσας τὰ γεγονότα, τὴν μὲν λοιπὴν δύναμιν εἰς τὸ Λέπρεον ἀπέστειλε· τοὺς δὲ πελταστὰς καὶ τοὺς εὐζώνους ἀναλαβὼν ἡγήετο, συνάψαι σπεύδων τοῖς περὶ τὸν Φιλίδαν. καταλαβὼν δὲ, τῆς μὲν ἀποσκευῆς ἐγκρατὲς ἐγένετο πάσης· οἱ δὲ περὶ τὸν Φιλίδαν κατετάχθησαν εἰς τὸ Σαμικὸν παραπεσόντες. προσστρατοπεδεύσας δὲ τῷ χωρίῳ, καὶ τὴν λοιπὴν ἐπι-

9. κατετάχθησαν. *Mendose scripti libri κατετάχθησαν.*

derunt operam, neque propriam salutem ignavia prodiderunt. *Philidas*, ubi animose & fortiter resistere sibi *Lepreatas*, appropinquare vero *Macedonas* videt, urbe cum *Eleis*, & qui *Lacedæmone* venerant, excedit. Ac *Cretenses* quidem, quos *Spartiatæ* miserant, per *Messeniam* in patriam redierunt, *Philidas* vero *Samicum* se recepit. Tum *Lepreatæ*, recuperata patria, decreta

ad *Macedonem* legatione, urbem suam *Philippo* in potestatem tradunt. Rex, nuncio ejus rei accepto, reliquas copias *Lepreum* proficisci jubet: ipse cum cetratis & expeditis ire pergit, *Philidam* persequi properans. Quem consecutus, impedimentis quidem omnibus & præda potitur; at *Philidas*, summa celeritate usus, *Samicum* prius quam caperetur irrupit. Rex, ante *Samicum*

ἐπισπασάμενος ἐκ τοῦ Λεπρέου δύναμιν, ἔμφασιν
 11 ἐποίησε τοῖς ἔνδον, ὥς πολιορκήσαν τὸ χωρίον. Οἱ δ' Ἰωνοὶ
 Αἰτωλοὶ μετὰ τῶν Ἠλείων οὐδὲν ἔχοντες ἔτοιμον
 πρὸς πολιορκίαν πλήν χειρῶν, καταπλαγέστες τὴν
 12 περίστασιν, ἐλάλουν περὶ ἀσφαλείας πρὸς τὸν Φί-
 λιππον. λαβόντες δὲ συγχώρημα, μετὰ τῶν ὀπλῶν
 ποιήσασθαι τὴν ἀπόλυσιν, οὗτοι μὲν ὤρμησαν εἰς τὴν
 Ἠλείαν· ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦ μὲν Σαμικοῦ παραυτί-
 13 κα κύριος ἐγένετο. Μετὰ δὲ ταῦτα, παραγενομέ- & omni
 νων πρὸς αὐτὸν καὶ τῶν ἄλλων μεθ' ἱκετηρίας, παρὲ- Triphy-
 λαβε Φρίξαν, Στυλιδάγγιον, Αἰπιὸν, Βώλακα, Πύρ-
 14 γον, Ἐπιτάλιον. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος, ἐπαν-
 ἦλθε πάλιν εἰς τὸ Λέπρεον, πᾶσαν ὑφ' ἑαυτὸν ποιη-
 15 σάμενος τὴν Τριφυλίαν, ἐν ἡμέραις ἑξ. παρακαλέ-
 σας δὲ τοὺς Λεπρεάτας τὰ πρέποντα τῷ καιρῷ,
 καὶ φυλακὴν εἰσαγαγὼν εἰς τὴν αἶκran, ἀνέξευξε
 μετὰ τῆς δυνάμεως ἐφ' Ἠραίας· ἀπολιπὼν ἐπιμε-
 λητήν

13. Αἰπιὸν. Ἐπειδὴ *h. l.* edd. ex *Bav.* Ἐπειδὴ *Vat. Flor. Reg. A.*
 14. ποιήσάμενος. πεποιημένος *Flor.* 15. ἐπιμελητήν. *Corrupte*
 ἐπὶ μὲν τὴν τῆς Τριφ. *Aug. Reg. A. Tolerabilis ἐπὶ μὲν τῆς*
 Τριφ. *Bav.*

micum positis castris, & re-
 liquo exercitu, qui Leprei
 erat, accito, speciem oppi-
 danis praebebat, quasi urbem
 obsidere vellet. Itaque Ae-
 toli & Elei, quibus ad tole-
 randam obsidionem praeter
 manus suas nihil provisum
 usquam erat, inopinato ma-
 lo perterriti, de impunita-
 te sua mentionem fecerunt
 apud *Philippum*: quo conce-
 dente ut cum armis exirent,
 in Eleam sese receperunt;
 & rex sine mora *Samico* est

potitus. Deinde, aliis quo-
 que civitatibus fidem ejus im-
 plorantibus, Phrixam, Styl-
 langium, Aepium, Bolacem,
 Pyrgum, Epitalium, in de-
 ditionem accepit. Quibus
 rebus gestis, Lepreum repe-
 tit, sex dierum spatio uni-
 versa Triphylia in potesta-
 tem redacta. Deinde, ubi
 apud Lepreatas ea differuisset
 quæ res & tempus mone-
 bant, inducto in arcem præ-
 fidio, vasis conclamatis He-
 ræam castra movet; reli-
 cto,

Ol. 140. 2. λητὴν τῆς Τριφυλίας Λαδικὸν τὸν Ἀκαρνανά. πα-
 ραγενόμενος δ' εἰς τὴν προειρημένην πόλιν, τὴν μὲν
 Megalopolin venit λείαν διένειμε πᾶσαν· τὴν δ' ἀποσκευὴν ἀναλαβὼν
 ἐκ τῆς Ἠραίας, ἦλθε μέσου χειμῶνος εἰς Μεγάλην
 πόλιν.

LXXXI. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Φίλιππος ἔπρατ-
 τε τὰ κατὰ τὴν Τριφυλίαν, καὶ Χίλων ὁ Λακεδαι-
 Chilo Sparta tyrannidem affe-
 Stat. μόνιος, ὑπολαμβάνων αὐτῷ καθήκειν κατὰ γένος
 τὴν βασιλείαν, καὶ βαρέως φέρων τὴν γεγενημένην
 ὑπεροψίαν περὶ αὐτὸν ἐκ τῶν Εὐφώρων ἐν τῇ κατὰ
 τὸν Λυκούργον κρίσει περὶ τῆς βασιλείας, κινῶν
 ἐπεβάλετο τὰ καθεστῶτα. νομίσας δὲ, εἰ τὴν ὁδὸν
 τὴν αὐτὴν ἔλθοι Κλεομένης, καὶ τοῖς πολλοῖς ὑπο-
 δείξαι τὴν ἐλπίδα τῆς κληρουχίας καὶ τῶν ἀναδασ-
 μῶν, ταχέως ἐπακολουθήσειν αὐτῷ τὸ πλῆθος, ὥρ-
 μησε πρὸς τὴν πρᾶξιν. συμφρονήσας δὲ περὶ τού-
 των πρὸς τοὺς φίλους, καὶ λαβὼν κοινωνοὺς τῆς
 τόλμης

16. πᾶσαν dedi cum Vat. & Perotto. πᾶς. edd. cum ceteris.

LXXXI. 1. Post καιροὺς desiderari utique videtur οἷς, vel κατ' οὖς.

Ibid. Χίλων. Χείλων constanter Vat. Flor. Aug. Reg. A.

ἐτο, qui *Triphylia* rebus
 praeesset, *Ladico* Acarnane.
Heræam ut ventum est, præ-
 dam omnem militibus divi-
 fit, & receptis ibidem im-
 pedimentis, media inde hie-
 me *Megalopolin* venit.

81. Dum in *Triphylia* hæc
 a Philippo geruntur, *Chilo*
Lacedæmonius, existimans
 regnum ad se prærogativa
 generis pertinere, indigne-
 que ferens spretum se ab

Ephoris, quando regnum
 Lycurgo potius quam sibi
 detulerant, ad res novandas
 animum appulit. Et qui
 persuasum haberet, si Cleo-
 menis exemplo spem plebi
 ostenderet novæ divisionis
 agrorum & fortitionis in-
 staurandæ, extemplo secu-
 turam esse multitudinem;
 ad id consilium exsequen-
 dum se accinxit. Igitur, re-
 cum amicis communicata,
 nactus circiter ducentos qui
 secum

τόλμης εἰς διακοσίους τὸ πλῆθος, ἐγένετο πρὸς τὸ Δ. V. 536.
 συντελεῖν τὴν ἐπίνοιαν. Θεωρῶν δὲ μέγιστον ἐμπό- Ephoros
 διον ὑπάρχον αὐτῷ πρὸς τὴν ἐπιβολὴν τὸν Λυκούρ- trucidat.
 γον καὶ τοὺς Ἐφόρους τοὺς περιθέντας ἐκείνῳ τὴν
 βασιλείαν, ὤρμησε πρῶτον ἐπὶ τούτους. τοὺς μὲν
 οὖν Ἐφόρους δειπνοῦντας καταλαβὼν, πάντας αὐ-
 τῶ κατέσφαξε· τῆς τύχης τὴν ἀρμόζουσαν αὐτοῖς
 ἐπιθείσης δίκην. καὶ γὰρ ὕφ' οὗ καὶ ὑπὲρ οὗ ταῦτ'
 ἔπαθον, δικαίως αὐτοὺς ἂν τις φήσεται πεπονθέναί.
 ὁ δὲ Χίλων, τὰ κατὰ τούτους συντελεσάμενος,
 παρῆν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Λυκούργου· καὶ κατέλα- Aegre
 βε μὲν ἔνδον, οὐ μὴν ἠδυνήθη γ' ἐγκρατὴς αὐτοῦ γε- evadit
 ννέσθαι. διὰ γάρ τινων φίλων καὶ γειτόνων ἐκκλαπέδ- Lycur-
 καὶ διαδραῖς, ἔλαθεν αὐτόν. οὗτος μὲν οὖν ἀνεχώρη- gus.
 σε ταῖς ἀνοδίαις, εἰς τὴν ἐν τῇ Τριπόλει προσαγο-
 ρευσ-

3. πρὸς τὸ συντελεῖν. πρ. τῷ συντ. Flor. 4. ὑπάρχον. ὑπάρχειν
 edd. ex Bav. 5. πάντας αὐτοῦ ex mente Casaub. & Reiskii correxi.
 Libri omnes πάντας αὐτοῦς. 6. ἠδυνήθη. ἔδυνήθη Flor. Aug.
 Reg. A. 7. Pro vocab. φίλων, in Vat. Flor. & a pr. manu in Ang.
 & Reg. A. est καὶ πων, interjecto aliquo spatio. Ibid. ἐν τῇ Τριπ.
 ἐν Τριπόλει Flor. absque artic.

fecum conspirarent, id age-
 bat, ut rem quam primum
 ad finem perduceret. Sed
 quia non ignorabat, præ-
 cipuo sibi impedimento in
 iis quæ parabat *Lycurgum*
 ipsum fore, & Ephoros, qui
 regem illum creaverant, in
 hos primum fecit impetum.
 Et Ephoros quidem, quum
 cœnantes invenisset, in ipsa
 cœnatione omnes trucidavit:
 fortuna ab iis pœnas
 exigente quas erant comme-

riti. Nam, sive illum spe-
 ctes a quo occisi sunt, sive
 illum cujus gratia; dices,
 hoc illos fuisse dignos exi-
 tio. *Chilo*, patrata horum
 cæde, recta ad *Lycurgum*
 pergit: & invenit quidem
 illum domi; sed, ut ipso po-
 tiretur, efficere non potuit.
 Amicorum enim nonnullo-
 rum & vicinorum opera fur-
 tim abreptus, inscio Chilone
 aufugit evasitque: deinde
 per vias invias *Pellenen in*
Tripoli,

OL. 140. 2. ρευομένην Πελλήνην. * Ο δὲ Χίλων, ἀπεσφαλμένος
 Nil pro-
 ficit Chi-
 lo.

κειτο· πράττειν δ' ὅμως ἠναγκάζετο τὸ συνεχές.
 Διόπερ εἰς τὴν ἀγορὰν εἰσβαλὼν, τοῖς μὲν ἐχθροῖς
 προσέφερε τὰς χεῖρας, τοὺς δ' οἰκείους καὶ φίλους
 παρεκάλει, τοῖς δὲ λοιποῖς ὑπεδείκνυε τὰς ἀρε-
 τήθεις ἐλπίδας. οὐδενὸς δὲ προσέχοντος αὐτὸν
 τάναντία δὲ συστρεφόμενων ἐπ' αὐτὸν τῶν ἀνδρώ-
 πων, συννοήσας τὸ γιγνόμενον, ἀπεχώρει λαθραίως
 καὶ διελθὼν τὴν χώραν, ἦκε μόνος εἰς τὴν Ἀχαΐαν
 ἐκπεπτωκώς. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, δέισαντες τὴν
 τοῦ Φιλίππου παρουσίαν, τὰ ἀπὸ τῆς χώρας ἀπε-
 σκευάζοντο, καὶ τὸ τῶν Μεγαλοπολιτῶν Ἀθηναίων
 κατασκάψαντες ἐξέλειπον. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν,
 ἀπὸ τῆς Λυκούργου νομοθεσίας καλλίστη χρησάμε-
 νοι πολιτεία, καὶ μεγίστην ἔχοντες δύναμιν, ἕως τῆς
 ἐν

Varia La-
 cedæmo-
 niorum
 fortuna.

7. Πελλήνην. Πελλήνην Bau. Aug. 5 Regii. II. Ἀθηναίων. Ἀθη-
 ναίων Vat. Ibid. ἐξέλειπον recepi ex Vat. Ceteri vulgo ἐξέλειπον.

Tripoli, quam vocant, se
 contulit. At *Chilo*, quod
 in ea re frustra fuerat quæ
 ad destinata perficienda erat
 præcipua, nihil boni ille qui-
 dem de exitu ominabatur:
 pergere tamen de cetero, ut
 inceperat, cogebatur. Ita-
 que in forum magna vi
 irrumpere, inimicis manus
 afferre; necessarios & ami-
 cos hortari; ceteris spes il-
 las, de quibus supra diximus,
 ostentare. Quum vero ne-
 mio rationem illius haberet,
 sed e contrario adversus il-

lum coitiones a civibus fie-
 rent; re animadversa, clam
 se subducit: Laconicamque
 emensus universam, extor-
 ris a patria in Achaïam so-
 lus concessit. *Lacedæmonii*
 autem, præsentia *Philippi*
 conterriti, omnes ruris co-
 piâs convehunt; & *Athe-
 næum* Megalopolitanorum
 evertunt atque deserunt.
 Ita ergo *Lacedæmonii*, qui
 post latas a *Lycurgo* leges
 pulcherrima Reip. forma usi
 fuerant, maximamque poten-
 tiam ad prælium usque *Leu-
 cætricum*

ἐν Λεύκτροις μάχης· ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τάναντία τρα-
πέσης αὐτοῖς τῆς τύχης, καὶ τοῦμπαλιν ἐπὶ το-
χεῖρον αἰεὶ καὶ μᾶλλον τῆς πολιτείας αὐτῶν προβα-
ιζνύσης· τέλος πλείστων μὲν πόνων καὶ στάσεων ἐμ-
φυλίων πῆξαν ἔχον, πλείστοις δ' ἐπάλαισαν ἀνα-
δασμοῖς καὶ φυγαῖς, πικροτάτης δὲ δουλείας πῆξαν
ἔλαβον, ἕως τῆς Νάβιδος τυραννίδος· οἱ τὸ πρὶν
οὐδὲ τούνομα δυνηθέντες ἀνασχέσθαι ῥαδίως αὐτῆς.
14 Τὰ μὲν οὖν πάλα καὶ τὰ πλείω περὶ Λακεδαιμο-
νίων εἰς ἐκάτερον μέρος ὑπὸ πολλῶν εἴρηται· τὰ δ'
ἐναργέστατα ἐστίν, ἀφ' οὗ Κλεομένης ὀλοσχερῶς
κατέλυσε τὸ πάτριον πολίτευμα· ἃ νῦν δὴ ὑφ' ἡμῶν
ξηθήσεται κατὰ τοὺς ἀρμόζοντας αἰεὶ καιροὺς.

Ὁ δὲ

12. ἀπ' αὐτῆς. Particulam ἀπ' ignorant libri: adjecti cum Reiskio.

13. πόνων. Φόνων suspicati sunt Casaub. & Reisk. 14. ὑπὸ πολλῶν. περὶ Bau. quod in παρὰ cum Reg. B. mutavit Casaub. Ibid. τὰ δ' ἐναργέστατα ἐστίν. Sic dedi cum Vossio. & Reg. C. Veteres libri omnes εἴρηται τὰδε. Tum ἐναργέστερα δ' ἐστίν Bau. ἐναργέστατα δ' ἐστίν Vat. Flor. Aug. Reg. A B. Ibid. ἃ νῦν δὴ ὑφ' ἡμῶν. Libri omnes νῦν δ' ὑφ' ἡμῶν. Pronomen ἃ ex conject. adjecti, & δ' in δὴ mutavi. Tota fortasse ῥήσις sic restituenda: ἃ δ' ἐναργέστατα ἐστίν ἀφ' οὗ Κλεομ. ὀλοσχ. κατέλυσε τὸ πάτριον πολίτευμα, νῦν δὴ ὑφ' ἡμῶν &c.

etricum obtinuerant: postquam fortuna ipsis in contrarium vertit, coepitque eorum Resp. magis magisque in dies retro sublabi, ac ferri in pejus: ad extremum ærumnas plurimas, feditio- nesque intestinas sunt exper- ti; repetitis subinde agro- rum divisionibus atque exi- liis sunt agitati; acerbissi- mam denique servitutem ser- vierunt, ad Nabidis usque ty- rannidem: qui tamen olim

ne nomen quidem ipsum tyrannidis ferre potuerant. Sed Lacedæmoniorum res antiquitus gestas, atque adeo pleraque omnia illorum, in utramque partem multi edif- feruerunt: verum maxime insignia omnium illa sunt, quæ post eversam a Cleome- ne funditus antiquam Rem- publicam sunt consecuta, de quibus, prout cujusque rei tempus venerit, sumus di- cturi.

Ol. 140.2.

LXXXII.

Philip-

pus Argis

hiemat.

Ὁ δὲ Φίλιππος, ἀναζεύξας ἐκ τῆς Μεγάλης πόλεως, καὶ πορευθεὶς διὰ τῆς Τεγέας, παρὴν εἰς Ἀργος, καὶ κεῖ τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ χειμῶνος διέτριβε· κατὰ τε τὴν λοιπὴν ἀναστροφὴν καὶ κατὰ τὰς πράξεις τεθαυμασμένος ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν ἐν ταῖς

Apelles προειρημέναις στρατείαις. Ὁ δ' Ἀπελλῆς οὐδ' ὥς ἐλθὼν ἐλθὼν τῆς ἐπιβολῆς, ἀλλ' οἷός τ' ἦν ἄγειν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῷ κατὰ βραχὺ τοῦς Ἀχαιοῦς. ὁρῶν δὲ τῆς τοιαύτης προθέσει τοὺς περὶ τὸν Ἀρατον ἐμποδῶν

ισταμένους, καὶ τὸν Φίλιππον αὐτοῖς προσέχοντα, καὶ μᾶλλον τῷ πρεσβυτέρῳ, διὰ τε τὴν πρὸς Ἀντιγονον σύστασιν, καὶ διὰ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς ἰσχύειν, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιδεξιότητα καὶ νουνεχείαν τάνδρος· περὶ τούτους ἐπεβάλετο γίγνεσθαι, καὶ κακοπραγμονεῖν τοῖσδε τινὶ τρόπῳ. Ἐξετάζων τοὺς ἀντιπολιτευομένους τοῖς περὶ τὸν Ἀρατον, τί-

ves

LXXXII. 3. νουνεχείαν. νουνεχίαν Flor. Ibid. ἐπεβάλετο. ἐπεβάλλετο Aug.

82. Philippus, Megalopoli profectus, per Tegeam ducto agmine, Argos venit, ibique reliquam hiemis partem egit: cum propter ceteram vitam, tum ob rerum gestarum magnitudinem, majorem quam pro ætate admirationem hominum ex narratis hactenus expeditionibus consecutus. Apelles vero ille, de quo diximus, ne sic quidem a proposito discedebat; quin id agere ipsum apparebat, ut paullatim progrediendo Achaos jugo subderet. Ac quoniam ince-

ptum suum ab Arato utroque videbat impediri: (magni enim Philippus eos faciebat, majorem natu præfertim Aratum; cum propter notitiam quæ illi cum Antigono intercesserat, tum quod auctoritate in Achæorum gente plurimum valebat; maxime vero propter singularem hominis dexteritatem & prudentiam:) hos sibi adoriendos esse statuit, & astu quodam tali circumveniendos. Cura adhibita, ut, quinam essent qui ab Arato in Rep. diffiderent, nosset;

νες εἰσὶν, ἐκάστους ἐκ τῶν πόλεων ἐπεσπάσατο, καὶ λαμβάνων εἰς τὰς χεῖρας ἐψυχαγῶγει, καὶ παρε-
σκάλει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ Φιλίαν. συνίστανε δὲ καὶ τῷ
Φιλίππῳ, προσεπιδεικνύων αὐτῷ παρ' ἑκάστον· ὥς,
εἰ μὲν Ἀράτῳ προσέχη, χρήσεται τοῖς Ἀχαιοῖς
κατὰ τὴν ἔγγραφτον συμμαχίαν· εἰ δ' αὐτῷ πεί-
θεται, καὶ τοιοῦτους προσλαμβάνη φίλους, χρήσε-
ται πᾶσι Πελοποννησίοις κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν.

ὁπρὶ τε τῶν ἀρχαιρεσίων εὐθὺς ἐσπούδαζε, βουλόμενος τούτων τινὶ περιποιῆσαι τὴν στρατηγίαν, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἀρατὸν ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς ὑποδέσεως.
τῷ δ' αὖ δὴ καὶ πείθει Φίλιππον, παραγενέσθαι πρὸς
τὰς τῶν Ἀχαιῶν ἀρχαιρεσίας εἰς Αἴγιον, ὥς εἰς τὴν
Ἡλείαν ἄμα ποιούμενον τὴν πορείαν. παιδέντος δ'
αὐτῷ τοῦ βασιλέως, παρὼν αὐτὸς ἐπὶ τοῦ καιροῦ,
καὶ τοὺς μὲν παρακαλῶν, οἷς δ' ἀνατεινόμενος, μό-
λις μὲν ἤνυσε, κατεκράτησε δ' οὖν ὁμοῦ τοῦ γενέσθαι

N 2

στρα-

5. πᾶσι Πελοπ. πᾶσι τοῖς Πελοπονν. Casaub. ex uno Reg. B. 8.
οἷς δ' ἀνατειν. τοὺς δ' Flor. Debuisset pro τοῖς δ'.

noffet; singulos, ex suis urbibus ad se vocatos, ad-
missosque in familiaritatem, blanditiis demulcebat, & ut
jungere secum amicitiam vellent, hortabatur. Eos-
dem dein & Philippo com-
mendans, subinde ei cona-
batur demonstrare; si Ara-
to adhereret, ex formula so-
cietatis agendum ipsi fore
cum Achæis: sin autem sibi
morem gereret, atque hosce
potius atque tales amicos sibi
adjungeret, cum universis Pe-
loponnesiis pro lubitu ipsum
acturum. Mox & ad comi-
tia curam Apelles convertit;
id studens, ut aliquis isto-
rum, opera sua, præturam
consequeretur, & ut Aratos
de statu dejiceret. Propterea
auctor est Philippo, ut, per
speciem itineris in Eleam,
ad comitiale conventum
Achæorum Aegium ipse ve-
niat. Paret consilio rex:
& in temporis articulo ipse
quoque adest Apelles; alios-
que rogando, alios minis
terrendo, ægre ille quidem,
sed tamen obtinet tandem,
ut

Ol. 140.2. στρατηγὸν Ἐπήρατον Φαραίαν· τὸν δὲ Τιμόξενον ἐκπεσεῖν, τὸν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἄρατον εἰσαγόμενον.

LXXXIII. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναζεύξας ὁ βασιλεὺς, καὶ Philippus ποιησάμενος τὴν πορείαν διὰ Πατρῶν καὶ Δύμης, Tichos ἦκε πρὸς τὸ Φρούριον, ὃ καλεῖται μὲν Τεῖχος, πρό- Dymæis καίται δὲ τῆς Δυμαίων χώρας· κατέσχον δ' αὐτὸ recuperat. μικροῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, καθάπερ ἀνώτερον εἶπον, οἱ περὶ τὸν Εὐριπίδαν. σπεύδων δὲ τοῦτο κατὰ πάν-2 τα τρόπον ἀνακομίσαθαι τοῖς Δυμαίοις, προσεστρα- τοπέδευσε μετὰ πάσης δυνάμεως. καταπλαγέντες δ' οἱ φυλάττοντες τῶν Ἠλείων, παρέδωκαν τὸ Φρού- ριον τῷ Φιλίππῳ· χωρίον οὐ μέγα μὲν, ἡσφαλισμέ- νον δὲ διαφερόντως. τὴν μὲν γὰρ περίμετρον ἔχει οὐ4 πλείω τριῶν ἡμισταδίων· τὸ δ' ὕψος τοῦ τεύχους, οὐδαμῇ τριάκοντα πήχεων ἔλαττον. παραδοὺς δὲς Elidem τοῦτο τοῖς Δυμαίοις, ἐπῆει πορθῶν τὴν τῶν Ἠλείων depopu- χώραν· φθείρας δὲ ταύτην, καὶ πολλὴν περιβαλό- latur. μένος λείαν, ἐπανῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Δύμην. 'Ο δ'

ut prætor crearetur Eperatus, Pharæensis; & ut repulsam Timoxenus pateretur, quem Aratus commendaverat.

83. Post hæc castra rex movet, ac per Patras & Dymam transiens, ad castellum accedit, Tichos dictum; quod in aditu situm est terræ Dymæorum, non multo ante, sicut supra diximus, ab Euripida occupatum. Id castellum Philippus quum vehementissime optaret Dymæis recuperare, ante ipsum cum universo exercitu con-

fedit. Ac statim præsidium Eleorum, quod intus erat, præ metu castellum regi tradidit; locum non magnum illum quidem, sed excellenter munitum: cujus ambitus, major non est stadio uno cum dimidio; altitudo vero muri, nusquam minor cubitis triginta. Rex Dymæis Tichos tradit; deinde per omnem Eleorum agrum populabundus infestum agmen ducit: tum, ea vastata, onustum præda ingenti exercitum Dymam reducit.

84. April.

Ὁ δ' Ἀπελλῆς, δοκῶν ἡνυκέναι τι τῆς προθέσεως, ^{A. V. 536. LXXXIV.}
 τῷ δὲ αὐτοῦ καθεστᾶσθαι τὸν τῶν Ἀχαιῶν στρατη-
 γόν, αὐτῷ ἐνεχείρει τοῖς περὶ τὸν Ἄρατον, βουλό-
 μενος εἰς τέλος ἀποσπάσαι τὸν Φίλιππον ἀπὸ τῆς
 πρὸς αὐτοὺς φιλίας. ἐπεβάλετο δὲ τὴν διαβολὴν
 ἀπλάττειν διὰ τοιαύτης τινὸς ἐπινοίας. Ἀμφίδαμος, <sup>Amphida-
mus Eleus
sine pretio
dimissus a
Philippo.</sup>
 ὁ τῶν Ἠλείων στρατηγός, ἐν ταῖς Θαλάμαις αἰλούς
 ἅμα τοῖς συμπεφευγόσι, καθάπερ ἀνώτερον ἡμῖν
 ἐρρήθη περὶ τούτων, ὥς ἦκε μετὰ τῶν ἄλλων αἰχμα-
 λώτων ἀγόμενος εἰς Ὀλυμπίαν, ἔσπευσε διὰ τινων
 εἰς λόγους ἐλθεῖν τῷ βασιλεῖ. τυχὼν δὲ τούτου,
 διελέγετο, φάσκων εἶναι δυνατὸς ἐπαγαγέσθαι τοὺς
 Ἠλείους εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ συμμαχίαν.
 Ὁ δὲ Φίλιππος, πειθεῖς, ἐξαπέστειλε τὸν Ἀμφί-
 δαμον χωρὶς λύτρων· κελεύσας ἐπαγγέλλεσθαι τοῖς
 Ἠλείοις, εἰάν ἔλονται τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν, ὅτι
 τὰ μὲν αἰχμάλωτα πάντα χωρὶς λύτρων ἀποδώσει,
 N 3 τῇ

LXXXIV. 1. τῷ δὲ αὐτοῦ debetur Casaubono. Libri omnes τὸ δὲ
 αὐτοῦ. 2. ἐρρήθη. ἐρρήθη Aug. Reg. A.

84. *Apelles* autem, qui se existimabat promovisse non- nihil in suo incepto, quod ex animi sui sententia prae- tor Achaeorum fuerat crea- tus, *Aratos* iterum est ag- gressus; quo penitus ab eo- rum amicitia *Philippum* ab- duceret. Igitur calumniam fingere hoc fere modo insti- tuit. *Amphidamus*, Eleo- rum dux, qui Thalamis, una cum ceteris qui eo confuge- rant, sicut antea exposuimus, fuerat captus; postquam in- ter reliquos ductus captivos Olympiam venerat, per cer- tos homines operam dede- rat, ut cum rege colloque- retur. Qua re impetrata, ejusmodi sermonem apud eum habuit, ut in sua pote- state esse diceret, *Eleos* re- gi amicos & socios reddere. Cui fidem habens *Philippus*, sine pretio ipsum dimisit: jussum promittere Eleis, si amicitiam secum velint jun- gere, omnes se captivos gra- tis restituturum; agro secu- ritatem

ΟΙ. 140. 2. τῇ δὲ χώρᾳ τὴν ἀσφάλειαν αὐτὸς ἀπὸ πάντων τῶν
ἐκτὸς παρασκευάσει· πρὸς δὲ τούτοις, αὐτοὺς ἐλευ-
θέρους, ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους, χρωμένους
τοῖς ἰδίοις πράγμασι, διατηρήσει. Οἱ μὲν οὖν Ἠλεῖοι,⁶
διακούσαντες τούτων, οὐδὲν προσέσχον, καίπερ ἐπι-
σπαστικῶν καὶ μεγάλων εἶναι δοκούντων τῶν προτε-
νομένων. Ὁ δὲ Ἀπελλῆς, ἐκ τούτου τοῦ πράγματος⁷
πλάσας τὴν διαβολὴν, προσήνεγκε τῷ Φιλίππῳ·
φάσκων, τοὺς περὶ τὸν Ἀρατον οὐκ εἰλικρινῇ τὴν
Φιλίαν ἀγειν πρὸς τοὺς Μακεδόνας, οὐδ' ἀληθῶς
εὐνοεῖν αὐτῷ. καὶ γὰρ νῦν, τῆς Ἠλείων ἀλλοτριότη-
τος τούτους αἰτίους γεγονέναι. καὶ ὃν γὰρ καιρὸν⁸
Ἀμφίδαμον ἐξ Ὀλυμπίας εἰς Ἡλιν ἀπέστειλε, τού-
τους, ἔφη, κατ' ἰδίαν λαβόντας, ἐπιτρέψαι τὸν Ἀν-
δρωπον, καὶ λέγειν, ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον συμφέ-

Calu-
mnia
Apellis
in Ara-
tum.

5. Pro πράγμασι δανὶ πολέμοις Vat. Flor. Aug. Reg. A. Perott.
Ἔοι καὶ cod. Bav. In Reg. A. superscriptum vocab. πολιτεύμασι,
quod suspicatus erat Casaubonus, Ἔοι verum videtur. 7. πλάσας,
πλασάμενος cod. Peiresc. 8. ἐπιτρέψαι ex conject. correxi.
Vulgo omnes ἐπιτρέψαι, quod defendit Reiskius, sed cum ἐπι-
στρέψαι commutatum maluerunt Casaub. Ἔοι Ernesti. διατρέψαι
etiam suspicatus erat Casaub. In cod. Peiresc. est λαμβάνοντας ἐπι-
τρέψαι τὸν ἄνδρωπον λέγειν, quod placuit Valesio.

ritatem ab omni externo ho-
ste praeſtiturum; ad hæc li-
bertatem ipsis suam confer-
vaturum, ita ut sine ullo præ-
sidio, sine ullius stipendii pen-
sitatione, legibus suis uteren-
tur. Quæ conditiones ob-
latæ, quamvis amplæ essent
& ad pelliciendum efficaces,
Eleos tamen, cum illas au-
diſſent, nihil quidquam mo-
verant. Hinc data occasio
Apelli fingendæ calumniæ,

quam ad Philippum detulit,
Aratos accusans, quasi pa-
rum ſincere amicitiam cum
Macedonibus colerent, pa-
rumque ſincero affectu regis
ſtuderent commodis. Nam
Ἔοι nunc, quod alieno ab rege
animo ſint Elei, in cauſſa
hos eſſe. Quo enim tempo-
re Amphidamus Elidem ab
Olympia eſt dimiſſus, Aratos
ſeduciſſe hominem inſtigaiſſe-
que, dicentes, nullo modo ex-
pedire

ρη τοῖς Πελοποννησίοις τὸ γενέσθαι Φίλιππον Ἡλείων A.V. 536.
 ἡκύριον· καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, πάνθ' ὑπεριδόν-
 τας τὰ προτεινόμενα τοὺς Ἡλείους, διατηρεῖν μὲν
 τὴν πρὸς Αἰτωλοὺς Φιλίαν, ὑπομένειν δὲ τὸν πρὸς
 Μακεδόνας πόλεμον.

Τὸ μὲν οὖν πρῶτον Φίλιππος δεξάμενος τοὺς λC-LXXXV.
 γους, καλεῖν ἐκέλευε τοὺς περὶ τὸν Ἄρατον, καὶ λέ-^{Apelli}
 γειν ἐναντίον ἐκείνων ταῦτα τὸν Ἀπελλῆν. τῶν δὲ ^{respondet}
 παραγενομένων, ἔλεγε τὰ προειρημένα τολμηρῶς καὶ
 καταπληκτικῶς ὁ Ἀπελλῆς· καὶ τι προσεπέειπε
 τῷ οὗτῳ, ἔτι σιωπῶντος τοῦ βασιλέως· Ἐπεὶ περ
 οὕτως ἀχαρίστους ὑμᾶς ὁ βασιλεὺς, Ἄρατε, καὶ
 λίαν ἀγνώμονας εὕρισκε· κρίνει, συναγαγὼν τοὺς
 Ἀχαιοὺς, καὶ περὶ τούτων ἀπολογισμοὺς ποιησάμε-
 νος, ἀπαλλάττεσθαι πάλιν εἰς Μακεδονίαν. Ὁ δὲ
 πρεσβύτερος Ἄρατος, ὑπολαβὼν, καθόλου μὲν
 ἡξίου τὸν Φίλιππον, μηδενὶ τῶν λεγομένων ὀξέως
 σμῆδ' ἀκρίτως μηδέποτε πιστεύειν· ὅταν δὲ κατὰ

N 4

τινος

*pedire Peloponnesiis, ut Eleos
 Philippus in potestate ha-
 beat: atque hanc esse caus-
 sam, cur Elei, spretis omni-
 bus quæ a Philippo oblata
 sint, in Aetolorum amicitia
 manentes, bellum adversus
 Macedones tolerant.*

85. Primum igitur Philip-
 pus non negligendum pu-
 tans illum sermonem, voca-
 ri Aratos jubet, ut coram
 ipsis eadem Apelles diceret.
 Qui ubi veniunt; Apelles,
 quæ dixerat, repetit auda-
 cter & minaci vultu; rege-

*que adhuc filente, nonnihil
 etiam adjicit in hanc senten-
 tiam: Quandoquidem, inquit,
 usque adeo ingratos rex vos
 experitur, Arate, & beneficiis
 suis tam insigniter indignos;
 sedet illi animo, Achæorum
 concilium convocare, & ubi
 de his rebus verba apud illos
 fecerit, in Macedoniam re-
 verti. Excipit sermonem
 Aratus pater, & cum in
 universum monet Philippum,
 ne temere quidquam aut in-
 considerate eorum quæ audi-
 verit credat: tum vero quo-
 ties*

Ol. 140. 2. τινος τῶν φίλων καὶ συμμάχων προσπέσῃ τις αὐ-
 Apelli
 re'pondet τῷ λόγος, τὸν ἀκριβέστερον ἔλεγχον ποιῆσαι, πρὶν
 Aratus. ἢ δέξασθαι τὴν διαβολήν. καὶ γὰρ βασιλικὸν εἶναι
 τὸ τοιοῦτο, καὶ πρὸς πᾶν συμφέρον. Διὸ καὶ νῦν, 6
 ἡξίου, περὶ τῶν ὑπ' Ἀπελλοῦ λεγομένων καλεῖν τοὺς
 ἀκηκοότας, ἄγειν εἰς τὸ μέσον τὸν εἰρηκότα πρὸς
 αὐτόν, μηδὲν παραλιπεῖν τῶν δυνατῶν εἰς τὸ γνῶναι
 τὴν ἀλήθειαν, πρὶν ἢ πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς ἀνακαλύ-
 πτειν τι τούτων.

LXXXVI. Τοῦ δὲ βασιλέως εὐαρεστήσαντος τοῖς λεγομέ-
 Innocen-
 tia Arati, nois, καὶ φήσαντος, οὐκ ὀλιγορήσειν, ἀλλ' ἐξετάσειν,
 & malitia
 Apellis. τότε μὲν διελύθησαν. ἐν δὲ ταῖς ἐξῆς ἡμέραις ὁ μὲν
 Ἀπελλῆς οὐδεμίαν ἀπόδειξιν προσῆγε τοῖς εἰρημένοισ·
 τοῖς δὲ περὶ τὸν Ἀρατον ἐγένετό τι συγκύρημα τοιοῦ-
 τον. Οἱ γὰρ Ἠλεῖοι, καθ' ὃν καιρὸν ὁ Φίλιππος
 αὐτῶν ἐπόρθει τὴν χώραν, ὑποπτεύσαντες τὸν Ἀμ-
 φίδαμον, ἐπεβάλλοντο συλλαβεῖν, καὶ δῆσαντες εἰς
 τὴν

LXXXV. 5. τὸ τοιοῦτο. τὸ τοιοῦτον Aug. Reg. B.

tis aut amici aut socii accu-
 satio aliqua ad ipsum delata
 fuerit, diligentissime ut omnia
 prius inquirat, quam accusa-
 tionem fidem habeat. Nam ἔς
 regium hoc esse, ἔς ad omnia
 conducibile. Itaque ἔς nunc
 æquum esse, ut ad illa diju-
 dicanda, quæ dixerat Apel-
 les, vocaret rex eos qui au-
 divissent; produceret illum
 in medium, qui hæc Apelli
 dixisset; nihil denique præ-
 termitteret eorum, per quæ
 ad veri cognitionem posset
 perveniri, priusquam Achæis
 quidquam horum aperiret.

86. Approbante Rege A-
 rati sententiam, dicenteque,
 non neglecturum se eam rem,
 sed diligenter inquisiturum;
 tunc quidem ita discessum
 est. Proximis vero ab hoc
 colloquio diebus, Apelle di-
 ctorum a se nullam proba-
 tionem afferente, causam
 Aratorum huiusmodi for-
 tuitus casus adjuvit. Elei,
 quo tempore ipsorum agrum
 Philippus devastabat, susce-
 ptam Amphidami fidem ha-
 bentes, manus in illum inji-
 ciendi & vinctum in Aetoli-
 am mittendi consilium inie-
 rant.

ατὴν Αἰτωλίαν ἐκπέμπειν. ὁ δὲ, προαιδόμενος αὐτῶν
τὴν ἐπίνοιαν, ἀπεχώρησε τὰς μὲν ἀρχὰς εἰς Ὀλυμ-
πίαν· μετὰ δὲ ταῦτα, πυνθανόμενος τὸν Φίλιππον
ἐν τῇ Δύμῃ περὶ τὴν τῶν λαφύρων οἰκονομίαν δια-
στρίβειν, ἔσπευσε πρὸς τοῦτον διαπεσεῖν. Ὅθεν οἱ
περὶ τὸν Ἄρατον, ἀκούσαντες τὸν Ἀμφίδαμον ἐκ
τῆς Ἡλίδος ἐκπεπτωκότα παρῆναι, γενόμενοι περι-
χαρεῖς, διὰ τὸ μηδὲν αὐτοῖς συνειδέναι, προσελθόν-
τες ᾤοντο δεῖν τὸν βασιλέα καλεῖν τὸν Ἀμφίδαμον·
καὶ γὰρ εἰδέναι περὶ τῶν κατηγορουμένων ἐκείνων
βέλτιστα πρὸς ὃν ἐβρόθή, καὶ δηλώσειν τὴν ἀλή-
θειαν· πεφευγότα μὲν ἐξ οἴκου διὰ τὸν Φίλιππον,
τὰς δ' ἐλπίδας ἔχοντα τῆς σωτηρίας κατὰ τὸ πα-
ρὸν ἐν ἐκείνῳ. Πειθεῖς δὲ τοῖς λεγομένοις ὁ βασι-
λεὺς, καὶ μεταπεμφάμενος τὸν Ἀμφίδαμον, εὖρε
τὴν διαβολὴν οὖσαν ψευδῇ. Διὸ καὶ τὸν μὲν Ἄρα-
τον ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας, αἰὲ καὶ μᾶλλον ἀπε-

A.V. 536.
Innocen-
tia Arati,
& malitia
Apellis.

N 5

δέχετο

LXXXVI. 6. ἐβρόθη. ἐβρόθη Aug. Reg. A.

rant. Ille, præsentiens ali-
quid de eorum voluntate,
Olympiam primo concessit:
cognito deinde, Philippum
in curandis iis quæ ad præ-
dam pertinebant occupatum
Dymæ hæreere, festinato ad
illum se proripuit. Aratus,
ut accepit Amphidamum fu-
ga elapsum ex Elide adve-
nisse, alacer gaudioque ex-
sultans; ut qui nullius rei
sibi esset conscius, ad regem
adire, orare, ut Amphida-
mum ad se vocet: nam ἔ

scire hunc optime delati cri-
minis veritatem, quicum res
fuerit communicata; eum-
demque utique, quod res est,
declaraturum, qui in Philip-
pi gratiam extorris ab solo
patrio exsulet, omnesque suas
spes in præsentia sitas in ipso
habeat. Aequa Arati postu-
latio Regi est visa: qui mox
accito Amphidamo, crimina-
tionem falsam fuisse compe-
rit. Quapropter ab illo die
magis magisque Aratum est
complexus, & in pretio ha-
buit:

Ol. 140. 2. δέχετο καὶ κατηξίου· πρὸς δὲ τὸν Ἀπελλῆν, λοξό-
τερον εἶχε· τῇ γε μὴν ὅλοσχερεῖ προκατεχόμενος
ἀποδοχῇ, πολλὰ παρορᾶν ἠναγκάζετο τῶν ὑπ' αὐ-
τοῦ γιγνομένων.

LXXXVII.

Aliis pa-
riter in-
fidiatur
Apelles.

Ἄλλ' ὁ δ' Ἀπελλῆς οὐδαμῶς ἀφίστατο τῆς προθέ-
σεως· ἀλλ' ἅμα μὲν τὸν Ταυρίωνα, τὸν ἐπὶ τῶν ἐν
Πελοποννήσῳ τεταγμένον, διέβαλλεν· οὐ ψέγων,
ἀλλ' ἐπαινῶν· καὶ Φάσκων, ἐπιτίθειον αὐτὸν εἶναι
μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ὑπαίθεσι συνδιατρίβειν·
βουλόμενος ἕτερον ἐπισταθῆναι δι' αὐτοῦ τοῖς ἐν
Πελοποννήσῳ πράγμασι. Καινὸς γὰρ δὴ τις οὗτος
εὐρηται τρόπος διαβολῆς, τὸ, μὴ ψέγοντας, ἀλλ'
ἐπαινοῦντας λυμάνεσθαι τοὺς πέλας. εὐρηται δὲ μά-
λιστα καὶ πρῶτον τοιαύτη κακεντρέχεια καὶ βασκα-
νία καὶ δόλος ἐκ τῶν περὶ ταῖς αὐλαῖς διατριβόντων,
καὶ τῆς τούτων πρὸς ἀλλήλους ζηλοτυπίας καὶ πλεο-
νεξίας. Ὀμοίως δὲ καὶ τὸν ἐπὶ τῆς θραπέας τε-
ταγμέ-

Novus
modus
calumni-
andi.

LXXXVII. 4. κακεντρέχεια. κακεντρεχία Vrb. κακεντρεχία cete-
ri codd.

buit; *Apellem* vero sus-
pectum habere coepit: quam-
quam, praecupato animo
auctoritate illa qua in uni-
versum pollebat *Apelles*,
connivere in multis, quæ ab
eo fiebant, cogeatur.

*tionibus sub dio versantem
comitetur*: id studens, ut
opera sua Peloponnesi rebus
alius praeficeretur. *Novus*
enimvero *calumniandi mo-
dus* hic est inventus; cum
non obtrectando, sed laudan-
do, alteri nocetur. Quæ
malignitas, & invidia atque
fraus ab illis primo fuit ex-
cogitata, qui in aulis prin-
cipum vitam degunt: ea est
illorum hominum invidentia
inter ipsos, ea cupiditas.
Similiter vero etiam *Alexan-
drum*, satellitum praefectum,
quoties

87. Sed *Apelles* interim
nihilò segnius propositum
urgere: qui etiam *Taurio-
nem*, Peloponnesi praefectum,
traducebat: non vituperans
ille quidem, sed laudans po-
tius; & dignum esse dicti-
tans, qui regem in expedi-

ταγμένον Ἀλέξανδρον, ὅτε λάβοι καιρὸν, διέδανκε, A.V. 536.
 βουλόμενος καὶ τὴν περὶ τὸ σῶμα Φυλακὴν τοῦ βα-
 σιλέως δι' αὐτοῦ γενέσθαι, καὶ καθόλου κινήσαι τὴν
 ὑπ' Ἀντιγόνου καταλειφθεῖσαν διάταξιν. Ἀντίγονος Prudens
 γὰρ καλῶς μὲν, ζῶν, προέστη τῆς τε βασιλείας καὶ Antigoni
 τοῦ παιδὸς αὐτοῦ· καλῶς δὲ, τὸν βίον μεταλλάττων, testamen-
 tum.
 προενοήθη πρὸς τὸ μέλλον περὶ πάντων τῶν πραγμά-
 των. Ἀπολιπὼν γὰρ διαθήκην, ἔγραφε Μακεδόσιν
 ὑπὲρ τῶν διακημένων· ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ μέλλον-
 τος διέταξε, πῶς καὶ διὰ τίνων ἕκαστα δεήσει χει-
 ριζεσθαι· βουλόμενος μηδεμίαν ἀφορμὴν καταλιπεῖν
 τοῖς περὶ τὴν αὐλήν πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίας καὶ
 στάσεως. Ἐν αἷς, τῶν τότε συστρατευομένων, αὐ-
 τὸς μὲν Ἀπελλῆς ἐν τοῖς ἐπιτρόποις ἀπελέλειπτο,
 Λεόντιος δ' ἐπὶ τῶν πελταστῶν, Μεγαλέας δ' ἐπὶ
 τοῦ γραμματείου, Ταυρίων δ' ἐπὶ τῶν κατὰ Πελο-
 πόννησον,

7. ὁμοίως δὲ. Particulam δὲ ex conject. adjecti. Ibid. πρὸς ἀλλή-
 λους. τῆς πρὸς ἀλλήλ. Casaub. in vitis in vitis.

quoties dabatur occasio, ma-
 ligno dente appetebat: in
 animo habens etiam satelli-
 tium regis ex sua sententia
 constituere, & ut summa-
 tim dicam, universam ordi-
 nationem quæ ab Antigono
 fuerat relicta, immutare.
 Antigonus namque, & dum
 viveret, qua regnum, qua
 puerum ipsum præclare re-
 xerat: & cum moreretur,
 rebus omnibus in posterum
 sapienter providerat. Te-
 stamentum enim reliquit, quo
 & administrationis, qua usus
 erat, rationes Macedonibus
 exposuit, & in futurum tem-
 pus pari cura ordinavit, quo-
 modo ἔς per quos singula
 essent administranda: eo ma-
 xime spectans, ut omnem
 ministris aulicis mutuæ dis-
 cordiæ & seditionis occasio-
 nem eriperet. Atque inter
 ceteros, qui tempore illo in
 regio comitatu erant, Apel-
 les ipse unus e tutoribus fue-
 rat relictus; Leontius cetra-
 tis præfectus; Megaleas re-
 giorum scribarum collegio;
 Taurio, rebus Peloponnesi;
 Alexan-

Ol. 140. 2. πόννησον, Ἀλέξανδρος δ' ἐπὶ τῆς θεραπέας. Τὸν
 A.V. 536. μὲν οὖν Λεόντιον καὶ Μεγαλέαν ὑφ' αὐτὸν εἶχεν ὁλο-
 Omnia ad se rapere studet
 Apelles. σχερῶς· τὸν δ' Ἀλέξανδρον καὶ Ταυρίωνα μεταστη-
 σάμενος ἀπὸ τῆς χρείας, ἔσπευδε καὶ ταῦτα καὶ
 τὰλλα πάντα δι' αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν ἰδίων φίλων χει-
 ρίζειν. ὃ δὴ καὶ βραδίως ἂν ἐπετέλεσε, μὴ παρασκευά-
 σας ἀνταγωνιστὴν Ἀρατον αὐτῷ· νῦν δὲ ταχέως
 πείραν ἔλαβε τῆς σφετέρως ἀφροσύνης καὶ πλεονε-
 ξίας. ὃ γὰρ αὐτὸς ἐπεβάλετο πρᾶξαι κατὰ τῶν πέ-
 λας, τοῦτ' ἔπαθε, καὶ λίαν ἐν πάννυ βραχὺ χρόνον.
 Πῶς δὲ καὶ τίνι τρόπῳ τοῦτο συνέβη γενέσθαι, κατὰ
 μὲν τὸ παρὸν ὑπερδησόμεθα, καὶ καταστρέψομεν
 τὴν βίβλον ταύτην· ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς, πειρασόμεθα
 σαφῶς ὑπὲρ ἐκάστων ἐξαγγέλλειν. Φίλιππος δὲ, ταῖς
 προειρημένα διαταζόμενος, ἐπανῆλθεν εἰς Ἀργος·
 καὶ ταῦτα τὴν παραχειμασίαν ἐποίει μετὰ τῶν φί-
 λων, τὰς δὲ δυνάμεις ἀπέλυσεν εἰς Μακεδονίαν.

Philip-
 pus Ar-
 gos in
 hiberna
 redit.

13. τὰς δὲ δυνάμ. τὰς τε δυν. Aug. Reg. A.

Alexander, satellitio fuerat
 praepositus. Sed Apelles,
 cum Leontium & Megaleam
 in sua penitus potestate ha-
 beret, id jam conabatur effi-
 cere, ut, submotis Alexan-
 dro & Taurione a cura re-
 rum, & haec & alia omnia
 aut per se aut per ami-
 cos suos ipse administraret.
 Quod quidem facillimum illi
 futurum erat, nisi Aratum
 adversarium sibi parasset:
 nunc stultitiae suae periculum
 brevi ipse fecit, & avaritiae
 fructum cepit. Quod enim

mali in alios cogitaverat, id
 ipse est expertus, & quidem
 brevi admodum interjecto
 tempore. Id vero quomo-
 do & qua ratione contigerit,
 in praesentia dicere omitte-
 mus, & huic libro finem im-
 ponemus: in sequentibus ve-
 ro perspicue singula & dili-
 genter edisseremus. Phi-
 lippus igitur post illas res ge-
 stas, quae hactenus sunt ex-
 positae, Argos est reversus,
 atque ibi una cum amicis,
 exercitu in Macedoniam di-
 misso, hibernavit.

ΠΟΛΥΒΙΟΥ

ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΕΜΠΤΗ.

Τὸ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀράτου τοῦ νεωτέρου στρα-
τηγίαν ἔτος ἐτύγχανε διεληλυθὸς περὶ τὴν τῆς
Πλειάδος ἐπιτολὴν· οὕτω γὰρ ἦγε τοὺς χρόνους
τότε τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος. Διόπερ οὗτος μὲν
ἀπετίθετο τὴν ἀρχὴν, Ἐπήρατος δὲ παρελάμβανε
τὴν τῶν Ἀχαιῶν ἡγεμονίαν· Αἰτωλῶν δὲ Δορίμαχος
ἔστρατήγει. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, ἀρχο-
μένης τῆς Θερείας, Ἀννίβας μὲν, ἐκφανῶς ἤδη τὸν
πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἀνειληφώς, ὀρμήσας ἐκ
Καινῆς πόλεως, καὶ διαβάς τὸν Ἰβηρα ποταμὸν,
ἐνήρχετο τῆς ἐπιβολῆς καὶ πορείας τῆς εἰς Ἰταλίαν.

Ῥωμαῖοι

Cap. I. I. τότε τοῦ. Carent τότε edd. cum Bav. Aug. & Regiis.
Contra abest τὸ αὐτ. & Flor. Vtrumque junxi cum Vrsino. 2.
ἡγεμονίαν. ἡγεμονείαν Aug.

POLYBII

MEGALOPOLITANI

HISTORIARVM LIBER V.

Iam ille annus, quo junior
Aratus prætura est fun-
ctus, in Vergiliarum exor-
tu circumagebatur: ita enim
tunc gens Achæorum tem-
pora putabat. Arato igitur
exeunte magistratu, Epera-
tus summum apud Achæos
imperium suscepit: eratque
rum ptætor Aetolorum Dori-
machus. Quo tempore Han-
nibal, manifeste jam susce-
pto adversus Romanos bel-
lo, ineunte æstate Carthagi-
ne nova profectus, Iberum-
que amnem transgressus,
consilium simul suum & pro-
fectionem in Italiam exsequi
cœpit.

Ol. 140. 2. Ῥωμαῖοι δὲ Τιβερίον μὲν Σεμπρώνιον εἰς Λιβύην με-4
 τὰ δυνάμεως, Πόπλιον δὲ Κορνήλιον εἰς Ἰβηρίαν,
 ἐξαπέστειλον. Ἀντίοχος δὲ καὶ Πτολεμαῖος, ἀπε-5
 γνωκότες τὰς πρεσβείας, καὶ τὸ λόγῳ διεξάγειν
 τὴν ὑπὲρ κοίλης Συρίας ἀμφισβήτησιν, ἐνήρχοντο
 πολεμεῖν ἀλλήλοις. Ὁ δὲ βασιλεὺς Φίλιππος, ἐν-6
 δεῆς ὧν σίτου καὶ χρημάτων εἰς τὰς δυνάμεις, συνῆ-
 γε τοὺς Ἀχαιοὺς διὰ τῶν ἀρχόντων εἰς ἐκκλησίαν.
 Ἀθραιδέντος δὲ τοῦ πλήθους εἰς Αἴγιον κατὰ τοὺς 7
 νόμους, ὁρῶν τοὺς μὲν περὶ Ἄρατον ἐδελοκακοῦντας,
 διὰ τὴν περὶ τὰς ἀρχαιρεσίας γεγεννημένην εἰς αὐ-
 τοὺς τῶν περὶ τὸν Ἀπελλῆν κακοπραγμοσύνην· τὸν
 δ' Ἐπήρατον ἀπρακτον ὄντα τῇ φύσει, καὶ κατα-
 γνωσκόμενον ὑπὸ πάντων· συλλογισάμενος ἐκ τῶν 8
 προειρημένων τὴν ἀγνοίαν τῶν περὶ τὸν Ἀπελλῆν καὶ
 Λεόντιον, ἔκρινεν αὐτοῖς ἀντέχεσθαι τῶν περὶ τὸν
 Ἄρατον.

7. τοὺς περὶ Ἄρατον. τοὺς περὶ τὸν Ἄρατον *edd. invitis
 msstis.*

coepit. Romani Tiberium
 Sempronium cum exercitu
 in Africam, Publ. Cornelium
 in Hispaniam miserunt. An-
 tiochus quoque & Ptole-
 mæus, postquam sperare de-
 fierant exortam inter ipsos
 de Coele-Syria controver-
 siam legationibus ac collo-
 quiis componi posse, bellare
 invicem aggrediebantur. At
 rex Philippus, & frumento
 & pecunia ad alendum mili-
 tem destitutus, per magistrat-
 us concilium Achæorum con-
 vocat. Coacta autem Ae-

gii, ut leges jubebant, mul-
 titudine; animadvertens rex,
 Aratos quidem propter frau-
 dem & malas artes Apellis,
 quibus adversus ipsum usus
 in comitiis erat, auctorita-
 tem qua pollebat apud suam
 gentem ultro remittere; E-
 peratum vero natura inhabi-
 lem ad res agendas esse,
 eundemque ab omnibus
 prorsus contemni: cognito
 per hæc Apellis & Leontii
 errore, præcipuam deinde
 Aratorum rursus habere ra-
 tionem statuit. Itaque ma-
 gistra-

9 Ἄρατον. Πείσας οὖν τοὺς ἄρχοντας μεταγαγεῖν A.V. 536.
 τὴν ἐκκλησίαν εἰς Σικυῶνα, λαβὼν τὸν τε πρεσβύ-
 τερον καὶ τὸν νεώτερον Ἄρατον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ
 πάντων τῶν γεγονότων ἀναθεῖς τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν
 Ἀπελλὴν, παρεκάλει μένειν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρ-
 10 χῆς αἰρέσεως. τῶν δὲ συγκαταθεμένων ἐτοίμως, Decre-
 εἰσελθὼν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ χρησάμενος συνε- tum con-
 γοῖς τοῖς προειρημένοις, πάντα κατέπραξε τὰ πρὸς cili
 11 τὴν ἐπιβολήν. Πεντήκοντα μὲν γὰρ ἔδοξε τάλαν- Achæo-
 τα τοῖς Ἀχαιοῖς εἰς τὴν πρώτην ἀναζυγὴν αὐτῶ rum.
 δοῦσι παραχερῆμα, τριμήνου μισθοδοτῆσαι τὴν δύνα-
 12 μιν, καὶ σίτου προοδεῖναι μυριάδα· τὸ δὲ λοιπὸν,
 ἕως ἂν παρῶν ἐν Πελοποννήσῳ συμπολεμῇ, τάλαν-
 τα λαμβάνειν ἐκάστου μηνὸς παρὰ τῶν Ἀχαιῶν
 ἑπτακαίδεκα.

Δοξάν-

9. ἐπὶ τὸν Ἀπελλὴν. Ἀπελλῆ h. l. Bav. Reg. A. Flor. ut passim
 alibi. II. μὲν γὰρ ἔδοξε. Abest vulgo γὰρ, quod adjecti cum Vat.
 Flor. Vrs. Ibid. τριμήνου. Alii vulgo τριμηναίου. Ibid. μυ-
 ριάδα. μυριάδας Vat. Flor. Vrs.

gistratibus persuasit, ut con-
 cilium Sycionem transfer-
 rent: ibique assumtis & se-
 niore & juniore Arato ad
 familiare colloquium, præ-
 teritorum omnium culpa in
 Apellem translata, petiit ab
 illis, ut, quo prius erga se
 fuissent animo, eodem etiam
 in posterum esse vellent.
 Quod quum ab ipsis prompta
 voluntate esset ei promissum,
 rex in Achæorum concilium
 ingressus est: atque ibi, di-
 ctorum virorum ope nixus,

omnia facile impetravit ad
 ea quæ moliebatur neces-
 saria. Decretum est ab Achæis,
 extemplo talenta quinquagin-
 ta regi pro prima expeditio-
 ne numerare; trimestreque
 stipendium militi dividere, &
 decem millia modiorum fru-
 menti adjicere: in posterum
 vero, quamdiu in Peloponne-
 so præsens ipse bellum gestu-
 rus esset, ut menstrua talen-
 ta ab Achæis septena dena
 acciperet.

Ol. 140.2.

II.

Mari bel-
lum gere-
re statuit
Philip-
pus.

Δοξάντων δὲ τούτων, οἱ μὲν Ἀχαιοὶ διελύθησαν ἐπὶ τὰς πόλεις· τῷ δὲ βασιλεῖ, βουλευομένῳ μετὰ τῶν φίλων, ἐπειδὴ συνῆλθον αἱ δυνάμεις ἐκ τῆς παραχειμασίας, ἔδοξε χρῆσθαι κατὰ θάλατταν τῷ πολέμῳ. οὕτω γὰρ ἐπέπειστο μόνως, αὐτὸς μὲν δυνήσασθαι ταχέως πανταχόθεν ἐπιφάνεσθαι τοῖς πολεμίοις· τοὺς δ' ὑπεναντίους ἥκιστ' ἂν δύνασθαι παραβοηθεῖν ἀλλήλοις· ἅτε διεσπασμένους μὲν ταῖς χώραις, δεδιότας δ' ἐκάστους περὶ σφῶν διὰ τὴν ἀδελότητα καὶ τὸ τάχος τῆς κατὰ θάλατταν παρουσίας τῶν πολεμίων. πρὸς γὰρ Αἰτωλοὺς καὶ Λακεδαιμονίους, ἔτι δ' Ἠλείους ὁ πόλεμος ἦν αὐτῶν. Κρηδέντων δὲ τούτων, ἠθροίζε τὰς τε τῶν Ἀχαιῶν νῆας καὶ τὰς σφετέρας εἰς τὸ Λέχαιον· καὶ συνεχῆς ποιούμενος ἀναπείρας, ἐγύμναζε τοὺς Φαλαγγίτας, καὶ συνείδιζε ταῖς εἰρεσίαις, προθύμως αὐτῶν πρὸς τὸ παραγέλλομενον συνυπακούοντων τῶν Μακεδόνων.

Promti-
tudo mi-
litumMa-
cedonum.

II. 3. ὁ πόλεμος ἦν. ἦν ὁ πόλεμος αὐτῷ Βαν.

2. Hoc decreto facto, solutum est Achæorum concilium, & ad suas quique urbes sunt reversi. Consultanti autem regi cum amicis, ubi jam ex hibernis in castra copiae redierant, visum est faciendum, ut bellum mari gereretur. Quippe persuasus erat, hanc rationem esse unicam. opprimendi undique hostes imparatos: qui subvenire sibi invicem nequaquam sint valituri; utpote & regionibus divisi, & sibi quisque metuentes,

quod mari hostis, quocunque vellet, subito adesse, & imprudentes invadere posset: cum Aetolis enim, & Lacedæmoniis, & Eleis, res illi erat. Quæ ubi statuit rex, & suas & Achæorum naves Lechaum convenire jubet. Ibi continuis experimentis milites Macedonicæ phalangis exercens, remis tractandis eos assuefaciebat: Macedonibus, quidquid esset imperatum, prompto alacrique animo exsequentibus. Etenim Mac-

dones

σκεδόνων. Πρὸς τε γὰρ τοὺς ἐν γῇ κινδύνους ἐκ πα-
 ρατάξεως δοκιμώτατοί γε καὶ γενναϊότατοι, πρὸς τε
 τὰς κατὰ θάλατταν ἐκ τοῦ καιροῦ χρείας ἐτοιμό-
 τatoi, λειτουργοί γε μὴν περὶ τὰς ταφρείας καὶ
 χαραιοποιίας καὶ πᾶσαν τὴν τοιαύτην ταλαιπω-
 ρίαν φιλοπονώτατοί τινες· οἷους Ἡσίοδος παρσιτά-
 γει τοὺς

Αἰανίδας, πολέμῳ κεχαρηότας, ἥύτε δαυτί.

Ὅ μὲν οὖν βασιλεὺς καὶ τὸ τῶν Μακεδόνων πλῆθος
 ἐν τῷ Κορίνθῳ διέτριβε, περὶ τὴν κατὰ θάλατταν
 ἀσκήσιν καὶ παρασκευὴν γιγνόμενος. Ὁ δ' Ἀπελλῆς,
 οὗτ' ἐπικρατεῖν τοῦ Φιλίππου δυνάμενος, οὔτε Φέ-
 ρειν τὴν ἐλάττωσιν, παρορώμενος, ποιῆται συνωμο-
 σίαν πρὸς τοὺς περὶ Λεόντιον καὶ Μεγαλέαν· ὥστ'
 ἐκείνους μὲν, συμπρόντας ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν,
 ἐθελοκακῆν καὶ λυμάνεσθαι τὰς τοῦ βασιλέως
 χρείας· αὐτὸς δὲ, χωριθεὶς εἰς Χαλκίδα, φροντί-
 ζεν,

5. Tria verba δοκιμώτατοί γε καὶ absunt a Vat. Flor. Aug. Reg. A.
 τε vero, quod in Bav. est, in γε mutavit Hervagius. 7. τῷ Κο-
 ρίνθῳ. τῇ Κορ. edd. ex Bav.

donec & in acie probatissimi
 fortissimique milites sunt;
 & si forte ita postulet usus
 atque occasio, ad maritimæ
 rei ministeria promptissimi;
 ad hæc, in fossis ducendis,
 castris muniendis, & toto
 illo durorum operum ge-
 nere, laboris patientissimi;
 quales Hesiodus facit Aeaci-
 das, bello gaudentes veluti
 epulis. Dum Philippus &
 Macedones Corinthi in exer-
 citatione & apparatu rei na-
 valis occupantur: Apelles,
 qui neque expugnare regis
 propositum poterat, neque
 honoris sui imminutionem
 ex regis contemptu tolerare;
 cum Leontio & Megalea con-
 jurationem facit; ut illi qui-
 dem, omnibus quæ gereren-
 tur intervenientes, de indu-
 stria rem male gerendo co-
 natus regis impedirent: ipse
 vero, profectus Chalcidem
 ex aula, id operam daret,
 quo ne commeatus necessa-
 rii

Ol. 140. 2. ζειν, ἵνα μηδ' αὐτόθεν αὐτῷ χορηγία παραγίγηται
 πρὸς τὰς ἐπιβολάς. Οὗτος μὲν οὖν, τοιαῦτα συν-
 θέμενος καὶ κακοτροπευσάμενος πρὸς τοὺς προειρη-
 μένους, ἀπῆρεν εἰς τὴν Χαλκίδα, σκήψεις τινὰς
 ἀλόγους πρὸς τὸν βασιλέα πορισάμενος. κακῇ δια-
 τρίβαν, οὕτω βεβαίως ἐτήρει τὰ κατὰ τοὺς ὅρκους,
 πάντων αὐτῷ πειθαρχούντων κατὰ τὴν προγεγενη-
 μένην πίστιν· ὥστε τὸ τελευταῖον ἀναγκαῖον τὸν
 βασιλέα, δι' ἀπορίαν ἐνέχυρα τιθέντα τῶν πρὸς
 αὐτὴν τὴν χρεῖαν ἀργυρωμάτων, ἀπὸ τούτων ποιῶ-
 δαι τὴν διαγωγὴν. Ἡθροισμένων δὲ τῶν πλοίων,
 καὶ τῶν Μακεδόνων ἤδη ταῖς εἰρεσίαις κατηρητισμέ-
 νων, σιτομετρήσας καὶ μιθοδοτήσας ὁ βασιλεὺς τὴν
 δύναμιν, ἀνέχθη, καὶ κατῆρε δευτεράϊος εἰς Πάτρας,
 ἔχων Μακεδόνας μὲν ἑξακισχιλίους, μιθοφόρος δὲ
 χιλίους καὶ διακοσίους.

Cum
 classe Co-
 rintho
 profici-
 scitur
 Philip-
 pus.

Κατὰ

9. ἀλόγους. An εὐλόγους? 10. αὐτὴν τὴν χρεῖαν. Abest αὐτὴν
 a Vat. Flor. Bav. 11. κατηρητισμένων. καταβρισμένων exposuit
 Casaub.

rii ad ea quæ parabat ulla
 ex parte ad regem subvehe-
 rentur. Quæ ubi cum præ-
 dictis viris constituit impro-
 bus hic veterator, absurda
 quædam commentus apud
 Philippum prætexenda, Chal-
 cidem se confert: ibique mo-
 ram trahens, ita exacte jus-
 jurandum servavit, omnibus
 illi obtemperantibus pro ea
 auctoritate quam hætenus
 obtinuerat, ut ad extremum
 rei nummarie inopia coge-

retur rex, vasa argentea ad
 quotidianum usum compara-
 ta, sustentandi sui causa, pi-
 gnori opponere. Vbi classis
 convenit, & Macedones fa-
 tis magnum jam usum remi-
 gandi visi sunt habere; rex,
 frumentum exercitui men-
 sus, & stipendio quoque nu-
 merato, habens secum Ma-
 cedonum sex millia, merce-
 narios mille ducentos, por-
 tu solvit, & postridie Patras
 appulit.

3. Per

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, Δορίμαχος, ὁ ^{A.V. 536.}
 τῶν Αἰτωλῶν στρατηγός, Ἀγέλαον καὶ Σκόπαν ἐξ-^{III.}
 πέστειλε τοῖς Ἠλείοις μετὰ Νεοκρήτων πεντακο-^{Elei Cy-}
 σίων· οἱ δ' Ἠλεῖοι δεδιότες, μὴ τὴν Κυλλήνην ὁ Φί-^{lenen}
 λιππος ἐπιβάληται πολιορκεῖν, στρατιώτας τε μι-^{muniunt.}
 δοφόρους συνήθροισεν, καὶ τοὺς πολιτικούς ἡτοίμα-
 ζον· ὡχυροῦντο δὲ καὶ τὴν Κυλλήνην ἐπιμελῶς. Εἰς
 αὐτὴν βλέπων ὁ Φίλιππος, τοὺς τε τῶν Ἀχαιῶν μιδο-
 φόρους, καὶ τῶν παρ' αὐτῷ Κρητῶν καὶ τῶν Γαλα-
 τικῶν ἱππέων τινάς, σὺν δὲ τούτοις τῶν ἐξ Ἀχαιῶν
 ἐπιλέκτων εἰς δισχιλίους πεζοὺς ἀθροίσας, ἐν τῇ
 τῶν Δυμαίων πόλει κατέλιπεν· ἅμα μὲν ἐφεδρείας
 ἔχοντας, ἅμα δὲ προφυλακῆς τάξιν πρὸς τὸν ἀπὸ
 3 τῆς Ἠλείας φόβον. αὐτὸς δ', ἔτι πρότερον γεγρα-
 φὼς τοῖς Μεσσηνίοις καὶ τοῖς Ἑπειρώταις, ἔτι δὲ
 τοῖς Ἀκαρνανῶσι, καὶ Σκερδιλαΐδα, πληροῦν ἐκά-
 στοις τὰ παρ' αὐτοῖς πλοῖα, καὶ συναντᾶν. εἰς

O 2

Κε-

III. 1. Κυλλήνην. Κυλλήνην Bau. Ὡς sic mox iterum. Ibid. ἐπιβά-
 ληται pratuli ex Flor. Ang. Reg. A. ἐπιβάλλεται edd. ex Bau.

3. Per idem tempus Ae-
 tolorum praetor, *Dorimachus*,
 Agelaum & Scopam cum
 Neocretibus quingentis sup-
 petias *Eleis* misit: qui, ve-
 riti ne *Cyllenen* obsidere in
 animo *Philippus* haberet, &
 mercede peregrinum mili-
 tem conducebant, & civiles
 copias ex Elea conscribe-
 bant; ipsam quoque Cyllene-
 nam summo studio munien-
 tes. Propterea *Philippus*,
 coactos in unum Achæorum

mercenarios, nonnullosque
 ex Cretensibus, quos habe-
 bat sub signis, & ex Gallicis
 equitibus, tum bis mille pe-
 dites qui ex Achaia erant
 conscripti, in Dymæorum
 urbe collocavit, simul in sub-
 sidium sibi, simul ut, si quis
 ab Eleis metus ingrueret,
 praesidio essent. Ipse, lite-
 ris prius datis ad Messenios,
 Epirotas, Acarnanes, atque
 Scerdilaïdam, ut suas quique
 naves instruerent, & ad Ce-
 phalle-

Ol. 140.2. Κεφαλληνίαν, ἀναχθεῖς ἐκ τῶν Πατρῶν κατὰ τὴν
 Cephal-
 leniam σύνταξιν ἔπλει, καὶ προσέσχε τῆς Κεφαλληνίας κα-
 petit Phi-
 lippus. τὰ Πρόνους. ὄρων δὲ τότε πολισμάτιον τοὺς Πρόν-4
 Pronni. νους δυσπολιόρηκτον ὄν, καὶ τὴν χώραν στενὴν, παρὲ-
 Pale vel
 Palus, πλει τῷ στόλῳ, καὶ καθωρμίσθη πρὸς τὴν τῶν Πα-
 opp. Ce-
 phalle-
 niæ. λαιέων πόλιν. Συνιδὼν δὲ ταύτην τὴν χώραν γέ-
 μουσαν σίτου, καὶ δυναμένην τρέφειν στρατόπεδον,
 τὴν μὲν δύναμιν ἐκβιβάσας προσεστρατοπέδευσε τῇ
 πόλει· τὰς δὲ ναῦς συνορμίσας, τάφρῳ καὶ χάρακι
 περιέβαλε, τοὺς δὲ Μακεδόνας ἐφῆκε σιτολογεῖν.
 αὐτὸς δὲ περιήει τὴν πόλιν, ἐπισκοπῶν, πῶς δυνα-6
 τὸν εἴη προσάγειν ἔργα τῷ τείχει καὶ μηχανάς·
 βουλόμενος ἅμα μὲν προσδέξασθαι τοὺς συμμάχους,
 ἅμα δὲ τὴν πόλιν ἐξελεῖν· ἵνα, πρῶτον μὲν, Αἰτω-7
 λῶν παρέληται τὴν ἀναγκαιοτάτην ὑπηρεσίαν· ταῖς
 γὰρ τῶν Κεφαλλήνων ναυσὶ χρώμενοι, τὰς τ' εἰς

Πελο-

3. Κεφαλην. per λ simpl. constanter Bav. & Perott. Ibid. Πρόνους.
 Πρόνους edd. ex Bav. 4. Παλαιέων. Παλαιῶν Vat. Flor. Redius
 fuisse Παλίων. 5. ἐφῆκε σιτολογεῖν. In Bav. superscr. ἐφῆ-
 κε. 7. Κεφαλλήνων. Κεφαλληνίων Aug. Reg. A.

phalleniam sibi occurrerent, Patris ad diem constitutam classe profectus, ad Pronnos, qui locus est in Cephallenia, portum tenuit. Animadvertens autem, neque oppidulum Pronnos sine magna difficultate obsideri posse, & regionem illam esse angustam, provectus ulterius, ad Palæensium urbem naves apulit. Vbi copiam segetum uberrimam in agris nactus, quibus ali commodè exercitus poterat, expositis in terram copiis, ad ipsum oppi-

dum castra communit. Et quum in siccum naves subduxisset, fossa valloque eas sepelit, ac Macedonas frumentatum misit. Ipse urbem circumcirca lustrare & circumspicere, qui possent opera tormentaue mœnibus admoveri: habens in animo & socios eo loci excipere, & simul urbem illam expugnare. In quo illud primum spectabat, ut Aetolis necessarium adprime subsidium adimeret: quippe illi, quoties aut in Pelopon-

nesum

Πελοπόννησον ἐποιοῦντο διαβάσεις, καὶ τὰς Ἠπει-
ρωτῶν, ἔτι δ' Ἀκαρνανῶν ἐπόρθουν παραλίας· δεύ-
τερον δ', ἵνα παρασκευάσῃ μὲν αὐτῶ, παρασκευάσῃ
ἡδὲ καὶ τοῖς συμμάχοις, ὁρμητήριον εὐφύες κατὰ τῆς
τῶν πολεμίων χώρας. Ἡ γὰρ Κεφαλληνία κείται
μὲν κατὰ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, ὡς εἰς τὸ Σικε-
ιολικὸν ἀνατείνουσα πέλαγος· ἐπικείται δὲ τῆς μὲν
Πελοποννήσου τοῖς πρὸς ἄρκτον καὶ πρὸς ἑσπέραν
μέρεσι κεκλιμένοις, καὶ μάλιστα τῇ τῶν Ἠλείων
χώρα· τῆς δ' Ἠπείρου καὶ τῆς Αἰτωλίας, ἔτι δὲ
τῆς Ἀκαρνανίας, τοῖς πρὸς μεσημβρίαν καὶ πρὸς
τὰς δύοσεις μέρεσιν ἑστραμμένοις.

Διὸ καὶ πρὸς τε τὴν συναγωγὴν τῶν συμμάχων
εὐφύως ἐχούσης, καὶ κατὰ τῆς τῶν πολεμίων καὶ
πρὸ τῆς τῶν Φίλων χώρας εὐκαίρως κειμένης, ἔσπευ-
δε χειρωσάμενος ὑφ' αὐτὸν ποιήσασθαι τὴν νῆσον.
ἄσυνδεωρῶν δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα μέρη τῆς πόλεως,
τὰ μὲν θαλάττῃ, τὰ δὲ κρημνοῖς περιεχόμενα, βρα-

Ο 3

χὺν

nefum vellent trajicere, aut
Epirotarum Acarnanumve
oram deprædari, Cephalle-
niorum navibus uti confue-
verant. Deinde, ut & fibi
& fociis receptaculum para-
ret opportunum ad impres-
siones in hostilem agrum fa-
ciendas. *Cephalenia* enim
ad finem Corinthiacum sita,
Siculumque spectans mare,
Peloponnesi partibus quæ ad
septemtrionem & occasum
vergunt, præcipue autem
regioni Eleorum, imminet;

Epiri vero & Aetoliæ atque
Acarnaniæ partibus illis quæ
meridiei & occidenti soli
sunt obversæ.

4. Quoniam igitur & ad
congregandas fociorum co-
pias locus erat peropportu-
nus, & ad lædendum hostes,
protegendumque amicos pa-
res commoditates habebat;
occupare insulam suique ju-
ris facere vehementer cupie-
bat. Considerans autem, ce-
teras urbis partes aut mari
aut præruptis cotibus cingi,
brevem

Cephalle-
nia situs.

IV.
Philip-
pus ad
Palan-
tem.

Ol. 140.2.
Philip-
pus ad Pa-
lantem.

χὺν δὲ τινα τόπον ἐπίπεδον αὐτῆς ὑπάρχοντα, τὸν
πρὸς τὴν Ζάκυνθον ἐστραμμένον, τῇδε διανοεῖτο
προσάγειν ἔργα, καὶ τῇδε τὴν ὅλην συνίστασθαι πο-
λιορκίαν. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς περὶ ταῦτα καὶ
πρὸς τούτοις ἦν. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τούτον, πεν-
τεκαίδεκα μὲν ἦκον λέμβοι παρὰ Σκερδिलाίδου·
τούς γὰρ πλείστους ἐκωλύθη πέμψαι, διὰ τὰς γε-
νομένας ἐπιβολὰς καὶ ταραχαῖς περὶ τοὺς κατὰ
τὴν Ἰλλυρίδα δυνάστας. ἦκον δὲ καὶ παρ' Ἡπειρω-
τῶν, καὶ παρ' Ἀκαρνανῶν, ἔτι δὲ Μεσσηνίων, οἱ
διαταχθέντες σύμμαχοι. Τῆς γὰρ τῶν Φιαλέων
πόλεως ἐξαίρεθείσης, ἀπροφασίστως τὸ λοιπὸν ἤδη
μετεῖχον οἱ Μεσσηνιοὶ τοῦ πολέμου. Τῶν δὲ πρὸς
τὴν πολιορκίαν ἡτοιμασμένων, διαθεῖς τὰ βέλη καὶ
τοὺς περὶβόλους κατὰ τοὺς ἀρμόζοντας τόπους
πρὸς

Suspen-
sum mu-
rum de-
jicit.

IV. 3. πλείστους. Imo πλείους, aut πάντας. Ibid. ἐπιβολὰς ad-
ferri ex Aug. Reg. A. Vulgo alii ἐπιβουλάς. Ibid. περὶ τοὺς
κατὰ τὴν Ἰλλυρίδα δυνάστας. περὶ τοὺς κατὰ τὴν Ἰλλυρίδα πό-
λιν δυνάστας Vat. Flor. Aug. Reg. A. περὶ τοὺς κατὰ τὴν Ἰλλυ-
ρίδα τόπους δυνάστας Bav. Ejeci vocabulum controversum. Possit
vero etiam suspicari τῶν περὶ τοὺς (vel τὰς) κατὰ τὴν Ἰλλυρίδα
τόπους (vel πόλεις) δυναστῶν. 5. οἱ Μεσσηνιοὶ. Articuli,
quem ignorant alii, recipi ex Aug.

brevem vero quemdam lo-
cum, qui Zacynthum spe-
ctabat, per planum adiri
posse; ab hac parte machi-
nas admove, & eo molem
totam obsidionis conferre
statuit. Dum hæc curat,
inque his occupatur Philip-
pus, lembi quindecim a Scer-
dilaída missi veniunt: plu-
res enim ne posset mittere,
impediverunt molitiones at-
que turbæ a variis per Il-

lyriam dynastis excitatæ.
Venerunt autem & a fociis
milites, qui fuerant impe-
rati, Epirotis, Acarnanibus
& Messeniis. Post captam
namque Phialensium urbem,
de cetero nihil jam recusa-
bant Messenii, quo minus
participes belli essent. Vbi
fuerunt omnia ad obsidio-
nem parata, & locis oppor-
tunis adversus incenium pro-
pugnatores catapultæ bali-
stæque

πρὸς τὸ καλύειν τοὺς ἀμυνομένους, παρακαλέσας A.V. 536.
 τοὺς Μακεδόνας ὁ βασιλεὺς, προσῆγε τὰς μηχαν-
 νὰς τοῖς τείχεσι, καὶ διὰ τούτων τοῖς ὀρύγμασιν ἐνε-
 τχείρει. ταχὺ δὲ τοῦ τείχους ἐπὶ δύο πλέθρα κρε-
 μαθέντος, διὰ τὴν ἐν τοῖς ἔργοις προθυμίαν τῶν
 Μακεδόνων, ἐγλίσας τοῖς τείχεσιν ὁ βασιλεὺς, παρή-
 νει τοῖς ἐν τῇ πόλει, τίθεσθαι πρὸς αὐτὸν τὴν εἰρή-
 νην. τῶν δὲ παρακούοντων, ἐμβαλὼν πῦρ τοῖς ἐρείσ-
 μασιν, ὁμοῦ πᾶν τὸ διεστυλωμένον κατέβαλε τῷ-
 οχος. Οὗ γενομένου, πρῶτους ἐφῆκε τοὺς πελτα-
 στάς, τοὺς ὑπὸ Λεόντιον ταττομένους, σπειρηδὸν
 τάξας, καὶ παραγλείας βιάζεσθαι διὰ τοῦ πτώ-
 ματος. οἱ δὲ περὶ τὸν Λεόντιον, τηροῦντες τὰ πρὸς
 τὸν Ἀπελλῆν συγκείμενα, τρεῖς ἐξῆς τοὺς νεανίσκους,
 ὑπερβάντας τὸ πτώμα, διέτρεψαν τοῦ μὴ τελε-
 ησιουργῆσαι τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως. προδιε-

Ο 4

Φθαρ-

10. τρεῖς ἐξῆς τοὺς νεανίσκους. Mendose scripti libri τρεῖς ἐξῆς
 τοὺς νεανίσκους. Hinc, abjecto articulo, editum vulgo τρεῖς ἐξῆς
 νεανίσκους. Mibi alia medela potior certiorque visa est. Ibid. τὸ
 πτώμα. τῷ πτώματι Bav. Aug. Reg. A.

itaque dispositæ; rex, hor-
 tatus Macedonas, muris ma-
 chinas admovet, earumque
 præsidio tutus, cuniculos in-
 cipit agere. Quumque bre-
 vi tempore, propter singula-
 rem Macedonum alacritatem
 in opere faciendo, ad duo
 jugera suffossi suspensique
 muri essent; succedit rex ad
 muros, & oppidanos ad pa-
 cem secum ineundam invi-
 tat. Quibus negligenter au-
 dientibus, immisso igne ful-
 turas corrumpit; ac simul,

quantum erat muri spatium
 sublicis suspensum, dejicit.
 Quod ubi factum est, cetra-
 tos cum duce suo Leontio per
 cohortes divisos, omnium
 primos immittit, jussos per
 ruinam irrumpere. At Leon-
 tius, memor conjurationis
 cum Apelle factæ, ter dein-
 cept juvenes, postquam rui-
 nam jam superaverant, ter-
 rore injecto avertit, quo
 minus institutum perficerent
 urbemque caperent; quum
 & potissimos quosque du-
 ctiores

Ol. 140. 2. φθαρκότες μὲν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν κατὰ μέ-
ρος ἡγεμόνων, ἐδελοκακοῦντες δὲ, καὶ παρ' ἑκάστον
ἀποδειλιῶντες αὐτοί. τέλος ἐξέπεσον ἐκ τῆς πόλεως, 12
πολλὰς πληγὰς λαβόντες, καίπερ εὐχερῶς δυνά-
μενοι κρατῆσαι τῶν πολεμίων. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ὁρῶν 13
ἀποδειλιῶντας μὲν τοὺς ἡγεμόνας, τραυματίας δὲ
καὶ πλείους γεγονότας τῶν Μακεδόνων, τῆς μὲν πο-
λιορκίας ἀπέστη, περὶ δὲ τῶν ἐξῆς ἐβουλεύετο μετὰ
τῶν φίλων.

V.
Acarna-
nes Phi-
lippum
invitant
ad inva-
dendam
Aetolo-
liam.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, Λυκούργος μὲν
εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐξεστρατεύκει· Δορίμαχος δὲ,
τοὺς ἡμίσεις ἔχων Αἰτωλῶν, εἰς Θετταλίαν ἐπεποίη-
το τὴν ὁρμήν· ἀμφοτέροι πεπεισμένοι, τὸν Φίλιπ-
πον ἀποσπάσειν τῆς τῶν Παλαιέων πολιορκίας.
ὑπὲρ ᾧν ἦκον πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα, παρὰ τε 2
'Ακαρνάνων καὶ παρὰ Μεσσηνίων· οἱ μὲν παρὰ τῶν
'Ακαρνάνων, παρακαλοῦντες αὐτὸν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν
τῶν

12. τέλος. Forf. καὶ τέλος, vel τέλος δὲ.

V. 1. Αἰτωλῶν. τῶν Αἰτωλῶν malim. Ibid. ἐπεποίητο. ἐποιήσα-
το edd. ex Bau.

stores ordinum antea corru-
pisset, & ipse, de industria
ignaviam affectans, metue-
re subinde se ostenderet.
Itaque urbe tandem, magno
detrimento accepto, ejecti
sunt; quum facile superare
hostem potuissent. Rex, ubi
duces ignave se gerere, Ma-
cedonum autem plurimos
videt esse fauciatos, soluta
obsidione, quid deinceps fa-
cto sit opus, concilio ami-
corum habito, deliberat.

5. Eodem vero tempore
& *Lycurgus* in Messeniam
expeditionem fecerat: &
Dorimachus cum dimidia
parte Aetolorum in Thessa-
liam irruperat: persuasi am-
bo, se hoc pacto *Philippum*
ab obsidione *Palænsium* esse
revocatuos. Nec defuerunt
eo nomine missæ ad regem
legationes cum ab Acarna-
nibus, tum a Messeniis. Qui
ex *Acarnania* veniebant, hor-
tabantur, ut, in *Aetolorum*
agrum

τῶν Αἰτωλῶν χώραν, καὶ τὸν τε Δορίμαχον ἀπο- A.V. 536.
 στήσαι τῆς εἰς τὴν Μακεδονίαν ὁρμῆς, καὶ τὴν χώ-
 ραν τῶν Αἰτωλῶν ἐπελθεῖν καὶ πορθεῖσαι πᾶσαν
 3 ἄδεῶς· οἱ δὲ παρὰ τῶν Μεσσηνίων, δεόμενοι σφίσι Messenii
 βοηθεῖν, καὶ διδάσκοντες, ὅτι, τῶν Ἐτησίων ἤδη opem
 στάσιν ἐχόντων, δυνατόν ἐστι τὴν παρακομιδὴν ἐκ ejus im-
 τῆς Κεφαλληνίας εἰς τὴν Μεσσηνίαν ἐν ἡμέρᾳ ποιή- plorant
 4 σαθαι μιᾷ. διὸ οἱ περὶ Γόργον τὸν Μεσσήνιον, adv. Ly-
 αἰφνίδιον καὶ πραγματικὴν ἐσομένην συνίστασαν τὴν curgum.
 5 ἐπὶ τὸν Λυκούργον ἐπίθεσιν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Λεόν-
 τιον, τηροῦντες τὴν αὐτῶν ὑπόθεσιν, συνήρουν τοῖς
 περὶ τὸν Γόργον ἐκτενῶς, θεωροῦντες, ὅτι συμβήσε-
 ται τὴν θερσίαν εἰς τέλος ἀπρακτον γενέσθαι τῷ
 6 Φιλίππῳ. πλεῦσαι μὲν γὰρ εἰς τὴν Μεσσηνίαν, ῥά-
 διον ἦν· ἀναπλεῦσαι δ' ἐκείθεν, τῶν ἔτησίων ἐπε-
 7 χόντων, ἀδύνατον. ἐξ οὗ δῆλον ἦν, ὡς ὁ μὲν Φίλιπ-
 πος, ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ μετὰ τῆς δυνάμεως συγκλει-
 δεῖς, ἀναγκαθήσεται τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ θέρους
 Ο 5 ἀπρα-

2. Δορίμ. ἀποστήσαι. ἀποσπᾶσαι edd. ex Bav. 4. διὸ. δι' ὧν edd.
 ex Bav. δι' ὧν Aug. Reg. A. 6. ῥάδιον. ῥαδίως Vat. Flor.

agrum impressione facta, ἔσ
 Dorimachum ab invadenda
 Macedonia retraheret, ἔσ
 universam Aetolorum regio-
 nem sine ullo periculo depo-
 pularetur. Messeniorum ve-
 ro legati, opem sibi ferri
 orantes, addebant, nunc,
 cum Etesiarum flatus vige-
 rent, posse uno die a Ceph-
 alenia in Messeniam trajici.
 Ex quo efficiebat Gorgus
 Messenius, inopinato invadi
 Lycurgum posse ἔσ bene rem

geri. Et Leontius, propofi-
 tum sibi consilium spectans,
 Gorgum studio summo ad-
 juvat; ut qui futurum pro-
 videret, totam ut æstatem
 plane inutiliter eo pacto Phi-
 lippus consumeret. Etenim
 navigare quidem in Messie-
 niam, perfacile erat; rediri
 vero inde Etesiarum diebus
 nullo poterat modo. Ex quo
 apparebat, Philippum, cum
 exercitu in Messenia inclu-
 sum, reliquam æstatem ne-
 cessario

ΟΙ. 140. 2. ἀπρακτος μένειν, οἱ δ' Αἰτωλοὶ, τὴν Θετταλίαν καὶ τὴν Ἑπειρον ἐπιπορευόμενοι, κατασυροῦσι καὶ πορθήσουσι πᾶσαν ἀδελῶς. Οὗτοι μὲν οὖν, λυμαινόμενοι, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα συνεβούλευον. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀράτον, συμπαρόντες, τῆς ἐναντίας προέστασαν γνώμης. δεῖν γὰρ ἔφασαν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ποιῆσαι τὸν πλοῦν, καὶ τούτων ἔχειν τῶν πραγμάτων ἐξστρατευκῶν γὰρ τῶν Αἰτωλῶν μετὰ Δοριμάχου, κάλλιστον εἶναι καιρὸν ἐπελθεῖν καὶ πορθῆσαι τὴν Αἰτωλίαν. Ὁ δὲ βασιλεὺς, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν ἤδη τοῖς περὶ τὸν Λεόντιον ἐκ τῆς περὶ τὴν πολιορκίαν ἐδελοκακίᾶς, συναιδανόμενος δὲ καὶ ἐκ τοῦ περὶ τὸν Παλοῦντα διαβουλίου αὐτῶν τὴν κακοπραγμοσύνην, ἔκρινε χρῆσθαι τοῖς πράγμασι κατὰ τὴν Ἀράτου γνώμην. Διόπερ Ἐπιφράτω μὲν ἔγραψε, τῷ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγῷ, βοηθεῖν τοῖς Μεσσηνίοις, ἀναλαβόντι τοὺς Ἀχαιοὺς· αὐτὸς δ' ἀνα-

Arati
consilium
sequitur
Philip-
pus.

7. κατασυροῦσι καὶ πορθήσουσι *convenit Casaub.* Ante enim omnes κατασύρουσι καὶ πορθοῦσι. 8. λυμαινόμενοι. λυμαινόμενοι *Vat. Flor. Aug. Reg. A.* quod potest Polybianum videri.

cessario per otium traducturum; Aetolis vero Thessaliam & Epirum omnem impune incurfandi, vastandi, urendi, potestatem fore. Ita ergo isti hæc & similia his perniciofa consilia regi suggerebant. *Aratus* vero, qui concilio intererat, plane contrarium suadere; &, *Aetoliam* classe petendam esse, dicere, eoque bellum esse transferendum: quippe nunc, *Aetolis* cum *Dorimacho* in expeditionem profectis, oppor-

tunissimum esse tempus illius regionis incurfandæ atque diripiendæ. Rex, *Leontio* partim jam diffidens, ex quo affectatam ejus ignaviam in oppugnatione viderat, partim ex consultatione circa *Paluntem* instituta intelligens prava hominis consilia, *Arati* sententiam sibi sequendam esse duxit. Itaque literis ad *Eperatum* præto-rem Achæorum datis, imperat ei, ut collecto ex Achæis exercitu *Messenis* opem

ἀναχθεῖς ἐκ τῆς Κεφαλλήνιας, παρὴν δευτεραῖος εἰς A.V. 536.
 12 Λευκάδα μετὰ τοῦ στόλου νυκτός. εὐτρεπισάμενος
 δὲ τὰ περὶ τὸν Διόρυκτον, καὶ ταύτῃ διακομίσας
 τὰς ναῦς, ἐποιεῖτο τὸν ἀπόπλουν κατὰ τὸν Ἀμ-
 13 βρακικὸν καλούμενον κόλπον. ὁ δὲ προειρημένος κόλ-
 πος, ἐπὶ πολὺ προτείνων ἐκ τοῦ Σικελικοῦ πελά-
 γους, εἰς τοὺς μεσογαίους ἀνήκει τόπος τῆς Αἰτω-
 14 λίας, καθάπερ καὶ πρότερον ἡμῖν εἴρηται. διανύσας ^{Limnaam}
 δὲ, καὶ καθορμιθεὶς βραχὺ πρὸ ἡμέρας πρὸς τῇ ^{appellit.}
 καλουμένην Λιμναίαν, τοῖς μὲν στρατιώταις ἀριστο-
 ποιῆσαι παρήγγειλε, καὶ τὸ πολὺ τῆς ἀποσκευῆς
 ἀποδεμένους, εὐζώνους σφᾶς παρασκευάζειν πρὸς
 15 ἀναζυγὴν. αὐτὸς δὲ, τοὺς ὁδηγοὺς ἀθροίσας, τὰ τε
 περὶ τοὺς τόπους καὶ τὰς παρακειμένας πόλεις
 ἐπυνθάνετο καὶ διηρεύνει.

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἦκεν ἔχων Ἀριστό- VI.
 Φαντος ὁ στρατηγὸς πανδημεῖ τοὺς Ἀκαρνανᾶς. ^{Acarna-}
 πολλὰ ^{nes se ei}
^{jungunt.}

II. In Aug. ὅδε in edit. Hervag. ὅδε segg. abest verbum παρὴν,
 sed post νυκτός, additur ἡ κε. Forſum olim fuerat ἡ καὶ εὐτρεπισ.
 ὅδε aberat ibi particula δὲ. 12. ἀπόπλουν. ἀνάπλουν Aug. 14.
 ἀποδεμένους. ἀποθεμένους Vat. Flor. Aug. Reg. A.

opem ferret: ipſe *Leucadem* nomen eſt) portum cepit.
 ex *Cephalenia* cum claſſe al- Moxque prandere milites,
 tero poſt die noctis ſilentio &, poſita impedimentorum
 appellit. Vbi rebus omni- majori parte, concinnare ſe
 bus præparatis in freto ma- ad iter expeditos, jubet.
 nu effoſſo, quem *Dioryctum* Ipſe, ducibus viæ pluribus
 vocant, translatisque illac coactis, de natura locorum,
 navibus, *Ambracium ſinum* & de adjacentium urbium
 eſt invecſtus: qui, ut jam ſitu percontari & omnia di-
 ante diximus, e Siculo mari ligenter inquirere.

6. Eo tempore *Aristo-*
phantus, prætor *Acarna-*
num, omnes ejus gentis co-
 pias ſecum trahens ad re-
 gem

Ol. 140. 2. πολλὰ γὰρ καὶ δεινὰ πεπονθότες ἐν τοῖς ἀνώτερον
 Acarna-
 nes se ei χρόνοις ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἐκθύμως ἔχον πρὸς τὸ
 jungunt. κατα πάντα τρόπον ἀμύνεσθαι καὶ βλάψαι τοὺς

Αἰτωλοὺς. Διόπερ ἀσμένως ἐπιλαβόμενοι τότε τῆς
 Μακεδόνων ἐπαρκείας, ἦκον ἐν τοῖς ὅπλοις, οὐ μόνον
 ὅσοις ὁ νόμος ἐπέταττε στρατεύειν, ἀλλὰ καὶ τῶν
 πρεσβυτέρων τινές. οὐκ ἐλάττω δὲ τούτων ὀρμήν
 ἔχον Ἡπειρώται, διὰ τὰς παραπλησίους αἰτίας·
 διὰ δὲ τὸ μέγεθος τῆς χώρας, καὶ διὰ τὸ τῆς
 παρουσίας αἰφνίδιον τῆς τοῦ Φιλίππου, καδυστέ-
 ρουν τῇ συναγωγῇ τῶν καίρων. τῶν δ' Αἰτωλῶν τοὺς 4
 μὲν ἡμίσεις ἔχων [αἰπὴν] Δορίμαχος, καθάπερ
 ἔπον, τοὺς δ' ἡμίσεις ἀπολελοίπει· νομίζων ἀξιο-
 χρεων πρὸς τὰ παράδοξα ταύτην τὴν ἐφεδρείαν
 Thermo- ὑπάρχειν τῶν τε πόλεων, καὶ τῆς χώρας. Ὁ δὲ
 mum Ae- βασιλεὺς, ἀπολιπὼν φυλακὴν ἱκανὴν τῆς ἀπο-
 toliae pe- tit.
 σκευῆς,

VI. 2. ἐπαρκείας ex emend. virorum doctorum recepi. ἐπαρχίας
 vulgo edd. cum mssis. 4. ἔχων Δορίμαχος dant mssis omnes, &
 carent verbo. ἣν interfecit Casaubonus. Prætulī αἰπὴν, & uncis in-
 clusi. Possis & ἐξεληλύθει vel aliud simile suspicari.

gem venit. Multas enim
 easque graves injurias ab
 Aetolis superioribus tempo-
 ribus perpeffi, vindicandi se
 & damnum Aetolis inferen-
 di cupiditate mirum in mo-
 dum flagrabant. Læti igitur
 occasionem Macedonici
 auxilii amplectentes, non ii
 solum qui per leges militiæ
 dare nomen tenebantur, sed
 etiam e grandioribus ætate
 militari nonnulli, cum armis
 præsto aderant. Nec mino-
 re impetu, similes ob causas,

etiam Epirotæ ferebantur;
 sed propter provinciæ am-
 plitudinem, & subitum Phi-
 lippi adventum, haud satis
 tempestive cogere copias
 suas potuerant. Totius Ae-
 tolorum exercitus dimidiam
 partem, ut antea diximus,
 Dorimachus secum abduxe-
 rat; alteram reliquerat; sa-
 tis idoneum præsidium ad-
 versus incerta casuum, &
 urbibus & agris tutandis, id
 futurum existimans. Rex, ad
 tuitionem impedimentorum
 manu

σκευῆς, τότε μὲν ἀναζεύξας ἐκ τῆς Λιμναίας δέλης, A.V. 536.
καὶ προελθὼν ὡς ἐξήκοντα στάδια κατεστρατοπέ-
εδευσε. δειπνοποιησάμενος δὲ, καὶ βραχὺ διαναπαύ-
σας τὴν δύναμιν, αὖθις ὤρμα· καὶ συνεχῶς νυκτο-
πορήσας ἤκε πρὸς τὸν Ἀχελῶν ποταμὸν, ἄρτι τῆς
ἡμέρας ἐπιφανούσης, μεταξὺ Κωνώπης καὶ Στρά-
του· σπεύδων ἄφνω καὶ παραδόξως ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς
Θέρμοις τόπον ἐπιβαλεῖν.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Λεόντιον, κατὰ δύο τρόπους ὄρων- VII.
τες τὸν μὲν Φίλιππον καθιζόμενον τῆς προθέσεως, Confi-
τοὺς δὲ Αἰτωλοὺς ἀδυνατήσοντας τοῖς παροῦσι, lium re-
καθ' ἓνα μὲν, ἢ ταχέϊα καὶ παραδόξος ἢ τῶν Μα- gis fru-
κεδόνων ἐγεγόνει παρουσία· καθ' ἕτερον δὲ, ἢ πρὸς tra im-
γε τὸν ἐν τοῖς Θέρμοις τόπον, οὐδέ ποτ' ἂν ὑπολα- pedire
βόντες Αἰτωλοὶ τολμήσαι τὸν Φίλιππον οὕτω προ- conatur
χείρως αὐτὸν δοῦναί, διὰ τὰς ὀχυρότητας τῶν τό- Leontius.
πων,

6. Θέρμοις. Θερμοῖς edd. cum aliis. Et sic mox iterum.

VII. 1. Post ἀδυνατήσοντας excidisse verbum ἐπικουρεῖν, ἐπαμύναναι,
aut aliud simile, suspicati sunt Casaub. & Reisk. 2. αὐτὸν δοῦ-
ναί. αὐτὸν Bav.

manu militum idonea reli-
cta, circa vesperam profe-
ctus e *Limnaea*, stadiis circi-
ter sexaginta confectis, me-
tatur castra. Coenatus dein-
de, & modico spatio ad
quiescendum militi concessio,
mox iterum pergit ire; ac
per noctem continuato iti-
nere, ad amnem *Acheloum*
inter *Conopen* & *Stratum*,
illucescente jam die, perve-
nit: habens in animo, irru-
ptione subita & inopinata
Thermum occupare.

7. Intellexerat *Leontius*,
duplicem ob causam Philip-
pi consilium habiturum exit-
tum, neque fieri posse ut
Aetoli conatus illius impe-
dirent; tum quia celeriter
& præter hominum opinio-
nem Macedonum exercitus
advenerat; tum quia, quod
ad *Thermum* quidem atti-
net, nihil prorsus tale cogi-
tantes planeque imparatos
erat Aetolos oppressurus:
qui quidem persuasum habe-
rent, numquam ita salutis
suae

Ol. 140.2. πων, ἔμελλον ἀπρονόητοι καὶ παντελῶς ἀπαράσκευοι
ληφθήσεσθαι πρὸς τὸ συμβαῖνον· εἰς ἃ βλέποντες,³
καὶ τηροῦντες τὴν ἑαυτῶν πρόθεσιν, ὦντο δὲν τὸν
Φίλιππον, περὶ τὸν Ἀχελῶν στρατοπεδεύσαντα,
προσαναπαῦσαι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς νυκτοπορείας,
σπουδάζοντες βραχέϊαν γε τοῖς Αἰτωλοῖς ἀναστρο-
φήν δοῦναι πρὸς τὴν Βοήθειαν. Οἱ δὲ περὶ τὸν⁴
Ἄρατον, θεωροῦντες τὸν μὲν καιρὸν ὅζον ὄντα τῆς
ἐπιβολῆς, τοὺς δὲ περὶ τὸν Λεόντιον προδήλως ἐμ-
ποδίζοντας, διεμαρτύροντο τὸν Φίλιππον, μὴ πα-
ριέναι τὸν καιρὸν, μηδὲ καταμέλλειν. οἷς καὶ πειθεῖς
ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκόπτων ἤδη τοῖς περὶ τὸν
Λεόντιον, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν κατὰ τὸ συνεχές.

Ache-
loum su-
perat Phi-
lippus.

Διαβὰς δὲ τὸν Ἀχελῶν ποταμὸν, προῆγε συντό-
ως ὡς ἐπὶ τὸ Θέρμον· ἅμα δὲ προάγων, ἐδήου καὶ
κατέφθερε τὴν χώραν. παρῆει δὲ, ἐκ μὲν εὐωνύμῃ
ἀπολιπὼν Στράτον, Ἀγρίνιον, Θεστιεῖς· ἐκ δὲ δε-
ξιῶν

7. Θεστιεῖς. Θετιεῖς Aug. Reg. A.

fuæ prodigum fore Philip-
pum, ut in loca usque adeo
munita & difficilia se immit-
teret. Hæc igitur cogitans
Leontius, & in suscepta pro-
ditione perstans, auctor re-
gi erat, ut ad Acheloum
amnem communis castris
militem ex itinere nocturno
reficeret: id nempe agens
sedulo, ut breve saltem ali-
quod tempus ad subvenien-
dum sibi ipsis daret Aetolis.
Sed Aratus, qui non igno-
rabat rei gerendæ occasio-
nem esse præcipitem, cer-

nens Leontium salutaria con-
filia manifeste impediens,
Philippum obtestatur, ne ces-
sando & prolatando agendi
tempora consumeret. Cu-
jus approbata sententia, rex,
quem Leontii facta jam of-
fendebant, inceptum iter per-
git exsequi. Itaque Ache-
loum transgressus, Thermum
versus festinato agmen du-
cit: simul, quacumque iter
faceret, omnia urere ac va-
stare. In transitu reliquit
ad sinistram Stratum, Agri-
nium, Thestiensis; ad dex-
teram

ξίων Κωνώπην, Λυσιμαχίαν, Τριχώνιον, Φοίτεον. A. v. 536.
 ἀφικόμενος δὲ πρὸς πόλιν τὴν καλουμένην Μετα- Metapa
 παν, ἣ κεῖται μὲν ἐπ' αὐτῆς τῆς Τριχωνίδος λίμνης opp. ad
 καὶ τῶν παρὰ ταύτῃ στενῶν, ἀπέχει δὲ σχεδὸν Trichon-
 ἑξήκοντα στάδια τοῦ προσαγορευομένου Θέρμου. nium la-
 γταύτην μὲν, ἐκλιπόντων τῶν Αἰτωλῶν, εἰσαγαγὼν cum.
 πεντακσίους στρατιώτας κατέχε· βουλόμενος ἐφε-
 δρέα χρησάσθαι πρὸς τε τὴν ἐσσοδὸν καὶ τὴν ἐξοδὸν
 ἰοτὴν ἐν τῶν στενῶν. ἔστι γὰρ πᾶς ὁ παρὰ τὴν λί-
 μνην τόπος ὀρεινὸς καὶ τραχύς, συνηγμένος ταῖς
 ὕλαις· διὸ καὶ παντελῶς στενὴν καὶ δυσδίωκον ἔχει
 ἡτὴν πάροδον. Μετὰ δὲ ταῦτα, τοὺς μὲν μισθοφό-
 ρους προδόμενος πάσης τῆς πορείας, ἐπὶ δὲ τούτοις
 τοὺς Ἰλλυριοὺς, ἐξῆς δὲ τοὺς πελταστὰς καὶ φα-
 λαγγίτας ἔχων, προῆγε διὰ τῶν στενῶν· ἀπουρα-
 γούντων μὲν αὐτῷ τῶν Κρητῶν, δεξιῶν δὲ παρὰ
 πλάγια τῶν Θρακῶν καὶ ψιλῶν ἀντιπαραπορευο-
 μένων

7. Φοίτεον. Φύτεον Vnt. Flor. Aug. Reg. A. Perott. 8. προσα-
 γογ. Mendose προαγορευομ. editio Hevvag. & seqq. II. ἀντιπα-
 ραγογ. ἀντιπορευομένων Bav.

teram vero Conopen, Lysimachiam, Trichonium, Phaeteum. Deinde ad urbem per-
 venit, quam Metapam vo-
 cant, ad Trichonium lacum
 & ipsas illius fauces sitam,
 & ab eo loco quem Ther-
 mum appellant, stadia sexa-
 ginta distantem. Hanc, ab
 Aetolis desertam, quingen-
 torum militum praesidio in-
 ducto rex tenuit: ut per
 fauces ingredienti atque ex-
 eunti, munimento esset. Est
 enim tota ripa illius lacus

montosa & aspera, ac pro-
 pter sylvas viae imminentes
 angusta: itaque arcto ad-
 modum & difficili tramite
 transitur. Deinde mercena-
 riis agmen universum praeci-
 re iussis, quos sequebantur
 Illyrii; ipse, proximos his
 ducens cetratos cum Mace-
 donica phalangis legionariis,
 per fauces pergere in-
 sistit. Agmen claudabant
 Cretenfes; cum interim ad
 latus dextrum Thraces & le-
 vis armatura æquis passibus
 extra

Ol. 140. 2. μένων ταῖς χώραις. τὴν μὲν γὰρ ἐκ τῶν εὐανύμων
ἐπιφάνειαν τῆς πορείας ἡσφαλίῳ λίμνῃ σχεδὸν
ἐπὶ τριάκοντα στάδια.

VIII. Ἀνύσας δὲ τοὺς προειρημένους τόπους, καὶ πα-
Ther-
mum per-
venit Phi-
lippus. ραγενόμενος πρὸς τὴν καλουμένην κώμην Παμφίαν,
ὁμοίως καὶ ταύτην ἀσφαλίσάμενος Φρουρᾷ, προέ-
βαινε πρὸς τὸ Θέρμον, ὁδὸν οὐ μόνον προσάντη καὶ
τραχεῖαν διαφερόντως, ἀλλὰ καὶ κρημνούς ἐξ ἑκα-
τέρου τοῦ μέρους ἔχουσιν βαθεῖς· ὥστε καὶ λίαν
ἐπισφαλῇ καὶ στενῇ τὴν παράδοσιν εἶναι κατ' ἐνίους
τόπους· τῆς πάσης ἀναβάσεως οὗσης σχεδὸν ἐπὶ
τριάκοντα στάδια. διανύσας δὲ καὶ ταύτην ἐν βρα-
χεὶ χρόνῳ, διὰ τὸ τοὺς Μακεδόνας ἐνεργὸν ποιῆ-
σαι τὴν πορείαν, ἤκε πολλῆς ὥρας ἐπὶ τὸ Θέρμον·
καὶ καταστρατοπεδεύσας, ἀφῆκε τὴν δύναμιν τάσ-
τε περιουκίδας κώμας πορθεῖν, καὶ τὸ τῶν Θερμίων
πεδίον

II. ταῖς χώραις. An ταῖς παρωρείαις?

VIII. 1. κώμην. In Bav. superscr. πόλιν ead. manu. Ibid. Παμ-
φίαν. Inferius τὸ Πάμφιον vocatur. Ibid. πρὸς τὸ Θέρμον.
πρὸς τὸν Θέρμον h. l. Vat. Flor. Aug. Reg. A. Ibid. προσάντη.
ἀνάντη Bav. 3. πολλῆς ὥρας. πολλῆς ἐστὶ ὥρας malim, multo
adhuc die. 4. ἀφῆκε. ἐφῆκε Flor. Aug. Reg. A. Ibid. Θερ-
μίων. Θερμαίων dant iidem libri.

extra viam progredierentur:
nam sinistrum agminis latus
tegebatur ipso lacu, per tri-
ginta porrecto stadia.

8. Confecto per hujusmo-
di loca itinere, ad vicum
nomine Pamphiam venit:
unde, locato hic quoque
præsidio, Thermum rex pro-
greditur: via non solum ar-
dua & cum primis aspera,
sed quæ etiam ab utraque
parte præruptas & altas ha-
bet rupes; ut nonnullis in

locis per arctam transeunti
femitam, magnum sit adeun-
dum periculum. Est autem
adscensus universus stadio-
rum circiter triginta. Quod
spatium pariter brevi tempo-
re emensus, (etenim strenue
admodum Macedones iter
carpebant:) multo die ad
Thermum pervenit. Ibi po-
sitis castris, exercitum di-
misit, ut populabundus per
omnes vicos circumcirca
vagaretur, & Thermiorum
campos

πεδῖον ἐπιτρέχειν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς οἰκίας τὰς ἐν A.V. 536.
 αὐτῷ τῷ Θέρμῳ διαρπάζειν, οὐσας πλήρεις οὐ μὴ-
 νον σίτου καὶ τῆς τῆς τοιαύτης χορηγίας, ἀλλὰ καὶ κα-
 τασκευῆς διαφερούσης τῆς παρ' Αἰτωλῶν. καθ' ἑκα-
 στον γὰρ ἔτος ἀγοράς τε καὶ πανηγύρεις ἐπιφανε-
 στάτας, ἔτι δὲ καὶ τὰς τῶν ἀρχαιρεσίων καταστά-
 σεις ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ συντελούντων, ἕκαστοι πρὸς
 τὰς ὑποδοχὰς καὶ τὰς εἰς ταῦτα παρασκευὰς τὰ
 πολυτελέστατα τῶν ἐν τοῖς βίοις ὑπαρχόντων εἰς
 τοῦτον ἀπετίθεντο τὸν τόπον. χωρὶς δὲ τῆς χρείας,
 καὶ τὴν ἀσφάλειαν ἠλπίζον ἐνταυτοῖς βεβαιοτάτην
 αὐτοῖς ὑπάρχειν, διὰ τὸ μήτε πολέμιον τετολμη-
 κέναι μηδένα πώποτε εἰς τοὺς τόπους τούτους ἐμ-
 βαλεῖν· εἰναι γὰρ τῇ φύσει τοιούτους, ὥστε τῆς συμ-
 πάσης Αἰτωλίας οἶον ἀκροπόλεως ἔχειν τάξιν. διότι
 περ, εἰρηνευομένης ἐκ παλαιοῦ τῆς χώρας, πλήρεις
 ἦσαν ἀγαθῶν πολλῶν αἵ τε περὶ τὸ ἱερὸν οἰκίαι, καὶ
 πάντες

4. τὰς ἐν αὐτῷ. τῶν ἐν αὐτῷ Bau. Ibid. τῆς παρ' Αἰτωλῶν.
 τῶν παρ' Αἰτωλῶν libri omnes ante Vgfin. & Casaub. 5. Post
 συντελούντων Casaub. ex conject. adjecit αὐτῶν.

campos incurfaret, & do-
 mos pariter, quæ in ipso
 Thermo erant, diriperet, non
 frumento dumtaxat & omnis
 generis commeatu refertas,
 sed etiam pretiosissima su-
 pellectile quam Aetoli habe-
 rent. Quoniam enim merca-
 tus quotannis & ludos cele-
 berrimos ibi agitabant, erat-
 que is locus legitimus comi-
 tiorum; unusquisque Aeto-
 lorum ad instruenda hospitia,
 & ad apparatus solemniū,
 pretiosissima quæque rerum
 suarum eo conferebat. At-
 que id quidem faciebant
 non solum, ut ibi eis rebus
 uterentur, verum etiam se-
 curitatis gratia; quam eo
 loci certissimam esse confi-
 debant, cum quia nemo um-
 quam hostis illuc penetrave-
 rat, tum quod ea locorum
 natura esset, ut universæ
 Aetoliæ arx quædam esse
 hic locus crederetur. Qua-
 re, quum longa diuturnaque
 pace essent usi, & proximæ
 templo domus, & quæ un-
 dique

Ol. 140. 2. πάντες οἱ περίξ τόποι. Ἐκείνην μὲν οὖν τὴν νύκτα
 Omnia diripiunt παντοδαπῆς γέμοντες ὠφελείας, αὐτοῦ κατηυλίθη-
 vel comburunt σαν. τῇ δ' ἐπαύριον, τῆς μὲν κατασκευῆς τὰ πολυ-
 Macedo- τελέστατα καὶ τὰ δυνατὰ κομίζεσθαι διέλεγον· τὰ
 nes. δὲ λοιπὰ σωρεύοντες πρὸ τῶν σκηνῶν, ἐνεπίμπρα-
 σαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ὅπλων, τῶν ἐν ταῖς στοαῖς
 ἀνακειμένων, τὰ μὲν πολυτελῆ καθαιρουντες ἀπε-
 κόμιζον, τινὰ δ' ὑπήλλαττον· τὰ δὲ λοιπὰ συνα-
 θροίσαντες, πῦρ ἐνέβαλλον. ἦν δὲ ταῦτα, πλείω
 τῶν μυρίων καὶ πεντακισχιλίων.

IX.
 Tem-
 plum
 evertunt.

Καὶ ἕως μὲν τούτου πάντα κατὰ τοὺς τοῦ πε-
 λέμου νόμους καλῶς καὶ δικαίως ἐπράττετο· τὰ δὲ
 μετὰ ταῦτα πῶς χρὴ λέγειν, οὐκ οἶδα. Λαβόντες
 γὰρ ἔννοιαν τῶν ἐν Δίῳ καὶ Δωδώνῃ πεπραγμένων
 τοῖς Αἰτωλοῖς, τὰς τε στοὰς ἐνεπίμπρασαν, καὶ
 τὰ λοιπὰ τῶν ἀναθημάτων διέφθειρον, ὄντα πολυ-
 τελῆ ταῖς κατασκευαῖς, καὶ πολλῆς ἐπιμελείας ἔνια

τετευ-

9. ἐνέβαλλον recepi ex Ang. Vulgo ἐνέβαλον.

dique circumjacebant, bonis
 multis abundabant. Nocte
 igitur illa, cujusque modi
 praeda onusti, ibi tetende-
 runt. Postridie vero ex uni-
 versa supellestili præstan-
 tissima quæque selegerunt,
 quæ quidem auferri pote-
 rant: reliqua, pro taberna-
 culis acervatim congesta,
 cremant. Similiter etiam
 ex armis quæ in porticibus
 visabantur suspensa, quæ-
 cumque majoris pretii erant,
 auferunt; quædam permu-
 tant: cetera in unum con-
 gerunt, ignemque iis immit-

tunt. Cremataque sunt ar-
 morum quina dena millia &
 amplius.

9. Et hæcenus quidem
 recte ac juste e belli legibus
 omnia: de iis vero, quæ
 postea sunt secuta, quid di-
 cam, non satis scio. Nam
 ubi venit illis in mentem eo-
 rum, quæ Dii ac Dodonæ
 fecerant Aetoli; & porticus
 consumferunt incendio, &
 quidquid restabat donario-
 rum, corruperunt; quorum
 nonnulla pretiosa admodum,
 & studio magno & impen-
 sa

3 τετευχότα καὶ δαπάνης. οὐ μόνον δὲ τῷ πυρὶ κατε- A.V. 536.
 λυμήναντο τὰς ὀροφάς, ἀλλὰ καὶ κατέσκαψαν εἰς
 ἔδαφος. ἀνέτρεψαν δὲ καὶ τοὺς ἀνδριάντας, ὄντας
 οὐκ ἐλάττους δισχιλίων· πολλοὺς δὲ καὶ διέφθειραν,
 πλὴν ὅσοι θεῶν ἐπιγραφὰς ἢ τύπους ἔχον· τῶν δὲ
 4 τοιοῦτων ἀπέσχοντο. κατέγραφον δ' εἰς τοὺς τοί- Sami
 χους, καὶ τὸν περιφερόμενον στίχον· ἥδη τότε τῆς poëtae
 ἐπιδεξιότητος τῆς Σάμου Φυομένης, ὅς ἦν υἱὸς μὲν epigram-
 5 Χρυσογόνου, σύντροφος δὲ τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ στί-
 χος ἦν·

Ὅρας τὸ δῖον οὗ βέλος διέπτατο;

6 καὶ μεγίστη δὴ καὶ παράστασις ἐπὶ τούτοις ἔχε
 τὸν τε βασιλέα καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν φίλους, ὥς δι-
 7 καίως ταῦτα πράττοντας καὶ καθηκόντως, ἀμυνο- Vindictæ
 μένους τοῖς ὁμοίοις τὴν τῶν Αἰτωλῶν περὶ τὸ Δῖον nimis in-
 8 ἀσε- Philip-
 pus.

P 2

IX. 3. ἀνέτρεψαν. ἀνέστρεψαν edd. 4. τῆς Σάμου. τῆς τοῦ
 Σάμου edd. ex Bau. In nomine Poëta, qui apud Melancthem & Plu-
 tarchum Σάμιος vulgo vocatur, nil variant libri nostri. 6. καὶ
 μεγίστη δὴ καὶ. καὶ μεγίστη δὲ edd. ex Bau.

sa ingenti erant elaborata. Nec contenti testâ flammis
 absumfisse, ipsum quoque
 ædificium solo æquarunt.
 Statuas quin etiam omnes
 everterunt, quæ pauciores
 bis mille non erant: mul-
 tasque etiam diffregerunt,
 quæ quidem inscriptæ diis
 non essent, aut formas deo-
 rum non haberent; nam ab
 ejusmodi tamen manus absti-
 nuerunt. Parietibus autem
 versiculum illum, omnium
 postea sermonibus jactatum,
 inscripserunt; jam tum ele-

gantis sui ingenii specimen
 edere incipiente Samo, Chry-
 fogoni filio, qui una cum
 rege fuerat educatus. Ver-
 sus fuit talis:

Vides diuinum telum quo pericula-
 verit?

Quæ dum patrabantur a Ma-
 cedonibus, ipsum quidem
 Regem etiam ejusque ami-
 cos summa persuasio tene-
 bat, juste hæc atque honeste
 fieri, quod jus talionis ab
 Aetolis exigeretur pro im-
 piis facinoribus, quæ in ur-
 be Dio illi admisissent. Mihi
 vero

Ol. 140.2. ἀσέβειαν. Ἐμοὶ δὲ τάναντία δοκεῖ τούτων. εἰ δ' ἂν
 ὁρθὸς ὁ λόγος, σκοπεῖν ἐν μέσῳ πάρεστι, χραμέ-
 νους οὐχ ἑτέροις τισὶν, ἀλλὰ τοῖς ἐξ αὐτῆς τῆς οἰ-
 κίας ταύτης παραδείγμασιν. Ἀντίγονος, ἐκ πα-
 ρατάξεως νικήσας μάχῃ Κλεομένην, τὸν βασιλέα
 τῶν Λακεδαιμονίων, ἐγκρατὴς ἐγένετο καὶ τῆς Σπάρ-
 τας. αὐτὸς τε ὢν κύριος, ὃ βούλοιτο, χρεῖσθαι καὶ
 τῇ πόλει καὶ τοῖς ἐμπολιτευομένοις, τοσοῦτον ἀπέ-
 χε τοῦ κακῶς ποιεῖν τοὺς γεγονότας ὑποχείριους,
 ὥστ', ἐκ τῶν ἐναντίων, ἀποδοὺς τὸ πάτριον πολί-
 τευμα καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τῶν μεγίστων ἀγα-
 θῶν αἴτιος γενόμενος καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν Λακε-
 δαιμονίοις, οὕτως εἰς τὴν οἰκίαν ἀπηλλάγη. τοι-
 γαρ οὐν οὐ μόνον ἐκρίθη παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν εὐερ-
 γέτης, ἀλλὰ καὶ, μεταλλάξας, σωτήρ· οὐδὲ παρὰ
 μόνοις Λακεδαιμονίοις, ἀλλὰ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλη-
 σιν, ἀθανάτου τέτευχε τιμῆς καὶ δόξης ἐπὶ τοῖς
 προειρημένοις.

Καὶ

vero contrarium potius vi-
 detur: qui an recte sentiam,
 nec ne, promptum est unicui-
 que dijudicare; non aliunde,
 quam ex illa ipsa regia fa-
 milia, petitis exemplis. *Anti-
 gonus* post devictum acie
Cleomenem, Lacedæmonio-
 rum regem, ipsius quoque
 Spartæ potitus est. Erat
 tunc in ejus manu, quidquid
 vellet, tam de urbe, quam
 de omnibus civibus, statue-
 re: ille vero tantum abfuit,
 ut maleficio ullo victos affi-
 ceret, ut e contrario patrias

ipsis leges & libertatem re-
 stituerit, maximaque in La-
 cedæmonios beneficia, qua
 publice, qua privatim, con-
 tulerit: quod ubi factum, in
 suum regnum est re-vertus.
 Itaque, non illo dumtaxat
 tempore cum res agebatur,
 ut bene meritis; verum
 etiam post obitum, ut ser-
 vator, judicio omnium est
 laudatus: neque apud Lace-
 dæmonios tantum, sed apud
 omnes Græcos, laudem &
 gloriam immortalem his re-
 bus gestis sibi peperit.

10. Sed

Καὶ μὲν ὁ πρῶτος αὐτῶν αὐξήσας τὴν βασι-
 λείαν, καὶ γενόμενος ἀρχηγὸς τοῦ προσχήματος τῆς
 οἰκίας, Φίλιππος, νικήσας Ἀθηναίους τὴν ἐν Χαιρ-
 νείᾳ μάχην, οὐ τοσοῦτον ἥνυσε διὰ τῶν ὅπλων, ὅσον
 διὰ τῆς ἐπιεικείας καὶ Φιλανθρωπίας τῶν τρόπων.
 αὐτῷ μὲν γὰρ πολέμῳ καὶ τοῖς ὅπλοις, αὐτῶν μόνων
 περιεγένετο καὶ κύριος κατέστη τῶν ἀντιταξαμένων·
 τῇ δ' εὐγνώμοσύνῃ καὶ μετρίότητι, πάντας Ἀθη-
 ναίους ἅμα καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἔσχευεν ὑποχέριον·
 οὐκ ἐπιμετρῶν τὸν θυμὸν τοῖς πραττομένοις, ἀλλὰ
 μέχρι τούτου πολεμῶν καὶ Φιλονεικῶν, ἕως τοῦ λα-
 βεῖν ἀφορμὰς πρὸς ἀπόδειξιν τῆς αὐτοῦ πραότητος
 καὶ καλοκαγαθίας. τοιγαροῦν, χωρὶς λύτρων ἀπο-
 στείλας τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ κηδεύσας Ἀθηναίων
 τοὺς τετελευτηκότας, ἔτι δὲ συνθεῖς Ἀντιπάτρῳ
 τὰ τούτων ὅσα, καὶ τῶν ἀπαλαττομένων τοὺς
 πλείστους ἀμφιέσας· μικρὰ δαπάνη, διὰ τὴν ἀγχί-

P 3

νοίαν,

X. 3. τὸν θυμὸν. Perperam vulgo τῷ θυμῷ.

10. Sed & ille, qui pri-
 mus regni hujus opes au-
 xit, quique domum hanc in
 istud fastigium princeps eve-
 xit, *Philippus*, devictis ad
 Chæroneam *Atheniensibus*,
 non tantum armis, quantum
 æquitate atque humanitate
 morum, esse consecutus. Bel-
 lo namque & armis eos so-
 lum superavit & in potesta-
 tem redegit, qui in acie con-
 tra ipsum steterant: benigni-
 tate vero atque moderatio-
 ne, simul populum univer-
 sum Atheniensium & urbem

ipsam eorum sui juris fecit.
 Neque enim supra modum
 iræ in bellis indulgebat:
 sed hætenus inimicos armis
 magna contentione perfe-
 quebatur, donec clementiæ
 & probitatis suæ declaran-
 dæ facultatem nancisceretur.
 Igitur quum captivos gratis
 restituisset, & occisis Athe-
 niensibus iusta funebria fe-
 cisset, eorumque ossa per
 Antipatrum Athenas defe-
 renda curasset, & plerosque
 etiam redeuntium amictibus
 donasset; prudenti consilio
 cum

ΟΙ. 140. 2. νοϊαν, τὴν μεγίστην πρᾶξιν κατεργάσατο. τὸ γὰρ
 Ἀθηναίων φρόνημα καταπληξάμενος τῇ μεγαλοψυ-
 χίᾳ, πρὸς πᾶν ἐτοίμους αὐτοὺς ἔσχε συναγωνιστάς
 αὐτὶ πολεμίων. Τί δ' Ἀλέξανδρος; ἐκεῖνος γὰρ
 ἐπὶ τοσοῦτον ἐξοργισθεὶς Θηβαίοις, ὥστε καὶ τοὺς
 μὲν οἰκήτορας ἐξανδραποδίσασθαι, τὴν δὲ πόλιν εἰς
 ἔδαφος κατασκάψαι, τῆς γε πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσε-
 βείας οὐκ ὀλιγώρησε περὶ τὴν κατάληψιν τῆς πό-
 λεως· ἀλλὰ πλείστην ἐποίησατο πρόνοιαν ὑπὲρ τούτῃ
 μηδ' αἰκούσιον ἀμάρτημα γενέσθαι περὶ τὰ ἱερά καὶ
 καθόλου τὰ τεμένη. Καὶ μὲν, ὅτε, διαβαὶς εἰς τὴν
 Ἀσίαν, μετεπορεύετο τὴν Περσῶν ἀσέβειαν εἰς τοὺς
 Ἕλληνας, παρὰ μὲν τῶν ἀνθρώπων ἐπειράθη λα-
 βεῖν δίκην ἀξίαν τῶν σφίσι πεπραγμένων· τῶν δὲ
 τοῖς θεοῖς κατεπιπεφημισμένων πάντων ἀπέσχετο·
 καίπερ τῶν Περσῶν μάλιστα περὶ τοῦτο τὸ μέρος
 ἐξαμαρτόντων ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τόποις.

Ταῦτ'

6. ὥστε καὶ τοὺς. Ignorant καὶ Vat. Flor. Aug. Reg. A. Urb. Ibid.
 περὶ τὴν κατάληψιν. παρὰ malim. 8. κατεπιπεφημισμ. cor-
 recti auctore Ernest. Vulgo omnes καταπεφημισμ.

cum modico sumtu rem lon-
 ge maximam confecit. Hac
 enim tanta animi magnitu-
 dine, Atheniensium feroces
 illos spiritus ita perculit de-
 jecitque, ut, pro infestis ho-
 stibus, paratos ad omnia ad-
 jutores deinceps illos habe-
 ret. Quid *Alexander*? Nam
 & hic, postquam eo crevit
 ipsius adversus *Thebanos* ira,
 ut, habitatoribus sub corona
 venditis, urbem ipsam fun-
 ditus everteret; pietatis ta-
 men erga deos, cum illa ca-

peretur, non est oblitus:
 sed summo studio cavit, ne
 vel imprudentia ædes deo-
 rum aut omnino sacra ul-
 la loca violarentur. Idem,
 postquam in Asiam transiit,
 ut immania Persarum facta
 adversus Græcos ulciscere-
 tur, ab hominibus quidem
 pares sceleribus ipsorum pœ-
 nas conatus est exigere; ce-
 terum a locis omnibus quæ
 diis dedicata erant, vim
 abstinuit: quantumvis Persæ
 hoc potissimum injuriæ ge-
 nere

9 Ταῦτ' οὖν ἐχρῆν καὶ τότε Φίλιππον ἐν νῶ λαμβά- A.V. 536.
νοντα συνεχῶς, μὴ οὕτω τῆς ἀρχῆς, ὥς τῆς προαι-
ρέσεως, καὶ τῆς μεγαλοψυχίας διάδοχον αὐτὸν ἀνα-
δεικνύει καὶ κληρονόμον τῶν προειρημένων ἀνδρῶν.
10 οὐ δὲ, ἵνα μὲν καὶ συγγενῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίπ-
που φαίνεται, μεγάλην ἐποιεῖτο παρ' ὅλον τὸν βίον
σπουδὴν· ἵνα δὲ ζηλωτὴς, οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον ἔσχε
11 λόγον. Τοιγαροῦν, τάναντία τοῖς προειρημένοις ἀν-
δράσιν ἐπιτηδεύων, τῆς ἐναντίας ἔτυχε παρὰ πᾶσι
δόξης, προβαίνων κατὰ τὴν ἡλικίαν.

Ὡν ἦν ἐν καὶ τὸ τότε πραχθέν. τοῖς γὰρ Αἰ-
τωλῶν ἀσεβήμασι συνεξαμαρτάνων διὰ τὸν θυμὸν,
καὶ κακῶ κακὸν ἰώμενος, οὐδὲν ᾔετο ποιεῖν ἄτοπον.
καὶ Σκόπα μὲν καὶ Δοριμάχῳ παρ' ἕκαστον εἰς
ἀσέλγειαν καὶ παρανομίαν ἀνείδιξε, τὴν ἐν Δωδώνῃ
καὶ Δίῳ προφερόμενος ἀσέβειαν εἰς τὸ θεῖον· αὐτὸς

P 4

δὲ

XI. 1. καὶ τὸ τότε πραχθέν ex Reg. B. edidit Casaub. καὶ τότε τὸ
πραχθέν dant vet. libri omnes.

nere per Græciam sævissent. Hæc assidue tunc cogitare Philippum etiam oportebat, ne in imperio magis, quam in vitæ institutis, & magnitudine animi, successorem se illorum virorum atque hæredem probaret. At ille contra, ut de Alexandri quidem & Philippi genere videretur prognatus, plurimum per omnem vitam laboravit; virtutes vero illorum ut æmularetur, ne minimum quidem curavit. Itaque, quum prædictorum institutis virorum factis con-

trariis repugnaret, contrariam etiam apud homines famam, procedente ætate, invenit.

11. Ejusmodi unum fuit, quod tunc accidit. Immanibus namque Aetolorum sceleribus paria delinquens præ ira, & malum malo, quod ajunt, sanans, nihil peccari a se existimabat. Et qui, propter admiffa Dodonæ ac Dii facinora in deorum contumeliam, Scopæ ac Dori-macho contaminatam omni scelere vitam subinde objiciebat; quum eadem ipse face-

XI.
Thermi-
ira nimis
indulget
Philip-
pus.

Ol. 140.2. δὲ παραπλήσια ποιῶν, οὐκ ᾔετο τῆς ὁμοίας ἐκείνοις
 Ius belli. τεύχεσθαι δόξης παρὰ τοῖς ἀκούουσι. τὸ μὲν γὰρ
 παρὰίρεισθαι τῶν πολεμίων καὶ καταφθείρειν φρού-
 ρια, λιμένας, πόλεις, ἀνδρας, ναῦς, καρπούς, τὰλλα
 τὰ τούτοις παραπλήσια, δι' ὧν τοὺς μὲν ὑπεναν-
 τίους ἀδυνεστέρους ἂν τις ποιήσῃ, τὰ δὲ σφέτερά
 Iusta mo- πρᾶγματα καὶ τὰς ἐπιβολὰς δυναμικώτερας· ταῦ-
 deratio victoris. τα μὲν ἀναγκάζουσιν οἱ τοῦ πολέμου νόμοι καὶ τὰ
 τούτου δίκαια δεῖν. τὸ δὲ, μήτε τοῖς ἰδίοις πρᾶγ-
 4. μασιν ἐπικουρίαν μέλλοντα μὴδ' ἦντιν' οὖν παρα-
 σκευάζειν, μήτε τοῖς ἐχθροῖς ἐλάττωσιν πρὸς γε-
 τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, ἐκ περιττοῦ καὶ ναυούς, ἅμα
 δὲ τούτοις ἀνδριάντας, καὶ πᾶσαν δὴ τὴν τοιαύτην
 κατασκευὴν, λυμαίνεσθαι· πῶς οὐκ ἂν εἴποι τις εἶναι
 τρόπου καὶ θυμοῦ λυτῶντος ἔργον; Οὐ γὰρ ἐπ' ἡ
 ἀπωλείᾳ δὲ καὶ ἀφανισμῷ τοῖς ἀγνοήσασιν πολε-
 μεῖν τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας, ἀλλ' ἐπὶ διορθώσει καὶ
 μετα-

2. τοῖς ἀκούουσι. τοῖς ἀκούσασιν Vat. Flor. Reg. A. 4. τὸ δὲ.
 Perperam vulgo τὰ δὲ μήτε. 5. ἀγνοήσασιν. ἀγνώμοσιν edd. ex
 Bav.

faceret, non cogitavit, simi-
 lem se quoque ignominiam
 apud eos manere, qui rem
 fando acciperent. Nam mu-
 nitiones quidem hostium,
 portus, urbes, viros, naves,
 fructus, & hoc genus alia,
 occupare aut perdere, ut eo
 pacto res inimicorum atte-
 rantur, propriæ adaugean-
 tur, & ad exitum confilia fa-
 cilius perducantur; ad hæc,
 inquam, facienda leges &
 jura belli nos cogunt. At,
 ubi nulla spes est vel tua

commoda promovendi, vel
 hostibus ulla in re, ad præ-
 sens certe bellum quod atti-
 net, incommodandi, folius
 animi causa templa & sta-
 tuas & quemcunque ejus-
 dem generis apparatus per-
 dere atque delere; quis ne-
 get, opus id esse hominis
 & moribus & ira furentis?
 Bonorum siquidem virorum
 est, cum nec bonis eo ani-
 mo bellum gerere, non ut
 illos perdant atque extin-
 guant; sed ut, quæ illi de-
 liquerint,

μεταδέσει τῶν ἡμαρτημένων· οὐδὲ συναναρεῖν τὰ A.V. 536.
 μηδὲν ἀδικοῦντα τοῖς ἡδίκηκόσι, ἀλλὰ συσπώζειν
 μᾶλλον καὶ συνεξαρεῖσθαι τοῖς ἀναίτιοις τοὺς δοκοῦ-
 ντας ἀδικεῖν. Τυράννου μὲν γὰρ ἔργον ἐστὶ, τὸ, κα- Discrimi-
 κῶς ποιοῦντα, τῷ φόβῳ δεσπόζειν ἀκουσίων, μισού- men ty-
 μενον, καὶ μισοῦντα τοὺς ὑποταττομένους· βασιλέως^{regis.}
 δὲ, τὸ, πάντας εὖ ποιοῦντα, διὰ τὴν εὐεργεσίαν καὶ
 φιλανθρωπίαν ἀγαπάμενον, ἐκόντων ἡγεῖσθαι καὶ
 προστατεῖν. Μάλιστα δ' ἄν τις καταμάθοι τὴν
 ἀμαρτίαν τὴν τότε Φιλίππου, λαβὼν πρὸ ὀφθαλ-
 μῶν, τίνα διάληψιν εἰκὸς ἦν Αἰτωλοὺς ἔχειν, εἰ τάν-
 ἀντία τοῖς εἰρημένοις ἔπραξε, καὶ μήτε τὰς στοάς,
 μήτε τοὺς ἀνδριάντας διέφθειρε, μήτ' ἄλλο μηδὲν
 ἐμίσητο πᾶν ἀνασθημάτων. Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι,
 τὴν βελτίστην αὖ καὶ φιλανθρωποτάτην· συνιδόν-
 τας μὲν αὐτοῖς τὰ περὶ Δίον καὶ Δωδάνην πεπραγ-

P 5

μένα,

5. ἀναίτιοις. Vulgo ἐναντίοις. 6. ἀκουσίων. Mendose vulgo omnes
 ἀκουσίως. Sed prior illa lectio in cod. Bav. inter lineas indicata
 videtur. 8. συνιδόντας. συνειδόντας malim cum Gronov.

liquerint, curent emendan-
 da atque farcienda: neque
 ut innoxios eadem cum no-
 xiis poena involvant; verum
 ut potius ipsos etiam, qui
 fontes esse videntur, una
 cum infontibus salute imper-
 tiantur, atque a peste vindicent.
Tyranni etenim proprium est,
 ut, male faciendo, invitis per vim ac metum
 dominetur, subjectis pariter
 exofus, & odio illos habens:
regis vero proprium, ut, bene
 de omnibus merendo, dilectus
 cunctis propter bene-

ficia & humanitatem, volentes
 imperio suo & consilio regat.
Philippus sane quantum
 eo pacto tum peccaverit,
 ita facile quis intelligat,
 si apud se reputet, quid par
 sit cogitatu-
 ros fuisse *Aetolos*,
 si, contrario modo se gerens,
 nec porticus nec statuas cor-
 rupisset, neque ullum aliud
 e donariis temerasset. Ego
 certe existimo, *Aetolos* ipsum
 pro viro optimo atque hu-
 mani-
 ssimo fuisse habituros:
 qui quidem & conscientia
 stimulare-
 rentur eorum quæ Diū
 & Do-

Ol. 140.2. μένα, σαφῶς δὲ γινώσκοντας, ὅτι ὁ Φίλιππος τότε καὶ πρᾶξαι κύριος ἦν ὁ βουλευθεῖν, καὶ, πράξας τὰ δεινότερα, δικαίως ἂν ἐδόκει τοῦτο πεποιηκέναι, τό γε κατ' ἐκείνους μέρος· διὰ δὲ τὴν αὐτοῦ πράξι-
τητα καὶ μεγαλοψυχίαν, οὐδὲν εἴλετο τῶν ὁμοίων ἐκείνοις ἐπιτηδεύειν.

XII.
Iustitia
vincere
hostem,
praecla-
rissima
victoria
est.

Δῆλον γὰρ ἐκ τούτων, ὡς εἰκὸς ἦν αὐτῶν μὲν καταγινώσκειν, τὸν δὲ Φίλιππον ἀποδέχεσθαι καὶ θαυμάζειν· ὡς βασιλικῶς καὶ μεγαλοψύχως αὐτοῦ χρωμένου τῇ τε πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ, καὶ τῇ πρὸς αὐτοὺς ὀργῇ. Καὶ μὴν τό γε νικῆσαι τοὺς πο-
λεμίους καλοκαγαθία καὶ τοῖς δικαίοις, οὐκ ἐλάττω, μείζω δὲ παρέχεται χρεῖαν τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις κατορθωμάτων. οἷς μὲν γὰρ δι' ἀνάγκην, οἷς δὲ κα-
τὰ προαίρεσιν, εἰκουςιν οἱ λειψθέντες. καὶ τὰ μὲν μετὰ μεγάλων ἐλαττωμάτων ποιῆται τὴν διόρθω-
σιν· τὰ δὲ χωρὶς βλάβης πρὸς τὸ βέλτιον μετατί-
θησι.

XII. 3. λειψθέντες correxi cum Reisk. & Wesseling. Vulgo omnes ληψθέντες.

& Dodonæ ipsi patravérant, & intelligerent, *Philippum* quidem & facultatem tunc habuisse faciendi quidquid vellet, &, si vel durissime in eos consulisset, non sine juris specie (ipsorum certe causa) fuisse illud facturum: sed eundem, pro sua elementia & animi magnitudine, nihil ipsis simile voluisse facere.

12. Ex quo apparet, *Aetolos* necessario se ipsos fuisse incusaturus, & *Philippum*

laudaturos atque admiraturos: ut qui regio animo & magno suam adversus numen pietatem & contra ipsos iram simul ostendisset. Enimvero factis honestis atque iustitia vincere hostes, res non minor est, imo vero etiam conducibilior, armis parta victoria. Hic enim, necessitate compulsi; illic, sponte cedunt victi. Et hæc quidem victoria, magnis cum damnis, ad officium male sanos revocat: illa vero, sine detrimento, delinquentes in viam rectam

ἄθῃσι τοὺς ἀμαρτάνοντας. τὸ δὲ μέγιστον, ἐν οἷς A.V. 536.
 μὲν τὸ πλεῖστον ἔστι τῆς πράξεως τῶν ὑποταγ-
 μένων· ἐν οἷς δ' αὐτοτελὴς ἡ νίκη γίγνεται τῶν ἡγου-
 μένων. Ἰσως μὲν οὖν οὐκ ἂν τις αὐτῷ τῷ Φιλίπ- Demetrius Pha-
 πῳ τῶν τότε γανομένων πᾶσαν ἐπιφέρει τὴν αἰτίαν, rius ma-
 διὰ τὴν ἡλικίαν· τὸ πλεῖον δὲ τοῖς συνοῦσι καὶ συμ- lus Phi-
 πράττουσι τῶν φίλων, ὧν ἦν Ἀρατος καὶ Δημήτριος lippi con-
 ἐὶ Φάριος. ὑπὲρ ὧν οὐ δυσχερὲς ἀποφύνασθαι καὶ μὴ sultor.
 παρόντα τότε, ποτέρου τὴν τοιαύτην εἰκὸς εἶναι
 συμβουλίαν. Χωρὶς γὰρ τῆς κατὰ τὸν ὅλον βίον
 προαιρέσεως, ἐν ᾗ περὶ μὲν Ἀρατον οὐδὲν ἂν εὐρεθῇ
 προπετὲς οὐδ' ἀκριτον, περὶ δὲ Δημήτριον τάναν-
 τία· καὶ δεῖγμα τῆς προαιρέσεως ἐκατέρων ἐν τοῖς
 παραπλησίοις ὁμολογούμενον ἔχομεν· ὑπὲρ οὗ, λα-
 βόντες

5. αὐτῷ τῷ Φιλίππῳ. Omittunt alii articulum. Ibid. τὸ πλεῖον δὲ.
 τὸ δὲ πλεῖον Aug. 6. τότε ποτέρου ex marg. Reg. B. adscivit
 Casaub. τότε πατέρου Vat. Flor. Bav. τότε ἐκατέρου Aug. Reg.
 A. 7. ἐν τοῖς παραπλησίοις. Et hoc ex conject. oia cod. Reg. B.
 inscripta recepit Casaub. Ceterum libri omnes ἐν οἷς παραπλησίως.

rectam sistit. Maximum au-
 tem illud; quod, ubi res ar-
 mis geritur, pars potissima
 victoriæ opus est militis;
 quum illud alterum decus
 eorum totum sit in solidum,
 qui gerendis negotiis præ-
 sunt. Sed merito fortasse ali-
 quis contendat, non omnem
 culpam eorum, quæ tum ge-
 rebantur, in *Philippum*, ea
 tempestate adhuc juvenem,
 esse conferendam: verum il-
 lius partem longe maximam
 amicis, qui cum ipso versa-
 bantur, & eorum quæ gere-
 bantur adjuutores erant, de-

bere adscribi: quorum e nu-
 mero erant *Aratus & Deme-
 trius Pharius*. Vtrius vero
 illorum existisse hoc confi-
 lium existimari debeat, et si
 negotiis præfens non inter-
 fueris, haud tamen difficile
 sit affirmare. Nam, præter
 totius vitæ institutum, in
 qua nihil umquam fecisse te-
 mere aut sine exquisito ju-
 dicio *Aratum* invenias, *De-
 metrium* vero omnia e con-
 trario; quo fuerit uterque
 animo in rebus hujuscemodi,
 certum atque apud omnes in-
 dubitatum documentum ha-
 bemus:

OL. 140. 2. βόντες τὸν οἰκεῖον καιρὸν, ποιησόμεθα τὴν ἀρμόζουσαν μνήμην.

XIII.
Thermo
regredi-
tur Phi-
lippus.

Ὁ δὲ Φίλιππος (ἀπὸ γὰρ τούτων παρεξέβην) ὅσα δυνατόν ἦν ἄγειν καὶ φέρειν, ἀναλαμβάνων, ἐκ τοῦ Θέρμου προῆγε, ποιούμενος τὴν αὐτὴν ἐπάνοδον, ἣ καὶ παρεγένετο· προβαλλόμενος μὲν τὴν λείαν εἰς τοῦμπροσθεν, καὶ τὰ βαρέα τῶν ὀπλῶν· ἐπὶ δὲ τῆς οὐραγίας ἀπολιπὼν τοὺς Ἀκαρναῖνας καὶ τοὺς μισθοφόρους· σπεύδων ὡς τάχιστα διανῦσαι τὰς δυσχωρίας, διὰ τὸ προσδοκᾶν τοὺς Αἰτωλοὺς ἐξάψασθαι τῆς οὐραγίας, πιστεύοντας ταῖς ἐχυρότησι τῶν Αἰτωλίων. ὃ καὶ συνέβη γενέσθαι παρὰ πόδας. Οἱ γάρ τε Αἰτωλοὶ προσβεβοηθηκότες, καὶ συνηθροισμένοι σχεδὸν εἰς τρισχιλίους, ἕως μὲν ὁ Φίλιππος ἦν ἐπὶ τῶν μετεώρων, οὐκ ἤγγιζον, ἀλλ' ἔμενον ἐν τισι τόποις ἀδήλοισι, Ἀλεξάνδρου τοῦ Τριχωνέως προεστῶτος αὐτῶν· ἅμα δὲ τῷ κινήσῃ τὴν οὐραγίαν, ἐπέβαλον εὐθέως

Aetoli ex-
tremum
agmen
carpentes
repellun-
tur.

XIII. 3. Τριχωνέως. Τριχωνιέως edidit Casaub. ex Steph. Byz.

bemus: de quo mentionem, prout res poscet, suo loco fumus facturi.

13. *Philippus* igitur, quaecumque agi ferrique poterant avehens (inde enim sumus digressi;) *Thermo*, itinere eodem quo venerat, regressus est. Agmen praecedebat praeda, cum gravi armatura; in extrema acie Acarnanes & mercenarii relictī erant. Id autem magno studio rex agebat, ut, viarum angustis quam pri-

mum superatis, Aetolos anteverteret; quos, difficultatibus locorum fretos, ultimum agmen carpturos suspicabatur: quod & statim factum. *Aetoli* namque, ferendae opis gratia congregati, ad tria ferme millia, ductore *Alexandro Trichoniensi*; dum quidem in altis montibus erat Macedo, non accefferunt, sed in occultis quibusdam locis se tenuerunt: ubi vero postrema acies moveri coepit; exemplo

εὐθέως εἰς τὸ Θέρμον, καὶ προσέκυντο τοῖς ἐσχά- A.V. 536.
 4 τοῖς. γιγνομένης δὲ ταραχῆς περὶ τὴν οὐραγίαν,
 ἔτι μᾶλλον ἐκθύμως οἱ παρὰ τῶν Αἰτωλῶν ἐπέκειν-
 το, καὶ προσέφερον τὰς χεῖρας, πιστεύοντες τοῖς
 5 στόποις. Ὁ δὲ Φίλιππος, προειδὼς τὸ μέλλον, ὑπό
 6 τινα λόφον ὑπεστάλκει τοὺς Ἰλυριοὺς ἐν τῇ κατα-
 βάσει, καὶ τῶν πελταστῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους.
 7 ὧν διαναστάντων ἐπὶ τοὺς ἐπικειμένους καὶ προπε-
 πτωκότας τῶν ὑπεναντίων, τοὺς μὲν λοιποὺς τῶν
 Αἰτωλῶν ἀνοδία καὶ προτροπάδην συνέβη φυγεῖν,
 8 ἑκατὸν δὲ καὶ τριάκοντα πεσεῖν, ἀλῶναι δὲ οὐ πολὺ
 9 πούτων ἐλάττους. Γενομένου δὲ τοῦ προτερήματος
 10 τούτου, ταχέως οἱ περὶ τὴν οὐραγίαν, ἐμπρήσαντες
 11 τὸ Πάμφιον, καὶ μετ' ἀσφαλείας διελθόντες τὰ Παν-
 12 8 στενά, συνέμιζαν τοῖς Μακεδόσιν. ὁ δὲ Φίλιππος
 13 ἐστρατοπεδευκῶς περὶ τὴν Μέταπαν, ἐνταῦθα Metapa,
 14 προσανεδέχετο τοὺς ἀπὸ τῆς οὐραγίας. εἰς δὲ τὴν Acrae,
 15 ὑστεραίαν, κατασκάψας τὴν Μέταπαν, προῆγε,
 16 καὶ

3. τὸ Θέρμον. Etiam Bav. h. l. cum aliis τὸν habet, litera v ab ead.
 manu intra lineas adscripta. 7. τὸ Πάμφιον. Παμφίαν vocaverat
 superius. 8. ὁ δὲ Φίλιππος. ὁ γὰρ Φίλ. Vat. Flor. Ang. Reg. A.
 plo illi *Thermum* invade- centum & triginta, captis
 re, & novissimos infestare. non multo paucioribus, re-
 Quum in ultimis ordinibus liqui per cotes invias effusa
 tumultus esset ortus, eo fuga salutis suae consuluerunt.
 acrius Aetoli, ingenio loco- Qua victoria de hoste parta,
 rum freti, instare, urgere, mox, qui agmen claudabant,
 cedere. Sed *Philippus*, Pamphium cremant, & sine
 futuri providus, Illyriorum & discrimine superatis fauci-
 & selectorum e cetratis manu bus, sese cum Macedonibus
 sub collem quemdam subdu- conjungunt. *Philippus*, po-
 cta, descensum prætenuerat. sitis circa *Metapam* castris,
 Quibus repente coortis in novissimum agmen suorum
 eos ex hostibus, qui insta- eo loci praestolabatur. Pe-
 bant ac longius erant pro- stero die, ubi Metapam solo
 gressi; occisis Aetolorum æquasset, ire pergit, & cir-

Ol. 140.2. καὶ παρενέβαλε περὶ τὴν καλουμένην πόλιν, Ἀκρας.
τῇ δ' ἐξῆς, ἅμα προάγων, ἐπύρθει τὴν χώραν· καὶ
καταστρατοπεδεύσας περὶ Κωνώπην ἐπέμεινε τὴν

Stratus. ἐχομένην ἡμέραν. τῇ δ' ἐπιούσῃ πάλιν ἀναξεύξας,¹⁰
ἐποιεῖτο τὴν πορείαν παρὰ τὸν Ἀχελῶν, ἕως ἐπὶ
τὸν Στράτον. διαβαὶς δὲ τὸν ποταμὸν, ἐπέστησε
τὴν δύναμιν ἐκτὸς βέλους, ἀποπειρώμενος τῶν ἔνδον.

XIV. Ἐπυνθάνετο γάρ, εἰς τὸν Στράτον συνδεδραμη-
κέναι τῶν Αἰτωλῶν πεζοὺς μὲν εἰς τρισχιλίους, ἵπ-
πεις δὲ περὶ τετρακοσίους, Κρητὰς δ' εἰς πεντακο-
σίους. οὐδενὸς δ' ἐπεξίεναι τολμῶντος, αὖθις ἀρξά-²

Limnæam ^{ad naves}
ex Aetolia ^{redit Phi-}
lippus. μένος, ἐκίνει τοὺς πρώτους, ποιούμενος τὴν πορείαν
ὥς ἐπὶ τὴν Λιμναίαν καὶ τὰς ναῦς. Ἀμα δὲ τῶν
τὴν οὐραγίαν παραλλάξαι τὴν πόλιν, τὸ μὲν πρῶ-³

τον ὀλίγοι τῶν Αἰτωλικῶν ἱππέων, ἐξελθόντες, κατε-
πείραζον τῶν ἐσχάτων. ἐπεὶ δὲ τό τε τῶν Κρητῶν
πλῆθος ἐκ τῆς πόλεως καὶ τινες τῶν Αἰτωλικῶν
συνῆ-

8. Ἀκρας. Ἀκραν secundum Stephanum Byz. 10. τὸν Στράτον.
In Reg. A. superscriptum h. l. τὴν.

ca oppidum, quod *Acras* ex Aetolis tria millia pedi-
nominant, castra metatur. tum, equites quadringentos,
Inde postridie profectus, Cretenfes ad quingentos,
agros in transitu devastat: Quum autem obviam contra
donec ventum est *Conopen*, venire nemo auderet; iter
ubi proximum quievit diem. institutum repetens, primam
Rursusque eo ex loco die aciem progredi jubet, *Li-*
insecuta vasis conclamatis, *mnæam* ad naves conten-
Stratum versus secundum dens. Ut primum vero, qui
Acheloum amnem iter insti- agmen clauderant, urbem
tuit. Vbi locato milite ex- sunt prætergressi; pauci ini-
tra teli jactum in tumulto tio equites Aetoli, oppido
qui urbi imminabat, oppi- egressi, ultimos carpere:
danos inde laceflebat. mox, progressis pariter ex-
tra muros Cretenfibus, non-
nullis etiam Aetolis equita-
tū

14. Audierat enim *Phi-*
lippus, concurrisse *Stratum*

ex Aetolis tria millia pedi-
tum, equites quadringentos,
Cretenfes ad quingentos,
Quum autem obviam contra
venire nemo auderet; iter
institutum repetens, primam
aciem progredi jubet, *Li-*
mnæam ad naves conten-
dens. Ut primum vero, qui
agmen clauderant, urbem
sunt prætergressi; pauci ini-
tio equites Aetoli, oppido
egressi, ultimos carpere:
mox, progressis pariter ex-
tra muros Cretenfibus, non-
nullis etiam Aetolis equita-
tū

συνῆψαν τοῖς αὐτῶν ἵππευσι, γιγναμένης ὁλοσχερε-
 στέρας συμπλοκῆς, ἠναγκάσθησαν ἐκ μεταβολῆς οἱ
 περὶ τὴν οὐραγίαν κινδυνεύειν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον,
 ἀμφοτέρων ἐφάμιλλος ἦν ὁ κίνδυνος· προσβοηθησάν-
 των δὲ τοῖς παρὰ τοῦ Φιλίππου μισθοφόροις τῶν
 Ἰλυριῶν, ἐνέκλιναν καὶ σποράδην ἔφευγον οἱ τῶν Αἰ-
 ωτῶν ἵππεῖς καὶ μισθοφόροι. καὶ τὸ μὲν πολὺ μέ-
 ρος αὐτῶν ἕως εἰς τὰς πύλας καὶ πρὸς τὰ τέειχ
 συνεδίωξαν οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως, κατέβαλον δ' εἰς
 τῆκατόν. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς χρείας, λοιπὸν οἱ μὲν
 ἐκ τῆς πόλεως τὴν ἡσυχίαν ἤγον· οἱ δ' ἀπὸ τῆς οὐρα-
 γίας ἀσφαλῶς συνῆψαν πρὸς τὸ στρατόπεδον καὶ
 πρὸς τὰς ναῦς. Ὁ δὲ Φίλιππος, καταστρατοπεδεύσας
 ἐν ᾧρα, τοῖς θεοῖς ἔδωκεν εὐχαριστήρια τῆς γεγενη-
 μένης αὐτῷ περὶ τὴν ἐπιβολὴν εὐροίας· ἅμα δὲ καὶ
 τοὺς ἡγεμόνας ἐκάλεε, βουλόμενος ἐστιᾶσαι πάν-
 τας. ἐδόκει γὰρ εἰς τόπους αὐτὸν δεδωκέναι παρα-
 βόλους, καὶ τοιούτους, εἰς οὓς οὐδεὶς ἐτόλμησε πρέ-
 τερων

Ex Aetolia redit Philip-
pus.

Convivio
excipit
duces
suos.

tui suo se adjungentibus, orto majore certamine, coacti sunt qui in ultimo erant agmine, fronte versa dimicare. Et principio quidem æquo utrimque Marte pugnabatur: ubi vero mercenariis, qui a Philippo stabant, auxilium ferri coepit ab Il'yriis; inclinata acies Aetolorum est, equitibus ac mercenariis passim fugam arripientibus. Plurima pars versus urbem profugit: quos regii usque ad portas & mœnia ipsa persecuti, ad centum oc-

ciderunt. Ab hoc prælio, quum de cetero jam oppidani quiescerent, novissimum regis agmen tuto ad castra & ad naves pervenit. Ibi tempestive metatus castra rex, diis rem divinam fecit, & pro felici expeditionis suæ exitu laudes gratesque illis egit: simul duces vocat, & convivio omnes excipit. Fuerat enim omnium opinio, Philippum in desperata quædam loca temere se præcipitasse, quo ante ipsum nemo ausus esset mortalium cum

Ol. 140. 2. ¹⁰τερον στρατοπέδῳ παρεμβάλεῖν. ὁ δὲ οὐ μόνον ἐνέ-
βαλε μετὰ τῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ πᾶν, ὃ προέ-
θετο, συντελεσάμενος, ἀσφαλῶς ἐποιήσατο τὴν
ἐπάνοδον. δι' αὐτὴν περιχαρῆς ὦν αὐτὸς μὲν ἐγίγνετο

Tristes ^{interfunt} ^{Megaleas} ^{& Leon-} ^{tius.} ¹¹περὶ τὴν τῶν ἡγεμόνων ὑποδοχὴν. οἱ δὲ περὶ τὸν
Μεγαλέαν καὶ Λεόντιον δυσχερῶς ἔφερον τὴν γεγε-
νημένην ἐπιτυχίαν τοῦ βασιλέως, ὥς ὅν διατεταγ-
μένοι μὲν πρὸς τοῦ Ἀπελλοῦ πάσαις μὲν ἐμποδιεῖν
ταῖς ἐπιβολαῖς αὐτοῦ, μὴ δυνάμενοι δὲ τοῦτο ποιεῖν.
ἀλλὰ τῶν πραγμάτων αὐτοῖς κατὰ τὸνναντίον προ-¹²
χωρούντων, ἀθυμοῦντες μὲν, ἀλλ' ἤκόν γε πρὸς τὸ
δεῖπνον.

XV. Ἦσαν μὲν οὖν εὐθὺς ἐν ὑπονοίᾳ τῷ τε βασιλεῖ
καὶ τοῖς ἄλλοις, οὐχ ὁμοίως τοῖς λοιποῖς χαίροντες
ἐπὶ ταῖς γεγόνασιν. προβαίνοντες δὲ τοῦ πότου, κα-²
πατα γενομένης ἀκαιρίας καὶ πολυποσίας, ἀναγκα-

θύντες

XIV. 10. οὗτος μὲν. οὗτος in αὐτὸς, refragantibus mistis, mu-
tavit Cusaub. 11. Μεγαλέαν. Μεγαλέαν Bav. Ibid. πρὸς τοῦ
Ἀπελλοῦ. Sic correxi, cum veteres misti omnes darent πρὸς τοῦ
Ἀπελλοῦ, quod editores (inde ab Hervag.) in πρὸς τὸν Ἀπελλοῦ mu-
tarunt, & sic etiam Reg. B. Ibid. μὲν post πάσαις deletum voluit
Reisk. 12. Post προχωρούντων, in Vat. lacuna est unius integre
lineæ, quam recentior manus verbis ἀθυμοῦντες μὲν supplavit.

cum exercitu accedere: at
ille non solum copias suas
eo adduxerat; verum etiam,
omnibus quæ destinaverat
confectis, tuto inde se rece-
perat. Propterea gaudio ex-
sultans, ducibus suis epulas
apparabat. *Megaleas* vero
& *Leontius* lætis Philippi
rebus dolebant, ut qui erant
quidem ab Apelle constitu-
ti, ut conatus illius modis
omnibus impedirent, sed
efficere id non potuerant.

Itaque, rebus in contrarium
vertentibus, mœrentes illi
quidem, sed tamen vene-
runt.

15. Ibi tum confestim re-
gi ceterisque oborta suspi-
cio est, rerum successu non
pariter cum reliquis ipsos
gaudere. Deinde vero com-
potatione protracta, quum
supra modum serverent po-
cula, coacti *Megaleas* &
Leontius idem cum ceteris
facere,

δέντες συμπεριφέρεσθαι, ταχέως ἐξεθεάτρισαν αὐ- A.V. 536.
 3τούς. Λυθείσης γὰρ τῆς συνουσίας, ὑπό τε τῆς Leontius
 μέθης καὶ τῆς ἀλογιστίας ἐλαυνόμενοι, περιήεσαν Aratum
 4ζητοῦντες τὸν Ἄρατον. συμμίζαντες δὲ κατὰ τὴν invadunt.
 ἐπάνοδον αὐτῶ, τὸ μὲν πρῶτον ἐλοιδοροῦν· μετὰ δέ,
 5βῶλιν ἐνεχέεισαν τοῖς λίθοις. προσβοηθούντων
 δὲ πλειόνων ἀμφοτέροις, θόρυβος ἦν καὶ κίνημα
 κατὰ τὴν παρεμβολήν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούων τῆς
 κραυγῆς, ἐξάπέστειλε τοὺς ἐπιγνωσμένους καὶ δια-
 6λύσοντας τὴν ταραχήν. Ὁ μὲν οὖν Ἄρατος, πα-
 ραγενομένων τούτων, εἰπὼν τὰ γεγονότα, καὶ μάρ-
 τυρας παρασχόμενος τοὺς συμπαρόντας, ἀπηλλάτ-
 7τετο τῆς κακουχίας ἐπὶ τὴν αὐτοῦ σκηνήν. Ὁ δὲ
 Λεόντιος ἀλόγως πῶς κατὰ τὸν θόρυβον ἀπέβρε-
 8σε. τὸν δὲ Μεγαλέαν καὶ Κρίωνα μεταπεμψάμενος Megaleas
 ὁ βασιλεὺς, ἐπεὶ συνῆκε τὸ γεγονός, ἐπέτιμα πῖ- & Crino
 9ν κρῶς. in carce-
 10rem du-
 11cuntur.

XV. 3. λυθείσης. ἀφθείσης Bav. quod in ἀφθείσης mutavit Ca-
 sanb. Et sic Aug. Pronum esset cum Rēsk. ἀφθείσης reponere; ni
 scriptura libri Vaticani, in quo est ΑΥΘΕΙΣΗΣ, suaderet id quod
 dedi. 7. Μεγαλέαν. Rursus Μεγαλέα Bav. Sed idem mox deinde
 constanter cum aliis Μεγαλέαν vocat.

facere, ilicet interiora ani-
 morum suorum ipsi publica-
 runt. Etenim soluto con-
 vivio, mente ex ebrietate
 alienata, Aratum quærentes
 huc illuc circumcursant. Et
 quum in reditu a cœna in
 eum forte incidissent, dicte-
 ria primo in illum jacere,
 deinde etiam lapidibus in-
 cessere. Mox ab utraque
 parte multis ad clamorem
 pro ferenda ope accurrenti-
 bus, tumultus quidam & mo-
 tus in castris est excitatus.

Rex ut clamantes audit, mit-
 tit foras, qui, quid rei esset,
 viderent, tumultumque se-
 darent. Quibus postquam
 rem omnem, uti gesta fue-
 rat, Aratus exposuit, & cun-
 ctorum qui aderant testimo-
 niis confirmavit; e turba &
 vexatione in suum taberna-
 culum se recepit. Leontius
 vero, nescio quo modo, in-
 ter tumultuantium strepitum
 dilabitur. Rex, accitis Me-
 galea & Crinone, & quæ ac-
 ciderant cognitis, acerbe il-
 los

Ol. 140.2. κρῶς. οἱ δ' οὐχ οἷον συνεστάλησαν, ἀλλ' ἐπεμέτρησαν φάσκοντες, οὐδὲ λήξεν τῆς προθέσεως, ἕως ἂν τὸν μισθὸν ἐπιθῶσι τοῖς περὶ τὸν Ἄρατον. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ὀργισθεὶς ἐπὶ τῷ ῥηθέντι, παραχρῆμα, πρὸς ἑκοσι τάλαντα κατεγλύψας, ἐκέλευσεν αὐτοὺς εἰς φυλακὴν ἀπαγαγεῖν.

XVI.
Aratum
tutatur
rex.

Τῇ δ' ἐπαύριον ἀνακαλεσάμενος τὸν Ἄρατον, παρεκάλει θάρσειν, ὅτι ποιήσεται τὴν ἐνδεχομένην ἐπιστροφὴν τοῦ πράγματος. Ὁ δὲ Λεόντιος, συνείσται περὶ τὸν Μεγαλέαν, ἦκε πρὸς τὴν σκηνὴν μετὰ τινῶν πελταστῶν· πεπεισμένος, καταπλήξεσθαι διὰ τὴν ἡλικίαν καὶ ταχέως εἰς μετάνοιαν ἄξεν τὸν βασιλέα. Συντυχὼν δ' αὐτῷ, προσεπυνθάνετο, τίς ἐτόλμησεν ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας τῷ Μεγαλέα; καὶ τίς εἰς τὴν φυλακὴν ἀπαγαγεῖν; τοῦ δὲ βασιλέως ὑποστατικῶς, αὐτὸν, φήσαντος, συντεταχέναι.

3. οἱ δ' οὐχ. οὐ οὐχ Bau. absque conjunct.

XVI. 4. αὐτόν. Perperam scripti omnes αὐτοῦ.

los increpat. Qui adeo non submiserunt se in humilitatem reorum, ut contumeliam insuper adjicerent, dicerentque, non prius se ab incepto destituros, quam meritas ab Arato pœnas exegissent. Qua voce rex irritatus, e vestigio exacta ab iis satisfactione, talenta viginti multæ nomine solutum iri, in carcerem duci eos jubet.

16. Die insequenti Aratum ad se arcessitum bono animo Rex esse jubet: sibi

enim, quantæ par sit, curæ negotium hoc futurum. Sed Leontius de Megaleæ casu factus certior, cum cetratorum manu ad regem venit: ratus, facile se propter ætatem terrorem illi incutiturum, & ad mutandam sententiam compulsurum. Is regem alloquens, ultro quærere ab illo sustinuit, quisnam Megaleæ manus injicere, atque in carcerem compingere esset ausus? Rege vero constanter ac fidenter respondente, suo id factum esse jussu: ter-
ritus

ναί· καταπλαγείς ὁ Λεόντιος, καί τι προτανοιμώ-^{A.V. 536.}
 ζας, ἀπῆει τεθυμωμένος. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀνα-^{Leuca-}
 χθεις παντὶ τῷ στόλῳ, καὶ διάρας τὸν κόλπον·^{dem redit}
 ὡς θᾶττον εἰς τὴν Λευκάδα καθωρμίδη, τοῖς μὲν^{Philip-}
 ἐπὶ τῆς τῶν λαφύρων οἰκονομίας τεταγμένοις, περὶ^{pus.}
 ταῦτα, συνέταξε, γιγνομένοις μὴ καθυστερεῖν· αὐ-
 τὸς δὲ, συναγαγὼν τοὺς φίλους, ἀπέδωκε κρίσιν
 τοῖς περὶ τὸν Μεγαλέαν. Τοῦ δ' Ἀράτου κατηγο-^{Iudicio}
 ρήσαντος ἀνέκαθεν τὰ πεπραγμένα τοῖς περὶ τὸν^{conde-}
 Λεόντιον, καὶ διελθόντος τὴν γενομένην ὑπ' αὐτῶν^{mnantur}
 ἐν Ἀργεὶ σφαγὴν, ἣν ἐποίησαντο μετὰ τὸν Ἀντιγό-^{inimici}
 νου χωρισμὸν, καὶ τὰς πρὸς Ἀπελλῆν συνθήκας,
 ἔτι δὲ τὸν περὶ τοὺς Παλαιᾶς ἐμποδισμὸν· καὶ
 πάντα ταῦτα μετ' ἀποδείξεως ἐνδεκνυμένου καὶ
 μαρτύρων· οὐ δυνάμενοι πρὸς οὐδὲν ἀντιλέγειν οἱ
 περὶ τὸν Μεγαλέαν, κατεκρίθησαν ὁμοθυμαδὸν ὑπὸ
 τῶν

Q 2

5. γιγνομένοις. γενομένοις Aug. Reg. A. Mendose γινόμενος Vat.
 Flor. 6. ἐν Ἀργεὶ. Keiskii amplexus sum emendationem. Vulgo
 omnes ἐναργῆ σφαγὴν.

ritus *Leontius*, ac nonnihil
 etiam suspirans, plenus iræ
 discessit. Mox cum univer-
 sa classe profectus Macedo,
 sinu trajecto, brevi ad *Leu-*
cadem appulit: ubi quum
 prædæ administrandæ præ-
 fectos negotium accelerare
 jussisset; ipse, coactis ad
 concilium amicis, de causâ
Megaleæ cognitionem insti-
 tuit. In eo confessu, omnium
 criminum, quæ inde a prin-
 cipio patrauerant *Leontius*
 & qui cum eo sentiebant,

Aratus illos accusavit: qui
 etiam eadem post discessum
 Antigoni *Argis* ab his fa-
 ctam exposuit, tum conju-
 rationem cum Apelle initam,
 postremo regiis conatibus
 oblata in Palæensium obfi-
 dione impedimenta. Quo-
 rum omnium quia certa ar-
 gumenta & testimonia ido-
 nea *Aratus* afferebat; *Me-*
galeas & socii, quid adver-
 sus objecta responderent,
 nihil habentes, omnium qui
 aderant consentientibus suf-
 fragiis

Ol. 140. 2. τῶν φίλων. Καὶ Κρήνων μὲν ἔμεινεν ἐν τῇ Φυλακῇ· τὸν δὲ Μεγαλέαν Λεόντιος ἀνεδέξατο τῶν χρημάτων. Ἡ μὲν οὖν τοῦ Ἀπελλοῦ καὶ τῶν περὶ τὸν Λεόντιον πράξις ἐν τούτοις ἦν, παλίντροπον λαμβάνουσα τὴν προκοπὴν ταῖς ἐξ ἀρχῆς αὐτῶν ἐλπίσιν. ἔδοξαν μὲν γάρ, καταπληξάμενοι τὸν Ἄρατον, καὶ μονώσαντες τὸν Φίλιππον, ποιήσιν ὅτι ἂν αὐτοῖς δοκῇ συμφέρειν. ἀπέβη δὲ τούτων τάναντία.

XVII. Κατὰ δὲ τοὺς προειρημένους καιροὺς, Λυκούργος ἐκ μὲν τῆς Μεσσηνίας, οὐδὲν ἄξιον λόγου πράξας, ἐπανῆλθε· μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ὀρμήσας ἐκ Λακεδαίμονος, κατελάβετο τὴν τῶν Τεγεατῶν πόλιν. τῶν δὲ σωμάτων ἀποχωρησάντων εἰς τὴν αἶκραν, ἐπεβάλετο πολιορκεῖν ταύτην. οὐδαμῶς δὲ δυνάμενος ἀνύειν οὐδὲν, αὐθις ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Σπάρτην. Οἱ δ' ἐκ τῆς Ἡλίδος, καταδραμόντες τὴν Δυμαίαν,

Eleorum
adv. Dy-
maos.

9. Pro Ἀπελλοῦ dant Ἀπελλῇ Aug. Reg. A. Vulgo autem ex Bav. editum ἡ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἀπελλῇ καὶ τὸν Λεόντιον.

XVII. 1. τῶν Τεγεατῶν ex Casauboni conject. recepi. Mendose omnes Ἐλεατῶν.

fragiliis sunt damnati. *Cri- non* in carcere est detentus: pro *Megalea* dicta multa *Leontius* sponsores se obtulit. Hic fuit successus illius prodicionis quam *Apelles* & *Leontius* instituerant: spei, per initia ab eis conceptæ, plane in exitu contrarius. Speraverant enim, territo fugatoque *Arato*, rege in solitudine amicorum derelicto, pro sua libidine omnia se recturos. Quod consilium in alia omnia ipsis vertit.

17. Per idem tempus *Lycurgus*, nullo operæ pretio facto, e *Messenia* domum rediit: deinde vero iterum *Lacedæmone* profectus, *Tegeatarum* urbem occupat. Et, quoniam quidquid erat hominum, in arcem confugerat, obsidionem hujus aggreditur: sed quum nihil promoveret, atque omnia ejus incepta caderent irrita, *Spartam* redire est coactus. *Elei* vero, in *Dymæorum* fines incursione facta, equi-
tes

μαίαν, καὶ τοὺς βοηθήσαντας τῶν ἰππέων εἰς ἐνέ- A.V. 536.
 4δραν ἐπαγαγόμενοι, ῥαδίως ἐτρέψαντο. καὶ τῶν μὲν
 Γαλατικῶν οὐκ ὀλίγους κατέβαλον, τῶν δὲ πολιτι-
 κῶν αἰχμαλώτους ἔλαβον Πολυμήδην τε τὸν Αἰγία,
 καὶ Δυμαίους, Ἀγησίπολιν καὶ Διοκλέα. Δορίμα- Dorima-
 χος δὲ τὴν μὲν πρώτην ἐξοδὸν ἐποίησατο μετὰ τῶν chi irrita
 Αἰτωλῶν, πεπεισμένος, καθάπερ ἐπάνω προεῖπον, expeditio
 αὐτὸν μὲν ἀσφαλῶς κατασύρειν τὴν Θετταλίαν, in Mace-
 τὸν δὲ Φίλιππον ἀναστήσειν ἀπὸ τῆς περὶ τοὺς Πα- doniam.
 λαιεῖς πολιορκίας. εὐρῶν δὲ τοὺς περὶ τὸν Χρυσόγο-
 νον καὶ Πετραῖον ἐτοιμοὺς ἐν Θετταλίᾳ πρὸς τὸ δια-
 κινδυνεύειν, εἰς μὲν τὸ πεδῖον οὐκ ἐθάρρει καταβαί-
 νειν, ἐν δὲ ταῖς παρωρείαις προσανέχων, διῆγε.
 7προσπεσούσης δ' αὐτῷ τῆς τῶν Μακεδόνων εἰς τὴν
 Αἰτωλίαν εἰσβολῆς, ἀφόμενος τῶν κατὰ Θετταλίαν,
 ἐβοήθει τοῖς κατὰ σπουδὴν. καταλαβὼν δ'
 ἀπηλαγμένους ἐκ τῆς Αἰτωλίας τοὺς Μακεδόνας,

Q 3

οὗτος

3. βοηθήσαντας. Vulgo βοηθήσαντας. 5. τὴν μὲν πρώτην ἐξ.
 Ἀπὸ τοῦ μὲν πρώτου τὴν ἐξοδὸν? Ibid. αὐτὸν μὲν. αὐτὸς μὲν
 malim, aut αὐτὴν μὲν. 6. Πετραῖον. Πατραῖον h. l. edd. cum
 aliis.

tes qui ad obsistendum oc-
 currebant, in locum insidia-
 rum adductos, non magno
 conatu fugant. Desiderati
 sunt e Gallorum turmis non
 pauci: ex oppidanis capti
 nonnulli; in his Polymedes
 Aegienfis, & Agesipolis ac
 Megacles Dymæi. Dorima-
 chus initio, cum ad bellum
 gerendum copias Aetolorum
 educeret, pro certo habebat,
 sicut ante diximus, se Thef-
 saliam impune devastantem,

ab obsidione Palænsium re-
 gem esse revocaturum. Sed,
 quum in Thessalia Chrysogo-
 num & Petraeum ad dimi-
 candum paratos offendisset;
 non ausus in campos descen-
 dere, ad montium radices
 succedens, ibi se continebat.
 Postea, certior factus de im-
 pressione Macedonum in Ae-
 toliam, omissa Thessalia, ad
 ferendum patriæ auxilium
 accurrit: sed, prius quam
 veniret, Macedonas Aetolia

jan

Ol. 140. 2. οὗτος μὲν ὑπελείπετο καὶ καθυστέρει πάντων.
 Corinthum 'Ο δὲ βασιλεὺς, ἀναχθεὶς ἐκ τῆς Λευκάδος, καὶ
 reddit Philippi πορθήσας ἐν παράπλῳ τὴν τῶν Οἰανθέων χώραν,
 κατῆγε μετὰ τοῦ στόλου παντὸς εἰς Κόρινθον.
 ὁρμίσας δὲ τὰς νῆας ἐν τῷ Λεχαίῳ, τὴν τε δύναμιν
 ἐξεβίβαζε, καὶ τοὺς γραμματοφόρους διαπέστελλε
 πρὸς τὰς ἐν Πελοποννήσῳ συμμαχίδας πόλεις, δη-
 λῶν τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ δεήσει πάντας μετὰ τῶν ὀπλῶν
 κοιταίους ἐν τῇ τῶν Τεγεατῶν γίνεσθαι πόλει.

XVIII. Ταῦτα δὲ διαταξάμενος, καὶ μέινας οὐδένα χρό-
 νον ἐν τῇ Κορίνθῳ, παρήγγειλε τοῖς Μακεδόσιν ἀνα-
 ζυγὴν. ποιησάμενος δὲ τὴν πορείαν δι' Ἀργούς, ἦκε
 Spartam properat. δευτεραῖος εἰς Τέγεαν. προσαναλαβὼν δὲ τοὺς ἡ-
 θροισμένους τῶν Ἀχαιῶν, προῆγε διὰ τῆς ὀρενῆς,
 σπουδάζων λαθεῖν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐμβαλὼν
 εἰς τὴν χώραν. περιελθὼν δὲ ταῖς ἐρημίαις, τεταρ-
 τῆος

3. Οἰανθέων. Mendose omnes 'Οανθέων. Ibid. εἰς Κόρ. εἰς τὴν
 Κόρινθον Flor.

XVIII. 1. διαταξάμ. διαπραξάμ. Flor. Ibid. ἐν τῇ Κορίνθῳ.
 Sic h. l. ὅ passim deinde misit omnes ὅ edd.

jam excefferant: ita iste, cum urbe cum armis mane-
 tardius semper occurrens, re ipsos volebat.

18. His ita ordinatis nul-
 frustra ubique erat. At rex, la amplius mora Corinthi
 Leucade confcensis navibus, facta, vasis conclamatis, per
 populatus in transitu Oean- Argos iter faciens, alteris
 thensiū agrum, cum uni- castris Tegeam cum Macedo-
 versa classe Corinthum ap- nibus suis pervenit. Assum-
 pulit: subductisque navibus taque ibi Achæorum manu,
 in Lechæum portum, & mi- quæ parata erat, cūpiens La-
 lite in terram expofito, ad cedæmoniorum agrum nec
 focias Peloponnesi urbes ta- cogitantibus ipsis invadere,
 bellarios in omnem partem per montana agmen duxit.
 cum literis mittit, diem edi- Quarto die, circumducto per
 cens, qua die in Tegeata- deferta

ταῖος ἐπέβαλε τοῖς καταντικρὺ τῆς πόλεως λόφοις· A.V. 536.
καὶ παρήει, δεξιὸν ἔχων τὸ Μενελάϊον, ἐπ' αὐτὰς Philip-
4 τὰς Ἀμύκλας. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, θεωροῦντες pus
ἐκ τῆς πόλεως παράγουσαν τὴν δύναμιν, ἐκπλαγεῖς Spartam
ἐγένοντο καὶ περίφοβοι, θαυμάζοντες τὸ συμβαῖνον. properat.
ἀκμὴν γὰρ ταῖς διανοίαις ἦσαν μετέωροι ἐκ τῶν
προσπιπτόντων ὑπὲρ τοῦ Φιλίππου περὶ τὴν κατα-
φθεράν τοῦ Θέρμου, καὶ καθόλου ταῖς ἐν Αἰτωλίᾳ
πράξεσι. καὶ τις ἐνεπεπτάκει θροῦς παρ' αὐτοῖς
ὑπὲρ τοῦ τὸν Λυκοῦργον ἐκπέμπειν, βοηθήσοντα
τοῖς Αἰτωλοῖς. ὑπὲρ δὲ τοῦ τὸ δεινὸν ἦξεν ἐπὶ σφᾶς
οὕτως ὀξέως ἐκ τηλικούτου διαστήματος, οὐδὲ διε-
νοῖτο τὸ παράπαν αὐτῶν οὐδεὶς· ἄτε καὶ τῆς ἡλι-
κίας ἐχούσης ἀκμὴν εὐκαταφρόνητόν τι τῆς τοῦ βα-
σιλέως. διὸ καὶ παρὰ δόξαν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων
συγκυρούων, εἰκότως ἦσαν ἐκπλαγεῖς. Ὁ γὰρ

Q 4

Φίλιπ-

4. παράγ. τὴν δύν. τὴν παράγ. δύναμιν Βαν. 5. ὑπὲρ ex con-
ject. posui. Vulgo ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. 6. διὸ καὶ. διὰ περ καὶ
Flor.

deserta loca exercitu, adfi-
tos e regione urbis colles
est afflictuus: habensque ad
dextram *Menelaum*, ad *A-*
myclas ipsas pervenit. La-
cedæmonii, cum ex urbe
prætereuntes copias cerne-
rent, stupore ac metu defixi,
mirari factum. Adhuc enim,
propter nuncium de clade
Thermiorum, & ceteris re-
bus in Aetolia a Philippo
gestis, suspensos cum maxi-
me animos futuri exspecta-
tione habebant; atque etiam

mentio quædam apud illos
fuerat injecta de mittendo
Lycurgo, qui Aetolis auxi-
lium ferret. Quod autem
ad ipsos tam cito, e spatio
tam longinquo, transiturum
esset periculum, ne venerat
quidem in mentem cuiquam
omnino Spartanorum: quum
præsertim ea rex ætate esset,
quæ adprime contentui est
obnoxia. Quamobrem adeo
præter ipsorum spem rebus
evenientibus, non sine causâ
commoti perturbatique
erant.

Ol. 140.2. Φίλιππος, τολμηρότερον καὶ πρακτικώτερον ἢ κατὰ
 Mira celeritate τὴν ἡλικίαν χρώμενος ταῖς ἐπιβολαῖς, εἰς ἀπορίαν
 omnia καὶ δυσχρηστίαν ἅπαντας ἤγε τοὺς πολεμίους.
 gerit Phi- Ἀναχθεῖς γὰρ ἐκ μέσης Αἰτωλίας, καθάπερ ἐπά-
 lippus. νω προῖπον, καὶ διανύσας ἐν νυκτὶ τὸν Ἀμβρακικὸν
 κόλπον, εἰς Λευκάδα κατῆρε. δύο δὲ μένας ἡμέρας
 ἐνταῦθα, τῇ τρίτῃ ποιησάμενος ὑπὸ τὴν ἑωθινὴν
 τὸν ἀνάπλουν, δευτεραίος προδήσας ἅμα τὴν τῶν
 Αἰτωλῶν παραλίαν, ἐν Λεχαίῳ καθωρμίθη. μετὰ
 δὲ ταῦτα, κατὰ τὸ συνεχὲς ποιούμενος τὰς πο-
 ρείας, ἐβδομαῖος ἐπέβαλε ταῖς ὑπὲρ τὴν πόλιν κε-
 μένοισι παρὰ τὸ Μενελαῖον λόφοις. ὥστε τοὺς πλεί-
 στους, ὁρῶντας τὸ γεγονός, μὴ πιστεύειν τοῖς συμ-
 βαίνουσιν. οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι, περιδεεῖς γεγο-
 νότες διὰ τὸ παραδόξον, ἠπόρουν, καὶ δυσχρήστως
 δέκοντο πρὸς τὸ παρὲν.

XIX.
 Amyclæ
 prope
 Lacedæ-
 monem.

Ὁ δὲ Φίλιππος, τῇ μὲν πρώτῃ κατεστρατοπέ-
 δευσε περὶ τὰς Ἀμύκλας. Αἱ δ' Ἀμύκλαι καλού-
 μεναι,

erant. *Philippus* namque,
 & *audacia* & *sollertia* majore,
 quam pro ætate, consilia sua regens,
 ingentem animis hostium omnium suorum
 sollicitudinem atque fluctuationem
 injiciebat. Etenim e media Aetolia,
 sicut paullo ante dicebam, profectus,
 & sinu Ambracio per noctem
 trajecto, Leucadem pervenerat: ubi
 mora bidui facta, tertio die sub lucem
 primam profectus, populatus obiter
 Aetoliæ quam prætervehebatur oram, po-

stridie ejus diei Lechæum appulerat.
 Deinde, continuato itinere, colles qui
 ad Menelaïum Spartæ imminet, septimis
 castris attigit. Ut plerique, quum cerne-
 rent qua celeritate res gereretur, vix
 factum crederent. *Lacedæmonii* igitur,
 inopinata rei novitate perterriti, quo se
 verterent in præsentia, quidve consilii
 caperent, nesciebant.

19. *Philippus* ad Amyclas primo die
 confedit. Quas vocant *Amyclas*, locus est,
 stadia

μεναι, τόπος ἐστὶ τῆς Λακωνικῆς χώρας καλλιδεν-^{A.V. 536.}
 δρότατος, καὶ καλλικαρπότατος· ἀπέχει δὲ τῆς
 3 Λακεδαιμόνος ὡς εἴκοσι σταδία. ὑπάρχει δὲ καὶ τέ-
 4 μενος Ἀπόλλωνος ἐν αὐτῷ σχεδὸν ἐπιφανέστατον
 τῶν κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἱερῶν. κῆται δὲ τῆς πό-
 λεως ἐν τοῖς πρὸς θάλατταν κεκλιμένοις μέρεσι.
 4 Τῇ δ' ἐπιούσῃ, πορθῶν ἅμα τὴν χώραν, εἰς τὸν
 Πύρρου καλούμενον κατέβη χάρακα. δύο δὲ τὰς
 5 ἑξῆς ἡμέρας ἐπιδραμὼν καὶ δηώσας τοὺς σύνεγλις
 6 τόπους, κατεστρατοπέδευσε περὶ τὸ Κάρνιον. ὅθεν
 7 ὁρμήσας, ἦγε πρὸς Ἀσίνην· καὶ ποιησάμενος προσ-
 8 βολὰς, οὐδὲν γε τῶν προύργου περαίνων, ἀνέζευξε·
 καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιπορευόμενος ἔφθειρε τὴν χώραν
 πᾶσαν, τὴν ἐπὶ τὸ Κρητικὸν πέλαγος τετραμμένην,
 9 ἕως Ταινάρου. Μεταβαλλόμενος δ' αὖθις, ἐποιεῖτο
 τὴν πορείαν παρὰ τὸ ναύσταθμον τῶν Λακεδαιμό-
 νων, ὃ καλεῖται μὲν Γύθιον, ἔχει δ' ἀσφαλῆ λιμέ-

Q 5

να,

XIX. 5. Ἀσίνην. Ἀσσίνην msst. 3 edd. ante Casaub. Ibid. οὐδὲν
 γε in οὐδὲν δὲ mutavit Casaub. 6. τὸ ναύσταθμον. Alii vulgo
 τὸν ναύστ.

stadia circiter viginti distans
 ab urbe *Sparta*; qua prae-
 stantium arborum numero,
 qua fructuum optimorum
 copia, ante omnes alios ex-
 cellens. Habet & *Apollinis*
fanum, cuncta fere totius
 Laconicae templa celebra-
 te vincens. Sitae autem
 sunt *Amyclae* ad eam partem
 urbis quae vergit ad mare.
 Postero die, agrum popula-
 tus, ad *Pyrrii castra*, quae
 vocant, descendit. Quum-

que per continuum biduum
 loca vicina devastasset, ad
Carnium castris locum coe-
 pit. Inde *Asinam* duxit:
 conatusque illud oppidum
 oppugnare, quum nihil ma-
 gnopere profecisset, motis
 signis, per omnem agrum
 qui Creticum mare spectat,
Tenarum usque, infesto
 agmine populabundus ivit.
 Converso deinde itinere ad
 Lacedaemoniorum navale
 flexit, quod *Gythium* vocant,
 ubi

ΟΙ. 140. 2. να, τῆς δὲ πόλεως ἀπέχει περὶ τριάκοντα στάδια. τοῦτο δ' ἀπολιπὼν κατὰ πορείαν δεξιὸν, κατεστρα-
τοπέδευσε περὶ τὴν Ἑλίαν· ἥτις ἐστίν, ὡς πρὸς μέ-
ρος θεωρουμένη, πλείστη καὶ καλλίστη χώρα τῆς
Λακωνικῆς. ὅθεν ἀφίεις τὰς προνομᾶς, αὐτόν τε
τὸν τόπον τοῦτον πάντα κατεπευρόλει, καὶ διέ-
φθειρε τοὺς ἐν αὐτῷ καρπούς· ἀφικνέτο δὲ ταῖς
προνομᾶς καὶ πρὸς Ἀκρίας καὶ Λεύκας, ἔτι δὲ καὶ
τὴν τῶν Βοιωτῶν χώραν.

XX.
Messenii
ferius
Tegeam
conve-
niunt.

Οἱ δὲ Μεσσήνιοι, κομισάμενοι τὰ γράμματα τὰ
παρὰ τοῦ Φιλίππου, τὰ περὶ τῆς στρατείας, τῇ
μὲν ὁρμῇ τῶν ἄλλων οὐκ ἐλείποντο συμμάχων, ἀλλὰ
τὴν ἔξοδον ἐποίησαντο μετὰ σπουδῆς, καὶ τοὺς
ἀκμαιοτάτους ἀνδρας ἐξέπεμψαν, πεζοὺς μὲν δις-
χιλίους, ἵππεῖς δὲ διακοσίους. τῷ δὲ μήκει τῆς ὁδοῦ
καθυστερήσαντες τῆς εἰς Τέγεαν παρουσίας τοῦ

Φιλίπ-
που.

6. περὶ τριάκοντα. περὶ, quod abest vulgo, dedit Flor. & Perott.
Pro τριάκ. autem videtur potest διακοσία καὶ τριάκοντα ponendum.
7. Ἑλίαν. Mutavi spiritum, quum in libris esset Ἑλίαν. 8. Βοιωτῶν.
Sic Casanb. Ante cum edd. cum iustis Βοιωτῶν. Rectius fortasse Βοιω-
τῶν.

ubi portus est tutus, distans
ab urbe triginta fere stadia.
Mox relicto ad dextram Gy-
thio circa Heliam confedit;
quæ agri Laconici portio
quædam est, omnium ejus
partium & maxima & pul-
cerrima. Inde pabulum
dimisso milite, totum hunc
locum omni clade belli affe-
cit, & fruges fructusque
universos, qui in eo erant,
corruit. Quin & Acrias
usque, & Leucas, atque
etiam ad Bæarum agrum,

populationibus est perven-
tum.

20. Messenii, literis a Phi-
lippo acceptis de educendo
milite, voluntate quidem
propensa nemini sociorum
cesserunt: quin summo stu-
dio expeditionem suscep-
erunt, conscripto exercitu le-
ctissimorum peditum ad bis
mille, equitum ducentorum.
Verum quia propter viæ lon-
gitudinem Tegeam occurre-
re ad eam diem, qua illuc
Philip-

Φιλίππου, τὸ μὲν πρῶτον ἠπόρουν, τί δέον εἴη ποιῆν. A.V. 536.
 3 ἀγωνιῶντες δὲ, μὴ δόξαιεν ἐφελοκακεῖν, διὰ τὰς
 προγεγενημένας περὶ αὐτοὺς ὑποψίας· ὥρμησαν διὰ
 τῆς Ἀργείας εἰς τὴν Λακωνικὴν, βουλόμενοι συνά-
 4 ψαι τοῖς περὶ τὸν Φίλιππον. Παραγενόμενοι δὲ Messenii
 πρὸς Γλυμπῆς χωρίον, ὃ κεῖται περὶ τοὺς ὄρους ad Glym-
 τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς, πρὸς τοῦτο κατεστρα- pes castra
 5 ποπέδευσαν ἀπείρως ἅμα καὶ ῥαθύμως. οὔτε γὰρ ponunt.
 τάφρον, οὔτε χάρακα τῇ παρεμβολῇ περιέβαλον,
 οὔτε τόπον εὐφυῇ περιέβλεψαν· ἀλλὰ, τῇ τῶν
 κατοικούντων τὸ χωρίον εὐνοίᾳ πιστεύοντες, ἀκά-
 6 κως πρὸ τοῦ τείχους αὐτοῦ παρενέβαλον. Ὁ δὲ Castris
 Λυκοῦργος, προσανγελθείσης αὐτῷ τῆς τῶν Μεσση- exiuntur
 νίων παρουσίας, ἀναλαβὼν τοὺς μισθοφόρους, καὶ a Lycur-
 7 τινας τῶν Λακεδαιμονίων, προῆγε· καὶ συνάψας go.
 τοῖς τόποις ὑπὸ τὴν ἑωθινὴν, ἐπέθετο τῇ στρατο-
 8 πεδείᾳ τολμηρῶς. οἱ δὲ Μεσσήνιοι, τᾶλλα πάντα
 κακῶς

XX. 4. Γλυμπῆς. Γλύμπεις videtur scribendum.

Philippus venit, non pot-
 erant; serius advenientes,
 quid jam facto effet opus,
 ancipites animi primum du-
 bitarunt. Veriti autem, ne,
 ob præteritas suspiciones,
 quibus laboraverant, de in-
 dustria viderentur cessasse,
 per Argivorum fines *Laco-
 nicam* petere constituerunt;
 conjungi cum Philippo quam
 primum cupientes. Ad *Glym-
 pes* autem ut ventum, (ca-
 stellum est, in consinio ditio-
 nis Argivorum & Laconum,) castra metati sunt eo loci,

& incaute, & negligenter.
 Nam neque fossa neque val-
 lo se muniverunt; ac ne lo-
 cum quidem stativis idoneum
 delegerant: sed benevolen-
 tiæ incolarum confisi, nihil
 quidquam mali suspectantes,
 pro mœnibus castelli conse-
 derunt. *Lycurgus*, de ad-
 ventu Messeniorum factus
 certior, cum mercenario mi-
 lite & paucis Lacedæmonis
 eo ducit: & quum prima
 luce appropinquasset, magno
 impetu castra *Messeniorum*
 invadit. Illi, qui ceteroquin
 nihil

Ol. 140.2. κακῶς βουλευσάμενοι, καὶ μάλιστα τὸ προσελθεῖν
 ἐκ τῆς Τεγέας, μὴ κατὰ τὸ πλῆθος ἀξίόχρεοι
 ὑπάρχοντες, μήτε πιστεύοντες ἐμπείροις, παρ' αὐ-
 τόν γε τὸν κίνδυνον κατὰ τὴν ἐπίθεσιν ὅμως τὸ δυ-
 νατὸν ἐκ τῶν πραγμάτων ἔλαβον πρὸς τὴν ἑαυτῶν
 σωτηρίαν. ἅμα γὰρ τῷ συνιδεῖν ἐπιφαινόμενους τοὺς
 πολεμίους, ἀφόμενοι πάντων, σπουδῇ πρὸς τὸ χω-
 ρίον προσέφυγον. διόπερ Λυκοῦργος τῶν μὲν ἵππων
 ἐγκρατὴς ἐγένετο τῶν πλείστων, καὶ τῆς ἀποσκευῆς
 τῶν δ' ἀνδρῶν ζωγρεῖα μὲν οὐδενὸς ἐκυρίευσεν, τῶν
 δ' ἵππεων ὀκτὼ μόνον ἀπέκτεινε. Μεσσήνιοι μὲν οὖν
 τοιαύτη περιπετεῖα χρησάμενοι, πάλιν δι' Ἄργους
 εἰς τὴν οἰκίαν ἀπεκομίσθησαν. Ὁ δὲ Λυκοῦργος, ἡ
 μετεωριθεὶς ἐπὶ τῷ γεγονότι, παραγενόμενος εἰς
 τὴν Λακεδαίμονα περὶ παρασκευὴν ἐγίγνετο· καὶ
 συνήδρευε μετὰ τῶν φίλων, ὥς οὐκ εἰσῶν τὸν Φί-
 λιππον.

Lycurgus
 ad Spar-
 tam Phi-
 lippum
 expectat.

7. τὸ προσελθεῖν. τὸ ignorant mss; ab Ursino adscivit Casaub.
 Forte τῷ fuerat scribendum. Ibid. Ad ἐμπείροις forsan vocab.
 ἡγεμόσι cum Reisk. est adjiendum.

nihil pro sanis fecerant, ma-
 ximeque in eo peccaverant,
 quod pedem Tegea efferre
 ausi erant, neque idoneum
 armatorum numerum habentes,
 neque peritorum consilio
 utentes; in ipsa tamen
 pugna adversus invadentem
 hostem, salutis suæ, quod
 quidem in ipsis fuit, non de-
 fuerunt. Nam ut primum
 apparere hostes viderunt,
 omnibus relictis impedimen-
 tis, ad ipsum castellum cur-

riculo sese receperunt. Ita-
 que supellectile quidem &
 equis plerisque *Lycurgus* est
 potitus: sed militum vivum
 quidem cepit neminem, octo
 tantum ex equitibus occidit.
Messenii, hac clade affecti,
 per Argos patriam repetunt.
Lycurgus, re bene gesta fe-
 rox, ubi Lacedæmonem est
 reversus, instruendo bello
 intentus, concilia cum ami-
 cis agitabat: & *Philippo* ex-
 eundi e Laconica potesta-
 tem,

12 λιππον ἐπανελθεῖν ἐκ τῆς χώρας ἀνευ κινδύνου καὶ A.V. 536.
 συμπολοῦς. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐκ τῆς Ἑλίας ἀνα-
 ζεύξας, προῆγε, πορθῶν ἅμα τὴν χώραν· καὶ τε-
 ταρταῖος αὖθις εἰς τὰς Ἀμύκλας κατῆγε παντὶ
 τῷ στρατεύματι περὶ μέσον ἡμέρας.

Λυκούργος δὲ, διαταζόμενος περὶ τοῦ μέλλοντος XXI.
 κινδύνου τοῖς ἡγεμόσι καὶ τοῖς φίλοις, αὐτὸς μὲν
 ἐξελθὼν ἐκ τῆς πόλεως, κατελάβετο τοὺς περὶ τὸ
 Μενελαῖον τόπους, ἔχων τοὺς πάντας οὐκ ἐλάττους Mene-
 21 δισχιλίον. τοῖς δ' ἐν τῇ πόλει συνέθετο, προσέχειν prope La-
 τὸν νοῦν, ἵν', ὅταν αὐτοῖς αἶρη τὸ σύνθημα, σπουδῇ cedæmo-
 κατὰ πλείους τόπους ἐξαγαγόντες πρὸ τῆς πόλεως
 τὴν δύναμιν ἐκτάτῃσι, βλέπουσαν ἐπὶ τὸν Εὐρώταν,
 καθ' ὃν ἐλάχιστον τόπον ἀπέχει τῆς πόλεως ὁ πο-
 3 ταμός. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὸν Λυκούργον καὶ τοὺς
 4 Λακεδαιμονίους ἐν τούτοις ἦν. Ἴνα δὲ μὴ, τῶν τό-
 πων

II. ἐκ τῆς χώρας. ἐκ abest a vett. libris; ex Reg. B. recepit Ca-
 faub.

XXI. 2. βλέπουσαν ἐπὶ. βλέπ. κατὰ edd. ex Bav.

tem, priusquam praelii dis-
 crimen subiisset, videbatur
 non facturum. Rex, castris
 ex Helia motis, populabun-
 dus agmen ducens, quartis
 castris Amyclas cum univer-
 so exercitu circa meridiem
 est reversus.

21. *Lycurgus*, postquam
 ducibus amicisque suis ne-
 cessaria ad futurum certamen
 praecepisset, cum bis mille
 omnino armatorum manu
 urbem ipse egressus, proxi-

ma Menelao loca infidet:
 cum remanentibus in urbe
 constituit, ut signum, quod
 daturus ipsis erat, diligenter
 observarent; eoque sublato,
 militem propere multis si-
 mul locis oppido educerent,
 &, qua minimum a Sparta
 abest Eurotas, ibi ante ipsam
 urbem copias in aciem ita
 dirigerent, ut fluvium spe-
 ctaret acies. Et *Lycurgus*
 quidem ac Lacedæmonii in
 his tum erant. Sed ne pro-
 pter

Ol. 140.2.
Locorum
fuit in
Historia
accurate
designan-
dus.

πων ἀγνοουμένων, ἀνυπότακτα καὶ κωφὰ γίγνηται
τὰ λεγόμενα, συνυποδεικτέον ἂν εἴη τὴν φύσιν καὶ
τάξιν αὐτῶν· ὃ δὴ καὶ παρ' ὅλην τὴν πραγματείαν
πειρώμεθα ποιεῖν, συνάπτοντες καὶ συνοικειῶντες
αἰετὸς τοὺς ἀγνοουμένους τῶν τόπων τοῖς γνωριζομένοις
καὶ παραδιδόμενοις. Ἐπεὶ γὰρ τῶν κατὰ πόλεμον
κινδύνων τοὺς πλείους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θά-
λατταν σφάλλουσιν αἱ τῶν τόπων διαφοραί· βουλό-
μεθα δὲ, πάντας, οὐχ οὕτω τὸ γεγονός, ὥς τὸ πῶς
ἐγένετο, γινώσκειν· οὐ παρολιγωρητέον τῆς τῶν τό-
πων ὑπογραφῆς, ἐν οὗδ' ὅποια μὲν τῶν πράξεων,
ἥκιστα δ' ἐν ταῖς πολεμικαῖς· οὐδ' ὀκνητέον, ποτὲ
μὲν λιμέσι καὶ πελάγεσι καὶ νήσοις συγχρῆσθαι ση-
μείοις, ποτὲ δὲ πάλιν, ἱεροῖς, ὄρεσι, χώραις, ἐπω-
νύμοις· τὸ δὲ τελευταῖον, ταῖς ἐκ τοῦ περιέχοντος

δια-

4. ἀνυπότακτα. Alii ἀνυπόδεκτα. 7. χώραις, ἐπωνύμοις. Hæc,
cum vulgo conjuncta essent, interposita distinctione separavi. ὄρεσι
χώραις ἐπωνύμοις suffragatus est Eusebius.

pter memorandum loco-
rum ignorationem sequens
narratio confusa & vaga,
atque ut ita dicam, surda
existat; faciendum nobis,
ut in rebus gestis comme-
morandis naturam simul ac
situm locorum tradamus.
Quod quidem ubique in hoc
opere facere conamur, ut
notis jam locis & in historiis
priorum memoratis ignota
connectamus componamus-
que. Quoniam enim & ter-
ra & mari res gerentibus
plerisque ignorata locorum
discrimina & proprietates
sunt fraudi; nos autem opta-

mus, ut omnes, qui nostra
legent, non tantum quid
actum fuerit, sed potissimum
quo modo quæque res gesta
sit, cognoscant: nulla qui-
dem in parte omittenda no-
bis est locorum descriptio;
nusquam vero minus, quam
ubi bellicæ actiones expli-
cantur: neque refugere de-
bemus, quo minus modo
portu aliquo, aut mari, aut
insula, modo aliquo templo,
monte, agro, aut aliquo co-
gnomine; postremo cæli
differentiis (quoniam harum
notitia universis mortalibus
maxime communis est) ad
desi-

διαφοραῖς, ἐπειδὴ κοινόταται πᾶσιν ἀνθρώποις εἶναι A.V. 536.
 γαῖται. Μόνως γὰρ οὕτω δυνατόν, εἰς ἔννοιαν ἀγα-
 γεῖν τῶν ἀγνοουμένων τοὺς ἀκούοντας, καθάπερ καὶ
 ἰοπρότερον εἰρήκαμεν. Ἔστι δ' ἡ τῶν τόπων φύσις
 τοιαύτη, ὑπὲρ ᾧ νῦν δὴ ὁ λόγος.

Τῆς γὰρ Σπάρτης, τῷ μὲν καθόλου σχήματι, XXII.
 περιφεροῦς ὑπαρχούσης, καὶ κειμένης ἐν τόποις ἐπι- ^{Spartæ} situs.
 πέδοις, κατὰ μέρος δὲ περιεχούσης ἐν αὐτῇ διαφό-
 ρους ἀνωμάλους καὶ βουνώδεις τόπους· τοῦ δὲ πο-
 ταμοῦ παραρρέοντος ἐκ τῶν πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς
 μερῶν, ὃς καλεῖται μὲν Εὐρώτας, γίγνεται δὲ τὸν
 3πλείω χρόνον ἄβατος διὰ τὸ μέγεθος· συμβαίνει
 τοὺς βουνούς, ἐφ' ᾧ τὸ Μενελαϊόν ἐστι, πέραν μὲν
 εἶναι τοῦ ποταμοῦ, κειῖθαι δὲ τῆς πόλεως κατὰ χει-
 μερινὰς ἀνατολὰς, ὄντας τραχεῖς καὶ δυσβάτους
 καὶ διαφερόντως ὑψηλοὺς, ἐπικειῖθαι δὲ τῷ πρὸς
 4τὴν πόλιν τοῦ ποταμοῦ διαστήματι κυρίως δι' οὗ
 φέρε-

XXII. I. διαφορὰς caret Bav.

designanda loca, quibus quæ-
 que res gesta est, utamur.
 Hac quippe ratione sola, ut
 ante diximus, ad eorum lo-
 corum cognitionem, quæ
 adhuc ignorantur, perducī
 lectores queant. Est autem
 locorum, quibus de nunc agi-
 mus, natura hujusmodi.

22. *Sparta* urbs, si uni-
 versam illius figuram spe-
 ctes, formam habet rotun-
 dam; estque in planitie qui-
 dem sita, ita tamen, ut ex
 parte loca etiam aspera non-
 nulla atque tumulos in se

contineat. Hanc ab Ortu
 præterlabitur amnis *Euro-
 tas*; qui per majorem anni
 partem, propter aquarum
 copiam, vado transiri non
 potest. Illi autem tumuli,
 quibus impositum est *Mene-
 laium*, ab altera fluminis
 sunt ripa, qua vergit urbs
 ad hibernum solis ortum:
 qui quum asperi sint diffi-
 cilesque superatu, & insigni
 altitudine, prorsus imminet
 illi spatio, quod inter urbem
 atque Eurotam est interje-
 ctum. Atque hoc interval-
 lum

Ol. 140.2. Φέρεται μὲν ὁ προειρημένος ποταμὸς παρ' αὐτὴν
τὴν τοῦ λόφου ῥίζαν· ἔστι δ' οὐ πλεῖον τὸ πᾶν διά-

Lycurgus & Lacedæmonii ποιεῖσθαι κατ' ἀνάγκην τὸν Φίλιππον, ἐκ μὲν εὐω-
exspe-
stant Phi-
lippum. νύμων ἔχοντα τὴν πόλιν καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους
ἐτοίμους καὶ παρὰ τεταγμένους, ἐκ δεξιῶν δὲ τὸν τε
ποταμὸν καὶ τοὺς περὶ τὸν Λυκοῦργον, ἐπὶ τῶν λό-
φων ἐφροσῶτας. Ἐμεμηχάνητο δέ τι πρὸς τοῖς
ὑπάρχουσι καὶ τοιοῦτον οἱ Λακεδαιμόνιοι. Φράξαν-
τες γὰρ τὸν ποταμὸν ἀνώθεν, ἐπὶ τὸν μεταξὺ τό-
πον τῆς πόλεως καὶ τῶν βουνῶν ἐφῆκαν· οὐ δια-
βρόχου γενηθέντος, οὐχ οἶον τοὺς ἵππους, ἀλλ' οὐδ'
ἂν τοὺς πεζοὺς δυνατόν ἦν ἐμβαίνειν. διόπερ ἀπε-
λείπετο, παρ' αὐτὴν τὴν παρώρεια ὑπὸ τοὺς λό-
φους τὴν δύναμιν ἄγοντας, δυσπαραβοηθήτους καὶ
μακροὺς αὐτοὺς ἐν πορείᾳ παραδιδόναι τοῖς πολε-
μίοις. Εἰς ἃ βλέπων ὁ Φίλιππος, καὶ βουλευσά-
μενος

lum universum, cum ipso
amne, qui per illud jux-
ta collium radices labitur,
ultra stadium unum cum
dimidio nequaquam patet.
Hac necessario transeundum
Philippo fuit in reditu: ita
ut urbem, & Lacedæmo-
nios paratos instructosque in
acie, ad lævam haberet; ad
dextram vero, tum amnem
ipsum, tum *Lycurgi* copias,
quæ colles infederant. Hoc
amplius autem Lacedæmonii
artificium istiusmodi erant
commenti: obstructo nam-

que flumine in superiore
parte, restagnare aquam in
illud quod diximus spatium,
inter urbem & colles inter-
ceptum, fecerant: ut per
locum irriguum ne pedes
quidem tuto vestigium fige-
re possent, nedum equites.
Itaque illud unum supererat,
ut præter radices montium
& sub ipsos colles longo &
minime ad subsidandum sibi
invicem apto agmine du-
ctans exercitum, sese ac suos
rex hostium telis exponeret.
Hæc *Philippus* animadver-
tens,

μενος μετὰ τῶν φίλων, ἀναγκαϊότατον ἔκρινε τῶν
 παρόντων, τὸ τρέψασθαι πρώτους τοὺς περὶ τὸν
 Λυκούργον ἀπὸ τῶν κατὰ Μενελάϊον τόπων. ἀνα-
 λαβὼν οὖν τοὺς τε μισθοφόρους καὶ τοὺς πελταστὰς,
 ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ τοὺς Ἰλυριοὺς, προῆγε, διαβαί-
 οντων ποταμὸν, ὡς ἐπὶ τοὺς λόφους. Ὁ δὲ Λυκούρ-
 γος, συνθεωρῶν τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Φιλίππου, τοὺς
 μὲν μετ' ἑαυτοῦ στρατιώτας ἡτοίμαζε καὶ παρεκά-
 λει πρὸς τὸν κίνδυνον· τοῖς δὲ ἐν τῇ πόλει τὸ ση-
 μῆον ἀνέφηνεν. οὗ γενομένου, παρὰ τὴν πόλιν τοὺς πο-
 λιτικούς, οἷς ἐπιμελὲς ἦν, ἐξῆγον κατὰ τὸ συντε-
 ταγμένον πρὸ τοῦ τείχους, ποιῶντες ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ
 κέρατος τοὺς ἵππεῖς.

Ὁ δὲ Φίλιππος, ἐγλίσας τοῖς περὶ τὸν Λυκούρ-
 γον, τὸ μὲν πρῶτον αὐτοὺς ἐφῆκε τοὺς μισθοφόρους.
 2 ἐξ οὗ καὶ συνέβη τὰς ἀρχαὶς ἐπικυδεστέρας ἀγανί-
 ζεσθαι τοὺς παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων· ἅτε καὶ τοῦ
 καδο-

8. τῶν φίλων. τῶν ἄλλων ἡγεμόνων edd. ex Bav.

XXIII. 1. αὐτοὺς ἐφῆκε ex conject. scripsi cum Reiskio. Vulgo omnes αὐτοῖς.

tens, collato cum amicis consilio nihil magis necessarium ex praesentibus iudicavit, quam ut *Lycurgum* primo de locis circa *Menelaum* deturbaret. Itaque mercenariis secum assumtis, cetratisque, & praeter hos Illyriis, trajecto amne ad colles ducit. *Lycurgus*, Philippi consilio cognito, suos parare, & ad certamen accendere: simul iis qui in urbe erant, signum dare. Quod

Polybii Histor. T. II.

ubi sublatum est in altum, extemplo urbanarum copiarum duces, sicut mandatum ipsis fuerat, urbe illas educunt, & pro moenibus aciem instruunt; in cuius dextro cornu equites sunt locati.

23. Macedo, ut propius *Lycurgum* est ventum, mercenarios ire in hostem, & pugnae initium facere jubet. Vnde etiam accidit, ut principio certaminis Lacedaemo-

R

nij,

Ol. 140.2.
Depelli-
tur Ly-
curgus
a Mene-
laio,

καθοπισμοῦ καὶ τῶν τόπων αὐτοῖς οὐ μικρὰ συμ-
βαλλομένων. ἐπεὶ δὲ τοὺς μὲν πελταστὰς ὁ Φίλιπ-3
πος ὑπέβαλε τοῖς ἀγωνιζομένοις, ἐφεδρείας ἔχον-
τας τάξιν, τοῖς δ' Ἰλλυριοῖς ὑπεράρας ἐκ πλαγίων
ἐποιεῖτο τὴν ἔφοδον· τότε δὴ συνέβη, τοὺς μὲν πα-4
ρὰ τοῦ Φιλίππου μισθοφόρους, ἐπαρθέντας τῇ τῶν
Ἰλλυριῶν καὶ πελταστῶν ἐφεδρείᾳ, πολλαπλασίως
ἐπιβρωθῆναι πρὸς τὸν κίνδυνον· τοὺς δὲ παρὰ τοῦ
Λυκούργου, καταπλαγέντας τὴν τῶν βαρέων ὅπλων
ἔφοδον, ἐκκλίναντας φυγεῖν. Ἐπεσον μὲν οὖν αὐτῶν
εἰς ἑκατὸν, ἐάλωσαν δὲ μικρῶ πλείους· οἱ δὲ λοιποὶ
διέφυγον εἰς τὴν πόλιν. ὁ δὲ Λυκούργος αὐτὸς, ταῖς
ἐνοδίαις ὁρμήσας, νύκτωρ μετ' ὀλίγων ἐποιήσατο
τὴν εἰς τὴν πόλιν πάροδον. Φίλιππος δὲ τοὺς μὲν
λόφους τοῖς Ἰλλυριοῖς κατελάβετο· τοὺς δ' εὐζάνους
ἔχων καὶ πελταστὰς, ἐπανάηκε πρὸς τὴν δύναμιν.
Ἄρατος

4. τότε δὴ. δὴ carent Vat. Flor. Aug. Reg. A. Vrb. Ibid. ἐκκλίν-
ἐγκλίναντας Flor. Vrb.

hii, quos & armatura & lo-
ci ingenium adjuvabat, se-
cundiore fortuna pugnarent.
Verum postquam cetratos
Philippus subsequi illos iussit,
& in usum subsidii a tergo
pugnantium stare, atque ipse,
circumductis Illyriis, a la-
teribus hostes coepit invade-
re: tum enimvero merce-
narii quidem regis, præfi-
dio cetratorum & Illyrio-
rum feroces, multis parti-
bus acrius ac fortius in pu-
gnam incumbere; Lycur-

geus vero miles, ingruentis
sibi gravis armaturæ metu
perculsus, acie inclinata fu-
gæ sese mandare. Deside-
rati sunt ex horum numero
fere centum: capti aliquan-
to plures: reliqui in urbem
fuga se receperunt. *Lycur-
gus* ipse, avia pervagatus,
noctis silentio cum paucis
Spartam rediit. *Philippus*
Illyriorum opera colles oc-
cupat: ipse cum expedito
milite & cetratis ad exerci-
tum revertitur. Per idem
tempus

Ἄρατος δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἄγων ἐκ τῶν A.V. 536.
 Ἀμυκλῶν τὴν Φάλαγγα, σύνεργος ἦν ἤδη τῆς πό-
 λεως. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς, διαβαὶς τὸν ποταμὸν,
 ἐφ' ἡδρευε τοῖς εὐζώνοις καὶ πελτασταῖς, ἔτι δὲ τοῖς
 ἰππεῦσιν, ἕως τὰ βαρέα τῶν ὀπλῶν ὑπ' αὐτοὺς
 9 τοὺς βουνούς ἀσφαλῶς διήκει τὰς δυσχωρίας. Τῶν
 δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐπιβαλλομένων ἐγχειρῆν τοῖς ἐφε-
 δρεύουσι τῶν ἰππέων, καὶ γενομένης συμπλοκῆς ὅλο-
 σχερεστέρας, καὶ τῶν πελταστῶν εὐψύχως ἀγωνι-
 10 σαμένων· καὶ περὶ τοῦτον τὸν καιρὸν Φίλιππος ὁμο-
 λογούμενον προτέρημα ποιήσας, καὶ συνδιώξας τοὺς
 τῶν Λακεδαιμονίων ἰππεῖς εἰς τὰς πύλας, μετὰ
 ταῦτα διαβαὶς ἀσφαλῶς τὸν Εὐρώταν, ἀπουράγει
 τοῖς αὐτοῦ Φαλαγγίταις.

Ἦδη δὲ τῆς ὥρας συναγούσης ἅπαντας, ἀναγ- XXIV.
 καζόμενος αὐτοῦ στρατοπεδεύειν, περὶ τὴν ἐκ τῶν Castra
 20 στενῶν ἔξοδον ἐχρήσατο στρατοπεδείᾳ· κατὰ σύμ- Philippi
 prope
 Spartam.

R 2

πτῶμα

8. ἔτι δὲ ex conject. ora Reg. B. inscripta recepit Casaub. Ante hunc
 edd. cum iustis mendose ἐπὶ δὲ. Ibid. ἕως ex ead. ora Reg. B.
 adscitum est, cum abesset a libris omnibus.

XXIV. I. ἅπαντας. Mendose ἅπαν Vat. Flor. Aug. Reg. A.

tempus Aratus phalangem parte non ancipitem rex vi-
 Amyclis ducebat: quo ad ctariam consequeretur: qui,
 urbem jam appropinquante, fugatis Lacedæmoniorum
 rex transiit flumen, & cum equitibus ad portas usque,
 levi armatura cetratisque & mox amnem Eurotam sine
 equitibus in subsidiis mansit, discrimine transgressus, pha-
 donec graviter armati juxta langis suæ agmen extremum
 colles ipsos angustias viarum coge-
 sine periculo sunt emensi. bat.

24. Quum vero hora diei omnes jam de recipiendo se
 Conantibus interim oppida admoneret; coactus eo loci
 nis subsidiarios equites ado- confidere Philippus, in ipso
 riri, magno excitato certa exitu angustiarum castra est
 mine, ita fortiter pugnarunt metatus. Eveneratque for-
 cetrati, ut etiam hac in te

Ol. 140. 2. πτωμα τῶν ἡγουμένων περιβαλομένων τοιοῦτον τό-
 Castra πον, οἶον οὐκ ἂν ἄλλον τις εὔροι, βουλόμενος εἰς
 Philippi τὴν χώραν τῆς Λακωνικῆς παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν
 prope τὴν εἰσβολήν. Ἔστι γὰρ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς
 Spartam. τῶν προεξημένων στενῶν, ὅταν ἀπὸ τῆς Τεγέας ἢ
 καθόλου τῆς μεσογαίου παραγιγνόμενος ἐγλίξῃ τις
 τῇ Λακεδαίμονι, τόπος ἀπέχων μὲν τῆς πόλεως
 δύο μάλιστα σταδίους, ἐπ' αὐτοῦ δὲ κείμενος τοῦ
 ποταμοῦ. τούτου δὲ συμβαίνει τὴν μὲν ἐπὶ τὴν πό-
 λιν καὶ τὸν ποταμὸν βλέπουσαν πλευρὰν περιέχε-
 θαι πᾶσαν ἀνόδῳ μεγάλη καὶ παντελῶς ἀπρόσι-
 τῷ· τὸ δ' ἐπὶ τοῖς κρημνοῖς τούτοις χωρίον, ἐπίπε-
 δόν ἐστι καὶ γεῶδες καὶ κάθυδρον, ἅμα δὲ καὶ πρὸς
 τὰς εἰσαγωγὰς καὶ τὰς ἐξαγωγὰς τῶν δυνάμεων
 εὐφυῶς κείμενον· ὥστε τὸν στρατοπεδεύσαντα ἐν
 αὐτῷ, καὶ κατασχόντα τὸν ὑπερκείμενον λόφον,
 δοκεῖν

2. περιβαλομένων. περιβαλλομένων Flor. περιλαβομένων Casaub.
 in vitis msstis. 4. ἀνόδῳ. ἀποδῶ vel ἀποδῶ Vat. Ang. Reg. A.
 quod in ἀφρόδῳ mutavit Flor. Ibid. γεῶδες. γαιῶδες Vat. Reg. A.
 Vrsin.

te fortuna, ut viarum du-
 ctiores ejusmodi locum ad
 castrametationem caperent,
 cui similem alium nemo in-
 veniat, habens in animo
 præter urbem ipsam facere
 in Laconicam impressionem.
 Venientibus namque Tegea,
 five omnino ex mediterranea
 parte Peloponnesi, in aditu
 ipso illarum faucium, cum
 Sparta jam appropinquas,
 ad duo ab urbe stadia in flu-
 minis ripa locus ille occur-

rit: cujus lateri ei, quod
 urbem fluviumque respicit,
 longum ac difficile jugum
 prorsusque inaccessum præ-
 textitur; at super istis præ-
 ruptis cautibus campus est
 planus, terrenus, & aqua-
 rum copia abundans, ad in-
 troducendum pariter edu-
 cendumque militem oppor-
 tune situs: ut, qui ibi castra
 posuerit, & imminensem
 collem semel occupaverit,
 confedisse in tuto dici possit,
 quod

δοκεῖν μὲν ἐν ἀσφαλεῖ στρατοπεδεύειν διὰ τὴν πα- A.V. 536.
 ράθεισιν τῆς πόλεως· στρατοπεδεύειν δὲ ἐν καλί-
 στῳ, κρατοῦντα τῆς εἰσόδου καὶ τῆς διόδου τῶν στε-
 νῶν. Πλὴν ὅγε Φίλιππος, καταστρατοπεδεύσας
 ἐν τούτῳ μετ' ἀσφαλείας, τῇ κατὰ πόδας ἡμέρᾳ
 τὴν μὲν ἀποσκευὴν προαπέστειλε, τὴν δὲ δύναμιν
 ἐξέταξεν ἐν τοῖς ἐπιπέδοις, εὐσύνοπτον τοῖς ἐκ τῆς
 πόλεως. χρόνον μὲν οὖν τινα βραχὺν ἔμεινε· μετὰ
 δὲ ταῦτα κλίνας ἐπὶ κέρας, ἤγε ποιούμενος τὴν πο-
 ρεάν ὡς ἐπὶ Τέγεαν. Συνάψας δὲ τοῖς τόποις, ἐν
 αἷς Ἀντίγονος καὶ Κλεομένης συνεστήσαντο τὸν κίν- Ex Laco-
 ρδονον, αὐτοῦ κατεστρατοπέδευσε. τῇ δ' ἐξῆς Θεα- nica Co-
 σάμενος τοὺς τόπους, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς ἐφ' ἑκα- rinthum
 τέρου τῶν λόφων, ὧν ὁ μὲν Ὀλυμπος, ὁ δ' Εὐὰς redit Phi-
 καλεῖται, μετὰ ταῦτα προῆγε, στεῖροποιήσας αὐ- lippus.
 ἰοτὴν οὐραγίαν. ἀφικόμενος δ' εἰς Τέγεαν, καὶ λαφυ-
 ρωπώλῃσας πᾶσαν τὴν λείαν, καὶ μετὰ ταῦτα ποιη-

R 3 σάμενος

5. τῶν στενῶν. Sic correxi. Articulo plane carent Vat. Flor. Aug.
 Reg. A. Alieno loco cum Bav. ponunt editi, τῶν τῆς εἰσόδου καὶ
 τῆς διόδου στενῶν.

quod ad propinquam qui-
 dem urbem attinet; simul-
 que commodissimo loco,
 quandoquidem & aditum
 faucium & transitum in sua
 habet potestate. Ceterum
Philippus, postquam ibi ex-
 tra periculum quievisset, po-
 stero die, praemissis impedi-
 mentis, in locis planis aciem
 in oculis oppidanorum in-
 struit: &, quum pugnandi
 potestatem ad breve tempus
 fecisset hostibus, mox de-
 torquens aciem in alterum

cornu, *Tegeam* agmen du-
 cit. Vt ad id locorum est
 ventum, ubi Antigonus &
 Cleomenes olim pugnave-
 rant; rex stativa ibi habet:
 dieque insequenti loca illa
 contemplatus, post rem di-
 vinam factam in utriusque
 collis vertice, quorum alteri
 Olympo, alteri Evæ nomen;
 postrema acie valide firmata,
Tegeam contendit. Tegeæ
 quum prædam omnem cu-
 rasset divendi, itinere dein
 per Argos habito, cum uni-
 verso

ΟΙ. 140. 2. σάμενος δι' Ἀργους τὴν πορείαν, ἦκε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Κόρινθον. Παρόντων δὲ καὶ πρεσβευτῶν παρά τε Ῥοδίων καὶ Χίων, περὶ διαλύσεως τοῦ πολέμου, χρηματίσας τούτοις, καὶ συνυποκριθεὶς, καὶ φήσας, ἔτοιμος εἶναι διαλύεσθαι καὶ νῦν καὶ πάλαι πρὸς Αἰτωλοὺς· τούτους μὲν ἐξέπεμπε, διαλύεσθαι κελεύσας καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς περὶ τῆς διαλύσεως. Αὐτὸς δὲ καταβὰς εἰς τὸ Λέχαιον, ἐγένετο περὶ πλοῦν, ἔχων τινὰς πράξεις ὁλοσχερεστέρας ἐν τοῖς περὶ Φωκίδα τόποις.

XXV.
Leontius
feditio-
nem ex-
citavit
militum.

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, οἱ περὶ τὸν Λεόντιον καὶ Μεγαλέαν καὶ Πτολεμαῖον, ἔτι πεπεισμένοι καταπλήξεσθαι τὸν Φίλιππον, καὶ λύειν τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τὰς προγεγενημένας ἀμαρτίας, ἐνέβαλον λόγους εἰς τε τοὺς πελτασταὺς καὶ τοὺς ἐκ τοῦ λεγομένου παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἀγῆματος· ὅτι κινδυνεύουσι μὲν ὑπὲρ πάντων, γίγνεται δ' αὐτοῖς οὐδὲν τῶν

12. Λέχαιον. Λέχεον h. l. dant libri nostri: & sic mox rursus, & passim alibi.

verfo exercitu Corinthum pervenit. Ibi quum adessent Rhodiorum & Chiorum legati, de componendo bello missi; his legationibus operam rex dedit: & simulatione usus, quum paratum se diceret & nunc esse, & jam pridem fuisse, ad transigendum cum Aetolis, eos dimisit; iustos, cum eisdem Aetolis pariter de pace agere. Ipse ad Lechaëum descendit, & ad trajiciendum se parat; spem habens re-

rum quarumdam majoris momenti in Phocide conficiendarum.

25. Circa idem tempus, Leontius, Megaleas, & Ptolemaeus; sperantes adhuc terreri Philipppum posse, atque hoc pacto delicta sua priora fore tecta; apud ceteros, & eos qui more Macedonum Agema dicuntur, hujusmodi sermones jaciunt: pericula quidem pro omnibus ipsos adire; ceterum nihil juris prorsus ipsis jam

τῶν δικαίων, οὐδὲ κομίζονται τὰς λείας τὰς γιγνο-
 3 μένας αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐθισμῶν. Δι' ὧν παρώξυναν
 τοὺς νεανίσκους, συστραφέντας ἐγχειρῆσαι διαρπά-
 4 ζειν μὲν τὰς τῶν ἐπιφανεστάτων φίλων καταλύ-
 σεις, ἐκβάλλειν δὲ τὰς θύρας καὶ κατακόπτειν τὸν
 ἀκέραιον τῆς τοῦ βασιλέως αὐλῆς. Τούτων δὲ συμ-
 βαινόντων, καὶ τῆς πόλεως ὅλης ἐν θορύβῳ καὶ τα-
 5 ραχῇ καθεστῶσης, ἀκούσας ὁ Φίλιππος, ἦκε μετὰ
 σπουδῆς ἐκ τοῦ Λεχαίου, θέων εἰς τὴν πόλιν. καὶ
 συναγαγὼν εἰς τὸ θέατρον τοὺς Μακεδόνας, τὰ
 μὲν παρεκάλει, τὰ δ' ἐπέπληττε πᾶσιν ἐπὶ τοῖς
 6 πεπραγμένοις. Θορύβου δ' ὄντος καὶ πολλῆς ἀκρι-
 σίας, καὶ τῶν μὲν οἰομένων δεῖν ἄγειν καὶ βάλλειν
 τοὺς αἰτίους, τῶν δὲ διαλύεσθαι καὶ μηδενὶ μνησικα-
 7 τεῖν· τότε μὲν ὑποκριθεὶς ὡς πεπεισμένος, καὶ πα-
 ρακαλέσας πάντας, ἐπανῆλθε· σαφῶς μὲν εἰδὼς

A.V. 536.
 Leontius
 seditio-
 nem ex-
 citat mi-
 litum.

R 4 τοὺς

XXV. 6. ἀκρισίας recte Casaubonus cum Ursino & Reg. B. Libri vet.
 mendose ἀκριβείας.

jam esse relictum; ac ne præ-
 dam quidem concedi quæ ex
 more ipsis deberetur. His
 verbis animos juvenum ita
 incenderunt, ut divisi in cu-
 neos præcipuorum ex ami-
 cis regis diversoria aggrede-
 rentur, & fores quoque re-
 gii prætorii revelarent, te-
 gulasque effringerent. Quo
 facto, quum trepidationis ac
 tumultus plena jam omnia
 essent in urbe, Philippus, re
 cognita, e Lechæo in urbem
 ingenti celeritate accurrit.

Deinde convocatos in thea-
 tro Macedones, partim mo-
 nere, partim, propter illa
 quæ facta erant, universos
 increpare. Orto autem tu-
 multu magnaue perturba-
 tione, quum alii dicerent,
 ducendos in vincula cæden-
 dosque seditionis auctores;
 alii, dimittendos, ac veniam
 dandam; tum quidem dissi-
 mulata mente sua rex, tam-
 quam effecisset quod volue-
 rat, cohortatus omnes, con-
 cione discessit: gnarus pro-
 be,

Ol. 140. 2. τοὺς ἀρχηγούς τῆς κινήσεως γεγονότας, οὐ προσποιηθεῖς δὲ, διὰ τὸν καιρόν.

XXVI. Μετὰ δὲ τὴν ταραχὴν ταύτην αἱ μὲν ἐν τῇ Φωκίδι προφανεῖς πράξεις, ἐμποδισμούς τινας ἔσχον.

Apellem
Chalcide
arcessit
Leontius. Οἱ δὲ περὶ τὸν Λεόντιον, ἀπεγνωκότες τὰς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδας, διὰ τὸ μηδὲν σφίσι προχωρεῖν τῶν ἐπινοουμένων, κατέφευγον ἐπὶ τὸν Ἀπελλῆν καὶ διαπεμπόμενοι συνεχῶς ἐκάλουν αὐτὸν ἐκ τῆς Χαλκίδος, ἀπολογιζόμενοι τὴν περὶ σφῶν ἀπορίαν καὶ δυσχρησίαν ἐκ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα διαφορᾶς. συνέβαινε δὲ τὸν Ἀπελλῆν πεποιῆσθαι τὴν ἐν Χαλκίδι διατριβὴν ἐξουσιαστικώτερον τοῦ καδήμοντος αὐτοῦ. τὸν μὲν γὰρ βασιλέα, νέον ἔτι καὶ τὸ πλεῖον ὑπὸ αὐτὸν ὄντα, καὶ μηδενὸς κύριον, ἀπεδείκνυε· τὸν δὲ τῶν πραγμάτων χειρισμὸν, καὶ τὴν τῶν ὅλων ἐξουσίαν, εἰς ἑαυτὸν ἐπανῆγε. Διόπερ οἱ τε ἀπὸς Μακεδονίας καὶ Θετταλίας ἐπιστάται καὶ χειρισταὶ τὴν

be, quinam primi seditionis incentores exstitissent; verum in praesentia dissimulandum id sibi esse ratus.

26. Composito isto tumultu, quæ in Phocide moliebatur Philippus, quorum spes certa videbatur ostensa, certis de causis sunt impedita. Leontius vero, postquam vidit omnia sua consilia frustra esse, de salute jam sua desperans, Apellis opem imploravit: mittendisque subinde nunciis, quibus significabat ipsi, quantis difficulta-

tibus atque incommodis ob susceptam cum rege simultatem circumveniretur, e Chalcide eum arcessibat. Apelles autem, dum Chalcide morabatur, licenter omnia & pro libidine agebat. Regem enim, utpote juvenem admodum, auctoritate sua plurimum regi, neque habere ullius rei potestatem, persuaferat hominibus: itaque administrationem omnem rerum & summum imperium ad se trahebat. Quamobrem &, qui per Macedoniam ac Thessaliam in magistratibus aut

τὴν ἀναφορὰν ἐποιοῦντο πρὸς ἐκείνον, αἳ τε κατὰ
τὴν Ἑλλάδα πόλεις ἐν τοῖς ψηφίσμασι καὶ τιμαῖς
καὶ δωρεαῖς ἐπὶ βραχὺ μὲν ἐμνημόνευον τοῦ βασι-
λέως· τὸ δ' ὅλον αὐτοῖς ἦν καὶ τὸ πᾶν Ἀπελλῆς.
Ἐφ' οἷς ὁ Φίλιππος, πυνθανόμενος, πάλαι μὲν
ἐσχετλίαζε, καὶ δυσχερῶς ἔφερε τὸ γιγνόμενον·
ἄτε καὶ παρὰ πλευρὰν ὄντος Ἀράτου, καὶ πραγ-
ματικῶς ἐξεργαζομένου τὴν ὑπόθεσιν· ἀλλ' ἐκαρτέ-
ρει, καὶ πᾶσιν ἀδήλος ἦν, ἐπὶ τί φέρεται, καὶ ἐπὶ
ᾧ ποίας ὑπάρχει γνώμης. Ὁ δ' Ἀπελλῆς, ἀγνοῶν τὰ
κατ' αὐτὸν, πεπεισμένος δὲ, ἃν εἰς ὅψιν ἔλθῃ τῷ
Φιλίππῳ, πάντα κατὰ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην διοική-
σεν, ὥρμησε, τοῖς περὶ τὸν Λεόντιον ἐπικουρήσαν,
ἐκ τῆς Χαλκίδος. Παραγενομένου δὲ εἰς Κόρινθον
αὐτοῦ, μεγάλην σπουδὴν ἐποιοῦντο καὶ παρώξυναν
τοὺς νέους εἰς τὴν ἀπάντησιν οἱ περὶ τὸν Λεόντιον
καὶ Πτολεμαῖον καὶ Μεγαλέαν, ὄντες ἡγεμόνες τῶν

Magna
cum
pompa
Corin-
thum
intrat
Apelles.

R 5

τε

XXVI. 8. παρώξυναν. παρώξυνον Flor. Idem paulo ante eis τὴν
Κόρινθον.

aut negotiorum procuratio-
nibus erant constituti, ad
ipsum de omnibus refere-
bant; & Græciæ urbes, in
suis decretis, & in honori-
bus donisque deferendis, le-
vemadmodum regis mentio-
nem facientes, *Apellis* no-
mine primam pariter & imam
ceram complebant. Quæ
Philippus quum intelligeret,
etsi rem indignam neque fe-
rendam sibi dudum existima-
verat; (præsertim quum *A-*
ratus etiam fodicaret illi la-
tus, & exsequendo propofi-

to suo sollerter intenderet.)
sustinebat se tamen; adeo
ut, quid moliretur, aut quid
in animo haberet, nemo
omnium sciret. *Apelles* igitur,
Philippi mentem pror-
sus ignorans; haud dubitans
vero, quin, ubi semel in
conspectum regis venisset,
omnia ex animi sui senten-
tia esset confecturus; ad fe-
rendum *Leontio* auxilium
Chalcide proficiscitur. Quo
Corinthum adventante, *Le-*
ontius, *Ptolemæus* & *Mega-*
leas, qui cetratorum & aliō-
rum

Ol. 140. 2. τε πελταστῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπιφανεστάτων
 συστημάτων. γενομένης δὲ τῆς εἰσόδου τραγικῆς,⁹
 διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπαντησάντων ἡγεμόνων καὶ
 στρατιωτῶν, ἦκε πρὸς τὴν αὐλὴν ὁ προειρημένος

Ad regem εὐθέως ἐκ πορείας. Βουλομένου δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν 10
 non ad-
 mitteretur. προγεγενημένην συνήθειαν εἰσιέναι, παρακατέσχε τις

τῶν ῥαβδούχων κατὰ τὸ συντεταγμένον, Φήσας,
 οὐκ εὐκαίρως ἔχειν τὸν βασιλέα. ξενιδεῖς δὲ, καὶ
 διαπορήσας ἐπὶ πολὺν χρόνον διὰ τὸ παραδόξον,
 ὁ μὲν Ἀπελλῆς ἐπανῆγε διατετραμμένος· οἱ δὲ λοι-
 ποὶ παραχρῆμα πάντες ἀπέβρεον ἀπ' αὐτοῦ προ-
 φανῶς, ὥστε τὸ τελευτάϊον μόνον μετὰ τῶν ἰδίων

Aulici παίδων εἰσελθεῖν εἰς τὴν αὐτοῦ κατάλυσιν. Βρα- 10
 calculis χεῖς γὰρ δὴ πάνυ καιροὶ πάντας μὲν ἀνδρώπους
 computa- ὥς ἐπίπαν ὑψοῦσι καὶ πάλιν ταπεινοῦσι· μάλιστα
 torum
 sunt
 similes. δὲ τοὺς ἐν τοῖς βασιλείοις. Ὅντως γὰρ εἰσιν οὗτοι 13

παρα-

9. τραγικῆς. στρατηγικῆς editio Herv. & seqq. cum Aug. & Reg. A.
 12. τοῖς βασιλείοις. ταῖς βασιλείαις Vat. Flor. Aug. Reg. A.

rum corporum nobilissimo-
 rum praefecturas obtinebant,
 summo studio & assiduo ju-
 venum hortatu effecerunt,
 ut obviam illi prodiretur.
 Quod quum multi & duces
 & milites fecissent, fuisset-
 que ejus introitus in urbem
 affectata quadam pompa ce-
 lebratus; ipse ex itinere
 confestim ad aulam perre-
 xit. At ubi ad regem, pro
 veteri sua consuetudine, re-
 cta vult introire; unus e li-
 ctoribus, cui id negotii fue-
 rat mandatum, retinuit; non

vacare, dicens, nunc regi.
 Novitate rei insolitae contur-
 batus Apelles, & diu quid
 faceret dubitans, pedem tan-
 dem anxius & confusus re-
 ferre: ceteri palam ab ejus
 cornitatu dilabi: ut ad ex-
 tremum pueris dumtaxat suis
 stipatus hospitium ingrede-
 retur. Enimvero, quum in
 universum omnes mortales
 parvis momentis & sublimes
 evehantur, & rursum deji-
 ciantur; tum in iis qui re-
 gum aulas colunt, id praeci-
 pue locum habet. Plane
 enim

παραπλήσιοι ταῖς ἐπὶ τῶν ἀβακίων ψήφοις. ἐκεῖ A.V. 536.

γὰρ τε γὰρ κατὰ τὴν τοῦ ψηφίζοντος βούλησιν, ἄρτι χαλκοῦν, καὶ παραυτίκα τάλαντον ἴσχουσιν· οἷ τε περὶ τὰς αὐλαῖς κατὰ τὸ τοῦ βασιλέως νεῦμα μακάριοι, καὶ παρὰ πόδας ἑλεενοὶ γίνονται.

14 Ὁ δὲ Μεγαλέας, ὄρῶν παρὰ δόξαν ἐκβαίνουσιν ^{Megaleas aufugit.} αὐτοῖς τὴν ἐπικουρίαν τὴν κατὰ τὸν Ἀπελλῆν, φό-

15 βου πλήρης ἦν, καὶ περὶ δρασμὸν ἐγένετο. ὁ δ' Ἀπελλῆς ἐπὶ μὲν τὰς συνουσίας καὶ τοιαῦτα τῶν τιμῶν παρελαμβάνετο· τῶν δὲ διαβουλίῶν καὶ τῆς

16 μεθ' ἡμέραν συμπεριφορᾶς, οὐ μετέχε. Ταῖς δ' ^{In Phocidem frustra abire Philippus.} ἑξῆς ἡμέραις ὁ βασιλεὺς ἐπὶ ταῖς κατὰ τὴν Φωκί-
δα πράξεις πάλιν ἐκ τοῦ Λεχαιίου ποιούμενος τὸν πλοῦν, ἐπεσπάσατο τὸν Ἀπελλῆν. διαπεσούσης δ' αὐτῷ τῆς ἐπιβολῆς, οὗτος μὲν αὖτις ἐξ Ἐλατείας ἀνέστρεφε.

Κατὰ

13. ἐκεῖνά τε *correxī cum Reiskio*. Vulgo omnes ἐκεῖνοί τε. 15. τοιαῦτα. *Aut τὰ τοιαῦτα legendum cum Reiskio*, aut τοιαύτας τῶν τιμῶν.

enim similes isti sunt calculis, quos in tabulis calculatoriis est videre: nam ut hi, pro lubitu calculantis, modo chalcum (five oboli octavam partem) valent, modo talentum; ita etiam aulici, ad regis nutum, beati aut miseri repente existunt. Megaleas, postquam adeo praeter opinionem ea spe auxilii, quam in Apelle posuerat, destitutum se videt, metu plenus fugam occupare cogitat. Apelles vero ad coenam quidem & id genus honores admittebatur: at in deliberationibus habendis, & in diurna regis conversatione, nullus erat ei locus. Proximis diebus, in Phocidem ad ea exsequenda, quæ dudum moliebatur, trajecturus e Lechæo Philippus, Apellem sibi comitem adjunxit. Postquam vero ad irritum spes illa ei cecidit, ab Elatea rursus est retrogressus.

27. Quo

Ol. 140.2.

XXVII.

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ὁ Μεγαλέας εἰς τὰς
 Ἀθήνας ἀπεχώρησε, καταλιπὼν τὸν Λεόντιον ἔγ-
 γυον τῶν εἴκοσι ταλάντων. τῶν δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις
 στρατηγῶν οὐ προσδεξαμένων αὐτὸν, μετῆλθε πάλιν
 εἰς τὰς Θήβας. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀναχθεὶς ἐκ
 τῶν κατὰ Κίρραν τόπων, κατέπλευσε μετὰ τῶν
 ὑπασιπιδῶν εἰς τὸν τῶν Σικυνωίων λιμένα· κακῶς
 δὲν ἀναβάς εἰς τὴν πόλιν, τοὺς μὲν ἄρχοντας
 παρητήσατο, πρὸς δὲ τὸν Ἀγαθὸν καταλύσας, με-
 τὰ τούτου τὴν πᾶσαν ἐποιεῖτο διαγωγὴν, τῷ δ'
 Ἀπελλῇ συνέταξε πλεῖν εἰς Κόρινθον. προσπεσόν-
 των δὲ τῶν κατὰ τὸν Μεγαλέαν αὐτῷ, τοὺς μὲν
 πελταστάς, ὧν ἡγήτο Λεόντιος, εἰς τὴν Τριφυλίαν
 ἐξαπέστειλε μετὰ Ταυρίανος, ὥς τινος χρείας κατε-
 πειγούσης· τούτων δὲ ἀφορησάντων, ἀπαγαγεῖν
 ἐκέλευσε τὸν Λεόντιον πρὸς τὴν ἀναδοχὴν. Συνέν-
 τες

Philippus
 Sicyone
 ad Ara-
 tum di-
 vertit.
 Leoncius
 in vincu-
 la duci-
 tur.

XXVII. 1. ἀπεχώρησε. ἀνεχώρησε edd. Ibid. ἔγγυον ex vesti-
 giis corrupta scriptura librorum vett. restitui; a quibus longius rece-
 dit ἔγγυητην, quod ex conject. Vrsini & Reg. B. recepit Casanbo-
 nis 3. πρὸς δὲ τὸν Ἀγαθόν. Sic correxit Casaub. Libri omnes
 τὸν δὲ Ἀγαθόν, absque praepositione. An debuerint ἐν δ' Ἀγαθού?

27. Quo quidem tempore illorum non usus, ad Ara-
 Megaleas, derelicto Leon- tum divertit, & cum eo
 tio, qui pro viginti talento omne tempus transigebat;
 rum summa fidem suam ejus omne tempus transigebat;
 nomine obstrinxerat, Athe- Appellem vero Corinthum
 nas concessit: deinde, quo- jussit navigare. Mox cogni-
 niam a magistratibus Athe- ta Megalea fuga, cetratos,
 nienfium non admittebatur, quorum dux erat Leontius,
 Thebas se contulit. Rex, in Triphyliam cum Taurio-
 cum satellitio suo Cirrha ne, tamquam opera illorum
 profectus, ad Sicyoniorum in aliqua necessaria re usu-
 portum naves applicat: mox rus, mittit; statimque post
 ut in urbem adscendit, quum horum discessum Leontium
 principes civitatis hospitio ad luendam pecuniam, pro
 illum invitarent, comitate qua sponponderat, in vincula
 duci jubet. Qua de re cer-
 tiores

τες δ' οἱ πελτασταὶ τὸ γεγονός, διαπεμφαμένου A.V. 536.
 τινὰ πρὸς αὐτοὺς τοῦ Λεοντίου, πρεσβευτὰς ἐξα-
 πέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα· παρακαλοῦντες, εἰ
 μὲν πρὸς ἄλλο τι πεποίηται τὴν ἀπαγωγὴν τοῦ
 Λεοντίου, μὴ χωρὶς αὐτῶν ποιήσασθαι τὴν ὑπὲρ τῶν
 ἐγκαλουμένων κρίσιν· εἰ δὲ μὴ, ὅτι νομιούσι μεγα-
 λείως παρολιγωρεῖσθαι καὶ καταγινώσκεσθαι πάν-
 τες· εἶχον γὰρ αἰετὴν τοιαύτην ἰσηγορίαν Μακε-
 δόνες πρὸς τοὺς βασιλεῖς· εἰ δὲ πρὸς τὴν ἐγλύην
 τοῦ Μεγαλέου, διότι τὰ χρήματα κατὰ κοινὸν εἰσε-
 νέγκαντες, ἐκτίσουσιν αὐτοί. Τὸν μὲν οὖν Λεόντιον ^{Occiditur}
 ὁ βασιλεὺς, παροξυνθεὶς, θάττον ἢ προέθετο, διὰ ^{a Philip-}
 τὴν τῶν πελταστῶν φιλοτιμίαν, ἐπανείλετο.

Οἱ δὲ παρὰ τῶν Ῥοδίων καὶ Χίων πρέσβεις ^{XXVIII.}
 ἐπανῆκον ἐκ τῆς Αἰτωλίας· ἀνοχὰς τε πεπαιγμένοι ^{Inducia}
 τριακονθήμερους, καὶ πρὸς ταῖς διαλύσεις ἐτοίμους ^{Philippi}
 ἐφάσκοντες εἶναι τοὺς Αἰτωλοὺς· καὶ τεταγμένοι ῥή- ^{cum Ae-}
 τὴν ^{tolis.}

5. ἀπαγωγὴν scripsi cum Reg. B. Ceteri omnes ἐπαγωγὴν. 6. πάν-
 τες. πάντως ead. ex Bav.

tiores facti cetrati per quem-
 dam a Leontio missum, re-
 gem per legatos orant, si
 propter aliam causam ali-
 quam Leontium duci jussisset,
 ne ipsis absentibus de accusa-
 tione illius vellet cognoscere:
 alioquin in suam maximam
 contumeliam & contemptum
 ipsorum omnium id fieri pu-
 taturus. (Sic enim Macedo-
 nes cum suis regibus li-
 bere loquendi potestatem
 semper habuerunt.) Sin
 autem ex causa sponsonis
 pro Megalea ductus foret;

paratos se esse, collatitia pe-
 cunia id nomen expungere.
 Offendit gravissime regem
 tantus hic cetratorum erga
 Leontium favor ac studium:
 proptereaque citius, quam
 habuerat in animo, e vivis
 eum sustulit.

28. Inter hæc Rhodiorum
 & Chiorum legati ex Aeto-
 lia revertuntur, pacti indu-
 cias ad dies triginta: & in-
 clinatis ad pacem faciendam
 animis Aetolos esse, nun-
 ciant. Quin etiam diem cer-
 tum

Ol. 140.2. τὴν ἡμέραν, εἰς ἣν ἤξιουν τὸν Φίλιππον ἀπαντῆσαι πρὸς τὸ Ῥίον, ὑπισχνούμενοι πάντα ποιήσεν τοὺς Αἰτωλοὺς, ἐφ' ᾧ συνθέσθαι τὴν εἰρήνην. Ὁ δὲ Φίλιππος, δεξάμενος τὰς ἀνοχάς, τοῖς μὲν συμμάχοις ἔγραψε, διασαφῶν, πέμπειν εἰς Πάτρας τοὺς συνεδρεύσοντας καὶ βουλευσομένους ὑπὲρ τῆς πρὸς Αἰτωλοὺς διαλύσεως· αὐτὸς δ' ἐκ τοῦ Λεχαιίου κατέ-
 Megaleas πλευσε δευτεραῖος εἰς τὰς Πάτρας. Κατὰ δὲ τὸν 4
 incitat
 Aetolos. καιρὸν τοῦτον ἐπιστολαὶ τινες ἀνεπέμφθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ τῶν κατὰ τὴν Φωκίδα τόπων, παρὰ τοῦ Μεγαλέα διαπεμπόμεναι πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς, ἐν αἷς ἦν παρακλήσις τε τῶν Αἰτωλῶν, θάρρεῖν καὶ μένειν ἐν τῷ πολέμῳ, διότι τὰ κατὰ τὸν Φίλιππον ἔξω τελέως ἐστὶ διὰ τὴν ἀχορηγίαν· πρὸς δὲ τοῖς, κατηγορίαι τινὲς τοῦ βασιλέως καὶ λοιδορίαι φιλαπεχθεῖς ἦσαν. Ἀναγνοὺς δὲ ταύτας, καὶ νομίσας πάντων τῶν κακῶν ἀρχηγὸν εἶναι τὸν Ἀπελλῆν· τοῦτον μὲν εὐθέως, φυλακὴν περιστήσας, ἐξ-
 ἀπέ-

XXVIII. 5. Ἀπελλῆν. Ἀπελλῆ Flor. Ὡς sic idem plerumque superius.

tum iidem constituerant, ad quem ut Rhium Philippus veniret postulabant: omnia facturos esse Aetolos, quo pax conveniat, promittentes. Rex, induciis affirmatis, per literas cum fociis egit, ut legatos suos, de pace cum Aetolis facienda tractaturos, mitterent Patras: quo etiam ipse e Lechæo post bidui navigationem pervenit. Eodem vero tempore epistolæ quædam Megalæ ad eum

missæ sunt e Phocide; quas ille ad Aetolos scripserat, hortans, ut in suscepto bello fortiter pergerent: Philippi enim res, deficiente commeatu, plane esse profligatas deploratasque: ad hæc criminationes quædam in regem & probra erant subjecta, quæ odium Megalæ in ipsum palam facerent. His literis lectis, Philippus, omnium malorum caput Apellem esse nihil dubitans, extemplo cu-

ftodibus

ἀπέστειλε μετὰ σπουδῆς εἰς τὴν Κόρινθον, ἅμα δὲ A.V. 536.
καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐρώμενον. ἐπὶ δὲ τὸν ^{Manus}
Μεγαλέαν εἰς τὰς Θήβας Ἀλέξανδρον ἔπεμψε, ^{sibi insert}
προστάξας ἄγειν αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἀρχαὶς πρὸς τὴν ^{Megaleas.}
τέγην. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου τὸ προσταχθὲν ποιήσαν-
τος, οὐχ ὑπέμεινε τὴν πρᾶξιν ὁ Μεγαλέας, ἀλλ'
αὐτῷ προσήνεγκε τὰς χεῖρας. περὶ δὲ τὰς αὐτὰς ^{Apelles}
ἡμέρας συνέβη καὶ τὸν Ἀπελλῆ μεταλλάξαι τὸν βίον, ^{in vincu-}
ἅμα δὲ καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν ἐρώμενον. Οὗτοι μὲν ^{lis mori-}
οὖν, τῆς ἀρμοζούσης τυχόντες καταστροφῆς, ἐξέ-
λιπον τὸν βίον, καὶ μάλιστα διὰ τὴν εἰς Ἀρατον
γενομένην ἐξ αὐτῶν ἀσέλγειαν.

Οἱ δ' Αἰτωλοὶ τὰ μὲν ἔσπευδον ποιήσασθαι τὴν ^{XXIX.}
εἰρήνην, πιεζόμενοι τῷ πολέμῳ, καὶ παρὰ δόξαν αὐ- ^{Non con-}
τοῖς προχωρούντων τῶν πραγμάτων. ἐλπίσαντες ^{venit pax}
γὰρ ὡς παιδίῳ νηπίῳ κρήσασθαι τῷ Φιλίππῳ, διὰ ^{cum Ae-}
^{tolis.}

TE

5. τὴν Κόρ. τὸν Κόρινθον Aug. Reg. A. 8. Ἀπελλῆ. Sic nunc
omnes, & max. mss. iidem.
XXIX. 2. ἐλπίσαντες γὰρ. ἐλπίσ. δὲ ead.

stodibus circumdatum, cum
filio, & cum puero quem in
deliciis habebat, Corinthum
misit. Alexandro etiam im-
perat, ut ad *Megaleam* per-
sequendum Thebas iret, &
de ea pecunia, cujus nomi-
ne sponfio facta fuerat, diem
illi ad magistratus diceret.
Et Alexander quidem, quod
jussus fuerat, exsequitur: sed
Megaleas, non expectato rei
exitu, manus sibi intulit.
Iisdemque diebus *Apelles*
quoque una cum filio ac

puero delicato mortem obiit.
Hic fuit istorum hominum
finis; anteaetæ vitæ, maxi-
me autem insolentiae, qua
in *Aratum* usi fuerant, con-
veniens.

29. *Aetoli*, ducebantur illi
quidem studio pacis, ut qui-
bus esset jam bellum grave,
quum nihil quidquam ipsis
ex voto succederet. Nam
qui speraverant, cum Philip-
po sibi tamquam cum puero
infante rem futuram, & pro-
pter

Ol. 140.2. τε τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀπειρίαν· τὸν μὲν Φίλιππον
 Non con-
 venit pax
 cum Ae-
 tolis.
 εὖρον τέλειον ἄνδρα, καὶ κατὰ τὰς ἐπιβολὰς καὶ
 κατὰ τὰς πράξεις; αὐτοὶ δὲ ἐφάνησαν εὐκαταφρό-
 νητοι, καὶ παιδαριώδεις, ἔν τε τοῖς κατὰ μέρος καὶ
 τοῖς καθόλου πράγμασιν. Ἄμα δὲ προσπιπτούσης
 αὐτοῖς τῆς τε περὶ τοὺς πελτασταὺς γενομένης τα-
 ραχῆς, καὶ τῆς τῶν περὶ τὸν Ἀπελλῆ καὶ Λεόντιον
 ἀπωλείας, ἐλπίσαντες μέγα τι καὶ δυσχερὲς κίνη-
 μα περὶ τὴν αὐλὴν εἶναι, παρῆλκον ὑπερτιθέμενοι
 τὴν ἐπὶ τὸ Ῥίον ταχθεῖσαν ἡμέραν. Ὁ δὲ Φίλιπ-
 πος, ἀσμένως ἐπιλαβόμενος τῆς προφάσεως ταύ-
 της, διὰ τὸ θαρρῆν ἐπὶ τῷ πολέμῳ, καὶ προδικη-
 φῶς ἀποτρίβεσθαι τὰς διαλύσεις, τότε παρακαλέ-
 σας τοὺς ἀπηντηκότας τῶν συμμάχων, οὐ τὰ πρὸς
 διαλύσεις πράσσειν, ἀλλὰ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον,
 ἀναχθεῖς αὖθις ἀπέπλευσεν εἰς τὴν Κόρινθον. καὶ
 τοὺς μὲν Μακεδόνας διὰ Θετταλίας ἀπέλυσε πάν-
 τας

4. διαλύσεις πράσσειν. Sic corr. Vulgo omnes εἰσπράσσειν.
 Ibid. τὴν Κόρινθον. τὸν Κόρ. h. l. Flor.

pter ætatem, & propter re-
 rum imperitiam; Philippum
 quidem, & in suscipiendis,
 & in exsequendis consiliis,
 perfectæ ætatis virum erant
 experti; ipsi vero tam in
 singulorum administratione,
 quam in bello universo, nul-
 lius momenti homines atque
 puerilis ingenii apparuerant.
 Simul vero ac renunciatum
 ipsis est de motu cetratorum,
 & de Apellis ac Leontii in-
 teritu; magnam aliquam ac
 difficilem seditionem in aula

regis excitatum iri speran-
 tes, constitutum diem con-
 veniendi ad *Rhium* dilatio-
 nibus producebant. Eam
 occasionem lætus arripiens
Philippus, ut qui belli exi-
 tum sibi sponderet faustum,
 quique jam ante constituisset
 impedire quo minus foedus
 feriretur; hortatus socios
 qui aderant, ne pacis, sed
 belli curam susciperent, sub-
 latis ancoris denuo *Corin-*
thum petit. Deinde, venia
 Macedonibus data, ut per
 Thesla-

τας εἰς τὴν οἰκίαν, παραχειμάσοντας· αὐτὸς δ' ^{A.V. 536.}
 ἀναχθεὶς ἐκ Κεγχρεῶν, καὶ παρὰ τὴν Ἀττικὴν κο- ^{Prole-}
 μιθεὶς δι' Εὐρίπου, κατέπλευσεν εἰς Δημητριάδα. ^{maeus ca-}
 ἐκὰς Πτολεμαῖον, ὃς ἦν ἔτι λοιπὸς τῆς τῶν περὶ ^{pitis pœ-}
 τὸν Λεόντιον ἐταιρείας, κρήνας ἐν τοῖς Μακεδόσιν, ^{na affici-}
 γάπεντενε. Κατὰ δὲ τοὺς καιροὺς τούτους, Ἀντί- ^{Synchro-}
 βας μὲν, εἰς Ἰταλίαν ἐμβεβληκὼς, ἀντεστρατοπέ- ^{nifinus.}
 δευε ταῖς τῶν Ῥωμαίων δυνάμεσι, περὶ τὸν Πάδον
 χαλούμενον ποταμόν· Ἀντίοχος δὲ, τὰ πλεῖστα
 μέρη Κόιλης Συρίας κατεστραμμένος, αὖθις εἰς πα-
 ραχειμασίαν ἀνέλυσε· Λυκούργος δὲ ὁ βασιλεὺς ^{Lycurgus}
 τῶν Λακεδαιμονίων εἰς Αἰτωλίαν ἔφυγε, καταπλα- ^{ad Aeto-}
 γαίς τοὺς Ἐφόρους. Οἱ γὰρ Ἐφοροί, προσπεσοῦ- ^{los pro-}
 σης αὐτοῖς ψευδοῦς διαβολῆς, ὡς μέλλοντος αὐτοῦ ^{fugit.}
 νεωτερίζειν, ἀθροίσαντες τοὺς νέους νυκτὸς, ἦλθον
 ἐπὶ τὴν οἰκίαν· ὁ δὲ προαιδόμενος, ἐξεχώρησε μετὰ
 τῶν ἰδίων οἰκετῶν.

Τοῦ

Theffaliam hibernatum in patriam concederent; ipse Cencreis profectus, Atticæque oram præterveftus, Demetriadem per Euripum navigans appulit: ubi Ptolemaum, solum jam relictum ex omnibus qui ejusdem cum Leontio societatis fuerant, Macedonibus de caussa ejus cognoscentibus, capitis poena affecit. Hoc est tempus, quo Hannibal, Italiam ingressus, circa Padum fluvium castra castris Romanorum opposita habebat: &

Antiochus, redacta in potestatem majori parte Cœlæ-Syriæ, in hiberna se recepit: *Lycurgus* vero, rex Lacedæmoniorum, metuens sibi ab Ephoris, in Aetoliam confugit. Falso namque crimine delatus ad Ephoros *Lycurgus* fuerat, quasi res novas moliretur: qui propterea noctu congregatis juvenibus ad domum illius adierant: verum is, re prius intellecta, cum familia sua periculum prævertit.

Ol. 140.2.

XXX.

Philippus

hibernat

in Mace-

donia.

Pyrrhias

Aetolus

Achaia

popula-

tur.

Τοῦ δὲ χειμῶνος ἐπιγενομένου, καὶ Φιλίππου
 μὲν τοῦ βασιλέως εἰς Μακεδονίαν ἀπηλαγμένου,
 τοῦ δ' Ἐπεράτου τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν κα-
 ταπεφρονημένου μὲν ὑπὸ τῶν πολιτικῶν νεανίσκων,
 κατεγνώσμενου δὲ τελέως ὑπὸ τῶν μισθοφόρων· οὐτ'
 ἐπειθάρχει τοῖς παραγέλλομένοις οὐδείς, οὐτ' ἦν
 ἔτοιμον οὐδὲν πρὸς τὴν τῆς χώρας βοήθειαν. εἰς αὐ-
 τὸν Πυρρίαν, ὁ παρὰ τῶν Αἰτωλῶν ἀπεσταλ-
 μένος στρατηγὸς τοῖς Ἠλείοις, ἔχων Αἰτωλῶν εἰς
 χιλίους καὶ τριακοσίους, καὶ τοὺς τῶν Ἠλείων μι-
 σθοφόρους, ἅμα δὲ τούτοις πολιτικούς πεζοὺς μὲν
 εἰς χιλίους, ἵππεῖς δὲ διακοσίους, ὥστ' εἶναι τοὺς
 πάντας εἰς τρισχίλιους· οὐ μόνον τὴν τῶν Δυμαίων
 καὶ Φαραίων συνεχῶς ἐπύρρει χώραν, ἀλλὰ καὶ
 τὴν τῶν Πατραίων. τὸ δὲ τελευταῖον ἐπὶ τὸ Πανα-
 χαϊκὸν ὄρος καλούμενον ἐπιστρατοπεδεύσας, τὸ κεί-
 μενον ὑπὲρ τῆς τῶν Πατραίων πόλεως, ἐδήλου πᾶ-
 σαν τὴν ἐπὶ τὸ Ῥίον καὶ τὴν ἐπὶ Αἴγιον κεκλιμένην
 χώραν.

30. Quum autem ineunte
 hieme in Macedoniam rex
 esset reversus, & Achæo-
 rum prætorem *Eperatum*
 miles quidem Achaicus con-
 temneret, mercenarius vero
 prorsus pro nihilo haberet:
 nemine imperio illius obe-
 diente, nullum erat ad de-
 fensionem finium præsidium
 paratum. Idcirco *Pyrrhias*,
 quem *Aetoli* ducem *Eleis*
 miserant, habens secum Ae-
 tolos ad mille trecentos, &
 mercenarios Eleorum, præ-

terea e civilibus Eleorum
 copiis pedites circiter mil-
 le, equites ducentos; ut in
 summa constaret illius exer-
 citus e tribus fere militum
 millibus; non solum Dy-
 mæorum & Pharæensium
 agros assidue populabatur,
 sed etiam Patraensium: ac
 tandem *Panachaicum mon-*
tem, qui vocatur, qui Pa-
 traensium urbi imminet, suo
 milite infidens, omnem cir-
 ca regionem, & qua Rhium,
 & qua Aegium spectat, va-
 stare,

εχώραν. Λοιπὸν αἱ μὲν πόλεις κακοπαθοῦσαι, καὶ
 μὴ τυγχάνουσαι βοηθείας, δυσχερῶς προσῆγον τὰς
 εἰσφοράς· οἱ δὲ στρατιῶται, τῶν ὀψωνίων παρελ-
 κομένων καὶ καθυστερούντων, τὸ παραπλήσιον
 ἐποιοῦν περὶ τὰς βοηθείας. ἐξ ἀμφοῖν δὲ τῆς
 τοιαύτης ἀνταποδόσεως γιγνομένης, ἐπὶ τὸ χεῖρον
 προῦβαινε τὰ πράγματα, καὶ τέλος διελύθη τὸ
 ξενικόν. πάντα δὲ ταῦτα συνέβαινε γίνεσθαι διὰ
 τὴν τοῦ προεστῶτος ἀδυναμίαν. Ἐν τοιαύτῃ δ' ὄν-
 των διαδέσει τῶν κατὰ τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ τῶν χρό-
 νων ἡδὴ καθηκόντων, Ἐπήρατος μὲν ἀπετίθετο τὴν
 ἀρχὴν, οἱ δ' Ἀχαιοὶ τῆς θερείας ἐναρξομένης, στρα-
 τηγὸν αὐτῶν Ἀρατον κατέστησαν τὸν πρεσβύτερον.
 Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐν τούτοις ἦν.
 Ἡμεῖς δὲ ἐπειδὴ, κατὰ τε τὴν τῶν χρόνων διάρκειαν,
 καὶ κατὰ τὴν τῶν πράξεων περιγραφὴν, ἀρμόζον-
 τα τόπον εἰλήφαμεν, μεταβάντες ἐπὶ τὰς κατὰ
 τὴν

A.V. 536.
 Iners
 prator
 Achao-
 rum Epe-
 ratus.

Aratus
 senior,
 prator
 Achao-
 rum.
 Ol. 140. 3.
 A.V. 537.

S 2

τὴν

XXX. 5. προσῆγον πρὸς τὰς εἰσφοράς Vnt. Flor. ut suspicatus erat
 Reiskius. 7. κατέστησαν. κατεστήσαντο πρεσβ. Flor.

flare, urereque. Itaque ci-
 vitates Achaicae, ab hoste
 vexatae, nec defensionis a suis,
 tributum jam ægre admo-
 dum conferebant: milites
 autem, quia prorogabantur
 ipsis stipendia, neque sua die
 praestabantur, quoties pro
 ferenda ope aliquo vocaban-
 tur, idem faciebant. Et
 quum utrique suam vicem
 hoc pacto ulciscerentur, quo-
 tidie ruere omnia in pejus:
 ac tandem, quod erat militis
 stipendiarii, dilabi. Omnia

autem hæc mala Achæis
 afferebat focors & imbecil-
 lum prætoris Eperati inge-
 nium. Hic erat Achaiaæ sta-
 tus, quando Eperatus anno
 circumactō magistratu abiit.
 Achæorum gens initio æsta-
 tis Aratum seniore cre-
 vit prætorem. Ac de re-
 bus quidem Europæ hæcte-
 nus. Nunc, quoniam & per
 temporum distinctionem, &
 per rerum gestarum aptam
 circumscriptionem, commo-
 dum nacti sumus locum; ad

RES

RES ASIAE. Ol. CXL. τὴν Ἀσίαν πράξεις, τὰς κατὰ τὴν αὐτὴν Ὀλυμπιάδα τοῖς προειρημένοις ἐπιτελεθεῖσας, αὐδὶς ὑπὲρ ἐκείνων ποιησόμεθα τὴν ἐξήγησιν.

XXXI. Bellum Antiochi & Ptolemaei de Cæle-Syria. Καὶ πρῶτον ἐπιχειρήσομεν δηλοῦν, κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν, τὸν ὑπὲρ Κοίλης Συρίας Ἀντιόχου καὶ Πτολεμαίου συστάντα πόλεμον· σαφῶς μὲν γινώσκοντες, ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, εἰς ὃν ἐλήξαμεν τῶν Ἑλληνικῶν, ὅσον οὐπω κεινέσθαι συνέβαινε καὶ πέρας λαμβάνειν αὐτόν· αἰρούμενοι δὲ τὴν τοιαύτην ἐπίστασιν καὶ διαίρεσιν τῆς ἐνεστώσης δι-

Instituti ratio in narrandis rebus Asiæ. γήσεως. Τοῦ μὲν γὰρ μὴ τῆς τῶν κατὰ μέρος καίρων ἀκριβείας διαμαρτάνειν τοὺς ἀκούοντας, ἱκανὴν τοῖς φιλομαθοῦσι πεπείσμεθα παρασκευάζειν ἐμπειρίαν, ἐκ τοῦ τὰς ἐκάστων ἀρχαῖς καὶ συντελείας παρσυπομιμνήσκειν, καθ' ὅποιους ἐγίγνοντο καιροὺς τῆς ὑποκειμένης Ὀλυμπιάδος καὶ τῶν Ἑλληνικῶν πρά-

XXXI. 2. ὅσον οὐπω. Abest vulgo ὅσον ab edd. 3. Τοῦ μὲν. Τοῦ μὲν γὰρ edd. cum Bav. Ang. & Regiis.

RES ASIAE, quæ eadem Olympiade cum rebus ante expositis contigerunt, oratione versa, de illis deinceps agemus.

31. Primum autem, sicut initio proposuimus, illud Bellum exponemus, quod pro Cæle-Syria Antiochus & Ptolemæus inter se gesserunt. Et si enim non fugit nos, bellum istud tempore illo, ad quod substitimus in enarrandis Græciæ rebus, fini suo atque exitui fuisse

proximum; consulto tamen institutionem hujusmodi ac divisionem instantis narrationis fecimus. Nam ut lectores in exacta notitia temporis, quo res quæque per partes sunt actæ, non fallantur, satis abunde instruere illos putamus, dum & initio & in fine uniuscujusque rei gestæ monemus in transitu, quemnam ad annum hujus Olympiadis, in qua versamur, pertineat, & quidnam eodem tempore in Græcia

ἡ πράξις. Τὸ δ' εὐπαρακολούθητον καὶ σαφὴ γί-
 γνεσθαι τὴν διήγησιν· οὐδὲν ἀναγκαιότερον ἐπὶ ταύ-
 τῃ τῆς Ὀλυμπιάδος ἡγούμεθα εἶναι, τοῦ μὴ συμ-
 πλέκειν ἀλλήλαις τὰς πράξεις, ἀλλὰ χωρίζειν καὶ
 διαμερεῖν αὐτάς, καθόσον ἐστὶ δυνατόν· μέχρις ἂν
 ἐπὶ τὰς ἐξῆς Ὀλυμπιάδας ἔλθόντες, κατ' ἔτος ἀρ-
 χόμεθα γράφειν τὰς κατάλληλα γενομένας πρά-
 ξεις. Ἐπεὶ γὰρ οὐ τινα, τὰ δὲ παρὰ πᾶσι γεγο-
 νότα γράφειν προηγήμεθα, καὶ σχεδόν, ὥς εἰπὲν,
 μεγίστη τῶν προγεγονότων ἐπιβολὴ κεχρημέθα τῆς
 ἱστορίας, καθάπερ καὶ πρότερόν που δεδηλώκαμεν·
 τῶν δ' ἂν εἴη, μεγίστην ἡμᾶς ποιεῖσθαι πρόνοιαν καὶ
 τοῦ χειρισμοῦ καὶ τῆς οἰκονομίας, ἵνα καὶ κατὰ μέ-
 ρος καὶ καθόλου σαφὲς τὸ σύνταγμα γίγηται τῆς
 ἱστορίας. Διὸ καὶ νῦν βραχὺ προαναδραμόν-

S 3

τες

4. Τὸ δ' εὐπαρακ. Sic veteres libri omnes. Τῷ δ' εὐπαρακ. Reg. B.
 Πρὸς δὲ τὸ εὐπαρακ. Casaub. ex conject.

cia fit gestum. Quod ad
 hoc vero attinet, ut facilis
 intellectu per se & perspi-
 cua sit cujusque rei gestæ
 narratio: nihil magis ne-
 cessarium in hac Olympiade
 duximus, quam ut res in
 illa gestas ne misceremus,
 sed, quatenus fieri posset,
 separaremus atque distinge-
 remus; donec ad sequentes
 Olympiades fuerit ventum:
 quarum quidem res gestas,
 ut quæque illarum, variis
 locis actæ, ratione tempo-
 ris inter se congruent, in
 annos singulos digeremus.

Nam qui non aliquam par-
 tem separatim, verum omnia
 simul, quæ ubique locorum
 fuere gesta, perscribere in-
 stituerimus; &, quod jam
 alicubi antea dicebamus,
 majus Historiæ opus, quam
 fere hætenus quisquam sus-
 cipere sit ausus, ipsi susce-
 perimus; præcipua videli-
 cet adhibenda nobis cura
 fuerit. quo sic omnia ordi-
 nentur atque distribuuntur,
 ut & universa scriptio operis
 nostri & singulæ illius par-
 tes perspicuam explicatio-
 nem habeant. Quare etiam
 nunc

Ol. 140. *τες περὶ τῆς Ἀντιόχου καὶ Πτολεμαίου βασιλείας, πειράσόμεθα λαμβάνειν ἀρχὰς ὁμολογουμένας καὶ γνωριζόμενας περὶ τῶν λέγεσθαι μελλόντων, ὅπερ ἐστὶ πάντων ἀναγκαϊότατον.*

XXXII. *Οἱ μὲν γὰρ ἀρχαῖοι τὴν ἀρχὴν ἥμισυ τοῦ παν-*
τός εἶναι φάσκοντες, μεγίστην παρῆνον ποιῆσαι
σπουδὴν ἐν ἐκάστοις ὑπὲρ τοῦ καλῶς ἀρξάσθαι.
δοκούντες δὲ λέγειν ὑπερβολικῶς, ἐλαπύστερόν μοι
φαίνονται τῆς ἀληθείας εἰρηκέναι. Θαρσύν γὰρ ἂν
τις εἴποι, οὐχ ἥμισυ τὴν ἀρχὴν εἶναι τοῦ παντός,
ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ τέλος διατείνειν. Πῶς γὰρ ἀρ-
ξάσθαι τινος καλῶς οἶόν τε, μὴ προσπεριλαβόντα
τῷ νῶ τὴν συντέλειαν τῆς ἐπιβολῆς, μηδὲ γινώσκον-
τα, ποῦ, καὶ πρὸς τί, καὶ τίνος χάριν ἐπιβάλλεται
τοῦτο ποιῆν; πῶς δὲ πάλιν οἶόν τε συγκεφαλαιώ-
σασθαι πράγματα δεόντως, μὴ συναναφέροντα τὴν
ἀρχὴν,

Princi-
pium, di-
midium
Totius.

Princi-
pium,
plus
quam di-
midium
Totius.

nunc pauca de regno Antiochi & Ptolemæi altius paulo repetentes, confessum notumque omnibus principium sequentis narrationis conabimurprehendere. Id enim cum primis necessarium est.

32. Enimvero cum dicebant veteres, *Principium esse dimidium totius*; hoc nimirum docere nos voluerunt, *in quacumque re, quam suscipias, plurimum operæ esse ponendum, ut illam recte inchoes*. Qui quum videantur rei veritatem ita dicendo excessisse, meo iudicio minus

quam par erat dixerunt. Merito liquidem non vereatur aliquis confirmare, principium non solum esse dimidium totius, sed ad ipsum quoque operis finem pertinere. Nam quomodo aliquis recte ullum opus incipiet, qui summam illius non fuerit animo complexus? aut qui non apud se statuerit, unde, quorsum, & cuius rei gratia opus illud ordiatur? Aut rursus, quomodo rerum expositarum summam in extremo recte aliquis colliget, qui prima cum ultimis non composuerit, ut sciat unde,

ἀρχὴν, πόθεν ἢ πῶς ἢ διὰ τί πρὸς τὰς ἐνεστῶσας Ol. 140.
 σαφῆνται πράξεις; Διόπερ οὐχ ὥς ἕως τοῦ μέσου
 νομίζοντας διατείνειν τὰς ἀρχαίς, ἀλλ' ἕως τοῦ τέ-
 λους, πλείστην περὶ ταύτας ποιητέον σπουδὴν, καὶ
 τοὺς λέγοντας καὶ τοὺς ἀκούοντας περὶ τῶν ὅλων.
 ὃ δὴ καὶ νῦν ἡμεῖς πειρασόμεθα ποιῆν.

Καί τοι γ' οὐκ ἀγνοῶ, διότι καὶ πλείους ἕτεροι XXXII. Ante Po-
 taw συγγραφέων τὴν αὐτὴν ἐμοὶ προῖνται Φωνήν, lyb. solus
 φάσκοντες τὰ καθόλου γράφειν, καὶ μεγίστην τῶν Ephorus
 ἀπρογεγονότων ἐπιβεβληῖσθαι πραγματείαν· περὶ ὧν Histo-
 ἐγὼ, παραιτησάμενος Ἐφορον, τὸν πρῶτον καὶ μό- riam Uni-
 νον ἐπιβεβλημένον τὰ καθόλου γράφειν, τὸ μὲν versalem
 πλείω λέγειν ἢ μνημονεύειν τινὸς τῶν ἄλλων ἐπ' ὀνό- scriptis.
 ματος παρήσω. μέχρι δὲ τούτου μνηθῆσομαι, διότι
 τῶν κατ' ἡμᾶς τινες γραφόντων ἱστορίαν, ἐν τρισὶν

S 4

ἢ τέτ-

XXXII. 4. πῶς ἢ διὰ τί. πῶς καὶ διὰ τί edd. 5. ὥς ἕως, Abest
 ἕως a Vat. Flor. Vrb. Ibid. νομίζοντας. νομίζοντες Vrb. & Aug.
 a pr. manu.

XXXIII. 1. Καί τοι γ' οὐκ. Abest vulgo particula γε. 3. μνηθῆ-
 σομαι. μεμνησόμεθα Bav. Aug. Reg. A. μνησόμεθα Vrb.

unde, quomodo, & quas ob
 causas ad illa extrema per-
 venerit? Qui igitur histo-
 riam universalem aut scribe-
 re aut legere cogitant, his
 praecipua cura circa princi-
 pia est adhibenda: persua-
 sis, non ad dimidium operis
 dumtaxat, verum etiam ad
 ejusdem finem ultimum illa
 pertinere. Id quod & nos pro
 virili facere ipsi conabimur.
 33. Quamquam haud clam-
 me est, plerosque rerum ge-
 starum Scriptores idem me-
 cum dicere; universalem ni-

mirum scribere se historiam;
 & majus a se opus esse susce-
 ptum, quam fuerit unquam
 ab ullo e prioribus. De qui-
 bus ego scriptoribus si, velut
 e turba ceterorum, unum
 Ephorum exemero, qui pri-
 mus & solus ad scriptionem
 universalis historiae animum
 appulit, plura hic dicere, aut
 quemquam illorum nomina-
 tim perstringere, superfede-
 bo. Tantum dicam, existi-
 tis memoria nostra nonnul-
 los, ex iis qui res gestas po-
 steris tradere sunt aggressi,
 qui

Ol. 140. ἢ τέτταρσιν ἐξηγησάμενοι σελίσιν ἡμῖν τὸν Ῥωμαίων καὶ Καρχηδονίων πόλεμον, φασὶ τὰ καθόλου γρά-
 φειν. Καί τοι, διότι πλείσται μὲν καὶ μέγιστα τέ-
 τε περὶ τε τὴν Ἰβηρίαν καὶ Λιβύην, ἔτι δὲ τὴν Σι-
 κελίαν καὶ Ἰταλίαν ἐπετελέωθσαν πράξεις, ἐπιφα-
 νέστατος δὲ καὶ πολυχρονιώτατος ὁ κατ' Ἀννίβαν
 πόλεμος γέγονε πλὴν τοῦ περὶ Σικελίαν, πάντες δὲ
 ἠναγκάσθημεν πρὸς αὐτὸν ἀποβλέπειν διὰ τὸ μέγε-
 θος, δεδιότες τὴν συντέλειαν τῶν ἀποβησομένων,
 τίς οὕτως ἐστὶν ἀδαής, ὃς οὐκ οἶδεν; Ἀλλ' ἐνίοι τῶν
 πραγματευομένων, οὐδὲ ἐφ' ὅσον οἱ τὰ κατὰ και-
 ροὺς ἐν ταῖς χρονογραφίαις ὑπομνηματιζόμενοι πολι-
 τικῶς εἰς τοὺς τοίχους, οὐδ' ἐπὶ τοσοῦτον μνησθέντες,
 πάσας φασὶ τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Βαίβαρον
 περιει-

Annales
tempo-
rum, in
parieti-
bus de-
scripti.

3. ἐν τρισὶν ἢ τέτταρσι σελιδίοις ἡμῖν ἐξηγησάμενοι edd. cum uno
 Bau. σελίσιν cum cinctufl. pro σελίσιν dant Vat. & Vrb. 4. πάν-
 τες δὲ ἠναγχ. Sc. πάντες δὲ εἰς αὐτὸν ἠναγκάσθημεν προσapo-
 βλέπειν Aug. 5. χρονογραφίας Vat. Flor. Vrb. χρωματο-
 γραφίας edd. cum ceteris codd.

qui tribus quatuorve pagel-
 lis Romanorum & Carthagi-
 nensium bellum complexi,
orbis terrarum res peragere
se jactarent. Atqui tempo-
 ribus illis plurima maxima-
 que facinora per Hispaniam,
 Africam, item Siciliam atque
 Italiam fuisse edita, bellum-
 que Hannibalicum & famæ
 celebritate, & temporis lon-
 ginitate, alia omnia supe-
 rasse, primo Punico exce-
 pto, quo de Sicilia certatum
 est; tanti denique momenti
 bellum hoc fuisse, ut, me-

tuentibus cunctis quorsum
 tandem illud evaderet, men-
 tes omnium nostrum in se
 converteret: hæc, inquam,
 omnia, quis adeo rudis at-
 que imperitus est, quin sciat?
 Non desunt tamen ex ista-
 rum rerum Scriptoribus, qui,
 quum ista ne in tantum qui-
 dem persecuti sint, quantum
 ab his fieri solet, qui rerum
 subinde gestarum *annales in*
domorum parietibus popula-
 ri ratione *describunt*, tamen
 omnia se profitentur esse
 complexos, quæ aut apud
 Græcos,

ἐπεριελήφεναι πράξεις. Τούτου δ' ἐστὶν αἶτιον, ὅτι ^{Ol. 140.}
 τὸ μὲν τῷ λόγῳ τῶν μεγίστων ἔργων ἀντιποιήσα-
 δαι, τελείως ἐστὶ βράδιον· τὸ δὲ τοῖς πράγμασιν
 τεφικέσθαι τινὸς τῶν καλῶν, οὐκ εὐμαρές. διὸ καὶ τὸ
 μὲν ἐν μέσῳ κεῖται, καὶ πᾶσι κοινόν, ὡς ἔπος εἰπεῖν,
 τοῖς μόνον τολμᾶν δυναμένοις ὑπάρχει· τὸ δὲ καὶ
 λίαν ἐστὶ σπάνιον, καὶ σπανίοις συνεξέδραμε κατὰ
 τὸν βίον. Ταῦτα μὲν οὖν προήχθην εἰπεῖν, χάριν
 τῆς ἀλαζονείας τῶν ὑπερηφανούντων ἑαυτοὺς καὶ
 τὰς ἰδίας πραγματείας. Ἐπὶ δὲ τὴν ἀρχὴν ἐπάνει-
 μι τῆς ἑμαυτοῦ προθέσεως.

Ὡς γάρ θάττον Πτολεμαῖος ὁ κληθεὶς Φίλο- ^{XXXIV.}
 πάτωρ, μεταλλάξαντος τοῦ πατρὸς, ἐπανελόμενος ^{Prole-}
 τὸν ἀδελφὸν Μάγαν, καὶ τοὺς τούτῳ συνεργούντας, ^{maus}
 ἀπαρέλαβε τὴν τῆς Αἰγύπτου δυναστείαν· νομίσας, ^{Philopa-}
 τῶν μὲν οἰκείων φόβων ἀπολελῦσθαι δι' αὐτοῦ, καὶ ^{tor, rex}
^{Aegypti.}
^{Ol. 139.2.}
^{A.V. 532.}

S 5

διὰ

6. Τούτου. Τοῦτο δ' ἐστὶν *Vat. Flor. Vrb.* 8. ἑαυτοὺς καὶ τὰς.
 ἑαυτοὺς κατὰ τὰς *editio Hervag.* 8. *seqq. cum uno cod. Aug.* εἰς
 αὐτοὺς *malim cum Reiskio pro ἑαυτοὺς.*

Græcos, aut apud barbaros
 acciderint. Est autem hu-
 jus rei caussa, quod, maxi-
 ma quæque operum verbis
 quidem aggredi, fane quam
 facillimum est; at factis &
 re ipsa præclarum aliquod
 inceptum exsequi, difficile.
 Quamobrem, illud quidem,
 ut in medio positum, com-
 mune est omnibus, qui mo-
 do audere voluerint: hoc
 vero adprime arduum ac ra-
 rum est, & paucis ex omni
 numero mortalium contin-
 git. Ad hæc igitur dicen-

da me impulit illorum ja-
 stantia, qui de se suisque
 operibus nimis magnifice
 prædicant. Nunc illa de
 quibus dicere institui, per-
 gam ordiri.

34. PTOLEMAEVS,
 cognomento *Philopator*, post
 obitum patris, occiso fratre
Maga, & qui ejus sectam
 sequebantur, Aegypti domi-
 natum suscepit. Qui qui-
 dem ita existimabat; a do-
 mesticorum quidem metu
 ipsum semet opera sua, &
 eorum

Ol. 139.2. διὰ τῆς προειρημένης πράξεως· τῶν δ' ἐκτὸς κινδύ-
νων ἀπηλλάχθαι διὰ τὴν τύχην, Ἀντιγόνου μὲν καὶ
Σελεύκου μετηλλαχόντων, Ἀντιόχου δὲ καὶ Φιλίπ-
που, τῶν διαδεδεγμένων ταῖς ἀρχαῖς, παντάπασι
νέων καὶ μονονοῦ παίδων ὑπαρχόντων· καταπιστεύ-
σας διὰ ταῦτα τοῖς παροῦσι καιροῖς, πανηγυρικώ-
τερον διῆγε τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν. ἀνεπίστατον μὲν⁴
καὶ δυσέντευκτον αὐτὸν παρασκευάζων τοῖς περὶ
τὴν αὐλήν, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τὰ κατὰ τὴν Αἴ-
γυπτον χειρίζουσιν· ὀλίγων δὲ καὶ ῥάθυμον ὑπο-
δεικνύων τοῖς ἐπὶ τῶν ἔξω πραγμάτων διατεταγμέ-

Res ex-vois· ὑπὲρ ὧν οἱ πρότεροι οὐκ ἐλάττω, μείζω δ' ἵ-
ternas fe-ἐποιοῦντο σπουδὴν, ἢ περὶ τῆς κατ' αὐτὴν τὴν Αἴ-
dulo cu-ἐγυπτον δυναστείας. Τοιγαροῦν ἐπέκειντο μὲν τοῖς⁶
raverant γυπτον δυναστείας. Τοιγαροῦν ἐπέκειντο μὲν τοῖς⁶
reges Ae-τῆς Συρίας βασιλεῦσι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θά-
gypti. λατλαν, Κόιλης Συρίας καὶ Κύπρου βασιλεύοντες·
παρέ-

XXXIV. 6. βασιλεύοντες. κυριεύοντες Vat. Flor. Aug. Reg. A. 5
ova cod. Bav.

eorum quos diximus cæde,
liberasse; ab exteris vero
ne periculum ullum haberet
metuendum, a fortuna esse
provisum: quippe *Antigono*
& *Seleuco* extinctis, regna-
re nunc in eorum locum *Antiochum*
& *Philippum*, am-
bos juvenes admodum, &
tantum non pueros. Igitur
fortunæ suæ præsentī pro-
pter illas, quas diximus,
causas confisus, sic regnum
suum administrabat, quasi
continuos ludos agitare.

Et cum aulicis suis, tum

ceteris qui rebus in Aegy-
pto præerant, incuriosum se
omnium, & difficilem adi-
tu, præbebat: negligentem
vero & socordem illis se
ostendebat, qui extra Aegy-
ptum præfecturas curabant;
quum priores reges non mi-
nori curæ, quin imo majori,
quam Aegyptum ipsam,
suumque in ea imperium, res
externas habuissent. Nam
Cœle-Syriæ & Cypri regna
quum tenerent, Syriæ regi-
bus terra marique immine-
bant. Et, quum clarissimas
urbes

παρέκειντο δὲ τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν δυνάσταις, Ἀ. V. 532.
 ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς νήσοις· δεσπόζοντες τῶν ἐπιφανέ-
 στάτων πόλεων καὶ τόπων καὶ λιμένων κατὰ πᾶ-
 σαν τὴν παραλίαν ἀπὸ Παμφυλίας ἕως Ἑλλησπόν-
 του, καὶ τῶν κατὰ Λυσιμάχειαν τόπων. ἐφ' ἡδρευν
 δὲ τοῖς ἐν τῇ Θρακίᾳ καὶ τοῖς ἐν Μακεδονίᾳ πράγ-
 μασι, τῶν κατ' Αἴνον καὶ Μαρώνειαν καὶ πορθέω-
 ρον ἔτι πόλεων κυριεύοντες. καὶ τῷ τοιούτῳ τρόπῳ
 μακρὰν ἐκτετακότες τὰς χεῖρας, καὶ προβεβλη-
 μένοι πρὸ αὐτῶν ἐκ πολλοῦ τὰς δυναστείας, οὐδέ-
 ποτε περὶ τῆς κατ' Αἴγυπτον ἡγωνίαν ἀρχῆς. διό
 καὶ τὴν σπουδὴν εἰκότως μεγάλην ἐποιούντο περὶ
 τῶν ἔξω πραγμάτων. Ὁ δὲ προειρημένος βασιλεὺς
 ὀλιγώρως ἕκαστα τούτων χειρίζων διὰ τοὺς ἀπρε-
 πῆς ἔρωτας, καὶ τὰς ἀλόγους καὶ συνεχεῖς μέθας,
 εἰκότως ἐν πάντῳ βραχεὶ χρόνῳ καὶ τῆς ψυχῆς ἁμα-
 ρτίας καὶ τῆς ἀρχῆς ἐπιβούλους εὗρε καὶ πλείους. ὧν ἐγένε-
 νετο πρῶτος Κλεομένης ὁ Σπαρτιάτης.

Omnia
negligit
Ptole-
maeus
Philopa-
tor.

Οὗτος

7. Λυσιμάχειαν. Λυσιμαχίαν Vat. Flor. Aug. Reg. A.

urbes opportunissimaque lo-
 ca per omnem oram a Pam-
 phylia ad Hellespontum in
 potestate sua haberent, Ly-
 simachiae item vicinum tra-
 ctum obtinerent; Asiae re-
 gulos, ipsasque insulas ex
 proximo observabant. Thra-
 ciae denique ac Macedoniae
 rebus velut ex insidiis inha-
 bant; Aeno, Maronea, &
 ulterioribus etiam urbibus
 potientes. Atque hoc pacto
 porrectis in longinqua ma-
 nibus, quum externis hisce
 tot principatibus velut obje-

cto scuto tegerentur, de im-
 perio Aegypti nullam um-
 quam sollicitudinem habue-
 rant. Quare merito magnae
 illis curae erant res extra
 Aegyptum. Quas rex hic,
 de quo loquimur, quum suf-
 fere deque haberet, dum fœ-
 dis amoribus & insanis con-
 tinuisque potationibus in-
 dulget; mirari debet nemo,
 si multos brevi tempore,
 qua vitae, qua regni, insidia-
 tores invenit. Primus au-
 tem horum omnium Sparta-
 nus fuit Cleomenes.

35. Hic

XXXV. Οὗτος γὰρ, ἕως μὲν ὁ προσαγορευόμενος Εὐερ-
 Cleome- γέτης ἔζη, πρὸς ὃν ἐποιήσατο τὴν κοινωνίαν τῶν
 nes Ale- πρᾶγμάτων καὶ ταῖς πίστει, ἦγε τὴν ἡσυχίαν.
 xandria. 139. 2^{sq.} πεπεισμένος αἰεὶ, δι' ἐκείνου τεύξεσθαι τῆς καθηκού-
 A. V. 532^{sq.} σης ἐπικουρίας, εἰς τὸ τὴν πατρώαν ἀνακτήσασθαι
 βασιλείαν. ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος μὲν μετήλλαξε, προήκει δ' 2
 ὁ χρόνος, οἱ δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα καιροὶ μονοῦν
 ἐπ' ὀνόματος ἐκάλουν τὸν Κλεομένην, μετηλλαχὸς
 μὲν Ἀντιγόνου, πολεμουμένων δὲ τῶν Ἀχαιῶν, κοι-
 νωνούντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων Αἰτωλοῖς τῆς πρὸς
 Ἀχαιοὺς καὶ Μακεδόνας ἀπεχθείας κατὰ τὴν ἐξ
 ἀρχῆς ἐπιβολὴν καὶ πρόθεσιν τὴν Κλεομένους· τό-3
 τε δὴ καὶ μᾶλλον ἠναγκάζετο σπεύδειν καὶ φιλοτι-
 μέσθαι περὶ τῆς ἐξ Ἀλεξανδρείας ἀπαλλαγῆς.

Cleome- Διόπερ τὸ μὲν πρῶτον ἐντεύξεις ἐποιεῖτο, παρακα-4
 nem ne- λῶν, μετὰ χορηγίας τῆς καθηκούσης καὶ δυνάμεως
 gligit Ptole- αὐτὸν ἐκπέμψαι· μετὰ δὲ ταῦτα, παρακούμενος,5
 mæus. ἡξίου

XXXV. 2. μονοῦν. μονοῦ καὶ ἐπ' ὀνόμ. edd. cum aliis. Ibid.
 πρόθεσιν τὴν Κλεομ. πρόθ. τοῦ Κλ. edd. ex Bav.

35. Hic vir, quamdiu Pto-
 lemæus Evergeta vivebat,
 quocum societatem & foedus
 acceperat, nihil movit; quod
 semper speraret idonea se
 ab illo auxilia impetraturum
 ad regnum paternum recu-
 perandum. Sed postquam
 ille quidem obierat, tempo-
 ra autem currebant, & re-
 rum in Græcia status tantum
 non ipso nomine Cleomenem
 vocabat: mortuus namque
 erat Antigonos, & Achæi
 bello distinebantur: quod-

que inde a principio propo-
 situm habuerat & perficere
 studuerat Cleomenes, Ae-
 toli Lacedæmoniis juncti
 communi jam odio Achæos
 & Macedones persequeban-
 tur: tum vero magis etiam
 cogebatur Cleomenes omni
 studio atque animi conten-
 tione suum ab Alexandria
 discessum urgere. Regem
 igitur adire primo, hortari-
 que, ut rebus necessariis ac
 milite instructum se dimit-
 tat: deinde, quum negligenter

ἡξίου μετὰ δεήσεως, μόνον αὐτὸν ἀπολύσαι μετὰ
 τῶν ἰδίων οἰκετῶν· τοὺς γὰρ καιροὺς ἱκανὰς ὑπο-
 δεικνύειν ἀφορμαὶς αὐτῷ πρὸς τὸ καδικέσθαι τῆς πα-
 τρώας ἀρχῆς. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς οὐτ' ἐφιστά-
 νων οὐδενὶ τῶν τοιούτων, οὔτε προνοούμενος τοῦ μέλ-
 λοντος διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας, εὐήθως καὶ
 τάλόγως αἰεὶ παρέθηκε τοῦ Κλεομένου. Οἱ δὲ περὶ
 τὸν Σωσίβιον, (οὗτος γὰρ μάλιστα τότε προεστά-
 τει τῶν πραγμάτων) συνεδρεύσαντες, τοιαύτας τι-
 νὰς ἐποίησαντο περὶ αὐτοῦ διαλήψεις· μετὰ μὲν
 γὰρ στόλου καὶ χρηγίας ἐκπέμπειν αὐτὸν οὐκ ἔκρι-
 νον, καταφρονούντες τῶν ἔξω πραγμάτων, διὰ τὸ
 μετηλλαχέναι τὸν Ἀντίγονον, καὶ νομίζειν μάταιον
 αὐτοῖς ἔσεσθαι τὴν εἰς ταῦτα δαπάνην. πρὸς δὲ τού-
 τοις ἡγωνίαν, μή ποτε, μετηλλαχότος μὲν Ἀντιγό-
 νου, τῶν δὲ λοιπῶν μηδενὸς ὑπάρχοντος ἀντιπάλου,
 ταχέως ἀκονιτὶ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα ποιησάμενος
 ὑπ'

A. V.
532 sq.

Sosibius,
princeps
minister
Ptole-
maei.

Suspe-
ctum ha-
bet Cleo-
menem.

6. ἐφιστάνων οὐδενί. Veteres libri omnes ἐφιστάνων ἐν οὐδενί, quod placuit Reiskio.

ter audiretur, precibus etiam
 atque etiam contendere, quo
 abundi sibi cum sua dimit-
 tat familia veniam daret:
 ipsa namque tempora satis
 luculentas sibi regni patrii
 recipiendi occasiones suppeditare.
 Et rex quidem nulli
 ferio negotio attendens, fu-
 turique parum providus ob
 jam expositas causas, pro
 cetera fatuitate atque stulti-
 tia sua verborum Cleomenis
 rationem nullam habebat.
 Sosibius vero, cujus erat
 tum in eo regno summa au-

toritas, coacto amicorum
 concilio, de Cleomene ita
 statuit: cum classe & pecu-
 nia ac commeatu nequaquam
 esse illum emittendum. Nam
 quia fato functus erat Anti-
 gonus, res externas negli-
 gebant: &, omnem ejusmo-
 di sumtum frustra factum
 iri, autumabant. Præterea
 sollicitudo hæc eos angebat,
 ne forte, quum sublato An-
 tigono nemo jam superesset
 adversarius, Cleomenes ipse,
 universa Græcia celeriter ac
 nullo prope certamine in po-
 testa-

Olymp. ὑπ' αὐτὸν, βαρεὺς καὶ φοβερός αὐτὸς ὁ Κλεομένης
 139. 2 sq. Cleome- ανταγωνιστῆς σφίσι γένηται· τεθραμμένος μὲν ὑπ' 10
 nes suspe- αὐγὰς αὐτῶν τὰ πρᾶγματα, κατεγνωκῶς δὲ τοῦ
 ctus Ale- xandriæ. βασιλέως, θεωρῶν δὲ πολλὰ τὰ παρακρεμαίμενα
 μέρη καὶ μακρὰν ἀπεσπασμένα τῆς βασιλείας, καὶ
 πολλαὶς ἀφορμαῖς ἔχοντα πρὸς πραγμάτων λόγον.
 Καὶ γὰρ νῆες ἐν τοῖς κατὰ Σάμον ἦσαν τόποις οὐκ
 ὀλίγα· καὶ στρατιωτῶν πλῆθος ἐν τοῖς κατ' Ἐφε-
 σον. Δι' αὐτὴν μὲν οὖν τὴν ἐπιβολήν, ὥστ' ἐκ- 11
 πέμπειν αὐτὸν μετὰ χορηγίας, ἀπεδοκίμασαν, διὰ
 τὰς προειρημένας αἰτίας· τό γε μὴν, ὀλιγορῆσαν-
 τας ἄνδρα τοιοῦτον, ἔξαποστῆλαι, πρόδηλον ἔχθρον
 καὶ πολέμιον, οὐδαμῶς ἡγούντο σφίσι συμφέρειν.
 λοιπὸν ἦν, ἄκοντα κατέχειν. τοῦτο δ' αὐτόθεν καὶ 13
 χωρὶς λόγου πάντες μὲν ἀπεδοκίμαζον, οὐκ ἀσφα-
 λές νομίζοντες εἶναι λέοντι καὶ προβάτοις ὁμοῦ ποιῆ-
 δαι

9. ὑπ' αὐτὸν. ὕφ' αὐτὸν Vat. Flor. Ibid. αὐτὸς ὁ Κλεομ. ex
 Reiskii conject. posui. αὐτοῖς editio Hervag. & seqq. cum Aug. &
 aliis codd. Pronomen plane abest a Bav. 11. νῆες. ναὺς Vat. Flor.
 Aug. Reg. A. 12. Δι' αὐτὴν scripsi cum Reiskio, pro διὰ quod erat in
 libris.

testatem redacta, gravis &
 metuendus ipsis inciperet esse
 adversarius: qui præsertim
 Aegyptiaci regni statum in
 clara luce, quod ajunt, spe-
 ctasset, regemque contemne-
 ret ad hæc, qui sciret, mul-
 tas esse ejus regni, ut ita di-
 cam, lacrimas, longe summo-
 tas, quæ rerum gerendarum
 occasiones præclaras dare
 possent. Nam & naves in
 Samo erant non paucæ: &
 militum ingens Ephesi nu-
 merus. Igitur, propter hæc

modo expositas causas, con-
 filium dimittendi Cleomenem
 cum necessario apparatu, im-
 probarunt: at rursus, virum
 tantum adeo contemtim ha-
 bitum dimittere, inimicum
 certum atque hostem, ne-
 quaquam e re sua esse judi-
 cabant. Quamobrem illud
 supererat, ut invitum reti-
 nerent. Id vero statim ac
 sine longiore deliberatione
 cum ceteri omnes improba-
 bant; qui periculosum reban-
 tur esse, leonem & pecudes
 in

θαί τὴν ἑπαυλιν· μάλιστα δὲ τοῦτο τὸ μέρος ὁ Σω-
σίβιος ὑφεωρᾶτο, διὰ τινά τοιαύτην αἰτίαν.

A. V.
532 sq.

Καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἐγίγνοντο περὶ τὴν ἀναίρε-
σιν τοῦ Μάγα καὶ τῆς Βερενίκης, ἀγωνιῶτες μή-
διασφαλῶσι τῆς ἐπιβολῆς, καὶ μάλιστα διὰ τὴν
Βερενίκης τόλμαν, ἠναγκάζοντο πάντας αἰκάλλειν
τοὺς περὶ τὴν αὐλήν, καὶ πᾶσιν ὑπογράφειν ἐλπί-
δας, εἰάν κατὰ λόγον αὐτοῖς χωρήσῃ τὰ πράγματα.
τότε δὴ κατανοῶν ὁ Σωσίβιος τὸν Κλεομένην, δεόμε-
νον μὲν τῆς ἐκ τῶν βασιλέων ἐπικουρίας, ἔχοντα δὲ
γνώμην καὶ πραγμάτων ἀληθινῶν ἔννοιαν· ὑπογρά-
φῳ αὐτῷ μεγάλας ἐλπίδας, ἅμα συμμετέδωκε τῆς
ἐπιβολῆς. θεωρῶν δὲ αὐτὸν ὁ Κλεομένης ἐξεπτοημέ-
νον, καὶ μάλιστα δεδιότα τοὺς ξένους καὶ μισοφό-
ρους, θαρρύνει παρεκάλει· τοὺς γὰρ μισοφόρους
βλάψειν μὲν αὐτὸν οὐδὲν, ὠφελήσειν δ' ὑπισχνεῖτο.

Μάλλον

XXXVI. I. αἰκάλλειν. Vulgo ἐγκαλεῖν.

in eodem stabulo continere:
tum vero Sosibius præ cete-
ris eam rem suspectam ha-
bebat; idque ob hujuscemo-
di causam.

36. Quo tempore super
cæde Magæ ac Berenicæ de-
liberabatur; anxii ac sollici-
ti, ne forte, propter Bere-
nicæ potissimum audaciam,
id inceptum frustra esset,
coacti sunt auctores ejus
consilii, ministros aulicos
blanditiis delinire, magno-
rum spem commodorum
omnibus ostendentes, si ex

voto res ipsis succederet.
Eo igitur tempore animad-
vertens Sosibius, Cleome-
nem, qui regum auxilio, in-
digebat, singulari prudentia
& vero usu rerum pollere,
magna pollicitans, partici-
pem consilii eum facit.
Cleomenes, cernens homi-
nem præ timore attonitum,
& a peregrino potissimum
conductitioque milite male
metuentem, bono animo esse
illum jubet: ac, mercenarios
nihil quidquam ipsi nocituros,
imo potius auxilio futuros,
ipondet.

Olymp. Μᾶλλον δ' αὐτοῦ θαυμάσαντος τὴν ἐπαγγελίαν
 139. 2 sq. οὐχ ὀρέσας, ἔφη, διότι σχεδὸν εἰς τρισχιλίουσιν
 A. V. ἀπὸ Πελοποννήσου ξένοι, καὶ Κρήτες εἰς χιλίους;
 532 sq. Cleome- οἷς ἐὰν νεύσωμεν ἡμεῖς μόνον, ἐτοίμως ὑπουργήσουσι
 nes suspe- οἷς ἐὰν νεύσωμεν ἡμεῖς μόνον, ἐτοίμως ὑπουργήσουσι
 ctus Ale- πάντες. τούτων δὲ συστραφέντων, τίνας ἀγωνιάς;
 xandriæ. ἢ δῆλον, ἔφη, τοὺς ἀπὸ Συρίας καὶ Καρίας στρα-
 τιώτας; Τότε μὲν οὖν ἡδέως ὁ Σωσίβιος ἀκούσας
 ταῦτα, διπλασίως ἐπεβρώθη πρὸς τὴν κατὰ τῆς
 Βερενίκης πρᾶξιν. Μετὰ δὲ ταῦτα, θεωρῶν τὴν
 τοῦ βασιλέως βραδυμίαν, αἰετὸν τὸν λόγον ἀνενεούτο,
 καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν τε τοῦ Κλεομένουσιν τόλμην
 ἐλάμβανε, καὶ τὴν τῶν ξένων πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν.
 Διὸ καὶ τότε μάλιστα παρέστησε τῷ τε βασιλεῖ
 καὶ τοῖς φίλοις ὁρμὴν οὗτος εἰς τὸ προκαταλαβε-
 ῖν καὶ συγκλεῖσαι τὸν Κλεομένην. πρὸς δὲ τὴν
 ἐπίνοιαν ταύτην, ἐχρήσατο συνεργήματι τοιούτω
 τινί.

Νικα-

spondet. Mirante adhuc im-
 pensus dictum istud Sosibio;
 non vides, subicit Cleome-
 nes, inter mercenarios tria
 propemodum millia merere
 Peloponnesiorum, Cretenses
 ad mille? quibus ego si vel
 nutu signum dederō, ad omnia
 quæ voluero exsequenda præ-
 sto erunt. Hi si manu facta
 a te steterint, ecquos metuis?
 Syriaci, credo, aut e Caria
 te terrent milites. Et tum
 quidem lubenter hæc audi-
 verat Sosibius: eumque ista
 verba duplo animosiores ad
 cædem Berenicæ reddide-

runt. At postea, quoties
 regis socordiam considera-
 bat, semper illi in memo-
 riam ille sermo redibat; ju-
 giterque ob oculos ei versa-
 batur Cleomenis audacia, &
 stipendiariorum erga ipsum
 benevolentia. Hic igitur
 potissimum tempore illo &
 regi & amicis ejus stimulos
 admovebat, ut Cleomenem,
 prius quam evaderet, com-
 prehenderent, & includerent.
 Atque hoc moliens Sosibius,
 occasione usus est hujus-
 modi.

37. Nica-

Νικαγόρας τις ἦν Μεσσήνιος. οὗτος ὑπῆρχε πα-
 τρικός ξένος Ἀρχιδάμου τοῦ Λακεδαιμονίων βασι-
 2λέως. τὸν μὲν οὖν πρὸ τοῦ χρόνον βραχεῖά τις ἦν
 τοῖς πρειρημένοις ἐπιπλοκή πρὸς ἀλλήλους· καθ'
 ὃν δὲ καιρὸν Ἀρχίδαμος ἐκ τῆς Σπάρτης ἔφυγε,
 δέσας τὸν Κλεομένην, καὶ παρεγένετ' εἰς Μεσση-
 νίαν, οὐ μόνον οἰκία καὶ τοῖς ἄλλοις ἀναγκαίοις ὁ Νι-
 καγόρας αὐτὸν ὑπεδέξατο προθύμως· ἀλλὰ καὶ κα-
 τὰ τὴν ἐξῆς συμπεριφορὰν ἐγένετό τις αὐτοῖς ὀλο-
 3σχερῆς εὖνοια καὶ συνήθεια πρὸς ἀλλήλους. διὸ καὶ
 μετὰ ταῦτα, τοῦ Κλεομένου ὑποδείξαντος ἐλπίδα
 κατόδου καὶ διαλύσεως πρὸς τὸν Ἀρχίδαμον, ἔδω-
 κεν αὐτὸν ὁ Νικαγόρας εἰς τὰς διαποστολαῖς, καὶ
 4τὰς ὑπὲρ τῶν πίστεων συνθήκας. ὃν κυρωθέντων,
 ὁ μὲν Ἀρχίδαμος εἰς τὴν Σπάρτην κατήει, πιστεύ-
 σας ταῖς διὰ τοῦ Νικαγόρου γεγενημέναις συνθή-
 5καις. ὁ δὲ Κλεομένης, ἀπαντήσας, τὸν μὲν Ἀρχί-
 δαμον

XXXVII. 2. ὑπεδέξατο. ἐδέξατο Vat. Flor. Ang. Reg. A.

37. *Nicagoras* quidam
Messenius fuit, *Archidamo*,
Spartæ tum regnanti, pater-
 ni hospitii jure conjunctus.
 Hi prioribus quidem tempo-
 ribus raro commeare alter
 ad alterum soliti: postea ve-
 ro quam *Archidamus*, metu
Cleomenis, *Sparta* exulare
 coactus in *Messeniam* venit;
Nicagoras non solum hospiti-
 o & necessariis omnibus
 rebus illum magna comitate
 excepit: sed etiam, ex con-
 suetudine ab illo tempore
 eum eo contracta, amicissi-

mus eidem & familiarissimus
 factus est. Idcirco, ubi post-
 ea *Cleomenes* reditus spem
 fecit *Archidamo* & reconci-
 liandæ invicem gratiæ, *Ni-
 cagoras* operam suam inter-
 posuit, legationes eam ob
 causam suscipiendo, & de
 conditionibus atque fide dan-
 da inter eos agendo. Quum
 essent transacta omnia; *Ar-
 chidamus*, pactis confisus
 quæ *Nicagoras* pepigerat,
Spartam ab exilio repetere
 instituit. At *Cleomenes*, ob-
 viam ei progressus, ipsum
 quidem

Polybii Histor. T. II.

T

quidem

Ol. 139. 4. δαμον ἐπανείλετο, τοῦ δὲ Νικαγόρου καὶ τῶν ἄλλων τῶν συνόντων ἐφείσατο. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐκτὸς ὁ Νικαγόρας ὑπεκρίνετο χάριν ὀφείλειν τῷ Κλεομένει διὰ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν· ἐν αὐτῷ γε μὴν βαρέως ἔφερε τὸ συμβεβηκός, δοκῶν αἴτιος γεγονέναι

Nicagor-τῷ βασιλεῖ τῆς ἀπωλείας. Οὗτος ὁ Νικαγόρας, 7
ras venit
Alexan- ἵππους ἄγων, κατέπλευσε βραχεῖ χρόνῳ πρότερον
driam. εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. ἀποβαίνων δ' ἐκ τῆς νεῆς, 8

καταλαμβάνει τὸν τε Κλεομένην, καὶ τὸν Παντέα, καὶ μετ' αὐτῶν Ἰππίταν, ἐν τῷ λιμένι παρὰ τὴν κρηπίδα περιπατοῦντας. ἰδὼν δὲ ὁ Κλεομένης αὐτόν, 9 καὶ συμμίζας, ἡσπάζετο φιλοφρόνως, καὶ προσεπύθετο, τί παρῇ. τοῦ δ' εἰπόντος, ὅτι παραγέ- 10 γονεν ἵππους ἄγων· Ἐβουλόμην ἂν σε, ἔφη, καὶ λίαν, ἀντὶ τῶν ἵππων κιναίδους ἄγειν καὶ σάμβυ- 11 κας· τούτων γὰρ ὁ νῦν βασιλεὺς κατεπέγεται.

τότε

6. ἐν αὐτῷ ex conject. scripsi. ἑαυτῷ vet. libri omnes absque præpos. quod Casaubonus cum Reg. B. in ἐφ' ἑαυτῷ mutavit. 8. Ἰππίταν. Ἰππίαν vel Ἰπποῖταν suspicatus est Reisk. 9. παρῇ. Vulgo παρῇ. 10. σάμβυκας. σαμβύκας penacutē editio Lipsiens. in-
tis inestis.

quidem Archidamum obtruncat, Nicagoræ vero & ceteris qui aderant parcit. Propterea Nicagoras, apud alios quidem magno beneficio se obstrictum Cleomeni, qui vitam sibi non eripuisset, simulabat: ipse vero apud se clam iniquissimo animo casum Archidami ferebat; eo magis, quod perniciæ causa illi exstitisse videbatur. Iste Nicagoras non multo ante cum equis venalibus Alexandriam appulerat. Qui

navi egressus, Cleomenem, Panteumque, & una cum his Hippitam, ambulantes in portus crepidine invenit. Cleomenes, ut primum Nicagoram videt, adire hominem, comiter salutare, & mox, quorsum adesset, sciscitari. Cui quum ille, equos se adduxisse, respondisset: Quam vellem, Cleomenes ait, equorum loco cinædos & sambucistras potius advexisses: in his enim is, qui nunc regnum tenet, studium omne suum ponit.

11 τότε γοῦν ἐπιγελάσας ὁ Νικαγόρας, ἐσιώπησε. A.V. 534.
 μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας ἐπὶ πλεῖον ἔλθων εἰς τὰς
 χεῖρας τῷ Σωσίβιῳ διὰ τοὺς ἵππους, εἶπε κατὰ
 12 τοῦ Κλεομένου τὸν ἄρτι ῥηθέντα λόγον. Θεωρῶν δὲ
 τὸν Σωσίβιον ἠδέως ἀκούοντα, πᾶσαν ἐξέδετο τὴν
 προϋπάρχουσαν αὐτῷ πρὸς τὸν Κλεομένην δια-
 φοράν.

Ὅν ὁ Σωσίβιος ἐπιγνοὺς ἄλλοτρίως πρὸς τὸν
 Κλεομένην διακείμενον, τὰ μὲν παραχρῆμα δούς,
 αὐτὸς δὲ εἰς τὸ μέλλον ἐπαγγειλάμενος, συνέπεισε, γρά-
 ψαντα κατὰ τοῦ Κλεομένου ἐπιστολὴν ἀπολιπεῖν
 23 σφραγισμένην. ἢ, ἐπειδὴν ὁ Νικαγόρας ἐκπλεύσῃ
 μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὁ παῖς ἀνενέγκῃ τὴν ἐπιστο-
 λὴν πρὸς αὐτόν, ὡς ὑπὸ τοῦ Νικαγόρου πεμφθεῖ-
 34 σαν. συνεργήσαντος δὲ τοῦ Νικαγόρου τὰ προειρη-
 μένα, καὶ τῆς ἐπιστολῆς ἀνενεχθείσης ὑπὸ τοῦ παι-
 δος πρὸς τὸν Σωσίβιον μετὰ τὸν ἔκπλουν τοῦ Νικα-
 4 γόρου· παρὰ πόδας ἅμα τὸν οἰκέτην καὶ τὴν ἐπι-
 στολὴν

T 2

στολὴν

ponit. Ridere tum Nicago-
 ras, & hanc vocem silentio
 premere. Interjectis vero
 diebus aliquot, per occasio-
 nem equorum factus Sofi-
 bio familiarior, ad invidiam
 Cleomeni conflandam fer-
 monem quem modo retuli-
 mus illi recitat. Et quum
 rem gratam facere se Sofi-
 bio animadverteret, omne
 vetus illud suum in Cleome-
 nem odium ipsi aperit.

38. *Sosibius*, inimicum
 hunc esse Cleomenis fen-
 tiens, partim collatis in prae-

sentia muneribus, partim
 alia se daturum pollicitus,
 ab eo impetrat, ut epistolam
 scriberet *criminationem Cleo-*
menis continentem, eamque
 discedens obsignatam relin-
 queret; ut paucis mox die-
 bus ab ipso profectio-
 nem eam epistolam puer ad se
 perferret, tamquam a *Nica-*
gora missam. Vt hic mo-
 uerat, ita ille fecit: qui
 postquam oram solvisset, al-
 lata est a puero epistola ad
 Sosibium. Ille igitur, famu-
 lum simul & literas secum
 habens,

Ol. 139. 4. στολήν ἦκεν ἔχων πρὸς τὸν βασιλέα· τοῦ μὲν παι-
 δὸς φάσκοντος, Νικαγόραν ἀπολιπεῖν τὴν ἐπιστο-
 λήν, ἐντελάμενον ἀποδοῦναι Σωσιβίῳ. τῆς δ' ἐπι-
 στολῆς διασαφούς, ὅτι μέλλει Κλεομένης, εἰ μὴ
 ποιῶντα τὴν ἐξαποστολήν αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀρμο-
 ζούσης παρασκευῆς καὶ χορηγίας, ἐπανίστασθαι τοῖς
 τοῦ βασιλέως πράγμασιν· εὐθέως ὁ Σωσίβιος λα-
 βόμενος τῆς ἀφορμῆς ταύτης, παρώξυνε τὸν βασι-
 λέα καὶ τοὺς ἄλλους φίλους, πρὸς τὸ μὴ μέλλειν,
 ἀλλὰ φυλάξασθαι καὶ συγκλεῖσθαι τὸν Κλεομένην.

In custo- Genoménou δὲ τούτου, καὶ τινος ἀποδοθείσης οἰκίας
 diam da- αὐτοῦ παμμεγέθους, ἐποιεῖτο τὴν διατριβὴν ἐν ταύ-
 tur Cleo- τη παραφυλαττόμενος· τούτῳ διαφέρων τῶν ἄλλων
 menes. τῶν ἀπηγμένων εἰς τὰς φυλακάς, τῷ ποιῆσαι τὴν
 διαίταν ἐν μείζονι δεσμοτηρίῳ. Εἰς ἃ βλέπων ὁ
 Κλεομένης, καὶ μοχθηρὰς ἐλπίδας ἔχων ὑπὲρ τοῦ
 μέλλοντος, παντὸς πράγματος ἔκρινε πῆρσαν λαμ-
 βάνειν· οὐχ οὕτω πεπεισμένος κατακρατήσεν τῆς

προδέ-

XXXVIII. 4. τοῦ μὲν. Ant καὶ τοῦ μὲν, ant deinde v. 6. εὐθέως
 οὗν ὁ Σωσίβιος scribendum videri monuit Reisk.

habens, ex templo ad regem.
 Dicebat puer, abeuntem Ni-
 cagoram hanc epistolam reli-
 quisse, cum mandatis, ut So-
 sibio traderetur. Literis au-
 tem significabatur: Cleome-
 nem, nisi cum idoneo appa-
 ratu & omnibus suo incepto
 necessariis rebus dimittere-
 tur, res novas in imperio
 regis esse moliturum. Tam
 bonam occasionem arripit
 statim Sosibius, & tam re-
 gem quam amicos regis co-
 hortatur, ut nulla interposita

mora caverent, & Cleome-
 nem concluderent. Ac mox
 de hujus sententia domus
 quædam amplissima illi de-
 creta est, in qua circum-
 munitus custodiis degebat:
 hoc uno a ceteris qui sunt
 in carcerem conjecti differe-
 rens, quod amplior carcer
 illum habebat. Propterea
 Cleomenes, exiguam de ce-
 tero spem salutis sibi reli-
 ctam intelligens, omnia sibi
 statuit experiunda: non adeo
 quod voti compotem posse
 fieri

προθέσεως, (οὐδὲν γὰρ εἶχε τῶν εὐλόγων πρὸς τὴν Α. V. 534.
ἐπιβολήν·) τὸ δὲ πλεῖον, εὐθανατῆσαι σπουδάζων,
καὶ μηδὲν ἀνάξιον ὑπομῆναι τῆς περὶ αὐτὸν προγε-
ιογενημένης τόλμης· ἅμα δὲ καὶ λαμβάνων ἐν νῶ τὸ
τοιούτον, ὥς γέ μοι δοκεῖ, καὶ προτιθέμενος, ὅπερ
εἶωθε συμβαίνειν πρὸς τοὺς μεγαλόφρονας τῶν
ἀνδρῶν·

Μὴ μὰν ἀσπουδεὶ γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην,
Ἄλλ' ἂν μέγα βέβας τι, καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.

Παρατηρήσας οὖν ἔξοδον τοῦ βασιλέως εἰς Κάνω- XXXIX.
βον, δίδωκε τοῖς φυλάττουσιν αὐτὸν φήμην, ὥς E custo-
ἀφιεῖσθαι μέλλων ὑπὸ τοῦ βασιλέως· καὶ διὰ ταύτην dia elabi-
τὴν αἰτίαν, αὐτός τε τοὺς αὐτοῦ θεράποντας εἰστία, tur Cleo-
καὶ τοῖς φυλάττουσιν ἱερεῖα καὶ στεφάνους, ἅμα δὲ menes.
αὐτοῖς οἶνον, ἐξαπέστελε. τῶν δὲ χρωμένων τού-
τοις ἀνυπονοήτως, καὶ καταμεθυδέντων· παραλά-
βων τοὺς συνόντας φίλους, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν
παῖδας, περὶ μέσον ἡμέρας λαθὼν τοὺς φύλακας

T 3

ἐξῆλθε

XXXIX. 2. καταμεθυδέντων. μεθυδέντων edd. cum aliis.

fieri se crederet; (quippe omnibus praefidiis in eam rem necessariis destitutus;) sed potius, ut honesta defungeretur morte, neve quidquam pateretur virtute illa, qua haecenus claruerat, indignum. Simul, ut equidem reor, succurrebat illi, atque proponebat ipse sibi hoc ante oculos, uti fieri amat a viris magnis:

At non ignavus certe, obscurusve peribo:

Verum aliquid faciam, aetas quod ventura loquetur.

39. Igitur observata profectione Ptolemæi Canopum, rumorem inter custodias differt Cleomenes, inibi se esse, ut a rege liberetur: atque adeo hanc prætexens causam, tum ipse suis epulas struit, tum custodibus in eam rem carnes, coronas, & insuper vinum mittit. Illi, nihil quidquam de dolo suspicati, dum acceptis vescuntur, vinoque se ingurgitant; interim Cleomenes, amicis qui una erant & famulis comitatus, circa meridiem, clam

ΟΙ.Ι39.4. ἐξῆλθε μετ' ἐγχειρίδιων. προάγοντες δὲ, καὶ συντυ-
 χόντες κατὰ τὴν πλατείαν Πτολεμαίῳ, τῷ τότε
 ἐπὶ τῆς πόλεως ἀπολελειμμένῳ· καταπληξάμενοι
 τῷ παραβόλῳ τοὺς συνόντας αὐτῷ, τοῦτον μὲν κα-
 τασπάσαντες ἀπὸ τοῦ τεθρίππου, παρέκλεισαν·
 τὰ δὲ πλήθη παρεκάλουν ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν. οὐδε-
 νὸς δὲ προσέχοντας αὐτοῖς, οὐδὲ συνεξανισταμένου,
 διὰ τὸ παράδοξον τῆς ἐπιβολῆς, ἐπιστρέψαντες
 ὤρμησαν πρὸς τὴν αἶκραν, ὡς ἀνασπάσσοντες ταύ-
 της τὰς πυλίδας, καὶ συγχρησόμενοι τοῖς εἰς φυ-
 λακὴν ἀπηγμένοις τῶν ἀνδρῶν. ἀποσφαλέντες δὲς
 καὶ ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, διὰ τὸ τοὺς ἐφεστῶτας
 προαιδομένους τὸ μέλλον ἀσφαλίσασθαι τὴν πύλην,
 προσήνεγκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας, εὐψύχως πάνυ
 καὶ Λακωνικῶς. Κλεομένης μὲν οὖν οὕτω μετήλλαξε
 τὸν βίον· ἀνὴρ γενόμενος καὶ πρὸς τὰς ὀμιλίας ἐπι-
 δέξιος,

Manus
 fibi infert
 Cleome-
 nes.

3. παρέκλεισαν. παρέκλασαν Bav. sed superscripta altera lectio. ὧς
 παρέκταναν ora codicis Reg. B. & interfecere Perott. παραλύουσι
 suspicatus est Ernesti. 4. συνεξανισταμένου. συνεξισταμένου Vat.
 Flor. Aug. Reg. A.

clam custodibus, strictis pu-
 gionibus foras erupit. Pro-
 gredientibus occurrit in pla-
 tea Ptolemæus, ad urbis cu-
 stodiam tum relictus: cujus
 comitibus ad tantam auda-
 ciam pavore torpentibus,
 ipse de quadriga dejectus
 includitur: simul ad liberta-
 tem populus vocatur. Quum
 vero nemo sequeretur, neque
 rebellii socium se adderet;
 (quippe omnes incepti no-
 vitas terrebat;) converso

agmine arcem petunt conju-
 rati, portulas effracturi, &
 ad destinata victorum ope-
 ra usuri. Quod eorum con-
 filium ut præsenferunt præ-
 fectioni arcis, valido præsidio
 portam muniunt: itaque hac
 quoque spe lapsi, generoso
 animo & Laconico, manus
 fibi intulerunt. Atque hunc
 habuit vitæ exitum Cleome-
 nes: vir, cum in vitæ con-
 suetudine & colloquiis fami-
 liaribus, dexteritatis cujus-
 dam

δέξιος, καὶ πρὸς πραγμάτων οἰκονομίαν εὐφυής, καὶ A.V. 534.
 συλλήβδην ἡγεμονικὸς καὶ βασιλικὸς τῇ φύσει.

Μετὰ δὲ τούτων οὐ πολὺ κατόπιν, Θεόδοτος, XL.
RES
SYRIÆ.
Theodo-
tus, Sy-
ria præ-
fectus, a
Ptolemæo
defecit
ad Antio-
chum.
Ol. 140.
A.V. 535.
 ὁ τεταγμένος ἐπὶ Κοίλης Συρίας, ὃν τὸ γένος Αἰτω-
 λὸς, τὰ μὲν καταφρονήσας τοῦ βασιλέως διὰ τὴν
 ἀστέλγειαν τοῦ βίου καὶ τῆς ὅλης αἰρέσεως· τὰ δὲ
 διαπιστήσας τοῖς περὶ τὴν αὐλήν, διὰ τὸ μικροῖς
 ἔμπροσθεν χρόνοις ἀξιολόγους παρασχόμενος χρείας
 τῷ βασιλεῖ περὶ τε τᾶλλα, καὶ περὶ τὴν πρώτην
 ἐπιβολὴν Ἀντίοχου τοῖς κατὰ Κοίλην Συρίαν πράγ-
 μασι, μὴ οἶον ἐπὶ τούτοις τυχεῖν τινος χάριτος,
 ἀλλὰ τούναντίον ἀνακληθεὶς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν,
 3 παρ' ὀλίγον κινδυνεῦσαι τῷ βίῳ· διὰ ταύτας τὰς
 αἰτίας ἐπεβάλετό τε λαλεῖν Ἀντίοχῳ, καὶ τὰς
 κατὰ Κοίλην Συρίαν πόλεις ἐγχειρίζειν. τοῦ δ'
 ἀσμένως δεξαμένου τὴν ἐλπίδα, ταχεῖαν ἐλάβανε
 4 τὸ πρᾶγμα τὴν οἰκονομίαν. Ἵνα δὲ καὶ περὶ ταύ-

T 4

της

dam singularis; tum etiam
 ad seria negotia tractanda
 optime ab ingenio compara-
 tus; & ut verbo dicam, ad
 ducis vel regis munia obeun-
 da factus a natura.

40. Non multo post hoc
 Cleomenis fatum defecit a
 rege *Theodotus*, *Cœlæ Sy-
 riæ præfectus*, genere Aeto-
 lus. Hic partim contemtu
 Ptolemæi, ob luxum atque
 impuram ipsius vitam, &
 genus universum instituto-
 rum; partim quia procerum
 ejus aulæ voluntatem erga
 se suspectam habebat; ut

qui paucis ante annis, post
 egregie navatam regi ope-
 ram, cum aliis in rebus, tum
 illo bello, quod cum Antio-
 cho, Cœlen Syriam tunc
 primum invadente, gestum
 fuerat, adeo nullam parem
 meritis gratiam reportave-
 rat, ut contra Alexandriam
 accitus, etiam de vita peri-
 culum subiret: is igitur hisce
 de causis, *Antiochum* statuit
 convenire, & Cœlæ Syriæ
 urbes illi tradere. Oblatam
 spem lætus rex accipit: &
 brevi tempore ad exitum res
 est perducta. Ut autem in
 hac

Ol. 140. της τῆς οἰκίας τὸ παραπλήσιον ποιήσωμεν, ἀναδρα-
 Antio-
 chus Ma- μόντες ἐπὶ τὴν παράληψιν τῆς Ἀντιόχου δυνα-
 gnus, Se-
 leuci Cal- στείας, ἀπὸ τούτων τῶν καιρῶν ποιησόμεθα κεφα-
 linici
 filius. λαιώδη τὴν ἔφοδον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ μέλλοντος λέ-
 γεσθαι πολέμου. Ἀντίοχος γὰρ ἦν μὲν υἱὸς νεώτε-
 ρος Σελεύκου, τοῦ Καλλινίκου προταγορευθέντος.

Succedit μεταλλάξαντος δὲ τοῦ πατρὸς, καὶ διαδεξαμένου
 fratri Se-
 leuco in τῷ ἀδελφοῦ Σελεύκου τὴν βασιλείαν διὰ τὴν ἡλικίαν,
 regno Sy-
 riae. τὸ μὲν πρῶτον ἐν τοῖς ἄνω τόποις μεδιστάμενος
 Ol. 139. I
 A.V. 531. ἐποιεῖτο τὴν διατριβήν. Ἐπεὶ δὲ Σέλευκος, μετὰ
 δυνάμεως ὑπερβαλὼν τὸν Ταῦρον, ἐδολοφονήθη,
 κατὰπερ καὶ πρότερον εἰρήκαμεν, μεταλαβὼν τὴν
 ἀρχὴν αὐτὸς ἐβασίλευσε· διαπιστεύων τὴν μὲν ἐπὶ
 Præfetti
 Antiochi,
 Achæus,
 Molon &
 Alexan-
 der. τὰδε τοῦ Ταύρου δυναστείαν Ἀχαιῶν, τὰ δ' ἄνα
 μέρη τῆς βασιλείας ἐγκεχειρικῶς Μόλωνι, καὶ τὰ
 δελφῶ τοῦ Μόλωνος Ἀλεξάνδρῳ· Μόλωνος μὲν Μη-
 δίας ὑπάρχοντος σατράπου, τῷ ἀδελφοῦ δὲ τῆς Περ-
 σίδος.

Οἱ

XL. 7. Μηδίας. Vulgo h. l. omnes Μηδείας, & sic in tota hac hi-
 storia.

hac etiam regia familia præ-
 stemus idem, quod in supe-
 riore fecimus; narrationem,
 paullo altius repetitam ab
 eo tempore quo Antiochus
 imperium suscepit, pertexe-
 mus dehinc ad principium
 usque ejus belli, de quo di-
 cere instituiamus. ANTIO-
 CHVS igitur filius erat
 natu minor Seleuci illius,
 cui fuit cognomen Callinici.
 Postquam defuncto patri suc-
 cessit in regno Seleucus fra-
 ter major Antiochi; ipse in

superiora Asiæ migravit, ibi-
 que vitam degit. Deinde
 vero, ubi Seleucus, Taurum
 transgressus, per dolum fuit
 occisus, quod & antea dice-
 bamus; Antiochus imperium
 defuncti adeptus, regnavit:
 & totius cis Taurum Asiæ
 dominatione Achæo concre-
 dita; superiores autem regni
 provincias Moloni & ejus
 fratri Alexandro regendas
 dedit: eratque Molo Mediæ
 præfectus (satrapam vocant.)
 Alexander Persidis.

41. Molo

Οἱ καταφρονήσαντες μὲν αὐτοῦ διὰ τὴν ἡλικίαν, XLI.
 ἐλπίσαντες δὲ τὸν Ἀχαιὸν ἔσεσθαι κοινὸν σφίσι, Molo,
 τῆς ἐπιβολῆς, μάλιστα δὲ φοβούμενοι τὴν ἀμότητα, Mediæ
 καὶ κακοπραγμοσύνην τὴν Ἑρμείου, τοῦ τότε προε- præfe-
 στῶτος τῶν ὅλων πραγμάτων, ἀφίστασθαι καὶ δια- ctus, de-
 στρέφειν ἐνεχείρησαν τὰς ἀνω σατραπείας. Ὁ δὲ ficat ab
 Ἑρμείας ἦν μὲν ἀπὸ Καρίας, ἐπέστη δὲ ἐπὶ τὰ Antio-
 πράγματα, Σελεύκου τᾶδελεφῶ ταύτην αὐτῷ τὴν cho.
 πίστιν ἐγχειρίσαντος, καθ' οὓς καιροὺς ἐποιεῖτο τὴν Ol. 139.2.
 ἐπὶ τὸν Ταῦρον στρατείαν. τυχὼν δὲ ταύτης τῆς A.V. 532.
 ἐξουσίας, πᾶσι μὲν ἐφθόνηι τοῖς ἐν ὑπεροχαῖς οὓσι
 τῶν περὶ τὴν αὐλήν· φύσει δὲ ὤμος ὢν, τῶν μὲν
 τὰς ἀγνοίας ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐνδεχόμενος ἐκόλαζε·
 τοῖς δὲ χειροποιήτους καὶ ψευδεῖς ἐπιφέρων αἰτίας,
 ἀπαράιτητος ἦν καὶ πικρὸς δικαστής. μάλιστα δ'
 ἔσπευδε καὶ περὶ παντὸς ἐποιεῖτο, βουλόμενος

T 5

ἐπανε-

XLI. 3. ἐπιφέρων αἰτίας. Vocabulum αἰτίας ex ingenio adjecit Casaubonus. Mox pro ἀπαράιτητος dant ἀήτλητος editi cum aliis codicibus, pro quo in aliis αἰτήτος fuerat.

41. Molo igitur & Alexander, regis pueritiam aspernati, sperantesque Achæum consilia cum ipsis esse consociaturum; præcipue autem veriti crudelitatem malasque artes *Hermeæ*, qui summæ rerum in aula præerat; deficiendi, & avertendi a rege superiores facilius consilium inierunt. *Hermeas* iste, genere Car, admotus ad rerum curam fuerat a Seleuco, Antiochi fratre, qui, expeditionem versus Taurum suscipiens,

ejus fidei regnum commendaverat. Tantam autem hanc adeptus dignitatem, omnibus, qui auctoritate & gratia apud regem valebant, invidere cœpit: itaque, homo natura sævus, in alios propter levia delicta, quæ interpretatione sua graviora faciebat, graviter animadvertibat; aliis per calumniam falsa crimina impingens, inexorabilem se & imitem judicem præbebat. Omnium vero maxime id studebat, plurimique æstimabat,

Ol. 139.2. ἐπανελέσθαι τὸν ἀποκομίσαντα τὰς δυνάμεις τὰς
 Epigenes, Σελεύκῳ συνελθούσας Ἐπιγένην· διὰ τὸ θεωρεῖν.
 dux co- τὸν ἄνδρα καὶ λέγειν καὶ πράττειν δυνάμενον, καὶ
 piarium, μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιούμενον παρὰ ταῖς δυνάμε-
 σιν. Ὡν δὲ ταύτης τῆς προθέσεως, ἐπαίχε, βου-
 λόμενος αἰεί τινος ὁρμῆς ἐπιλαβέσθαι καὶ προφάσεως
 κατὰ τοῦ προεξημένου. ἀθροισθέντος δὲ τοῦ συνε-
 δρίου περὶ τῆς τοῦ Μόλωνος ἀποστάσεως, καὶ κε-
 λεύσαντος τοῦ βασιλέως λέγειν ἕκαστον τὸ φανό-
 μενον, περὶ τοῦ πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς κατὰ τοὺς
 ἀποστάτας πράγμασι· καὶ πρώτου συμβουλεύον-
 tos Ἐπιγένους, διότι δεῖ μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἐν χειρὸς
 ἔχεσθαι τῶν προκειμένων, καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα
 τὸν βασιλέα συνάπτειν τοῖς τόποις, καὶ παρ' αὐ-
 τοὺς εἶναι τοὺς καιροὺς. οὕτω γὰρ ἢ τὸ παράπαν
 οὐδὲ τολμήσειν ἄλλοτριπραγεῖν τοὺς περὶ τὸν Μό-
 λωνα, τοῦ βασιλέως παρόντος, καὶ τοῖς πολλοῖς ἐν
 ὄψει

suadet
 Antio-
 cho, ut
 ipse con-
 tra Molo-
 nem pro-
 ficifcatur.

4. συνελθούσας. Forf. συνεξελθούσας. 5. ὁρμῆς. ἀφορμῆς ex-
 spectabam.

mabat, ut *Epigenem* perde-
 ret, qui eas copias reduxe-
 rat, quæ cum Seleuco erant
 profectæ: hunc enim virum
 esse intelligebat, dicendi si-
 mul agendique peritum, &
 apud legiones præcipuæ au-
 thoritatis. Atque hoc ani-
 mo versans, omnia obser-
 vabat, causam & occasio-
 nem semper aliquam aucu-
 pans calumniandi Epigenis.
 Quum autem de rebellionē
 Molonis concilium esset coa-
 ctum; jubente rege, ut,
 quomodo rebellantium au-

daciæ occurrendum existi-
 marent, ex animi sui senten-
 tia quisque diceret; omnium
 primus *Epigenes* ita censuit:
Non esse cunctandum; sed e
vestigio incumbendum præ-
senti negotio: ante omnia
vero illud vel maxime requi-
ri, ut ad ea loca rex ipse ac-
cedat, & rerum gerendarum
momenta præsens ipse captet.
Hoc enim pacto, vel omnino
moliri res novas non ausu-
rum Molonem quique cum eo
sentiunt, rege præsentē, &
cum idoneis copiis in oculis
 popu-

οὔφει γενομένου μετὰ συμμέτρου δυνάμεως· ἢ, καὶ A.V. 532.
ὅλως τολμήσωσι καὶ μείνωσιν ἐπὶ τῆς προθέσεως,
ταχέως αὐτοὺς συναρπαθέντας ὑπὸ τῶν ὅχλων
ὑποχειρίους παραδοθήσεσθαι τῷ βασιλεῖ.

Ταῦτα λέγοντος ἔτι τοῦ προειρημένου, διοργι- XLII.
θεὶς Ἑρμείας, πολὺν ἔφησεν αὐτὸν χρόνον ἐπίβου- Epige-
λον ὄντα καὶ προδότην τῆς βασιλείας διαλεληθέναι- nem ca-
αὐτὸν δὲ καλῶς ποιῶντα φανερόν ἐκ τῆς συμβουλῆς- lumnia-
γεγονέναι, σπουδάζοντα μετ' ὀλίγων ἐγχειρίσαι τὸ- tur Her-
3 τοῦ βασιλέως σῶμα τοῖς ἀποστάταις. Τότε μὲν meas.
οὖν, οἷον ὑποθύψας τὴν διαβολὴν, παρῆκε τὸν Ἐπι-
γένην, πικρίαν ἀκαιρον μᾶλλον ἢ δυσμένειαν ἐπιφῆ-
4 νας. αὐτὸς δὲ, κατὰ τὴν αὐτοῦ γνώμην, τὴν μὲν
ἐπὶ τὸν Μόλωνα στρατείαν, κατάφοβος ὢν τὸν
κίνδυνον, ἐξέκλινε διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν πολεμικῶν·
ἐπὶ δὲ τὸν Πτολεμαῖον ἐσπούδαζε στρατεύειν, ἀσφα-
λῇ τοῦτον εἶναι πεπεισμένος τὸν πόλεμον, διὰ τὴν
τοῦ

XLII. 3. ὑποθύψας correxi. Vulgo mendose omnes ὑποθύψας.

populorum versante: aut, si
omnino ausuri sint Es in pro-
posito mansuri, futurum bre-
vi, ut ab ipsa multitudine
correpti, in potestatem regis
tradantur.

42. Nondum dicendi fi-
nem fecerat Epigenes, cum
ira percitus Hermeas dixit:
a longo tempore ipsum regno
insidiantem, salutemque ejus
prodentem, omnes fefellisse:
nunc autem bene fecisse, cum
id consilii dederit, unde pa-
lam sit factum, velle ipsum
rebellibus regis personam

tradere, paucis comitatum.
His dictis, quasi calumniæ
fomitum leviter accendisse
tum quidem contentus, Epi-
genem missum fecit; intem-
pestivæ magis cujusdam a-
maritudinis, quam odii signi-
ficatione data. Ipse, in di-
cenda sententia, expeditio-
nem adversus Molonem de-
clinans, ut qui præ imperitia
rei bellicæ periculum hor-
reret; contra Ptolemæum
ducere exercitum studebat:
persuafus, propter ejus re-
gis ignaviam, sine periculo
bellum

Ol. 139. 2. τοῦ προειρημένου βασιλέως ῥαθυμίαν. Τότε μὲν
 Xen. & οὐν, καταπληζόμενος τοὺς ἐν τῷ συνεδρίῳ πάντας,
 Theodo- ἐπὶ μὲν τὸν Μόλωνα στρατηγούς ἐξέπεμψε μετὰ
 tus He- δυνάμεως Ξένωνα καὶ Θεόδοτον τὸν Ἡμιόλιον· τὸν
 miolius mittun- δ' Ἀντίοχον παρῶξυνε συνεχῶς, αἰόμενος δεῖν ἐπι-
 tur adv. Molo- νέειν.
 nem. Antio- βάλλειν τὰς χεῖρας τοῖς κατὰ Κοίλην Συρίαν πράγ-
 chum ad μασι· μόνως οὕτως ὑπολαμβάνων, εἰ πανταχόθεν
 bellum τῷ νεανίσκῳ περιστάει πόλεμος, οὔτε τῶν πρότε-
 adv. Pto- ρον ἡμαρτημένων ὑφέξειν δίκας, οὔτε τῆς παρούσης
 lemæum stimulat ἐξουσίας κωλυθήσεσθαι, διὰ τὰς χρεῖας καὶ τοὺς
 Hermeas. αἰεὶ περιισταμένους ἀγῶνας τῷ βασιλεῖ καὶ κινδύ-
 νους. διὸ καὶ τὸ τελευταῖον ἐπιστολὴν πλάσας ὡς
 παρ' Ἀχαιοῦ διαπεσταλμένην, προσήνεγκε τῷ βα-
 σιλεῖ, διασαφούσαν, ὅτι Πτολεμαῖος αὐτὸν παρα-
 καλεῖ πραγμάτων ἀντιποιήσεσθαι, καὶ φησὶ καὶ
 ναυσὶ καὶ χρήμασι χορηγήσειν πρὸς πάσας τὰς
 ἐπιβολὰς, εἰν ἀναλάβῃ διάδημα, καὶ φανερός γέ-
 νηται

6. κωλυθήσεσθαι. Aut ἀπολυθήσεσθαι aut κολουθήσεσθαι legendum
 monuit Reiskius.

bellum illud fore. Ita, uni-
 verso confessui terrore inje-
 cto, bellum tunc *adversus*
Molonem ducibus *Xenoni* &
Theodoto *Hemio*liο geren-
 dum mandavit: Antiochum
 vero assidue stimulat hor-
 tatusque est, ut ad repeten-
 dam Cœlen Syriam animum
 converteret. Nimirum id
Hermeas agebat, ut rex ado-
 lescentulus ab omni parte
 belli curis premeretur: qua
 sola ratione fieri posse arbi-
 trabatur, ut, novis subinde
 certaminibus ac periculis re-

gem circumstantibus, quum
 opera sua indigerent res,
 neque præteritorum malefi-
 ciorum pœnas lueret, neque
 ea dignitate quam obtinebat,
 exueretur. Itaque ad ex-
 tremum etiam fingit *episto-*
lam, quasi ab *Achæo* missam,
 eamque regi offert: qua fi-
 gnificabat *Achæus*, sollici-
 tari se ab *Ptolemæo*, ut im-
 perium sibi vindicaret: pollice-
 ri *Ptolemæum* naves, pecu-
 niam, omnia incepto necessa-
 ria, si modo diadema assu-
 meret, & palam regnum sibi
 arro-

νηται πᾶσιν ἀντιποιοῦμενος τῆς ἀρχῆς· ἦν τοῖς A.V. 532.
 πράγμασιν ἔχειν αὐτὸν καὶ νῦν, τῆς δὲ ἐπιγραφῆς
 αὐτῷ φθορῶντα, τὸν ὑπὸ τῆς τύχης δίδόμενον ἀπο-
 τρεῖβεσθαι στέφανον. Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς, πιστεύ-
 σας τοῖς γραφομένοις, ἔτοιμος ἦν καὶ μετέωρος
 στρατεύειν ἐπὶ Κόιλην Συρίαν.

Ὅντος δὲ αὐτοῦ κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους XLIII.
 περὶ Σελεύκειαν τὴν ἐπὶ τοῦ Ζεύγματος, παρῆν ^{Antiochi}
 Διόγνητος, ὁ ναύαρχος, ἐκ Καππαδοκίας τῆς περὶ ^{nuptiae}
 τὸν Εὐξείνου, ἄγων Λαοδίκην τὴν Μιθριδάτου τοῦ ^{cum Lao-}
 βασιλέως θυγατέρα, παρθένον οὔσαν, γυναῖκα τῷ ^{dice.}
 βασιλεῖ κατὰνομασμένην. Ὁ δὲ Μιθριδάτης εὐ- ^{Mithri-}
 χετο μὲν ἀπόγονος εἶναι τῶν ἑπτὰ Περσῶν ἐνός, ^{dates rex}
 τῶν ἐπανελομένων τὸν μάγον· διατετηρήκει δὲ τὴν ^{Ponti.}
 δυναστείαν ἀπὸ προγόνων, τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῖς δια-
 δοθεῖσαν ὑπὸ Δαρείου παρὰ τὸν Εὐξείνου πόντον.
 Ὁ δὲ Ἀντίοχος, προσδεξάμενος τὴν παρθένον μετὰ
 τῆς ἀρμοζούσης ἀπαντήσεως καὶ προστασίας, εὐ-
 θέως

XLIII. 2. εὐχετο. ἤχετο Bav. Ibid. ἐπανελομένων. ἀνελομένων
 Bav.

arrogaret: quod quidem re-
 gnum re ipsa jam obtineat;
 quantumvis ipse, titulum sibi
 invidens, oblatam a fortuna
 coronam respuat. Istitis lite-
 ris rex fidem habens, prom-
 to pronoque animo erat ad
 suscipiendam in Cœlen Sy-
 riam expeditionem.

43. Inter hæc, dum Se-
 leuciæ ad Zeugma agebat
 Antiochus, advenit Diogne-
 tus nauarchus e Cappadocia
 Euxinum attingente, Lao-

dicen Mithridatis regis filiam
 adducens, virginem matri-
 monio regis destinatam. Mi-
 thridates hic, genus suum
 referebat ad unum e septem
 illis Persis, qui magum oc-
 ciderunt: tributumque jam
 olim majoribus suis a Da-
 rio dominatum ad Euxinum
 Pontum, perpetuo exinde
 conservaverat. Antiochus,
 quanto par erat comitatu
 obviam progrediente, virgi-
 nem splendide excipit; nu-
 ptiasque

Ol. 139.2. Θέως ἐπετέλει τοὺς γάμους, μεγαλοπρεπῶς καὶ βασιλικῶς χρώμενος ταῖς παρασκευαῖς. μετὰ δὲ τὴν συντέλειαν τῶν γάμων καταβὰς εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, βασίλισσαν ἀποδείξας τὴν Λαοδίκην, λοιπὸν ἐγένετο.

Molo ter-το περὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευήν. Κατὰ δὲ ret duces Antiochi. τοὺς καιροὺς τούτους Μόλων, ἐτοίμους παρεσκευακὼς πρὸς πᾶν τοὺς ἐκ τῆς ἰδίας σατραπείας ὄχλους, διὰ τε τὰς ἐλπίδας τὰς ἐκ τῶν ὠφελειῶν, καὶ τοὺς φόβους, οὓς ἐνεργάσατο ταῖς ἡγεμόσιν, ἀνατατικὰς καὶ ψευδεῖς εἰσφέρων ἐπιστολαῖς παρὰ τοῦ βασιλέως· ἐτοιμον δὲ συναγωνιστὴν ἔχων τὸν ἀδελφόν Ἀλέξανδρον, ἡσφαλισμένος δὲ καὶ τὰ κατὰ τὰς παρακειμένας σατραπείας διὰ τῆς τῶν προεστώτων εὐνοίας καὶ δωροδοκίας· ἐξεστράτευσεν μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἐπὶ τοὺς τοῦ βασιλέως στρατηγοὺς. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ξένωνα καὶ Θεόδοτον, καταπλαγέντες τὴν ἔφοδον, ἀνεχώρησαν εἰς τὰς πόλεις.

Potitur
Apolloniaide.

ὁ δὲ Μόλων, κύριος γενόμενος τῆς Ἀπολλωνιάτιδος·
χώρας,

5. εἰσφέρων παρὰ τοῦ βασιλέως ἐπιστολάς. Aug. Reg. A.

ptiasque statim magnifice, regioque apparatu omnium rerum, celebrat. Peraetis nuptiarum sollemnibus rex Antiochiam venit e superioribus regionibus, ibique *Laodicen* salutare reginam jubet: totusque se deinde ad bellum comparat. Eodem vero tempore *Molo*, præparatis ad omnia animis populorum præfecturæ suæ, qua commodorum spe injecta, qua metu proceribus incusso, productis ad id ipsum falsis

epistolis regis minarum plenis: habens etiam promptum ad omnia coadjutorem fratrem *Alexandrum*: proviso denique, ne quid e proximis provinciis metuendum haberet, largitionibus conciliata sibi eorum, qui inter ceteros ibi eminebant, benevolentia: adversus regiones duces cum magno exercitu est profectus. *Xeno & Theodotus*, ejus adventu perturbati, intra urbes se recipiunt. *Molo*, *Apolloniaticide* potitus, com-

χώρας, εὐπορεῖτο ταῖς χρηγαίαις ὑπερβαλλόντως. A.V. 532.
 ἦν δὲ φοβερός μὲν καὶ πρὸ τοῦ διὰ τὸ μέγεθος τῆς
 δυναστείας.

Τὰ τε γὰρ ἵπποφόρβια πάντα τὰ βασιλικὰ XLIV.
 Μήδοις ἐγκεχέρισται· σίτου τε καὶ θρεμμάτων ^{Mediæ} descri-
 πτο.
 πλῆθος ἀναρίθμητον παρ' αὐτοῖς ἐστί. περὶ γε μὴν
 τῆς ὀχυρότητος καὶ τοῦ μεγέθους τῆς χώρας, οὐδ'
 εἰπεῖν δύναται ἄξιός οὐδεὶς. Ἡ γὰρ Μήδία κε-
 ται μὲν περὶ μέσσην τὴν Ἀσίαν· διαφέρει δὲ καὶ κα-
 τὰ τὸ μέγεθος καὶ κατὰ τὴν εἰς ὕψος ἀνάτασιν
 πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπων, ὡς πρὸς μέ-
 γρος θεωρουμένη. καὶ μὴν ἐπικείται τοῖς ἀλκιμωτά-
 τοις καὶ μεγίστοις ἔθνεσι. πρόκειται γὰρ αὐτῆς, ^{Fines}
 παρὰ μὲν τὴν ἑω καὶ τὰ πρὸς ἀνατολαὶς μέρη, ^{Mediæ.} τὰ
 κατὰ τὴν ἔρημον πεδία, τὴν μεταξὺ κειμένην τῆς
 Περσίδος καὶ τῆς Παρθέσσιος· ἐπικείται δὲ καὶ κραι-
 τεῖ

XLIV. 1. ἵπποφόρβια. ἵπποφορεῖα Vat. Flor. ἵπποφόρεα Aug.
 Reg. A. 3. Μήδία. Vulgo omnes Μήδεια, ὅς sic deinceps. 4. πε-
 δία τὴν. πεδιάδα τὴν Vat. Vrb. πεδία διὰ τὴν Flor. Ibid. Παρ-
 θέσσιος. Παρθέσιος Bav. παρθέσιος Vat. Flor. Vrb. Aug. Reg. A.
 Et in marg. Reg. A. scribitur ὡς Παρθηνῆς.

commeatibus omnis generis
 supra modum abundabat:
 etiam ante terribilis, propter
 dominatus quem obtinebat
 magnitudinem.

44. Etenim equorum ar-
 menta omnia regia in manu
 sunt Medorum. Præterea
 frumenti & pecoris infinita
 quædam apud illos est co-
 pia. De munitione vero na-
 turali & magnitudine regio-
 nis, quidquid dixerit aliquis,

minus erit. Sita est enim
 Media in Asiæ meditullio:
 &, cum aliis Asiæ provin-
 ciis collata, ceteras omnes
 & amplitudine spatii supe-
 rat, & soli altitudine. Im-
 minet autem fortissimis ma-
 ximisque populis. Præjacet
 namque illi, ab aurora &
 orientis partibus, planities
 ejus deserti, quod Persidi &
 Parrhasiæ est interjectum:
 imminet etiam Cappis, quas
 vocant,

Ol. 139. 2.
Fines
Mediae.

τῇ τῶν καλουμένων Κασπίων πυλῶν· συνάπτει δὲ τοῖς Ταπύρων ὄρεσιν, ἃ δὴ τῆς Ὑγκανίας θαλάττης οὐ πολὺ διέστηκε. τοῖς δὲ πρὸς μεσημβρίαν κλίμασι καθήκει πρὸς τε τὴν Μεσοποταμίαν καὶ τὴν Ἀπολωνιάτιν χώραν· παράκειται δὲ τῇ Περσίδι, προβεβλημένη τὸ Ζάγρον ὄρος· ὃ τὴν μὲν ἀνάβασιν ἔχει πρὸς ἑκατὸν στάδια, διαφορὰς δὲ καὶ συγκλίσεις πλείους ἔχον ἐν αὐτῷ, διέζευκται κοιλάσι, κατὰ δὲ τινὰς τόπους αὐλῶσιν, οὓς κατοικοῦσι Κασαῖοι καὶ Κορβεῖται, καὶ Κάρχοι, καὶ πλείω γένη βαρβάρων ἕτερα, διαφέρειν δοκῶντα πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας. τοῖς δὲ πρὸς τὰς δύο μέρεσιν κειμένοις, συνάπτει τοῖς Σατραπείοις καλουμένοις· τούτοις δὲ συμβαίνει μὴ πολὺ διεστᾶναι τῶν ἔθνων, τῶν ἐπὶ τὸν Εὐξείνου καθεκόντων πόντον. Τὰ δ' ἐπὶ τὰς ἄρκτους αὐτῆς τετραμμένα μέρη, περιέχεται

7. Κορβεῖται. An Κορβιῖνοι? 8. τοῖς Σατραπείοις. τοῖς Ἀτροπατίοις vel Ἀτροπατηνοῖς expressit Casaub. in vers. Latina. τοῖς Σασπείοις maluit Gronov. τοῖς Σατραπείοις suspicatus est Reisk.

vocant, *Pylis*, easque in potestate habet: *Tapyrorum* quoque montes, qui non longe absunt ab Hyrcano mari, contigit. Qua vergit in meridiem, ad Mesopotamiam & regionem *Apolloniaticam* pertinet: adsidet etiam *Perlidi*, tegiturque ab ea parte monte *Zagro*; qui mons adscensum habet stadiorum ferme centum, ceterum, in multa diversa juga passim distinctus, rursusque alibi continuo iugo excurrens,

partim cavis vallibus dirimitur, partim paullo apertiores includit campos, quos *Cossæi* colunt, & *Corbrenæ*, & *Carchi*, pluraque alia barbarorum genera, ad bellorum usus præcipue commendata. Qua occasum respicit, populos tangit quos *Satrapios* [*Atropatios*? an *Saspiros*?] vocant; qui non longe distant ab illis populis qui ad Pontum Euxinum pertingunt. Latus *Media* ad septemtriones conversum præ-

χεται μὲν Ἐλυμαίοις, καὶ τοῖς Ἀνιαράκαις, ἔτι δὲ A.V. 532.
 10 Καδουσίαις καὶ Ματιανοῖς· ὑπέρκειται δὲ τῶν συνα- ^{Fines} Media.
 πτόντων πρὸς τὴν Μαῶτιν τοῦ Πόντου μερῶν.
 11 αὐτὴ δὲ ἡ Μηδία διέζευκται πλείοσιν ὄρεσιν ἀπὸ τῆς
 ἡοῦς ἕως πρὸς τὰς δύοσις, ὧν μεταξὺ κείται πεδία
 πληθύνοντα πόλεσι καὶ κώμαις.

Κυριεύων δὲ ταύτης τῆς χώρας, βασιλικὴν XLV.
 ἐχούσης περίστασιν, καὶ πάλα μὲν φοβερὸς ἦν, ^{Molonis}
 ὡς πρότερον εἶπα, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς δυναστείας, ^{potentia}
 2 τότε καὶ τῶν τοῦ βασιλέως στρατηγῶν δοκούν- ^{formida-}
 των παρακεχωρημένα τῶν ὑπαίθρων αὐτῶ, καὶ τῶν
 ἰδίων δυνάμεων ἐπηγμένων ταῖς ὁρμαῖς, διὰ τὸ κατὰ
 λόγον σφίσι προχωρεῖν τὰς πρώτας ἐλπίδας, τε-
 λέως ἐδόκει φοβερὸς εἶναι, καὶ ἀνυπόστατος πᾶσι
 3 τοῖς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦσι. Διὸ τὸ μὲν πρῶτον ἐπε-
 βάλετο, διαβὰς τὸν Τίγριν, πολιορκεῖν τὴν Σελεύ-
 κειαν.

II. αὐτὴ δὲ scribendum duxi, pro αὕτῃ δὲ, quod vulgo habent
 omnes. Ibid. τῆς ἡοῦς ἕως. Corrupte libri omnes τῆς νοῦσεως,
 quod in τῆς ἑω mutavit Casaub. Ibid. πληθύνοντα. πληθύνοντα
 Aug. Reg. A.

XLV. 2. τοῖς τὴν Ἀσίαν. τοῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν Βαν.

prætexunt *Elymaei, Ania-*
racæ, Cadusii & Matiani;
 habet autem subiectam illam
 Ponti partem, quæ Mæoti
 cohæret. Ipsa autem *Media*
 montibus multis, ab ortu ad
 occasum porrectis, dividi-
 tur; inter quos jacent cam-
 pi urbibus ac vicis referti.

45. Hac igitur regione,
 ad regnum in ea stabilien-
 dum adeo accommodata,
 quum potiretur *Molo*, jam
 antea formidabilis, uti dice-
 bamus, propter potentiæ
Polybii Histor. T. II.

eminentiam: tunc, ubi re-
 gii duces etiam in testa
 compulsi cedere ipsi locis
 in aperto positis videbantur;
 quum e contrario copiis ejus
 vehementer animi crevisset,
 propterea quod primæ illis
 spes ex animi sententiâ suc-
 cesserant; plane sic terribilis
 vulgo erat, ut passim omnes
 Asiæ populi vim ejus susti-
 neri a nemine posse crede-
 rent. Itaque principio *Se-*
leuciam obsidere, *Tigri* tra-
 jecto, est conatus. Deinde,
 U
 quo

Ol. 139. 2. *κειαν.* καλυθείσης δὲ τῆς διαβάσεως ὑπὸ Ζεύξιδος, 4
 διατὸ καταλαβέσθαι τὰ ποτάμια πλοῖα, τοῦτον
Castra ad Ctesiphontem. τὸν τρόπον ἀναχωρήσας εἰς τὴν ἐν τῇ Κτησιφῶντι
 λεγομένη στρατοπεδείαν, παρεσκεύαζε ταῖς δυνά-
 μεσι τὰ πρὸς τὴν παραχειμασίαν. Ὁ δὲ βασι-
 λεύς, ἀκούσας τὴν τε τοῦ Μόλωνος ἔφοδον, καὶ τὴν
 τῶν ἰδίων στρατηγῶν ἀναχώρησιν· αὐτὸς μὲν ἦν
 ἕτοιμος πάλιν ἐπὶ τὸν Μόλωνα στρατεύειν, ἀπο-
 στάς τῆς ἐπὶ τὸν Πτολεμαῖον ὁρμῆς, καὶ μὴ προῖε-
 ραι τοὺς καιροὺς. Ἑρμείας δὲ, τηρῶν τὴν ἐξ ἀρ-6
Xenetas mittitur adv. Molonem. χῆς πρόθεσιν, ἐπὶ μὲν τὸν Μόλωνα Ξενοῖταν τὸν
 Ol. 139. 3. Ἀχαιοὺς ἐξέπεμψε στρατηγὸν αὐτοκράτορα μετὰ
 A. V. 533. δυνάμεως· φήσας, δεῖν πρὸς μὲν τοὺς ἀποστάτας
 στρατηγοῖς πολεμεῖν, πρὸς δὲ τοὺς βασιλεῖς αὐτὸν
 ποιῆσθαι τὸν βασιλέα καὶ τὰς ἐπιβολὰς, καὶ τοὺς
 ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνας. αὐτὸς δὲ, διὰ τὴν ἡλικίαν
 ὑποχείριον ἔχων τὸν νεανίσκον, προῆγε, καὶ συνή-
 θροῖζε

4. Κτησιφ. λεγομένη. Sic correxi. Vulgo omnes λεγομένην.

quo minus copias transmit-
 teret, impeditus a Zeuxide,
 qui fluviales omnes naves
 occupaverat, in castra ad
 Ctesiphontem, quæ vocatur,
 concessit; ibique necessaria
 exercitui ad hibernandum
 comparavit. Rex, ut Molo-
 nem progredi in expeditione
 suscepta, suos vero pedem
 referre, cognovit; rursus in
 eo erat, ut omnia expedi-
 tione contra Ptolemæum,
 ipse adversus eum duceret,
 ne rei bene gerendæ tem-

pora amitteret. At Her-
 meas, propositi sui tenax,
 missio adversus Molonem Xe-
 netas, genere Achæo, cui
 & exercitum & summum li-
 berumque imperium attri-
 buerat, dixit: adversus re-
 belles quidem Antiocho per
 duces gerendum esse bellum:
 adversus reges vero, ipsi per
 se regi & consilia esse susci-
 pienda, & certamina inen-
 da, in quibus de summa re-
 rum agitur. Juvenem igi-
 tur in potestate habens pro-
 pter

ἤρριξε τὰς δυνάμεις εἰς Ἀπάμειαν· ἐντεῦθεν δ' ^{A.V. 533.}
 ἀναζεύξας, ἦκε πρὸς τὴν Λαοδίκειαν. ἀφ' ἧς ποιη- ^{Antio-}
 σάμενος τὴν ὁρμὴν ὁ βασιλεὺς μετὰ πάσης τῆς ^{chus}
 στρατιᾶς, καὶ διελθὼν τὴν ἔρημον, ἐνέβαλεν εἰς τὸν ^{Cæle-}
 γαυλῶνα τὸν προσαγορευόμενον Μαρσύαν· ὃς κῆται ^{Syriam}
 μὲν μεταξὺ τῆς κατὰ τὸν Λίβανον καὶ τὸν Ἀντιλί- ^{invasit.}
 βανον περὶφράδας, συνάγεται δ' εἰς στενὸν ὑπὸ τῶν ^{Marfyas}
 10 προειρημένων ὄρων. συμβαίνει δὲ καὶ τοῦτον αὐτὸν ^{campus.}
 τὸν τόπον, ἧ στενώτατός ἐστι, διείργεσθαι τενάγῃσι ^{Calamus}
 καὶ λίμναις, ἐξ ὧν ὁ μυρσινικὸς κείρεται κάλαμος. ^{odoratus.}

Ἐπικείται δὲ ταῖς στενοῖς, ἐκ μὲν πατέρου μέ- ^{XLVI.}
 ρους, Βρόχοι προσαγορευόμενόν τι χωρίον· ἐκ δὲ πα- ^{Gerra &}
 2 τέρου, Γέβρα· στενὴν ἀπολείποντα πάροδον. ποιη- ^{Brochos}
 σάμενος δὲ διὰ τοῦ προειρημένου τὴν πορείαν αὐλῶ- ^{castella}
 νος ἐπὶ πλείους ἡμέρας, καὶ προσαγαγόμενος τὰς ^{defendit}
 3 παρακειμένας πόλεις, παρῆν πρὸς τὰ Γέβρα. κα- ^{Theo-}
 ταλαβῶν δὲ τὸν Θεόδοτον τὸν Αἰτωλὸν προκατειλη- ^{dorus.}
 φότα τὰ Γέβρα καὶ τοὺς Βρόχους, τὰ δὲ παρὰ τὴν
 U 2 λίμνην

8. Μαρσύαν. Μαρσίαν Aug. Reg. A. 10. στενώτατος Vat. Flor.
 Ceteri στενώτατος.

pter ætatem, pergīt ire, & *Apameæ* copias cogit: in-
 deque *Laodiceam* castra mo-
 vet. Vnde profectus cum
 universo exercitu suo rex,
 desertum emensus, ad *Mar-*
syam nomine campum vel
 convallem venit; quæ inter
Libani & *Antilibani* radices
 sita in angustum spatium ab
 iisdem montibus cogitur:
 qua parte autem maximæ
 sunt angustix, paludes in-
 terjacent ac lacus, in qui-

bus *calamus odoratus* colli-
 gitur.

46. Faucibus illis hinc ca-
 stellum imminet *Brochi* di-
 ctum, inde *Gerra*; angusto
 ad iter relicto tramite. Per
 hanc convallem plures dies
 ducto agmine, & adjacenti-
 bus oppidis in potestatem
 redactis, *Gerra* demum per-
 venit. Vbi quum *Gerra* &
Brochos a *Theodoto* Aetolo
 occupata invenisset, fauces
 vero, quæ sunt ad lacum,
 fossis

Ol. 139. 3. λίμνην στενά διαχυρωμένον τάφροις καὶ χάραξι,
καὶ διεληφότες φυλακαῖς εὐκαίροις, τὸ μὲν πρῶτον
ἐπεβάλετο βιάζεσθαι· πλείω δὲ πάσχων ἢ ποίων⁴
κακῶ, διὰ τὴν ὀχυρότητα τῶν τόπων, καὶ διὰ τὸ
μένειν ἔτι τὸν Θεόδοτον ἀνέγκαιον, ἀπέστη τῆς ἐπι-
βολῆς. Διὸ καί, τοιαύτης εὐσης τῆς περὶ τοὺς τό-
πους δυσχερηστίας, προσπεσόντες αὐτῷ, Ξενοίταν
ἐπταικέναι τοῖς ὅλοις, καὶ τὸν Μόλωνα πάντων τῶν
ἀνω τόπων ἐπικρατεῖν, ἀφέντος τούτων, ὥρμησε
τοῖς οἰκείοις πράγμασι βοηθήσαν. Ὁ γὰρ Ξενοίτας,⁶
ὁ στρατηγὸς ἀποσταλεὶς αὐτοκράτωρ, καθάπερ
ἐπάνω προεῖπα, καὶ μείζονος ἐξουσίας ἢ κατὰ τὴν
προσδοκίαν τυχῶν, ὑπεροπτικώτερον μὲν ἐχεῖτο
τοῖς αὐτοῦ φίλοις, θρασύτερον δὲ ταῖς πρὸς τοὺς
ἐχθροὺς ἐπιβολαῖς. Οὐ μὲν, ἀλλὰ καταζεύξας
εἰς τὴν Σελεύκειαν, καὶ μεταπεμφάμενος Διογένην
τὸν τῆς Σουσιανῆς ἑπαρχον, καὶ Πυθιάδην τὸν τῆς
Ἐρυ-

Recedit
Antio-
chus.

Xenotæ
expeditio
adv. Mo-
lonem.

XLVI. 3. διαχυρωμένον correxi cum Reisk. Vulgo omnes διαχυρω-
μένα.

fossis vallisque septas, dis-
posita item præsidia oppor-
tunis quibusque locis, vim
facere principio instituit:
sed, quia propter locorum
munitissimam naturam, &
propter integram adhuc tunc
Theodoti fidem, plus ipse
detrimenti accipiebat, quam
hosti inferebat, incepto de-
stitit. Quocirca tanta hac
locorum difficultate oblata,
ubi nuncius fuit allatus de
internecina Xenotæ clade,
& Molonis victoria, qui su-
periores omnes præfecturas

fui jam plane juris fecerat;
relicta expeditione quam in-
choaverat, ad subveniendum
rebus suis accurrit. Xenotæ
enim, quem superius dice-
bamus ad bellum geren-
dum cum summo imperio
fuisse missum, majorem di-
gnitatem quam sperasset un-
quam adeptus, amicos arro-
ganter fastidire, hostes te-
mere atque audacter aggre-
di cœpit. Is quum Selen-
ciam castra movisset; Dio-
gene accito, qui Sufianæ
præerat, & Pythiada, qui
Rubro

Ἐρυθρᾶς θαλάττης, ἐξῆγε τὰς δυνάμεις· καὶ, λα-Α. V. 533.
 βὰν πρόβλημα τὸν Τίγριν ποταμὸν, ἀντεστρατο-
 ἐπέδευσε τοῖς πολεμίοις. Πλείονων δὲ διακολυμβάν-
 των πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς τοῦ Μόλωνος στρατοπε-
 δείας, καὶ δηλούντων, ὥς, εἰάν διαβῇ τὸν ποταμὸν,
 ἅπαν ἀπονεύσει πρὸς αὐτὸν τὸ τοῦ Μόλωνος στρα-
 τόπεδον· τῷ μὲν γὰρ Μόλωνι φθονεῖν, τῷ δὲ βα-
 σιλῇ τὸ πλήθος εὖνουν ὑπάρχειν διαφερόντως·
 ἐπαρθεὶς τούτοις ὁ Ξενοίτας, ἐπεβάλετο διαβαίνειν
 τὸν Τίγριν. ὑποδείξας δὲ, διότι μέλλει ζευγνύειν τὸν Tigrim
 ποταμὸν κατὰ τινὰ νησίζοντα τόπον, τῶν μὲν πρὸς Xenocras.
 τοῦτο τὸ μέρος ἐπιτηδεῖων οὐδὲν ἡτοίμαζε· διὸ καὶ
 συνέβη καταφρονῆσαι τοὺς περὶ τὸν Μόλωνα τῆς
 οὐποδεικνυμένης ἐπιβολῆς. τὰ δὲ πλοῖα συνήθριζε
 καὶ κατήρτιζε, καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο περὶ
 τούτων. ἐπιλέξας δ' ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος
 τοὺς εὐρωστοτάτους ἵππεῖς καὶ πεζοὺς, ἐπὶ τῆς
 U 3 παρεμ-

Rubro mari erat praefectus;
 copias eduxit: ac, Tigrim
 amnem pro munimento ha-
 bens, in conspectu hostium
 confedit. Erant multi qui
 flumen transnantes e ca-
 stris Molonis ad Xenocras
 veniebant, affirmantes, si
 copias amnem trajiceret, uni-
 versum Molonis exercitum ad
 partes ipsius esse inclinatu-
 rum: nam & Moloni pleros-
 que invidere, & multitudi-
 nem egregia cumprimis erga
 regem esse voluntate. Hac
 persuasione inflatus Xenocras

transire amnem statuit.
 Igitur quum speciem prae se
 tulisset, quasi loco quodam,
 ubi insulam format Tigris,
 jungere flumen vellet; ni-
 hil quidem eorum, quae in
 eam rem desiderantur, prae-
 parabat: (ex quo factum,
 ut quod ostendebatur ince-
 ptum, Molonem nihil mora-
 retur:) verum navigia un-
 dique cogebat, instruebat-
 que, & in eo plurimum
 studii ponebat. Deinde ex
 universo exercitu fortissimos
 quosque equites peditesque
 legit,

Ol. 139. 3. παρεμβολῆς ἀπολιπὼν Ζεῦξιν καὶ Πυθιάδην, παρελ-
θε νυκτὸς ὡς ὀγδοήκοντα στάδια ὑποκάτω τῆς
τοῦ Μόλωνος στρατοπεδείας· καὶ διακομίσας τοῖσι
πλοίοις τὴν δύναμιν ἀσφαλῶς, νυκτὸς ἔτι κατε-
στρατοπέδευσε, λαβὼν εὐφυῆ τόπον, ᾧ συνέβαι-
νε κατὰ μὲν τὸ πλεῖστον ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ περιέ-
χεσθαι, τὸ δὲ λοιπὸν ἔλεσιν ἡσφαλίδαι καὶ τέλ-
μασιν.

XLVII.
Transi-
tum im-
pedire
frustra
tentat
Molo.

Ὁ δὲ Μόλων συνεχὲς τὸ γεγονός, ἐξαπέστειλε
τοὺς ἱππεῖς, ὡς κωλύσων τοὺς ἐπιδιαβαίνοντας ῥα-
δίως, καὶ συντρίψων τοὺς ἤδη διαβεβηκότας. οἱ καὶ
συνεγλίσαντες τοῖς περὶ τὸν Ξενοίταν, διὰ τὴν
ἀγνοίαν τῶν τόπων οὐ προσεδέοντο τῶν πολεμίων·
αὐτοὶ δ' ὑπ' αὐτῶν βαπτιζόμενοι, καὶ καταδύνον-
τες ἐν τοῖς τέλμασιν, ἄχρηστοι μὲν ἦσαν ἅπαντες,
πολλοὶ

11. στάδια. σταδίου Vlt. Flor. 12. νυκτὸς ἔτι. Perperam vulgo
omnes νυκτὸς ἐπικατεστρατ.

XLVII. 1. ἐπιδιαβαίνοντας. Forf. ἔτι διαβαίνοντας. 2. ὑπ' αὐ-
τῶν. ὑφ' αὐτῶν Flor. Ibid. ἐν τοῖς τέλμασιν. Absit ἐν a Bau.

legit, ac relictis ad tuitio-
nem castrorum Zeuxide &
Pythiada, decem fere mil-
lia passuum infra Molonis
castra silentio noctis pro-
gressus; postquam sine pe-
riculo navibus impositas co-
pias trajecisset, nocte eadem,
opportuno castris locum
cepit, qui hostibus immine-
bat, ibique confedit; cin-
ctus maximam partem a flu-
vio, in reliquo vero circuitu
paludes & lacunas coenofas
pro munimento habens.

47. Molo, re intellecta,
equitatum in hostem mittit,
qui partim transitu impedi-
ret eos qui priores seque-
rentur, partim jam trans-
gressos concideret. Sed ad
conficiendos ipsos hos equi-
tes, ubi Xenactæ appropin-
quarunt, nihil hostium ma-
nibus erat opus: quippe,
propter locorum ignoratio-
nem ipsi sese mergentes, &
in palustres voragines præ-
cipitantes, cum ad pugnam
facti sunt omnes inutiles,
tum

πολλοὶ δὲ καὶ διεφθάρησαν αὐτῶν. Ὁ δὲ Ξενοίτας, A.V. 533.

πεπεισμένοι, εἰάν πλησιάσῃ, μεταβαλεῖσθαι τὰς
τοῦ Μόλωνος πρὸς αὐτὸν δυνάμεις, προσελθὼν παρὰ
τὸν ποταμὸν, καὶ συνεγίσσας, παρεστρατοπέδευσε
αὐτοῖς ὑπεναντίοις. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν ταῦτον ὁ Μό- E castris
λων, εἴτε καὶ στρατηγῆματος χάριν, εἴτε καὶ profugit
Molo.

διαπιστήσας ταῖς δυνάμεσι, μή τι συμβῇ τῶν ὑπὸ
τοῦ Ξενοίτου προσδοκαμένων, ἀπολιπὼν ἐν τῷ χά-
ρακι τὴν ἀποσκευὴν, ἀνέβη νυκτὸς, καὶ προῆγε,
σύντονον ποιούμενος τὴν πορείαν ὡς ἐπὶ Μηδίας.

Ὁ δὲ Ξενοίτας, ὑπολαβὼν πεφευγέναι τὸν Μόλωνα
καταπεπληγμένον τὴν ἔφοδον αὐτοῦ, καὶ διαπι-
στούντα ταῖς ἰδίαις αὐτοῦ δυνάμεσι, τὸ μὲν πρῶτον Castra
Molonis
occupat
Xenætas.
ἐπιστρατοπεδεύσας κατελάβετο τὴν τῶν πολεμίων
παρεμβολὴν, καὶ διεπεραίει πρὸς αὐτὸν τοὺς ἰδίους
ἵππεις καὶ τὰς τούτων ἀποσκευὰς ἐκ τῆς Ζεύξιδος
παραεμβολῆς. μετὰ δὲ ταῦτα συναθροίσας παρε-
κάλει τοὺς πολλοὺς, θάρσύν, καὶ καλὰς ἐλπίδας

U 4

ἔχειν

3. προσελθὼν. Correxī vulgatum προσελθὼν. 4. Ξενοίτου Vat.
Flor. Ceteri Ξενοίτα. 5. πρὸς αὐτὸν. πρὸς αὐτὸν Aug. Reg. A.
πρὸς αὐτὴν Casaub. cum Reg. B.

tum etiam multi interierunt.
Iam vero Xenætas, pro cer-
to habens, si propius acce-
deret, defecturas ad se Mo-
lonis copias, propter oram
fluminis instituto itinere,
hosti proximus metatur ca-
stra. Ibi tum Molo, sive ut
imperatoria arte hostem fal-
leret; sive militis sui fidem
suspectans, illudque ipsum
metuens, quod sperabat Xe-
nætas; impedimenta omnia
relinquens in castris, per

noctis tenebras profectus,
Mediam versus ire conten-
dit. Xenætas, fugere Mo-
lonem ratus, cum sui adven-
tus metu, tum propter su-
spiciones de proprii exerci-
tus fide, castra primo ho-
stium aggreditur occupat-
que; tum equites cum suis
impedimentis e castris Zeu-
xidis transmitti ad se impe-
rat. Deinde, concione ad-
vocata, confidere jubet mul-
titudinem, Et de summa re
optime

Ol. 139.3. ἔχεν ὑπὲρ τῶν ὅλων, ὥς πεφρευγότες τοῦ Μόλωνος. ταῦτα δ' εἰπὼν, ἐπιμελεῖσθαι παρήγγειλε καὶ θρασυ-
πύειν αὐτούς ἅπασιν, ὥς ἐκ ποδὸς ἀκολουθήσαν
πρῶτ' τοῖς ὑπεναντίοις.

XLVIII. Οἱ δὲ πολλοὶ, κατατεθαρρηκότες, καὶ παντοδα-
πῆς ἐπειλημμένοι χορηγίας, ὥρμησαν πρὸς ἀπόλαυ-
σιν καὶ μέδην, καὶ τὴν ταῖς τοιαύταις ὁρμαῖς παρε-
πομένην ῥαθυμίαν. Ὁ δὲ Μόλων διανύσας ἱκανόν τι-
να τόπον, καὶ δειπνοποιησάμενος, παρῆν ἐξ ὑπο-
στrophῆς καὶ καταλαβὼν ἐξδιμμένους καὶ μεθύον-
τας πάντας, προσέβαλε τῷ χάρακι τῶν πολεμίων
ὑπὸ τὴν ἐωθινήν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ξενοῖταν, ἐκπλα-
γνέσας ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι διὰ τὸ παραδόξον, ἀδυ-
νατοῦντες δὲ τοὺς πολλοὺς ἐγείρειν διὰ τὴν κατέχου-
σαν αὐτοὺς μέδην, αὐτοὶ μὲν ἀλόγως ὁρμήσαντες
εἰς τοὺς πολεμίους διεφθάρησαν· τῶν δὲ κοιμωμένων
οἱ μὲν πλείους ἐν αὐταῖς ταῖς στιβάσι κατεκόπη-
σαν, οἱ δὲ λοιποὶ ῥιπτοῦντες ἑαυτοὺς εἰς τὸν ποτα-
μὸν, ἐπειρῶντο διαβαίνειν πρὸς τὴν ἀντίπερα στρα-
τοπέ-

7. ἐπιμελεῖσθαι. ἐπιμέλεσθαι Vat. Flor.

optime sperare: jam enim
aufugisse Molonem. His di-
ctis, monet omnes, ut cor-
pora sedulo curent: e vesti-
gio namque se summo mane
hostes insecuturum.

48. Xenæta milites, fidu-
cia pleni & com meatibus
omne genus abundantes,
epulis vinoque indulgent,
& illi socordiae, quæ talem
animorum habitum solet co-
mitari. At Molo, satis ma-
gnum viæ spatium emensus,

coenatusque, rursus itinere
converso advolat: hostesque
palatos atque ebrios nactus,
castra illorum prima luce in-
vadit. Xenætas, inopinati
casus novitate defixus, quum
milites crapulam edormien-
tes fomno excitare non
posset, temere in hostem
irruens, perit. Cubantium
vero pars major in ipsis stra-
mentis obtruncatur: reliqui,
in flumen desilientes, traji-
cere ad posita ex adverso
castra

τοπεδείαν· οὐ μὴν, ἀλλ' οἱ πλείους καὶ τούτων ἀπώλ- A.V. 533.
 λυντο. καθόλου δὲ ποικίλη τις ἦν ἀκρίσια περὶ τὰ ^{Molo}
 στρατόπεδα καὶ κυδοιμός· πάντες γὰρ ἐκπλαγῆς ^{exerci-}
 καὶ περιδεῖς ἦσαν. ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀντίπερα παρεμ- ^{tum Xe-}
 βολῆς ὑπὸ τὴν ὄψιν οὗσης ἐν πάνυ βραχεὶ διαστή- ^{noetæ mi-}
 ματι, τῆς μὲν τοῦ ποταμοῦ βίας καὶ δυσχρηστίας ^{fera clade}
 ἐξελενθάνοντο διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν πρὸς τὸ σώ- ^{afficit.}
 τζεσθαι. κατὰ δὲ τὴν παράστασιν καὶ τὴν ὁρμὴν τὴν
 πρὸς σωτηρίαν, ἐρρίπτουν ἑαυτοὺς εἰς τὸν ποταμόν,
 ἐνέισαν δὲ καὶ τὰ ὑποζύγια σὺν ταῖς ἀποσκευαῖς·
 ὥς τοῦ ποταμοῦ κατὰ τινα πρόνοιαν αὐτοῖς συνέρ-
 γήσοντος, καὶ διακομιούντος ἀσφαλῶς πρὸς τὴν ἀν-
 ᾗτίπερα κειμένην στρατοπεδείαν. Ἐξ ᾧ συνέβαινε,
 τραγικὴν καὶ παρηλαγμένην φαίνεσθαι τοῦ ρεύμα-
 τος τὴν φαντασίαν· ὥς ἂν ὁμοῦ τοῖς νηχομένοις φε-
 ρομένων ἵππων, ὑποζυγίων, ὀπλων, νεκρῶν, ἀπο-
 σκευῆς παντοδαπῆς. Μόλων δὲ, καὶ κυριεύσας τῆς

U 5

τοῦ

XLVIII. 7. πρὸς σωτηρίαν. πρὸς τὴν σωτηρίαν Flor. Aug. Reg. A.

castra contendebant; at ho-
 rum quoque pauci pestem
 effugerunt. Varium enim
 vero multiplicemque cerne-
 res per universum exerci-
 tum errorem, trepidationem
 ac tumultum: omnes enim
 miraculo attoniti perterriti-
 que erant. Simul, quia ob
 oculos alterius ripæ castra
 habebant, modico admodum
 intervallo distantia, amnis
 violentiam & difficultatem
 ac periculum oblivisceban-
 tur: tanta erat evadendi cu-
 piditas. Ea porro alienatio

mentis, & is impetus erat
 ad quærendam salutem, ut
 & se ipsos in amnem præ-
 cipites darent, & jumenta
 etiam cum sarcinis eodem
 immitterent: non secus ac
 si providentia quadam flu-
 vius ipso foret adjuturus,
 & sine periculo ad castra
 ulteriora transportaturus.
 Itaque miserabilis omnino
 & insolens facies tunc amnis
 erat: cum una inter nantes
 fluitarent equi, jumenta, ar-
 ma, cadavera, & omnis ge-
 neris supellex. *Molo, Xe-*
noetæ

Ol. 139.3. τοῦ Ξενοίτου παρεμβολῆς, καὶ μετὰ ταῦτα διαβαῖς
 Seleuciam ad Tigrim capit Molo. τὸν ποταμὸν ἀσφαλῶς, ἅτε μηδενὸς κωλύοντος, διὰ
 τὸ φυγεῖν τὴν ἐφόδον αὐτοῦ καὶ τοὺς περὶ τὸν Ζεῦ-
 ξιν, ἐγκρατὴς γίγνεται καὶ τῆς τούτων στρατοπε-
 δείας. Συντελεσάμενος δὲ τὰ προειρημένα, παρῆν¹¹
 μετὰ τοῦ στρατοπέδου πρὸς τὴν Σελεύκειαν. παρα-¹²
 λαβὼν δὲ καὶ ταύτην ἐξ ἐφόδου διὰ τὸ πεφευγέναι
 τοὺς περὶ τὸν Ζεῦξιν, ἅμα δὲ τούτοις τὸν Διομέδον-
 τα τὸν ἐπιστάτην τῆς Σελευκείας· λοιπὸν ἤδη προά-
 γων ἀκονιτὶ κατεστρέφετο τὰς ἀνω σατραπείας.
 Sufa. Γενόμενος δὲ κύριος τῆς τε Βαβυλωνίας, καὶ τῆς¹³
 περὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν, ἦκε πρὸς Σούσα.
 τὴν μὲν οὖν πόλιν ἐξ ἐφόδου καὶ ταύτην κατέσχε¹⁴
 τῇ δ' ἄκρα προσβολὰς ποιούμενος, οὐδὲν ἦνυε, τῷ
 φθάσαι Διογένην τὸν στρατηγὸν εἰς αὐτὴν παρεπι-
 σόντα. διὸ καὶ ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστη¹⁵
 καταλιπὼν δὲ τοὺς πολιορκήσαντας, κατὰ τὸ συνε-
 χές

13. Σούσα. Σούσαν Flor. Reg. B. 15. κατὰ τὸ συνεχές ἀνέβηξε.
 Sic ex conject. dedi, veterum librorum vestigia secutus. Vulgo κατ'
 αὐτὸ συνέβηξε. Post πολιορκήσαντας addunt αὐτὴν edd. ex Ban.

noctæ castris potitus, ac
 deinde fluvio impune traje-
 cto: (quippe erat nemo qui
 vetaret; nam Zeuxis, ut
 ingruenti hosti anteverteret,
 in fugam sese conjecerat:)
 etiam altera castra occupat.
 Quibus rebus confectis, Se-
 leuciam cum exercitu cele-
 riter advenit. Hac quoque
 impetu primo capta, quo-
 niam Zeuxis aufugerat, &
 una cum illo Diomedon
 Seleuciæ ipsius præfectus;
 de cetero jam progrediens,

nullo five labore five peri-
 culo superiores provincias
 in potestatem redegit. Sub-
 acta autem Babylonix præ-
 fectura, & item ea quæ est
 ad mare Rubrum, Sufa con-
 tendit. Et urbem quidem
 hanc pariter e vestigio ce-
 pit: arcem vero adortus, fru-
 stra fuit; præverterat enim
 ipsum dux Diogenes, & in
 eam se conjecerat. Quam-
 obrem hoc incepto abstiens,
 relictis qui arcem obsidione
 premerent, ipse protinus ca-
 stra

χῆς ἀνέζευξε, καὶ κατῆρε μετὰ τῆς δυνάμεως πά- A.V. 533.
 16. λιν εἰς Σελεύκειαν, τὴν ἐπὶ τῷ Τίγριδι. Πολλὴν δὲ
 ποιησάμενος τὴν ἐπιμέλειαν ἐνταῦθα τοῦ στρατο-
 πέδου, καὶ παρακαλέσας τὸ πλῆθος, ὥρμησε πρὸς
 τὰς ἐξῆς πράξεις· καὶ τὴν μὲν Παραποταμίαν μέ- Parapo-
 χρι πόλεως Εὐρώπου κατέσχε, τὴν δὲ Μεσοποτα- Mesopot.
 17. μίαν ἕως Δούρων. Ἀντίοχος δὲ, τούτων αὐτῷ προσ- occupat
 πεσόντων, ὡς ἐπάνω προῖπον, ἀπογνοὺς τὰς κατὰ Molo.
 Κοίλην Συρίαν ἐλπίδας, ὥρμησε πρὸς ταύτας τὰς
 ἐπιβολάς.

Ἐν ᾧ καιρῷ πάλιν ἀθροισθέντος τοῦ συνεδρίου, XLIX.
 καὶ κελεύσαντος λέγειν τῷ βασιλεῶς ὑπὲρ τοῦ πῶς Deliberat
 δεῖ χρῆσθαι ταῖς ἐπὶ τὸν Μόλωνα παρασκευαῖς, αὐ- Antio-
 θις τοῦ Ἐπιγένους καταρξαμένου, καὶ λέγοντος περὶ bello
 2. τῶν ἐνεστώτων· ὡς εἶδει μὲν πάλα μὴ μέλλειν κατὰ
 τὴν αὐτοῦ συμβουλίαν, πρὸ τοῦ τηλικαῦτα προτε-
 ρήματα λαβεῖν τοὺς ἐχθρούς· οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ
 νῦν

15. ἐπὶ τῷ Τίγρ. ἐπὶ Τίγρ. Bav. 16. πολλὴν τὴν ἐπιμέλ.
 Absq. τὴν a Vat. Flor. Aug. Reg. A.

fra inde movet, ac Seleu-
 ciam ad Tigrim repetit.
 Ibi summa cura refocillato
 milite, multitudinem adhor-
 tatus, ad reliqua sua confi-
 lia exsequenda perrexit. Et
 Parapotamiam quidem us-
 que ad Europum urbem oc-
 cupat; Mesopotamiam vero,
 usque ad Dura. Quibus de
 rebus postquam certior fa-
 ctus est Antiochus, sicut an-
 tea dicebamus, spei de Coele-
 Syria conceptæ renunciāns,

ad bellum hoc omnem con-
 vertit impetum.

49. Eo tempore convo-
 cato iterum concilio, quum
 dicere quemque Rex jussisset,
 qua ratione bellum adversus
 Molonem esset apparandum;
 rursus sermonem ea de re
 auspicatus Epigenes, ait:
 oportuisse quidem jam ante,
 nos consilio quod ipse dede-
 rat, non cunctari, priusquam
 tantum incrementi res ho-
 stium cepissent; hortari ta-
 men

Ol. 139. 3. νῦν ἔτι, Φάσκιοντος, δὲν ἔχεσθαι τῶν πραγμάτων.

Hermeneas πάλιν Ἑρμείας ἀκρίτως καὶ προπετῶς ἐξοργισθεὶς, 3
convicia ἤρξατο λοιδορεῖν τὸν εἰρημέγον. ἅμα δὲ φορτικῶς 4
in Epigenem. μὲν αὐτὸν ἐγκαυμάζων, ἀστόχους δὲ καὶ ψευδεῖς

ποιούμενος κατηγορίας Ἐπιγένοῦς, μαρτυρούμενος δὲ τὸν βασιλέα, μὴ παριδεῖν οὕτως ἀλόγως, μηδ' ἀποστῆναι τῶν περὶ Κοίλης Συρίας ἐλπίδων· προσέκοπτες μὲν τοῖς πολλοῖς, ἐλύπει δὲ καὶ τὸν Ἀντίοχον, μόλις δὲ κατέπαυσε τὴν ἀψιμαχίαν, πολλὴν ποιησάμενου τοῦ βασιλέως σπουδὴν εἰς τὸ διαλύειν αὐτούς.

Decernitur expedire regis ad Molonem. Δόξαντος δὲ τοῖς πολλοῖς Ἐπιγένοῦς ἀναγκαϊότερα 6
καὶ συμφερότερα λέγειν, ἐκυρώθη τὸ διαβούλιον, στρατεύειν ἐπὶ τὸν Μόλωνα, καὶ τούτων ἔχεσθαι τῶν

πράξεων. ταχὺ δὲ συνυποκριθεὶς καὶ μεταπεσών Ἑρμείας, καὶ φήσας, δὲν ἅπαντας τὸ κριθεὶν ἀπροφασί.

XLIX. 6. συμφερότερα. συμφερότερα edit. Herv. 3° seqq. ex Aug.

men etiam nunc, ut in ejus belli curam rex incumberet. Quæ simulac ille profatus est, rursus Hermeneas inconsiderate, præcipiti ira elatus, in Epigenem convicia jacerre incipit; simul, suas ipsius laudes odiose prædicare; illum vero parum probabilibus ac falsis accusationibus onerare; tum regem contestans obsecrare, ne tam imprudenter Cælen Syriam insuper haberet, aut spem ejus recipiendæ abjiceret. Quibus sermonibus & ceteros offendit, & ipsi quoque Antiocho fuit molestus: quo

summa vi connitente ut hos inter se conciliaret, vix tandem jurgandi finem Hermeneas fecit. Probata plurimorum consensu Epigenis sententia, ut magis necessaria & utiliora suadentis, decretum est, bellum contra Molonem gerendum esse, ejusque negotii curam ante omnia esse habendam. Ibi tum Hermeneas totum sese ad sententiam aliorum componere, fierique repente alius: & quum diceret, oportere, ut quod semel statutum sit, omnibus amputatis excusationibus cuncti exsequantur; ad

Φασίστως ποιῆν, ἔτοιμος ἦν καὶ πολὺς πρὸς ταῖς A.V. 533.
 παρασκευαῖς.

Ἀθροισθεῖσιν δὲ τῶν δυνάμεων εἰς Ἀπάμειαν, L.
 καὶ τινος ἐγγενομένης στάσεως τοῖς πολλοῖς ὑπὲρ τῶν Doio
 2 προσοφειλομένων ὀψωνίων· λαβὼν ἐπτοημένον τὸν Hermæ
 βασιλέα, καὶ δεδιότα τὸ γεγονὸς κίνημα διὰ τὸν amanda-
 3 καρὸν, ἐπηγείλατο διαλύσειν πᾶσι τὰς σιταρχίας, tur Epi-
 4 εἰὰν αὐτῷ συγχωρήσῃ, μὴ στρατεύειν μετ' αὐτῶν genes.
 5 τὸν Ἐπιγένην. οὐ γὰρ οἶόν τ' εἶναι τῶν κατὰ λόγον
 οὐδὲν πρᾶτλεισθαι κατὰ τὴν στρατείαν, τηλικαύτης
 6 ἐν αὐτοῖς ὀργῆς καὶ στάσεως ἐγγεγεννημένης. Ὁ δὲ
 βασιλεὺς δυσχερῶς μὲν ἤκουσε, καὶ περὶ παντὸς
 7 ἐποιεῖτο σπουδάζων, διὰ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πολε-
 8 μικῶν, συστρατεύειν αὐτῷ τὸν Ἐπιγένην· περιεχό-
 9 μενος δὲ καὶ προκατειλημμένος οἰκονομίαις καὶ Φυ-
 10 λακαῖς καὶ Θεραπείαις ὑπὸ τῆς Ἑρμείου κακοηθείας,

οὐκ

L. 2. διαλύσειν. λύσειν Bav. διαλύειν Aug. 5. Pro Θεραπείαις dat
 χωρηγείαις Vat. ὁ χωρηγείαις Flor.

ad bellum apparandum ala-
 crem se præbebat, multus-
 que in eo erat.

50. Copiis *Apameæ* con-
 gregatis, exorto inter mili-
 tarem turbam seditionis ali-
 cujus principio, propter re-
 liqua stipendiorum non de-
 pensa: *Hermæas* regem na-
 ctus, eo motu, qui tempore
 adeo alieno erat excitatus,
 consternatum metuque per-
 cussus; recepit ei, *quidquid*
de stipendiis militi deberetur,
id omne se exsolviturum, si
modo concederet sibi Rex, ne

huic expeditioni interesset
Epigenes: nihil enim admi-
nistrari posse recte & uti par
est in exercitu, postquam
tanta ira ipsos atque discor-
dia incessisset. Rex invitus
 ille quidem hæc audivit, qui
 magni æstimabat comitem
 se habere in hac expeditio-
 ne Epigenem, virum pro-
 pter rei bellicæ peritiam sibi
 carum: verum ille, malis
 artibus circumventus *Her-*
mææ, qui suppeditando pe-
 cunias, circumsedendo, offi-
 ciis prosequendo, prorsus
 obstrictum sibi eum habebat,
 fui

Ol. 139.3. οὐκ ἦν αὐτοῦ κύριος. διὸ καὶ τοῖς παροῦσιν ἔκταν, συνεχώρησε τοῖς ἀξιουμένοις. Τοῦ δ' Ἐπιγένους κατὰ τὸ προσταχθὲν ἀναχωρήσαντος εἰς Ἀπάμειαν, οἱ μὲν ἐν τῷ συνεδρίῳ κατεπλάγησαν διὰ τὸν φόβον· αἱ δὲ δυνάμεις, τυχοῦσαι τῶν ἀξιουμένων, ἐκ μεταβολῆς εὐνοικῶς διέκειντο πρὸς τὸν αἴτιον τῆς τῶν ὀψωνίων διορθώσεως, πλὴν τῶν Κυρρηστῶν. οὗτοι δ' ἐστασίασαν, καὶ, σχεδὸν εἰς ἑξακισχιλίους ὄντες τὸν ἀριθμὸν, ἀπέστησαν, καὶ πολλὰς δὴ τινας ἀηδίας ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν παρέσχον· τέλος δὲ μάχῃ κρατηθέντες ὑπὸ τινος τῶν τοῦ βασιλέως στρατηγῶν, οἱ μὲν πλεῖστοι διεφθάρησαν, οἱ δὲ περιελθόντες παρέδωκαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν τοῦ βασιλέως πίστιν. Ὁ δ' Ἑρμείας τοὺς μὲν φίλους τοῦ βασιλέως διὰ τὸν φόβον, τὰς δὲ δυνάμεις διὰ τὴν εὐχρηστίαν

Cyrrhe-
starum
seditio.

6. εἰς Ἀπάμειαν ex Reg. B. recepit Casaub. Veteres libri omnes εἰς ἱμάτιον, quod ex εἰς χειμᾶδιον videtur detortum. Ibid. οἱ μὲν οὖν ἐν τῷ Flor. Ibid. διὰ τὸν φόβον. Praepositionem ex conjecit. adjecit Casaubonus. Eam ignorant missi omnes: recte, judice Reiskio, hac sententia: tum maxime tumultum (militum) metuebant. 9. φίλους τοῦ βασιλέως. Duo posteriora verba absunt a Vat. Flor. & ab Ang. ex pr. scriptura. Ibid. εὐχρηστίαν. εὐχαριστίαν Reg.

fui juris non erat. Itaque praesenti concedens necessitati. hujus petitioni adnuit. Et Epigenes quidem, ut jussus est, Apameam [hiematum] abiit. At qui regis concilium participabant, stupere omnes & pavere. Exercitus e contrario, postulata sua consecutus, mutatis animis, studium ac favorem in perfoluti stipendii auctorem inclinat. Soli Cyrrhe-

sta idem ceteris non fecerunt: sed, facta seditione, numero ad sex millia, defecerunt, & multas per satis longum tempus molestias regi exhibuerunt: donec victi tandem ab aliquo e regibus ducibus, plerique perierunt; qui superfuerunt cladi, in fidem regis sese permiserunt. Hermias, postquam amicos quidem regis, terrendo, milites vero, com-
moda

στίαν ὑφ' ἑαυτὸν πεποιημένος, ἀναζεύξας προῆγε A.V. 533.
 10 μετὰ τοῦ βασιλέως. Περὶ δὲ τὸν Ἐπιγένην πρῶτον Novo do-
 συνεστήσατο τοιαύτην, λαβὼν συνεργὸν τὸν ἀκρο- meæ oc-
 11 φύλακα τῆς Ἀπαμείας Ἀλεξίν. Γράψας γὰρ ὡς ciditur
 παρὰ Μόλωνος ἀπεσταλμένην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Epige-
 Ἐπιγένην, πείθει τινὰ τῶν ἐκείνου παίδων, ἐλπίσι nes.
 μεγάλας ψυχαγωγήσας, εἰσενέγκαντα πρὸς τὸν
 Ἐπιγένην, καταμίξαι τὴν ἐπιστολὴν τοῖς ἐκείνου
 12 γράμμασιν. οὗ γενομένου, παρῆν εὐθέως Ἀλεξίς,
 καὶ διηρώτα τὸν Ἐπιγένην, μή τινας ἐπιστολάς κε-
 13 κόμισται παρὰ τοῦ Μόλωνος. τοῦ δὲ ἀπειπαμένου,
 πικρῶς ἐρευνᾶν ἤτει. ταχὺ δὲ παρεισελθὼν εὗρε
 τὴν ἐπιστολὴν. ἣ χρησάμενος ἀφορμῇ, παραχρῆμα
 14 τὸν Ἐπιγένην ἀπέκτεινεν. οὗ συμβάντος, ὁ μὲν βα-
 σιλεὺς ἐπέειδη δικαίως ἀπολωλέναι τὸν Ἐπιγένην.

οἱ

Reg. B. Ibid. πεποιημένος Vat. Flor. ποιησάμενος edd. cum cete-
 ris. 11. Γράψας γὰρ. Carent γὰρ Vat. & Flor. 13. ἀπειπα-
 μένου. ἀπειπομένου Vat. Ibid. πικρῶς vulgo cum preced. verbo
 ἀπειπ. jungunt.

moda eorum procurando, fecisset sibi obnoxios; signis motis, una cum Antiocho pergit ire. Adversus Epigenem vero porro dolum huiusmodi est commentus, opera usus Alexidis, qui Apameæ custos erat arcis. Hic quum epistolam scripsisset, tamquam a Molone ad Epigenem missam, corrupto quodam illius puero, ingentium bonorum pollicitatione, persuadet ei, ut acceptam epistolam in domum Epigenis inferret, ac cete-

ris illius chartis immisceret. Quod ut factum, adest extemplo Alexis: qui Epigenem interrogat, num literarum aliquid a Molone acceperit? Quod quum ille negaret; acerbis verbis Alexis, ut inquirendi copia sibi detur, postulat: ingressusque, mox invenit epistolam. Eo igitur prætextu usus, Epigenem sine mora occidit. Quo scelere admissio, regi quidem persuadetur, ex iusta causa fuisse interemtum Epigenem: at proceres ejus aulæ,

Ol. 139. 3. οἱ δὲ περὶ τὴν αὐλὴν ὑπώπτευσον μὲν τὸ γεγονός,
ἦγον δὲ τὴν ἡσυχίαν διὰ τὸν φόβον.

LI. Ἀντίοχος δὲ, παραγενόμενος ἐπὶ τὸν Εὐφράτην,
καὶ προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν, αὖθις ἐξώρμα-
Mygdo- καὶ διανύσας εἰς Ἀντιόχειαν τὴν ἐν Μυγδονίᾳ περὶ
nia hie- τροπὰς χειμερινὰς, ἐπέμεινε, θέλων ἀποδέξασθαι
mat An- τὴν ἐπιφορὰν καὶ τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος. μένας
tiochus.

Libam δὲ περὶ τετταράκοντα ἡμέρας, προῆγεν εἰς Λίβαν.
venit.
Ol. 139. 4. Ἀποδοθέντος δ' ἐκείσε διαβουλίου, ποία δὲ περὶ
A. V. 534. γεν ὁδῷ ἐπὶ τὸν Μόλωνα, καὶ πῶς καὶ πόθεν κε-

χεῖσθαι ταῖς εἰς τὰς πορείας χρηγίαις· (ἐτύγχα-
νε γὰρ ὁ Μόλων ἐν τοῖς περὶ Βαβυλῶνα τόποις
Hermias ὑπάρχων·) Ἑρμείᾳ μὲν ἐδόκει, περὰ τὸν Τίγριν
juxta Ti- ποιεῖσθαι τὴν πορείαν, προβαλλομένους τοῦτόν τε
grim cen- καὶ τὸν Λύκον ποταμὸν καὶ τὸν Κάπρον. Ζεῦξις
fet per- δὲ, λαμβάνων πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν ἀπάλειαν τὴν
gendum. τοῦ Ἐπιγένους, τὰ μὲν ἡγωνία λέγειν τὸ φαινόμε-
νον,

LI. 1. ἐπέμεινε. ὑπέμεινε Flor. 2. Λίβαν. Λίββαν Vat. Flor.
Χίβαν suspicatus est Reisk.

aulæ, etsi metu se continue-
runt ne quid moverent, rem
tamen suspectam habebant.

51. Antiochus ut ad Eu-
phratem ventum, assumtis
viribus quæ ibi erant, ul-
terius statim progreditur.
Quumque Antiochiam in
Mygdonia circa brumam per-
venisset; donec desæviret
quæ tum ingruerat hiems,
ibi substitit: indeque profe-
ctus quadragesimo post die,
Libam venit. Eo loci rege
suos consulente, quæ via ad-

versus Molonem esset pergen-
dum, & quomodo, & unde
agmini possent necessaria sub-
ministrari: erat enim Molo
in tractibus Babylonix vici-
nis; censebat Hermias, se-
cundum Tigrim esse progred-
iendum, ita ut pro muni-
mento exercitui essent tum
hic, tum alii duo amnes, Ly-
cus & Capros. At Zeuxis,
etsi, quo minus libere suam
profferret sententiam, tristissi-
mo Epigenis exitu, quem ob
oculos sibi ponebat, terre-
batur;

γεν, τὰ δὲ, προδήλου τῆς ἀγνοίας οὔσης τῆς κατὰ
 τὸν Ἑρμεῖαν, μόλις ἐθάβρησε συμβουλευεῖν, ὅτι δια-
 βρατέον ἔη τὸν Τίγριν· ἀπολογιζόμενος τὴν τε λοι-
 πὴν δυσχέρειαν τῆς παρὰ τὸν ποταμὸν πορείας,
 καὶ διότι δέοι, διανύσαντας ἱκανοὺς τόπους, μετὰ
 ταῦτα διελθόντας ὁδὸν ἔρημον ἡμερῶν ἕξ, παραγε-
 νέσθαι πρὸς τὴν Βασιλικὴν Διάρυχα καλουμένην
 τῆς προκαταληφθείσης ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἀδύνατον
 μὲν γενέσθαι τὴν διάβασιν αὐτῆς, ἐπισφαλῆ δὲ προ-
 φανῶς τὴν διὰ τῆς ἐρήμου πάλιν ἀποχώρησιν; καὶ
 μάλιστα διὰ τὴν ἐσομένην ἔνδειαν τῶν ἐπιτηδείων.
 ἐκ δὲ τοῦ διαβῆναι τὸν Τίγριν, πρόδηλον μὲν ἀπε-
 δείκνυε τὴν μετάνοιαν καὶ πρόσκλησιν τῷ βασιλεῖ,
 τῶν κατὰ τὴν Ἀπολλωνιάτιν χώραν ὄχλων, διὰ τὸ
 καὶ νῦν αὐτοὺς μὴ κατὰ προαίρεσιν, ἀνάγκη δὲ καὶ
 φόβῳ ποιεῖν Μόλωνι τὸ προσταττόμενον· πρόδηλον
 δὲ

7. γενέσθαι. γενήσεσθαι malim. 8. πρόσκλησιν. πρόσκλησιν edd. ex
 Bau.

batur; tamen, quoniam cum
 manifesto errore erat con-
 junctum quod dabatur ab
 Hermea consilium, ægre
 tandem pro sententia dicere
 est ausus, Tigrim omnino esse
 trajiciendum. Simul tum
 difficultates alias exponit,
 quas experturi essent, si pro-
 pter flumen iter instituerent;
 tum hanc in primis comme-
 morat, quod oporteret eos,
 post confectum viæ spatium
 satis magnum, post habitum
 deinceps iter dierum sex per
 terram desertam, ad Regiam
 Fossam, quæ dicitur, perve-
 Polybii Histor. T. II.

nire: quam, si hostes præoc-
 cupassent, nulla ratione tra-
 jicere essent valituri: atque
 ita retrogrediendum tunc fo-
 re per deserta loca, quod sine
 manifesto periculo fieri non
 posset, quum præsertim pe-
 nuria rerum omnium forent
 laboraturi. Contra, si Ti-
 grim trajicerent, nequaquam
 dubitandum esse assererat,
 quin Apolloniatis regionis
 incolæ, poenitentia ducti, ad
 Regem sint inclinaturi; qui
 nunc quoque non voluntate,
 sed necessitate ac metu, Molo-
 ni sint dicto audientes: neque
 porro

Ol. 139.4. δὲ τὴν δαψίλειαν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατοπέδοις, ^{Tigrim} ^{trajicien-} ^{dum sua-} ^{der Zeu-} ^{xis.} διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας. τὸ δὲ μέγιστον, ἀπέ-10 φαινε διακλεισθόμενον τὸν Μόλωνα τῆς εἰς τὴν Μηδίαν ἐπανόδου, καὶ τῆς ἐξ ἐκείνων τῶν τόπων ἐπαρκείας· ἐξ ᾧν ἀναγκαζήσεσθαι διακινδυνεύειν αὐτὸν, ἢ, μὴ θέλοντος τοῦτο ποιεῖν ἐκείνου, μεταβαλέσθαι τὰς δυνάμεις ταχέως πρὸς τὰς τοῦ βασιλέως ἐλπίδας.

LII.
Traiecto
Tigri,
Apolloniam ve-
ni Antiochus.

Κριθείσης δὲ τῆς τοῦ Ζεύξιδος γνώμης, παραν-
τίκα διελόντες τὰς δυνάμεις εἰς τρία μέρη, κατὰ
τρίτλους τόπους τοῦ ποταμοῦ διεπεράουσι τὸ πλη-
θος καὶ τὰς ἀποσκευάς. μετὰ δὲ ταῦτα ποιησά-2
μενοι τὴν πορείαν ὥς ἐπὶ Δούρων, ταύτης μὲν τῆς
πόλεως ἔλυσαν ἐξ ἐφόδου τὴν πολιορκίαν· ἐτύγχανε
γὰρ ὑπὸ τινος τῶν τοῦ Μόλωνος ἡγεμόνων πολιορ-
κουμένη. χρησάμενοι δὲ κατὰ τὸ συνεχὲς ἐντεύθεν3
ταῖς ἀναξυγαῖς, ὀγδοᾶσι τὸ καλούμενον Ὀρεικὸν
ὑπερ-

9. Verba τοῖς στρατοπέδοις absunt a Bav. II. μεταβαλέσθαι. με-
ταβάλλεσθαι Aug. Reg. A. Rectius fuerit μεταβαλέσθαι.

LII. I. τὰς δυνάμεις. τὴν δύναμιν Vat. Flor. Aug. Reg. A. 3.
Ὀρεικὸν. Ὀρεικὸν Reg. B.

porro ambigendum esse, quin
omni genere commeatuum
exercitus esset abundatu-
rus, propter soli ubertatem.
Postremo, (id quod ipse
omnium esse maximum con-
tendebat) Molonem ea ra-
tione reditu in Mediam, &
commeatibus ex illis regioni-
bus, iri interclusum; atque
ita ad decernendum praelio
coactum iri; aut, si pugnam
detrectaret, sine mora copias
ejus universas, mutatis ani-

mis, ad spes regis esse respe-
cturas.

52. Zeuxidis comprobata
sententia, confestim exerci-
tu trifariam diviso, tribus
locis copias cum impedi-
mentis flumen trajecerunt.
Deinde Dura versus profe-
cti, eam urbem, quæ a duce
quodam Molonis tenebatur
obsessa, primo impetu ob-
fidione liberarunt. Postea
quum diebus singulis castra
moverent, octavo die, Ori-
cum,

ὑπερέβαλον, καὶ κατήσαν εἰς Ἀπολλωνίαν. Μόλων ^{A.V. 534.}
 δὲ κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, πυθόμενος τὴν τοῦ ^{Molo}
 βασιλέως παρουσίαν, καὶ διαπιστῶν τοῖς περὶ τὴν ^{pariter}
 Σουσιανὴν καὶ Βαβυλωνίαν ὄχλοις, διὰ τὸ προσφά- <sup>Apollonia-
tidem</sup>
 τως καὶ παραδόξως αὐτῶν ἐγκρατὴς γεγονέναι, φο- ^{repetit.}
 βούμενος δὲ καὶ τῆς εἰς Μηδίαν ἐπανόδου μὴ δια-
 κλειθῆ, διέγνω ζευγνύειν τὸν Τίγριν, καὶ διαβιβά-
 σαι τὰς δυνάμεις· σπεύδων, εἰ δύναιτο, προκατα-
 λαβέσθαι τὴν τραχεῖαν τῆς Ἀπολλωνιάτιδος, διὰ
 τὸ πιστεύειν τῷ πλήθει τῶν σφενδονητῶν τῶν προσ-
 βαγορευομένων Κυρτίων. πρᾶξας δὲ τὸ κριθὲν, τα-
 χεῖαν ἐποιεῖτο καὶ σύντονον τὴν πορείαν. Ἄμα δὲ ^{Occur-}
 τοῦ τε Μόλωνος συνάπτοντος τοῖς προειρημένοις το- ^{runt sibi}
 ποῖς, καὶ τοῦ βασιλέως ἐκ τῆς Ἀπολλωνίας ἐρημ- ^{uterque}
 σαντος μετὰ πάσης δυνάμεως, συνέβη τοὺς ὑπὲρ ^{exercitus.}
 ἀμφοτέρων προαποσταλέντας εὐζώνους ἅμα συμ-
 πεσεῖν ἐπὶ τινὰς ὑπερβολάς. οἳ τὸ μὲν πρῶτον
 X 2 συν-

5. Κυρτίων. Κορτίων Reg. B.

cum, quem vocant, montem
 superarunt, & Apolloniam
 pervenerunt. Eodem tem-
 pore Molo, regis adventu
 cognito, quia Sufianæ &
 Babyloniz populis, recens
 a se & inopinata victoria
 subactis parum fidebat; ad-
 hæc metuebat, ne reditu in
 Mediam prohiberetur; Ti-
 grim ponte statuit jungere,
 & copias transmittere: stu-
 dens, si qua fieri posset,
 montana regionis Apollonia-
 tidis prior Antiocho occu-

pare; quod in funditorum;
 qui Cyrtii nominantur, mul-
 titudine fiduciam magnam
 poneret. Ac mox, quod
 statuerat aggressus, celeri
 contentoque itinere uteba-
 tur. Quum autem tempo-
 re eodem & Molo dictis lo-
 cis appropinquaret, & Rex
 Apollonia cum omnibus vi-
 ribus esset profectus; acci-
 dit, ut, quæ utrimque fue-
 rant præmissæ delectorum
 manus, in quibusdam jugis
 sibi invicem occurrerent.

Hi

Ol. 139. 4. συνεπλέκοντο, καὶ κατεπείραζον ἀλλήλων· ἐν δὲ τῷ
 συνάψαι τὰς παρ' ἀμφοῖν δυνάμεις, ἀπέστησαν·
 καὶ τότε μὲν ἀναχωρήσαντες εἰς τὰς ἰδίας παρεμ-
 βολὰς, ἐστρατοπέδευσαν τετραράκοντα σταδίου
 ἀπ' ἀλλήλων διεστῶτες. Τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγενομέ-
 νης, συλλογισάμενος ὁ Μόλων, ὡς ἐπισηφαλὴς γίγνε-
 ται καὶ δύσχρηστος τοῖς ἀποστάταις πρὸς τοὺς
 βασιλεῖς ὁ μεθ' ἡμέραν καὶ κατὰ πρόσωπον κίνδυ-
 νος, ἐπεβάλετο νυκτὸς ἐγχειρεῖν τοῖς περὶ τὸν Ἀν-
 τίοχον. ἐπιλέξας δὲ τοὺς ἐπιτηδεωτάτους καὶ τοὺς
 ἀκραιωτάτους ἐκ παντὸς τοῦ στρατοπέδου, περιήει
 κατὰ τινὰς τόπους, θέλων ἐξ ὑπερδεξίου ποιήσα-
 θαι τὴν ἐπίθεσιν. γνοὺς δὲ, κατὰ τὴν πορείαν δέκα
 νεανίσκους ἀδρόους ἀποκεχωρηκότας πρὸς τὸν Ἀν-
 τίοχον, ταύτης μὲν τῆς ἐπινοίας ἀπέστη. ταχύ δ' ἐκ
 μεταβολῆς ποιησάμενος τὴν ἀποχώρησιν, καὶ παρα-
 γενόμενος εἰς τὸν ἑαυτοῦ χάρακα περὶ τὴν ἐωθινήν,
 πᾶν

Stratage-
ma Mo-
lonis ir-
ritum.

8. ἐν δὲ τῷ cor-venit Casaub. Scripti librum omnes ἐν τε τῷ. Ibid.
 ἀπέστησαν. ἐπέστησαν Aug. 10. τόπους. An λόφους?

Hi primo laceffere sese mu-
 tuo, ac pugnam conferere:
 sed deinde, ubi utrorumque
 exercitus propius accesser-
 runt, e conflictu discedunt:
 ac tum quidem ad suos utri-
 que reversi, quinque millium
 intervallo metantur castra.
 Per noctis silentium repu-
 tans Molo, quam periculo-
 sæ & ancipitis res sit aleæ,
 ut rebelles cum regibus suis
 interdum & recta fronte con-
 grediantur, concubia nocte
 adoriendum sibi Antiochum

esse censuit. Delectos igitur
 ex omni suorum numero
 fortissimos ac valentissimos
 occultis quibusdam callibus
 circumducit, ut de superio-
 re loco impetum in hostem
 faceret. Verum ubi cognov-
 it, decem simul juvenes ex
 illo itinere ad Regem trans-
 iisse, desistens ab hoc ince-
 pto, eodem, unde erat pro-
 fectus, repente iter intendit.
 Sub lucem primam in castra
 reversus, tumultu ac trepi-
 datione universum exerci-
 tum

πάν τὸ στρατόπεδον ἐνέπλησε θορύβου καὶ ταρα- A.V. 534.
 13 χῆς. δέισαντες γὰρ ἐκ τῶν ὕπνων οἱ κατὰ τὸν χά-
 14 ρακα διὰ τὴν τῶν προσιόντων ἔφοδον, μικροῦ δαῖν
 καθόσον ἐδύνατο, κατεπράυνε τὴν γεγεννημένην ἐν
 αὐτοῖς ταραχὴν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἑτοιμος ὦν πρὸς τὸν κίνδυνον, LIII.
 ἅμα τῷ φωτὶ τὴν δύναμιν ἐκίνει πᾶσαν ἐκ τοῦ χά- Pugna
 23 ρακος. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ δεξιοῦ κέρας ἔταξε πρώτους Antiochi
 τοὺς ξυστοφόρους ἵππεῖς, ἐπιστήσας Ἀρδυν, κεκρι- cum Mo-
 3 μένων ἄνδρα περὶ τὰς πολεμικὰς πράξεις. τούτοις lone.
 δὲ παρέθηκε τοὺς συμμαχικοὺς Κρητὰς· ὧν εἶχον
 το Γαλάται Τεκτόσαγες. παρὰ δὲ τούτους ἔθηκε
 τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ξένους καὶ μισθοφόρους, οἷς
 ἐχόμενον παρενέβαλε τὸ τῆς φάλαγγος σύστημα.
 4 τὸ δ' εὐώνυμον κέρας ἀπέδωκε τοῖς ἑταίροις προσα-
 γορευομένοις, οἷσιν ἵππεῦσι. τὰ δὲ δεξιὰ πρὸ τῆς

X 3

δυνά.

LIII. 3. Τεκτόσαγες. Casauboni emendationem in contextum recepi.
 Τεκτόσαγες dant h. l. vulgo omnes.

tum complevit. Nam qui fuerant intra vallum relictī, redeuntium adventu inter evigilandum perterrefacti, tantum non e castris se proripuerunt. Et Molo quidem perturbationem hanc, quantum ejus fieri poterat, sedare conabatur.

53. At Antiochus, ad dimicandum paratus, luce prima copias omnes castris educit. Igitur in dextro cornu equites primo xyf-

phoros locat, duce imposito Ardye, viro in bellicis rebus egregia virtute cognito. His proximos admovet Cretenses socios: tum Teñtosa-ges Galatas. Deinde ad horum latus applicuit peregrinos ex Græcia & mercenarios Græcos: juxta quos denique phalangitarum disposuit corpus. Lævum cornu equitibus dedit, quos Heta-ros, five regis Socios appellant. Elephantos (ii erant numero

Ol. 139. 4.
Pugna
Antiochi
cum Mo-
lone.

δυνάμεως ἐν διαστήμασι κατέστησε, δέκα τὸν ἀριθ-
μὸν ὄντα. τὰ δ' ἐπιτάγματα τῶν πεζῶν καὶ τῶν
ἰππέων ἐπὶ τὰ κέρατα μερίσας, κυκλοῦν παρήγ-
γειλε τοὺς πολεμίους, ἐπειδὴν συμβάλωσι. Μετὰ
δὲ ταῦτα παρεκάλεε τὰς δυνάμεις, ἐπιπορευόμενος,
διὰ βραχέων τὰ πρέποντα τοῖς καιροῖς. καὶ τὸ μὲν
εὐώνυμον κέρας Ἑρμείᾳ καὶ Ζεύξειδι παρέδωκε, τὸ
δὲ δεξιὸν, αὐτὸς εἶχε. Μόλων δὲ δύσχερστον μὲν
ἐποίησατο τὴν ἐξαγωγὴν, ταραχώδῃ δὲ καὶ τὴν ἐκ-
ταξιν, διὰ τὴν ἐν τῇ νυκτὶ προγεγενημένην ἀλογίαν.
οὐ μὲν, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἰππεῖς ἐφ' ἐκάτερον ἐμερί-
σατο κέρας, στοχαζόμενος τῆς τῶν ὑπεναντίων πα-
ρατάξεως· τοὺς δὲ θυρεοφόρους καὶ Γαλάτας καὶ
καθόλου τὰ βαρέα τῶν ὅπλων, εἰς τὸν μεταξὺ τό-
πον ἔθηκε τῶν ἰππέων. ἔτι δὲ καὶ τοὺς τοξότας καὶ
σφενδονήτας, καὶ συλλήβδην τὸ τοιοῦτον γένος, ἐκ-
τὸς τῶν ἰππέων παρ' ἐκάτερα παρενέβαλλε. τὰ δὲ ἰο-
δρεπα-

8. θυρεοφόρους. *Corr. ex vulgato θυρεοφόρους.* Ibid. καὶ Γαλά-
τας. καὶ Χαλώτας Aug.

numero decem: ante aciem
per intervalla collocavit.
Subsidiarias vero manus, qua
peditum, qua equitum, in
cornua distribuit; & ut ho-
stem, ubi semel inchoata pu-
gna fuerit, circumirent præ-
cepit. Ordines deinde in-
terequitans, paucis pro tem-
pore militem est cohortatus.
Lævum cornu *Hermæ &*
Zeuxidi tradidit; ipse in dex-
tro curabat. At *Molo*, pro-
pter confarnationem ani-
morum, quæ præcedente

nocte in castris erat versata,
parum ex usu militem edu-
cere, confuse ac perturba-
te aciem struere. Verum-
tamen, ad formam aciei ho-
stilis suas rationes accom-
modans, equites in cornu
utrumque dividit; scutatos,
& Galatas, & quod erat gra-
vis armaturæ, medio inter
equites loco statuit. Præ-
terea sagittarios, funditores,
& id omne genus leviter ar-
matorum, ultra equites ad
dextram & sinistram circum-
fudit.

δρεπανηφόρα τῶν ἀρμάτων, προεβάλετο τῆς δυνά- A.V. 534.
 11 μως ἐν διαστάσει. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας Νεω-
 λάω παρέδωκε τὰδελφῶν, τὸ δὲ δεξιὸν αὐτὸς εἶχε.

Μετὰ δὲ ταῦτα ποιησαμένων τῶν δυνάμεων τὴν LIV.
 ἐπαγωγὴν, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας τοῦ Μόλωνος, διε- Victoria
 τήρησε τὴν πίστιν, καὶ συνέβαλε τοῖς περὶ τὸν Ζεῦ- Antiochi.
 ξιν ἐβρωμένως· τὸ δ' εὐώνυμον ἅμα τῷ συνίῳ εἰς
 ὄψιν ἐλθεῖν τῷ βασιλεῖ, μετεβάλετο πρὸς τοὺς
 2 πολεμίους. οὗ γενομένου, συνέβη τοὺς μὲν περὶ τὸν
 Μόλωνα διατραπήναι, τοὺς δὲ τοῦ βασιλέως ἐπιβ-
 3 ρωδῆναι διπλασίως. Ὁ δὲ Μόλων, συννοήσας τὸ Molo
 γεγονός, καὶ πανταχόθεν ἤδη κυκλούμενος, λαβὼν ejusque
 πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς ἐσομένας περὶ αὐτὸν αἰκίας, εἰς sibi ma-
 ὑποχείριος γένηται καὶ ζωγρεῖα ληφθῆναι, προσήνεγκε runt.
 4 τὰς χεῖρας ἐαυτῷ. παραπλησίως δὲ καὶ πάντες
 οἱ κοινωνήσαντες τῆς ἐπιβολῆς, φυγόντες εἰς τοὺς
 οἰκείους ἕκαστοι τόπους, τὴν αὐτὴν ἐποίησαντο τοῦ

X 4

βίου

II. Νεολάω. Νεολάω Bav. sed superscr. ω. Et sic rursus deinde.

LIV. I. ἅμα τῷ συνίῳ Ὡ. ἅμα τῷ συνελθεῖν εἰς ὄψιν τῷ βασι-
 Flor. Reg. B.

fudit. Falcatos currus ante
 aciem ex modico intervallo
 collocavit. Sinistrum cor-
 nu Neolao fratri commisit,
 dextrum ipse tenuit.

54. Secundum hæc, cœ-
 pta est pugna committi: ac
 dextrum quidem Molonis
 cornu, fidem constanter ser-
 vavit, & cum Zeuxide acer-
 rime conflavit. Lævum ve-
 ro, simulac in conspectum
 regis inter concurrendum
 venit, transitionem ad ho-
 stes fecit. Quæ res, ut tre-

pidationem ingentem exer-
 citui Molonis attulit, sic re-
 gis copiis animorum robur
 duplicavit. Molo, suorum
 transfugia animadvertens,
 quum prope jam undique
 cingeretur, animo reputans
 cruciatus ac tormenta sibi
 parata si vivus in hostium
 potestatem veniret, manus
 sibi ipse intulit: pariterque
 omnes, qui conjurationis
 participes fuerant, domum
 suam quisque concedunt, ibi-
 que similem exitum faciunt.

Neo-

Ol. 139. 4. βίου καταστροφὴν. ὁ δὲ Νεώλαος, ἀποφυγὼν ἐκ τῆς μάχης, καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Περσίδα πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν τοῦ Μόλωνος ἀδελφόν, τὴν μὲν μήτέρα καὶ τὰ τοῦ Μόλωνος τέκνα κατέσφαξε· μετὰ δὲ τὸν τούτων θάνατον, ἐπικατέσφαξεν αὐτὸν, πείσας τὸ παραπλήσιον ποιῆσαι καὶ τὸν Ἀλέξανδρον.

Cadaver
Molonis
cruci
affigitur. Ὁ δὲ βασιλεὺς, διαρπάσας τὴν παρεμβολὴν τῶν πολεμίων, τὸ μὲν σῶμα τοῦ Μόλωνος ἀνασταυρῶσαι προσέταξε, κατὰ τὸν ἐπιφανέστατον τόπον τῆς Μηδίας. ὁ καὶ παραχρῆμα συνετέλεσαν οἱ πρὸς τούτοις τεταγμένοι. διακομίσαντες γὰρ εἰς τὴν Καλωνίτιν, πρὸς αὐταῖς ἀνασταύρωσαν ταῖς εἰς τὸν Ζάγρον ἀναβολαῖς. Μετὰ ταῦτα δὲ ταῖς δυνάμεσιν ἐπιτιμήσας διὰ πλειόνων, καὶ δούς δεξιάν, συνέστησε τοὺς ἀποκομιδύοντας αὐτοὺς εἰς Μηδίαν, καὶ καταστυγμένους τὰ κατὰ τὴν χώραν. αὐτὸς δὲ καταβαῖς εἰς Σελεύκειαν, καθίστατο τὰ κατὰ τὰς πέριξ

7. Καλωνίτιν. Χαλωνίτιν legendum monuerunt viri docti. Χαλωνίτιν maluit Wesseling.

Neolaus quoque, ubi pugna evasit, & in Persidem ad Alexandrum Molonis fratrem pervenit, matrem & Molonis liberos obtruncat: dein super mortuorum cadaveribus ipse se jugulat, postquam Alexandro persuasisset, ut ipse quoque idem faceret. Rex direptis hostium castris, Molonis corpus loco totius Mediæ maxime conspicuo jussit in crucem tolli. Et sine mora, quibus id negotium datum, rem sunt exse-

cuti: delatum namque cadaver in *Chalonitidem* regionem, eo loci in adscensu *Zagri montis*, cruci affixerunt. Secundum hæc rebellem exercitum rex, multis verbis increpitum, in fidem data dextra recipit; & certos viros decernit, qui istos in Mediam reducerent, & res ejus provinciæ ordinarerent. Ipse interim *Selenium* e superiore tractu regni regressus, circumjacentium præfecturarum statum com-

10 πέρῃ σατραπείας, ἡμέρας χρώμενος πᾶσι καὶ νουνε-^{A.V. 534.}
 10 χῶς. Ἑρμείας δὲ, τηρῶν τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν, ^{Hermias}
 ἐπέφερε μὲν αἰτίας τοῖς ἐν τῇ Σελευκείᾳ, καὶ ^{favit in}
 11 λίοις ἐξημίῳ ταλάντοις τὴν πόλιν· ἐφυγάδευε δὲ ^{Seleu-}
 τοὺς καλουμένους Ἀδειγάνους, ἀκρωτηριάζων δὲ καὶ ^{cienles.}
 12 φονεύων καὶ στρεβλῶν πολλοὺς διέφθειρε τῶν Σελευ-
 11 κέων. αἱ μολὶς βασιλεὺς, τὰ μὲν πείθων τὸν Ἑρ-
 μέαν, αἱ δὲ καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ γνώμην χειρίζων,
 τέλος ἐπραῦνε· καὶ κατέστησε τὴν πόλιν, ἑκατὸν
 καὶ πεντήκοντα τάλαντα μόνον ἐπιτίμιον αὐτοὺς
 12 ππραζάμενος τῆς ἀγνοίας. ταῦτα δὲ διοικήσας, Διο-
 γένην μὲν στρατηγὸν ἀπέλιπε Μηθίας, Ἀπολλόδο-
 13 ρον δὲ τῆς Σουσιανῆς. Τύχωνα δὲ, τὸν ἀρχιγραμ-
 ματέα, τῆς δυνάμεως στρατηγὸν ἐπὶ τοὺς κατὰ τὴν
 13 Ἑρυθρὰν θάλατταν τόπους ἐξαπέστειλε. Τὰ μὲν
 οὖν κατὰ τὴν Μόλωνος ἀπόστασιν, καὶ τὸ διὰ
 ταῦτα γενόμενον κίνημα περὶ τὰς ἀνω σατρα-
 πείας,

X 5

πείας,

11. Vocab. ἐπιτίμιον abest a Bau.

componit, pari mansuetudi-
 ne ac prudentia in omnibus
 utens. *Hermias* vero, suum
 fervans institutum, *Seleu-*
censes varie criminari, ac
 tandem multæ nomine mille
 talenta a civitate exigere;
Adiganes etiam (id magi-
 stratus apud illos est no-
 men,) in exilium pellere;
 in multos ad hæc *Seleucen-*
sium, mutilatione membro-
 rum, cædibus ac tormen-
 tis sævire. Quæ mala Rex
 ægre tandem, modo iram
Hermiae verbis leniens, mo-

do pro arbitrio suo quædam
 disponens, mitigavit: con-
 tentusque civium errorem
 centum quinquaginta talen-
 torum multa castigasse, in
 pristinum flatum eam resti-
 tuit. His rebus peractis,
Diogenem Mediæ prætorem,
Apollodorum Sufianæ reli-
 quit. *Tychonem* vero, scri-
 barum principem, qui præ-
 fectus erat exercitui, in pro-
 xima Rubro mari loca misit.
 Ac *Molonis* quidem rebellio,
 quique illam est infecutus
 superiorum Asiæ præfectu-
 rarum

OL. 139. 4. πείας, τοιαύτης ἔτυχε διορθώσεως καὶ καταστάσεως.

LV.
Antiochi
expeditio
adv. Ar-
tabaza-
nem.

Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐπαρθεὶς τῷ γεγονότι προτε-
ρήματι, καὶ βουλόμενος ἀναταθῆναι καὶ καταπλή-
ξασθαι τοὺς ὑπερκείμενους ταῖς ἑαυτοῦ σατραπείαις
καὶ συνοροῦντας δυνάστας τῶν βαρβάρων, ἵνα μὴτε
συγχωρηγῆν μὴτε συμπολεμῆν τολμᾷσι τοῖς ἀπο-
στάταις αὐτοῦ γιγνομένοις, ἐπεβάλετο στρατεύειν
ἐπ' αὐτούς· καὶ πρῶτον ἐπὶ τὸν Ἀρταβαζάνην, ὅς
ἔδοκει βαρύτερος εἶναι καὶ πρακτικώτατος τῶν δυ-
ναστῶν, δεσπόζειν δὲ καὶ τῶν Σατραπειῶν καλουμέ-
νων, καὶ τῶν τούτοις συντερμονούντων ἔθνων. Ἐρ-
μείας δὲ, κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους, ἐδεδίει μὲν
τὴν εἰς τοὺς ἄνω τόπους στρατεύειν διὰ τὸν κίνδυ-
νον, ὠρέγετο δὲ κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν τῆς
ἐπὶ

LV. 1. συμπολεμῆν ex ora cod. Bav. adscivi. Vulgo omnes simplici-
ter πολεμῆν. Forſan autem paulo ante, pro συγχωρηγῆν, simplex
χωρηγῆν fuerit reponendum. 2. Σατραπειῶν defendit Reiskius.
An Σατραπείων, ut ſupra? An Σασπειρων? Ruyſus h. l. Ἀτρο-
πατίων vel Ἀτροπατηνῶν interpretatus eſt Caſaub.

rarum motus, hac animad-
verſione ſopita eſt, omnia-
que in hunc modum ſunt
compoſita.

55. Antiochus, ſucceſſu
læto rerum ſuarum ferox,
minis terrere ac metum inji-
cere volens barbarorum po-
pulorum dynaſtis, qui pro-
vinciis ſuis imminentes, ea-
rum fines attingebant, ne
poſthac aut commeatibus
adjuvare ſuos rebelles aude-
rent, aut belli ſocietatem
cum iisdem inire; expedi-
tionem adverſus illos fuſci-

piendam ſibi duxit. Omnium
autem primum Artabaza-
nem ſtatuit aggredi: qui ce-
teros & potentia & uſu re-
rum ac ſollertia credebatur
antecellere; idemque Sa-
trapios, [Atropatios? an
Saſpiros?] quos vocant, &
vicinas alias gentes domi-
nio obtinebat. Eo tempore
Hermeas, etſi, propter pe-
riculum ei expeditioni con-
iunctum, adverſus ſuperio-
res illos populos bellum
transferre metuebat; utque
arma in Ptolemæum verte-
rentur,

ἔπει τὸν Πτολεμαῖον στρατείας. οὐ μὲν, ἀλλὰ, προσ-
 πεσόντος υἱὸν γεγονέναι τῷ βασιλεῖ, νομίσας καὶ
 παθεῖν ἂν τι τὸν Ἀντίοχον ἐν τοῖς ἀνω τόποις ὑπὸ
 τῶν βαρβάρων, καὶ παραδοῦναι καιροῦς αὐτῷ πρὸς
 ἐπαναίρεσιν, συγκατέθετο τῇ στρατείᾳ· πεπεισμέ-
 νος, εἰάν ἐπανέληται τὸν Ἀντίοχον, ἐπιτροπεύων τοῦ
 παιδίου, κύριος ἔσεσθαι τῆς ἀρχῆς αὐτός. Κριθέν-
 των δὲ τούτων, ὑπερβαλόντες τὸν Ζάγρον, ἐνέβα-
 λον εἰς τὴν Ἀρταβαζάνου χώραν. ἡ παράκειται μὲν
 τῇ Μηδίᾳ, διεργούσης αὐτὴν τῆς ἀνὰ μέσον κειμέ-
 νης ὀρεῆς· ὑπέρεκται δ' αὐτῆς τινὰ μέρη τοῦ Πόν-
 του, κατὰ τοὺς ὑπὲρ τὸν Φάσιν τόπους, συνάπτει
 δὲ πρὸς τὴν Ὑρκανίαν θάλατταν. ἔχει δὲ πλῆθος
 ἀνδρῶν ἀλκίμων, καὶ μᾶλλον ἱππέων· αὐτάρκης δὲ
 καὶ ταῖς λοιπαῖς ἐστὶ ταῖς πρὸς τὸν πόλεμον πα-
 ρασκευαῖς. ταύτην δὲ συμβαίνει τὴν ἀρχὴν ἀπὸ
 Περσῶν ἔτι διατηρεῖσθαι, παροραδείσης αὐτῆς ἐν
 τοῖς

5. ἐπανέληται. ἐπανέλη Aug. 9. ἀπὸ Περσῶν. ὑπὸ Περσῶν Vrs.
 rentur, quod a principio ipsi tem habiturum. His ita
 fuerat propositum, optabat: constitutis, Zagrum mon-
 quoniam tamen regem filio tem superant, & in ditio-
 esse autum nuncii attule- nem Artabazanis impressio-
 rant; ratus fieri posse, ut in nem faciunt. Hæc regio
 superioribus illis tractibus Mediæ adjacet, montibus
 cum barbaris bellum gerenti dumtaxat interjacentibus ab
 vel aliquid humanitus Regi ea separata: pars illius Pon-
 contingeret, vel ut ejus to imminet, qua parte Phasis
 tollendi opportunitas ex re- in eum descendit: pertinet
 bus ipsis sibi nasceretur; vero ad Hyrcanum mare.
 ad suscipiendam eam expe- Magnus hic virorum fortium
 ditionem consensit: persua- numerus, equitum maxime:
 fus, si semel Antiochum e abundeque omnia suppetunt
 vivis sustulisset, tutorem se belli paratibus conducibilia.
 infantis futurum, & omne Atque hoc regnum inde a
 imperium in suam potesta- Persarum temporibus dura-
 bat,

OL. 139. 4. τοῖς κατ' Ἀλέξανδρον καιροῖς. Ὁ δ' Ἀρταβαζάνης
 Pax cum
 Artabaz.
 facta. νης, καταπλαγεὶς τὴν ἔφοδον τοῦ βασιλέως, καὶ
 μάλιστα διὰ τὴν ἡλικίαν, (τελέως γὰρ ἦδη γεραίος
 ἦν.) εἶξας τοῖς παροῦσιν, ἐπαίησατο συνθήκας εὐ-
 δοκουμένας Ἀντιόχῳ.

LVI.
 Apollo-
 phanes
 medicus

monet
 Antio-
 chum de
 tollendo
 Hermea.

Τούτων δὲ κυρωθέντων, Ἀπολλοφάνης ὁ ἰατρεὺς,
 ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως διαφερόντως, Θεω-
 ρῶν τὸν Ἑρμείαν οὐκ ἔτι φέροντα κατὰ σχῆμα τὴν
 ἐξουσίαν, ἡγωνία μὲν καὶ περὶ τοῦ βασιλέως, τὸ δὲ
 πλεῖον ὑπώπτευσεν καὶ κατὰφοβος ἦν ὑπὲρ τῶν κατ'
 ἑαυτόν. διὸ, λαβὼν καιρὸν, προσφέρει τῷ βασιλεῖ
 λόγον· παρακαλῶν, μὴ θάθυμειν, μηδ' ἀνυπονόητον
 εἶναι τῆς Ἑρμείου τόλμης, μηδ' ἕως τούτου περιμει-
 ναί, μέχρις ἂν οὐ τοῖς ὁμοίοις τὰδελεφῶ παλαιῇ
 συμπτώμασιν. ἀπέχειν δ' οὐ μακρὰν αὐτόν, ἔφη,
 τοῦ κινδύνου. διὸ προσέχειν ἡξίου καὶ βοηθεῖν κατὰ
 σπουδὴν αὐτῶν τε καὶ τοῖς φίλοις. Τοῦ δ' Ἀντιόχου
 πρὸς

bat, tempestate Alexandri ne-
 glectum. Artabazanes ve-
 ro, regis adventu perterritus,
 maxime propter ætatem jam plane decrepitam,
 vi majori cedendum ratus,
 pacem foedusque cum Antiocho,
 quibus ipse voluit legibus,
 fecit.

56. Hac pace firmata,
 Apollophanes medicus, eximie regi dilectus; animadvertens,
 Hermeam non amplius tolerabiliter fortunam,
 ad quam erat evehctus, ferre;
 & de regis ille quidem salute,
 sed multo magis de sua,

cœpit esse sollicitus. Itaque
 ut primum nactus est tempus
 opportunum, de ea re agit cum Antiocho,
 hortaturque illum, ne socordem in hac
 parte se præbeat, neve eum esse
 Hermeam ducat, de cujus audacia
 nihil debeat suspicari; caveret denique,
 ne tamdiu differret remedium,
 donec idem ipsum, qui prius fratrem,
 casus opprimat. Neque vero longius
 jam periculum abesse: quo majorem
 curam ei esse adhibendam,
 ne & suam & amicorum salutem
 proderet. Quæ ubi ille

πρὸς αὐτὸν ἀνδομολογησάμενου, διότι καὶ δυσαρ- A.V. 534.
 στεῖ καὶ φοβεῖται τὸν Ἑρμεῖαν, ἐκείνῳ δὲ μεγάλην
 χάριν ἔχειν φήσαντος ἐπὶ τῷ κηδεμονικῶς τετολη-
 σκέναί περὶ τούτων εἰπεῖν πρὸς αὐτόν· ὁ μὲν Ἀπολ-
 λοφάνης εὐδαρσῆς ἐγένετο, τῷ δεκεῖν μὴ διεψεῦδαι
 τῆς αἰρέσεως καὶ διαλήψεως τῆς τοῦ βασιλέως.
 ὁ δ' Ἀντίοχος ἡξίου τὸν Ἀπολλοφάνην, συνεπιλα-
 βέσθαι μὴ μόνον τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις,
 τῆς αὐτοῦ τε καὶ τῶν φίλων σωτηρίας. Τοῦ δὲ ^{Consen-}
 πρὸς πᾶν ἐτοίμως ἔχειν φήσαντος, συμφρονήσαντες ^{tit Rex.}
 μετὰ ταῦτα, καὶ προβαλλόμενοι σκῆψιν, ὥς σκοτω-
 μάτων τινῶν ἐπιπεπτωκότων τῷ βασιλεῖ, τὴν μὲν
 θερραπέαν ἀπέλυσαν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, καὶ τοὺς
 κείνου παρευτακτεῖν. πρὸς δὲ τοὺς φίλους ἔλα-
 βον ἐξουσίαν, οἷς βούλωντο, κατ' ἰδίαν χρηματίζεσθαι,
 ὥδιὰ τὴν τῆς ἐπισκέψεως πρόφασιν. Ἐν ᾧ καιρῷ
 κατὰ

LVI. 7. προβαλλόμενοι. προβαλλόμενοι Flor.

ille dixit, vicissim *Antiochus*
 non diffitetur, *Et sibi odio*
Hermeam esse, jamque ab eo
metuere ipsum sibi: magnas
 porro illi gratias agit, quod,
solicitus de sua salute, ausus
esset de his rebus verba ad
ipsum facere. Ea oratio gau-
 dio & spe læta *Apollopha-*
nem implevit; animadver-
 tentem, non sefellisse ipsum
 opinionem suam, quam de
 animo atque sententia regis
 concepisset. Itaque roga-
 tus mox ab *Antiocho*, ut non
 verbis tantum, verum etiam
 opere, suam & amicorum

salutem una secum vellet
 adjuvare; paratum se ad
 omnia respondet. Moxque
 collato consilio, prætextu
 usi, quasi vertigine quadam
 rex laboraret, ad dies ali-
 quot intermittendum edi-
 cunt officium diurnum eo-
 rum, qui salutandi causa
 publice convenire regem,
 eique præsto esse, consue-
 verant: sed amicos quos at-
 tinet, potestatem sibi sum-
 ferunt privatim conferendi
 cum quibuscumque vellent,
 qui specie invisendi regis
 venirent. Præparatis igitur

Ol. 139. 4. κατασκευασάμενοι τοὺς ἐπιτηδείους πρὸς τὴν προῶ-
ξιν, πάντων ἐτοίμως αὐτοῖς συνυπακούοντων διὰ τὸ
πρὸς τὸν Ἑρμείαν μῖσος, ἐγένοντο πρὸς τὸ συντε-
λεῖν τὴν ἐπιβολήν. φασκόντων δὲ δεῖν τῶν ἰατρῶν¹⁰
ἅμα τῷ φωτὶ ποιῆσαι τοὺς περιπάτους ὑπὸ τὸ
ψύχος τὸν Ἀντίοχον· ὁ μὲν Ἑρμείας ἦκε πρὸς τὸν
ταχθέντα καιρὸν, ἅμα δὲ τούτῳ καὶ τῶν φίλων οἱ
συνειδότες τὴν προῶξιν. οἱ δὲ λοιποὶ καθυστέρουν,¹¹
διὰ τὸ πολὺ παρηλλάχθαι τὴν ἐξοδὸν τοῦ βασιλέως.

Occiditur πρὸς τὸν εἰδισμένον καιρὸν. διόπερ ἀποσπάσαντες¹²
Hermeas. αὐτὸν ἀπὸ τῆς στρατοπεδείας εἰς τινα τόπον ἐρη-

μον, κάπειτα, μικρὸν ἀπονεύσαντος τοῦ βασιλέως,
ὡς ἐπὶ τι τῶν ἀναγκαίων, ἐξεκέντησαν. Ἑρμείας¹³
μὲν οὖν τούτῳ τῷ τρόπῳ μετήλλαξε τὸν βίον, οὐδε-
μίαν ὑποσχάν τιμαρίαν ἀξίαν τῶν αὐτῷ πεπραγμέ-

Domum¹⁴γων. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀπολυθεὶς φόβου καὶ δυσχερη-
rediit¹⁵στίας πολλῆς, ἐπανῆγε ποιούμενος τὴν πορείαν ὡς
Antio-
chus. ἐπ'

10. φασκ. δὲ δεῖν. φασκόντων δὲ τῶν ἰατρῶν δὲν Aug. Reg.

tur eis, qui ad hoc in-
ceptum idonei videbantur
esse, (quum propter *Her-
meas* odium, haud difficulter
omnes consentirent,) desti-
nata pergunt exsequi. *An-
tiocho* imperant medici, ut
luce prima, dum adhuc fri-
gidior est aër, prodeat am-
bulatum. Ad constitutam
horam praesto est *Hermeas*,
& una cum eo quotquot ex
amicis consilii facti erant
participes. Reliqui in tem-
pore non aderant; quia
multo maturius rex, quam

pro solito more, exierat.
Hoc pacto *Hermeas* abdu-
citur e castris in desertum
quemdam locum: deinde ubi
paullulum ex itinere, velut
necessitatis cujusdam causa,
rex deflexisset, a circumstan-
tibus confoditur. Hoc mo-
do *vitam finivit Hermeas*,
supplicium perferens scele-
ribus suis nulla ex parte
comparandum. Rex, metu
& impedimento hoc tanto
suorum inceptorum libera-
tus, domum reducere exer-
citur instituit: quo in redi-
tu

ἐπ' οἴκου, πάντων τῶν κατὰ τὴν χώραν ἀποδεχο- A.V. 534.
μένων τὰς τε πράξεις αὐτοῦ καὶ τὰς ἐπιβολὰς,
καὶ μάλιστα κατὰ τὴν δίοδον ἐπισημαινομένων τὴν
15 Ἑρμείου μετάστασιν. Ἐν ᾧ καιρῷ καὶ κατὰ τὴν
Ἀπάμειαν αἱ μὲν γυναῖκες τὴν γυναῖκα τοῦ Ἑρμείου
κατέλευσαν, οἱ δὲ παῖδες τοὺς υἱεῖς.

Ἀντίοχος δὲ, παραγενόμενος εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ LVII.
διαφείς τὰς δυνάμεις εἰς παραχειμασίαν, διεπέ- Achæus
2 πετο πρὸς τὸν Ἀχαιοὺν· ἐγκαλῶν καὶ διαμαρτυρό- expedi-
μενος, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῷ τετολμηκέναι διάδημα tionem in
περιδέσθαι, καὶ βασιλεῖα χρηματίζειν· δεύτερον δὲ Syriam
προλέγων, ὥς οὐ λανθάνει κοινοπραγῶν Πτολεμαίῳ, molitur.
3 καὶ καθόλου πλείῳ τοῦ δέοντος κινούμενος. Ὁ γὰρ
Ἀχαιὸς, καθ' οὓς καιροὺς ἐπὶ τὸν Ἀρταβαζάνην
ὁ βασιλεὺς ἐστράτεψε, παιδεῖς καὶ παθεῖν ἄν τι
τὸν Ἀντίοχον, καί, μὴ παθόντος, ἐλπίσας διὰ τὸ
μῆκος τῆς ἀποστάσεως φθάσειν ἐμβαλὼν εἰς Συρίαν,
καί

tu provinciales omnes, per
quorum fines agmen duce-
bat, quum facta consultaque
illius omnia laudarent; tum
imprimis, quod submotus
esset ab administratione re-
rum Hermeas, laudibus præ-
tereuntem ferebant in cœ-
lum. Quo etiam tempore,
Apamensium uxores uxorem
Hermeæ, liberi liberos, la-
pidibus obruerunt.

57. Antiochus, domum
reversus, dimissis ad hiber-
nandum copiis, nuncios ad
Achæum missitat; fidem il-
lius primo accusans, ac te-
stans, quod diadema capiti

ausus esset imponere, Et rex
salutari: deinde denunciavit
illi, notam se habere initam
ab eo cum Ptolemæo consilio-
rum societatem, Et reliqua
quæ præter jus Et fas move-
ret. Etenim Achæus, quo
tempore expeditionem ad-
versus Artabazanem rex sus-
cipiebat, cogitans fieri posse,
ut in ea expeditione aliquid
humanitus Antiocho eveni-
ret; aut etiam, ut id non
esset, sperans facile sibi esse
propter ingens locorum in-
tervallum, in quæ prospectus
rex esset, in Syriam prius
irrumpere, quam ille rever-
teretur;

Ol. 139. 4. καὶ συνεργοῖς χρησάμενος Κυβήσηταις τοῖς ἀποστά-
ταις γεγονόσι τοῦ βασιλέως, ταχέως αὖν κρατήσαι
τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν πραγμάτων, ὥρμησε με-

Regium
titulum
assumit. τὰ πάσης δυνάμεως ἐκ Λυδίας. παραγενόμενος δ' εἰς
Λαοδικεῖαν τὴν ἐν Φρυγίᾳ, διάδημά τε περιέθε-
το, καὶ βασιλεὺς τότε πρῶτον ἐτόλμησε χρηματί-
ζειν, καὶ γράφειν πρὸς τὰς πόλεις, Συνίριδος αὐτὸν
τοῦ Φυγάδος εἰς τοῦτο τὸ μέρος μάλιστα προτρε-
ψαμένου. προάγοντος δὲ κατὰ τὸ συνεχὲς αὐτοῦ,
καὶ σχεδὸν ἤδη περὶ Λυκαονίαν ὄντος, αἱ δυνάμεις
ἐστασίασαν, δυσαρεστούμεναι τῷ δοκεῖν γίνεσθαι
τὴν στρατείαν ἐπὶ τὸν κατὰ φύσιν αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς

Ob fedi-
tionem
exercitus
omittit
expedi-
tionem. ὑπάρχοντα βασιλεῖα. Διόπερ Ἀχαιοὶ συνεῖς, διὰ
τὴν ἐν αὐτοῖς διατροπὴν τῆς μὲν προκειμένης ἐπι-
βολῆς ἀπέστη· βουλόμενος δὲ πειθῆναι τὰς δυνά-
μεις, ὥς οὐδ' ἐξ ἀρχῆς ἐπεβάλετο στρατεύειν εἰς
Συρίαν, ἐπιστρέψας, πορεύει τὴν Πισιδικὴν· καὶ
πολλὰς ὠφελείας παρασκευάσας τῷ στρατοπέδῳ,
πάντας

LVII. 5. Συνίριδος. Συνίριδος Vat. Flor. 7. διὰ τὴν. Deletam
præpos. voluerunt Vrsinus & Casaub. ut esset συνεῖς τὴν ἐν αὐτοῖς.

teretur; & *Cyrrhestis*, qui
a rege defecerant, adjuvan-
tibus regnum illud celeriter
obtinere: e *Lydia* cum uni-
verso exercitu fuerat profe-
ctus. *Laodiceam Phrygiæ*
ut ventum, diademate capiti
imposito, nomen regium tunc
primum assumsit, eoque in
litteris ad civitates datis usus
est; *Syniride* exule præce-
teris, ut id faceret, ipsum
impellente. Mox itinere ali-
quamdiu continuato, ubi jam

Lycaoniæ appropinquabat,
seditio in exercitu est orta;
ægre ferente milite, duci se
ad bellum cum eo geren-
dum, quem sibi regem na-
tura dedisset. Qua re intel-
lecta, *Achæus*, propter istam
perturbationem suorum, in-
ceptis abistit: &, persuade-
re militi conatus, de inva-
denda *Syria* nihil umquam a
se fuisse cogitatum, mutato
itinere *Pisidiam* populatur.
Hæc ratione ditato exercitu,
conci-

πάντας εὐνοὺς αὐτῷ καὶ πεπιστευκότας ἔχων, A.V. 534.
ἐπανήλθε πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς σαφῶς ἕκαστα τούτων ἐπεγνώ- LVIII.
κώς, πρὸς μὲν τὸν Ἀχαιοὺν διεπέμπετο συνεχῶς, ^{Bellum}
ἀνατεινόμενος, καθάπερ ἐπάνω προεῖπον· πρὸς δὲ ^{ANTIO-}
ταῖς ἐπὶ τὸν Πτολεμαῖον παρασκευαῖς ὅλος καὶ πᾶς ^{CHICUM}
αὖν. Διὸ καὶ συναθροίσας εἰς Ἀπάμειαν τὰς δυνά- ^{PTOLE-}
μεις ὑπὸ τὴν ἑαρινὴν ὥραν, ἀνέδωκε τοῖς φίλοις δια-
βούλιον, πῶς χρηστέρων ἐστὶ ταῖς εἰς Κοίλην Συρίαν
εἰσβολαῖς. πολλῶν δ' εἰς ταῦτο τὸ μέρος ῥηθέντων,
καὶ περὶ τῶν τόπων, καὶ περὶ παρασκευῆς, καὶ περὶ
τῆς κατὰ τὴν ναυτικὴν δύναμιν συνεργείας· Ἀπολ-
λοφάνης, ὑπὲρ οὗ καὶ πρότερον εἶπομεν, τὸ γένος
ἂν Σελευκεύς, ἐπέτεμε πάσας τὰς προειρημένους
ἀγνώμας. Ἐφη γάρ, εὐήθες εἶναι τὸ Κοίλης μὲν Συ- ^{Seleucia,}
ρίας ἐπιθυμεῖν, καὶ στρατεύειν ἐπὶ ταύτην, Σελεύ- ^{princeps}
κειαν δὲ περιορᾶν, ὑπὸ Πτολεμαίου κρατουμένην, ^{urbs Sy-}
ἀρχη- ^{ria,}

LVIII. 2. ἀνέδωκε. ἐνέδωκε edd.

conciliata sibi benevolentia
ac fide militum, domum est
reverfus.

58. *Antiochus*, nihil ho-
rum ignorans, subinde. quod
antea dicebamus, nuncios
cum mandatis minarum ple-
nis mittebat: ceterum omni
studio suo, omnique impetu
ad bellum contra *Ptolemaum*
se comparabat. Idcirco, con-
vocato sub initium veris Apa-
meam exercitu, consultan-
dum amicis proposuit, ecqua
potissimum via impressio in
Polybii Histor. T. II.

Syriam sit tentanda. Et
quum in eam rem multa
essent dicta de natura loco-
rum, de paratibus necessa-
riis, deque opera egregia
quam ad id inceptum copiae
navales possent praestare:
Apollophanes, genere Seleu-
censis, quem ante comme-
moravimus, omnes ante
ipsum dictas sententias prae-
cidit: *stultum esse*, inquiens,
Caelen Syriam concupiscere,
atque adeo expeditionem in
eam suscipere, cum interim
possidere Seleuciam Ptole-
maeus

Ol. 139. 4. ἀρχηγέτιν οὖσαν, καὶ σχεδὸν, ὡς εἶπεν, ἐστὶαν ὑπ-
 ἀρχουσαν τῆς αὐτῶν δυναστείας· ἦν, χωρὶς τῆς
 αἰσχύνης, ἣν περιποιεῖ νῦν τῇ βασιλείᾳ φρουρουμένη
 διὰ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ βασιλέων, καὶ πρὸς πραγμά-
 των λόγον μεγίστας ἔχειν καὶ καλλίστας ἀφορμάς.
 κρατουμένην μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, μέγιστον ἐμ-
 πόδιον εἶναι πρὸς πάσας αὐτοῖς τὰς ἐπιβολάς· οὐ
 γὰρ ἂν ἐπινοήσωσιν αἰεὶ προβαίνειν, οὐκ ἐλάττωτος
 δεῖδαι προνοίας καὶ φυλακῆς αὐτοῖς τοὺς οἰκέους
 τόπους, διὰ τὸν ἀπὸ ταύτης φόβον, τῆς ἐπὶ τοὺς
 πολεμίους παρασκευῆς. κρατηθεῖσάν γε μὴν, οὐ μό-
 νον, ἔφη, δύνασθαι βεβαίως τηρεῖν τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ
 καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἐπινοίας καὶ προθέσεις, καὶ
 κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, μεγάλα δύνασθαι
 συνεργεῖν διὰ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ τόπου. Πειθόμενοι
 δὲ πάντων τοῖς λεγομένοις, ἔδοξε ταύτην πρῶτον
 ἐξαι-

5. μεγίστας. καὶ μεγίστας Aug. 6. μὲν γὰρ. Abest μὲν ab Aug.
 5 Vat. 9. πρῶτον. πρῶτην Vat. Flor.

maus sineretur; urbem prin-
 cipem, Et universi ferme im-
 perii communem penatium
 sedem: quæ præsertim, (ut
 de ignominia sileatur, quam
 nunc, præsidio regum Aegy-
 pti occupata, regno affert)
 ad res gerendas habeat ma-
 ximas easque pulcerrimas
 opportunitates. Hanc siqui-
 dem, quamdiu ab hostibus
 tenebitur, plurimum semper
 Antiocho ad omnia incepta
 sua incommodaturam: quò-
 cumque enim bellum inferre
 cogitaret, non minore cura

esse illi providendum, ut sua
 loca idoneis præsidiis muni-
 ret, ob impendens illis a Se-
 leucia periculum; quam ut
 susceptæ expeditioni necessa-
 ria omnia prospiciat. Eam-
 dem, si ab Antiocho capere-
 tur, non solum ceteris regni
 urbibus præsidio futuram;
 verum etiam alia cogitanti
 molientique magnam utilita-
 tem terra marique, propter
 opportunum loci situm, esse
 allaturam. Probata suffra-
 giis omnium Apolloniaris
 sententia, Seleuciam ante
 omnia

10 ἔλαβεν τὴν πόλιν. συνέβαινε γάρ, Σελεύκειαν ἔτι A.V. 534.
 τότε κατέχευται φρουραῖς ὑπὸ τῶν ἐξ Αἰγύπτου in mani-
 βασιλέων, ἐκ τῶν κατὰ τὸν Εὐεργέτην ἐπικληθέν- bus ad-
 11 τα Πτολεμαῖον καιρῶν· ἐν οἷς ἐκεῖνος διὰ τὰ Βερε- huc erat
 νίκης συμπτώματα, καὶ τὴν ὑπὲρ ἐκείνης ὁργὴν, Aegy-
 στρατεύσας εἰς τοὺς κατὰ Συρίαν τόπους, ἐγκρα- priorum.
 τὴς ἐγένετο ταύτης τῆς πόλεως.

Οὐ μὴν, ἀλλ' Ἀντίοχος, κριθέντων τούτων, Διο- LIX.
 γνήτῳ μὲν τῷ ναυάρχῳ παρήγγειλε πλεῖν ὥς ἐπὶ Seleu-
 τῆς Σελευκείας· αὐτὸς δ' ἐκ τῆς Ἀπαμείας ὁρμή- ciam rer-
 σας μετὰ τῆς στρατιᾶς, καὶ περὶ πέντε σταδίου- ra mari-
 ἀποσχωὺς τῆς πόλεως, προσεστρατοπέδευσε κατὰ que obli-
 12 τὸν Ἰππόδρομον. Θεόδοτον δὲ τὸν Ἡμιόλιον ἐξαπέ- der An-
 στείλει μετὰ τῆς ἀρμοζούσης δυνάμεως ἐπὶ τοὺς κα- tiochus.
 τὰ Κόιλην Συρίαν τόπους, καταληψόμενον τὰ στε- Ol. 140. 1.
 νὰ, καὶ προκαθησόμενον ἅμα τῶν αὐτοῦ πραγμά- A.V. 535.
 3 των. Τὴν δὲ τῆς Σελευκείας θέσιν, καὶ τὴν τῶν Situs Se-
 πέριξ τόπων ιδιότητα, τοιαύτην ἔχειν τὴν φύσιν leucia.
 4 συμβαίνει. Κειμένης γάρ αὐτῆς ἐπὶ θαλάττῃ με-

Y 2

ταξὺ

omnia visum est aggredi. Adhuc enim illa tempestate regum Aegypti praesidiis tenebatur Seleucia, jam inde ab illis temporibus, cum Ptolemaeus cognomento Evergeta, propter casum Berenicae Seleuco regi iratus, bello Syriae illato, ea urbe est potitus.

59. Enimvero posteaquam haec sedit sententia, Antiochus Diogneto nauarcho man-

dat, ut ad Seleuciam classe navigaret: ipse, Apamea cum exercitu profectus, stadiorum ferme quinque intervallo ab urbe, juxta Hippodromum confedit. Theodotum vero Hemiolium cum idonea manu in Coelen Syriam misit, jussu fauces occupare, & illi regioni praesidere. Est autem Seleucia urbis situs, & circumjacentium locorum natura hujusmodi. Sita est Seleucia ad mare, inter

OL. 140. I.
Situs Se-
leuciæ.

ταξὺ Κιλικίας καὶ Φοινίκης, ὅρος ὑπόκειται παρμέ-
γεθες, ὃ καλοῦσι Κορυφαῖον· ὃ πρὸς μὲν τὴν ἀφ' ἧς
ἐσπέρας πλευρὰν προσκλύζει τὸ καταλήγον τοῦ
πελάγους, τοῦ μεταξὺ κειμένου Κύπρου καὶ Φοι-
νης· τοῖς δ' ἀπὸ τῆς ἡὺς μέρεσιν ὑπέρεται τῆς
Ἀντιοχέων καὶ Σελευκέων χώρας. ἐν δὲ τοῖς πρὸς
μεσημβρίαν αὐτοῦ κλίμασι τὴν Σελεύκειαν συμβαί-
νει κῆρυθα, διεzeugμένην φάραγγι κοίλῃ καὶ δυσβά-
τῳ· καθήκουσαν μὲν καὶ περικλωμένην ὡς ἐπὶ θά-
λατταν, κατὰ δὲ τὰ πλεῖστα μέρη κρημνοῖς καὶ
πέτραις ἀποβῶξιν περιεχομένην. ὑπὸ δὲ τὴν ἐπὶ
θάλατταν αὐτῆς νεύουσαν πλευρὰν ἐν τοῖς ἐπιπέ-
δοις, τὰ τ' ἐμπορεῖα καὶ τὸ προάστειον κῆρυθα, δια-
φερόντως τετελειωμένον. παραπλησίως δὲ καὶ τὸς
σύμπαν τῆς πόλεως κῆρυθος τεύχεσι πολυτελεῶν
ἡσφάλισται, κεκόσμηται δὲ καὶ ναοῖς καὶ ταῖς τῶν
οἰκοδομημάτων κατασκευαῖς ἐκπρεπῶς. πρόσβασις
δὲ μίαν ἔχει κατὰ τὴν ἀπὸ θαλάττης πλευρὰν κλι-
μακω-

LIX. 4. ὑπόκειται. Ἀν ὑπέρεται?

inter Ciliciam & Phœnicen:
in proximo autem montem
habet celsitudinis immensæ,
quem *Coryphaeum* vocant.
Huic monti ab occasu flu-
ctus novissimi illiduntur pe-
lagi illius, quod Cyprum se-
parat a Phœnice: ab ortu
Antiochenſium Seleucien-
ſiumque agris imminet: ad
meridiem vero ejusdem mon-
tis *Seleucia* jacet, profunda
admodum valle & ſalebrosa
ab illo diſjuncta. Vrbs ipſa
variis anfractibus pertinet

illa quidem ad mare; cete-
rum ab omni ferme parte
prærupta præcipitia eam cin-
gunt. Qua parte ad mare
vergit, ſubjacet planities, in
qua emporia ſunt & ſubur-
bium mœnibus egregie mu-
nitum. Pariter vero & ipſa
urbs muris clauditur magna
impenſa exſtructis: & ma-
gnificis cum templis, tum
aliis ædificiis, eximie orna-
ta eſt. Aditum habet ab eo
latere, quod mari eſt obver-
ſum, dumtaxat unicum, ad
inſtar

μακωτήν καὶ χειροποίητον, ἐγκλίμασι καὶ σκαλώ- A.V. 535.
 ιομασι πυκνοῖς καὶ συνεχέσι διειλημμένην. Ὁ δὲ κα- Orontes
 λούμενος Ὀρόντης ποταμὸς οὐ μακρὰν αὐτῆς ποιεῖ- Fluvius.
 ται τὰς ἐκβολὰς· ὅς τὴν ἀρχὴν τοῦ ρεύματος λαμ-
 βάνων ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν Λίβανον καὶ τὸν Ἀντιλί-
 βανον τόπων, καὶ διανύσας τὸ καλούμενον Ἀμύκης
 II πεδίον, ἐπ' αὐτὴν ἰκνεῖται τὴν Ἀντιόχειαν· δι' ἧς
 φερόμενος, καὶ πάσας ὑποδεχόμενος τὰς ἀνθρω-
 πείας λύμας διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ρεύματος, τέλος
 οὐ μακρὰν τῆς Σελευκείας ποιεῖται τὴν ἐκβολὴν εἰς
 τὸ προειρημένον πέλαγος.

Ἀντίοχος δὲ τὸ μὲν πρῶτον διεπέμπετο πρὸς IX.
 τοὺς ἐπιστάτας τῆς πόλεως, προτείνων χρήματα Antio-
 καὶ πλῆθος ἐλπίδων, ἐφ' ᾧ παραλαβεῖν ἀνευ κιν- chus op-
 2 δύνου τὴν Σελεύκειαν. ἀδυνατῶν δὲ πείθει τοὺς ἐπὶ pugnat
 τῶν ὅλων ἐφεστῶτας, ἔφθειρέ τινας τῶν κατὰ μέρος Selev-
 Y 3 ἡγε-

9. ἐγκλίμασι. ἐν κλίμασι dant libri omnes, quod in κλίμαξι ex in-
 genio mutavit Casaub. Ibid. σκαλώμασι. σκαλώμασι Vat. Flor.
 An σχολιώμασι? II. ὑποδεχ. δεχόμενος Aug. Ibid. ἀνθρω-
 πείας. ἀνθρωπίνας Flor.

inftar scalarum manufactum; non procul a Seleucia in
 crebris continuisque flexi- prædictum mare se exo-
 bus & obliquis anfractibus nerat.

60. Antiochus, prius quam
 quidquam moliretur, in ur-
 bem misit, qui principibus
 viris pecuniam offerrent, ma-
 ximaque in posterum benefi-
 cia pollicerentur, si urbem
 absque certamine traderent.
 Et quum flectere præpositos
 summæ rerum non posset;
 eorum nonnullos, qui per
 partes curabant, corruptit.

His

Ol. 140. I. ἡγεμόνων· οἷς πιστεύσας, ἡτοίμαζε τὴν δύναμιν, ὡς
 Antio- κατά μὲν τὸν ἀπὸ θαλάττης τόπον τοῖς ἀπὸ τοῦ
 chus op- ναυτικοῦ ποιησόμενος τὰς προσβολὰς, κατὰ δὲ τὸν
 pugnat Seleu- ἀπὸ τῆς ἡπείρου τοῖς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. διελών
 ciam, οὖν εἰς τρεῖς μέρη τὴν δύναμιν, καὶ παρακαλέσας
 τὰ πρέποντα τῷ καιρῷ, καὶ δαρεὰς μεγάλας καὶ
 στεφάνους ἐπ' ἀνδραγαθία καὶ τοῖς ἰδιώταις καὶ
 τοῖς ἡγεμόσι προκηρύξας· Ζεύξιδι μὲν καὶ τοῖς μετ'
 αὐτοῦ παρέδωκε τοὺς κατὰ τὴν ἐπ' Ἀντιόχειαν φέ-
 ρουσιν πύλιν τόπους, Ἑρμογένει δὲ τοὺς κατὰ τὸ
 Διοσκούριον· Ἀρδυῖ δὲ καὶ Διογνήτῳ τὰς κατὰ τὸ
 νεώριον καὶ τὸ προάστειον ἐπέτρεψε προσβολὰς·
 διὰ τὸ πρὸς τοὺς ἔνδοθεν αὐτῷ τοιαύτας τινας γε-
 γονέναι συνθήκας, ὡς, εἰ κεραιήσῃ τοῦ προαστείου
 μετὰ βίας, οὕτως ἐγχειριδισησόμενης αὐτῷ καὶ τῆς
 πόλεως. Ἀποδοθέντος δὲ τοῦ συνθήματος, πάντες
 ἅμα καὶ πανταχόθεν ἐνεργὸν ἐποιοῦντο καὶ βίαιον
 τὴν προσβολήν· τολμηρότατα μὲν τοι προσέβαλον
 οἱ περὶ τὸν Ἀρδυν καὶ Διογνητον· διὰ τὸ τοὺς μὲν
 ἄλλους

His confusus copias parabat,
 tamquam a mari urbem classi-
 co milite invasurus; a con-
 tinente, per eos qui erant
 in castris. Igitur exercitu
 trifariam diviso, suos cohort-
 atus prout occasio præsens
 postulabat; propositis etiam
 præconis voce ingentibus
 præmiis coronisque, tam
 militibus, quam ducibus qui
 fortiter dimicarent; *Zeuxi-
 di* cum ipsius commilitoni-
 bus portam, qua itur Antio-
 chiam, attribuit; *Hermoge-*

ni, loca fano Castorum pro-
 xima. *Ardyem* & *Diogne-*
tum ab ea parte, ubi navale
 erat & suburbium, impetum
 facere præcipit. Conven-
 rat enim hoc fere modo in-
 ter Regem & proditores:
ut, si per vim caperetur sub-
urbium, urbs illi mox esset
tradenda. Vbi datum signum
 fuit, omnes simul undique
 acriter magnaue vi irruere:
 eximia tamen præ cete-
 ris audacia irruptionem co-
 nari *Ardys* & *Diognetus*.
 Nam

ἄλλους τόπους, εἰ μὴ τετραποδῆτι τρόπον τινὰ προσ- A.V. 535.
 πλεκόμενοι βιάζοντο, τὴν γε διὰ τῶν κλιμάκων ^{Antio-}
 προσβολὴν μὴ προσίεθαι παράπαν· τὰ δὲ νεώρια ^{chus op-}
 καὶ τὸ προάστειον ἐπιδέχεσθαι τὴν προσφορὰν καὶ ^{pugnat}
 στασίιν καὶ προόδεσιν τῶν κλιμάκων ἀσφαλῶς. Διό ^{Seleu-}
 τῶν μὲν ἀπὸ τοῦ ναυτικοῦ τοῖς νεωρίοις, τῶν δὲ περὶ ^{ciam.}
 τὸν Ἀρδυν τοῖς προαστείοις προσηρηκότων τὰς κλί-
 μακας, καὶ βιαζομένων εὐρώστως, τῶν δ' ἐκ τῆς
 πόλεως οὐ δυναμένων τούτοις βοηθεῖν, διὰ τὸ κατὰ
 πάντα τρόπον περιεστᾶναι τὸ δεινόν· ταχέως συνέ-
 βη τὸ προάστειον ὑποχείριον γενέσθαι τοῖς περὶ τὸν
 Ἀρδυν. αὖ κρατηθέντος, εὐθέως οἱ διεφθαρμένοι τῶν
 κατὰ μέρος ἡγεμόνων, προστρέχοντες πρὸς τὸν
 Λεόντιον τὸν ἐπὶ τῶν ὅλων, ἐκπέμπειν ᾤοντο δεῖν,
 καὶ τίθεσθαι τὰ πρὸς Ἀντίοχον, πρὶν ἢ κατὰ κρά-
 ιατος ἀλῶναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ Λεόντιος, ἀγνοῶν μὲν ^{Seleu-}
 τὴν διαφθορὰν τῶν ἡγεμόνων, καταπεπληγμένος δὲ ^{ciam in}
^{deditio-}
^{nem ac-}
^{capit An-}
^{tiochus.}

Y 4

LX. 7. παράπαν. τὸ παράπαν malim. 8. πάντα τρόπον monente
 Reiskio dedi. Vulgo omnes πάντα τρόπον. Sed recte Perottus, un-
 dique.

Nam ceteræ quidem partes,
 nisi quis more quadrupedum
 incedens, atque interim cum
 hoste confligens, vi locum
 aliquem occupaverit, scala-
 rum certe ope omnino haud
 queunt invadi: navalibus
 contra ac suburbio, & ad-
 moveri propius scalæ & ad
 muros firmiter erigi, tuto-
 que applicari possunt. Ita-
 que quum miles e classe na-
 valia, Ardys suburbium, sca-
 lis applicitis, acerrime inva-
 derent; nec possent oppida-

ni ferre opem, quia ab omni
 parte hostes urgebant; bre-
 vi in Ardyis potestatem sub-
 urbium devenit. Quo oc-
 cupato, confestim duces illi
 minores, qui a rege erant
 corrupti, ad Leontium, pe-
 nes quem summum erat im-
 perium, accurrunt; & ut
 ad Antiochum legati de pace
 mittantur, priusquam per
 vim urbs expugnetur, postu-
 lant. Leontius, qui frau-
 dem suorum ducum ignora-
 bat, consternatione illorum
 per-

Ol. 140. 1. τὴν διατροπὴν αὐτῶν, ἐξέπεμψε τοὺς θησομένους τὰς πίστεις ὑπὲρ τῆς τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἀσφαλείας πρὸς τὸν Ἀντίοχον.

LXI. Ὁ δὲ βασιλεὺς, δεξάμενος τὴν ἔντευξιν, συνέχωρῃσε δῶσιν τοῖς ἐλευθέροις τὴν ἀσφάλειαν. οὗτοι δ' ἦσαν εἰς ἑξακισχιλίους. Παραλαβὼν δὲ τὴν πόλιν, οὐ μόνον ἐφείσατο τῶν ἐλευθέρων, ἀλλὰ καὶ τοὺς πεφευγότας τῶν Σελευκῶν καταγαγὼν, τὴν τε πολιτείαν αὐτοῖς ἀπέδωκε καὶ τὰς οὐσίας ἠσφαλίσατο δὲ φυλακαῖς τὸν τε λιμένα καὶ τὴν ἄκρην. Ἐτι δὲ περὶ ταῦτα διατρίβοντες αὐτοῖς, προσπεσόντων παρὰ Θεοδότου γραμμάτων, ἐν οἷς αὐτὸν ἐκάλεε κατὰ σπουδὴν, ἐγχειρίζων τὰ κατὰ Κόιλην Συρίαν, πολλῆς ἀπορίας ἦν καὶ δυσχρηστίας πλήρης, ὑπὲρ τοῦ τί πρακτέον, καὶ πῶς χρηστὸν ἐστὶ τοῖς προσαγγελλομένοις. Ὁ δὲ Θεόδοτος, ὡν τὸ γένος Αἰτωλὸς, καὶ μεγάλας παρεσχημένος τῇ

Theodotus Antiochum in Cæle-Syriam invitat.

Πτολε-

IO. πάντων abest ab Aug. Reg. A.

LXI. 2. ἀπέδωκε. ἐπέδωκε vet. misisti omnes.

perterritus, misit ad Antiochum, qui pro securitate omnium, qui in urbe erant, paciscerentur.

61. Rex, acceptis conditionibus quæ offerebantur, liberis capitibus nihil se nociturum pollicetur: erant autem hi ad sex millia. Tradita vero urbe, non liberis solum pepercit; sed etiam, restitutis in patriam civibus qui in exilium pulsi fuerant, & leges suas civitati, & suas cuique privatorum facultates reddidit: portum vero & ar-

cem præfidiis firmavit. Erat adhuc in his occupatus Antiochus, cum literæ a Theodoto illi afferuntur, quibus rogabatur, ut quam primum in Cælen Syriam contenderet; quam se totam ipsi traditurum literis significabat. Eo nuncio accepto, hæcere ac fluctuari dubius animi rex; ut qui plane statuere haud posset, nec quid ageret, nec quid consilii super eo, quod afferebatur, caperet. Erat Theodotus ille, ut supra diximus, genere Aetolus; qui maximo

Πτολεμαίου βασιλείᾳ χρείας, καθάπερ ἐπάνω προ- A.V. 535.
 ἔειπον· ἐπὶ δὲ τούτοις, οὐχ οἷον χάριτος ἤζιωμένος,
 ἀλλὰ καὶ τῷ βίῳ κενιδυνευκῶς καθ' οὓς καιροὺς
 Ἀντίοχος ἐποιεῖτο τὴν ἐπὶ Μόλωνα στρατείαν·
 τότε, κατεγνωκῶς τοῦ βασιλέως, καὶ διηπιστηκῶς
 τοῖς περὶ τὴν αὐλήν, καταλαβόμενος διὰ μὲν αὐτοῦ
 Πτολεμαίδα, διὰ δὲ Παναιτώλου Τύρον, ἐκάλει τὸν
 Ἀντίοχον μετὰ σπουδῆς. Ὁ δὲ βασιλεὺς, καὶ τὰς Caele-
 ἐπὶ τὸν Ἀχαιὸν ἐπιβολὰς ὑπερτιθέμενος, καὶ τὰλλα Syriam
 πάντα πάρεργα ποιησάμενος, ἀνέξευξε μετὰ τῆς petit An-
 δυνάμεως, ποιούμενος τὴν πορείαν ἢ καὶ πρόδεν. tiochus.
 διελθὼν δὲ τὸν ἐπικαλούμενον αὐλῶνα Μαρσύαν,
 κατεστρατοπέδευσε περὶ τὰ στενὰ τὰ κατὰ Γέβρα,
 πρὸς τῇ μεταξὺ κειμένη λίμνῃ. Πυνθανόμενος δὲ,
 Νικόλαον, τὸν παρὰ Πτολεμαίου στρατηγόν, προσ-
 κατῆδα τῇ Πτολεμαίδι, πολιορκοῦντα τὸν Θεόδο-
 τον· τὰ μὲν βαρέα τῶν ὅπλων ἀπέλιπε, προστά-
 ξας τοῖς ἡγουμένοις πολιορκεῖν τοὺς Βρόχους, τὸ
 Y 5 κείμε-

maximo ufui quum fuisset
 Aegypti regibus, adeo con-
 dignum meritis præmium
 nullum retulerat, ut etiam
 de vita periculum ipſi eſſet
 creatum per id tempus, quo
 Antiochus adverſus Molo-
 nem bellum gerebat. Tunc
 igitur Theodotus, Ptole-
 mæum plane inſuper habens,
 & illius aulæ proceribus
 diffuſus, occupata per ſe
 Ptolemaide, per Panætolum
 Tyro, Antiochum magno
 ſtudio vocabat. Iam rex,
 & expeditione adverſus A-

chæum in aliud tempus di-
 lata, & aliis inceptis omni-
 bus poſthabitis, cum exer-
 citu profectus, eamdem,
 quam etiam ante inſtiterat,
 viam ingreditur. Et Mar-
 ſyam campum, qui vocatur,
 emenſus, circa fauces ubi
 ſunt Gerra, ad lacum qui
 montes interjacet, caſtra lo-
 cat. Ibi cognito, Nicolaum
 Ptolemæi ducem, oppidum
 Ptolemaidem obſidere in qua
 Theodotus eſſet incluſus; re-
 liſta gravi armatura, dato-
 que ducibus mandato, ut
 Brochos

ΟΙ.ΙΙΟ.Ι. κείμενον ἐπὶ τῆς λίμνης καὶ τῆς παρόδου χωρίον· αὐτὸς δὲ, τοὺς εὐζάνους ἀναλαβὼν, προῆγε, βουλόμενος λῦσαι τὴν πολιορκίαν. ὁ δὲ Νικόλαος πρότερον ἤδη, πεπυσμένος τὴν τοῦ βασιλέως παρουσίαν, αὐτὸς μὲν ἀνεχώρησε· τοὺς δὲ περὶ Λαγύραν τὸν Κρήτα καὶ Δορυμένην τὸν Αἰτωλὸν ἐξαπέστειλε, προκαταληφόμενος τὰ στενὰ τὰ περὶ Βηρυτόν. οἷς προσβαλὼν ὁ βασιλεὺς ἐξ ἐφόδου, καὶ τρεψάμενος, ἐπεστρατοπέδευσε ταῖς στενοῖς.

LXII.
Tyrum
& Ptolemaidem
a Theodoto accipit.

Προσδεξάμενος δὲ καὶ τὴν λοιπὴν δύναμιν ἐνταῦθα, καὶ παρακαλέσας τὰ πρέποντα, ταῖς προκειμέναις ἐπιβολαῖς, μετὰ ταῦτα προήγαγε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, εὐθαρσῆς καὶ μετέωρος ἂν πρὸς τὰς ὑπογεγραμμένας ἐλπίδας. Ἀπαντησάντων δὲ τῶν περὶ τὸν Θεόδωτον καὶ Παναίτωλον αὐτῶ, καὶ τῶν ἅμα τούτοις φίλων, ἀποδεξάμενος τούτους Φιλανθρώπως, παρέλαβε τὴν τε Τύρον καὶ Πτολεμαίδα, καὶ

LXII. I. προήγαγε. προῆγε Flor.

Brochos castellum, in ipso propter lacum transitu situm, obsiderent; ipse cum expeditis militibus ad eximendam obsessiōe *Ptolemaidem* iter intendit. Sed priusquam eo veniret, multo ante *Nicolaus*, cognito regis adventu, *Ptolemaide* discesserat, misso *Lagora* Cretensi cum *Dorymene* Aetolo, qui fauces prope *Berytum* occuparent. Hos igitur adortus rex, quum primo impetu in fugam compulisset, in ipsis faucibus castra metatur.

62, Eo loci copiis deinde ceteris acceptis, postquam suos quæ res & tempus monebant esset cohortatus, de cetero bonæ spei plenus, & exspectatione elatus magnarum rerum quarum spes ei ostendebatur, cum universo exercitu ire pergebat. Procefferunt illi obviam *Theodotus* & *Panactolus*, amicis suis comitati: quos omnes quum benigne *Antiochus* appellasset, *Tyrum* & *Ptolemaidem* traditas ab his, cum omnibus apparatibus qui

3 καὶ τὰς ἐν ταύταις παρασκευαίς· ἐν αἷς ἦν καὶ A.V. 535.
 πλοῖα τετραράκοντα· τούτων κατάφρακτα μὲν
 ἑκοσι διαφέροντα ταῖς κατασκευαῖς, ἐν οἷς οὐδὲν
 ἑλαττον ἦν τετρήρους· τὰ δὲ λοιπὰ, τριήρεις καὶ
 δίκροτα καὶ κέλητες. ταῦτα μὲν οὖν Διογνήτῳ παρέ-
 4 δωκε τῷ ναυάρχῳ. Προσπεσόντος δ' αὐτῷ τὸν μὲν
 Πτολεμαῖον εἰς Μέμφιν ἐξεληλυθέναι, τὰς δὲ δυνά-
 μεις ἡθροῖσθαι πάσας εἰς Πηλούσιον, καὶ τὰς τε
 διώρυγας ἀναστομοῦν, καὶ τὰ πότιμα τῶν ὑδάτων
 σέμφράτλει· τῆς μὲν ἐπὶ τὸ Πηλούσιον ἐπιβολῆς
 ἀπέστη, τὰς δὲ πόλεις ἐπιπορευόμενος ἐπεβῆτο, Allis oppidis
potitur.
 τὰς μὲν βία, τὰς δὲ πειθοῖ, πρὸς αὐτὸν ἐπάγεσθαι.
 5 τῶν δὲ πόλεων αἱ μὲν ἐλαφραὶ, καταπεπληγμέναι
 τὴν ἔφοδον αὐτοῦ, προσετίθεντο· αἱ δὲ πιστεύουσαι
 ταῖς παρασκευαῖς, καὶ ταῖς ὀχυρότησι τῶν τόπων,
 ὑπέμενον· ἃς ἠναγκάζετο προσκαθεζόμενος πολιορ-
 6 γνῆν, καὶ κατατρίβειν τοὺς χρόνους. Οἱ δὲ περὶ
 τὸν

qui in oppidis illis erant, ac-
 cepit. Inter cetera reper-
 tæ ibi sunt naves quadra-
 ginta: quarum erant viginti
 tectæ, omnibus armamentis
 egregie instructæ; earum-
 demque nulla minor quadri-
 remi: ceteræ, triremes, di-
 crota & celoces. Et hæ qui-
 dem naves Diogneto nauar-
 cho sunt traditæ. At Rex
 factus certior, Ptolemaum
 Memphim concessisse, copias
 Pelusii esse congregatas, Ni-
 lique canales aperire, & pu-
 teos omnes aquam dulcem

continentes obruere; mutata
 sententia de ducendo versus
 Pelusium, oppidatim circum-
 ducens exercitum, urbium
 alias vi, alias æquitate con-
 ditionum sibi adjungere co-
 nabatur. Igitur quæ leviter
 munitæ erant, hæ adventu
 illius perterritæ, ad ejus
 amicitiam fidemque se ap-
 plicabant; quæ rerum ne-
 cessariarum paratibus & fir-
 mitate locorum fidebant,
 eæ manebant in fide: & his
 obsidendis plurimum tempo-
 ris infumere rex cogebatur.

At

Ol. 140.1. τὸν Πτολεμαῖον τοῦ μὲν ἐκ χειρὸς βοηθεῖν τοῖς σφε-
τέροις πράγμασιν, ὅπερ ἦν καθήκον, οὕτω παρε-
σπονδημένοι προφανῶς, οὐδ' ἐπιβολὴν ἔχον, διὰ τὴν
ἀδυναμίαν. ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ αὐτοῖς ὀλιγώρητος
πάντα τὰ κατὰ τὰς πολεμικὰς παρασκευάς.

LXIII.
Ministri
Ptolemæi
legatio-
nibus
diffinit
Antio-
chum.

Λοιπὸν δὲ συνεδρεύσαντες οἱ περὶ τὸν Ἀγαθο-
κλέα καὶ Σωσίβιον, οἱ τότε προεστώτες τῆς βασι-
λείας, ἐκ τῶν ἐνδεχομένων τὸ δυνατόν ἔλαβον, πρὸς
τὸ παρόν. ἐβουλεύσαντο γὰρ, γίγνεσθαι μὲν περὶ
τὴν τοῦ πολέμου παρασκευήν· ἐν δὲ τῷ μεταξύ δια-
πρεσβευόμενοι κατεκλίεν τὸν Ἀντίοχον, συνεργούν-
τες κατὰ τὴν ἔμφασιν τῇ προὑπαρχούσῃ περὶ αὐ-
τὸν ὑπὲρ τοῦ Πτολεμαίου διαλήψει. αὕτη δ' ἦν, ὥς
πολεμεῖν μὲν οὐκ ἂν τολμήσοντος· διὰ λόγου δὲ καὶ
τῶν φίλων διδάξοντος, καὶ πείσοντος αὐτὸν ἀπο-
στῆναι τῶν κατὰ Κοίλην Συρίαν τόπων. Κριθέντων
δὲ τούτων, οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα καὶ Σωσίβιον,
ἐπὶ

At Ptolemæus totis viribus
subveniendi rebus suis, sicut
par erat ipsum facere, mani-
festa adeo perfidia appeti-
tum, ne consilium quidem
aut rationem ullam, præ so-
cordia, inibat: usque adeo
rei militaris cura atque exer-
citatio omnis ab eo fuerat
insuper habita.

63. Ceterum Agathocles
ἔξ Σοσίβιου, penes quos illa
tempestate summa in eo re-
gno fuit auctoritas, delibe-
rantes cum suis, quod opti-
mum poterant in præsentia

consilium capiunt. Decer-
nunt enim: in præparatione
belli operam sibi naviter esse
ponendam; interim vero le-
gatos ad Antiochum mitten-
dos, qui impetum illius rela-
xent: ita denique omnia in
speciem esse comparanda, ut
Antiochus in ea, quam ante
concepisset de Ptolemæo, opi-
nionem confirmetur: nunquam
videlicet ausurum ipsum bel-
lare secum; verum per ami-
cos ἔξ colloquia aditurum, ἔξ,
ut Cæle-Syria excedat, ro-
gaturum. Hæc ubi placuit
sententia, Agathocles ἔξ So-
σίβιου,

ἐπὶ τοῦτο τὸ μέρος ταχθέντες, ἐξέπεμπον ἐπιμε- A.V. 535.
 λῶς τὰς πρεσβείας πρὸς Ἀντίοχον. ἅμα δὲ δια-
 πεμφάμενοι πρὸς τε Ῥοδίους καὶ Βυζαντίους, καὶ
 Κυζικηνούς, σὺν δὲ τούτοις Αἰτωλοῦς, ἐπεσπάσαντο
 πρεσβείας ἐπὶ ταῖς διαλύσεσι. αἱ καὶ παραγενόμε- Interim
bellum
parant.
 ναι, μεγάλας αὐτοῖς ἔδωκαν ἀφορμαῖς, διαπρεσ-
 βευόμεναι πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς βασιλεῖς, εἰς τὸ
 λαβεῖν ἀναστροφὴν καὶ χρόνον εἰς τὰς τοῦ πολέ-
 μου παρασκευάς. Ταύταις τε δὴ κατὰ τὸ συνεχές
 ἐχρημάτιζον ἐν τῇ Μέμφει προκαθήμενοι· παρα-
 πλησίως δὲ καὶ τὰς παρὰ τῶν περὶ τὸν Ἀντίοχον
 ἀπεδέχοντο, φιλανθρώπως ποιούμενοι τὰς ἀπαν-
 στήσεις. ἀνεκαλοῦντο δὲ καὶ συνήθριζον εἰς τὴν
 Ἀλεξάνδρειαν τοὺς μισθοφόρους τοὺς ἐν ταῖς ἑξω-
 πόλεσιν ὑπ' αὐτῶν μισθοδοτούμενους. ἐξαπέστελλον
 δὲ καὶ ξενολόγους, καὶ παρεσκεύαζον τοῖς προῦπάρ-
 χουσι

LXIII. 4. πρὸς Ἀντ. πρὸς τὸν Ἀντίοχον Flor. 6. εἰς τὰς. πρὸς
 τὰς τοῦ πολ. Vat. Flor. Aug. Reg. A. 7. ταύταις τε. ταύταις
 δὲ δὴ editio Hervag. & sqq. invitis militis.

sibius, quibus negotii totius
 cura fuerat demandata, ad
Antiochum magno studio le-
 gationes miserunt. Simul
 ab Rhodiis, Byzantiis, Cy-
 zicenis, itemque Aetolis le-
 gatos ad tractandum de pa-
 ce arcessunt: qui ut vene-
 runt, dum ultro citroque
 ad reges ambos commeant,
 præclaram ipsis occasionem
 dederunt, & tempus & otium
 nanciscendi ad bellum præ-
 parandum. Cum hisce le-
 gatis *Agathocles* & *Sofibius*

de negotiis, prout quæque
 res inciderat, *Memphi* seden-
 tes agebant: ibidemque eos
 excipiebant qui ab *Antiocho*
 venirent, postulatisque ille-
 rum perhumane responde-
 bant. Simul vero merce-
 narios omnes, quos in urbi-
 bus ditionis suæ extra Ae-
 gyptum *Ptolemæus* alebat,
 convocant & *Alexandriam*
 contrahunt. Ad conducen-
 dum etiam militem pereгри-
 num conquistores dimit-
 tunt: &, ne vel iis quos
 jam

Ol. 140. 1. χουσι καὶ τοῖς παραγιγνομένοις τὰς σιταρχίας. ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τὴν λοιπὴν ἐγίνοντο παρασκευὴν, ἀναὶ μέρος καὶ συνεχῶς διατρέχοντες εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἵνα μηδὲν ἐλλίπη τῶν χορηγιῶν πρὸς τὰς προκειμένας ἐπιβολάς. Τὴν δὲ περὶ ταῦτα ὅπλα κατασκευὴν, καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐκλογὴν καὶ διαίρεσιν, Ἐχεκράτει τῷ Θετταλῷ καὶ Φοξίδῃ τῷ Μελιταιῷ παρέδωσαν· ἅμα δὲ τούτοις Εὐρυλόχῳ τῷ Μάγνητι, καὶ Σωκράτει τῷ Βοιωτῷ· σὺν οἷς ἦν καὶ Κνωπίας Ἀλωρίτης. Εὐκαιρότατα γὰρ δὴ τούτων ἐπελάβοντο τῶν ἀνδρῶν, οἳ τινες ἔτι Δημητρίῳ καὶ Ἀντιγόνῳ συστρατευόμενοι κατὰ ποσὸν ἔννοιαν ἔχον τῆς ἀληθείας, καὶ καθόλου τῆς ἐν τοῖς ὑπαίθεσις χρείας. οὗτοι δὲ, παραλαβόντες τὸ πλῆθος, ἐνδεχομένως ἐχείριζον καὶ στρατιωτικῶς.

Magna
cura in
Aegypto
instauratione
militaria.

Πρῶτον

jam habebant, vel iis qui deinceps essent venturi, annonam deesset, providebant. Nec minus de ceteris quoque omnibus rebus bello necessariis solliciti erant: eaque fine Alexandriam alternis vicibus subinde excurrebant; ut ne quid omnino deficeret eorum, quæ ad proposita exsequenda poterant desiderari. Armorum vero fabricam, virorumque delectum atque centuriationem *Echecrati* Thessalo & *Phoxidæ* Melitæensi permiserunt. Adhibiti etiam sunt

ad curationem ejusdem muneris *Eurylochus* Magnes, & *Socrates* Bæotius, & cum his *Cnopias* Alorita. Accidit enim sane quam opportunissima res Aegyptiis, ut viros istos nanciscerentur; qui sub *Demetrio* & *Antigono* adhuc stipendia fecerant, & verorum certaminum, atque adeo omnium quæ ad expeditionales usus spectant, mediocrem saltem peritiam habebant. Hi igitur multitudinem sibi traditam, quantum fieri poterat, militari disciplina informabant.

64. Iam

Πρῶτον μὲν γὰρ κατὰ γένη καὶ κατ' ἡλικίαν ^{A.V. 535.}
 διελόντες, ἀνέδοσαν ἐκάστοις τοὺς ἐπιτηδείους καδο- ^{LXIV.}
 πλισμούς, ὀλιγωρήσαντες τῶν πρότερον αὐτοῖς ὑπ- ^{In Aegy-}
 αρχόντων. μετὰ δὲ ταῦτα συνέταξαν οἰκείως πρὸς ^{pto in-}
 τὴν παροῦσαν χρείαν, λύσαντες τὰ συστήματα καὶ ^{stauratur}
 τὰς ἐκ τῶν πρότερον ὀψωνιασμῶν καταγραφάς. ^{militia.}
 3 Ἐξῆς δὲ τούτοις ἐγύμναζον, συνήθεις ἐκάστους ποι-
 οῦντες οὐ μόνον τοῖς παραγέλλμασιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς
 οἰκείαις τῶν καδοπλισμῶν κινήσειν. ἐποιοῦντο δὲ
 καὶ συναγωγὰς ἐπὶ τῶν ὀπλῶν καὶ παρακλήσεις,
 ἐν αἷς μεγίστην παρείχοντο χρείαν Ἀνδρόμαχος
 5 Ἀσπένδιος καὶ Πολυκράτης Ἀργεῖος· προσφάτως
 μὲν ἐκ τῆς Ἑλλάδος διαβεβηκότες, συνήθεις δὲ
 αἰκμὴν ὄντες ταῖς Ἑλληνικαῖς ὁρμαῖς, καὶ ταῖς ἐκά-
 στων ἐπινοαῖς· πρὸς δὲ τούτοις, ἐπιφανεῖς ὑπάρ-
 χοντες ταῖς τε πατρίσι καὶ τοῖς βίοις· Πολυκράτης
 δὲ καὶ μᾶλλον, διὰ τε τὴν τῆς οἰκίας ἀρχαιότητα,
 καὶ

64. Iam primum per ge-
 nera perque ætates distribu-
 tis, convenientia cuique ar-
 ma, spretis iis quibus an-
 te uti solebant, diviserunt.
 Deinde, dissolutis legioni-
 bus, & antiquata tota illa
 descriptione, quæ in recen-
 sendis stipendiorum causa
 militibus antea servabatur,
 ex usu præsentis eos cen-
 turiarunt. Secundum hæc,
 assiduis exercitationibus non
 solum imperia militiæ fami-
 liarior illis reddebant, sed
 etiam proprios cuique ar-
 morum generi motus. Po-
 firemo armatos in concio-
 nem quoque subinde convo-
 cabant, & cohortabantur:
 qua in re egregiam cumpri-
 mis operam illis navaverunt
Andromachus Aspendius &
Polycrates Argivus: qui &
 recens e Græcia illuc traje-
 cerant, & quibus Græcani-
 cus adhuc ardor animi ine-
 rat, omniumque Græcarum
 artium usus; prætereaque vi-
 ri illustres erant, tum splen-
 dore patriæ suæ uterque,
 tum & privatis opibus: *Pol-*
ycrates præsertim, qui an-
 tiquissima prognatus stirpe,
 patrem

OL. 140. I. καὶ διὰ τὴν Μνασιάδου τοῦ πατρὸς δόξαν ἐκ τῆς
 In Aegy- ἀθλήσεως. οἱ, καὶ κατ' ἰδίαν καὶ κοινῇ παρακαλοῦν-
 pto in- τες, ὁρμὴν καὶ προθυμίαν ἐνεργάσαντο τοῖς ἀνδρά-
 stauratur militia. ποῖς πρὸς τὸν μέλλοντα κίνδυνον.

LXV. Εἶχον δὲ καὶ τὰς ἡγεμονίας ἕκαστοι τῶν προει-
 Copia & ρημένων ἀνδρῶν, οἰκείας ταῖς ἰδίαις ἐμπειρίαις.
 duces Εὐρύλοχος μὲν γάρ, ὁ Μάγνης, ἡγήτο σχεδὸν ἀν-2
 Ptole- δρῶν τρισχιλίων, τοῦ καλουμένου παρὰ τοῖς βασι-
 mæi. λεῦσιν Ἀγήματος. Σωκράτης δὲ, ὁ Βοιωτίας, πελ-
 ταστάς ὑφ' ἑαυτὸν εἶχε δισχιλίους. ὁ δ' Ἀχαιοὺς
 Φοξίδας, καὶ Πτολεμαῖος ὁ Θρασέου, σὺν δὲ τούτοις
 Ἀνδρόμαχος, ὁ Ἀσπένδιος, συνεγύμναζον μὲν ἐπὶ
 τὸ αὐτὸ τὴν Φάλαγγα καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἑλλη-
 νας· ἡγοῦντο δὲ, τῆς μὲν Φάλαγγος, Ἀνδρόμαχος4
 καὶ Πτολεμαῖος, τῶν δὲ μισθοφόρων Φοξίδας· οὗσης
 τῆς μὲν Φάλαγγος εἰς δισχιλίους καὶ πεντακισχι-
 λίους, τῶν δὲ μισθοφόρων εἰς ὀκτακισχιλίους. Τοὺς δ'5
 ἵππεῖς,

patrem habuerat *Mnasiadem*, plurimarum olim palmarum athletam. Hi modo privatum, modo publice, hortando monendoque audaciam & alacritatem ad futurum certamen animis militum inferuerunt.

65. Porro singuli eorum, quos modo nominavimus, virorum pro ea peritia, qua quisque præcipue pollebat, ducatus in exercitu gerebant. *Eurylochus* Magnes trium ferme millium dux erat, eorum qui apud reges

Agema vocantur. *Socrates* Bœotius cetratis bis mille præerat. *Phoxidas* *Achæus*, & *Ptolemæus* *Thraseæ* filius, prætereaque *Andromachus* *Aspendius*, eodem in campo phalangem & Græcos mercenarios exercebant: ceterum phalangis duces erant *Andromachus* & *Ptolemæus*; conductitii militis, *Phoxidas*. Constabat autem phalanx viginti quinque fere hominum millibus: mercede conducti ad octies mille erant. Equites,

ἰππεῖς, τοὺς μὲν περὶ τὴν αὐλὴν ὄντας εἰς ἑπτακο-
 σίους, Πολυκράτης παρεσκευάζε καὶ τοὺς ἀπὸ Λι-
 βύης, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐγχαρτίους· καὶ τούτων αὐτὸς
 ἡγεῖτο πάντων, περὶ τρισχιλίους ὄντων τὸν ἀριθμόν.
 6 τοὺς γε μὴν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ πᾶν τὸ τῶν μι-
 δοφόρων ἰππέων πλῆθος Ἐχεκράτης, ὁ Θετταλὸς,
 διαφερόντως ἀσκήσας, ὄντας εἰς δισχιλίους, μεγί-
 στην ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κινδύνου παρέσχετο χρεῖαν.
 7 Οὐδενὸς δ' ἦτιον ἔσπευδε περὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν τατ-
 τομένους, Κνωπίας Ἀλωρίτης, ἔχων τοὺς μὲν πάν-
 τας Κρητάς εἰς τρισχιλίους, αὐτῶν δὲ τούτων χι-
 λίους Νεοκρητάς, ἐφ' ὧν ἐτετάχει Φίλωνα, τὸν
 8 Κνώσσιον. Καθάρπισαν δὲ καὶ Λίβυας τρισχιλίους
 εἰς τὸν Μακεδονικὸν τρόπον· ἐφ' ὧν ἦν Ἀρμάνιος,
 9 ὁ Βαρκάιος. Τὸ δὲ τῶν Αἰγυπτίων πλῆθος ἦν μὲν
 εἰς δισχιλίους φαλαγγίτας, ὑπετάττετο δὲ Σωσιβία.

συνή-

LXV. 6. *Mendose vulgo ex Bav. edebatur καὶ πάντων μιδοφόρων ἰπ-
 πέων Ἐχεκράτης, & deinde ὄντας τὸ πλῆθος εἰς δισχιλίους. 7.
 ὑπ' αὐτὸν. ὑφ' αὐτὸν Flor. Vrb. Ibid. Ἀλωρίτης. Ἀλαριώτης
 h. l. Bav. & Ἀλαριώτης Vat. Flor. Vrb. Vrsin. Aug. Reg. A.*

tes, ad regium comitatum
 pertinentes, erant ad septin-
 gentos; quos *Polycrates* in-
 stituebat, & una cum his
 alios, partim e Libya acci-
 tos, partim ex Aegypto con-
 scriptos: præeratque idem
 hisce omnibus, qui ad tria
 millia complebant. Græcis
 vero & mercenariis cunctis
 equitibus (ad duo omni-
 no millia erant) *Echecrates*
Thessalus erat præfectus:
 qui, quum eximia cura eos
 exercuisset; in ipso dein
 discrimine plurimum operæ

pretium fecit. *Cnopias* quo-
 que *Alorita* in commissio sibi
 milite instruendo præparan-
 doque nemini omnium con-
 cedebat: ii autem erant
 omnino *Cretenses* ad ter
 mille; e quorum numero
 fuere *Neocretes* mille, qui-
 bus *Philonem* *Cnossium* præ-
 posuerat. Armaverunt &
 Afrorum tria millia more
 Macedonico, præfecto *Am-
 monio* *Barcæo*. *Aegyptio-
 rum* multitudo ad viginti
 millia phalangitarum acce-
 debat; qui ducem *Sosibium*

Polybii Histor. T. II.

Z

habe-

Ol. 140. I.
Ptolemæi
copiæ &
duces.

συνήχθη δὲ καὶ Θρακῶν καὶ Γαλατῶν πλῆθος, ἐκ τοῦ
μὲν τῶν κατοίκων καὶ τῶν ἐπιγόνων εἰς τετρακισχι-
λίουσ· οἱ δὲ προσφάτως ἐπισυναχθέντες, ἦσαν εἰς
δισχιλίους· ὧν ἡγέτο Διονύσιος, ὁ Θραξ. Ἡ μὲν οὖν
Πτολεμαίῳ παρασκευαζομένη δύναμις, τῷ τε
πλήθει, καὶ ταῖς διαφοραῖς, τοσαύτη καὶ τοιαύτη
τις ἦν.

LXVI.
Dura
opp. fru-
stra op-
pugnat
Antio-
chus.

Ἀντίοχος δὲ, συνεσταμένος πολιορκίαν περὶ τὴν
καλουμένην πόλιν Δοῦρα, καὶ περαίνειν οὐδὲν δυνά-
μενος, διὰ τε τὴν ὀχυρότητα τοῦ τόπου καὶ τὰς
τῶν περὶ τὸν Νικόλαον παραβηθείας· συνάπτον-
τος ἤδη τοῦ χειμῶνος, συνεχώρησε ταῖς παρὰ τοῦ
Πτολεμαίου πρεσβείαις, ἀνοχὰς τε ποιήσασθαι τε-
τραμήνους, καὶ περὶ τῶν ὅλων εἰς πάντα συγκατα-
βῆσθαι τὰ φιλάνθρωπα. ταῦτα δ' ἐπραττε, πλεῖ-
στον μὲν ἀπέχων τῆς ἀληθείας· σπεύδων δὲ, μὴ
πολὺν χρόνον ἀποσπᾶσθαι τῶν οἰκείων τόπων, ἀλλ'
ἐν

Inducias
init cum
Ptole-
mæo.

habebant. Contracta est &
Thracum Gallorumque ma-
nus; cum ex inquilinis &
horum liberis, ad millia qua-
tuor; tum ex iis qui insuper
recens fuerant conscripti, ad
duo ferme hominum millia:
duxque illis impositus Dio-
nysius Thrax. Igitur Ptole-
mæo quidem qui præparaba-
tur exercitus, hoc numero
constabat, & hac gentium
ceterarumque rerum diver-
sitate.

66. Antiochus interim ur-
bem Dura premebat obsidio-

ne: cujus incepti quum exi-
tum nullum videret; (nam
& locus erat natura muni-
tus, & obsessis subinde au-
xilia submittebat Nicolaus:)
adpetente jam hieme, missis
a Ptolemæo legationibus de-
mum annuit, ut & induciæ
ad menses quatuor fierent,
& de summa re ad conditio-
nes æquissimas se descensu-
rum diceret. Hoc autem
ille faciebat, quum longe ab
eō abesset, ut veram animi
mentem proderet: sed, qui
diutius a ditione sua abesse
nollet,

ἐν τῇ Σελεύκειᾳ ποιήσασθαι τὴν τῶν δυνάμεων πα- A.V. 535.
 ραχειμασίαν, διὰ τὸ προφανῶς τὸν Ἀχαιὸν ἐπιβου-
 λεύειν μὲν τοῖς σφετέροις πράγμασι, συνεργεῖν δὲ
 4 τοῖς περὶ τὸν Πτολεμαῖον ὁμολογουμένως. Τούτων
 δὲ συγχωρηθέντων, Ἀντίοχος τοὺς μὲν πρέσβεις
 ἐξέπεμψε, παραγγέλλας διασαφεῖν αὐτῷ τὴν τα-
 χίστην τὰ δόξαντα τοῖς περὶ τὸν Πτολεμαῖον, καὶ
 5 συνάπτεν εἰς Σελεύκειαν. ἀπολιπὼν δὲ Φυλακάς
 τὰς ἀρμοζούσας ἐν τοῖς τόποις, καὶ παραδούς Θεο-
 δότῳ τὴν τῶν ὅλων ἐπιμέλειαν, ἐπανῆλθε· καὶ, πα-
 6 ραγενόμενος εἰς τὴν Σελεύκειαν, διαφῆκε τὰς δυνά-
 7 μεις εἰς παραχειμασίαν. Καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη τοῦ
 μὲν γυμνάζειν τοὺς ὅχλους ὀλιγῶρει· πεπεισμένος,
 οὐ προσδεηθήσεσθαι τὰ πράγματα μάχης, διὰ τὸ
 8 τινῶν μὲν μερῶν τῆς Κοίλης Συρίας καὶ Φοινίκης ἤδη
 κυριεύειν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐλπίζειν ἐξ ἐκόντων καὶ
 9 τῷ λόγῳ παραλήψεσθαι· μὴ τολμώντων τὸ παρὰ-

Z 2

παν

LXVI. 4. πρέσβεις. πρεσβευτὰς Flor. Aug. Reg. A. 6. καὶ λοι-
 πὸν ἤδη Bav. absque τῷ. Ibid. προσδεηθήσεσθαι προσδεήσεσθαι
 Vat. Flor. 7. τολμώντων. τολμώντων Aug. Possis τολμησόντων
 suspicari.

nollet, Seleuciam exercitum
 reducere ad hibernandum
 properabat; quum manife-
 ste imperio ipsius infidiare-
 tur *Achæus*, & aperte jam
 cum Ptolemæo faceret. Pa-
 ctus igitur inducias *Antio-*
chus, legatos remisit, iustos
 quam primum sibi volun-
 tatem Ptolemæi renunciare,
 & Seleuciam ad se venire.
 Deinde, ubi præsidia locis
 opportunis imposuisset, re-
 rum omnium cura *Theodoto*

mandata, ad reditum se ac-
 cinxit. *Seleuciam* ut ven-
 tum, in hiberna exercitum
 dimisit; nullam de cetero
 exercendi militis curam ge-
 rens. Persuaserat enim sibi,
 ad conficiendam rem nihil
 dimicatione futurum opus:
 &, partes nonnullas Cœlæ
 Syriæ & Phœniciæ jam in
 potestate habens, cetera lo-
 ca a volentibus se acceptu-
 rum, & omnia colloquiis
 transacturum sperabat; Pto-
 lemæum

ΟΙ. 140. 1. πᾶν τῶν περὶ τὸν Πτολεμαῖον εἰς τὸν περὶ τῶν ὅλων συγκαταβαίνειν κίνδυνον. Ταύτην δὲ συνέβαινε τῆς διάληψιν καὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἔχειν· διὰ τὸ τὰς ἐντεύξεις αὐτοῖς τὸν Σωσίβιον, ἐν τῇ Μέμφει προκαθήμενον, Φιλανθρώπους ποιεῖσθαι· τῶν δὲ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν παρασκευῶν μηδὲ ποτε τοὺς διαπεμπομένους πρὸς τὸν Ἀντίοχον εἶναι αὐτόπτας γενέσθαι.

LXVII.

Irritæ legationes inter Antiochum & Ptolemæum.

Πλὴν καὶ τότε τῶν πρεσβεῶν ἀφικομένων, οἱ μὲν περὶ τὸν Σωσίβιον ἔτοιμοι πρὸς πᾶν. Ὁ δ' Ἀντίοχος μεγίστην ἐποιεῖτο σπουδὴν εἰς τὸ, καθάπερ καὶ τοῖς ὅπλοις, καὶ τοῖς δικαίοις ἐπὶ τῶν ἐντεύξεων, καταπεριεῖναι τῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας. καὶ δὴ, παραγενομένων τῶν πρεσβευτῶν εἰς τὴν Σελεύκειαν, καὶ συγκαταβαινόντων εἰς τοὺς κατὰ μέρος ὑπὲρ τῆς διαλύσεως λόγους, κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σωσίβιον ἐντολάς· ὁ μὲν βασιλεὺς τὸ μὲν ἄρτι γε-
γονός

2. πρὸς τὸν Ἀντίοχον. πρὸς τὸν Πτολεμαῖον *suspensus* & interpretatus est Casaub.

LXVII. 2. καθάπερ ex καθάπαξ corruptum iudicavit Reiskius. Casaubonus cum *Vrsino* ante καὶ τοῖς δικαίοις inseruerunt οὕτω, *inuitis inuitis*.

Iemæum quidem certe, periculum summæ rerum facere nequaquam ausurum. In eadem autem persuasione cum Antiocho legati etiam erant: quoniam perquam humaniter cum eis *Sosibius*, Memphi præfidens, erat collocutus; & nemo eorum, qui ad *Antiochum* militabantur, apparatus belli, qui Alexandriæ fiebant, oculis suis umquam viderat.

67. Igitur tunc quoque, ubi ad *Sosibium* advenerunt

legati; ille, ad omnia paratum se, dicere. *Antiochus* autem, quoties cum legatis conveniebat, summo studio id agebat, ut non minus causæ iustitia, quam vi armorum, Alexandrinos superare videretur. Et postquam Seleuciam legati venerunt, & ad disceptandas figillatim pacis conditiones descenderunt, prout mandatum illis a *Sosibio* fuerat; *Antiochus*, in commemorandis causæ suæ iustis, illatum

γονός ἀτύχημα καὶ προφανές ἀδίκημα, περὶ τῆς
 ἐνεστώσης καταλήψεως τῶν περὶ Κοίλην Συρίαν τό-
 σπων, οὐ δεινὸν ἐνόμιζε κατὰ τὰς δικαιολογίας· τὸ
 δὲ πλεῖστον, οὐδ' ἐν ἀδικήματι κατηριθμεῖτο τὴν
 πρᾶξιν, ὡς καθικόντων αὐτῷ τινῶν ἀντιπεποιημέ-
 νος. Τὴν δὲ πρώτην Ἀντιγόνου τοῦ Μονοφθάλμου
 κατάληψιν καὶ τὴν Σελεύκου δυναστείαν τῶν τόπων
 τούτων, ἐκείνας, ἔφη, κυριωτάτας ἕνα καὶ δικαιο-
 τάτας κτήσεις· καὶ ἄς αὐτοῖς, οὐ Πτολεμαίῳ,
 γκαθήκειν τὰ κατὰ Κοίλην Συρίαν. καὶ γὰρ Πτολε-
 μαῖον διαπολεμῆσαι πρὸς Ἀντίγονον, οὐκ αὐτῷ, Σε-
 λέυκῳ δὲ συγκατασκευάζοντα τὴν ἀρχὴν τῶν τό-
 σπων τούτων. Μάλιστα δὲ τὸ κοινὸν ἐπῆξε πάντων
 τῶν βασιλέων συγχώρημα, καὶ οὐς καιροῖς, Ἀντί-
 γονον νικήσαντες, καὶ βουλευόμενοι κατὰ προαίρεσιν
 ὁμόσε πάντες, Κάσσανδρος, Λυσίμαχος, Σέλευκος,
 ἔκριναν Σελεύκου τὴν ὅλην Συρίαν ὑπάρχειν. Οἱ δὲ
 παρὰ Πτολεμαίου, τάναντία τούτων ἐπειρῶντο συνι-
 στάντες.

Z 3

στάνας.

5. τὸ δὲ πλεῖστον. τὸ δὲ πλεον malim.

tum paullo ante damnum
 Ptolemæo, & manifestam
 injuriam, quod loca nonnulla
 Coelesyriæ occupasset, non ita
 gravem esse, aiebat; quin
 potius, ne injuriæ quidem
 loca habendam: quippe res
 ad se pertinentes ipsum vin-
 dicasse sibi. Antigonum Co-
 clitem, qui primus hæc loca
 tenuerit, ac deinde Seleucum,
 verissimos justissimosque fuisse
 Coelesyriæ possessores; ad il-
 los, non ad Ptolemæum, per-
 tinuisse istam provinciam.

Nam quod Ptolemæus cum
 Antigono bellum gessisset;
 id eum fecisse, non ut sibi,
 sed ut Seleuco eorum locorum
 imperium pararet. Maxime
 vero communem cunctorum
 regum concessionem urgebat,
 qua, Antigono devicto, Cas-
 sander, Lysimachus, & Se-
 leucus, ad consultandum con-
 gregati, de communi senten-
 tia Seleuco Syriam univer-
 sam decreto suo attribuerunt.
 Contraria his, qui a Ptole-
 mæo erant missi, probare ni-
 teban-

Ol. 140. 1. *stánev.* τό τε γὰρ παρὸν ἡῤξον ἀδίκημα, καὶ δει-
 Irrita le- γόν ἐποιοῦν τὸ γεγονὸς, εἰς παρασπόνδημα τὴν Θεο-
 gationes γότου προδοσίαν καὶ τὴν ἔφοδον ἀνάγοντες τὴν Ἀν-
 inter An- τίοχου. προσφέροντο δὲ καὶ τὰς ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦτο
 tiochum & Ptole-
 mæum.

Λάγου κτήσεις· φάσκοντες, ἐπὶ τούτῳ συμπολε-
 μῆσαι Σελεύκῳ Πτολεμαῖον, ἐφ' ᾧ τὴν μὲν ὅλης τῆς
 Ἀσίας ἀρχὴν Σελεύκῳ περιθεῖναι· τὰ δὲ κατὰ Κοί-
 λην Συρίαν αὐτῷ κατακτήσασθαι καὶ Φοινίκην.
 Ἐλέγετο μὲν οὖν ταῦτα καὶ παραπλήσια τούτοις
 πλεονάκεις ὑπ' ἀμφοτέρων, κατὰ τὰς διαπρεσβείας
 καὶ τὰς ἐντεύξεις· ἐπετελεῖτο δὲ τὸ παράπαν οὐ-
 δέν· ἅτε τῆς δικαιολογίας γιγνομένης διὰ τῶν κοινῶν
 φίλων, μεταξὺ δὲ μηδενὸς ὑπάρχοντος τοῦ δυνησο-
 μένου παρακατασχεῖν καὶ καλύσαι τὴν τοῦ δοκοῦν-
 τος ἀδικεῖν ὁρμὴν. Μάλιστα δὲ παρῆχε δυσχερη-
 στίαν ἀμφοτέροις τὰ περὶ τὸν Ἀχαιόν. Πτολε-
 μαῖος μὲν γὰρ ἐσπούδαζε περιλαβεῖν τὰς συνδή-
 καις

10. προσφέροντο. προσφέροντο edd. cum Bav. Aug. & Regiis.

tebantur. Nam & præsen-
 tem injuriam exaggerabant:
 &, proditione Theodoti, at-
 que expeditione ista Antiochi,
 indigno modo violatam fidem
 esse, contendebant. Objicie-
 bant, & illud: Ptolemæum,
 Lagi filium, provinciam istam
 quævisse sibi: quippe ea lege
 arma ipsum consociasse cum
 Seleuco, ut Asia quidem uni-
 versæ dominatus Seleuco pa-
 raretur, Cælen vero Syriam
 & Phœnicen propriam ut sibi
 faceret. Hæc & his similia
 quum in colloquiis cum le-

gatis, ultro citroque com-
 meatibus, sæpius utrimque
 essent jactata; effici tamen
 nihil omnino poterat: quo-
 niam per communes amicos
 controversia disceptabatur,
 & intererat conventibus ne-
 mo, a quo reprimi & inhi-
 beri posset impetus illius,
 qui lædere alterum videretur.
 Maximam vero utris-
 que difficultatem afferebat
 causa Achæi: nam, quum
 Ptolemæus id summo studio
 ageret, ut fœderibus ille
 comprehenderetur; Antio-
 chus

13 καις αὐτόν· Ἀντίοχος δὲ καθάπαξ οὐδὲ λόγον ἡνεί-^{A.V. 535.}
 χετο περὶ τούτων, δεινὸν ἡγούμενος τὸ καὶ τολμᾶν
 τὸν Πτολεμαῖον περιστέλλειν τοὺς ἀποστάτας, καὶ
 μνήμην ποιῆσαι περὶ τίνος τῶν τοιούτων.

Διόπερ, ἐπεὶ πρεσβεύοντες μὲν ἄλις εἶχον ἀμ-^{LXVIII.}
 φότεροι, πέρασ δ' οὐδὲν ἐγένετο περὶ τὰς συνθή-^{Terra,}
 κας, συνῆπτε δὲ τὰ τῆς ἐαρινῆς ὥρας· Ἀντίοχος ^{marique}
 μὲν συνῆγε τὰς δυνάμεις, ὡς εἰσβαλὼν καὶ κατὰ ^{inchoatur}
 γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ καταστρεψόμενος τὰ ^{bellum.}
 καταλειπόμενα μέρη τῶν ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ πραγμά-^{Ol. 1402.}
 2 των. οἱ δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον ὀλοσχερέστερον ἐπι-^{A.V. 536.}
 τρέψαντες τῷ Νικολάῳ, χορηγίας τε παρῆχον εἰς
 τοὺς κατὰ Γάζαν τόπους δαψιλῆς, καὶ δυνάμεις
 3 ἐξέπεμπον πεζικὰς καὶ ναυτικὰς. ἃν προσγενομέ-
 νων, εὐδαρσῶς ὁ Νικόλαος εἰς τὸν πόλεμον ἐνέβαι-
 νε, πρὸς πᾶν τὸ παραγχελλόμενον ἐτοίμως αὐτῷ
 4 συνεργῶντος Περιγένους τοῦ ναυάρχου. τοῦτον γὰρ

Z 4

ἐπὶ

LXVIII. 1. ἄλις ex *Ursini conject. recepi*, pro mendoso ἄλεις quod
 occupaverat libros omnes. Ibid. τὰ τῆς. τὸ τῆς ἐαρινῆς edd. ex
 Bav. 3. ἐνέβαινε. ἀνέβαινε edd. ex Bav.

chus contra, ne fieri quidem
 mentionem ullam omnino
 ejus rei ferre poterat; rem
 esse indignam clamitans, au-
 dere *Ptolemæum rebelles pro-*
tegere, aut hujusmodi cujus-
piani conditionis meminisse.

68. Ita tempore legatio-
 nibus extracto, quum pax
 tamen nullo modo conveni-
 ret; ineunte jam vere, co-
 pias contrahit suas *Antio-*
chus, habens in animo terra
 marique hostem aggredi, &

reliquas *Cœlæ Syriæ* partes
 nondum subactas in potesta-
 tem redigere. *Ptolemæus*
 summam rerum tuendam
Nicolao tradit: commeatus
 omnium rerum *Gazam* adfa-
 tim convehit: copias, cum
 pedestres, tum maritimas,
 emittit. Quæ ubi advene-
 runt, audacter jam bello se
 accingit *Nicolaus*: ad omnia
 quæ imperaret promptum ad-
 jutorem habens *Perigenem*,
 qui navibus præerat. Hunc
 enim

Ol. 140.2. ἐπὶ τῶν ναυτικῶν δυνάμεων ἐξαπέστειλαν οἱ περὶ τὸν Πτολεμαῖον ἔχοντα καταφράκτους μὲν ναῦς τριάκοντα, φορτηγούς δὲ πλείους τῶν τετρακοσίων. Νικόλαος δὲ τὸ μὲν γένος ὑπῆρχεν Αἰτωλός· τριβῆς δὲ καὶ τόλμαν ἐν τοῖς πολεμικοῖς οὐδενὸς εἶχεν ἐλάτ-

Angustias ad Platanum & Porphyreonem occupat Nicolaus. τῶν παρὰ Πτολεμαίῳ στρατευομένων. προκά-6
ταλαβόμενος δὲ μέρος μὲν τινὶ τὰ κατὰ Πλάτανον
στενά, τῇ δὲ λοιπῇ δυνάμει, μεθ' ἧς ἦν αὐτός, τὰ
περὶ Πορφυρεῶνα πόλιν· ταύτῃ παρεφύλαττε τὴν
εἰσβολὴν τοῦ βασιλέως, ὁμοῦ συνορμούσης αὐτῷ καὶ

Antiochus Aradios in societatem accipit. τῆς ναυτικῆς δυνάμεως. Ἀντίοχος δὲ, παρελθὼν
εἰς Μάραθον, καὶ παραγενομένων πρὸς αὐτὸν Ἀρα-
δίων ὑπὲρ συμμαχίας, οὐ μόνον προσεδέξατο τὴν
συμμαχίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν διαφορὰν τὴν προϋπάρ-
χουσαν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους κατέπαυσε, διαλύσας
τοὺς ἐν τῇ νήσῳ πρὸς τοὺς τὴν ἡπειρον κατοικοῦ-
ντας τῶν Ἀραδίων. Μετὰ δὲ ταῦτα ποιησάμενος
τὴν

6. ἦν αὐτός. αὐτὸς ἦν Flor. Aug. Reg. A. Ibid. ταύτη. ταύτην
Bav. Aug. Reg. A.

enim *Ptolemæus* classi, quam submittebat, præposuerat; testas quidem naves triginta habentem, onerarias vero amplius quadringentas. *Nicolaus* genere Aetolus erat; usû vero bellicarum rerum & fortitudine, nemini eorum ducum qui *Ptolemæo* tunc militabant, concede-
bat. Hic, parte exercitus præoccupatis angustiiis ad *Platanum*, altera parte, cum qua erat ipse, proxima *Porphyreoni* urbi loca tenens,

ne hac faceret *Antiochus* impressionem, impedi-
ebat; classe interim cum navalibus copiis haud procul in an-
coris stante. *Antiochus*, *Marathum* progressus, quum ad eum *Aradii* venissent de so-
cietate acturi, non solum accepit illos in societatem; sed etiam controversiam, quæ insulanos *Aradios* & eos qui continentem habent invicem antea alienaverat, sedavit, atque ut in gratiam inter se coirent effecit. Deinde jux-
ta

τὴν εἰσβολὴν κατὰ τὸ καλούμενον Θεοῦ πρόσωπον, ἤκε πρὸς Βηρυτόν· Βότερον μὲν ἐν τῇ παρόδῳ κα-
 ταλαβόμενος, Τριήρη δὲ καὶ Κάλαμον ἐμπρήσας.
 9 Ἐντεῦθεν δὲ Νικαρχὸν μὲν καὶ Θεόδοτον προαπέ-
 στείλει, συντάξας προκαταλαβέδαι τὰς δυσχωρίας
 περὶ τὸν Λύκον καλούμενον ποταμόν· αὐτὸς δὲ τὴν
 δύναμιν ἀναλαβὼν, προῆλθε καὶ κατεστρατοπέδευ-
 σε περὶ τὸν Δαμούραν ποταμόν, συμπαραπλέοντος
 10 ἰσάμα καὶ Διογνήτου τοῦ ναυάρχου. παραλαβὼν δὲ
 πάλιν ἐντεῦθεν τοὺς τε περὶ τὸν Θεόδοτον καὶ Νί-
 καρχον τοὺς ἐκ τῆς δυνάμεως εὐζώνους, ὥρμησε κα-
 τασκεψόμενος τὰς προκατεχομένας ὑπὸ τῶν περὶ
 11 τὸν Νικόλαον δυσχωρίας. συνθεωρήσας δὲ τὰς τῶν
 τόπων ιδιότητας, τότε μὲν ἀνεχώρησε πρὸς τὴν
 παρεμβολήν· κατὰ δὲ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν, κατα-
 λιπὼν αὐτοῦ τὰ τε βαρέα τῶν ὀπλῶν, καὶ Νικαρ-
 χον ἐπὶ τούτων, προῆγε μετὰ τῆς λοιπῆς δυνάμεως
 ἐπὶ τὴν προκειμένην χρεῖαν.

Z 5

Τῆς

II. τὰ τε βαρέα. τὰ βαρέα Bav. Flor.

ta Theoprosopon, quod vocatur, hostium fines ingressus, Berytum venit, Boiry in transitu capta, Triere & Calamo crematis. Inde Nicarchum & Theodotum præmit, iussos in angustiis viæ ad Lycum fluvium occupandis hostem antevertere. Ipse cum exercitu pergit ire; moxque ad Damuram amnem castra communit; Diogneto nauarcho cum classe illum semper comitante.

Hic rursus affumtis secum Theodoto & Nicarcho cum ea expeditorum manu quam habebant, angustias, quas Nicolaus præoccupaverat, speculatum est profectus: naturaque locorum probe perspecta, in castra se recepit. Postero die, relicto ibidem milite graviter armato, & Nicarcho illi præfecto, ad proposita exsequenda cum reliquis copiis sese rex accinxit.

69. Quum

Ol. 140.2.

LXIX.

Nico-
laum sta-
tione de-
pellit An-
tiochus.

Τῆς δὲ κατὰ τὸν Λίβανον παρωρείας κατὰ τοὺς
τόπους τούτους συγκλειούσης τὴν παραλίαν εἰς στε-
νὸν καὶ βραχὺν τόπον, συμβαίνει καὶ τοῦτον αὐτὸν
ῥάχει δυσβάτῳ καὶ τραχεῖ διεξῶδαι, στενὴν δὲ καὶ
δυσχερῇ παρ' αὐτὴν τὴν θάλατταν ἀπολειπούση
πάροδον. ἐφ' ἣ τότε Νικόλαος παρεμβεβληκώς, καὶ
τοὺς μὲν τῶ τῶν ἀνδρῶν πλήθει προκατειληφώς τό-
πους, τοὺς δὲ ταῖς χειροποιήτοις κατασκευαῖς διη-
σφαλισμένους, ῥαδίως ἐπέπειττο κωλύσειν τῆς εἰσό-
δου τὸν Ἀντίοχον. ὁ δὲ βασιλεὺς, διελὼν εἰς τρία
μέρη τὴν δύναμιν, τὸ μὲν ἐν Θεοδότῳ παρέδωκε,
πρὸς τὰς, συμπλέκεσθαι καὶ βιάζεσθαι παρ' αὐ-
τὴν τὴν παρωρείαν τοῦ Λιβάνου. τὸ δὲ ἕτερον μέρος
Μενεδήμῳ διὰ πλειόνων ἐντειλάμενος κατὰ μέσσην
πειράζειν τὴν ῥάχιν. τὸ δὲ τρίτον πρὸς θάλατταν
ἀπένειμε, Διοκλέα τὸν στρατηγὸν τῆς Παραποτα-
μίας ἡγεμόνα συστήσας. Αὐτὸς δὲ, μετὰ τῆς δε-
ραπείας,

LXIX. I. κατὰ τοὺς. κατὰ τὸν τόπον τοῦτον edd. ex Bav. 4.
ἕτερον μέρος. Abest μέρος a Bav. Flor. & Regiis.

69. Quum autem *Libani* montis tractus oram maritimam in angustum ac breve spatium eo loci cogat; accedit insuper, ut illud ipsum spatium arduo atque aspero dorso transversim interceptiatur, quod arctum & difficilem propter mare trमितtem relinquit. Ibi tunc *Nicolaus* confederat, &, locis aliis idoneo militum praesidio occupatis, aliis structura castellorum munitis, facile se aditu prohibitorum esse

Antiochum credebatur. Rex, diviso in tres acies exercitu, unam *Theodoto* tradit, addito praeecepto, ut ad ipsum *Libani* latus adgrederetur hostem, & vi perumpere conaretur; alteram aciem *Menedemo* attribuit, cui etiam atque etiam imperavit, ut per medium illud dorsum tentaret transitum: tertiam aciem litus maris legere iussit, praeposito *Diocle*, qui Parapotamiam ad Euphratem praefecturam obtinebat. Ipse,

A. V. 536.
Nico-
laum sta-
tione de-
pellit An-
tiochus.

9. ἐν τῇ. ἐπὶ τῇ παρωδείᾳ Vat. Flor.

Ipse, cum prætoria cohorte, medium cepit locum; testis spectatorque omnium quæ gererentur futurus, &, ut quisque suorum laboraret, opem eo laturus. Simul vero & *Diognetus* ac *Perigenes* navales copias ad pugnam direxerunt, terræ quam maxime fieri poterat appropinquantes; &, ut terrestris navalisque prælii undumtaxat facies appareret, connitentes. Mox quum uno omnes dato signo, & uno imperio, hostem simul

invaderent; mari quidem
diferimen pugnæ æquaba-
tur: nam & numero & ce-
teris rebus æquales erant
utrimque navalis prælii ap-
paratus. Terra vero, licet
principio superior esset *Ni-
colaus*, locorum præsertim
natura munitissima eum ad-
juvante; mox tamen, post-
quam *Theodotus* stationem
in monte locatam vi dejecit
pervasisque, ac deinde e su-
periori loco hostes est ag-
gressus, fugam effusam ca-
peffit *Nicolaus*. Cæsi sunt
inter

Ol. 140.2.

Nico-
laum sta-
tione de-
pellit An-
tiochus.

εἰς δισχιλίους, ζωγρεῖα δ' ἐάλωσαν οὐκ ἐλάττους
τούτων. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἀπεχώρησαν ἐπὶ Σιδῶ-
νος. Ὁ δὲ Περιγένης, ἐπικυδέστερος ἂν ταῖς ἐλπίσι
κατὰ τὴν ναυμαχίαν, συνθεωρήσας τὸ κατὰ τοὺς
πεζοὺς ἐλάττωμα, καὶ διατραπείς, ἀσφαλῶς ἐποίη-
σατο τὴν ἀποχώρησιν εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους.

LXX.

Philo-
teria &
Scytho-
polis tra-
duntur
Antio-
cho.

Ἀντίοχος δὲ, τὴν δύναμιν ἀναλαβών, ἦκε καὶ
κατεστρατοπέδευσε πρὸς τῇ Σιδῶνι. τὸ μὲν οὖν κα-
ταπειράζειν τῆς πόλεως ἀπέγνω, διὰ τὴν προϋπάρ-
χουσαν αὐτόθι δαψίλειαν τῆς χορηγίας, καὶ τὸ
πληθὺς τῶν ἐνοικούντων καὶ συμπεφευγόντων ἀνδρῶν.
ἀναλαβὼν δὲ τὴν δύναμιν, αὐτὸς μὲν ἐποιεῖτο τὴν
πορείαν ὡς ἐπὶ Φιλοτερίας· Διογνήτω δὲ συνέταξε,
τῷ ναυάρχῳ, πάλιν ἔχοντι τὰς ναῦς ἀποπλεῖν εἰς
Τύρον. Ἡ δὲ Φιλοτερία κεῖται παρ' αὐτὴν τὴν λί-
μνην, εἰς ἣν ὁ καλούμενος Ἰορδάνης ποταμὸς ἐσ-
βάλλων, ἐξήσκι πάλιν εἰς τὰ πεδία τὰ περὶ τὴν
Σκυθῶν

10. ἐπὶ Σιδῶνος Vat. Flor. Mendose edd. cum ceteris codicibus ὑπὸ
Σιδῶνα.

LXX. 1. ἦκε. προῆγε malim cum Reisk. 2. συμπεφευγ. διαπε-
φευγ. Flor.

inter fugiendum, ad duo
millia; nec pauciores vivi
sunt capti: qui supererant,
cuncti *Sidonem* se recipiunt.
Perigenes, qui de prælio
maritimo spe lætiore jam
erat, ut cladem terra esse
acceptam videt, consternatus
animo, in eadem loca
sine discrimine se recepit.

70. *Antiochus*, cum exer-
citu profectus, ad *Sidonem*
signa constituit. Urbis ta-

men oppugnationem non
censuit sibi tentandam: quod
& rerum necessariorum co-
pia abundaret, & hominibus,
cum habitatoribus, tum re-
centibus profugis, esset re-
fertissima. Igitur, motis
castris, *Philoteriam* ducit:
Diognetum vero nauarchum
Tyrum cum classe redire
jubet. *Philoteria* ad lacum
ipsum est sita, quem *Iorda-
nes* amnis influit; qui, inde
egressus, per planitiem *Scy-
thopo-*

ἡ Σκυθῶν πόλιν προσαγορευομένην. Γενόμενος δὲ καθ' ἂν. 536.
 ὁμολογίαν ἐγκρατὴς ἀμφοτέρων τῶν προειρημένων
 πόλεων, εὐθαρσῶς ἔσχε πρὸς τὰς μελλούσας ἐπι-
 βολάς· διὰ τὸ τὴν ὑποτεταγμένην χώραν ταῖς πό-
 λεσι ταύταις, ῥαδίως δύνασθαι παντὶ τῷ στρατο-
 πέδῳ χορηγεῖν, καὶ δαψιλῇ παρασκευάζειν τὰ κατε-
 πείγοντα πρὸς τὴν χρείαν. ἀσφαλισάμενος δὲ Φρου- Ataby-
 ραῖς ταύτας, ὑπερέβαλε τὴν ὄρεινὴν, καὶ παρῆν ἐπὶ ^{rium ca-} ^{pitur.}
 Ἀταβύριον· ὃ κῆται μὲν ἐπὶ λόφου μαστοειδοῦς,
 τὴν δὲ πρόσβασιν ἔχει πλεῖον ἢ πεντεκαίδεκα στα-
 τδίων. Χρησάμενος δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐνέ-
 σθρα καὶ στρατηγήματι, κατέσχε τὴν πόλιν. προ-
 καλεσάμενος γάρ εἰς ἀκροβολισμὸν τοὺς ἀπὸ τῆς
 πόλεως, καὶ συγκαταβιβάσας ἐπὶ πολὺ τοὺς προ-
 κινδυνεύοντας, καῖπετα πάλιν ἐκ μεταβολῆς τῶν
 φευγόντων καὶ διαναστάσεως τῶν ἐγκαθημένων συμ-
 θβαλῶν, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε· τέλος δ' ἐπα-
 κολου-

5. ἔσχε. εἶχε Aug. Reg. A. 8. διαναστάσεως. Vulgo δὲ ἀναστά-
 σεως.

thopoleos dictæ urbis labitur.
 Hisce duobus oppidis in de-
 ditionem acceptis, rex ad
 reliqua incepta, bonæ spei
 jam plenus, sese compara-
 bat: quia subjecti illis agri
 alendo exercitui abunde sup-
 petebant, & quæcumque
 usui essent ad res geren-
 das largiter subministrabant.
 Præsidio deinde in has in-
 ducto, & montibus supera-
 tis, proxime Atabyrium ac-
 cessit. Id oppidum in ro-
 tundo colle situm est, ad

cujus summitatem stadia nu-
 merantur amplius quindecim.
 Ibi tunc Antiochus
 dolo atque insidiis hostes
 aggressus, urbem cepit. Et
 enim quum ad leve certamen
 provocasset oppidanos,
 mox retrogredi jussis eis qui
 prælium inceperant, hostes
 simul longius abstraxit: tum
 vero repente conversis qui
 fugiebant, & iis coortis qui
 erant in insidiis locati, acre
 prælium fecit, & multos
 eorum occidit: ac tandem
 infe-

Ol. 140. 2. κολουθήσας, καὶ προκαταπληζάμενος, ἐξ ἐφόδου.

Keræas & Hippolochus a Ptol. transeunt ad Antiochum. παρέλαβε καὶ ταύτην τὴν πόλιν. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, Κεραίας, εἰς τῶν ὑπὸ Πτολεμαῖον ταττομένων ὑπάρχων, ἀπέστη πρὸς αὐτόν. ὃ χρησάμενος μεγαλοπρεπῶς, πολλοὺς ἐμετεώρισε τῶν

παρὰ τοῖς ἐναντίοις ἡγεμόνων. Ἰππόλοχος γοῦν, ὁ Θετταλὸς, οὐ μετὰ πολὺ τετρακοσίου ἱππέως ἦκεν ἔχων πρὸς αὐτόν τῶν ὑπὸ Πτολεμαῖον ταττομένων. Ἀσφαλισάμενος δὲ καὶ τὸ Ἀταβύριον, αἰέ-
ζευξε· καὶ προάγων, παρέλαβε Πέλλαν, καὶ Καμούν, καὶ Γεφροῦν.

LXXI.

Arabes ei se jun-
gunt.

Τοιαύτης δὲ γενομένης τῆς εὐροίας, οἱ τὴν πα-
ρακειμένην Ἀραβίαν κατοικοῦντες, παρακαλέσαντες
σφᾶς αὐτοὺς, ὁμοθυμαδὸν αὐτῷ προσέθεντο πάν-
τες. προσλαβὼν δὲ καὶ τὴν παρὰ τούτων ἐλπίδα·
καὶ Χορηγίαν, προῆγε· καὶ κατασχὼν εἰς τὴν Γαλά-
τιν,

9. προκαταπληξ. προσκαταπληξ. puto scribendum. 10. Κεραίας.
Forss. Χαίρειας. 12. Πέλλαν. Πέλλα Vat. Flor.

LXXI. 2. Γαλάτιν. Restius foret Γαλαδίτιν vel Γαλααδίτιν.

insecutus ipse, eum cunctis
terrorem injecit, ut primo
impetu hac quoque urbe po-
tiretur. Eo tempore Ke-
raas, [Chæreas?] e nume-
ro præfectorum Ptolemæi,
ad Antiochum defecit: qui
munifice illum suscipiendo
effecit, ut multorum animi
educibus regis Aegyptii flu-
ctuant. Itaque non mul-
to post Hippolochus Thessa-
lus, abductis de Ptolemaico
exercitu equitibus quadrin-
gentis, ad ipsum transfugit.

Antiochus, postquam præfi-
dio Atabyrium firmasset, ca-
stra movit. Inter eundem
oppida Pellam, Camum, Ge-
phrum dedita sibi accipit.

71. Hic adeo felix rerum
successus, adjacentis Arabiæ
populos movit, ut cohor-
tationibus mutuis incitati,
communibus suffragiis se illi
omnes adjungerent. Qua
nova spe auctus rex, opi-
busque Arabum subnixus,
in Galatidem [vel Galaditi-
dem]

τιν, κύριος γίνεται Ἀβίλων, καὶ τῶν εἰς αὐτὰ πα-
 ραβεβοηθηκότων· ὧν ἦγετο Νικίας, ἀναγκαῖος ὧν
 καὶ συγγενὴς Μεννέου. καταλειπομένων δ' ἔτι τῶν
 Γαδάρων, ἃ δοκεῖ τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους
 ὀχυρότητι διαφέρειν, προσστρατοπεδεύσας αὐτοῖς,
 καὶ συστησάμενος ἔργα, ταχέως κατεπλήξατο, καὶ
 ἀπαρέλαβε τὴν πόλιν. Μετὰ δὲ ταῦτα, πυνθανό-
 μενος, εἰς τὰ Ῥαββατάματα τῆς Ἀραβίας καὶ
 πλείους ἡθροισμένους τῶν πολεμίων, πορθεῖν καὶ
 κατατρέχειν τὴν τῶν προσκεχωρηκότων Ἀράβων
 αὐτῷ χώραν· πάντ' ἐν ἐλάτῳ δέμενος, ὥρμησε
 καὶ προσεστρατοπέδευσε τοῖς βουνοῖς, ἐφ' ὧν κείμεναι
 συμβαίνει τὴν πόλιν. περιελθὼν δὲ, καὶ συνθεασά-
 μενος τὸν λόφον, κατὰ δύο τόπους μόνον ἔχοντας
 πρόσοδον, ταύτῃ προσέβαινε, καὶ κατὰ τούτους
 συνί-

2. Vocab. κύριος abest a veteribus libris: ex conject. Vrsini & ora
 Reg. B. inseruit Casaubonus. Ibid. εἰς αὐτὰ ex Reg. B. recepi.
 Vulgo ceteri omnes εἰς αὐτὸ. Ibid. Μεννέου. Μεννέου edd. ex Bav.
 Forf. Μενναίου. 4. τὰ Ῥαββατάματα. παραβαταμάσσανα h. l.
 Vat. Flor. Bav. & παραβαταμασσάνα Aug. Reg. A. Ibid. καὶ
 πλείους. Abest vulgo καί.

dem] devenit, ibique Abila
 in potestatem redigit, &
 simul omnes qui pro feren-
 da ope eo occurrerant; qui-
 bus Nicias præerat, fami-
 liaris & cognatus Menneæ
 [Mennæi]. Restabant ad-
 huc Gadara, locus opinio-
 ne omnium præ ceteris il-
 lius tractus eximie munitus.
 Ad hunc rex admovit exer-
 citum, molitusque opera,
 oppidanos ita terruit, ut in
 deditionem extemplo vene-
 rint. Post hæc factus cer-

tior, magnum hostium nu-
 merum in urbem Arabiæ
 Rabbatamana [Rabbath-
 Ammon] convenisse, & a-
 gros eorum Arabum, qui se
 illi conjunxerant, populari,
 atque incurfionibus infesta-
 re; posthabitis rebus omni-
 bus, eo castra movet, ac
 prope illos tumulos confi-
 det, quibus urbs est imposi-
 ta. Deinde quum circumfisset
 collem, eoque omni ex par-
 te perspecto, deprehendisset,
 duos tantum aditus eum ha-
 bere;

Ol. 140. 2.
Rabbata-
mana ex-
pugnat
Antio-
chus.

συνίστατο τοὺς τόπους τὰς τῶν μηχανημάτων κα-
τασκευάς. ἀποδοὺς δὲ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἔργων, 6
τῶν μὲν Νικάρχῳ, τῶν δὲ Θεοδότῳ· τὸ λοιπὸν αὐ-
τὸς ἤδη κοινὸν αὐτὸν παρεσκεύαζε κατὰ τὴν ἐπιμέ-
λειαν καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς ἐκατέρου περὶ ταῦτα
φιλοτιμίας. πολλὴν δὲ ποιουμένων σπουδὴν τῶν περὶ
τὸν Θεόδοτον καὶ Νικάρχον, καὶ συνεχῶς ἀμιλλωμέ-
νων πρὸς ἀλλήλους, περὶ τοῦ πότερος αὐτῶν φθάσει
καταβαλὼν τὸ προκείμενον τῶν ἔργων τεῖχος· τα-
χέως συνέβη, καὶ παρὰ τὴν προσδοκίαν, ἐκάτερον
πεσεῖν τὸ μέρος. οὗ συμβάντος, ἐποιοῦντο καὶ νύκτωρ 8
καὶ μεθ' ἡμέραν προσβολάς, καὶ πᾶσαν προσέφερον
βίαν, οὐδένα παραλιπόντες καιρὸν. συνεχῶς δὲ κα- 9
ταπειράζοντες τῆς πόλεως, οὐ μὴν ἦνυσον τῆς ἐπι-
βολῆς οὐδὲν, διὰ τὸ πλήθος τῶν εἰς τὴν πόλιν συν-
δεδραμηκότων ἀνδρῶν· ἕως οὗ, τῶν αἰχμαλώτων τι-
νὸς ὑποδείξαντος τὸν ὑπόνομον, δι' οὗ κατέβαινον
ἐπὶ

8. παραλιπόντες. παραλείποντες Casaub. 9 seqq. invitis munitis.
9. ὑποδείξαντος. δείξαντος Bau.

bere; illac copias admovet,
machinarumque fabricam u-
troque loco instituit. Ope-
rum curam partim *Nicarcho*,
partim *Theodoto* separatim
mandat: ipse interim, quæ
utrobique fiebant, pari dili-
gentia curat, & utriusque
horum studium atque con-
tentionem animorum peræ-
que observat. Vtroque au-
tē egregiam operam na-
vante, & assidua æmulatio-
ne certantibus ambobus, uter
prior objectam suis tormen-
tis murorum partem esset

dejecturus; evenit, ut cele-
riter & opinione hominum
citius pars utraque moenium
rueret. Quod ut factum,
dies pariter ac noctes sine
ulla intermissione impetus
dabant, summaque vi irru-
ptionem tentabant. Qui ta-
men assidui conatus & ten-
tamenta, propter hominum
multitudinem, qui in urbem
se receperant, in irritum
tantisper ceciderunt, donec
captivorum aliquis obsiden-
tibus meatum subterraneum
ostendit, per quem obsessi
aqua-

ἐπὶ τὴν ὑδρείαν οἱ πολιορκούμενοι, τοῦτον ἀναρρή-
 ζαντες ἐνέφραξαν ὕλη καὶ λίθοις καὶ παντὶ τῷ
 10 τοιοῦτῳ γένει. τότε δὲ συνείξαντες οἱ κατὰ τὴν πό-
 11 λιν διὰ τὴν ἀνυδρίαν, παρέδωσαν αὐτοὺς. Οὐ γένο-
 μένου, κυριεύσας τῶν Ῥαββαταμάνων, ἐπὶ μὲν τού-
 των ἀπέλιπε Νίκαρχον μετὰ φυλακῆς τῆς ἀρμο-
 ζούσης· Ἰππόλοχον δὲ καὶ Κεραίαν, τοὺς ἀποστάν-
 τας, μετὰ πεζῶν πεντακισχιλίων ἐξαποστείλας
 ἐπὶ τοὺς κατὰ Σαμάρειαν τόπους, καὶ συντάξας
 προκαθῆσθαι, καὶ πᾶσι τὴν ἀσφάλειαν προκατα-
 12 σκευάζειν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ταττομένοις· ἀνέβευξε με-
 τὰ τῆς δυνάμεως ὡς ἐπὶ Πτολεμαίδος, ἐκεῖ ποιῶ-
 13 δαι διεγνωνκὼς τὴν παραχειμασίαν.

Κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν Θερείαν Πεδνηλισσεῖς, πο-
 λιρκούμενοι καὶ κινδυνεύοντες ὑπὸ Σελγέων, διεπύμ-
 2 ψαντο περὶ βοηθείας πρὸς Ἀχαιόν. τοῦ δ' ἀσμένως
 ὑπακούσαντος, οὗτοι μὲν εὐθαρσῶς ὑπέμενον τὴν
 πολιορκίαν, προσανέχοντες ταῖς ἐλπίσι τῆς βο-
 3 θέας.

aquatum descendebant. Hoc
 igitur refracto, & materia,
 faxis, ceterisque id genus
 rebus obstructo; aquæ ino-
 pia oppidanos adegit, ut vi-
 ctos demum sese faterentur,
 & deditionem facerent. Hoc
 modo rex urbe *Rabbatama-*
nis potitus, *Nicarchum* ibi
 cum idoneo præsidio reli-
 quit: iussisque *Hippolocho*
 & *Keræa* [*Chæreä*] qui a
 Ptolemæo defecerant, cum
 quinque peditum millibus in
Samariam proficisci, ut pro-
 vinciae illi præficerent, &
Polybii Histor. T. II.

omnes, qui suum imperium
 agnoscerent, ab hostium vi
 atque injuriis tutarentur;
 ipse *Ptolemaidem* versus ca-
 stris movet, eo loci hiberna-
 turus.

72. Eadem ætate *Pedne-*
liffenses a *Selgensibus* obfessi,
 jamque de salute periclitan-
 tes, per legatos opem ab
Achæo petierunt. Quorum
 petitioni quum libenter ille
 annuisset; oppidani, in pro-
 missi auxilii spe acquiescen-
 tes, obsidionem forti animo
 susti-

A.V. 536.
Rabbata-
mana ex-
pugnat
Antio-
chus.

Ptolemai-
dem hi-
bernarum
concedit.

LXXII.
RES ASIÆ
MINO-
RIS.
Pedne-
liffus
opp. Pifi-
diæ obfi-
detur a
Selgen-
sibus.

Ol. 140.2. ^{Pednelissenfibus auxilia mittit} ^{Achæus.} ^{Aditus omnes occupant Selgenfes.} θείας. Ὁ δ' Ἀχαιοὺς, προχειρισάμενος Γαρσύηρι³ μετὰ πεζῶν ἑξακισχιλίων, ἰππέων δὲ πεντακοσίων, ἔξαπέστειλε σπουδῇ παραβοηθήσοντα τοῖς Πεδη-
 λισσεῦσιν. Οἱ δὲ Σελγεῖς, συνέντες τὴν παρουσίαν⁴ τῆς βοηθείας, προκατελάβοντο τὰ στενὰ τὰ περὶ τὴν καλουμένην Κλίμακα τῷ πλείονι μέρει τῆς ἐαυ-
 τῶν δυνάμεως· καὶ τὴν μὲν εἰσβολὴν τὴν ἐπὶ Σάπορ-
 δα κατεῖχον, τὰς δὲ διόδους καὶ προσβάσεις πάσας ἔφθειρον. Ὁ δὲ Γαρσύηρις, ἐμβαλὼν εἰς τὴν Μι-
 λυάδα, καὶ καταστρατοπεδεύσας περὶ τὴν καλου-
 μένην Κρητῶν πόλιν, ἐπεὶ συνήδητο, προκατεχομέ-
 νων τῶν τόπων, ἀδύνατον οὔσαν τὴν εἰς τοῦμπροθεν
 πορείαν, ἐπινόει τινα δόλον τοιοῦτον. ἀναζεύξας⁶
 ἤγε πάλιν εἰς τοῦπίσω τὴν πορείαν, ὥς ἀπεγνωκῶς
 τὴν βοήθειαν, διὰ τὸ προκατέχεσθαι τοὺς τόπους.
 Οἱ δὲ Σελγεῖς, προχείρως πιστεύσαντες, ὥς ἀπε-
 γνωκότες βοηθεῖν Γαρσύηριδος, οἱ μὲν εἰς τὸ στρα-
 τόπεδον ἀπεχώρησαν, οἱ δ' εἰς τὴν πόλιν, διὰ τὸ

κατε-

LXXII. 4. Σάπορδα. Σάρποδα Aug. Reg. A. 7. ἀπεχώρησαν. ἀνε-
 χώρ. edd. ex Bav.

sustinebant. Achæus pedi-
 tum sex millia, equites quin-
 gentos, duce Garfyeri, opi-
 tulatum Pednelissenfibus mi-
 sit. Selgenfes, ut adventa-
 re auxilia fenserunt, majore
 copiarum suarum parte an-
 gustias ad Climacem, quam
 vocant, occupant: & adi-
 tum quidem ad Saporda,
 præsidio tenent; transitus
 vero omnes ac tramites cor-
 rumpunt. Garfyeris in Mi-
 lyadem impressione facta, ca-

firisque admotis urbi quam
 Cretopolin dicunt, ut anim-
 advertit, obsessis ab infesto
 hoste illis locis, nulla ratio-
 ne pergi posse ulterius; do-
 lum hujusmodi comminisci-
 tur. Motis castris, retro
 agmen ducit; quasi, propter
 præoccupatas fauces, feren-
 dæ opis consilio cogeretur
 abstinere. Selgenfes, facile
 persuasi, ex desperatione
 sententiam Garfyerin mu-
 tasse, pars in castra, pars in

κατεπέγγειν τὴν τοῦ σίτου κομιδὴν. ὁ δὲ Γαρσύρης, A.V. 536. His de-
ceptis,
penetrat
Garfy-
ris, dux
Achæi.
ἐξ ἐπιστροφῆς ἐνεργὸν ποιησάμενος τὴν πορείαν,
ἤκε πρὸς τὰς ὑπερβολάς. καταλαβὼν δὲ ἐρήμους,
ταύτας μὲν ἡσφαλίσατο φυλακαῖς, Φάϋλλον ἐπὶ
πάντων καταστήσας. αὐτὸς δὲ, μετὰ τῆς στρα-
τιᾶς εἰς Πέργην κατάρξας, ἐντεῦθεν ἐποιεῖτο τὰς
διαπρεσβείας, πρὸς τε τοὺς ἄλλους τοὺς τὴν Πισι-
δικὴν κατοικοῦντας, καὶ πρὸς τὴν Παμφυλίαν·
ιοῦποδεικνύων μὲν τὸ τῶν Σελγέων βάρος, παρακα-
λῶν δὲ πάντας πρὸς τὴν Ἀχαιοῦ συμμαχίαν, καὶ
πρὸς τὴν βοήθειαν τοῖς Πεδνηλισσεῦσιν.

Οἱ δὲ Σελγῆς κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, στρα-
τηγὸν ἐξαποστείλαντες μετὰ δυνάμεως, ἤλπισαν,
καταπληξάμενοι ταῖς τῶν τόπων ἐμπειρίαις, ἐκβα-
λεῖν τὸν Φάϋλλον ἐκ τῶν ὀχυρωμάτων. οὐ καθικό-
μενοι δὲ τῆς προθέσεως, ἀλλὰ πολλοὺς ἀποβαλόν-
τες τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς προσβολαῖς, ταύτης
A a 2 μὲν

8. καταστήσας. ἐπιστήσας Vat. Flor. 9. πρὸς τε cum Reg. B.
dedit Casaub. Veteres libri omnes πρὸς γε.

in urbem redeunt: etenim
messis jam tempus instabat.
Interim Garfyris, itinere
converso, ductoque raptim
agmine, ad transitum mon-
tis pervenit: quem nactus
præsidio nudatum, ipse præ-
fidiis firmat, & summæ rei
Phayllum præficit. Deinde
cum exercitu Pergam pro-
fectus, dimissis circa nun-
ciis, tum alios Pisidiæ po-
pulos sollicitat, tum etiam
Pamphyliam: ponensque il-
lis ob oculos, quam gravis

immineret omnibus Selgen-
sum civitas; ad societatem
cum Achæo ineundam, &
auxilia Pedneliffensibus mit-
tenda, cunctos hortabatur.

73. Per id tempus Selgen-
ses, missō duce cum exerci-
tu, sperabant, propter exi-
miam locorum peritiam, ter-
rorem incutere se Phayllo
posse, & munitionibus eum
dejicere. Qui conatus quum
fuiſſet irritus, quumque mul-
tos etiam suorum, dum inva-
sionem sæpius tentant, ami-
ſſient;

Ol. 140.2. μὲν τῆς ἐλπίδος ἀπέστησαν· τῇ δὲ πολιορκίᾳ καὶ τοῖς ἔργοις οὐχ ἥττον, ἀλλὰ μάλλον ἢ πρὸ τοῦ, προσεκαρτέρουν. Τοῖς δὲ περὶ Γαρσύην, Ἐτενεῖς; Etennes- μὲν, οἱ τῆς Πισιδικῆς τὴν ὑπὲρ Σίδης ὄρεϊνὴν κατοι- fes & Aspendii- κοῦντες, ὀκτακισχιλίους ὀπλίτας ἔπεμψαν· Ἀσπέν- jungunt- διοι δὲ τοὺς ἡμίσεις. Σιδήται δὲ, τὰ μὲν στοχαζό- se Gar- 4- μενοι τῆς πρὸς Ἀντίοχον εὐνοίας, τὸ δὲ πλεον διὰ τὸ πρὸς Ἀσπενδίου μῖσος, οὐ μετέσχον τῆς βοη- θείας. Ὁ δὲ Γαρσύης, ἀναλαβὼν τὰς τε τῶν βεβοηθηκότων καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις, ἦκε πρὸς τὴν Πεδνηλισσὸν, πεπεισμένος, ἐξ ἐφόδου λύσειν τὴν πολιορκίαν· οὐ καταπληττομένων δὲ τῶν Σελγέων, λα- βὼν σύμμετρον ἀπόστημα, κατεστρατοπέδευσε. Ad Ped- τῶν δὲ Πεδνηλισσέων πιεζομένων ὑπὸ τῆς ἐνδείας, 6- nelissum- ὁ Γαρσύης σπεύδων ποιεῖν τὰ δυνατὰ, δισχιλίους parum- ἑτοιμάσας ἄνδρας, καὶ δούς ἐκάστῳ μέδιμον πυρῶν, proficit- νυκτὸς εἰς τὴν Πεδνηλισσὸν εἰσέπεμπε. τῶν δὲ Σελ- Garfy- 7- ρίς. γέων

LXXIII. 3. Ἐτενεῖς. Ἐτενεῖς Flor.

fissent; huic quidem spei renunciant: at in obsidionis & operum faciendorum curam acrius etiam, quam antea, incumbunt. *Etenneses* vero, qui montana Pisidiæ supra Sidam colunt, octo millia hominum gravis armaturæ Garfyeri submitunt: *Aspendii* quatuor millia. *Sidææ*, quod amicitiam Antiochi respicerent, ac multo magis, quod Aspendiorum odio flagrarent, ad ferendam obsessis opem non consenserunt. *Garfyeris*, & fociorum auxilia & suas copias

assumens, ad *Pednelissum* accedit; persuasus, primo impetu obsidionem se soluturum: sed, quum ejus adventu nihil terrerent *Selgenes*; modico ab his intervallo castra ipse communit. Premebantur interim rerum omnium inopia *Pednelissen- ses*: quibus laborantibus, ut qua posset cumque fieri ratione subveniret *Garfyeris*, duo millia armatorum parat; traditoque illorum unicuique modio frumenti, silentio noctis urbem jubet ingredi. *Selgenes*, re cognita, hostibus

γέων συνέντων τὸ γιγνόμενον, καὶ παραβοηθησάν-^{A.V. 536.}
 των, συνέβη, τῶν μὲν ἀνδρῶν τῶν εἰσφερόντων κα-
 τακοπῆναι τοὺς πλείστους, τοῦ δὲ σίτου παντὸς κυ-
 ριεῦσαι τοὺς Σελγῆς. Οἷς ἐπαρθέντες, ἐνεχέρισαν^{Obsidetur}
 οὐ μόνον τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ τὸν Γαρσύη-^{ipse a Sel-}
 ρην πολιορκεῖν. ἔχουσι γὰρ δὴ τι τολμηρὸν αἰεὶ καὶ
 ὑπαράβολον ἐν τοῖς πολεμίοις οἱ Σελγῆς. δι' αὐτὴν καὶ
 τότε, καταλιπόντες φυλακὴν τὴν ἀναγκαίαν τοῦ
 χάρακος, τοῖς λοιποῖς περιστάντες κατὰ πλείους
 τόπους, ἅμα προσέβαλλον εὐθαρσῶς τῇ τῶν ὑπεναν-
 ιοτίων παρεμβολῇ. Πανταχόθεν δὲ τοῦ κινδύνου πα-
 ραδόξως περιεστῶτος, κατὰ δὲ τινὰς τόπους καὶ
 τοῦ χάρακος ἤδη διασπαρμένου, θεωρῶν ὁ Γαρσύης
 τὸ συμβαῖνον, καὶ μοχθηρὰς ἐλπίδας ἔχων ὑπὲρ
 τῶν ὄλων, ἐξέπεμψε τ. ἰς ἵππεῖς κατὰ τινὰ τόπον
 ἀφυλακτούμενον. οὓς νομίσαντες οἱ Σελγῆς κατα-
 πεπληγμένους, καὶ δεδιότας τὸ μέλλον ἀποχωρήσεν,

Λ α 3

οὐ

8. πολεμίοις. πολέμοις Casaub. ex conject.

bus ad obsistendum occur-
 runt: acciditque, ut frumen-
 to omni Selgenes potirentur,
 maxima eorum parte qui
 importabant occisa. Quo
 successu elati, non solum ur-
 bem, sed etiam *Garssyerim*
 in suis castris oppugnare in-
 ciunt. Amant enim *Sel-*
genes in rebus bellicis con-
 filia audacia & inopinata.
 Itaque ergo tunc quoque,
 idoneo intra vallum relicto
 praesidio, reliquum exerci-
 tum variis locis circa ho-

stium castra disponunt; ma-
 gnaque audacia impetum si-
 mul undique faciunt. *Gar-*
ssyeris, inopinato malo omni
 ex parte circumventus, val-
 lo etiam nonnullis jam locis
 proruto, ubi ad ultimum pe-
 riculi rem videt perductam,
 de rebus summis prope jam
 desperans, equites via qua-
 dam, quae ab hostibus non
 custodiebatur, emittit. *Sel-*
genes, rati, hos terrore per-
 cussos imminentis periculi
 metum fuga praevertere, nul-

la

Ol. 140. 2. οὐ προσέσχον, ἀλλ' ἀπλῶς ὀλιγώρησαν. οἱ δὲ, πρὸς-
In fugam
vertuntur
Selgenfes.

λεμίοις, ἐνέβαλον, καὶ προσέφερον τὰς χεῖρας ἐβ-
ρωμένως. οὗ συμβαίνοντος, ἀναδαβρήσαντες οἱ τοῦ
Γαρσύρηδος πεζοὶ, καίπερ ἤδη τετραμμένοι, πάλιν
ἐκ μεταβολῆς ἠμύνοντο τοὺς εἰσπίπτοντας. ἐξ οὗ
περιεχόμενοι πανταχόθεν οἱ Σελγῆς, τέλος εἰς Φυ-
γὴν ὤρμησαν. Ἄμα δὲ τούτοις οἱ Πεδνηλισσεῖς ἐπι-
θέμενοι, τοὺς ἐν τῷ χάρακι περιλειφθέντας ἐξέβα-
λον. γενομένης δὲ τῆς φυγῆς ἐπὶ πολὺν τόπον, ἔπει-
σον μὲν οὐκ ἐλάττους μυρίων· τῶν δὲ λοιπῶν, οἱ μὲν
σύμμαχοι πάντες εἰς τὴν οἰκείαν, οἱ δὲ Σελγῆς διὰ
τῆς ὀρεῖνς εἰς τὴν αὐτῶν πατρίδα κατέφυγον.

LXXIV.
Garfyris
Selgas
obfidet.

Ὁ δὲ Γαρσύρης ἀναζεύξας, ἐκ ποδὸς εἶπετο τοῖς
Φεύγουσι· σπεύδων διελθεῖν καὶ δυσχωρίας, καὶ συν-
εγίσσαι τῇ πόλει, πρὶν ἢ στήναι καὶ βουλευσαδὰ τῶν

τούς

15. περιλειφθ. καταλειφθέντας Vat. Flor.

laeorum ratione habita, con-
temptui simpliciter rem ha-
bent. At illi hostium aciem
circumequitare; deinde, ut
a tergo horum constiterunt,
irruere, acerrimumque præ-
lium ciere. Quo facto, pe-
ditibus Garfyridis, licet jam
inclinatis in fugam, redit
virtus in animos, iterumque
in hostem conversi, irruen-
tibus fortiter obsistunt. Ita-
que Selgenfes, undique pressi,
ad extremum in pedes se-
se conjiciunt. Eodem vero
tempore Pedneliffenses ag-
gressi eos, qui relictī in ca-

stris fuerant, vallo expel-
lunt. Ita, quum longe la-
teque fugerent hostes, non
pauciores illorum decem
millibus ceciderunt: quod
ad reliquos, socii domum
quisque suam repetunt, &
Selgenfes quoque per aspre-
ta montium in patriam fuga
evadunt.

74. Garfyris, e vestigio
motis castris, fugientibus in-
stat: festinans saltuum diffi-
cultates superare, & prius
urbi castra admovere, quam
fatis constaret hostibus mens
e fuga

αὐτοὺς πεφευγότας ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ παρουσίας. οὗτος A.V. 536.
 μὲν οὖν ἦκε μετὰ τῆς δυνάμεως πρὸς τὴν πόλιν.
 3 Οἱ δὲ Σελγῆς, δυσελπιστοῦντες μὲν ἐπὶ τοῖς συμ-
 μάχοις, διὰ τὴν κοινὴν περιπέτειαν, ἐκπεπληγμένοι
 δὲ ταῖς ψυχαῖς διὰ τὸ γεγονὸς ἀτύχημα, περίφο-
 βοι τελέως ἦσαν, καὶ περὶ σφῶν αὐτῶν καὶ περὶ τῆς
 4 πατρίδος. Διὸ συνελθόντες εἰς ἐκκλησίαν, ἐβουλεύ-^{Logbafis,}
 σαντο πρεσβευτὴν ἐκπέμπειν ἓνα τῶν πολιτῶν, ^{legatus}
 Λόγβασιν, ὃς ἐγεγόνει μὲν ἐπὶ πολὺ συνήθης καὶ
 ξένος Ἀντιόχου, τοῦ μεταλλάξαντος τὸν βίον ἐπὶ
 5 Θράκης· δοθείσης δ' ἐν παρακαταθήκῃ καὶ Λαοδί-
 κης αὐτῷ, τῆς Ἀχαιοῦ γενομένης γυναικὸς, ἐτετρό-
 φει ταύτην ὡς θυγατέρα, καὶ διαφερόντως ἐπεφι-
 6 λοστοργήκει τὴν παρθένον. δι' αὐτὸ νομίζοντες οἱ Σελ-
 γῆς εὐφυστάτον ἔχειν πρεσβευτὴν πρὸς τὰ περιε-
 7 ττώτα, τοῦτον ἐξαπέστειλαν. Ὅς, ποιησάμενος ^{Achæo}
 ἰδίᾳ τὴν ἔντευξιν πρὸς Γαρσύην, τοσοῦτον ^{patriam} κατα-
 8 τῆς προαίρεσιν ἀπέσχε τοῦ βοηθεῖν τῇ πατρίδι
 9

Λ α 4

κατὰ

LXXIV. 6. νομίζοντες. νομίσαντες Flor.

e fuga ad consultandum su-
 per ipsius adventu. Et ille
 quidem cum exercitu ad *Sel-*
gam accessit. *Selgenes* ve-
 ro, qui exiguam de cetero
 spem in fociis propter com-
 munem casum ponebant, ipsi
 in tanta clade pavore tor-
 rentes, de sua & patriæ sa-
 lute anxii, male metuebant.
 Igitur, concione advocata,
 visum illis, legatum mittere
Logbasim civem suum, lon-
 go amicitiae usu jureque ho-

spitii Antiocho illi, qui in
 Thracia obiit, quondam jun-
 ctum: quique *Laodicen*, quæ
 postea *Achæo* nupserat, fidei
 suæ commendatam, ut filiam
 educaverat, singulari cà-
 ritate puellam complexus.
 Propterea *Selgenes*, aptissi-
 mum ad præsentem necessi-
 tatem legatum habere se ra-
 ti, illum miserunt. *Logba-*
sis, re arcana cum *Garsye-*
re communicata, adeo fuit
 alieno animo a procuranda
 pro

Ol. 140. 2. κατὰ τὸ δέον, ὥστε τάναντία παρεκάλει τὸν Γαρ-
σύηριν, σπουδῇ πέμπειν ἐπὶ τὸν Ἀχαιοὺν, ἀναδεχό-
μενος ἐγχειριεῖν αὐτοῖς τὴν πόλιν. Ὁ μὲν οὖν Γαρ-
σύηρις, δεξάμενος ἐτοίμως τὴν ἐλπίδα, πρὸς μὲν
τὸν Ἀχαιοὺν ἐξέπεμψε τοὺς ἐπισπασομένους, καὶ
διασαφήςοντας περὶ τῶν ἐνεστώτων. πρὸς δὲ τοὺς
Σελγῆας ἀνοχὰς ποιησάμενος, εἴλκε τὸν χρόνον τῶν
συνθηκῶν αἰεὶ, ὑπὲρ τῶν κατὰ μέρος ἀντιλογίας καὶ
σκήψεις εἰσφερόμενος, χάριν τοῦ προσδέξασθαι μὲν
τὸν Ἀχαιοὺν, δοῦναι δὲ ἀναστροφὴν τῷ Λογβάσει
πρὸς τὰς ἐντεύξεις καὶ παρασκευὰς τῆς ἐπι-
βολῆς.

LXXV.
Facillime
decipiun-
tur mor-
tales.

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον πλεονάκεις συμπο-
ρευομένων πρὸς ἀλλήλους εἰς σύλλογον, ἐγίγνετό τις
συνήθεια τῶν ἐκ τοῦ στρατοπέδου, παρεισιόντων
πρὸς τὰς σιταρχίας εἰς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ καὶ
πολλοῖς καὶ πολλάκις ἤδη παραίτιον γέγονε τῆς
ἀπωλείας. Καί μοι δοκεῖ πάντων τῶν ζώων εὐπα-
ραλο-

LXXV. 2. καὶ πολλάκις. Abest h. l. καὶ ab edd. ὁ Bäv.

pro eo ac debuit patriæ fa-
lute; ut contra Garsyerim
monuerit, propere advoca-
ret Achæum, receperitque
se civitatem eis traditurum.
Garsyeris, oblatam spem
prompto animo accipiens, ad
Achæum misit, qui allato
hujus rei nuncio illum ar-
cesserent. Cum Selgensibus
vero interim pactus indu-
cias, ferendi fœderis tem-
pus ex alio in aliud profere-
bat, super aliqua conditione
illius subinde controversiam

movens, aut aliquam com-
miniscens causam; donec
adveniret Achæus, & dare-
tur Logbasi tempus ad col-
loquia & ad prodicionem
moliendam.

75. Dum hæc aguntur &
ultro citroque ad colloquen-
dum commeatur, cœpere
milites familiarius e castris
annonæ parandæ gratia in
oppidum ventitare. Quæ
res multis sæpe jam exitio
fuit. Vt mihi videatur ho-
mo, quum omnium anima-
lium

ραλογιστότατον ὑπάρχειν ἄνθρωπος, δοκοῦν εἶναι A.V. 536.
 3 πανουργότατον. πόσαι μὲν γὰρ παρεμβολαὶ καὶ
 φρούρια, πόσαι δὲ καὶ πηλίκαι πόλεις, τούτῳ τῷ
 4 τρόπῳ παρεσπόνδηνται; Καὶ, τούτων οὕτω συνεχῶς
 καὶ προφανῶς πολλοῖς ἤδη συμβεβηκότων, οὐκ οἶδ'
 ὅπως καινοὶ τινες αἰεὶ καὶ νέοι πρὸς τὰς τοιαύτας
 5 ἀπάτας πεφύκαμεν. Τούτου δ' αἰτίον ἐστίν, Ei errori
medetur
studium
Historiæ. ὅτι
 τὰς τῶν πρότερον ἐπταικότων ἐν ἐκάστοις περιπε-
 6 τείας οὐ ποιούμεθα προχείρους· ἀλλὰ σίτου μὲν
 καὶ χρημάτων πλῆθος, ἔτι δὲ τεχνῶν καὶ βελῶν
 κατασκευαῖς, μετὰ πολλῆς τάλαιπωρίας καὶ δαπά-
 νης ἐτοιμαζόμεθα πρὸς τὰ παράδοξα τῶν συμβαι-
 7 νόντων· ὃ δ' ἐστὶ βᾶστον μὲν τῶν ὄντων, μεγίστας
 δὲ παρέχεται χρείας ἐν τοῖς ἐπισφαλέσι καιροῖς,
 τούτου πάντες κατολιγωροῦμεν· καὶ ταῦτα, δυνά-
 8 μενοι μετ' εὐσχήμονος ἀναπαύσεως ἅμα καὶ διαγω-
 γῆς ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ πολυπραγμοσύνης περι-

A a 5

ποιεῖ-

6. χρείας. τὰς χρείας edd. ex Bav.

lium versutissimum habeatur,
 omnium esse decipi facillimum.
 Quot enim castra,
 quot castella, quot denique
 quantæque urbes, hoc ge-
 nere perfidiæ sunt proditæ?
 Atque hæc calamitas quum
 adeo frequenter, adeoque
 evidenter multis jam incide-
 rit; fit tamen, nescio quo-
 modo, ut ad hujusmodi frau-
 des semper rudes ac novi
 inveniamur. Causa autem
 hujus rei est, quod non cu-
 ramus, ut eorum calamita-
 tes, qui ante nos hæc illave
 parte peccaverunt, in nu-

merato nobis & in promptu
 sint. Sed frumenti quidem
 & pecuniæ copiam, item-
 que murorum telorumque
 fabricas, adversus incerta &
 inopinata casuum, multo la-
 bore sumtuque nobis com-
 paramus: rem vero omnium
 facillimam, omniumque, ubi
 aliquid adverfi increpuit, uti-
 lissimam, hanc omnes sus-
 que deque habemus; quam-
 vis facile queamus, honesto
 fruentes otio atque oblecta-
 tione animi, *ex Historia &*
curiosa diligentique rerum
ante actarum notitia, hanc
 nobis

Ol. 140. 2. ποιῆσθαι τὴν τοιαύτην ἐμπειρίαν. Πλὴν ὁ μὲν 7
 Achæus, Ἀχαιοὺς ἦκε πρὸς τὸν καιρὸν. οἱ δὲ Σελγῆς, συμμί-
 ipse Sel- γαντες αὐτῶ, μεγάλας ἔσχον ἐλπίδας, ὥς ὀλοσχε-
 gam ve- ζοῦς τινος τευξόμενοι Φιλανθρωπίας. Ὁ δὲ Λόγ- 8
 nit. βασίς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ κατὰ βραχὺ συνήθροι-
 Logbafis ροῦς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ κατὰ βραχὺ συνήθροι-
 dolum molitur κὰς εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν, τῶν ἐκ τοῦ στρατοπέδου
 adv. pa- παρεισίωντων στρατιωτῶν, συνεβούλευε τοῖς πολί-
 triam. ταις μὴ παρεῖναι τὸν καιρὸν· ἀλλὰ πράσσειν, βλέ-
 ποντας εἰς τὴν ὑποδεικνυμένην Φιλανθρωπίαν ὑπ'
 Ἀχαιοῦ, καὶ τέλος ἐπιθεῖναι ταῖς συνθήκαις, παν-
 δημεὶ βουλευσαμένους ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων. ταχυῶς
 δὲ συναθροισθείσης τῆς ἐκκλησίας, οὗτοι μὲν ἐβου-
 λεύοντο, καλέσαντες καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν φυλακείων
 ἅπαντας, ὥς τέλος ἐπιθήσοντας τοῖς προκε-
 μένοις.

LXXVI. Ὁ δὲ Λόγβασίς, ἀποδοὺς τὸ σύνθημα τοῦ και-
 ροῦ τοῖς ὑπεναντίοις, ἠτοίμαζε τοὺς ἠθροισμένους
 κατὰ

10. ἐπιθήσοντας. ἐπιθήσοντες malim.

LXXVI. 1. ἠθροισμένους. συναθροισμ. ed. Hervag. & seqq. ex mo
 Ang.

nobis peritiam atque pru-
 dentiam parare. Enimvero
 Achæus ad constitutum tem-
 pus præsto fuit. Selgenes
 autem, cum eo collocti,
 magna in spe erant, exi-
 miam se illius humanitatem
 esse experturos. Logbafis
 vero, contractis interea paul-
 latim domi suæ militibus,
 qui subinde e castris urbem
 ingrediebantur, civibus sua-
 dere institit, ne occasionem
 elabi finerent: sed, huma-
 nitatem respicientes quam

præ se ferat Achæus, age-
 rent si quid agerent, ac, po-
 pulo universo ad deliberan-
 dum de re præsentī convo-
 cato, foedus inchoatum per-
 ducerent ad exitum. Et illi
 quidem, congregata mox
 concione, iis etiam, qui in
 stationibus custodias age-
 bant, evocatis ut conficien-
 do negotio interessent, in
 commune consultabant.

76. Interim Logbafis, cui
 de illo tempore cum hosti-
 bus convenerat, congrega-
 tam

κατὰ τὴν οἰκίαν· διεσκευάζεται δὲ καὶ καθωπλίζεται A.V. 536.
 2 μετὰ τῶν υἱῶν αὐτὸς ἅμα πρὸς τὸν κίνδυνον. τῶν
 δὲ πολέμιων, ὁ μὲν Ἀχαιοὺς τοὺς μὲν ἡμίσεις ἔχων,
 3 προέβαινε πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν· ὁ δὲ Γαρσύρης,
 τοὺς ὑπολειπομένους ἀναλαβὼν, προῆγεν ὡς ἐπὶ τὸ
 Κεσβέδιον καλούμενον. τοῦτο δ' ἐστὶ μὲν Διὸς ἱερὸν,
 4 καὶ ταὶ δ' εὐφύως κατὰ τῆς πόλεως· ἄκρας γὰρ
 5 λαμβάνει διάθεσιν. Συνθεασαμένου δὲ τινος κατὰ Proditur
 6 τύχην αἰπόλου τὸ συμβαῖνον, καὶ προσαγγείλαντος dolus.
 πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, οἱ μὲν ἐπὶ τὸ Κεσβέδιον ὤρμων
 μετὰ σπουδῆς, οἱ δ' ἐπὶ τὰ Φυλακεῖα, τὸ δὲ πλῆ-
 7 θος ὑπὸ τὸν θυμὸν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Λογβάσιος.
 8 καταφανοῦς δὲ τῆς πράξεως γενομένης, οἱ μὲν αὐ- Logbafis
 9 τῶν ἐπὶ τὸ τέγος ἀναβάντες, οἱ δὲ ταῖς αὐλείοις occiditur.
 10 βιασάμενοι, τὸν τε Λόγβασιν καὶ τοὺς υἱοὺς, ἅμα
 11 δὲ

1. διεσκευάζεται correxi cum Reisk. Vulgo omnes διεσκεύαζε.
 2. τοὺς μὲν ἡμίσεις. μὲν h. l. eiecit Casaub. invitis mstis.
 Ibid. Κεσβέδιον. In Vat. λ intra lineas scribitur super litera δ.
 Sic Θ in cod. Flor. qui mox deinde Θ Κεσβέλιον habet pro
 Κεσβέδιον. 3. ὑπὸ τὸν θυμὸν Vat. Flor. ὑπὸ τῶν θυμῶν edd.
 cum aliis. 4. τέγος Vat. Flor. στέγος edd. cum ceteris. Ibid.
 αὐλείοις. αὐλίοις Vat. Flor. Aug. Reg. A. In Aug. vero a pr. manu
 fuerat αὐλίοις.

tam domi manum præpara-
 bat; & se quoque ipsum &
 filios suos ad certamen com-
 parabat, armisque instruebat.
 Quod ad hostes, *Achæus*
 quidem cum altera copiarum
 parte ad urbem ipsam gra-
 dum faciebat; *Garsyeris* ve-
 ro cum parte altera *Cesbe-*
dium quod vocant petebat.
Iovis id templum est, urbi
 opportune imminens: arcis
 enim instar habet. Forte

autem, quæ agebantur, ubi
 caprarius quidam animad-
 vertit, ejusque rei nuncium
 ad concionem attulit; ex-
 templo pars Cesbedium ac-
 currunt; alii stationes suas
 repetunt: multitudo, primo
 furore, *Logbafis* domum pe-
 tit. Ibi proditiōe omni pa-
 lam facta, alii tecta conscen-
 dere, alii per vestibuli fo-
 res irrumperere, & *Logbasim*
 filiosque & ceteros omnes

una

Ol. 140. 2. δὲ καὶ τοὺς ἄλλους πάντας αὐτοῦ κατεφόνευσαν. μετὰ δὲ ταῦτα κηρύξαντες τοῖς δούλοις ἐλευθερίαν, καὶ διελόντες σφᾶς αὐτοὺς, ἐβοήθουν ἐπὶ τοὺς εὐκαίρους τῶν τόπων. Ὁ μὲν οὖν Γαρσύρης, ἰδὼν προκατεχόμενον τὸ Κεσβέδιον, ἀπέστη τῆς προθέσεως. τοῦ δ' Ἀχαιοῦ βιαζομένου πρὸς αὐτὰς τὰς πύλας, ἐξελθόντες οἱ Σελγεῖς, ἑπτακοσίους μὲν κατέβαλον τῶν Μυσῶν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπέστησαν τῆς ὁρμῆς. Μετὰ δὲ ταύτην τὴν πρᾶξιν, ὁ μὲν Ἀχαιὸς καὶ Γαρσύρης ἀνεχώρησαν εἰς τὴν αὐτῶν παρεμβολήν. Οἱ δὲ Σελγεῖς, δεδιότες μὲν τὰς ἐν αὐτοῖς στάσεις, δεδιότες δὲ καὶ τὴν τῶν πολεμίων ἐπιστρατοπεδείαν, ἐξέπεμψαν μεθ' ἱκετηριῶν τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ σπονδὰς ποιησάμενοι, διελύσαντο τὸν πόλεμον ἐπὶ τούτοις. Ἐφ' ᾧ παραχρῆμα μὲν δοῦναι τετρακόσια τάλαντα, καὶ τοὺς τῶν Πεδνηλισσέων αἰχμαλώτους· μετὰ δὲ τινὰ χρόνον, ἕτερα προσθεῖναι τριακόσια.

Pacem
cum
Achæo
faciunt
Selgen-
ses.

7. τῆς ὁρμῆς. τῆς πόλεως Aug. Reg. A.

una cum his ibidem trucidare. Post hæc servis per præconem ad pileum vocatis, partitis viribus suis, ad propugnationem locorum opportunorum discedunt. *Garsyeris*, ut præoccupatum videt *Cesbedium*, incepto abstinit. *Achæo* vero ad ipsas usque portas penetrante, *Selgenses*, urbe egressi, septingentos ex hostibus (ii erant *Myfii*) cæde prostraverunt: ceterorum impetum repulerunt. His ita pera-

actis, *Achæus* & *Garsyeris* in castra sunt reverfi. At *Selgenses*, metuentes sibi ab intestina seditione; metuentes etiam ab imminente ipsorum cervicibus hoste, seniores cum velamentis ad *Achæum* mittunt, & pacifica his conditionibus bellum finiunt: *Vt quadringenta talenta statim pendant: Et Pedneliffensium captivos redant: deinde post certum tempus, trecenta alia*

πικρόσια. Σελγῆς μὲν δὴ οὖν, διὰ τὴν Λογβάσιος A.V. 536.
 ἀσέβειαν τῇ πατρίδι κινδυνεύσαντες, διὰ τὴν σφε-
 τέραν εὐτολμίαν τὴν τε πατρίδα διετήρησαν, καὶ Selgenfes
 τὴν ἐλευθερίαν οὐ κατήσχυναν, καὶ τὴν ὑπάρχου- cognati
 σαν αὐτοῖς πρὸς Λακεδαιμονίους συγγένειαν. Lacedæ-
 monio-
 rum.

Ἀχαιοὶ δὲ, ποιησάμενος ὕφ' ἑαυτὸν τὴν Μιλυά- LXXVII.
 δα, καὶ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Παμφυλίας, ἀνέζευ-
 ξε· καὶ παραγενόμενος εἰς Σάρδεας, ἐπολέμει μὲν
 Ἀττάλῳ συνεχῶς, ἀνετείνετο δὲ Προυσία, πᾶσι δ'
 ἦν φοβερός καὶ βαρὺς τοῖς ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου
 κατοικοῦσι. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν, καὶ ὃν Ἀχαιοὶ Attalus
 ἐποιεῖτο τὴν ἐπὶ τοὺς Σελγῆς στρατείαν, Ἀττάλος, Achæo
 ἔχων τοὺς Τεκτοσάγας Γαλάτας, ἐπεπορεύετο τὰς Aeolidem
 κατὰ τὴν Αἰολίδα πόλεις, καὶ τὰς συνεχῆς ταύ-
 ταις, ὅσαι πρότερον Ἀχαιῶν προσεκεχωρήκεισαν διὰ
 τὸν φόβον. ὧν αἱ μὲν πλείους ἐβελοντὶ αὐτῷ προσέ-
 θεντο

II. δὴ οὖν. δὴ carent Vat. Flor. Reg. B. Ibid. συγγένειαν. Men-
 dose veteres libri εὐγένειαν.

LXXVII. 2. Τεκτοσάγας ex Casanboni conjectura scripsi. Vulgo
 omnes Αἰγοςάγας, Aegolages, & sic rursus cap. seq. 3. ἐβελον-
 τι. ἐβελοντὴν Vat.

alia talenta adjiciant.
 Hoc igitur modo Selgenfes,
 quum scelere impio Logba-
 sis in periculum patriæ amit-
 tendæ venissent; virtute sua
 patriam servarunt; neque
 aut libertatem aut eam, quæ
 ipsis intercedit cum Lacedæ-
 moniis cognationem, deho-
 nestarunt.

77. Achæus postquam Mi-
 lyadem & partem Pamphy-
 liæ maximam sui juris fe-
 cisset, vasis conclamatis Sar-
 des proficiscitur: ubi conti-

nuum cum Attalo bellum
 gerebat, & Prusiæ etiam
 minabatur; eratque omni-
 bus, qui cis Taurum Asiam
 colunt, formidabilis ac gra-
 vis. Quo tempore autem
 Achæus in expeditione con-
 tra Selgenfes erat occupatus,
 Attalus, Tectosages Gallos
 secum habens, per Aeolidis
 urbes agmen duxabat, &
 per finitimas istis, quæ prius
 metu se Achæo dederant.
 Harum plerasque voluntate
 colentium recepit: ut etiam
 bene-

ΟΙ. 140. 2. *Θεντο καὶ μετὰ χάριτος· ὀλίγα δὲ τινες τῆς βίας προσεδέθησαν. Ἦσαν δὲ δὴ τότε μεταδόμενα πρὸς αὐτὸν, πρῶτον μὲν Κύμη καὶ Σμύρνα, καὶ Φώκαια· μετὰ δὲ ταύτας, Αἰγαιεῖς καὶ Τημιῖται προσεχώρησαν, καταπλαγέντες τὴν ἔφοδον. ἦκον δὲ καὶ παρὰ Τήων καὶ Κολοφωνίων πρέσβεις, ἐγχειρίζοντες σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις. προσδεξάμενος δὲ καὶ τούτους ἐπὶ ταῖς συνθήκαις, αἷς καὶ τὸ πρῶτον, καὶ λαβὼν ὁμήρους, ἐχρημάτισε τοῖς παρὰ τῶν Σμυρναίων πρεσβευταῖς Φιλανθρώπως, διὰ τὸ μάλιστα τούτους τετηρηκέναι τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν. Προελθὼν δὲ κατὰ τὸ συνεχές, καὶ διαβάσας τὸν Λύκον ποταμὸν, προῆγεν ἐπὶ τὰς τῶν Μυσῶν κατοικίας. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος, ἦκε πρὸς Καρσέας. καταπληξάμενος δὲ τούτους, ὁμοίως τε καὶ τοὺς τὰ Δίδυμα τείχη φυλάττοντας, παρέλαβε καὶ ταῦτα τὰ χωρία, Θεμιστοκλέους αὐτὰ παραδόντος· ὃς ἐτύγχανε στρατηγὸς ὑπ' Ἀχαιοῦ κατα-*

Et My-
fiam.

λελειμ-

4. δὲ δὴ τότε. δὲ αἱ τότε voluit Reisk. 7. Λύκον. An Κάκον?

beneficii loco rem ducerent. Paucæ quædam ut vis admo-
veretur expectarunt. Inter
eas quæ ultro se ei adjun-
xerunt, fuere, primo *Cuma*,
Smyrna, *Phocæa*: post has,
Aegæenses, & *Temnitæ*, ad-
ventu illius perterriti, dedi-
tionem fecerunt. Adiere
Attalum & a *Tejis Colopho-
niisque* legati, se urbesque
suas illius fidei permitten-
tes. Quos ubi in easdem
fœderis leges recepiſſet at-
que ante, obſidibus etiam

acceptis, *Smyrναorum* le-
gatis cum ſingulari benigni-
tate operam dedit: conſtan-
tiſſime enim hic populus in
ejus fide præ ceteris manſe-
rat. Continuato deinde iti-
nere, trajectoque *Lyco* amne,
in *Myſorum* fines progreſſus
eſt. Inde ad *Carſenſes* per-
venit: & cum hos, tum præ-
ſidium quod *Didyma* - *Tiche*
cuſtodiebat, ita terruit, ut ca-
ſtellum utrumque *Themisto-
cles*, quem iis locis *Achæus*
diſcedens præfecerat, ipſi tra-
deret.

9 λειψόμενος τῶν τόπων τούτων. ὁρμήσας δὲ ἐν τεῦ· A.V. 536.
 78. καὶ κατασύρας τὸ Ἀπίας πεδίον, ὑπερέβαλε
 τὸ καλούμενον ὄρος Πελεκάντα, καὶ κατέβευξε περὶ
 τὸν Μέγιστον ποταμὸν.

Οὗ γενομένης ἐκλείψεως σελήνης, πάλαι δυσχε- LXXVIII.
 ρῶς φέροντες οἱ Γαλάται τὰς ἐν ταῖς πορείαις κα- Luna de-
 κοπαθείας, ὅτε ποιοῦμενοι τὴν στρατείαν μετὰ γυ- fectus
 ναικῶν καὶ τέκνων, ἐπομένων αὐτοῖς τούτων ἐν ταῖς terret
 2 αἰμάξαις· τότε σημειωσάμενοι τὸ γεγονὸς, οὐκ ἂν Gallos
 3 ἐφασαν ἔτι προελθεῖν εἰς τὸ πρόθεν. Ὁ δὲ βασι- in exerc.
 4 λεὺς Ἀτταλος, χρεῖαν μὲν ἐξ αὐτῶν οὐδεμίαν ὀλο- Attali.
 5 σχερῇ κομιζόμενος· θεωρῶν δ' ἀποσπώμενους ἐν ταῖς
 6 πορείαις, καὶ καθ' ἑαυτοὺς στρατοπεδεύοντας, καὶ
 7 τὸ ὅλον ἀπειθοῦντας καὶ πεφρονηματισμένους, εἰς
 8 ἀμνηχανίαν ἐνέπιπτεν οὐ τὴν τυχοῦσαν. ἅμα μὲν
 9 γὰρ ἡγωνία, μὴ πρὸς τὸν Ἀχαιὸν ἀπνεύσαντες
 10 συνεπίθωνται τοῖς αὐτοῦ πράγμασιν· ἅμα δ' ὑφω-
 11 ρᾶτο τὴν ἐξακολουθοῦσαν αὐτῷ Φήμην, εἰάν περι-
 12 στήσας

LXXVIII. 4. ἐξακολουθοῦσαν. ἐξακολουθήσουσαν *malim cum Cas-
 sanb.*

deret. Profectus inde, *Apia*
campum populatus, *Pelecan-*
tem quem vocant *montem*
 superavit, & super *Megistum*
amnem posuit castra.

78. Eo loci quum *luna*
defecisset, *Galli* molestias iti-
 neris ægre jam pridem fe-
 rentes, (ut quos in expedi-
 tione uxores liberique plau-
 stris vecti sequebantur,) tunc
 offenti loco quod acciderat
 de luna ducentes, ulterius
 se progressuros negarunt.
 Enimvero rex *Attalus*, cui

exiguo admodum usui hi
 erant; quos viderat tota illa
 expeditione ab agmine sepa-
 ratos, castra seorsum metari,
 parere prorsus velle nemini,
 superbi denique & elati spi-
 ritus homines esse; quod
 consilium caperet, non me-
 diocriter anxius sollicitus-
 que erat. Simul enim an-
 gebat eum hic metus, ne
 forte inclinatis ad Achæum
 animis, res suas invaderent:
 simul ne malam inde famam
 nancisceretur metuebat, si
 velut

Ol. 140. 2.
Invitante
Attalo
Tectofa-
ges Galli
in Asiam
trajece-
rant.

Perga-
mum
redit At-
talus.

στήσας τοὺς στρατιώτας διαφθείρη πάντας, τοὺς
δοκοῦντας διὰ τῆς ἰδίας πίστεως πεποιῆσθαι τὴν εἰς
τὴν Ἀσίαν διάβασιν. Διὸ τῆς προειρημένης ἀφορ-
μῆς λαβόμενος, ἐπηγείλατο, κατὰ μὲν τὸ παρὸν
ἀποκαταστήσεν αὐτοὺς πρὸς τὴν διάβασιν, καὶ τό-
πον δώσειν εὐφυῇ πρὸς κατοικίαν· μετὰ δὲ ταῦτα
συμπράξειν εἰς ὅποσα ἂν αὐτὸν παρακαλῶσι τῶν
δυνατῶν καὶ καλῶς ἔχόντων. Ἀττάλος μὲν οὖν,
ἀποκαταστήσας τοὺς Τεκτοσάγας εἰς τὸν Ἑλλήσ-
ποντον, καὶ χρηματίσας Φιλανδρώπως Λαμψακη-
νοῖς, Ἀλεξανδρεῦσιν, Ἰλιεῦσι, διὰ τὸ τετρηγμέναι
τούτους τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν, ἀνεχώρησε μετὰ
τῆς δυνάμεως εἰς Πέργαμον.

LXXIX.

Conti-
nuatio
BELL
COELE-
SYRIA-
CI.

Ol. 140. 3.
A. V. 537.

Ἀντίοχος δὲ καὶ Πτολεμαῖος, τῆς ἐαρινῆς ὥρας
ἐνισταμένης, ἐτοίμους ἔχοντες τὰς παρασκευάς,
ἐγγίγοντο πρὸς τῷ διὰ μάχης κρίνειν τὴν ἔφοδον.

Οἱ

5. λαβόμενος. ἐπιλαβόμενος Flor. 6. Τεκτοσάγας. Rursus Ai-
γοςάγας vulgo dant libri omnes.

LXXIX. 1. ἐτοίμους. ἐτοίμας Bav. Ang. Reg. A. Ibid. πρὸς τῷ.
πρὸς τὸ edd.

velut indagine cinctos a mi-
lite suo omnes contrucida-
ret; quum satis constaret,
eos fidem ipsius secutos in
Asiam trajecisse. Propter
hæc Attalus præsentē occa-
sione ratus sibi esse uten-
dum, pollicitus est, in præ-
sentia se ad eum locum per
quem trajecerant, tuto ut
deducerentur curaturum, &
agros ad colendum idoneos
assignaturum; de cetero,
quoties aliquid deinceps æ-
quum a se postularent, pro

sua virili se ipsos adjuturum.
Atque ita rex, deductis ad
Hellespontum Gallis istis, ac
deinde benigne compellatis
Lampsacenis, Alexandrensi-
bus atque Iliensibus, quod in
ipsius fide mansissent, Per-
gamum cum exercitu est re-
versus.

79. Ineunte vere Antio-
chus & Ptolemæus, præpa-
ratis rebus omnibus, in eo
jam erant, ut expeditionem
susceptam prælio termina-
rent.

Οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Πτολεμαῖον ᾤρησαν ἐκ τῆς
 Ἀλεξανδρείας, ἔχοντες πεζῶν μὲν εἰς ἑπτὰ μυριά-
 δας, ἵππεῖς δὲ πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας ἐβδο-
 μῆκοντα τρεῖς. Ἀντίοχος δὲ, γνούς τὴν ἔφοδον αὐ-
 τῶν, συνῆγε τὰς δυνάμεις. ἦσαν δ' αὐταί, Δᾶαι μὲν
 καὶ Καρμάνιοι καὶ Κίλικες, εἰς τὸν τῶν εὐζώνων τρέ-
 πον καθωπλισμένοι περὶ πεντακισχιλίους· τούτων
 δ' ἅμα τὴν ἐπιμέλειαν εἶχε καὶ τὴν ἡγεμονίαν Βύτ-
 τακος ὁ Μακεδών. ὑπὸ δὲ Θεόδοτον τὸν Αἰτωλὸν,
 τὸν ποιησάμενον τὴν προδοσίαν, ἦσαν ἐκ πάσης ἐκλε-
 λεγμένοι τῆς βασιλείας, καθωπλισμένοι δ' εἰς τὸν
 Μακεδονικὸν τρόπον, ἄνδρες μύριοι. τούτων οἱ πλεί-
 οντες Ἀργυράσπιδες. τὸ δὲ τῆς φάλαγγος πλῆθος ἦν
 εἰς δισμύριους· ἧς ἡγεῖτο Νικαρχος καὶ Θεόδοτος ὁ
 ἐκαλούμενος Ἡμιόλιος. πρὸς δὲ τούτοις, Ἀγριᾶνες
 καὶ Πέρσαι, τοξόται καὶ σφενδονῆται, δισχίλιοι.
 μετὰ δὲ τούτων, χίλιοι Θραῖκες· ὧν ἡγεῖτο Μενέ-
 δημος

4. ἄνδρες μύριοι. ἄνδρες δισμύριοι Ang. Reg. A. hinc editio Hervag.
 & seqq.

rent. *Ptolemæus* igitur, pedi-
 tum septuaginta millia, equi-
 tum quinque, bestias tres &
 septuaginta, secum trahens,
 Alexandria movet. *Antio-
 chus*, cognita hostium pro-
 fectione, & ipse copias suas
 in unum cogit. Erant au-
 tem in ejus exercitu hi:
 Dææ, Carmani, Cilices, ad
 instar expeditorum ornati,
 ad quinque millia: quos uni-
 versos curabat ducebatque
Byttacus Macedo. *Theodo-
 tus* Aetolus, qui *Ptolemæum*

prodiderat, decem hominum
 millibus præerat, ex univer-
 so delectis regno, Macedo-
 nico more armatis: & erant
 plerique eorum argenteis
 clypeis insignes. Phalanx
 ad viginti millium numerum
 explebat; erantque hujus
 duces *Nicarchus* & *Theodo-
 tus* cognomento *Hemilius*.
 Aderant præterea Agriænes
 & Persæ, sagittarii & fundi-
 tores, bis mille, & una cum
 his mille Thraces, duce *Me-
 nedemo* Alabandenfi. Ade-
 rant

Polybii Histor. T. II.

B b

Ol. 140. 3.
Antiochi
copiæ.

δημος ὁ Ἀλαβανδεύς. ὑπῆρχον δὲ καὶ Μήδων καὶ
Κισσίων καὶ Καδουσιῶν καὶ Καρμανῶν, οἱ πάντες εἰς
πεντακισχιλίους· οἷς ἀκούειν Ἀσπασιανοῦ προσετέ-
τακτο τοῦ Μήδου. Ἀραβες δὲ, καὶ τινες τῶν τού-
τοις προσχώρων, ἦσαν μὲν εἰς μυρίους· ὑπετάττοντο
δὲ Ζαβδιβήλῳ. τῶν δ' ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος μισθοφόρων
ἠγᾶτο μὲν Ἰππόλοχος Θετταλός· ὑπῆρχον δὲ τὸν
ἀριθμὸν εἰς πεντακισχιλίους. Κρητὰς δὲ χιλίους 10
μὲν καὶ πεντακοσίους εἶχε, τοὺς μετ' Εὐρυλόχου·
χιλίους δὲ Νεοκρητὰς, τοὺς ὑπὸ Ζέλυν τὸν Γορτύ-
νιον ταττομένους. οἷς ἅμα συνῆσαν ἀκοντιστὰὶ Λυδοὶ 11
πεντακόσιοι, καὶ Κάρδακες οἱ μετὰ Λυσιμάχου τοῦ
Γαλάτου χίλιοι. Τῶν δ' ἱππέων ἦν τὸ πᾶν πλη- 12
θος εἰς ἑξακισχιλίους. εἶχε δὲ τῶν μὲν τετρακισχι-
λίων τὴν ἡγεμονίαν Ἀντίπατρος, ὁ τοῦ βασιλέως
ἀδελφιδούς· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐτέτακτο Θεμισών.
Καὶ τῆς μὲν Ἀντιόχου δυνάμεως τὸ πλῆθος ἦν, πε- 13

ζοὶ

7. Κισσίων. Κισίων *h. l.* edd. ex *Bav.* Ibid. Καδουσιῶν. Καδου-
σιῶν edd. ex *Bav.* Καδουσιῶν *Vat. Flor. Vrb. Aug. Reg. A.* Ibid.
Καρμανῶν. Sic *h. l.* *msst* omnes, quod in *Καρμανίων* mutavit *Ca-*
saub. Ἀρμενίων *suspiciatus est Gron.* 10. Ζέλυν. Ζέλην edd. 12.
Θεμισών. Θεμισῶν *Vat. Flor. Aug. Reg. A.* 13. Forſan ad finem
hujus

rant & Medorum, Cissiorum,
Cadusiorum, & Carmanorum
ad quinque millia: qui pa-
rere *Afrasiano* Medo iussi.
Arabes, & e finitimis popu-
lis alii, decem fere millium
summam efficiebant, & du-
cem *Zabdibelum* sequeban-
tur. Mercede conductos e
Græcia, ad millia quinque,
ducebat *Hippolochus* Theſſa-
lus. Habebat & Cretenses
mille quingentos, qui *Eury-*

lochus; & Neocretas mille,
quibus *Zelys* Gortynius im-
perabat. Vna cum his &
Lydi jaculatores erant quin-
genti; & Cardaces sub *Ly-*
simacho Gallo mille. Equi-
tatus vero universi numerus
ad sex millia accedebat: quo-
rum millia quatuor ducem
agnoscebant *Antipatrum*, re-
gis fratre natum: ceteris
præerat *Themison*. Summa
copiarum erat *Antiochi*: pe-
ditum

ζοὶ μὲν ἑξακισμύριοι καὶ δισχίλιοι, σὺν δὲ τούτοις A.V. 537.
 ἵππεῖς ἑξακισχίλιοι, θηρία δὲ δυοὶ πλείω τῶν
 ἑκατόν.

Πτολεμαῖος δὲ, ποιησάμενος τὴν πορείαν ἐπὶ Πη- LXXX.
 λουσίῳ, τὸ μὲν πρῶτον ἐν ταύτῃ τῇ πόλει κατέξευ- Ptole-
maus
 αζε. προσαναλαβὼν δὲ τοὺς ἐφελκομένους, καὶ σιτο- cum exer-
citu pro-
 μετρήσας τὴν δύναμιν, ἐκίνει, καὶ προῆγε, ποιούμε- pe Ra-
phiam
 νος τὴν πορείαν παρὰ τὸ Κάσιον καὶ τὰ Βάραθρα confidet.
 3 καλούμενα διὰ τῆς ἀνύδρου. διανύσας δ' ἐπὶ τὸ προ-
 κείμενον πεμπταῖος, κατεστρατοπέδευσε πεντήκον-
 τα σταδίους ἀποσχὼν Ῥαφίας· ἣ κῆται μετὰ Ῥι-
 νοκόλουρα, πρώτη τῶν κατὰ Κοίλην Συρίαν πόλεων
 4 ὡς πρὸς τὴν Αἴγυπτον. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς κα- Illius ca-
stris ca-
 ροὺς Ἀντίοχος ἦκε, τὴν δύναμιν ἔχων. παραγεγόμε- stra op-
ponit An-
 νος δ' εἰς Γάζαν, καὶ προσαναλαβὼν ἐνταῦθα τὴν tiochus.

B b 2

δύνα-

hujus cap. rejicienda erant verba illa παραγεγόμενος & seqq. quæ, cum iniquo loco vulgo posita essent, in versum 4. cap. seq. conjeci.

LXXX. 2. Κάσιον. Κάσιον Vat. Flor. Urb. Ang. Reg. A. Ibid. Βάραθρα correxit Casaub. Mendose inserti βάρρα. 3. Ante verba διανύσας δ' ἐπὶ τὸ προκείμενον, inserta erant alieno loco illa παραγεγόμενος δ' εἰς Γάζαν &c. nique προῆει βάδην, quæ verba in commodiorem locum vers. 4. post δύναμιν ἔχων conjeci. Ibid. Ῥινοκόλουρα. Ῥινοκόλουρα edd. ex Bau. 4. παραγεγόμενος &c. Vide modo dicta ad v. 3. Ibid. ἐνταῦθα τὴν δύναμιν. αὐτοῦ τὴν δύναμιν edd. ex eodem Bau.

ditum duo & sexaginta mil-
 lia; equitum sex; elephantum
 duo supra centum.

80. *Ptolemæus*, Pelusium
 profectus, in ea primum ur-
 be paulisper substitit. Et,
 recepto ibi toto agmine
 quod secum trahebat, fru-
 mentum exercitui dimen-
 sus, movet castra, pergitque
 ire; per terram carentem
 aqua, propter *Casium mon-*

tem, & *Barathra* quæ vo-
 cantur, iter habens. Quin-
 tis castris, quo destinaverat,
 pervenit; & stadia quinquaginta
Raphia signa consti-
 tuit: quæ ex urbibus *Cæle-*
syriæ, post *Rhinocoluram*,
 prima occurrit ex *Aegypto*
 venientibus. Per eadem ve-
 ro tempora *Antiochus* cum
 exercitu adventabat: qui,
 postquam *Gazam* pervenit,
 rursus

Ol. 140.3. δύναμιν, αὐτοῖς προσήει βάδην. καὶ, παραλλάξας τὴν προειρημένην πόλιν, κατεστρατοπέδευσε νυκτός, ἀποσχὼν τῶν ὑπεναντίων ὡς δέκα σταδίου. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐν τούτῳ τῷ διαστήματι γεγονότες, ἀντεστρατοπέδευον ἀλλήλοις. Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας Ἄντιοχος, ἅμα τόπον βουλόμενος εὐφύεστερον μεταλαβεῖν, καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐμποῖῃσαι θάλασσαν, προσεστρατοπέδευσε τοῖς περὶ τὸν Πτολεμαῖον, ὥστε μὴ πλεῖον τῶν πέντε σταδίων τοὺς χάρακας ἀπέχειν ἀλλήλων. ἐν ᾧ καιρῷ περὶ τε τὰς ὑδρείας καὶ προνομίας ἐγένοντο συμπλοκαὶ πλείους· ὁμοίως δὲ καὶ μεταξὺ τῶν στρατοπέδων ἀκροβολισμοὶ συνίσταντο, ποτὲ μὲν ἵππέων, ποτὲ δὲ καὶ πεζῶν.

LXXXI. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον Θεόδοτος Αἰτωλικῇ
Aetolica μέν, οὐκ ἀνάνδρῳ δ' ἐπεβάλετο τόλμῃ καὶ πρᾶξι.
Theodoti
audacia. Συνειδὼς γὰρ ἐκ τῆς προγεγενημένης συμβιώσεως τὴν τοῦ βασιλέως αἵρεσιν καὶ διαίταν ὅποια τις ἦν,

εἰσπο-

7. πλείους. Forf. καὶ πλείους.

rursus inde profectus, lente processit; &, *Raphiam* prætergressus, decem ferme stadia ab hoste, locum castris noctu cepit. Ac primo quidem castra castris collata hoc intervallo habebant. Post paucos vero dies *Antiochus*, partim ut locum minus commodum commodiore mutaret, partim ut animis suorum audaciam adderet, propius *Ptolemæum* confedit; non longiore stadiorum quinque intervallo inter utraque castra relicto.

Quo tempore sæpe factum, ut &, qui aquatum & pabulatum exhibant, manus inter se conferrent; & medio inter castra spatio, modo equitum, modo peditum velitationes committerentur.

81. Per idem tempus *Theodotus* facinus est ausus Aetolicæ quidem, sed tamen virilis prorsus audaciæ. Quia enim in *Ptolemæi* aula ante versatus fuerat, ac propterea mores illius & vitæ quotidianæ consuetudinem notam

εἰσπορεύεται, τρίτος γενόμενος, ὑπὸ τὴν ἑωθινὴν εἰς A.V. 537.
 τὸν τῶν πολεμίων χάρακα. κατὰ μὲν οὖν τὴν ὄψιν,
 3 ἄγνωστος ἦν διὰ τὸ σκότος· κατὰ δὲ τὴν ἐδῆτα
 καὶ τὴν ἄλλην περικοπὴν, ἀνεπισήμαντος, διὰ τὸ
 4 ποικίλῃν εἶναι καὶ ἐκείνων τὴν ἐνδυμενίαν. Ἔστο-
 χασμένος δ' ἐν ταῖς πρότερον ἡμέραις τῆς τοῦ βα-
 5 σιλέως σκηνῆς, διὰ τὸ παντελῶς σύνεγγυς γίγνεσθαι
 τοὺς ἀκροβολισμοὺς, ὥρμησε θρασέως ἐπ' αὐτήν.
 καὶ τοὺς μὲν πρῶτους πάντας διελθὼν ἔλαθε.
 6 παραπεσὼν δ' εἰς τὴν σκηνήν, ἐν ᾗ χρηματίζειν εἰώ-
 7 θει καὶ δειπνῆν ὁ βασιλεὺς, πάντα τόπον ἐρευνή-
 8 σαι, τοῦ μὲν βασιλέως ἀπέτυχε, διὰ τὸ τὸν μὲν
 9 Πτολεμαῖον ἐκτὸς τῆς ἐπιφανοῦς καὶ χρηματιστι-
 10 κῆς σκηνῆς ποιῆσθαι τὴν ἀνάπαυσιν. δύο δὲ τιναις
 11 τῶν αὐτοῦ κοιμημένων τραυματίσας, καὶ τὸν ἱατρὸν
 12 τοῦ βασιλέως Ἀνδρέαν ἀποκτείνας, ἀνεχώρησε μετ'
 13 ἀσφαλείας εἰς τὴν ἑαυτοῦ παρεμβολήν, βραχέα

B b 3

Dorv-

LXXXI. 3. περικοπὴν. περιβολὴν edd. cum Bau. Aug. 5 Regiis.
 Ibid. ἐνδυμενίαν. ἐνδυμένειαν Aug. Reg. A. κακείνων τὴν δύναμιν
 Vat. Flor. Urb. 5. τὸν μὲν Πτολεμ. Abest h. l. μὲν a Bau.

notam habebat; duobus tan-
 tum comitatus, ante lucem
 hostile vallum intrat. Et
 a vultu ille quidem dignosci
 non poterat propter tene-
 bras; a veste autem & cete-
 ro cultu notabilis non erat,
 quum etiam in illis castris
 varius ornatus reperiretur.
 Observato autem superiori-
 bus diebus loco tabernaculi
 regii; (admodum enim exi-
 guo a castris intervallo veli-
 tationes erant editæ:) ma-
 gna audacia eo fecit impe-

tum. Ac primo quidem ob-
 vios omnes fefellit: verum
 ubi in tentorium illud irru-
 pit, in quo responsa dare
 adeuntibus & cœnare soli-
 tus Rex erat, omnes scru-
 tatus angulos, a rege ab-
 erravit; quippe qui extra
 insigne illud tabernaculum
 & prætorium suum solebat
 quiescere. Ceterum ex iis
 qui ibi cubabant duobus vul-
 neratis, *Andrea* etiam me-
 dico obtruncato, sine disci-
 mine in castra sua se rece-
 pit;

Ol. 140. 3. Θερυβηθεὶς ἤδη περὶ τὴν τοῦ Χάρακος ἔκπτωσιν, τῇ μὲν τόλμῃ συντετελεκώς τὴν πρόθεσιν, τῇ δὲ προνοίᾳ διεσφαλμένος, διὰ τὸ μὴ καλῶς ἐζητανέ-
ναι, ποῦ τὴν ἀνάπαυσιν ὁ Πτολεμαῖος εἰώθει
ποιεῖσθαι.

LXXXII.

PVGNA

AD RA-

PHIAM.

Οἱ δὲ βασιλεῖς, πένθ' ἡμέρας ἀντιστρατοπε-
δεύσαντες ἀλλήλοις, ἔγνωσαν ἀμφοτέρω, διὰ μάχης
κρίνειν τὰ πράγματα. Καταρχομένω δὲ τῶν περὶ
τὸν Πτολεμαῖον κινεῖν τὴν δύναμιν ἐκ τοῦ Χάρακος,
εὐθέως οἱ περὶ τὸν Ἀντίοχον ἀντεξῆγον. καὶ τὰς
μὲν Φάλαγγας ἀμφοτέρω, καὶ τοὺς ἐπιλέκτους
τοὺς εἰς τὸν Μακεδονικὸν τρόπον καθωπλισμένους,

κατὰ πρόσωπον ἀλλήλων ἔταξαν. Τὰ δὲ κέρατα, 3
Πτολεμαῖος μὲν, ἐκάτερα τουτοῦ συνίστατο τὸν τρό-
πον. Πολυκράτης μὲν εἶχε μετὰ τῶν ὑφ' αὐτὸν
ἰππέων τὸ λαὸν κέρας. τούτου δὲ καὶ τῆς Φάλαγγ-
4 γος μεταξὺ, Κρηῖτες ἦσαν παρ' αὐτοὺς τοὺς ἰππεῖς.
ἐξῆς

7. τῇ μὲν τόλμῃ. τῇ μέντοι τόλμῃ edd. cum Bav. Aug. & Regiis.
LXXXII. 3. συνίστατο. Vulgo συνίσταντο.

pit; tum demum, cum vallo
erumperet, leviter interpel-
latus. Atque adeo, quod
ad audaciam quidem atti-
net, propositum suum est
exsecutus; imprudentia tan-
tum lapsus, quia parum dili-
genter locum inquisiverat,
ubi quietem capere moris
haberet *Ptolemæus*.

prior *Ptolemæus* suos vallo
eduxisset, extemplo *Antio-
chus* quoque educere e ca-
stris & aciem contra dirige-
re. Phalanges suas ambo
& delectorum aciem arma-
tu Macedonico instructorum
adversis invicem frontibus
collocarunt. Cornua *Ptole-
mæus* utrimque hoc ordina-
verat modo. Lævum cura-
bat *Polycrates* cum iis equi-
tibus qui ducatum ejus se-
quebantur. Inter hos &
phalangem, primi erant Cre-
tenses ad latus ipsum equi-
tum.

82. Postquam per dies
quinque opposita invicem
castra reges habuissent, vi-
sum utrique est, *prælio jam
decernendum*. Quum igitur

ἐξῆς δὲ τούτοις, τὸ βασιλικὸν ἄγλημα. μετὰ δὲ τού-
 τους, οἱ μετὰ Σωκράτους πελτασταί, συνάπτοντες
 τοῖς Λίβυσι τοῖς εἰς τὸν Μακεδονικὸν τρόπον καθω-
 σπισμένοις. Ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ κέρως, Ἐχεκράτης
 ἦν ὁ Θετταλὸς, ἔχων τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἵππεῖς. παρὰ
 δὲ ταῦτον ἐκ τῶν εὐανύμων ἴσταντο Γαλάται καὶ
 ὠρεῖς. ἐξῆς δὲ τούτοις, Φοξίδας εἶχε τοὺς ἀπὸ
 τῆς Ἑλλάδος μισθοφόρους, συνάπτοντας τοῖς τῶν
 Αἰγυπτίων φαλαγγίταις. τῶν δὲ θηρίων, τὰ μὲν τετ-
 ταράκοντα κατὰ τὸ λαὶὸν ἦν, ἐφ' οὗ Πτολεμαῖος
 αὐτὸς ἔμελλε ποιῆσαι τὸν κίνδυνον· τὰ δὲ τριάκον-
 τα καὶ τρία πρὸ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἐτέτακτο, κατ'
 αὐτοὺς τοὺς μισθοφόρους ἵππεῖς. Ἀντίοχος δὲ τοὺς
 μὲν ἐξήκοντα τῶν ἐλεφάντων, ἐφ' ὧν ἦν Φίλιππος
 ὁ σύντροφος αὐτοῦ, πρὸ τοῦ δεξιοῦ κέρατος προέ-
 στησε, καὶ ὁ ποιῆσαι τὸν κίνδυνον αὐτὸς ἔμελλε
 πρὸς τοὺς περὶ τὸν Πτολεμαῖον. τούτων δὲ κατόπιν
 δισχιλίους μὲν ἵππεῖς τοὺς ὑπ' Ἀντίπατρον τατλο-

B b 4 μένους

5. ὑπ' αὐτὸν. ὑφ' αὐτὸν Vat. Flor. 7. κατ' αὐτοὺς τοὺς. κατὰ
 τοὺς μισθ. Aug. 8. καθ' ὃ. καθ' ὃν Vat. Flor. Vib. Aug. Reg. A.

tum. Iuxta hos regium Age-
 ma stabat. Deinde cetrati,
 duce *Socrate*; hi Libyas
 contingebant, qui Macedo-
 num armis erant armati.
 Dextrum cornu tenebat *E-
 checrates* Thessalus, equites
 habens quibus præerat. Ad
 lævam Echecratis stabant
 Galli ac Thraces. Deinde
Phoxidas cum mercenariis
 Græcis, qui Aegyptiacæ
 phalangi adhærebant. Ex
 elephantis quadraginta in

lævo cornu erant locati, ubi
Ptolemæus ipse pugnam erat
 factur: tres & triginta
 dextrum cornu & mercena-
 rios equites protegabant.
Antiochus vero bestias sexa-
 ginta, quibus erat præposi-
 tus *Philippus*, regis collacta-
 neus, ante cornu dextrum,
 ubi dimicaturus ipse erat
 cum Ptolemæo, locat. Ho-
 rum a tergo equites bis mil-
 le, duce *Antipatro*, stare
 iussit: quibus totidem alios
 falcata

Ol. 140.3. μένους ἐπέστησε, δισχιλίου δὲ ἐν ἐπικαμπίῳ παρ-
 Acies
 Antiochi. ἐνέβαλε. παρὰ δὲ τοὺς ἱππεῖς ἐν μετώπῳ τοῦτο
 Κρητὰς ἔστησε. τούτοις δ' ἐξῆς ἔταξε τοὺς ἀπὸ τῆς
 Ἑλλάδος μισθοφόρους· μετὰ δὲ τούτων, καὶ τῶν εἰς
 τὸν Μακεδονικὸν τρόπον καθωπλισμένων τοὺς μετὰ
 Βυτλιάκου τοῦ Μακεδόνα ὄντας πεντακισχιλίους
 παρενέβαλε. Τῆς δ' εὐανύμου τάξεως, ἐπ' αὐτοῖσι
 μὲν τὸ κέρας ἔθηκε δισχιλίους ἱππεῖς, ὧν ἡγήτο
 Θεμισῶν. παρὰ δὲ τούτους Κάρδακας καὶ Λυδοὺς
 ἀκοντιστάς· ἐξῆς δὲ τούτοις, τοὺς ὑπὸ Μενέδημον
 εὐζώνους, ὄντας εἰς τρισχιλίους. μετὰ δὲ τούτους,¹²
 Κισσίους καὶ Μήδους καὶ Καρμανίους· παρὰ δὲ τού-
 τους, Ἀραβας ἅμα τοῖς προσχώροις, συνάπτοντας
 τῇ φάλαγγι. τὰ δὲ κατάλοιπα τῶν Θηρίων τοῖσι
 λαοῦ κέραςτος προεβάλετο, τῶν βασιλικῶν τινα γε-
 γονότα παίδων ἐπιστήσας, Μύισκον τούνομα.

Τούτον

9. ἐπικαμπίῳ. ἐπικάμπῳ Vat. Flor. Aug. Reg. A. 10. μετὰ
 δὲ τούτων. μεταξὺ δὲ τούτων Casaub. inuitis mssis. Ibid.
 καὶ τῶν. καὶ τοὺς Aug. Et deinde καθωπλισμένους idem 11.
 Θεμισῶν. Θεμισῶν Vat. Flor. Aug. Reg. A. Ibid. Μενέδημον.
 Μενέδημον edd. 12. Κισσίους. Κισσαίους h. 1 Aug. Reg. A.
 Κισσίους Vib. 13. Vulgo ex Bav edebatur τὰ δὲ κατάλοιπα
 τῶν Θηρίων τοῦ βασιλικοῦ κέραςτος προεβάλετο τοῦ λαοῦ, τῶν
 βασιλ. Sc. Ibid. τούνομα abest ab omnibus vet. libris excepto
 Bav.

falcata figura dispositos ad-
 junxit. Iuxta equites, ea-
 dem fronte, Cretenses sta-
 tuit: deinde eos, qui mer-
 cede fuerant e Græcia acci-
 ti; hisque intermiscuit quin-
 que illa millia, Macedonico
 more armata, quibus *Bytta-*
cus præerat Macedo. Læ-
 vam quod attinet aciem, in
 ipso quidem cornu equites
 bis mille posuit, quorum
 dux *Themison*. His Cardaces

applicuit & Lydos jaculato-
 res: deinde expeditorum tria
 millia sub *Menedemi* ducatu.
 His adhærebant Cissii, Medi,
 & Carmani: his Arabes, &
 finitimi populi, qui jam pha-
 langem ipsam contingebant.
 Reliquos elephantos cornui
 sinistro præposuit, præfecto
 illis *Myisco*, inter pueros re-
 gios in aula quondam edu-
 cato.

83. Ad

Τούτον δὲ τὸν τρόπον τῶν δυνάμεων ἐκτεταγμέ-
 νων, ἐπιπαρήεσαν οἱ βασιλεῖς ἀμφοτέροι κατὰ πρό-
 σωπον, τὰς αὐτῶν τάξεις παρακαλοῦντες ἅμα τοῖς
 ἀγγεμόσι καὶ φίλοις. μεγίστας δ' ἐν τοῖς φαλαγγί-
 ταις ἐλπίδας ἔχοντες ἀμφοτέροι, πλείστην καὶ
 σπουδὴν καὶ παρακλήσιν ἐποιοῦντο περὶ ταύτας τὰς
 τάξεις. Πτολεμαῖα μὲν Ἀνδρομάχου καὶ Σωσιβίου
 καὶ τῆς ἀδελφῆς Ἀρσινόης, τῷ δὲ Ἀντιόχῳ, Θεο-
 δότου καὶ Νικάρχου συμπαρακαλοῦντων, διὰ τὸ
 παρ' ἑκατέρων ταύτους ἔχειν τὰς τῶν φαλαγγιτῶν
 ἀγγεμονίας. Ἦν δὲ παραπλήσιος ὁ νοῦς τῶν ὑπὸ
 ἑκατέρου παρακαλουμένων. ἴδιον μὲν γὰρ ἔργον ἐπι-
 φανὲς καὶ κατηξιωμένον προφέρεσθαι τοῖς παρακα-
 λουμένοις, οὐδέτερος αὐτῶν εἶχε, διὰ τὸ προσφά-
 τως παρειληφέναι τὰς ἀρχάς. τῆς δὲ τῶν προγόν-
 ων δόξης, καὶ τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων ἀναμι-
 μνήσκοντες, φρόνημα καὶ θάρσος τοῖς φαλαγγίταις

B b 5

ἐπει-

LXXXIII. 1. ἐπιπαρήεσαν. Libri omnes ἐπεὶ παρήεσαν. Correxit
 Casaub. 3. παρ' ἑκατέρω malim cum Reisk.

83. Ad hunc modum in-
 structis utrimque copiis, u-
 terque Rex, amicis ac duci-
 bus comitatus, aciei fron-
 tem obequitans, suos allo-
 qui cœpit. Et quum in suis
 ambo phalangitis spem ma-
 ximam reponerent; ad ho-
 rum cohortes incitandas ad-
 hortandasque plurimum stu-
 dii posuerunt. Ac Ptole-
 mæo quidem *Andromachus*,
 & *Sosibius*, cum *Arfinoë*, re-
 gis sorore; *Antiocho* vero
Theodotus & *Nicarchus* suos
 hortando secundas agebant:

hi enim erant in utroque
 exercitu phalangitarum du-
 ces. Quæ autem irritandi
 militis causâ utraque ex
 parte dicebantur a regibus,
 simili fere erant argumento.
 Neuter namque illorum fa-
 cinus ullum suum insigne ac
 memorabile habebat in me-
 dium proferre: utpote qui
 non multo ante regna illa
 suscepissent. Itaque gloria &
 rebus gestis majorum com-
 memorandis erigere phalan-
 gitarum animos & ad præ-
 lium accendere conabantur.

Ante

Ol. 140.3. ἐπειρῶντο παριστάναί. μάλιστα δὲ τὰς ἐξ αὐτῶν
 Reges εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδας ἐπιδεικνύντες, καὶ κατ' ἰδίαν
 hortan- τοὺς ἡγουμένους καὶ κοινῇ πάντας τοὺς ἀγωνίζεσθαι
 tur suos. μέλλοντας ἡξίου καὶ παρεκάλουν, ἀνδρωδῶς καὶ γεν-
 ναίως χρῆσασθαι τῷ παρόντι κινδύνῳ. Ταῦτα δὲ
 καὶ τούτοις παραπλήσια λέγοντες, τὰ μὲν δι' αὐ-
 τῶν, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρμηνέων, παρίππευον.

LXXXIV. Ἐπεὶ δὲ παριῶν ἦκε μετὰ τῆς ἀδελφῆς Πτολε-
 Com- μαῖος μὲν ἐπὶ τὸ πάσης τῆς σφετέραις παρατάξεως
 missio εὐάνυμον, Ἀντίοχος δὲ μετὰ τῆς βασιλικῆς ἵλης ἐπὶ
 pugna ad τὸ δεξιόν, σημῆναντες τὸ πολεμικόν, συνέβαλον
 Raphiam. πρῶτον τοῖς θηρίοις. ὀλίγα μὲν οὖν τινα τῶν παρὰ
 Elephan- Πτολεμαίου συνήρσε τοῖς ἐναντίοις· ἐφ' ὧν ἐποίουν
 torum pugna. ἀγῶνα καλὸν οἱ πυργομαχοῦντες, ἐκ χειρὸς ταῖς
 σαρίσσαις διαδορατιζόμενοι καὶ τύπτοντες ἀλλήλους·
 ἔτι δὲ καλλιῶ τὰ θηρία, βαιομαχοῦντα καὶ συμ-
 πύπτον.

LXXXIV. 1. Alia verborum serie vulgo editur: Ἐπεὶ δὲ παριῶν ἦκε
 Πτολεμαῖος μὲν μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἐπὶ τὸ πάσης τῆς παρατά-
 ξεως εὐάνυμον τῆς σφετέραις. Ibid. συνέβαλον. προσέβαλον
 edd. ex Bav.

Ante omnia vero maximis
 propositis præmiis, qua pri-
 vatim duces, qua omnes in
 commune qui dimicaturi
 erant, orare, hortari, ut ge-
 nerofo fortique animo præ-
 sentem pugnam capefferent.
 Hæc illi, obequitantes, &
 his similia, partim per se,
 partim per interpretes, di-
 cere.

84. Deinde ut pervenere
 Ptolemæus quidem & foror
 ipsius ad aciei suæ lævum
 cornu, Antiochus vero cum

regia equitum turma in dex-
 trum; classicum incinere
 jussis tubicinibus, prælium
 elephantis commiserunt. Ac
 fuerunt e Ptolemaicis bestię
 nonnullæ quidem, quæ in ad-
 versas irruerunt. Ac tunc
 quidem, qui super his e tur-
 ribus pugnabant, præclarum
 prælium ciere; farissis, quas
 manibus tenebant, e proxi-
 mo rem gerentes, seque in-
 vicem cædentes: pulerius
 tamen adhuc spectaculum
 erant belluæ ipsæ, totis vi-
 ribus inter se decertantes,
 & cum

3πίπτοντα κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς. Ἔστι γὰρ ἡ A.V. 537.
 τῶν ζώων μάχη τοιαύτη τις· συμπλέξαντα καὶ
 παρεμβαλόντα τοὺς ὀδόντας εἰς ἀλλήλους, ὥθῃ τῇ
 βίᾳ, διερειδόμενα περὶ τῆς χώρας, ἕως ἂν κατα-
 κρατῇσαν τῇ δυνάμει θάτερον, παρώσῃ τὴν θατέ-
 4ρου προνομίην. ὅταν δ' ἅπαξ ἐγκλίναν πλάγιον λά-
 βῃ, τιτρώσκει τοῖς ὀδοῦσι, καθάπερ οἱ ταῦροι τοῖς
 κέρασι. τὰ δὲ πλεῖστα τῶν τοῦ Πτολεμαίου θηρίων
 ἀπεδειλία τὴν μάχην· ὅπερ ἔθος ἐστὶ ποιεῖν τοῖς Libyci
 6Διβυκοῖς ἐλέφασιν. τὴν γὰρ ὁσμὴν καὶ Φωνὴν οὐ μέ- elephant-
 νουσιν, ἀλλὰ καὶ, καταπεπληγμένοι τὸ μέγεθος timent
 καὶ τὴν δύναμιν, ὥς γε μοι δοκεῖ, Φεύγουσιν εὐθέως Indicos.
 ἐξ ἀποστήματος τοὺς Ἰνδικοὺς ἐλέφαντας· ὁ καὶ
 7τότε συνέβη γενέσθαι. Τούτων δὲ διαταραχθέντων,
 καὶ πρὸς τὰς αὐτῶν τάξεις συνωθουμένων, τὸ μὲν Lævum
 8αἶγμα τὸ τοῦ Πτολεμαίου πιεζόμενον ὑπὸ τῶν θη- Ptolemæi
 9ρίων, cornu
 vincitur.

3. εἰς ἀλλήλους. ἀλλήλοισιν Bav. in contextu. 7. καὶ πρὸς τὰς αὐ-
 τῶν τάξεις. Sic ex conj. emendavi. καὶ τὰς πρὸ αὐτῶν τάξεις
 edd. cum Bav. Aug. Reg. A. καὶ τὰς πρὸς αὐτῶν τάξεις Vrb.
 Vat.

& cum impetu aliæ in alias
 irruentes. Est enim *elephan-
 torum pugna* hujusmodi.
 Complexi invicem, dentibus
 commissis, quanta maxima
 vi pollent, adversus se invi-
 cem connituntur, de statio-
 ne dimicantes, donec victor
 tandem alter evadat, & al-
 terius proboscidem impulsu
 suo dimoveat. Vbi vero se-
 mel inclinatæ bestię latus
 patet, sic dentibus, ut tau-
 rus cornibus, victor infert
 vulnera. Ceterum bellua-

rum Ptolemæi pleræque cer-
 tamen detrectabant. Quod
 enim Libycis elephantis ac-
 cidere solet; ut neque odo-
 rem neque barritum ferant
 Indicarum, sed, cum magni-
 tudine, tum robore illarum,
 ut equidem arbitror, pertet-
 ritæ, fugiant statim ante
 quam appropinquent; id
 tunc quoque usu venit.
 Consternatis igitur belluis,
 & ad suorum ordines retro
 compulsis; agema Ptolemæi,
 ab his pressum, inclinari cœ-
 pit.

Ol. 140. 3. ρίων, ἐνέκλιε. τοῖς δὲ περὶ τὸν Πολυκράτην, καὶ τοῖς ὑπὸ τοῦτον ἱππεῦσι διατεταγμένοις, οἱ περὶ τὸν Ἀντίοχον ὑπὲρ τὰ θηρία περικερῶντες καὶ προσπίπτοντες, ἐνέβαλον. ἅμα δὲ τούτοις, τῶν ἐλεφάντων ἐντός, οἱ περὶ τὴν Φάλαγγα τῶν Ἑλλήνων μιθοφόροι προσπεσόντες, τοὺς τοῦ Πτολεμαίου πελταστὰς ἐξέωσαν, προσυγκεχυκότων ἤδη καὶ τὰς τούτων τάξεις τῶν θηρίων. Τὸ μὲν οὖν εὐάνυμον τοῦ Πτολεμαίου, τοῦτον τὸν τρόπον πιεζόμενον, ἐνέκλιε πᾶν.

LXXXV.
Dextrum
cornu
vincit.

Ἐχεκράτης δ', ὁ τὸ δεξιὸν ἔχων κέρας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκαρσάδκει τὴν τῶν προειρημένων κεράτων σύμπτωσιν· ἐπεὶ δὲ τὸν μὲν κονιορτὸν εἰς κατὰ τῶν ἰδίων φερόμενον, τὰ δὲ παρ' αὐτοῖς θηρία τὸ παράπαν οὐδὲ προσιέναι τολμῶντα τοῖς ὑπεναντίοις· τῷ μὲν Φοξίδα παρήγλειε, τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἔχοντι μιθοφόρους, συμβαλεῖν τοῖς κατὰ πρόσωπον ἀντιτεταγμένοις. αὐτὸς δ' ἐξαγαγὼν κατὰ κέρας

8. καὶ προσπίπτοντες. καὶ προσπίπτοντες voluit Reisk. 9. προσπεσόντες Vat. Flor. Urb. Reg. A. B. περιπεσόντες Aug. προσπίπτοντες edd. ex Bav.

pit. Antiochus vero, circumducto supra bestias agmine, in Polycratem & equitatum, cui ille præerat, dedit impetum: simulque, præter interius elephantorum latus, Græcorum mercenarii, qui circa phalangem erant constituti, Ptolemæi cetratos impellunt, quorum jam ante ordines bestię turbaverant. Itaque lævum quidem Ptolemæi cornu, hoc pacto pressum, omni ex parte in fugam inclinavit.

85. Echecrates vero, qui dextro curabat, principio quidem illorum de quibus diximus cornuum concursum opperiebatur; postea vero quam pulverem ingentem ferri in suos vidit, bestias autem, quæ a suis partibus stabant, ne accedere quidem ullo modo ad hostem velle; Phoxidæ Græcorum mercenariorum ductori mandat, ut oppositos sibi hostes invadat: ipse vero, equitibus & eis, qui pone

ρας τοὺς ἵππεῖς καὶ τοὺς ὑπὸ τὰ θηρία τεταγμέ- A.V. 537.
 νους, τῆς μὲν ἐφόδου τῶν θηρίων ἐκτὸς ἐγεγόνει·
 τοὺς δὲ τῶν πολεμίων ἵππεῖς, οὓς μὲν ὑπεραίρων,
 οἷς δὲ κατὰ κέρας ἐμβάλλων ταχέως ἐτρέψατο.
 ἀπὸ δὲ παραπλήσιον ὅ τε Φοξίδας καὶ πάντες οἱ
 περὶ αὐτὸν ἐποίησαν· προσπεσόντες γὰρ τοῖς Ἀρα-
 ψι καὶ τοῖς Μήδοις, ἠνάγκασαν ἀποστραφέντας
 σφεύγειν προτροπάδην. Τὸ μὲν οὖν δεξιὸν τῶν περὶ
 τὸν Ἀντίοχον ἐνίκα, τὸ δ' εὐάνυμον ἠτλήατο. Τὸν δὲ Phalan-
 προεξηρμένον τρόπον αἱ Φάλαγγες, ἀμφοτέρων τῶν ^{gum pu-}
 κεράτων αὐταῖς ἐφίλωμένων, ἔμενον ἀκέραιοι κατὰ
 μέσον τὸ πεδῖον, ἀμφηρίστους ἔχουσαι τὰς ὑπὲρ τοῦ
 γμέλλοντος ἐλπίδας. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον Ἀν-
 τίοχος μὲν ἠγωνίζετο τῷ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας προ-
 στερήματι. Πτολεμαῖος δὲ, τὴν ἀποχώρησιν ὑπὸ
 τὴν Φάλαγγα πεπονημένος, τότε προελθὼν εἰς μέ-
 σον, καὶ φανείς ταῖς δυνάμεσι, τοὺς μὲν ὑπεναν-
 τίους κατεπλήξατο, τοῖς δὲ παρ' αὐτοῦ μεγάλην
 ὄρμην

pone elephantos stabant, a latere eductis, & extra periculum ab impulsu bestiarum positis, hostilem equitatum, aliorum terga petens, alios a latere adoriens, in fugam cito avertit. Idem & Phoxidas & omnes qui circa illum erant fecerunt; in Arabes namque & Medos facta impressione, terga dare & fugam effusam capeflere omnes coegerunt. Igitur dextrum quidem Antiochi cornu vincere, at sinistrum vinci. Et quum hoc pacto

phalanges amborum nudatae suis cornibus essent, ipsae interim medio campo integræ manebant, inter spem metumque de futuro pariter fluctuantes. Quæ cum agebantur, Antiochus in dextro cornu cum maxime prosperam pugnam faciebat. Ptolemæus vero, qui ad phalangem se receperat, in mediam progressus aciem, ubi in utriusque exercitus conspectum venit, pavorem hostibus at suis alacritatem ingentem & pugnae ardorem inge-

Ol. 140.3. ὁρμὴν ἐνεργάσατο, καὶ προθυμίαν. διὸ καὶ κατα-
 βαλόντες παραχρῆμα τὰς σαρίσσας οἱ περὶ τὸν
 Fugatur phalanx
 Antiochi. Ἀνδρόμαχον καὶ Σωσίβιον ἐπῆγον. οἱ μὲν οὖν ἐπίλε-
 κτοι τῶν Συριακῶν βραχύν τινα χρόνον ἀντέστησαν,
 οἳ τε μετὰ τοῦ Νικάρχου ταχέως ἐγκλίναντες ὑπε-
 χώρουν. Ὁ δ' Ἀντίοχος, ὥς ἂν ἄπειρος καὶ νέος,¹¹
 ὑπολαμβάνων ἐκ τοῦ καθ' ἑαυτὸν μέρους, καὶ τὰ
 λοιπὰ παραπλησίως αὐτῷ πάντα νικᾶν, ἐπέκειτο
 τοῖς Φεύγουσιν. ὁψὲ δέ ποτε τῶν πρεσβυτέρων τι-¹²
 νὸς ἐπιστήσαντος αὐτὸν, καὶ δείξαντος φερόμενον
 τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῆς Φάλαγος ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν
 παρεμβολὴν, τότε συννοήσας τὸ γιγνόμενον, ἀνα-
 τρέχειν ἐπειρᾶτο μετὰ τῆς βασιλικῆς ἐπὶ τὸν τῆς
 παρατάξεως τόπον σημαίας. καταλαβὼν δὲ τοὺς¹³
 παρ' αὐτοῦ πάντας πεφευγότας, οὕτως ἐποιεῖτο
 τὴν ἀποχώρησιν εἰς τὴν Ῥαφίαν· τὸ μὲν καθ' ἑαυ-
 τὸν

LXXXV. 9. σαρίσσας. *σαρίσσας mss. omnes, & sic alijs passim.* 10. οἳ τε μετὰ. οἱ δὲ μετὰ *Casaub. invit. mss. 12. Vocab. ση-μαίας abest ab Vat. Flor. Urb. Aug. In Reg. A. intra lineas a recentiori manu scriptum. A librario codicis Bav. ex conject. adjectum videtur; quum, paulo ante, τῆς βασιλικῆς ἱλῆς fuisset scribendum.*

ingeneravit. Igitur *Andromachus & Sosibius*, inclinat-
 tis propere praetentisque fa-
 riffis, in hostem ducere. Quo facto, delecti ex Syria-
 cis vix aliquantis per restite-
 runt in acie; & qui cum *Ni-
carcho* erant, protinus incli-
 nati cesserunt. *Antiochus*
 vero, ut rerum imperitus ac
 juvenis, quia ipse ex adver-
 so stantes hostes vicerat, ce-
 teras quoque sui exercitus
 partes vincere omnes ra-

tus, fugientibus incumbere-
 bat. Tandem vero ab ali-
 quo e senioribus, quid age-
 retur, monitus attendere,
 quum ille pulverem ei indi-
 caret, qui a phalange ad ca-
 stra ipsius ferebatur; tum
 demum, re cognita, in eum
 locum, ubi steterat acies,
 accurrere cum praetorianis
 conatus est. Sed ubi omnes
 suos fugae se mandasse vidit,
 etiam ipse *Raphiam* con-
 cessit: persuasus, quod in
 se

τὸν μέρος πεπεισμένος νικᾶν, διὰ δὲ τὴν τῶν ἄλλων A.V. 537.
ἀγένειαν καὶ δειλίαν ἐσφάλλθαι νομίζων τοῖς ὅλοις.

Πτολεμαῖος δὲ, διὰ μὲν τῆς φάλαγγος τὰ ὅλα LXXXVI.
διακρίνας, διὰ δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἱπ-^{Ptole-}
πέων καὶ μισθοφόρων, πολλοὺς ἀποκτείνας κατὰ τὸ ^{maus vi-}
δίωγμα τῶν ὑπεναντίων· τότε μὲν ἀναχωρήσας, ^{ctor ad}
ἐπὶ τῆς ὑπαρχούσης ἡυλίδῃ παρεμβολῆς. τῇ δ' ^{Raphiam.}
ἐπαύριον, τοὺς μὲν ἰδίους νεκροὺς ἀνελόμενος καὶ
θάψας, τοὺς δὲ τῶν ἐναντίων σκυλεύσας, ἀνέξευ-
ζε, καὶ προῆγε πρὸς τὴν Ῥαφίαν. Ὁ δ' Ἀντίοχος
ἐκ τῆς φυγῆς ἐβούλετο μὲν εὐθέως ἔξω στρατοπε-
δεύειν, συναθροίσας τοὺς ἐν τοῖς συστήμασι πεφευ-
γότας· τῶν δὲ πλείστων εἰς τὴν πόλιν πεποιημένων
τὴν ἀποχώρησιν, ἠναγκάσθη καὶ αὐτὸς εἰσελθεῖν.
αὗτος μὲν οὖν ὑπὸ τὴν ἐωθινὴν ἐξαγαγὼν τὸ σωζό-
μενον μέρος τῆς δυνάμεως, διέτεινε πρὸς Γάζαν·
καὶ κατὰ στρατοπεδεύσας, καὶ διαπεμφάμενος
περὶ

LXXXVI. 3. ἐβούλετο. ἐβουλεύετο Flor.

fe fuisset, vincere se; sed propter aliorum degeneres animos & ignaviam universa dimicatione victum se ratus.

86. *Ptolemæus*, prosperum summæ rerum eventum per phalangem consecutus; per equites vero & mercenarios dextri sui cornu multis fugientium hostium occisis; e pugna se recipiens, in castris, unde militem eduxerat, nocte illa mansit. Postridie vero ejus diei, subla-

tis suorum corporibus humanisque, hostium autem spoliatis, movet signa & *Raphiam* ducit. *Antiochus* statim a fuga, iis suorum in unum collectis, qui catervatim conglobati fugerant, extra urbem munire castra voluerat: sed quia plerique illorum intra moenia se receperant, ipse quoque ingredi fuit coactus. Inde vero ante lucem reliquiis exercitus eductis, *Gazam* contendit: ubi positis castris, ad *Ptole-*
mæum

Ol. 140. 3. περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως, ἐκήδευσεν τοὺς τε.
 Numerus θνεῶταίς ὑποσπόνδους. Ἦσαν δ' οἱ τετελευτηκότες
 desideratorum. τῶν παρ' Ἀντίοχου, πεζοὶ μὲν οὐ πολὺ λείποντες
 μυρίων, ἵππεῖς δὲ πλείους τριακοσίων. ζωγρεῖα δ'
 ἐάλωσαν ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους. ἐλέφαντες δὲ
 τρεῖς μὲν παραχρῆμα, δύο δ' ἐκ τῶν τραυμάτων
 ἀπέθανον. Τῶν δὲ παρὰ Πτολεμαίου, πεζοὶ μὲν
 εἰς χιλίους καὶ πεντακοσίους ἐτελεύτησαν, ἵππεῖς
 δὲ εἰς ἑπτακοσίους· τῶν δὲ ἐλεφάντων ἑκατάδεκα
 μὲν ἀπέθανον, ἤρέθησαν δ' αὐτῶν οἱ πλείους. Ἡ
 μὲν οὖν πρὸς Ῥαφίαν μάχη γενομένη τοῖς βασιλεῦ-
 σι περὶ Κοίλης Συρίας, τοῦτον ἀπετελέσθη τὸν τρό-
 πον. Μετὰ δὲ τὴν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν, Ἀντίοχος
 μὲν ἐποιεῖτο τὴν ἀποχώρησιν εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ
 Caelsey- τῆς δυνάμεως· Πτολεμαῖος δὲ τὴν τε Ῥαφίαν καὶ
 ria civi- τὰς ἄλλας πόλεις ἐξ ἐφόδου παρελάμβανε· πάν-
 rates cer- των τῶν πολιτευμάτων ἀμιλλωμένων ὑπὲρ τοῦ θβάσαι
 ratimPto- τοὺς πέλας περὶ τὴν ἀποκατάστασιν καὶ μετάθεσιν
 lemæo fe
 tradunt.

5. ζωγρεῖα. ζωγρεῖα Urb. Reg. B. insitis.

7. Ἡ μὲν οὖν. Abest οὖν a vet.

mæum de tollendis cadave-
 ribus mittit; impetrataque
 ab eo venia, mortuis iusta
 facit. Ceciderant autem ex
 Antiochi copiis non multo
 pauciores decem millibus
 peditum; equites amplius
 trecenti. Capti sunt vivi
 supra quatuor millia. Ele-
 phanti in conflictu peri-
 tres, e vulneribus postea duo.
 De Ptolemæi exercitu occisi
 sunt pedites ad mille quin-
 genti; equites fere septin-
 genti. Ex elephantis fede-

cim sunt trucidati; reliquo-
 rum pars major capta. Hic
 fuit ejus pugna exitus, quam
 de Cœlæ Syriæ imperio ad
 Raphiam reges pugnarunt.
 Sepultis suorum cadaveri-
 bus, Antiochus cum reliquis
 copiis domum est reversus.
 Ptolemæus & Raphiam &
 reliquas urbes e vestigio a
 civibus sibi traditas recepit:
 quum omnes civitates, in
 dominatu ipsius instaurando
 & ad illum deficiendo, de
 celeritate inter se certarent.
 Et

9 τὴν πρὸς αὐτόν. Ἴσως μὲν οὖν εἰώθασι πάντες πε- A.V. 537.
 ρὶ τοὺς τοιούτους καιροὺς ἀρμόζεσθαι πῶς αἰεὶ πρὸς
 τὸ παρόν· μάλιστα δὲ τὸ κατ' ἐκείνους τοὺς τό-
 πους γένος τῶν ἀνθρώπων εὐφυὲς καὶ πρόχειρον
 10 πρὸς τὰς ἐκ τοῦ καιροῦ χάριτας. Τότε δὲ καὶ τῆς
 εὐνοίας προκαθηγουμένης πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀλε-
 ξανδρείας βασιλεῖς, εἰκότως τοῦτο συνέβαινε γίγνε-
 σθαι. τῇ γὰρ οἰκίᾳ ταύτῃ μᾶλλον αἰεὶ πῶς οἱ κατὰ
 11 Κοίλῃν Συρίαν ὄχλοι προσκυνοῦσι. διόπερ οὐκ ἀπέ-
 λιπον ὑπερβολὴν ἀρεσκείας, στεφάνοις καὶ θυσίαις
 καὶ βωμοῖς καὶ παντὶ τοιούτῳ τρόπῳ τιμῶντες τὸν
 Πτολεμαῖον.

Ἀντίοχος δὲ, παραγενόμενος εἰς τὴν ἐπώνυμον LXXXVII.
 αὐτοῦ πόλιν, εὐθέως ἐξέπεμψε τοὺς περὶ τὸν Ἀν- Antio-
 τίπατρον τὸν ἀδελφιδεὺν, καὶ Θεόδοτον τὸν Ἡμί- chus pa-
 λιον, πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, ὑπὲρ εἰρή- cem petit.
 νης

10. προσκυνοῦσι. Imo προσκλίνουσι. προσκυνοῦσι est in Reg. A.
 Sic a pr. manu fuerat in Aug. 11. οὐκ ἀπέλιπον. οὐ κατέλι-
 πον Aug. Reg. A. Ibid. παντὶ τοιούτῳ. πάντα τῷ τοιούτῳ Flor.
 Vat. παντοίῳ τοιούτῳ Aug. Reg. A.

Et est fane quidem mos hic
 cunctis mortalibus in ejus-
 modi temporibus, ut præ-
 senti fortunæ semper se ac-
 commodent: eximie tamen
 ejus regionis populi præ ce-
 teris accommodato ingenio
 sunt promptoque ad id genus
 obsequia, si qua forte occa-
 sio ea postulaverit. Tunc
 vero, quum jam ante quo-
 que animos hominum bene-
 volentia erga Aegypti reges
 occupasset, non mirum est
 id accidisse. Fit enim ne-

scio quomodo, ut Cœlæ Sy-
 riæ populi ad venerationem
 hujus regiæ familiæ magis
 inclinent. Itaque ad deme-
 rendam ejus gratiam, nul-
 lum blandimenti genus præ-
 termittentes, coronis, sacri-
 ficiis, altaribus, ceteroque
 ejus generis cultu, *Ptole-
 mæum* honorarunt.

87. *Antiochus* simulac co-
 gnominem sibi urbem est in-
 gressus, *Antipatrum* fratris
 filium, & *Theodotum Hemio-
 lium* legatos de pace ad

Polybii Histor. T. II.

C c

Ptole-

Ol. 140.3. νῆς καὶ διαλύσεως, ἀγωνιῶν τὴν τῶν ὑπεναντίων
ἔφοδον. ἡπίσται μὲν γὰρ τοῖς ὅχλοις, διὰ τὸ γεγο-
νὸς ἐλάττωμα περὶ αὐτόν· ἐφοβεῖτο δὲ τὸν Ἀχαιοὺν,
μὴ συνεπίθῃται τοῖς καιροῖς. Πτολεμαῖος δὲ, τού-
των οὐδὲν συλλογίζομενος, ἀλλ' ἀσμενίζων ἐπὶ τῷ
γεγονότι προτερήματι διὰ τὸ παραδόξον, καὶ συλλή-
βδην ἐπὶ τῷ Κόιλῃν Συρίαν κεκτήσθαι παραδόξως,
οὐκ ἀλλότριος ἦν τῆς ἡσυχίας, ἀλλ' ὑπὲρ τὸ δέον οἰ-
κεῖος, ἐλκόμενος ὑπὸ τῆς συνήθους ἐν τῷ βίῳ ῥαθυ-
μίας καὶ καχεξίας. πλὴν, παραγενομένων τῶν περὶ
τὸν Ἀντίπατρον, βραχέα προσαναταθεὶς καὶ κα-
ταμεμφάμενος ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις τὸν Ἀντίοχον,

συνεχώρησε σπονδαῖς ἐνιαυσίους. καὶ ἅμα τούτοις μὲν
ἐπικυρώσαντα τὰς διαλύσεις ἐξαπέστειλε Σωσίβιον.
Αὐτὸς

Pacem
cum An-
tiocho
cōmpo-
nit.

LXXXVII. 3. κεκτήσθαι. ἐκτῆσθαι Vat. Flor. Ibid. οἰκεῖος correxit
Cassaub. Mss̄ti omnes οἰκεῖος, & jungunt hanc vocem cum seq. Ibid.
ὑπὸ τῆς συνήθ. ὑπὲρ τῆς Vat. Flor. 4. προσαναταθεὶς correxit
Cassaub. Mendoſe libri omnes προσαναταθεὶς. 5. καὶ ἅμα τούτοις.
Veteres libri omnes καὶ τούτοις. Praepos. ἅμα ex conject. inferni.
ταύτας μὲν edidit Cassaub. ex Reg. B. in quo tamen est καὶ ταύτας
μὲν. Ibid. ἐπικυρώσαντα correxi ex Flor. Vulgo ἐπικυρώσαντα.
Mox pro ἐξαπέστειλε forsan συνεξῆπ. fuerat scribendum.

Ptolemæum mittit; metu an-
xius, ne ab hostibus bello
peteretur. Nam & copiis
suis diffidebat, propter acce-
ptam cladem; & ab Achæo,
ne hac occasione adversus
se uteretur, sibi metuebat.
Quorum omnium nihil re-
putans animo *Ptolemæus*,
victoria tam inopinata con-
tentus, & omnino Cœlæ
Syriæ imperium recuperasse
præter spem satis habens,
adeo non erat alienus a quie-

te, ut plus etiam, quam par
esset, ejus desiderio tange-
retur: impellente ignavia &
ceteris animi morbis, qui
per universam vitam fuerunt
illi familiares. Itaque, ubi
Antipater cum reliquis lega-
tis ad eum venit, minaciter
paullulum eos allocutus, &
de Antiochi questus injuriis,
inducias in annum eis con-
cessit. Simulque cum illis
Sosibium; firmando fœderi,
ad *Antiochum* dimisit. Ipse
vero,

αὐτὸς δὲ, διατρέψας ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἐν τοῖς κατὰ A.V. 537.

Συρίαν καὶ Φοινίκην τόποις, καὶ καταστησάμενος
 τὰς πόλεις· μετὰ ταῦτα, καταλιπὼν τὸν Ἀνδρό-
 μαχον τὸν Ἀσπένδιον στρατηγὸν ἐπὶ πάντων τῶν
 προειρημένων τόπων, ἀνέξευξε μετὰ τῆς ἀδελφῆς
 καὶ τῶν φίλων ἐπ' Ἀλεξανδρείας· παράδοξον τοῖς
 ἐν τῇ βασιλείᾳ πρὸς τὴν τοῦ λοιποῦ βίου προαίρε-
 σιν τέλος ἐπιτεθεικὼς τῷ πολέμῳ. Ἀντίοχος δὲ,
 τὰ περὶ τὰς σπονδὰς ἀσφαλισάμενος πρὸς τὸν Σω-
 σίβιον, ἐγγίγνετο κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν περὶ
 τὴν ἐπὶ τὸν Ἀχαιοὺν παρασκευήν. Τὰ μὲν οὖν κα-
 τὰ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Ῥόδιοι δὲ, κατὰ τοὺς προειρημένους καιροὺς, LXXXVIII.
 ἐπειλημμένοι τῆς ἀφορμῆς τῆς κατὰ τὸν σεισμόν RHODIO-
 τὸν γερόμενον παρ' αὐτοῖς βραχεὶ χρόνῳ πρότερον, RVM fe-
 ἐν ᾧ συνέβη τὸν τε Κολοσσὸν τὸν μέγαν πεσεῖν καὶ lix cala-
 τὰ πλεῖστα τῶν τειχῶν καὶ τῶν νεωρίων· οὕτως mitas.
 ἐχείριζον νουνεχῶς καὶ πραγματικῶς τὸ γεγονός,
 ὥς μὴ βλάβης, διορθώσεως δὲ μᾶλλον, αὐτοῖς αἴτιον

C c 2

γενέσθαι

vero, tres in Syria ac Phoe-
 nicia menses moratus, com-
 posito civitatum statu, prae-
 torem deinde omnibus prae-
 dictis locis relinquens *An-
 dromachum* Aspendium, cum
 forore & amicis Alexan-
 driam repetiit; imposito eo
 fine huic bello, quem subdi-
 ti, reliquæ ejus vitæ atque
 institutorum gnari, fatis mi-
 rari non poterant. *Antio-
 chus*, firmato cum *Sosibio*
 foedere, ad bellum contra
 Achæum, sicut antea propo-

fuerat, se comparabat. Et
 ASIAE quidem RES in
 hoc statu erant.

88. Per ea tempora, quæ
 hætenus persecuti sumus,
 RHODII, occasione terræ
 motus usi, quo paullo ante
 fuerant conquassati; quo &
 magnus *Colossus* corruerat,
 & murorum ac navalium
 magna pars fuerat dejecta;
 in ea calamitate tam pru-
 denter ac sollerter se gesse-
 runt, ut emolumento potius,
 quam damno, is casus illis
 cederet.

γενέσθαι τὸ σύμπτωμα. Τοσοῦτον ἄγνοια καὶ ῥα-
θυμία διαφέρει παρ' ἀνθρώποις ἐπιμελείας καὶ
φρονήσεως, περί τε τοὺς κατ' ἰδίαν βίους καὶ τὰς
κοινὰς πολιτείας· ὥστε τοῖς μὲν καὶ τὰς ἐπιτυ-
χίας βλάβην ἐπιφέρειν, τοῖς δὲ καὶ τὰς περιπε-
τείας ἐπανορθώσεως γίγνεσθαι παραίτιας. Οἱ γοῦν
Ῥόδιοι τότε, παρὰ τὸν χειρισμὸν, τὸ μὲν σύμπτω-
μα ποιοῦντες μέγα καὶ δεινὸν, αὐτοὶ δὲ σεμνῶς καὶ
προστατικῶς κατὰ τὰς πρεσβείας χρώμενοι ταῖς
ἐντεύξεσι καὶ ταῖς κατὰ μέρος ὁμιλίαις, εἰς τοῦτ'
ἤγαγον τὰς πόλεις, καὶ μάλιστα τοὺς βασιλεῖς,
ὥστε μὴ μόνον λαμβάνειν δωρεὰς ὑπερβαλλούσας,
ἀλλὰ καὶ χάριν προσοφείλειν αὐτοῖς τοὺς δίδοντας.

Hieronis
& Gelo-
nis dona,
Rhodiis
collata.

Ἰέρων γὰρ καὶ Γέλων, οὐ μόνον ἔδωκαν ἐβδομήκοντας
καὶ πέντε ἀργυρίου τάλαντα, πρὸς τὴν εἰς τὸ
ἔλαιον τοῖς ἐν τῷ γυμνασίῳ χρησίαν, τὰ μὲν πα-
ραχρη-

LXXXVIII. 5. Post ἐβδομήκοντα intercidisse nonnihil, suspicari li-
cet cum Reiskio; scil. hac fere verba τάλαντα πρὸς ἀνοικοδομήν
τῶν τειχῶν καὶ τῶν νεωρίων, καὶ πέντε ἀργ. τάλ. sc. id est,
septuaginta talenta ad restituendos muros & navalia, & quin-
que talenta ad præbendum oleum &c.

cederet. Adeo enim cum
in privata tum in publica re
multum inter homines diffe-
runt imprudentia ignaviaque
ab diligentia & prudentia;
ut, qui illas sequitur, ei etiam
res bene gesta male vertat;
has qui adhibet, etiam gra-
vissimi casus utilitatem ipsi
concilient. Rhodii igitur,
ea tempestate, hoc modo
res suas administrantes, dum
cladem acceptam mirifice
exaggerant; dumque in le-
gationibus, quas propterea

obibant, cum in publicis
congressibus, tum in priva-
tis colloquiis, gravitate qua-
dam & dignitate uterentur;
eo adduxerunt civitates, &
reges maxime, ut non so-
lum dona ingentia ab iis
acciperent, verum ut illi
etiam ipsi, qui ea dabant,
gratiam accipientibus habe-
rent. Nam Hiero quidem
& Gelo non solum argenti
talenta septuaginta [* *]
quinque ad præbendum iis
oleum, qui in gymnasio
exer-

ραχεῖμα, τὰ δὲ ἐν χρόνῳ βραχεῖ παντελῶς· ἀλλὰ καὶ λέβητας ἀργυροῦς, καὶ βάσεις τούτων, καὶ τινας ὑδρίας ἀνέθεσαν. πρὸς δὲ τούτοις, εἰς τὰς θυσίας δέκα τάλαντα, καὶ εἰς τὴν ἐπαύξεισιν τῶν πολιτῶν ἄλλα δέκα· χάριν τοῦ τὴν πᾶσαν εἰς ἑκατὸν τάλαντα γενέσθαι δωρεάν. καὶ μὴν ἀτέλειαν τοῖς πρὸς αὐτοὺς πλοῖζομένοις ἔδωκαν, καὶ πεντήκοντα ἑκαταπέλτας τριπήχεις. καὶ τελευτᾶιον, τοσαῦτα δόντες, ὡς προσοφείλοντες χάριν, ἔστησαν ἀνδριάντας ἐν τῷ τῶν Ῥοδίων Δείγματι, στεφανούμενον τὸν Δῆμον τῶν Ῥοδίων ὑπὸ τοῦ Δήμου τῶν Συρακουσίων.

Ἐπηγείλατο δὲ καὶ Πτολεμαῖος αὐτοῖς ἀργυρίου τάλαντα τριακόσια, καὶ σίτου μυριάδας ἄρτα-
βῶν ἑκατόν· ξύλα δὲ ναυπηγήσιμα ἕξ πεντήρων, καὶ

C c 3

καὶ

6. καὶ εἰς τὴν. *Præpositionem adjecit Casaubonus, cum abesset h. l. a msstis. Ibid. ἐπαύξεισιν. ἐπαύξεισιν suspicatus est Ernesti.* 8. τῶν Συρακουσίων. τοῦ Συρακουσίων *Vat. Flor.*

LXXXIX. 1. ἕξ πεντήρων *cum Perotto dedi. Veteres nostri libri omnes καὶ πεντήρων, quod Casaub. cum Reg. B. in δέκα πεντήρων mutavit.*

exercerentur, largiti sunt; eamque summam partim in præsentī pecunia, partim minimo spatio interjecto, numerarunt: sed etiam lebetes argenteos suis cum basibus, & hydrias aliquot in ipsorum urbe dedicarunt. Ad hæc ad sacra faciēda decem talenta iis dederunt: ad augēdos cives, alia decem; ut efficeret datæ pecuniæ summa in unum collecta, talenta centum. Præterea navigantibus Syracusas immunitatem a vectigalibus con-

cesserunt. Catapultas etiam trium cubitorum eis dederunt quinquaginta. Ac postremo, quum tam multa essent largiti, quasi beneficium ab illis accepissent, statuas in *Digmate Rhodiorum* geminas posuerunt; populum videlicet Rhodiorum a populo Syracusano coronatum.

89. Promisit & Ptolemæus iisdem argenti trecenta talenta: frumenti artabarium decies centena millia materiam ad fabricandas sex quinque-

καὶ δέκα τριήρων· πευκίνων τετραγώνων πήχαις ἐμ-
μέτρους τετρακισμυρίους· καὶ χαλκοῦ νομίσματος²
τάλαντα χίλια· στυππίου τρισχίλια· ὀθονίων
ιστούς τρισχιλίους· εἰς τὴν τοῦ Κολοσσοῦ κατα-³
σκευὴν, τάλαντα τρισχίλια, οἰκοδόμους ἑκατὸν,
ὑπουργοὺς τριακοσίους καὶ πεντήκοντα, καὶ τούτοις
καθ' ἑκάστον ἔτος εἰς ὀψώνιον τάλαντα δεκατέτ-
ταρα. πρὸς δὲ τούτοις, εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς⁴
θυσίας, ἀρτάβας σίτου μυρίας δισχιλίας· καὶ μὴν
εἰς σιτομετρίαν δέκα τριήρων, ἀρτάβας δισμυρίας.
Καὶ τούτων ἔδωκε τὰ μὲν πλεῖστα παραχρημα,⁵
τοῦ δ' ἀργυρίου παντὸς τὸ τρίτον μέρος. Παρα-⁶
Antigoni
dona,
Rhodiis
collata.
πλησίως Ἀντίγονος, ξύλα ἀπὸ ἑκκαίδεκαπλήχους
ἕως ὀκταπλήχους, εἰς σφηκίσκων λόγον, μύρια·
στρωτῆρας ἑπταπλήχαις πεντακισχιλίους, σιδήρου
τάλαντα τρισχίλια, πίτλης τάλαντα χίλια, ἄλλης
ὥμης

2. στυππίου. στυππίου Vat. Flor. Aug. a pr. manu & Reg. A. 3.
τάλαντα τρισχίλια. χαλκοῦ τάλαντα τρισχ. malim. 4. μυ-
ρίας δισχιλίας. μυριάδας δισχιλίας Bav. Aug. Reg. A. quod proba-
vit Reisk. 6. μύρια. μυρία edidit Casaubonns. μυρίας mendo-
sant msssi.

quinqueremes, triremes de-
cem: trabium pinearum ju-
stæ mensuræ ulnas quadra-
ginta millia: æneæ pecuniæ
mille talenta: stuppæ tria
millia: linteorum telas ter
mille. Ad *Colossium* reficien-
dum, tria millia talentum;
architectos centum; operas
ministrantes, trecentos quin-
quaginta; & ad horum sti-
pendium, talenta quatuor-
decim per annos singulos.
Ad hæc, in sumtus ludorum
& sacrorum, frumenti ar-

tabarum millia duodecim:
item ad annonam decem tri-
remium, vicies mille arta-
bas. Quorum omnium ple-
raque statim dedit: pecuniæ
vero totius partem tertiam.
Similiter *Antigonus*, trabes
cubitorum fenorum deno-
rum & deinceps, ad octo-
nos usque cubitos, quæ pa-
lorum vel sublicarum usum
præstarent, decies mille:
asserēs septenorum cubito-
rum, quinquies mille: ferri,
tria millia talenta: picis,
mille

ᾧμῃς μετρηταῖς χιλίους· ἀργυρίου, πρὸς τούτοις, τεκατὸν ἐπηγείλατο τάλαντα. Χρυσῆς δ', ἡ γυνή, δέκα μὲν σίτου μυριάδας, τρισχίλια δὲ μολίβδου ἐτάλαντα. Σέλευκος δ', ὁ πατὴρ Ἀντιόχου, χωρὶς ^{Seleuci dona.} μὲν, ἀτέλειαν τοῖς εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν πλοῖ-
ζομένοις, χωρὶς δὲ, πεντήρεις μὲν δέκα κατηρητισμέ-
9νας, σίτου δ' εἴκοσι μυριάδας. καὶ μὴν ξύλων, καὶ
ξητίνης, καὶ τριχὸς, μυριάδας πηχῶν, καὶ ταλάν-
των χιλιάδας.

Παραπλήσια δὲ τούτοις Προυσίας καὶ Μιθρι- ^{XC. Aliorum principum ac civitatum dona.}
δάτης· ἔτι δ' οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ὄντες δυνάσται
τότε, λέγω δὲ Λυσανίαν, Ὀλύμπιον, Λιμναῖον.
2τάς γε μὴν πόλεις τὰς συνεπιλαμβανομένας αὐτοῖς
κατὰ δύναμιν, οὐδ' ἂν ἐξαριθμήσαιτο βραδίως οὐδεὶς.
3ᾧδ', ὅταν μὲν τις εἰς τὸν χρόνον ἐμβλέψῃ καὶ τὴν
ἀρχὴν, ἀφ' οὗ συμβαίνει τὴν πόλιν αὐτῶν συναρ-
θαί, καὶ λίαν θαυμάζειν, ὡς βραχὺ χρόνῳ μεγά-

C c 4

λην

9. μυριάδας. Aut μυριάδα utique legendum, aut ad μυριάδας minor aliquis excidit numerus: nisi post ξύλων aliud intercidit nomen substantivum.

mille talenta: crudæ picis, metretas mille: argenti insuper pollicitus est talenta centum. *Chryseis*, uxor ejus, mensuras frumenti centies mille: plumbi tria millia pondo. *Seleucus*, pater Antiochi, præter immunitatem Rhodiis omnibus concessam, qui in dicionem ipsius navibus appellerent; præter quinqueremes instructas decem, & mensurarum frumenti ducenta millia; hoc amplius, materiæ, resinæ,

& crinis, deha millia cubitorum, & talenta millena.

90. Similia his *Prusias* & *Mithridates*, & qui tempestate illa per Asiam rerum potiebantur dynastæ; *Lysaniam* dico, *Olympichum*, *Limnaeum*. Civitatum vero, quæ Rhodiorum casum pro suis quæque viribus sublevaverunt, vix numerum facile aliquis ineat. Ut si tempus spectes, a quo coepit urbs illorum instaurari, ingens fubeat admiratio, qui tam brevi

Admo-
nitio ad
Græcos,
largitio-
nes re-
gum se-
stantes.

λην ἐπίδοσιν εἴληφε, περί τε τοὺς κατ' ἰδίαν βίους
καὶ τὰ κοινὰ τῆς πόλεως· ὅταν δ' εἰς τὴν εὐκαιρίαν
τοῦ τόπου καὶ τὴν ἔξωθεν ἐπιφορὰν καὶ συμπλή-
ρωσιν τῆς εὐδαιμονίας, μηκέτι θαυμάζειν, μικροῦ
δ' ἐλλείπειν δοκεῖν τοῦ κατὰ φύσιν. Ταῦτα μὲν οὖν
εἰρήδω μοι, χάριν πρῶτον μὲν τῆς Ῥοδίων περὶ τὰ
κοινὰ προστασίας· ἐπαίνου γὰρ εἰσιν ἄξιοι, καὶ ζή-
λου· δεύτερον δὲ, τῆς τῶν νῦν βασιλέων μικροδοσίας,
καὶ τῆς τῶν ἐθνῶν καὶ πόλεων μικροληψίας· ἵνα
μήθ' οἱ βασιλεῖς, τέτταρα καὶ πέντε προϊέμενοι
τάλαντα δοκῶσί τι ποιεῖν μέγα, καὶ ζητῶσι τὴν
αὐτὴν ὑπάρχειν αὐτοῖς εὐνοίαν καὶ τιμὴν παρὰ τῶν
Ἑλλήνων, ἣν οἱ πρὸ τοῦ βασιλεῖς εἶχον· αἱ τε πό-
λεις, λαμβάνουσαι πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ μέγεθος τῶν
πρότερον ὠρεῶν, μὴ λανθάνωσιν ἐπὶ μικροῖς καὶ
τοῖς τυχοῦσι νῦν τὰς μεγίστας καὶ καλλίστας
προϊέ-

brevi spatio sive privatæ sive
publicæ illorum opes eo cre-
verint: sin autem loci op-
portunitatem cogites, & re-
rum copiam ab exteris col-
latarum, ne quid ei deesset
quo minus beata foret civi-
tas, definas mirari: ac pro-
pemodum censeas, minus,
quam par erat, res ipsorum
florere. Atque hæc dicta
nobis sunt, cum ut *Rhodio-
rum* in publicis institutis
magnificentiam declaremus:
digni enim sunt, quos lau-
dent atque æmulentur o-
mnes: tum etiam ut reges

intelligent, quam sint hodie
tenues ipsorum largitiones;
& populi ac civitates, quam
exigua sint, quæ ab illis ac-
cipiunt. Quo neque reges,
ubi quatuor aut quinque ta-
lenta profuderint, magnum
aliquid se præstitisse putent;
paremque sibi benevolen-
tiam atque honorem a Græ-
cis haberi postulent, atque
antiquis regibus haberi foli-
tus est: & civitates, vete-
rum largitionum magnitudi-
nem ob oculos sibi ponen-
tes, pro parvis & vilibus
beneficiis maximos honores
per

προϊέμενα τιμὰς· ἀλλὰ πειρῶνται τὸ κατ' ἀξίαν
ἐκάστοις τηρεῖν, ὅσῳ πλεῖστον διαφέρουσιν Ἕλληνες
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Ἄρτι δὲ τῆς Θερυνῆς ὥρας ἐνισταμένης, καὶ ^{XCI.}
στρατηγούντος Ἀγήτα μὲν τῶν Αἰτωλῶν, Ἀράτου ^{Bellum}
δὲ παρειληφότος τὴν τῶν Ἀχαιῶν στρατηγίαν. ^{Sociale.}
(ἀπὸ γὰρ τούτων ἐποισάμεθα τοῦ Συμμαχικοῦ
πολέμου τὴν ἐκτροπὴν·) Λυκούργος μὲν ὁ Σπαρτιά- ^{Lycurgus}
της ἐπανῆκε πάλιν ἐξ Αἰτωλίας. οἱ γὰρ Ἐφοροί, ^{Spartam}
ψευδῇ τὴν διαβολὴν εὐρόντες, δι' ἣν ἔφυγε, μετε- ^{ab exilio}
πέμποντο καὶ μετεκάλουν αὐτῷ τὸν Λυκούργον. ^{revoca-}
3 Οὗτος μὲν οὖν ἐτάττετο πρὸς Πυρρίαν τὸν Αἰτωλόν,
ὃς ἐτύγχανε τότε παρὰ τοῖς Ἠλείοις στρατηγός
4 αὖν, περὶ τῆς εἰς τὴν Μεσσηνίαν εἰσβολῆς. Ἄρατος ^{Aratus,}
δὲ παρειλήφει τό τε ξενικὸν τὸ τῶν Ἀχαιῶν κατε- ^{præt.}
φθαρμένον, τὰς τε πόλεις ὀλιγώρως διακειμένας ^{Achæo-}
πρὸς τὰς εἰς τοῦτο τὸ μέρος εἰσφοράς· διὰ τὸ τὸν ^{rum, mi-}
στρατάρην. ^{litiam in-}
στρατάρην.

C c 5 πρὸ

XC. 7. προϊέμενα. Vulgo προϊέναι. 8. ὅσῳ πλεῖστον ex conject.
posui. Vulgo omnes ὡς πλεῖστον, ante quæ verba excidisse verbum
μεμνημένοι suspicatus est Reisk.

per imprudentiam ne repen-
dant; sed memores, longe
præstare ceteris mortalibus
Græcos, pro meritis suis
unumquemque honorare stu-
deant.

91. Ineunte jam æstate,
prætorē Aetolorum *Ageta*,
quum *Aratus senior* Achæo-
rum præturam inisset; (in
eo enim eramus, cum a so-
ciali bello deflexit
oratio:) *Lycurgus* Sparta-
nus ex Aetolia patriam re-

petiit. Ephori enim, com-
perto falsam esse criminatio-
nem, cujus causâ exilio fue-
rat affectus, miserant qui il-
lum accirent ac revocarent.
Hic igitur cum *Pyrrhia* Ae-
tolo, qui apud Eleos præ-
tor tunc erat, de faciendâ
in fines Messeniorum im-
pressionē, tractabat. *Ara-*
tus vero & peregrinum mi-
litem licentia corruptum ac-
ceperat, & urbes invenerat
conferendæ in eam rem pe-
cuniæ parum studiosas; quo-
niam

Ol. 140.3. πρὸ αὐτοῦ στρατηγὸν Ἐπήρατον, ὡς ἐπάνω προῆ-
 Aratus, πον, κακῶς καὶ ῥαθύμως κεχεῖσθαι τοῖς κοινοῖς
 præ. A- πρᾶγμασιν. Οὐ μὴν, ἀλλὰ παρακαλέσας τοὺς
 chæor., Ἀχαιοὺς, καὶ λαβὼν δόγμα περὶ τούτων, ἐνεργὸς
 instaurat. ἐγένετο περὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευήν. ἦν δὲ
 τὰ δόξαντα τοῖς Ἀχαιοῖς ταῦτα· Πεζοὺς μὲν τρεῖς
 Φειν μυριοφύρους ὀκτακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ πεντα-
 κοσίους· τῶν δ' Ἀχαιῶν ἐπιλέκτους, πεζοὺς μὲν
 τρισχιλίους, ἵππεῖς δὲ τριακοσίους. εἶναι δὲ τούτων
 Μεγαλοπολίτας μὲν χαλκασπίδας, πεζοὺς μὲν
 πεντακοσίους, ἵππεῖς δὲ πεντήκοντα· καὶ τοὺς ἴσους
 Ἀργείων. ἔδοξε δὲ καὶ ναῦς πλεῖν, τρεῖς μὲν περὶ
 τὴν Ἀκτὴν καὶ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, τρεῖς δὲ κα-
 τὰ Πάτρας καὶ Δύμην καὶ τὴν ταύτη θάλατταν.

XCH.
 Lycurgus
 Messeniam in-
 vadit.

Ἄρατος μὲν οὖν ταῦτ' ἐπραττε, καὶ ταύτας
 ἐξήρτηε τὰς παρασκευάς. ὁ δὲ Λυκούργος καὶ Πυρ-
 ρίας,

XCI. 6. πεντακοσίους ex Perotto adscivit primus Editor. πεντήκοντα
 dant veteres grati libri nostri omnes.

niam qui ante eum prætu-
 ram gesserat Eperatus, de
 quo supra dictum, rempu-
 blicam male atque igna-
 ve gesserat. Verum tamen,
 ubi Achæos fuisset cohortat-
 us, & super ea re decretum
 ab iis abstulisset, in curam
 apparandi belli strenue cœ-
 pit incumbere. Erant au-
 tem Achæis decreta hæc:
*Peditum mercede conducto-
 rum octo millia esse alenda;
 equites quingentos: ex A-
 chaica pube delectum esse ha-
 bendum, peditum ter mille,
 equitum trecentorum. Ad*

quem numerum conficien-
 dum Megalopolitanos chal-
 caspidas, (hi a clypeo æneo
 quem gestabant sic dicti,) *pedites* quidem quingentos,
equites vero quinquaginta,
 conscribere jubebant: Ar-
 givos totidem. Decretum
 etiam est, ut naves in mare
 mitterentur: tres, quæ circa
 Actam & Argolicum sinum
 versarentur; tres aliæ, circa
 Patras, Dymen, & ejus tra-
 ctus mare.

92. Dum in his erat Ara-
 tus, & hæc ad bellum præ-
 fidia comparabat; *Lycurgus*
 & *Pyr-*

ρίας, διαπεμφάμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἵνα ταῖς αὐ-^{Α. V. 537.}
 ταῖς ἡμέραις ποιήσωνται τὴν ἔξοδον, προῆγον εἰς τὴν
 3 Μεσσηνίαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν, συνείς τὴν
 ἐπιβολὴν αὐτῶν, ἦκεν ἔχων τοὺς μισθοφόρους καὶ τι-
 4 νας τῶν ἐπιλέκτων, εἰς τὴν Μεγάλην πόλιν, παρα-
 βοηθήσαν τοῖς Μεσσηνίοις. Λυκοῦργος δ', ἐξορμή-
 σας, τὰς μὲν Καλάμας, χωρίον τι τῶν Μεσσηνίων,
 προδοσίᾳ κατέσχε· μετὰ δὲ ταῦτα προῆγε, σπεν-
 5 δων συμμίζαι τοῖς Αἰτωλοῖς. Ὁ δὲ Πυρρῆας, παν-^{Pyrhrias}
 τελῶς ἐλαφρὸς ἐξελθὼν ἐκ τῆς Ἥλιδος, καὶ κατὰ^{Aetolus}
 τὴν εἰσβολὴν τὴν εἰς Μεσσηνίαν εὐθέως κωλυθεῖς^{cum eo se}
 ὑπὸ τῶν Κυπαρισσέων, ἀνέστρεψε. Διόπερ ὁ Λυ-^{conjun-}
 6 κούργος, οὔτε συμμίζαι δυνάμενος τοῖς περὶ τὸν^{gere non}
 Πυρρῆαν, οὔτ' αὐτὸς ἀξιοχρεῶς ὑπάρχων, ἐπὶ βρα-^{Potest.}
 7 χύ προσβολαῖς ποιησάμενος πρὸς τὴν ἔνδειαν, ἄπρα-^{Infecta re}
 8 κτος αὖθις εἰς τὴν Σπάρτην ἀπηλλάγη. Ἄρατος^{discedit}
 δὲ, διαπεσοῦσης τοῖς πολεμίοις τῆς ἐπιβολῆς, τὸ^{Lycur-}
 κατὰ^{gus.}

XCH. 4. Καλάμας. Θαλάμας suspicari sinit Xyland. & Gron. 6.
 πρὸς τὴν ἔνδειαν. In hoc vocabulo videtur oppidi nomen latere,
 ac fortasse Ἀνδανίαν.

& Pyrrhias, per internun-
 cios tempore, quo simul
 uterque exiret, constituto,
 in Messeniam ducunt. Quo
 de consilio factus certior
 Achæorum prætor, cum mer-
 cenariis & delectorum ma-
 nu, ad ferendam Messeniis
 opem ad Megalopolim ac-
 currit. Iam Lycurgus qui-
 dem, Sparta profectus cum
 copiis, Calamas castellum
 Messeniorum proditione ce-
 pit: deinde jungi cum Ae-

tolis cupiens, iter continuat.
 At Pyrrhias, quum nume-
 rum oppido exiguum ex
 Elide eduxisset, aditu primo
 in Messeniorum fines a Cy-
 pariffensibus prohibitus, do-
 mum rediit. Idcirco Lycur-
 gus, qui conjungere se Pyr-
 rhiae nequibat, neque por-
 ro solus par erat incepto,
 [Andaniam] aliquantisper
 oppugnare conatus, re in-
 fecta Spartam est reversus.
 Postea vero quam depulsi a
 cona-

Ol. 140.3. κατὰ λόγον ποιῶν, καὶ προνοούμενος τοῦ μέλλοντος, συνετάξατο πρὸς τε Ταυρίωνα, παρασκευάζειν ἱππεῖς πεντήκοντα καὶ πεζοὺς πεντακοσίους, καὶ πρὸς Μεσσηνίους, ἵνα τοὺς ἴσους τούτοις ἱππεῖς ἐξαποστείλῃσι καὶ πεζοὺς· βουλόμενος τούτοις μὲν τοῖς ἀνδράσι παραφυλάττεσθαι τὴν τε τῶν Μεσσηνίων χώραν, καὶ Μεγαλοπολιτῶν, καὶ Τεγεατῶν, ἔτι δὲ τῶν Ἀργείων· (αὗται γὰρ αἱ χώραι, συντετρημονούσας τῇ Λακωνικῇ, πρόκεινται τῶν ἄλλων Πελοποννησίων πρὸς τὸν ἀπὸ Λακεδαιμονίων πόλεμον·) τοῖσι δ' Ἀχαικοῖς ἐπιλέκτοις καὶ μισθοφόροις, τὰ πρὸς τὴν Ἠλείαν καὶ τὴν Αἰτωλίαν ἐστραμμένα μέρη τῆς Ἀχαιῆας τηρεῖν.

XCIIL.
Diffidia
Megalopolitano-
rum

Ταῦτα δὲ ἀρμολύμενος, διέλυε τοὺς Μεγαλοπολίτας πρὸς αὐτοὺς, κατὰ τὸ τῶν Ἀχαιῶν δόγμα. συνέβαινε γὰρ τούτους, προσφάτως ὑπὸ Κλεομένους ἐπτακίотας τῇ πατρίδι, καὶ τὸ δὴ λεγόμενον

ἐν

conatis suis hostes fuissent, *Aratus* de futuro uti par erat sollicitus, cum *Taurione* egit, ut equites quinquaginta, pedites quingentos pararet; & cum *Messeniiis*, ut totidem & equites & pedites submitterent; habens in animo, istis quidem copiis fines *Messeniorum*, *Megalopolitanorum*, *Tegeatarum* & *Argivorum* propugnare. Horum enim populorum agri, quum sint *Laconicæ* finitimi, quoties reliquis *Peloponnesiis* bellum

infertur a *Lacedæmoniis*, primi omnium impetum illorum excipiunt. Delectis vero *Achæorum*, & mercenariis, partes illas *Achaia*, quæ in *Eleam* & *Aetoliam* vergunt, protegere constituit.

93. Quibus ita dispositis, ex *Achæorum* decreto *Megalopolitanorum* mutuas inter se dissensiones composuit. *Megalopolitani* enim, recens a *Cleomene* patria privati, &, quod ajunt, funditus

ἐκ θεμελίων ἐσφαλμένους, πολλῶν μὲν ἐπιδεῖσθαι, A.V. 537.
 3 πάντων δὲ σπανίζειν. τοῖς μὲν γὰρ φρονήμασιν ἔμε-
 γον, ταῖς δὲ χορηγίαις καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν πρὸς
 4 πᾶν ἀδυνάτως εἶχον. διόπερ ἦν ἀμφισβητήσεως,
 φιλοτιμίας, ὁργῆς τῆς ἐν ἀλλήλοις, πάντα πλήρη.
 τοῦτο γὰρ δὴ φιλεῖ γίνεσθαι, καὶ περὶ τὰ κοινὰ
 πράγματα, καὶ περὶ τοὺς κατ' ἰδίαν βίους, ὅταν
 ἐλλίπωσιν αἱ χορηγίαι τὰς ἐκάστων ἐπιβολάς.
 5 Πρῶτον μὲν οὖν ἡμφισβήτουν ὑπὲρ τοῦ τεχνισμοῦ ^{de instau-}
 τῆς πόλεως, φάσκοντες, οἱ μὲν, συνάγειν αὐτὴν ^{randa}
 δεῖν, καὶ ποιεῖν τηλικαύτην, ἡλικὴν καὶ τεχιζέειν ^{urbe.}
 ἐπιβαλλόμενοι καθίζονται, καὶ φυλάττειν καιροῦ πε-
 ριστάντος δυνήσονται· καὶ γὰρ νῦν παρὰ τὸ μέγε-
 6θος αὐτῆς καὶ τὴν ἐρημίαν ἐσφάλθη. πρὸς δὲ τού-
 τοις, εἰσφέρειν ᾗοντο δεῖν τοὺς κτηματικούς τὸ τρί-
 τον μέρος τῆς γῆς εἰς τὴν τῶν προσλαμβανομένων
 οἰκη-

XCIII. 4. περὶ τὰ κοινὰ. περὶ κοινὰ *msst* omnes. Articulum adject
Casaub.

ditus everfi, multis rebus
 carebant, omnium rerum pe-
 nuria laborabant. Et ani-
 mis quidem ac spiritibus ii-
 dem manebant; ad facien-
 dos vero fumtus, & publi-
 ce, & privatim, facultatibus
 omnibus erant nudati. Pro-
 pterea jurgio, contentione,
 ira inter ipsos plena erant
 omnia: sicut fieri fere solet
 cum in republica, tum in
 privatorum vita, quoties de-
 sunt opes atque subsidia ad
 destinata perficienda. Iam
 primum *de mœnium stru-ctu-*
ra inter se diffidebant: di-

centibus aliis, contrahendam
 urbem esse, ejusque magni-
 tudinis efficiendam, ut, si
 mœnibus eam cingere aggre-
 derentur, perficere quod in-
 stituisent valerent, & si quis
 incidisset casus, tueri illam
 possent: nam & quod urbe
 nunc careant, ab hoste diru-
 ta, ejus rei causam exstitisse
 mœnium vastum ambitum,
 & colentium infrequentiam.
 Ad hæc postulabant, ut di-
 vites, qui fundos possiderent,
 tertiam fundorum suorum
 partem conferrent in supple-
 mentum novorum civium.

Alii

Ol. 140. 3. οἰκητόρων ἀναπλήρωσιν. οἱ δ', οὔτε τὴν πόλιν ἐλάττω
 ποιῆν ὑπέμενον, οὔτε τὸ τρίτον τῶν κτήσεων

Prytanis εὐδόκουν εἰσφέρειν μέρος. Μάλιστα δὲ περὶ τῶν 8
 Peripateticus. νόμων ὑπὸ Πρυτανίδος γεγραμμένων πρὸς ἀλλήλους
 ἐφιλονεῖκουν, ὃν ἔδωκε μὲν αὐτοῖς νομοθέτην Ἀντί-
 γονος, ἦν δὲ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἐκ τοῦ Περιπάτου

Diffidia καὶ ταύτης τῆς αἰρέσεως. Ταύτης δ' οὔσης τῆς 9
 Megalopolitano. ἀμφισβητήσεως, ποιησάμενος Ἄρατος τὴν ἐνδεχο-
 rum com- μένην ἐπιστροφὴν, κατέπαυσε τὴν φιλονεικίαν αὐ-
 ponit τῶν. ἐφ' οἷς δ' ἔληξαν τῆς πρὸς ἀλλήλους διαφο- 10
 Aratus. ρᾶς, γράψαντες εἰς στήλην, παρὰ τὸν τῆς Ἑστίας
 ἀνέθεσαν βωμὸν ἐν Ὀμαρίῳ.

XCIV. Μετὰ δὲ τὰς διαλύσεις ταύτας ἀναζεύξας,
 Lycus, αὐτὸς μὲν ἦκε πρὸς τὴν τῶν Ἀχαιῶν σύνοδον, τοὺς
 propætor ditionis Pharaenis, δὲ μισοφόρους συνέστησε Λύκῳ τῷ Φαραίῳ, διὰ τὸ
 τοῦτον ὑποστράτηγον εἶναι τότε τῆς συντελείας
 τῆς

6. ἀναπλήρωσιν. ἀνακλήρωσιν malim cum Reisk. 8. Μάλιστα δὲ
 περὶ. Duo verba δὲ περὶ absunt a mssis: cum Ursino adiecit Cas-
 aub. 10. ἐν Ὀμαρίῳ. ἐν Ὀμαγυρίῳ suspicari licet cum
 Reisk.

Alii contra neque pomœ-
 ria urbis minui sustinebant;
 neque de collatione tertiæ
 partis possessionum suarum
 consentiebant. Maxime ve-
 ro inter se de legibus con-
 tendebant a Prytanide scri-
 ptis, quem legislatorem eis
 dederat Antigonus; virum
 illustrem inter Peripateticos,
 quorum disciplinæ deditus
 erat. Quum igitur ita in-
 ter se Megalopolitani diffide-
 rent; Aratus, fanatis quan-
 ta maxima cura potuit ci-

vium animis, omnem ex ci-
 vitate discordiam sustulit.
 Conditiones autem, quibus
 pax convenit, columnæ in-
 scriptas, ad Vestæ aram Oma-
 rii [in Iovis Homagyrri tem-
 plo?] posuerunt.

94. Hac conciliata con-
 cordia, castra movet Ara-
 tus; & ipse quidem ad con-
 ventum Achæorum se con-
 fert: mercenarios vero Ly-
 co Pharaensi tradit, qui pro
 prætore tunc ditioni præe-
 rat, patriæ ipsius contribu-
 tā.

2τῆς πατρειῆς. Οἱ δ' Ἡλεῖοι, δυσαρεστούμενοι τῷ Ἀ. V. 537.

Πυρρίᾳ, πάλιν ἐπεσπᾶσαντο στρατηγὸν παρὰ τῶν
3 Αἰτωλῶν Εὐριπίδαν. ὃς, τηρήσας τὴν τῶν Ἀχαιῶν ^{contra}
σύνοδον, καὶ παραλαβὼν ἵππεῖς μὲν ἐξήκοντα, πε- ^{Euripi-}
ζοὺς δὲ δισχιλίους, ἐξώδευσε, καὶ διελθὼν διὰ τῆς ^{dam Ae-}
Φαραϊκῆς, κατέδραμε τὴν χώραν, ἕως τῆς Αἰγιά- ^{tolum}
4δος. περιελασάμενος δὲ λείαν ἱκανὴν, ἐποιεῖτο τὴν ^{feliciter}
5 ἀποχώρησιν ὡς ἐπὶ Λεόντιον. Οἱ δὲ περὶ τὸν Λύ- ^{pugnat.}
κον, συνέντες τὸ γεγονός, ἐβοήθουν κατὰ σπουδὴν.
συνάψαντες δὲ τοῖς πολεμίοις, καὶ συμμίζαντες ἐξ
ἐφόδου, κατέβαλον μὲν αὐτῶν εἰς τετρακοσίους,
6 ζωγρεῖα δ' ἔλαβον εἰς διακοσίους· ἐν οἷς ἦσαν ἐπι-
φανεῖς ἄνδρες, Φυσσίας, Ἀντάνωρ, Κλέαρχος, Ἀν-
δρολόχος, Εὐανορίδας, Ἀριστογείτων, Νικάσιππος,
Ἀσπασίος. τῶν δ' ὅπλων καὶ τῆς ἀποσκευῆς ἐκυ-
7 ρίσενσαν πάσης. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ὁ ^{Mari}
τῶν Ἀχαιῶν ναύαρχος, ἐξοδεύσας εἰς Μολυκρίαν, ^{quoque}
ἦκεν ^{bene rem}
Ἀχαιῶν. ^{gerunt}
^{Achæi.}

XCIV. 5. ζωγρεῖα. ζωγρία Reg. B. δ' ἔλαβαν dedi cum Reg. B.
δ' ἐλάβοντο edd. cum Bav. Aug. Reg. A. δὲ λαβόντες Vat. Flor.

tx. Elei vero, quum displiceret ipsis Pyrrhias, alium denuo ducem ab Aetolis acciverunt, Euripidam. Qui, observato conventus Achaici tempore, assumtis equitibus sexaginta, peditibus bis mille, copias eduxit: & Phærensiū agro transgressus, populabundus quoquo versum duxit agmen usque ad fines Aegienſium: deinde magnam abigens prædam, Leontium se recepit. Lycus, re cognita, ad resistendum

accurrit: ac mox hostem consecutus, repenteque cum eo congressus, quadringentos eorum occidit, ducentos in potestatem vivos redegit; in quibus præcipuæ dignationis erant Physſias, Antanor, Clearchus, Euanoridas, Aristogiton, Nicaspus, Aspasius: armis item atque omnibus impedimentis sunt potiti. Eodem quoque tempore, qui Achæorum navibus præerat, Molycriam profectus, captivos inde

ΟΙ.140.3. ἦκεν ἔχων οὐ πολὺ λείποντα τῶν ἑκατὸν σωμαίων. αὐτοῖς δ' ὑποστρέψας, ἔπλευσε πρὸς Χάλκειαν· τῶν δ' ἐκβοηθησάντων, ἐκυρίευσεν δύο μακρῶν πλοίων αὐτάνδρων· ἔλαβε δὲ καὶ κέλητα περὶ τὸ Ἴριον Αἰτωλικόν, ὁμοῦ τῷ πληρώματι. Συνδραμόντων δὲ τῶν τε κατὰ γῆν καὶ τῶν κατὰ θάλατταν λαφύρων περὶ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, καὶ συναχθείσης ἀπὸ τούτων προσόδου καὶ χρηγίας ἱκανῆς, ἐγένετο ταῖς τε στρατιώταις θάρσος ὑπὲρ τῆς τῶν ὀψωνίων κομιδῆς, ταῖς τε πόλεσιν ἐλπίς ὑπὲρ τοῦ μὴ βαρυνθῆσθαι ταῖς εἰσφοραῖς.

XCV.
Scerdi-
laídas a
Philippo
alienatus.

Ἀμα δὲ τοῖς προειρημένοις, Σκερδιλαΐδας, νομίζων ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀδικεῖσθαι, διὰ τὸ τινα τῶν χρημάτων ἐλλείπειν αὐτῷ τῶν κατὰ τὰς συντάξεις ὁμολογηθέντων, ὥς ἐποιήσατο πρὸς Φίλιππον· ἐξάπεσταλε λέμβους πεντεκαίδεκα, μετὰ δόλου ποιόμενος τὴν ἐπιβολὴν τῆς κομιδῆς τῶν χρημάτων. οἱ καὶ κατέπλευσαν εἰς Λευκάδα, πάντων αὐτοὺς

ὥς

inde paullo minus centum abduxit. Inde reversus, Chalceam infestus petit: & quum prodiiissent contra eum Chalcienſes, duas naves longas cum viris ipsis cepit; cepitque & celocem circa Rhium Aetolium, una cum defensoribus remigibusque. Ita quum circa idem tempus terra marique partæ manubiæ concurrerent, essetque ex iis pecunia & commeatus non mediocris redactus; inceperunt milites de præstando sibi stipendio jam con-

fidere, & civitates quoque in spem sunt adductæ, non amplius gravatum se iri conferendarum pecuniarum onere.

95. Dum ista agebantur, Scerdilaídas, injuriam sibi a Philippo factam ratus, quod reliqua nonnulla pecuniæ, quæ ex pacto cum rege inito sibi debebatur, non accepisset; lembos quindecim emisit, debitum sibi stipendium dolo recipere moliens. Ii lembi Leucadem primum appulsi, quum propter prio-

ris

ὡς φίλους προσδεχομένων, διὰ τὴν γεγενημένην κοι- A.V. 537.
 ννοπραγίαν. ἄλλο μὲν οὖν οὐκ ἔφθασαν οὐδὲν ἐργάσα-
 σθαι κακόν, οὐδ' ἐδυνήθησαν. Ἀγαθύνῳ δὲ καὶ Κασ-
 σάνδρῳ, τοῖς Κορινθίοις, ἐπιπλέουσι ταῖς Ταυρίανος
 ναυσὶ, καὶ συγκαθορμιθεῖσιν ὡς φίλοις μετὰ τετ-
 τάρων πλοίων, παρασπονδήσαντες ἐπέθεντο, καὶ
 συλλαβόντες αὐτοὺς τε καὶ τὰ πλοῖα, πρὸς Σκερ-
 4διλαΐδαν ἀπέπεμψαν. Μετὰ δὲ ταῦτα ποιησάμε-
 νοι τὴν ἀναγωγὴν ἐκ τῆς Λευκάδος, καὶ πλεύσαντες
 ὡς ἐπὶ Μαλέας, ἐληίζοντο καὶ κατῆγον τοὺς ἐμπό-
 5ρους. Ἢδη δὲ τοῦ θερισμοῦ συνάπτοντος, καὶ τῶν Taurio
 περὶ τὸν Ταυρίανῃ κατολιγαρύνωνται τῆς τῶν ἄρτι negligens
 ῥηθεῖσων πόλεων προφυλακῆς, Ἀρατος μὲν ἔχων adversus
 τοὺς ἐπιλέκτους, ἐφῆδρενε τῇ τοῦ σίτου κομιδῇ περὶ Aetolos.
 6τὴν Ἀργεΐαν. Εὐριπίδας δὲ, τοὺς Αἰτωλοὺς ἔχων,
 ἐξώδευσε, βουλόμενος κατασύραϊ τὴν τῶν Τριταίων
 7χώραν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Λύκον, καὶ Δημοδόκον, τὸν
 τῶν

XCV. 2. ὡς φίλους. ὡς φίλους Flor. Reg. A. 4. ἐπὶ Μαλέας.
 ἐπὶ Μαλέαν Bav.

ris temporis societatem tam-
 quam amici ab omnibus
 essent admissi; nihil illi qui-
 dem mali aliud cuiquam fe-
 cerunt; (neque enim per
 tempus potuerunt;) tantum
 Agathyno & Cassandro Co-
 rinthiis, qui Taurionis na-
 vibus eodem venerant, jam-
 que navigia sua quatuor haud
 procul ab Illyricis, tamquam
 amicis, in portu collocave-
 rant, violato foedere insidias
 struunt; captosque ipsos cum
 navigiis ad Scerdilaïdam mit-
 tunt. Deinde, relicta Leu-

cade, versus Maleam navi-
 gant, prædas undique agen-
 tes, & mercatores captivos
 abducentes. Appetente au-
 tem messis tempore, quum
 civitatibus illis, de quibus
 ante dictum est, nihil quid-
 quam præsidii afferre cura-
 ret Taurio; Aratus quidem
 cum Achæorum delectis se-
 curitatem metentibus Argi-
 vis præstabat. Euripidas
 vero suos Aetolos ad vastan-
 dos Tritæensium agros edu-
 cit. At Lycus, & Demodo-
 cus equitum Achaicorum

Polybii Histor. T. II.

D d

præ-

Ol. 140.3
Achæi
bene rem
gerunt in
Elide,

τῶν Ἀχαιῶν ἰππάρχην, συνέντες τὴν ἐκ τῆς Ἡλιδος τῶν Αἰτωλῶν ἔξοδον, ἐπισυναγαγόντες τοὺς Δυμαίους καὶ τοὺς Πατραεῖς καὶ Φαραεῖς, σὺν δὲ τούτοις ἔχοντες τοὺς μυθοφόρους, ἐνέβαλον εἰς τὴν Ἠλείαν. παραγενόμενοι δ' ἐπὶ τὸ Φύξιον καλούμενον, τοὺς μὲν εὐζώνους καὶ τοὺς ἰππεῖς ἀφῆκαν εἰς τὴν καταδρομὴν· τὰ δὲ βαρέα τῶν ὀπλῶν ἔκρυψαν περὶ τὸν προειρημένον τόπον. Ἐκβοηθησάντων δὲ πανδημεὶ τῶν Ἠλείων ἐπὶ τοὺς κατατρέχοντας, καὶ προσκειμένων τοῖς ἀποχωροῦσιν, ἔξαναστάντες οἱ περὶ τὸν Λύκον, ἐπέθεντο τοῖς προπεπτωκόσι. τῶν δ' Ἠλείων οὐ δεξαμένων τὴν ὁρμὴν, ἀλλ' ἐξ ἐπιφανείας τραπέντων, ἀπέκτειναν μὲν αὐτῶν εἰς διακοσίους, ζωγρεῖα δ' ἔλαβον ὀγδοήκοντα· συνεκόμισαν δὲ καὶ τὴν περιελαθεῖσαν λείαν ἀσφαλῶς.

& in oris Aetoliae. Ἀμα δὲ τούτοις, ὁ ναύαρχος τῶν Ἀχαιῶν, ποιησάμενος ἀποβάσεις πλεονάκεις εἰς τε τὴν Καλυδωνίαν καὶ

8. ἀφῆκαν. ἀφῆκαν Flor. Reg. B. 9. προπεπτωκόσι. προσπετωκόσι edd. cum Bav. Aug. & Regiis. 10. ζωγρεῖα. ζωγρία Reg. B. ut sæpius aliàs.

præfectus, cognito Aetolos ex Elide in expeditionem esse eductos, coactis præter mercenarios, quos habebant, Dymæis, Patræensibus, & Pharæensibus, in Eleam impressionem fecerunt. Ut ad Phyxium est ventum, (id loci nomen;) expeditis & equitibus ad incurvandam regionem dimissis; gravis armaturæ militem eo quem diximus loco occulunt. Deinde quum universus Eleorum populus in eos exiisset qui fi-

nes depopulabantur, & ipsos pedem referentes insequerentur; Lycus, ex insidiis coorients, Eleos longius progressos invadit. Quibus illorum impetum non sufficientibus, sed ad primum conspectum fugientibus, Achæi ducentos admodum eorum occiderunt; vivos ceperunt octoginta; prædamque ex omni agro abactam tuto converrunt. Simul qui navibus Achæorum præerat, exscensione sæpius facta

καὶ Ναυπακτίαν, τὴν τε χώραν κατέσυρε, καὶ τὴν A.V. 537.
 12 βοήθειαν αὐτῶν συνέτριψε δις. ἔλαβε δὲ καὶ Κλεό-
 νικον, τὸν Ναυπάκτιον· ὅς, διὰ τὸ πρόξενος ὑπάρ-
 χεν τῶν Ἀχαιῶν, παραυτὰ μὲν οὐκ ἐπράθη, μετὰ
 δὲ τινα χρόνον ἀφείθη χωρὶς λύτρων.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, Ἀγήτας, ὁ τῶν XCVI.
 Αἰτωλῶν στρατηγός, συναγαγὼν πανδημεὶ τοὺς Αἰ- Aetolo-
 τωλοὺς, ἐλεηλάτησε μὲν τὴν τῶν Ἀκαρνάνων χώραν, rum &
 ἐπεπορεύθη δὲ πορθῶν πᾶσαν ἀδεῶς τὴν Ἑπειρον. Acarna-
 2 αὐτός μὲν οὖν, ταῦτα πράξας, ἐπανελθὼν διαφῆκε num mu-
 3 τοὺς Αἰτωλοὺς ἐπὶ ταῖς πόλεις. Οἱ δ' Ἀκαρνᾶνες, tua in-
 ἀντεμβαλόντες εἰς τὴν Στρατικήν, καὶ πανικῶ πε- cursio-
 ριπεσόντες, αἰσχυρῶς μὲν, ἀβλαβῶς γε μὴν ἐπανήλ- nes.
 θον· οὐ τολμησάντων αὐτοὺς ἐπιδιώξαι τῶν ἐκ τοῦ
 Στράτου, διὰ τὸ νομίζειν ἐνέδρας ἐνεκα ποιῆσαι τὴν
 4 ἀποχώρησιν. Ἐγένετο δὲ καὶ περὶ Φανοτεῖς πα- Simulata
 λιμπροδοσία, τοιόνδε τινα τρόπον. Ἀλέξανδρος, ὁ proditio
 D d 2 Phano-
 τετα-
 tensium.

12. Ναυπάκτιον. Ναυπακτικὸν h. l. omnes ante Casaub. Ibid.
 παραυτὰ. παρ' αὐτὰ Casaub. cum Vrsin. & Reg. B.

facta in oras Calydoniorum
 & Naupactiorum, quum fer-
 ret cuncta passim atque age-
 ret, auxilia ipsorum bis fu-
 dit. Cepit & Cleonicum
 Naupactium: qui, quod pu-
 blicus Achæorum hospes
 erat, neque statim captus
 fuit venundatus, & aliquan-
 to post sine pretio est di-
 missus.

96. Per idem tempus A-
 getas, prætor Aetolorum, ex
 universo populo exercitum
 conscripsit, &, ubi ex Acar-
 nania prædas egisset, Epi-

rum totam populabundus
 incurfavit. Quo facto, do-
 mum reversus, Aetolos in
 suam quemque urbem dimi-
 sit. Acarnanes, vice versa,
 in Strati fines irrumperere:
 ubi Panico terrore correpti,
 turpiter quidem, sed sine
 damno redierunt: non au-
 dentibus oppidanis eos per-
 sequi, quum infidiandi ani-
 mo fugere illos suspicaren-
 tur. Fuit etiam in Phano-
 tensium urbe falsa quædam
 & simulata proditio institu-
 ta, hoc fere modo. Alexan-
 der,

Ol. 140. 3. τεταγμένοι ἐπὶ τῆς Φωκίδος ὑπὸ Φιλίππου, συνε-
 Simulata
 proditio
 urbis
 Phano-
 tensium. στήσατο πρῶτον ἐπὶ τοὺς Αἰτωλοὺς διὰ τινος Ἰάσο-
 nos, ὃς ἐτύγχανεν ὑπ' αὐτοῦ τεταγμένος ἐπὶ τῆς
 τῶν Φανοτέων πόλεως. ὃς, διαπεμφάμενος πρὸς
 Ἀγήταν, τὸν τῶν Αἰτωλῶν στρατηγόν, ὡμολόγησε
 τὴν ἄκρην αὐτοῖς παραδώσειν τὴν ἐν τοῖς Φανοτεῦ-
 σι· καὶ περὶ τούτων ὅρκους ἐποιήσατο καὶ συνθή-
 κας. παραγενομένης δὲ τῆς ταχθείσης ἡμέρας, ὃς
 μὲν Ἀγήτας ἦεν ἔχων τοὺς Αἰτωλοὺς νυκτὸς πρὸς
 τοὺς Φανοτεῖς. καὶ τοὺς μὲν λοιποὺς ἐν ἀποστήμα-
 τι κρύψας, ἔμεινε· τοὺς δ' ἐπιτηδαιοτάτους ἑκατὸν

Agetas
 Aetolos
 suis arti-
 bus ludi-
 tur.

ἐπιλέξας, ἀπέστειλε πρὸς τὴν ἄκρην. Ὁ δ' Ἰάσων
 τὸν μὲν Ἀλέξανδρον ἑτοίμον ἔχει μετὰ στρατιωτῶν
 ἐν τῇ πόλει· τοὺς δὲ νεανίσκους παραλαβὼν κατὰ
 τοὺς ὅρκους, εἰσήγαγε πάντας εἰς τὴν ἀκρόπολιν.
 τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον εὐθέως ἐπεισπεσόντων,
 οἱ μὲν ἐπὶ λεκτοὶ τῶν Αἰτωλῶν ἐάλωσαν· ὁ δ' Ἀγή-
 τας, ἐπιγενομένης τῆς ἡμέρας, συνείς τὸ γεγονός,
 αὐθις ἐπανῆγε τὴν δύναμιν, οὐκ ἀνοικεῖν πράγματι

περι-

der, quem Philippus Phocidi
 praeferat, dolum molitus
 est in Aetolos, opera Iaso-
 nis cujusdam utens, qui
 iussu ipsius Phanotensium op-
 pido praeerat. Hic, missis
 ad Agetam Aetolorum prae-
 torem internunciis, arcem
 Phanotensium se ei traditu-
 rum pollicetur: eamque pa-
 ctionem jurejurando firmat.
 Vbi constitutus dies adve-
 nit, adest noctu Agetas cum
 Aetolis ad urbem Phanoten-
 sium: deinde ex omni nu-

mero centum deligit in-
 cepto maxime idoneos, & ad
 arcem mittit: ipse reliquos
 modico spatio interjecto oc-
 cultat, ibique manet. Iason,
 cui praesto erat in urbe Ale-
 xander cum militibus, ex
 pacto Aetolos juvenes in
 arcem introducit. Eodem
 vero irrumpente mox Ale-
 xandro cum suis, delecti
 Aetolorum capti sunt. Age-
 tas, die orto, ut rem co-
 gnovit, domum reducit exer-
 citum: casu ictus non diffi-
 mili

περιπεπτωκὼς τοῖς πολλάκις ὑφ' ἑαυτοῦ πραττο-
μένοις. A.V. 537.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, Φίλιππος ὁ βα-
σιλεὺς κατελάβετο Βυλάζωρα, μεγίστην οὖσαν πό-
λιν τῆς Παιονίας, καὶ λίαν εὐκαίρως κειμένην πρὸς
τὰς εἰσβολὰς τὰς ἀπὸ τῆς Δαρδανικῆς εἰς Μακε-
δονίαν· ὥστε διὰ τῆς πράξεως ταύτης σχεδὸν ἀπο-
2 λελῦσθαι τοῦ φόβου τοῦ κατὰ Δαρδανίους. οὐ γὰρ
ἔτι ῥᾷδιον ἦν αὐτοῖς ἐμβαλεῖν εἰς Μακεδονίαν, κρα-
τοῦντος Φιλίππου τῶν εἰσόδων διὰ τῆς προειρημένης
3 πόλεως. ἀσφαλισάμενος δὲ ταύτην, Χρυσόγονον μὲν
ἐξάπέστειλε κατὰ σπουδὴν, ἐπισυνάξοντα τοὺς ἀνω
4 Μακεδόνας. αὐτὸς δὲ, παραλαβὼν τοὺς ἐκ τῆς
Βοττίας καὶ τῆς Ἀμφαξίτιδος, ἦκεν ἔχων εἰς Ἐδεσ-
σαν· προσδεξάμενος δ' ἐνταῦθα τοὺς μετὰ Χρυσο-
γόνου Μακεδόνας, ἐξώρμησε μετὰ πάσης τῆς δυνά-
μεως, καὶ παρῆν ἐκταῖος εἰς Λάρισσαν. κατὰ δὲ τὸ

XCVII.
Philippus
Bylazora
capit in
Pæonia.

Bottia.
Ampha-
xitis.
Edeffa.

D d 3

συγε-

XCVII. 1. κατελάβετο. κατέλαβε Βαν. 4. Βοττίας. Forsan Βοτ-
τιαίας. Ibid. Ἐδεσαν ex Vat. & Flor. recepi. Ceteri vulgo Ἐδε-
σαν.

mili iis dolis, quibus ipse
persæpe utebatur.

97. Atque hæc dum in
Græcia aguntur, *Philippus*
rex *Bylazora*, totius *Pæo-
nia* urbem maximam, occu-
pat: quæ ita opportune im-
minet illis locis per quos e
Dardanica aditur Macedonia,
ut ea capta, omni propemo-
dum metu de Dardaniis li-
beraretur. Non enim facile
jam illis erat Macedoniam
invadere, postquam *Philip-*

pus, id oppidum tenens,
cunctos aditus in potestate
habebat. In hanc urbem
præsidio inducto, *Chrysogo-
num* rex celeriter milit ad
novas copias e superiore
Macedonia adducendas. Ipse
cum ea manu quam e *Bottia*
[*Bottia?*] & *Amphaxiti-
de* coëgerat, *Edeffam* venit:
ubi assumtis Macedonibus
quos *Chrysogonus* adduxe-
rat, cum universo profectus
exercitu, sextis castris venit
Larissam.

Ol. 140.3 συνεχῆς ἐνεργῶ νυκτοπορία χρησάμενος, ὑπὸ τὴν
 Melitææ
 scalas ju- ἐωθινὴν ἤκε πρὸς Μελίταιαν· καὶ προδίδας τὰς κλι-
 fto bre- μακίδας τοῖς τείχεσι, κατεπεύραζε τῆς πόλεως.
 viores τῷ μὲν οὖν αἰφνιδίᾳ καὶ παραδόξῳ κατεπλήξατο
 applicat τοὺς Μελιταιεῖς, ὥστε βραδίᾳ αὖν κρατῆσαι τῆς
 Philip- πόλεως· τῷ δὲ παρὰ πολὺ γενέσθαι τὰς κλιμακάς
 pus. ἐλάττους τῆς χρείας, διεψεύθη τῆς πράξεως.

XCVIII. Ἐν ᾧ δὴ γένοι μάλιστ' αὖν τις ἐπιτιμήσει τοῖς
 Cautio in ἡγουμένοις. Εἴ τε γάρ τινες, μηδεμίαν πρόνοιαν
 molitio- ποιησάμενοι, μὴδ' ἐκμετρησάμενοι τείχη, κρημνοὺς,
 nibus ad- ἑτέρα τῶν τοιούτων, δι' ὧν ἐπιβάλλοντα ποιῆσθαι
 hibenda τὴν εἴσοδον, αὐτόθεν ἀσκέπτως παραγίγνοντα, πό-
 est. λιν καταληψόμενοι· τίς οὐκ αὖν τοῖς τοιούτοις ἐπι-
 τιμήσειν; εἴ τ' ἐκμετρησάμενοι τὸ καθ' ἑαυτοὺς,³
 καῖπειτα τὴν κατασκευὴν τῶν κλιμακῶν καὶ καθό-
 λου τῶν τοιούτων ὀργάνων, ἃ, μικρὰν ἔχοντα τὴν
 ἀσχο-

5. νυκτοπορία. νυκτοπορεία Aug. Reg. A. νυκτοπορία Flor. Ibid.
 Μελίταιαν Μελιταίαν Aug. Reg. A. Μελιταίαν scripsisse videtur
 Polybium. Ibid. κλιμακίδας. κλιμακάς Aug. Reg. A.

Larissam. Continuato inde
 itinere, ac ne noctibus qui-
 dem intermisso, sub lucem
Melitæam pervenit: admo-
 tisque ad mœnia scalaris
 urbem tentavit. *Melitæen-
 ses* repentinum & inopina-
 tum malum adeo perculit,
 ut facile capi urbs potue-
 rit: sed quia breviores mul-
 to, quam oportebat, scalaræ
 sunt repertæ, conatus fru-
 stra fuit.

98. Quo in genere, si ul-
 la in re, culpandum est du-

cum peccatum. Qui five,
 parum provisus rebus, neque
 muros & prærupta loca, &
 id genus alia, per quæ irru-
 ptionem parant facere, di-
 mensi, temere atque incon-
 siderate ad capiendam urbem
 accesserint; quis hanc so-
 cordiam illorum non da-
 mnet? five mensuram qui-
 dem ipsi ceperunt, sed con-
 fectionem scalarum, & si-
 milium machinamentorum,
 quæ brevi negotio confiant,
 in magna vero re experi-
 mento

ἀσχολίαν, ἐν μεγάλῳ δίδωσι τὴν αὐτῶν πῆραν, A.V. 537.
 εἰκὴ καὶ τοῖς τυχοῦσιν ἀνθρώποις ἐγχειρίζουσι.
 ἄπῳς οὐκ ἄξιον ἐγκαλεῖν; Οὐ γάρ ἐστιν ἐπὶ τῶν Quæ
 τοιούτων πράξεων, ἢ μὴ ποιῆσά τι τῶν δεόντων, sine da-
 5 ἢ μὴδὲν παθεῖν δεινόν. ἀλλ' ἅμα ταῖς ἀποτυχίαις mmo ne-
 ἔπεται βλάβη, κατὰ πολλοὺς τρόπους. κατ' αὐ- gligi pot-
 τὸν μὲν τὸν τοῦ πράττειν καιρὸν, κίνδυνος περὶ τοὺς
 ἀρίστους τῶν ἀνδρῶν. ἔτι δὲ μᾶλλον κατὰ τὰς ἀπο-
 βλύσεις, ὅταν ἀπαξ καταφρονηθῶσι. Πολλὰ δὲ καὶ
 λίαν τῶν τοιούτων ἐστὶ παραδείγματα. πλείους γάρ
 ἂν εὖροι τις τῶν ἀποτυγχανόντων ἐν ταῖς τοιαύταις
 ἐπιβολαῖς, τοὺς μὲν ἀπολωλότας, τοὺς δ' εἰς τὸν
 ἔσχατον παραγεγονότας κίνδυνον, τῶν ἀβλαβῶς
 γὰρ πολελυμένων. πρὸς γε μὴν τὸ μέλλον ὁμολογουμέ-
 νως ἀπιστίας καὶ μῖσος ἐξεργάζονται κατ' αὐτῶν.
 ἔτι δὲ φυλακὴν παραγέλλουσι πᾶσιν. οὐ γὰρ μόνον

D d 4

τοῖς

XCVIII. 4. ἢ μὴ ποιῆσά τι. Abest μὴ a Vat. Flor. Reg. B. 7.
 κατ' αὐτῶν. κατ' αὐτῶν Bav. Aug. Reg. A.

mento cognoscuntur, incuriose obviis quibusque mandaverint; quis neget criminationi justæ locum eos dare? Non enim licet in ejusmodi inceptis sine detrimento aliquid eorum prætermittere, quæ fieri debebant. Sed simul peccaveris, statim præsto est noxa: idque multis modis. In ipso quidem agendi tempore, fortissimi viri periculo obiectantur: tum autem in referendo pedem, majus adhuc periculum, postquam semel con-

temni ab hoste cœperis. Id quod exemplis quam plurimis est probatum. Nam eorum, qui ab ejusmodi conatibus sunt depulsi, plures invenias, qui aut perierint, aut ad ultimum periculi venerint; quam qui sine damno discesserint. Illud porro omnes fateantur, hac molitione hoc eos consequi, ut nemo in posterum fidem ipsis habeat, omnes oderint. Præterea iidem omnibus dant signum, ut ab ipsis caveant: neque enim præsentibus

Ol. 140. 3. τοῖς παροῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς συνῆσι τὸ γεγονός, τρόπον τινὰ παράγγελμα δίδεται, προσέχειν αὐτοῖς καὶ φυλάττεσθαι. Διόπερ οὐδέποτε ταῖς τοιαύταις ἐπινοίαις εἰκὴ χρηστέον τοὺς ἐπὶ πραγμάτων τατομένους. Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἐκμετρήσεως καὶ κα-
 Methodus metho-
 tiendi
 fcalas. τασκευῆς τῶν τοιούτων, εὐχερὴς καὶ ἀδιάπτωτος, εἰάν λαμβάνηται μεθοδικῶς. νῦν μὲν οὖν τὸ συνεχὲς τῆς διηγήσεως ἀποδοτέον· περὶ δὲ τοῦ τοιούτου γένους, πάλιν μεταλαμβάνοντες ἀρμόζοντα καιρὸν καὶ τόπον κατὰ τὴν πραγματείαν, πειρασόμεθα συνυποδεικνύειν, πῶς ἂν τις ἥκιστα περὶ τὰς τοιαύτας ἐπιβολὰς ἀμαρτάνοι.

XCIX. Ὁ δὲ Φίλιππος, διαψευδῆς τῆς πράξεως, καὶ καταστρατοπεδεύσας περὶ τὸν Ἐνιπέα ποταμὸν, συνῆγε τὰς παρασκευὰς ἐκ τε τῆς Λαρίσσης καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, αἷς ἐπεποιήτο κατὰ χειμῶνα πρὸς τὴν πολιορκίαν. Ἡ γὰρ ὅλη πρόθεσις ἦν αὐ-
 Thebas
 Phthioti-
 das tenent
 Aetoli. τῶ τῆς στρατείας, ἐξελεῖν τὰς Φθιώτιδας καλουμένας

3. παροῦσιν. παθοῦσιν Vat. Flor. Aug. Reg. A. Ibid. συνῆσι. συνῆ-
 σι Aug. Reg. A.

tibus dumtaxat, sed omnibus qui rem intellexerint, datur praeceptum, ut custodias intendant caveantque. Idcirco iis qui rebus praesunt, in suscipiendis ejusmodi consiliis, numquam licet esse negligentibus. Modus autem capiendae mensurae, & fabricandi quae eo pertinent, si ars adhibeatur, facili est ac certus. Verum nunc quidem ad reliqua narrationis nobis redeundum est: in alia vero parte hujus

operis, occasionem commodam nacti, rationem docere conabimur, qua omnis error in his inceptis possit vitari.

99. Philippus, spe rei perficiendae frustratus, positus super Enipeo amne castris, omnia ad obsidionem necessaria, quae per hiemem paraverat, & Larissa & ex aliis urbibus convehit. Summa enim votorum, cum hanc expeditionem susceperet, fuit, ut Thebas quas vocant

3 μένας Θήβας. ἡ δὲ πόλις αὕτη κεῖται μὲν οὐ μα- A.V. 537.
 κρὰν ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἀπέχουσα Λαρίσσης ὡς
 τριακοσίου σταδίου· ἐπικείται δὲ εὐκαίρως τῇ τε
 Μαγνησίᾳ καὶ τῇ Θετταλίᾳ· καὶ μάλιστα τῆς μὲν
 Μαγνησίας, τῇ τῶν Δημητρίων χώρα, τῆς δὲ Θετ-
 4 ταλίας, τῇ τῶν Φαρσαλίων καὶ Φεραίων. ἐξ ἧς
 καὶ τότε, κατεχόντων αὐτὴν τῶν Αἰτωλῶν, καὶ
 συνεχῆς ποιουμένων ταῖς ἐπιδρομαῖς, μεγάλα συνέ-
 βαινε βλάπτεσθαι τοὺς τε Δημητρίους καὶ τοὺς
 5 Φαρσαλίους, ἔτι δὲ Λαρισσαίους. πολλάκις γὰρ
 ἐποιοῦντο ταῖς καταδρομαῖς, ἕως ἐπὶ τὸ καλούμενον
 6 Ἀμυρικὸν πεδίον. Διόπερ ὁ Φίλιππος, οὐκ ἐν μι- Thebas
 κρῶ τιθέμενος, μεγάλην ἐποιεῖτο σπουδὴν ὑπὲρ τοῦ oppugnat
 7 κατὰ κράτος ἐξελεῖν αὐτήν. Συναχθέντων δὲ κα- Philip-
 ταπελτῶν μὲν ἑκατὸν πεντήκοντα, πετροβολικῶν pus.
 δὲ ὀργάνων πέντε καὶ εἴκοσι, προσῆλθε ταῖς Θή-
 βαις, καὶ διελὼν τὸ στρατόπεδον εἰς τρία μέρη,

Dd 5 διέ-

vocant *Phthiotidas* caperet. Non procul a mari hæc vrbs sita est, trecenta circiter stadia a Larissa distans. Est autem locus opportune imminens & Magnesiæ & Thessaliæ: Magnesiæ quidem illi potissimum parti, ubi est Demetrienfium regio; Thessaliæ vero illi, quæ a Pharfaliis & Pheræis colitur. Qua ex urbe per illa tempora, quum ab Aetolis teneretur, qui continuas inde excursiones faciebant, detrimenta ingentia iisdem De-

metrienfibus, Pharfaliis, atque etiam Larissæis importabantur. Sæpe enim populabundi usque ad *Amyricum* nomine *campum* perveniebant. Propterea *Philippus*, rem haud negligendam ratus, magnam curam ac diligentiam adhibebat, quo posset urbem illam vi expugnare. Coactis igitur catapultis quidem centum & quinquaginta, balistis vero laxa emittentibus viginti quinque, castra *Thebis* admovit: divisoque trifariam exer-

Ol. 140. 3. διέλαβε τοὺς περίξ τόπους τῆς πόλεως· καὶ τῶν
 Thebas μὲν ἐνὶ περὶ τὸ Σκόπιον ἐστρατοπέδευσε, τῶ δ' ἄλλῃ
 Phthiot. περὶ τὸ καλούμενον Ἡλιοτρόπιον· τὸ δὲ τρίτον εἶχε
 oppugnat Philip- pus. κατὰ τὸ τῆς πόλεως ὑπερκείμενον ὄρος. τὰ δὲ με-
 ταξὺ τῶν στρατοπέδων τάφρω καὶ διπλῶ χάρακι
 διαλαβὼν, ὠχυρώσατο· πρὸς δὲ, καὶ πύργοις ξυλί-
 νοις ἠσφαλίσατο, κατὰ πλέθρον στήσας αὐτοὺς
 μετὰ φυλακῆς τῆς ἀρκούσης. ἐξῆς δὲ ταύταις τὰς
 παρασκευὰς ἀθροίσας ὁμοῦ πάσας, ἤρξατο προσά-
 γειν τὰ μηχανήματα πρὸς τὴν ἀκρᾶν.

C. Ἐπὶ μὲν οὖν ἡμέραις τρεῖς τὰς πρώτας, οὐδὲν
 ἠδύνατο προβιβάζειν τῶν ἔργων, διὰ τὸ γενναίως
 καὶ παραβόλως ἀμύνεσθαι τοὺς ἐκ τῆς πόλεως.
 ἐπειδὴ δὲ διὰ τὴν συνέχειαν τῶν ἀκροβολισμῶν,²
 καὶ τὸ πλήθος τῶν βελῶν οἱ προκινδυνεύοντες τῶν
 ἐκ τῆς πόλεως, οἱ μὲν ἔπεσον, οἱ δὲ κατετραυμα-
 τίσθησαν· τότε βραχείας ἐνδόσεως γενομένης, ἤρ-
 ξαντο τῶν ὀρυγμάτων οἱ Μακεδόνες. τῇ δὲ συνε-
 χείᾳ,

XCIX. 3. ἐστρατοπέδευσε. κατεστρατοπέδ. Flor.

exercitu, circumjacentia ur-
 bi loca occupat. Parte una,
 circa *Scopium* confedit; al-
 tera circa *Heliotropium*:
 tertiam in monte collocat,
 qui urbi imminet. Inter-
 valla ipsa castrorum, fossa
 duplicique vallo munit: tur-
 ribus insuper ligneis firmat,
 quas per singula plethra
 (sive pedes centenos) ex-
 struit, idoneum simul præ-
 fidium imponens. Secun-
 dum hæc, collatis in unum
 locum omnibus machinis,

opera arcis admovere infi-
 tuit.

100. Primis tribus diebus,
 oppidanis fortiter magnaue
 audacia resistentibus, pro-
 motio operum nulla plane
 potuit fieri. Verum ubi,
 propter velitationes conti-
 nuas & ingentem vim telo-
 rum, propugnatores urbis
 partim occisi, partim affecti
 vulneribus fuerunt; tunc, re-
 mittentibus aliquantum ob-
 fessis, cuniculos agere Ma-
 cedones cœperunt: verum,
 etfi

χέα, καίπερ ἀντιβαίνοντος τοῦ χωρίου, μόλις ἔννα-^{A.V. 537.}
 αἰται πρὸς τὸ τεῖχος ἐξήκοντο. μετὰ δὲ ταῦτα
 ποιοῦμενοι τὴν ἐργασίαν ἐκ διαδοχῆς, ὥστε μὴδ'
 ἡμέρας, μὴτε νυκτὸς διαλείπειν, ἐν τρισὶν ἡμέραις ^{Thebas}
 δύο πλέθρα τοῦ τείχους ὑπάρυξαν καὶ διεστύλωσαν. ^{Phthioti-}
 τῶν δ' ἐρεισμάτων οὐ δυναμένων ὑποφέρειν τὸ βάρος, ^{das expu-}
 ἀλλ' ἐνδόντων, πεσεῖν συνέβη τὸ τεῖχος, πρὸ τοῦ ^{gnat Phi-}
 πυρ ἐμβαλεῖν τοὺς Μακεδόνας. ἐνεργὸν δὲ ποιησα-
 μένων τὴν ἀνακάθαρσιν τοῦ πτόματος, καὶ παρα-
 σκευασαμένων πρὸς τὴν εἴσοδον, καὶ μελλόντων ἤδη
 βιάζεσθαι, καταπλαγέντες παρέδωκαν οἱ Θηβαῖοι
 τὴν πόλιν. / Ὁ δὲ Φίλιππος, διὰ τῆς πράξεως ταύ-
 τῃς ἀσφαλισάμενος τὰ κατὰ τὴν Μαίγνησίαν καὶ
 Θετταλίαν, ἀφείλετο τὰς μεγάλας ἀφελείας τῶν
 Αἰτωλῶν· ἀπέδείξατο δὲ καὶ ταῖς αὐτοῦ δυνάμεσιν,
 ὅτι δικαίως ἐπανέλετο τοὺς περὶ τὸν Λεόντιον, ἐδε-
 λοκακῆσαντας πρότερον ἐν τῇ περὶ τοὺς Παλαιεῖς
 πολιορ-

C. 5. ἐμβαλεῖν. Vulgo βαλεῖν.

etfi in opere assidui erant,
 impediēte natura loci, vix
 die nono muris appropin-
 quarunt. Deinde vero per
 vices operi succedentes, &
 dies noctesque opus conti-
 nuantes, tribus diebus du-
 centorum circiter pedum
 spatium subter mœnibus fo-
 derunt, atque sublicis fulse-
 runt. Sed quum ferendo
 oneri pares fulturæ non
 essent, antequam immittere-
 tur ignis a Macedonibus,
 ruina mœnium est secuta.

Strenua dein diligentia loco
 purgato, & ad ingredien-
 dum præparato, quum inibi
 essent Macedones, ut per
 vim irrumperent, isti me-
 tu Thebani deditionem fa-
 ciunt. Philippus, Magne-
 siæ ac Thessaliziæ rebus in
 tuto collocatis hac victoria,
 simul Aetolis prædas maxi-
 mas ademit, & exercitui
 persuasit, iuste Leontium a
 se fuisse interemtum, quem
 in obsidione Palæensium
 consulto ignave se gessisse
 jam

Ol. 140.3. πολιορκία. Γενόμενος δὲ κύριος τῶν Θηβῶν, τοὺς 8
 Mutato
 nomine, μὲν ὑπάρχοντας οἰκήτορας ἐξηνδραποδίσατο· Μα-
 Philippo-
 polin ap-
 pellat. κεδόνας δ' εἰσοκίσας, Φιλίππου τὴν πόλιν ἀντὶ Θη-
 βῶν κατανόμασεν. Ἦδη δ' αὐτοῦ συντετελεσμένου
 τὰ κατὰ τὰς Θήβας, πάλιν ἦκον ὑπὲρ τῶν διαλύ-
 σεων παρὰ τε Χίων καὶ Ῥοδίων καὶ Βυζαντίων πρέσ-
 βεις, καὶ παρὰ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως. οἷς πα- 10
 ραπλησίους ἀποκρίσεις δούς ταῖς πρότερον, καὶ φή-
 σας οὐκ ἄλλότριος εἶναι διαλύσεως, ἐπεμψε, κελεύ-
 σας αὐτοὺς πᾶσαν λαμβάνειν καὶ τῶν Αἰτωλῶν.
 αὐτὸς δὲ τῆς μὲν διαλύσεως ὀλιγώρει, τοῦ δὲ πρῶτ- 11
 τιν τι τῶν ἐξῆς ἀντέχετο.

Cl.
 Adversus
 Scerdila-
 idam
 contendit
 Philip-
 pus.

Διόπερ, ἀκούων, τοὺς Σκερδιλαΐδου λέμβους περὶ
 Μαλέαν λήζεσθαι, καὶ πᾶσι τοῖς ἐμπόροις ὡς πολε-
 μίοις χρῆσθαι, παρεσπονδηκέναι δὲ καὶ τῶν ἰδίων τινὰ
 πλοίων ἐν Λευκάδι συνορμήσαντα· καταρτίσας δώ- 2
 δεκα μὲν καταφράκτους ναῦς, ὅκτω δ' ἀφράκτους,
 τριά-

10. ἀλλότριος ex Gron. & Reisk. emendatione. Vulgo ἀλλότριον.

11. πρῶτ' τιν τι. Abest vulgo τι.

Cl. 1. συνορμήσαντα. συνορμήσαντα edd. ex Bav.

jam constaret. Potitus The-
 bis, priores incolas hastæ
 subjecit: deductaque eo Ma-
 cedonum colonia, mutato no-
 mine, Philippopolin pro The-
 bis appellavit. Commodum
 erant omnia eo loci peracta,
 cum a Chiis, Rhodiis & By-
 zantiis, itemque Ptolemæo
 rege, legati de pace iterum
 venerunt. Philippus, simili
 atque antea responso his
 dato; quum diceret, *alie-*
num se a concordia non esse;
 ad Aetolos, ut ipforum

etiam explorarent volunta-
 tem, jussit proficisci. Ipse
 interim, de foederibus secu-
 rus, destinata persequi per-
 gebat.

101. Itaque, ut audivit,
 Scerdilaïdæ lembos circa
 Maleam exercere piraticam,
 & mercatores omnes loco
 hostium habere; nonnulla
 etiam e suis navigia, quæ
 Leucade in portu erant, vio-
 lato foedere cepisse: instru-
 ctis navibus tectis duodecim,
 non tectis octo, hemioliis
 trigin-

τριάκοντα δ' ἡμιολίους, ἔπλει δι' Εὐρίπου, σπεύδων A.V. 537.
 μὲν καταλαβεῖν καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς, καθόλου δὲ με-
 τώρος ὧν ταῖς ἐπιβολαῖς ἐπὶ τὸν κατὰ τῶν Αἰτω-
 λῶν πόλεμον, διὰ τὸ μηδὲν πω συνεικέναι τῶν ἐν
 Ἰταλίᾳ γεγονότων. Συνέβαινε δὲ, καθ' οὓς καιροὺς
 ἐπολιόρκει τὰς Θήβας Φίλιππος, ἡττῆσθαι Ῥω-
 μαίους ὑπ' Ἀννίβου τῇ περὶ Τυρρηνίαν μάχῃ, τὴν
 δὲ φήμην ὑπὲρ τῶν γεγονότων μηδέπω προσπεπτα-
 κέναι τοῖς Ἕλλησιν. / Ὁ δὲ Φίλιππος, τῶν λέμβων
 ὑστερήσας, καὶ καθορμιθεὶς πρὸς Κεγχρεαῖς, ταῖς
 μὲν καταφραίκτους ναῦς ἐξαπέστειλε, συντάξας,
 περὶ Μαλέαν ποιῆσθαι τὸν πλοῦν ὡς ἐπ' Αἰγίου καὶ
 Πατρῶν· τὰ δὲ λοιπὰ τῶν πλοίων ὑπεριθμίσας,
 ἐν Λεχαίᾳ παρήγγειλε πᾶσιν ὀρμεῖν. Αὐτὸς δὲ κα-
 τὰ σπουδὴν ἦκε μετὰ φίλων ἐπὶ τὴν τῶν Νεμεάων
 ἐκπαινήγειν εἰς Ἀργος. Ἀρτι δ' αὐτοῦ θεωμένου τὸν
 ἀγῶνα τὸν γυμνικόν, παρῆν ἐκ Μακεδονίας γραμμα-

τοφό-

2. συνεικέναι correxi. συνηκέναι Vat. Flor. Arg. Reg. A. συνιέναι edd.
 ex Bau. 3. ἡττῆσθαι. ἡτλῆσθαι edd. ex Bau. 4. παρήγγειλε.
 παρήγγελλε Vat.

triginta, per Euripum cum
 classe est profectus, Illyrios
 quidem consequi festinans,
 omnino vero consiliis omni-
 bus bello adversus Aetolos
 intentus; ut qui eorum,
 quæ in Italia acciderant,
 nihil dum rescisset. Incidit
 nempe clades, quam in Etru-
 ria Romani acceperunt, in
 illud tempus, quo obside-
 bantur a Philippo Thebæ:
 itaque fama rei gestæ non-
 dum ad Græcos tunc erat
 perlata. Philippus quum

tardius adveniens lembos
 non esset affectus, Cen-
 chreas appulit: quo ex loco
 teclas quidem Maleam fle-
 ctere, & Aegium ac Patras
 petere jussit; ceteras per
 ipsum Peloponnesi lsthmum
 transduxit Lechæum; dato
 præcepto, ut in ancoris
 omnes ibi starent. Ipse
 cum amicis Argos ad Ne-
 meorum ludorum conventum
 citatim contendit. Specta-
 bat ibi cum maxime certa-
 men gymnicum, quando ad-
 venit

Ol. 140.3. τοφόρος, διασαφῶν, ὅτι λείπονται Ῥωμαῖοι μάχῃ
μεγάλῃ, καὶ κρατεῖ τῶν ὑπαίθρων Ἀντίβας. παρ-7
αυτίκα μὲν οὖν Δημητρίῳ τῷ Φαρίῳ μόνῳ τὴν ἐπι-

Deme- στολὴν ἐπέδειξε, σιωπᾶν παρακελευσάμενος. ὃς καὶ, 8
triusPha- λαβόμενος τῆς ἀφορμῆς ταύτης, τὸν μὲν πρὸς τοὺς
rius sua- Αἰτωλοὺς ᾤετο δεῖν τὴν ταχίστην ἀποβρίψαι πόλε-
det Phi- μον, ἀντέχεσθαι δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἰλλυρίδα πραγμά-
lippo, ut in Italiam trajiciat. των ἡξίου, καὶ τῆς εἰς Ἰταλίαν διαβάσεως. Τὰ μὲν 9
γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πάντα καὶ νῦν ἤδη ποιεῖν
αὐτῷ τὸ προσταττόμενον, ἔφη, καὶ μετὰ ταῦτα
ποιήσεν· Ἀχαιῶν μὲν ἐθελοντὶ εὐνοοῦντων, Αἰτωλῶν
δὲ καταπεπληγμένων ἐκ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς
κατὰ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον. τὴν δ' Ἰταλίαν, ἔφη, 10
καὶ τὴν ἐκεῖ διάβασιν, ἀρχὴν εἶναι τῆς ὑπὲρ τῶν
ὅλων ἐπιβολῆς· ἢν οὐδενὶ καθήκειν μάλλον, ἢ ἐκείνῳ·
τὸν δὲ καιρὸν εἶναι νῦν, ἐπταικότων Ῥωμαίων.

Τοιούτοις

9. ἐθελοντὶ. ἐθελοντὴν Vat. ut solet.

venit e Macedonia tabella-
rius, viſtos Romanos ingen-
ti prælio nuncians; Ἐῖ Han-
nibalem, quæcumque extra
munitiones essent, omnia ob-
tinere. Eam rex epistolam
confestim uni Demetrio Pha-
rio ostendit, monuitque, ut
rem fileret. Qui, oblata
occasione utens, auctor Phi-
lippo esse cœpit, ut bellum
contra Aetolos quam primum
abjiceret: res quippe Illyri-
cas aggrediendas ei esse, Ἐῖ
de trajectione in Italiam co-
gitandum censebat. Nam

Græciæ quidem populos, Ἐῖ
facere jam imperata cunctos,
Ἐῖ posthac quoque facturos;
Achæos quidem sua sponte,
ut qui erga ipsum benevole
sint affecti; Aetolos vero me-
tu, propter ea mala quæ
præsenti bello sint experti.
Italiam vero Ἐῖ in eam transi-
tum, principium esse imperii
summæ rerum capeſſendi:
quod cui potius, quam ipsi,
conveniat? Ei porro consilio
nunc opportunum esse tem-
pus, cum tanta clade afflicti
sint Romani.

Τοιούτοις δὴ χρησάμενος λόγοις, ταχέως παρώρ-
 μησε τὸν Φίλιππον, ὡς ἂν, οἶμαι, καὶ νέον βασιλέα,
 καὶ κατὰ τὰς πράξεις ἐπιτυχῇ, καὶ καθόλου πολ-
 μηρὸν εἶναι δοκοῦντα, πρὸς δὲ τούτοις, ἐξ οἰκίας ὀρ-
 μώμενον τοιαύτης, ἢ μάλιστα πῶς αἰεὶ τῆς τῶν ὅλων
 ἐλπίδος ἐφίετα. πλὴν ὅγε Φίλιππος, ὡς ἔπον, τότε
 μὲν αὐτῷ τῷ Δημητρίῳ τὰ προσπεπτωκότα διὰ
 τῆς ἐπιστολῆς ἐδήλωσε· μετὰ δὲ ταῦτα συνῆγε τοὺς
 φίλους, καὶ διαβούλιον ἀνεδίδου περὶ τῆς πρὸς Αἰτω-
 λούς διαλύσεως. Ὅντων δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν Ἄρα-
 τον οὐκ ἀλλοτρίων διεξαγωγῆς, τῷ δοκεῖν ὑπερδε-
 ζίους ὄντας τῷ πολέμῳ ποιῆσθαι τὴν διάλυσιν·
 οὕτως ὁ βασιλεὺς, οὐδὲ τοὺς πρεσβευταῖς ἔτι προσ-
 δεξάμενος τοὺς κοινῇ πράττοντας τὰ περὶ ταῖς δια-
 λύσεσι, παραχρῆμα Κλεόνικον μὲν τὸν Ναυπάκτιον
 πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς διεπέμψατο· κατέλαβε γάρ
 ἔτι τοῦτον ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπιμένοντα τὴν τῶν
 Ἀχαιῶν

CII.
 Pacem
 cum Ae-
 tolis fac-
 re cupit
 Philip-
 pus.

Cleonicus
 mittitur in-
 ternun-
 cio.

CII. I. ἐφίετα. ἐφίετο malim cum Reisk.

102. Hujusmodi sermoni-
 bus facile incendit animum
 Philippi; utpote (puto) &
 juvenis regis, & ejus coe-
 ptis fortuna aspiraverat, &
 qui omnino praeditus esset
 audacia singulari; adhuc
 qui ex ea domo esset ortus,
 quæ, nescio quomodo, præ-
 ceteris semper summi terra-
 rum imperii spe cupiditate-
 que ducitur. Philippus igitur,
 ut dicebamus, tunc qui-
 dem soli Demetrio nuncium,
 quem afferebat epistola, com-
 municavit: postea vero, con-

vocatis amicis, concilium
 habuit, de pace cum Aetolis
 facienda. Quumque ne A-
 ratus quidem alienus esset
 a rerum componendarum
 consilio, quia superiores bel-
 lo pacem erant facturi; pro-
 pterea rex, ne expectatis
 quidem legatis, qui commu-
 nibus suffragiis conventio-
 nis negotium curarent, ex-
 templo Cleonicum Naupa-
 ctium ad Aetolos misit.
 Hunc enim Philippus inve-
 nit, ex quo captus fuerat,
 Achæorum conventum ad-
 huc

Ol.140.3

Pyrgus
in Perip
piis?

Panor-
mus, por-
tus Pel-
ponnesi.

6. Περιπίλοις. Sic mssti omnes, nisi quod Περιπίλοις det Bav. An Περιπινέιους, vel ἐν τοῖς περὶ Πηνειὸν sc. πεδίοις? Casanbo-
nius ex ingenio τὸν ἐν τοῖς ἑρεπίοις πύργον edidit, exposuitque
currim, quæ in ruderibus ejus urbis (Lasionis) sita est. Ibid.
ἐμβαλὼν correxit Casanb. ἐμβαλὼν mssti omnes.

huc opperientem. Ipse, navibus quæ Corinthi erant acceptis, & copiis pedestribus, Aegium castra movet. Ac, ne finiendi belli cupidus supra modum videretur, *Lasionem* progressus, occupato *Pyrgo* in *Perippiis* [ad *Peneum* fluvium?] sito, invadendi *Eleam* propositum se habere simulabat. Deinde, quum bis terve *Cleonicus* esset redissetque, petentibus *Aetolis* colloquium annuit: omnique posita bel-

li cura, missis ad socias urbes tabellariis, per literas cunctos hortatus est, ut singuli suos mitterent, qui concilio interessent, & de componendo bello una cum ceteris in commune consultarent. Ipse cum exercitu *Panormum* se transfert: is portus est Peloponnesi, qui urbem Naupactiorum habet in adversa ripa oppositam: ibi rex vallum jacere, & legatos sociorum praestolari, qui in conventu indicto erant

con-

ιοσυμμάχων συνέδρους. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, ^{A.V. 537.}
καθ' ὃν ἔδει συναθροίζεσθαι τοὺς προειρημένους, πλεύ- ^{Res Za-}
σας εἰς Ζάκυνθον, δι' αὐτοῦ κατεστήσατο τὰ κατὰ ^{zynthi}
τὴν νῆσον, καὶ παρῆν αὐθις ἀναπλέων. ^{constituit}
^{Philip-}
^{pus.}

Ἦδη δὲ καὶ τῶν συνέδρων ἡθροισμένων, ἐξέπεμ- ^{CIII.}
ψε πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς Ἄρατον καὶ Ταυρίωνα, καί ^{Aetoli}
στinas τῶν ἡκόντων ἅμα τούτοις. οἱ καὶ συμμίζαν- ^{cum Phi-}
τες τοῖς Αἰτωλοῖς, πανδημεὶ συνηθροισμένοις ἐν Ναυ- ^{lippo &}
πάντῳ, βραχέα διαλεχθέντες, καὶ θεωροῦντες αὐ- ^{Achæis}
τῶν τὴν ὁρμὴν τὴν πρὸς ταῖς διαλύσεις, ἔπλεον ἐξ ^{agunt de}
ὑποστροφῆς πρὸς τὸν Φίλιππον, χάριν τοῦ διασα- ^{pace.}
3φῆσαι περὶ τούτων. Οἱ δ' Αἰτωλοὶ, σπεύδοντες δια-
λύσασθαι τὸν πόλεμον, ἐξαπέστειλον ἅμα τούτοις
πρέσβεις πρὸς τὸν Φίλιππον, ἀξιοῦντες παραγενέ-
σθαι μετὰ τῆς δυνάμεως πρὸς σφᾶς, ἵνα, τῆς κοι-
νολογίας ἐκ χειρὸς γιγνομένης, τύχη τὰ πράγμα-
4τα τῆς ἀρμοζούσης διεξαγωγῆς. Ὁ δὲ βασιλεὺς
ὁρμη-

10. δι' αὐτοῦ. δι' αὐτοῦ Bav. Reg. A.

confessuri. Interea autem
dum hi conveniunt, *Zacyn-*
thum navibus petens, res
ejus insulae ex sua auctori-
tate constituit. Tum inde
reversus, Panormum repe-
tiit.

103. Vbi omnes ad de-
liberandum vocati conve-
nerunt, *Philippus* Aratum
& Taurionem nonnullosque
alios, qui cum istis vene-
rant, ad Aetolos mittit.
Quos quum adissent legati,
communi gentis concilio

Naupacti congregatos; bre-
vi oratione eos allocuti, ut
omnium voluntates ad pa-
cem inclinat as animadverte-
runt, mox, nunciaturi quod
invenerant, ad regem rever-
tuntur. *Aetoli*, finem bello
imponere gestientes, suos
cum his legatos ad *Philip-*
pum jubent proficisci: oran-
tes, ut cum suis copiis in *Ae-*
toliam veniat; quo facilius,
dum ex proximo inter se
utrique communicarent, com-
modus finis imponi rebus
possit.

Polybii Histor. T. II.

E e

Ol. 140.3. ὀρμηθεὶς τοῖς παρακαλουμένοις, διέπλευσε μετὰ
 Aetoli- τῆς δυνάμεως πρὸς τὰ λεγόμενα Κοῖλα τῆς Ναυ-
 cum Phi- πακτίας, ἃ τῆς πόλεως ἑικοσι μάλιστα σταδίου
 lippo & fociis ἀφίστηκε. στρατοπεδεύσας δὲ, καὶ περιλαβὼν χά-
 agunt de pace. ρακι τὰς νῆας καὶ τὴν παρεμβολήν, ἔμενε, προσ-
 ανέχων τὸν καιρὸν τῆς ἐντεύξεως. οἱ δ' Αἰτωλοὶ χω-
 ρίς τῶν ὅπλων ἦγον πανδήμει, καὶ, διασχόντες ὡς
 δύο στάδια τῆς Φιλίππου παρεμβολῆς, διεπέμπον-
 το καὶ διελέγοντο περὶ τῶν ἐνεστώτων. Τὸ μὲν οὖν
 πρῶτον ὁ βασιλεὺς πάντας ἐξέπεμπε τοὺς ἦγον-
 τας παρὰ τῶν συμμάχων, κελεύσας ἐπὶ τούτοις
 προτείνειν τὴν εἰρήνην τοῖς Αἰτωλοῖς, ὥστε ἔχεν ἀμ-
 φοτέρους, ἃ νῦν ἔχουσι. δεξαμένων δὲ τῶν Αἰτωλῶν
 εἰτοιμῶς, τὸ λοιπὸν ἤδη περὶ τῶν κατὰ μέρος συνε-
 χεῖς ἐγίγνοντο διαποστολαὶ πρὸς ἀλλήλους· ὧν τὰς
 μὲν πλείους παρήσομεν, διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν ἄξιον

Agelai μνήμης· τῆς δ' Ἀγελάου, τοῦ Ναυπακτίου, παραι-
 Naupaetii νέσεως ποιησόμεθα μνήμην, ἣ κατὰ τὴν πρώτην ἐν-
 oratio ad Philip- τεύξιν
 pum & Achæos.

possit. Rex, postulatis eo-
 rum incitatus, ad Cœla quæ
 vocantur Naupaetia, stadia
 ab urbe admodum viginti,
 cum exercitu trajecit: ubi
 constitutis signis, ac navi-
 bus pariter castrisque vallo
 circumdatis, tempus collo-
 quii exspectabat. Eodem
 mox gens Aetolorum sine
 armis convenit: &, quum
 a Philippi castris duo dum-
 taxat stadia abessent, de re-
 bus singulis inter se com-
 municabant differebantque.

Principio rex omnes socio-
 rum legatos ad eos emisit,
 jussos his legibus pacem Ae-
 tolis offerre, ut, quæ jam
 tenerent utrique, servarent.
 Quod quum Aetoli essent li-
 benter amplexi, de cetero
 super conditionibus particu-
 laribus ultro citroque affi-
 dux legationes mittebantur.
 Quarum plerasque nos silen-
 tio prætereunt, quoniam
 dignum memoratu nihil con-
 tinent, Agelai Naupaetii ad-
 hortationem commemorabi-
 mus,

τεύξιν ἐχρήσατο πρὸς τε τὸν βασιλέα καὶ τοὺς A.V. 537.
παρόντας συμμάχους.

Ὅς ἔφη· Δεῖν μάλιστα μὲν μηδέποτε πολεμεῖν CIV.
τοὺς Ἕλληνας ἀλλήλοις, ἀλλὰ μεγάλην χάριν ἔχειν Agelai
ταῖς θεοῖς, εἰ, λέγοντες ἐν καὶ ταυτὸ πάντες, καὶ Naupactii
συμπλέκοντες τὰς χεῖρας, καθάπερ οἱ τοὺς ποτα-
μοὺς διαβαίνοντες, δύναντο, τὰς τῶν βαρβάρων
ἐφόδους ἀποτρεβόμενοι, συσπάζειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ
τὰς πόλεις. οὐ μὲν, ἀλλ', εἰ τὸ παράπαν τοῦτο μὴ
δυνατὸν, κατὰ γε τὸ παρὸν ἡξίου συμφρονεῖν καὶ
φυλάττεσθαι, προειδομένους τὸ βάρος τῶν στρατοπέ-
δων, καὶ τὸ μέγεθος τοῦ συνεστῶτος πρὸς ταῖς δύ-
3σεσι πολέμου. Δῆλον γάρ εἶναι παντὶ τῷ καὶ με-
τρίως περὶ τὰ κοινὰ σπουδάζοντι καὶ νῦν, ὥς, εἴαν τε
Καρχηδόνιοι Ῥωμαίων, εἴαν τε Ῥωμαῖοι Καρχηδονίαν
περιγέγωνται τῷ πολέμῳ, διότι κατ' οὐδένα τρόπον
εἰκὸς ἐστὶ, τοὺς κρατήσαντας ἐπὶ ταῖς Ἰταλιωτῶν
E e 2 καὶ

CIV. 2. ταῖς δύσεσι correxi mouente Reiskio. Mendose vulgo omnes
ταῖς δυνάμεσι.

mus, quam in primo con-
ventu ad Regem & omnes
qui aderant socios habuit.

104. Is igitur dixit: Ma-
xime quidem illud Græcos
debere cavere, ne bellum in-
vicem unquam gerant. Quin
magnas diis gratias agendas
illis fore, si, optime inter se
consentientes, & manus mu-
tuo connectentes, sicut solent
qui amnes vado una trans-
eunt, ingruentes barbaros
repellere possent, seque &

urbes suas tueri. Ceterum,
si absoluta omnibus numeris
concordia sanciri nequeat;
in præsentia quidem certe
conspirandum esse cavendum-
que, quum robur illud exer-
cituum & molem belli ab oc-
cidente coorti prospiciant.
Esse enim neminem, quamvis
mediocriter in republica ver-
satum, quin videat jam nunc,
sive Carthaginienſes vicerint
hoc bello Romanos, sive Ro-
mani Carthaginienſes, non
esse ullo modo simile veri,
Italiae

ΟΙ. 140. 3. καὶ Σικελιωτῶν μῆναι δυναστείαις, ἤξειν δὲ καὶ δια-
 Agelai
 Naupactii
 oratio de
 pace. δέοντος. Διόπερ ἡξίου, πάντας μὲν φυλάττειν τὸν
 καιρὸν, μάλιστα δὲ Φίλιππον. ἔναι δὲ φυλακῆς,
 εἰάν, ἀφόμενος τοῦ καταφθεῖναι τοὺς Ἕλληνας, καὶ
 ποιῆν εὐχειρώτους τοῖς ἐπιβαλλομένοις, κατὰ τούτου
 τὸν ὥς ὑπὲρ ἰδίου σώματος βουλευήται, καὶ καθό-
 λου πάντων τῶν τῆς Ἑλλάδος μερῶν, ὡς οἰκείων καὶ
 προσηκόντων αὐτῷ, ποιῆται πρόνοιαν. τοῦτον γάρ ἐ-
 τὸν τρόπον χρωμένου τοῖς πράγμασι, τοὺς μὲν Ἕλλη-
 νας εὐνοὺς ὑπάρξεν αὐτῷ, καὶ βεβαίους συναγωνι-
 στάς πρὸς τὰς ἐπιβολὰς· τοὺς δ' ἔξωθεν ἦτον
 ἐπιβουλεύσειν αὐτοῦ τῇ δυναστείᾳ, καταπεπληγμέ-
 νους τὴν τῶν Ἑλλήνων πρὸς αὐτὸν πίστιν. Εἰ δὲ γ
 πραγμάτων ὀρέγεται, πρὸς τὰς δύοεις βλέπειν αὐ-
 τὸν ἡξίου, καὶ τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ συνεστῶσι πολέμοις
 προσ-

3. διατείναν. Forsf. διατενέον legendum cum Reisk. 6. ὑπάρξεν ex
 Vrsini conject. edidit Casaub. Scripti libri omnes ὑπάρχειν.

*Italicæ aut Siciliæ imperio
 victores fore contentos; sed
 consilia & vires suas ulterius
 quam esset optandum eosdem
 esse porrecturos, & ad se
 deinde venturos. Hortari
 igitur omnes, maxime vero
 Philippum, ut ab impenden-
 te caveant periculo. Caven-
 di autem hanc esse rationem,
 si, pro eo quod Græcos hac-
 tenus attriverit, & facile
 expugnabiles reddiderit in-
 vadentibus, jam e contra-
 rio iisdem, veluti suo consu-
 leret, omniumque in univer-
 sum Græciæ partium parem*

*curam esset habiturus, ac si
 conjuncti essent ipsi omnes,
 & proprio jure ad eum per-
 tinerent. Hoc enim modo si
 res administraret; paratam
 ipsi Græcorum benevolentiam
 fore, quos in omnibus ince-
 ptis constantes adjutores sit
 habiturus: externos vero po-
 pulos, firma Græcorum fide
 erga ipsum territos, ejus re-
 gno haud ita facile infidia-
 turos. Quod si rerum ge-
 rendarum cupiditate ducatur,
 respiceret occidentem;
 & ad bella, quibus flagrat
 Italia, animum intenderet:
 ut,*

προσέχειν τὸν νοῦν· ἵνα, γενόμενος ἔφεδρος ἔμφρων, ^{A.V. 537.}
 πειραδῇ σὺν καιρῷ τῆς τῶν ὅλων ἀντιποιήσασθαι ^{Agelai}
 ἰσχυραστείας. εἶναι δὲ τὸν ἐνεστῶτα καιρὸν οὐκ ἀλλό- ^{Nam pactii}
 γτριον τῆς ἐλπίδος ταύτης. Τὰς δὲ πρὸς τοὺς ^{oratio de}
 Ἕλληνας διαφορὰς καὶ τοὺς πολέμους, εἰς τὰς ἀνα- ^{pace.}
 παύσεις αὐτὸν ὑπερτίθεσθαι παρεκάλει· καὶ μάλι-
 στα σπουδάζειν περὶ τούτου τοῦ μέρους, ἵν' ἔχῃ τὴν
 ἐξουσίαν, ὅταν βούληται, καὶ διαλύεσθαι καὶ πολε-
 ομεῖν πρὸς αὐτούς. ὥς, ἐὰν ἀπαξ τὰ προφανόμενα
 νῦν ἀπὸ τῆς Ἑσπέρας νέφη προσδέξηται τοῖς κατὰ
 τὴν Ἑλλάδα τόποις ἐπιστῆναι, καὶ λίαν ἀγωνιᾶν
 ἔφῃ, μὴ τὰς ἀνοχὰς καὶ τοὺς πολέμους, καὶ κα-
 θόλου τὰς παιδίαις, αἷς νῦν παίζομεν πρὸς ἀλλήλους,
 ἡ ἐκκοπῆναι συμβῇ πάντων ἡμῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε
 καὶ εὐξαδῆαι τοῖς θεοῖς ὑπάρχειν ἡμῖν τὴν ἐξουσίαν
 ταύτην, καὶ πολεμεῖν ὅταν βουλόμεθα, καὶ διαλύε-
 σθαι πρὸς ἀλλήλους, καὶ καθόλου κυρίους εἶναι τῶν
 ἐν αὐτοῖς ἀμφισβητουμένων.

E e 3

Ο μὲν

II. Pro καὶ πολεμεῖν, τοῦ πολεμεῖν edidit Casaub. inuitis mssis.

ut, observato prudenter re-
 rum eventu, cum se dederit
 occasio, summum imperium
 sibi vindicare conetur: a qua
 quidem spe praesentis tempo-
 ris statum non abhorre-
 re. Si quas vero cum Graecis ha-
 beat controversias, aut bella
 in eos molitur; bene factu-
 rum, si in majus otium illa
 distulerit, summaque cura id
 operam dederit, ut & geren-
 di & finiendi belli cum Grae-
 cis liberam semper habeat po-
 testatem. Nam, si ingruen-

tem ab occidente nubem semel
 in Græciam pateretur incum-
 bere; valde equidem vereor,
 inquiebat, ne & induciarum,
 & bellorum, & omnium isto-
 rum quos inter nos nunc lu-
 dimus ludorum, adeo omni-
 bus nobis facultas praecida-
 tur, ut pro magno beneficio
 a diis simus optaturi, sumen-
 di ponendique belli inter nos,
 quoties voluerimus, potesta-
 tem nobis esse, & omnino no-
 bis permitti nostrarum discor-
 diarum arbitrium.

105. Hac

Ol. 140.3.

CV.

Convenit pax
Achæis &
Philippo
cum Ae-
tolis.

Ὁ μὲν οὖν Ἀγέλαος, τοιαῦτα διαλεχθεὶς, πάν-
τας μὲν παρώρμησε τοὺς συμμάχους πρὸς τὰς δια-
λύσεις· μάλιστα δὲ τὸν Φίλιππον, οἰκείοις χρησά-
μενος λόγοις πρὸς τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ, τὴν ἤδη προ-
κατεσκευασμένην ὑπὸ τῶν τοῦ Δημητρίου παραινε-
σεων. Διόπερ ἀνδομολογησάμενοι πρὸς σφᾶς ὑπὲρ
τῶν κατὰ μέρος, καὶ κυρώσαντες τὰς διαλύσεις,
ἐχωρέθησαν, κατὰγοντες εἰς τὰς οἰκείας ἑκάστοι
πατρίδας εἰρήνην ἀντὶ πολέμου. Ταῦτα δὲ πάντα
συνέβη γενέσθαι κατὰ τὸν τρίτον ἐνιαυτὸν τῆς ἑκα-
τοστῆς καὶ τετταρακοστῆς Ὀλυμπιάδος· λέγω δὲ
τὴν τῶν Ῥωμαίων περὶ Τυρρηνίαν μάχην, καὶ τὴν
Ἀντιόχου περὶ Κοίλην Συρίαν, ἔτι δὲ τὰς Ἀχαιῶν
καὶ Φιλίππου πρὸς Αἰτωλοὺς διαλύσεις. Τὰς μὲν
οὖν Ἑλληνικὰς καὶ τὰς Ἰταλικὰς, ἔτι δὲ τὰς Λιβυ-
κὰς πράξεις, οὗτος ὁ καιρὸς καὶ τοῦτο τὸ διαβού-
λιον συνέπλεξε πρῶτον. οὐ γάρ ἐτι Φίλιππος, οὐδ'
οἱ τῶν Ἑλλήνων προεστῶτες ἄρχοντες, πρὸς τὰς
κατὰ τὴν Ἑλλάδα πράξεις ποιούμενοι τὰς ἀναφορὰς,
οὔτε

Ab hoc
tempore
res Orien-
tis con-
necti coe-
perunt
cum re-
bus Oc-
cidentis.

105. Hac oratione Age-
laus cum ceteros omnes fo-
cios cupiditate pacis incen-
dit, tum imprimis Philip-
pum; cujus voluntati, hor-
tatu Demetrii jam ante ex-
citaræ, admodum congruen-
tia erat locutus. Itaque,
postquam de singulis condi-
tionibus inter ipsos conven-
nisset, firmato fœdere dif-
cesserunt: & loco belli pa-
cem in suam quisque patriam
reducerunt. Gesta autem
omnia hæc sunt, Romano-

rum inquam pugna in Etru-
ria pugnata, Antiochi bellum
pro Cœlesyria, & Achæorum
ac Philippi pax cum Aetolis,
Olympiadis centesimæ qua-
dragesimæ anno tertio. At-
que hoc primum tempus,
primumque concilium est,
quod rebus Græcorum Itali-
cas atque etiam Libycas im-
miscuit. Nam ex illo tem-
pore non amplius aut Phi-
lippus, aut Græcarum civi-
tatum principes, cum vel
bella susciperent vel pacem
face-

οὔτε τοὺς πολέμους, οὔτε τὰς διαλύσεις ἐποιοῦντο A.V. 537.
 πρὸς ἀλλήλους· ἀλλ' ἤδη πάντες πρὸς τοὺς ἐν Ἰτα-
 λία σκοποὺς ἀπέβλεπον. ταχέως δὲ καὶ πρὸς τοὺς
 νησιώτας καὶ πρὸς τοὺς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας
 τὸ παραπλήσιον συνέβη γενέσθαι. Καὶ γὰρ οἱ Φι-
 λίπῳ δυσαρεστούμενοι, καὶ τινες τῶν τῷ Ἀττάλῳ
 διαφερομένων, οὐκ ἔτι πρὸς Ἀντίοχον καὶ Πτολε-
 μαῖον, οὐδὲ πρὸς Μεσημβρίαν καὶ τὰς Ἀνατολὰς
 ἔνευσον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ἑσπέραν ἀπὸ τούτων τῶν και-
 ρῶν ἔβλεπον· καὶ τινες μὲν πρὸς Καρχηδονίους, οἱ
 δὲ πρὸς Ῥωμαίους ἐπρέσβευον. ὁμοίως δὲ καὶ Ῥω-
 μαῖοι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, δεδιώτες τὴν τοῦ Φιλίπ-
 που τόλμαν, καὶ προσφώμενοι, μὴ συνεπίθῃται τοῖς
 ὅτε περιστῶσιν αὐτοὺς καιροῖς. Ἡμεῖς δ', ἐπει- Nexus
 δὴ κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόσχεσιν σαφῶς οἶμαι de- narratio-
 δείχαμεν, πότε, καὶ πῶς, καὶ δι' ἧς αἰτίας αἱ κα- nis.

E e 4

τὰ

CV. 8. περιστῶσιν αὐτοὺς. αὐτοῖς Aug. 9. οἶμαι δεδείχαμεν.
 ὁ μὲν δὲ δεδιδάχαμεν edd. cum Bav. Aug. & Regiis. δεδείχαμεν re-
 cepi ex Vat. & Flor. ὁ μὲν, quod habent vulgo omnes, in οἶμαι mu-
 tandum putavi, præeunte Perotto.

facient, ad Græciæ statum
 sua consilia referebant, sed
 ad Italiam omnes, seu ad
 communem scopum, oculos
 convertabant. Nec longa
 intercessit mora, cum & qui
 insulas & qui Asiam colunt,
 idem facere cœperunt. Nam
 ii quibus gravis erat Philip-
 pus, ac nonnulli etiam qui
 aliquid controversiæ cum
 Attalo habebant, non jam ad
 Antiochum aut Ptolemæum,
 aut ad meridiem vel orien-
 tem se convertabant: sed ad

occidentem deinceps omnes
 spectabant: & erant qui ad
 Carthaginienses mitterent le-
 gationes, erant qui ad Ro-
 manos. Similiter & Roma-
 ni, veriti Philippi audaciam,
 matureque sibi cavendum
 rati, ne ad cetera, quibus
 undique premebantur mala,
 ipse quoque infestus hostis
 accederet, in Græciam le-
 gatos mittebant. Nos au-
 tem quum clare jam docue-
 rimus, quando, & quomodo,
 & quibus de causis, rebus
 Ita-

Ol. 140.3. τὰ τὴν Ἑλλάδα πράξεις συνεπλάκησαν ταῖς Ἰτα-
 λικαῖς καὶ Λιβυκαῖς· λοιπὸν κατὰ τὸ συνεχὲς ποιη-
 σάμενοι τὴν διήγησιν ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν ἕως εἰς
 τοὺς καιροὺς ἐν οἷς Ῥωμαῖοι τὴν περὶ Κάνναν μάχην
 ἠτλήθησαν, ἐφ' ἣν τῶν Ἰταλικῶν πράξεων τὴν κα-
 ταστροφὴν ἐποίησάμεθα, καὶ ταύτην τὴν βίβλον
 ἀφοριούμεν, ἐξισώσαντες τοῖς προειρημένοις καιροῖς.

CVI. Ἀχαιοὶ μὲν οὖν, ὡς θᾶττον ἀπέθαντο τὸν πόλε-
 Timoxe-
 nus præ-
 Achæo-
 rum.
 Ol. 140.4.
 A.V. 538.
 Quies in
 Pelopon-
 neso re-
 stituta.
 μον, στρατηγὸν αὐτῶν ἐλόμενοι Τιμόξενον, ἀναχω-
 ρήσαντες εἰς τὰ σφέτερα νόμιμα καὶ ταῖς διαγω-
 γάς· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ πόλεις αἱ κατὰ Πε-
 λопόννησον, ἀνεκτῶντο μὲν τοὺς ἰδίους βίους, ἐθε-
 ράπευον δὲ τὴν χάραν, ἀνενεοῦντο δὲ τὰς πατρίους
 θυσίας καὶ πανηγύρεις, καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τοὺς
 θεοὺς παρ' ἐκάστοις ὑπάρχοντα νόμιμα. σχεδὸν
 γὰρ ὥσανεὶ λήθην συνέβαινε γεγονέναι παρὰ τοῖς
 πλείστοις περὶ τὰ τοιαῦτα, διὰ τὴν συνέχειαν τῶν
 προγεγονότων πολέμων. Οὐ γὰρ οἶδ' ὅπως αἰεί ποτε

Πελο-

CVI. 2. Pro ὁμοίως est ἀμάχως in Vat. Flor. Ibid. Vocab βίους
 ignorant scripti libri omnes; ex conject. adjecit Casanbounus. An τοὺς
 ἰδίους νόμους, suas leges receperunt?

*Italicis Libycisque Græcani-
 cæ fuerint immixtæ; nunc,
 postquam narrationem re-
 rum Græcanicarum ad illa
 usque tempora continuave-
 rimus, quibus Romani ad
 Cannas male pugnarunt, in
 qua clade defierat narratio
 nostra rerum Italicarum;
 hunc quoque Librum, ad
 eadem tempora pariter per-
 ductum, finiemus.*

106. *Achæi igitur, ut pri-
 mum bello sunt defuncti,*

*creato prætore Timoxeno,
 ad priora sua instituta mo-
 resque redire. Similique
 modo etiam per ceteras Pe-
 loponnesi civitates, rei fami-
 liaris damna pro se quisque
 reparare, agros colere, sa-
 cra, ludos, & peculiares
 patriæ suæ ritus instaurare:
 quæ omnia, propter diutur-
 nitatem superiorum bello-
 rum, apud plerosque in obli-
 vionem prope jam venerant.
 Accidit enim fere semper,
 nescio*

Πελοποννήσιοι, τῶν ἄλλων ἀνθρώπων οἰκειότατα A.V. 538.
 πρὸς τὸν ἡμέρον καὶ τὸν ἀνθρώπινον βίον ἔχοντες,
 ἥμισυ πάντων ἀπολελεύκασιν αὐτοῦ, κατὰ γε
 τοὺς ἀνώτερον χρόνους· μᾶλλον δὲ πως, κατὰ τὸν
 Εὐριπίδην. ἦσαν αἰεὶ πρασίμοχοί τινες, καὶ οὐποτε
 σῆτυχοι δορί. τοῦτο δὲ μοι δοκοῦσιν πάσχειν εἰκότως.
 ἅπαντες γὰρ ἡγεμονικοὶ καὶ Φιλελεύθεροι ταῖς φύ-
 σεσιν ὄντες, μάχονται συνεχῶς πρὸς ἀλλήλους,
 ἀπαραχωρήτως διακείμενοι περὶ τῶν πρωτείων.
 ὁ Ἀθηναῖος δὲ τῶν ἐκ Μακεδονίας φόβων ἀπελέλυτο, Athe-
 καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἔχειν ἐδόκουν ἤδη βεβαίως. nienfes
 τυχρῶμενοι δὲ προστάταις Εὐρυκλείδα καὶ Μικίωνι, abjecte
 τῶν μὲν ἄλλων Ἑλληνικῶν πράξεων οὐδ' ὅποιας με- adulan-
 bus.

E c 5

τεῖχον·

4. Verbum ἔχοντες ignorant veteres libri omnes. Ex Reg. B. adjecte
 Casaub. διακείμενοι suspicatus erat Vrsinus. Si paullo ante esset οἰ-
 κειότατοι pro οἰκειότατα, nihil admodum desideraretur. Ibid.
 πρασίμοχοι adferri ex Vat. & Flor. προσίμοχοι Vrb. Aug. Reg.
 A. quod ex πησίμοχοι proxime deflexum videtur. πλησίμοχοι
 edd. ex Bav. In isto cod. autem litera π superscripta litera τ, ut sit
 τλησίμοχοι, quod commodè suspicatus erat Musgravius. 5.
 φύσεσιν ὄντες. φύσεσι Vat. Flor. Aug. Reg. A. & carent ὄντες.
 6. τῶν ἐκ Μακ. φόβων ἀπελέλυτο. Vulgo τὸν ἐκ Μακ. φόβον
 ἀπεδέδυντο. 7. Μικίωνι. Μικίωνι edd. ex Bav. Μίκων vocatur
 apud Pausan.

nescio quo modo, ut *Pelo-*
ponnesii, quos ad vitam man-
 fuetam humanioremque na-
 tura finxit accommodatissi-
 mos supra omnes mortales,
 iidem tamen omnium mini-
 me, ad superiora quidem
 certe tempora quod attinet,
 ejus vitæ fructum ceperint;
 sed fuerint potius, quod *Eu-*
ripides ait, *perpetim bella*
spirantes, & numquam ab
armis quieti. Quod quidem

puto non sine causa eis usu
 venire. Nam qui ad impe-
 randum natura sint facti, &
 libertatis studiosi, de princi-
 patu cedere cuiquam nescii,
 inter se continenter praelian-
 tur. *Athenienses* vero, me-
 tu Macedonum liberati, fir-
 ma jam frui videbantur pace.
 Quum vero *Euryclidæ* ac *Mi-*
cionis consiliis regerentur,
 nullius prorsus rei commu-
 nionem cum reliquis Græcis
 haben-

Ol. 140. 4. τέχον· ἀκολουθοῦντες δὲ τῇ τῶν προεστώτων αἰρέσει, καὶ ταῖς τούτων ὁρμαῖς, εἰς πάντας τοὺς βασιλεῖς ἐξεκέχυντο, καὶ μάλιστα τούτων εἰς Πτολεμαῖον· καὶ πᾶν γένος ὑπέμενον ψηφισμάτων καὶ κηρυγμάτων, βραχύν τινα λόγον ποιούμενοι τοῦ καθήκοντος, διὰ τὴν τῶν προεστώτων ἀκρισίαν.

CVII.

Ptolemæo
conflatur
bellum
ab Aegyptiis.

Πτολεμαῖος γε μὴν εὐθέως ἀπὸ τούτων τῶν καίρων συνέβηκε γίνεσθαι τὸν πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους πόλεμον. Ὁ γὰρ προεξημένος βασιλεὺς καθοπλίσας τοὺς Αἰγυπτίους ἐπὶ τὸν πρὸς Ἀντίοχον πόλεμον, πρὸς μὲν τὸ παρὸν ἐνδεχομένως ἐβουλεύσατο, τοῦ δὲ μέλλοντος ἡστόχησε. Φρονηματιζόντες γάρ ἐκ τοῦ περὶ Ῥαφίαν προτερήματος, οὐκ ἔτι τὸ προσταττόμενον οἶοι τ' ἦσαν ὑπομένειν, ἀλλ' ἐζήτουν ἡγεμόνα καὶ πρόσωπον, ὡς ἱκανοὶ βοηθεῖν ὄντες αὐτοῖς. ὃ καὶ τέλος ἐποίησαν, οὐ μετὰ πολὺν χρόνον. Ἀντίοχος δὲ, μεγάλη παρασκευὴ χρησάμενος ἐν τῷ χει-

CVII. 3. Vocab. προτερήματος ex Reg. B. adscivit Casaub. Abest a vet. mssis, in solo Reg. A. intra lineas adjectum.

habentes, studia atque impulsione rectorum suorum fecuti, in Reges omnes, sed Ptolemæum maxime, effuso studio ferebantur; nullum non decretorum aut præconiorum genus sciscere sustinentes, omni propemodum (tanta erat principum civitatis levitas) honesti cura abjecta.

107. Ptolemæo autem statim postquam hæc gesta sunt, cum Aegyptiis bellum gerere contigit. Is enim rex, cum

adversus Antiochum Aegyptios armavit, consilio usus est, ut in præsens non inutili, ita in posterum pernicioso. Secunda namque ad Raphiam pugna inflati, dicto audientes esse regi non amplius dignabantur; sed ducem modo & auctorem requirebant, tamquam idonei ipsi ad opem sibi ferendam: quod ad extremum etiam, & quidem haud ita multo post, fecerunt. Antiochus bello per hiemem magna

χειμῶνι· μετὰ ταῦτα, τῆς Θερείας ἐπιγενομένης, ^{A.V. 538.}
 ὑπερέβαλε τὸν Ταῦρον, καὶ, συνθέμενος πρὸς ^{Antio-}
 Ἀττάλον τὸν βασιλέα κοινοπραγίαν, ἐνίστατο ^{chus bel-}
 στὸν πρὸς Ἀχαιὸν πόλεμον. Αἰτωλοὶ δὲ, παραυτὰ ^{lum pa-}
 μὲν εὐδοκοῦντες τῇ γενομένῃ διαλύσει πρὸς τοὺς ^{rat adv.}
 Ἀχαιοὺς, ὥς ἂν μὴ κατὰ γνώμην αὐτοῖς τοῦ πολέ- ^{Achaëum.}
 μου προκεχωρηκότες· (διὸ καὶ στρατηγὸν Ἀγέλαον ^{Aetoli}
 εἶλοντο τὸν Ναυπάκτιον, δοκοῦντα πλεῖστα συμβε- ^{pacis im-}
 βλῆσθαι πρὸς τὰς διαλύσεις·) οὐδένα δὲ χρόνον δια- ^{patientes.}
 λιπόντες, δυσηρέστουν· καὶ κατεμέμφοντο τὸν Ἀγέ-
 λαον, ὥς ὑποτετμημένον πάσας αὐτῶν τὰς ἔξωθεν
 ὠφελείας, καὶ τὰς εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδας, διὰ τὸ
 μὴ πρὸς τινὰς, πρὸς πάντας δὲ τοὺς Ἕλληνας πε-
 τοῖσθαι τὴν εἰρήνην. Ὁ δὲ προειρημένος ἀνὴρ, ὑπο-
 φέρων τὴν προειρημένην τοιαύτην ἀλογίαν καὶ μέμ-
 ψιν, παρακατεῖχε τὰς ὁρμὰς αὐτῶν· διὸ καὶ καρ-
 τερεῖν οὗτοι μὲν ἠναγκάζοντο παρὰ φύσιν.

Ὁ δὲ

6. οὐδένα δὲ. *Abest δὲ a Vat. Aug. Reg. A.*

magna cura adornato, in-
 eunte æstate Taurum supe-
 rat, & facta cum Attalo fo-
 cietate, Achæum bello est
 aggressus. Aetoli primum
 quidem, quoniam parum ex
 animi sententia bellum suc-
 cesserat, pace confecta læ-
 tari: eamque adeo ob caus-
 sam Agelaum Naupactium,
 cujus maxime opera atque
 auctoritate res inter ipsos
 & Achæos videbantur fuisse
 compositæ, prætorem gen-
 tis Aetolorum constituerunt.
 At iidem, ne minimo qui-
 dem spatio temporis inter-

jecto, ægre ferre, & Age-
 laum incusare: omnem quip-
 pe sibi ab exteris populis
 prædas agendi occasionem
 esse præcisam omnesque in
 posterum spes commodorum
 ereptas; quoniam non cum
 his aut illis Græciæ populis,
 sed cum universis, pax esset
 conciliata. Sed enim vir
 ille, tantam hanc istorum
 amentiam & querelas pa-
 tienter ferens, impetus eo-
 rum cohibebat; ita ut, quan-
 tumvis repugnante natura,
 quieti manere tamen coge-
 rentur.

108. Phi-

CVIII.

Scerdilaï-
das plura
oppida
Philippo
eripit.

Ol. 140.3.

A.V. 537.

Ὁ δὲ βασιλεὺς Φίλιππος, ἀνακομιθεὶς κατὰ
θάλατταν ἀπὸ τῶν διαλύσεων εἰς Μακεδονίαν, καὶ
καταλαβὼν τὸν Σκερδιλαΐδαν, ἐπὶ τῇ προφάσει
τῶν προσοφειλομένων χρημάτων, πρὸς αὐτὸν καὶ τὰ
περὶ τὴν Λευκάδα πλοῖα παρεσπόνδησε, καὶ τότε
τῆς μὲν Πελαγονίας πόλισμα διηρηπικότα, τὸ
προσαγορευόμενον Πισσαῖον· τῆς δὲ Δασσαρήτιδος
προσηγμένον πόλεις, τὰς μὲν Φοιβάτιδας ἐπαγ-
γελίαις, Ἀντιπάτριαν, Χρυσονδίονα, Γερτουντα,
πολλὴν δὲ καὶ τῆς συνορούσης τούτοις Μακεδονίας
ἐπιδεδραμηκότα· παρ' αὐτὰ μὲν ὥρμησε μετὰ τῆς
δυνάμεως, ὡς ἀνακτῆσάσθαι σπουδάζων τὰς ἀφε-
στηκυίας πόλεις· καθόλου δ' ἔκρινε πολεμεῖν πρὸς
τὸν Σκερδιλαΐδαν, νομίζων ἀναγκαϊότατον εἶναι
παρευτρεπίσασθαι τὰ κατὰ τὴν Ἰλλυρίδα, πρὸς τε
τὰς ἄλλας ἐπιβολαῖς, καὶ μάλιστα πρὸς τὴν εἰς
Ἰταλίαν διάβασιν. Ὁ γὰρ Δημήτριος οὕτως ἐξέ-
καμε

Scerdilaï-
dam bello
terrestri
petit Phi-
lippus.

CVIII. 2. Φοιβάτιδας. Φοιβώτιδας Vat. Flor. Aug. Reg. A. Ibid.
Χρυσονδίονα. Χρυσονδύονα dant iidem codd.

108. *Philippus* rex statim
a pace navibus in Macedo-
niam est reiectus: ubi quum
invenisset *Scerdilaïdam*, præ-
textu debitæ adhuc sibi pe-
cuniæ, (cujus etiam gratia
Leucade naves regias vio-
lata fide ceperat) *Pelago-
niæ* oppidum, quod *Pissæum*
nuncupant, recens diripuisse;
& *Dassaretidis* etiam urbes
sibi adjunxisse, & pollicita-
tionibus illexisse *Phœbatides*,
puta, *Antipatriam*, *Chryson-*

diona, *Gertunta*; ad hæc fi-
nitimæ Mædoniæ multos
agros incurfasse: extemplo
quidem ad recuperandas ur-
bes, quæ defecerant, agmen
duxit: sed mox justum bel-
lum adversus *Scerdilaïdam*
sibi suscipiendum esse statuit:
ante omnia necessarium ju-
dicans, ut res in Illyrico
componeret, cum ad alia
quæ moliebatur, tum ad tra-
jectionem in Italiam. *De-
metrius* namque adeo regis
ani-

καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῷ βασιλεῖ ταύ-^{A.V. 537.}
 την συνεχῶς, ὥστε κατὰ τοὺς ὕπνους τὸν Φίλιπ-
 πον ταῦτ' ὀνειρώττειν, καὶ περὶ ταύτας εἶναι τὰς
 περᾶξεις. Ἐποίει δὲ ταῦτα Δημήτριος, οὐ Φίλιπ-
 που χάριν, (τούτῳ μὲν γὰρ τρίτην ἴσως ἐν τούτοις
 ἔνεμε μερίδα·) μᾶλλον δὲ τῆς πρὸς Ῥωμαίους δυσ-
 μενείας· τὸ δὲ πλεῖστον, ἔνεκεν αὐτοῦ καὶ τῶν
 τῶν ἐλπίδων. μόνως γὰρ οὕτως ἐπέπειστο τὴν ἐν
 8 τῷ Φάρῳ δυναστείαν κατακτήσασθαι πάλιν. Πλὴν ^{Oppida}
 ὅγε Φίλιππος, στρατεύσας, ἀνεκτήσατο μὲν τὰς ^{capta re-}
 προειρημένους πόλεις· κατελάβετο δὲ τῆς μὲν Δασ-
 σαρήτιδος, Κρεώνιον καὶ Γερῶντα· τῶν δὲ περὶ τὴν
 Λυχνιδίαν λίμνην, Ἐγχελάνας, Κέρακα, Σατίωνα,
 Βοιούς· τῆς δὲ Καλικόνων χώρας, Βαντίαν· ἔτι δὲ
 9 τῶν καλουμένων Πισσαντίνων, Ὀργυσον. ἐπιτελε-
 σάμενος δὲ ταῦτα, διαφῆκε τὰς δυνάμεις εἰς παρα-
 χειμα-

8. Καλικόνων. Καλοικίων *Vat. Flor. Reg. A.* Καλοικίων *Aug.*
 Ibid. Πισσαντίνων. Πισαντίνων *Vat. Flor. Aug. Reg. A.* Ibid.
 Ὀργυσον. Ὀργυsson *iidem libri.* Orgessum *Linus vocat.*

animum ad hanc spem &
 molitionem dies noctesque
 inflammabat, ut etiam dor-
 miens de iis rebus somnia-
 ret, totusque esset in bello
 Italico. Hoc autem Deme-
 trius faciebat, non adeo
 quod Philippo cuperet; (vix
 enim tertio loco aliquam
 hujus rationem habebat:)
 sed magis quia Romæ
 oderat: maxime vero fe-
 & commoda sua spectabat.
 Persuassus enim erat, hanc
 unicam sibi rationem super-

esse, recuperandæ domina-
 tionis quam in *Pharo* insula
 habuerat. Ceterum *Philip-*
pus, cum exercitu profectus,
 urbes quas supra diximus re-
 cepit: occupavitque in *Das-*
saretide Creonium & Gerun-
 tem; circa *Lychnidium la-*
cum, Enchelanas, Ceraca,
 Sationem, Bæos: in ditio-
 ne *Calicænorum*, Bantiam:
 & in finibus *Pissantinorum*
 quos vocant, Orgysum. Qui-
 bus rebus confectis, hiema-
 tum copias dimisit. Hæc est
 hiems,

Ol. 140.3. χειμασίαν. Ἦν δ' ὁ χειμὼν οὗτος, καθ' ὃν Ἀγνί-
 βας, πεπορθηκὼς τοὺς ἐπιφανεστάτους τόπους
 τῆς Ἰταλίας, ἔμελλε περὶ τὸ Γερούνιον τῆς Δαυ-
 νίας ποιῆσθαι τὴν παραχειμασίαν. Ῥωμαῖοι δὲ τότε
 κατέστησαν στρατηγούς αὐτῶν Γάϊον Τερέντιον καὶ
 Λεύκιον Αἰμίλιον.

CIX. Φίλιππος δὲ, κατὰ τὴν παραχειμασίαν ἀνα-
 Classem λογιζόμενος, ὅτι πρὸς τὰς ἐπιβολὰς αὐτοῦ χρεῖα
 100 lemmorum πλοίων ἐστὶ, καὶ τῆς κατὰ θάλατταν ὑπηρεσίας,
 parat Philippus. καὶ ταύτης οὐχ ὡς πρὸς ναυμαχίαν· τοῦτο μὲν
 Ol. 140.4. γὰρ οὐδ' ἂν ἤλπισε δυνατόν εἶναι, Ῥωμαῖοις δια-
 A.V. 538. ναυμαχεῖν· ἀλλὰ μᾶλλον ἕως τοῦ παρακομίζειν
 στρατιώτας, καὶ θάττον διαίρειν οὐ πρόδοιτο, καὶ
 παραδόξως ἐπιφαίνεσθαι τοῖς πολεμίοις· διόπερ,
 ὑπολαβὼν ἀρίστην εἶναι πρὸς ταῦτα τὴν τῶν Ἰλλυ-
 ρίων ναυπηγίαν, ἑκατὸν ἐπεβάλετο λέμβους κατα-
 σκευά-

9. Γερούνιον cum Ursino correxit Casaub. Γαλόνιον Vat. Flor. Γαλ-
 νιον Aug. Reg. A. Γαλόνιον Bav. 10. στρατηγούς αὐτῶν Γάϊον.
 στρατηγούς Παῦλον Τερ. Bav. στρατηγούς Αὔλον Τερ. Vat.
 Flor. Aug. Reg. A. B. Αὔλον Τερ. ex αὐτῶν Γ. Τερ. corruptum vi-
 deri monuit Gronov.

CIX. 2. ἐπιφαίνεσθαι ex conject. correxi. Vulgo omnes ἐπιφαίνου-
 το, quod tenens Casaubonus, ἵνα infernit ante παραδόξως.

hiems, qua Hannibal, præ-
 cipuis quibusque locis Ita-
 liæ devastatis, ad Geryonem
 in Apulia hibernaturus erat:
 quo tempore Romani crea-
 runt consules Cajum Feren-
 tium & Lucium Aemilium.

109. Philippus autem,
 dum in hibernis erat, cogi-
 tare cœpit, ad ea quæ para-
 bat opus sibi esse navibus,
 & nauticis ministeriis; non

quidem ad prælii navalis
 usum: nam ut copiis nava-
 libus dimicare cum populo
 Romano posset, ne sperabat
 quidem: sed potius quoad
 fatis esset ad transportandum
 militem, & ut citius quo
 destinasset trajiceret, & ho-
 stes non cogitantes oppri-
 meret. Idcirco, ratus ac-
 commodatissimas ad suos
 usus eas naves esse, quas
 Illyrici fabricant, centum
 lembos,

σκευάζειν, σχεδὸν πρῶτος τῶν ἐν Μακεδονίᾳ βασι- A.V. 538.
 4 λέων. Καταρτίσας δὲ τούτους, συνῆγε τὰς δυνά-
 μεις, ἀρχομένης θερείας, καὶ βραχέα προσακί-
 σας τοὺς Μακεδόνας ἐν ταῖς εἰρεσίαις, ἀνήχθη.

5 Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν, Ἀντίοχος μὲν ὑπερ- Oram
 βάλετο τὸν Ταῦρον· Φίλιππος δὲ ποιησάμενος τὸν Illyria
 πλοῦν δι' Εὐρίπου καὶ τοῦ περὶ Μαλέαν, ἦκε πρὸς
 τοὺς περὶ Κεφαλληνίαν καὶ Λευκάδα τόπους· ἐν
 οἷς καθορμιθεῖς, ἐκαρπαδόμενοι, πολυπραγμονῶν τὸν
 6 τῶν Ῥωμαίων στόλον. πυνθανόμενος δὲ, περὶ τὸ
 Διλύβαιον αὐτοὺς ὀρμεῖν, θαρσύνσας ἀνήχθη· καὶ
 προῆγε, ποιούμενος τὸν πλοῦν ὡς ἐπ' Ἀπολλω-
 νίας.

Ἦδη δὲ συνεγλίζοντος αὐτοῦ τοῖς περὶ τὸν CX.
 Ἄῶν ποταμὸν τόποις, ὃς ῥεῖ παρὰ τὴν τῶν Panicus
 Ἀπολλωνιατῶν πόλιν, ἐμπίπτει πανικόν, παρα- terror
 classēm.
 πλήσιον

5. καὶ τοῦ περὶ Μαλέαν. Conjunctionem καὶ deletam voluit Vossius,
 & in cod. Vat. punctis subtus est notata. καὶ περὶ Μαλέαν inter-
 pretatus sum cum Casaub. absque artic. τοῦ. Ibid. Κεφαλληνίαν per
 λ. simpl. Bav. Reg. A. B. & sic mox iterum.
 CX. I. Ἀῶν. Mendose vulgo omnes Ἀῶν.

lembos, primus fere omnium
 regum Macedoniae, construi
 iussit. Quos ubi rebus ne-
 cessariis instruxisset, ineun-
 te aestate copias contrahit;
 & postquam paullisper in re-
 migatione Macedones exer-
 cuisset, classe proficiscitur;
 idque tempore eodem, quo
 Antiochus Taurum montem
 superabat. Philippus ubi per
 Euripum copias trajecisset,
 Maleam etiam flexisset, ad
 Cephalleniae & Leucadi vi-

cina loca pervenit: ibique
 navibus in statione locatis,
 classem Romanam sollicitè
 observabat, omnia sedulo in-
 quirens. Quum vero esset
 ei allatum, prope Lilybæum
 in ancoris stare Romanos,
 auctus animo cœptum iter
 persequitur, cursu versus
 Apolloniam directo.

110. Vbi autem ventum
 prope amnis Aoi ostia, qui
 Apolloniatarum urbem præ-
 terlabitur, panicus terror, iis
 similis

Ol. 140.4. πλήσιον τοῖς γιγνομένοις ἐπὶ τῶν πεζικῶν στρατοπέδων. τῶν γὰρ ἐπὶ τῆς οὐραγίας πλεόντων τινες λέμβοι, καθορμιθέντες εἰς τὴν νῆσον, ἣ καλεῖται μὲν Σάσων, κεῖται δὲ κατὰ τὴν εἰσβολὴν τὴν εἰς τὸν Ἰόνιον πόρον, ἦκον ὑπὸ νύκτα πρὸς τὸν Φίλιππον, φάσκοντες, συναρμηκέναι τινὰς αὐτοῖς πλεοντας ἀπὸ πορθμοῦ· τούτους δ' ἀπαγγέλλειν, ὅτι καταλίποιν ἐν Ῥηγίᾳ πεντήρεις Ῥωμαϊκὰς, πλεούσας ἐπ' Ἀπολλωνίας καὶ πρὸς Σκερδιλαΐδαν. Ὁ δὲ Φίλιππος, ὑπολαβὼν ὅσον οὐπὼ τὸν στόλον ἐπ' αὐτὸν παρεῖναι, περίφοβος γενόμενος, καὶ ταχέως ἀνασπάσας τὰς ἀγκύρας, αὐθις εἰς τοῦπλισω

Præpro-
pere do-
mum se
recipit
Philip-
pus.

παρήγειλε πλεῖν. οὐδενὶ δὲ κόσμῳ ποιησάμενος τὴν ἀναζυγὴν καὶ τὸν ἀνάπλου, δευτεραίῳ εἰς Κεφαλληνίαν κατήγε, συνεχῶς ἡμέραν καὶ νύκτα τὸν πλοῦν ποιούμενος. βραχὺ δὲ τι θαρξήσας, ἐνταῦθα κατέμεινε, ποιῶν ἔμφασιν, ὡς ἐπὶ τινος τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πράξεων ἐπεστροφῶς.

Συγ-

similis qui occupare exercitus terrestres solent, classem invadit. Nam ex iis lembis, qui in extremo classis erant agmine, nonnulli portum ingressi ejus insulæ quæ *Saso* dicitur, in Ionii maris introitu sitæ, noctu ad Philippum venerunt, dicentes, una secum eodem appulisse nonnullos e freto venientes: hos nunciare, reliktas a se Rhegii quinquere-
mes Romanorum, quæ Apolloniam & ad Scerdilaidam

tenderent. Igitur Philippus, jamjam affuturam hostilem classem suspicans, metu percussus, propere sublati ancoris, retro navigandi dat signum. Atque ita nullo ordine se recipiens, continuata diem noctemque navigatione, postridie Cephalleniam appulit. Ibi, refectis nonnihil animis, confedit: præ se ferens, causam redditui præbuisse nonnulla, quæ in Peloponneso facere destinasset. Falso autem totus

Ἰσυνέβη δὲ, ψευδῶς γενέσθαι τὸν ὅλον φόβον περὶ αὐτόν. ὁ γὰρ Σκερδιλαίδας, ἀκούων κατὰ χειμῶνα λέμβους ναυπηγεῖσθαι τὸν Φίλιππον πλείους, καὶ προσδοκῶν αὐτοῦ τὴν κατὰ θάλατταν παρουσίαν, διεπέμπετο πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, διασαφῶν ταῦτα, καὶ παρακαλῶν βοηθεῖν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δεκαναίαν ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ Λιλύβαιον ἐξαπέστειλαν στόλου, ἵνα αὐτὴν τὴν περὶ Ῥήγιον ἐφθεῖσαν. ἦν Φίλιππος εἰ μὴ πτοηθεὶς ἀλόγως ἔφυγε, τῶν περὶ τὴν Ἰλλυρίδα πράξεων μάλιστ' ἂν τότε καθίκετο, διὰ τὸ τοὺς Ῥωμαίους πάσαις ταῖς ἐπινοίαις καὶ παρασκευαῖς περὶ τὸν Ἀννίβαν καὶ τὴν περὶ Κάνναν μάχην γίνεσθαι· τῶν τε πλοίων, ἐκ τοῦ κατὰ λόγον, ἐγκρατὴς ἴαν ἐγεγόνει. νῦν δὲ διαταραχθεὶς ὑπὸ τῆς προσαγγελίας, ἀβλαβῇ μὲν, οὐκ εὐσχήμονα δ' ἐποίησατο τὴν ἀναχώρησιν εἰς Μακεδονίαν.

Ἐπερ-

7. Inter συνέβη δὲ ὅψ' ψευδῶς signum lacuna interfuit Casaubonus, ὅς partículam negantem excidisse putavit. Ibid. περὶ αὐτόν. περὶ αὐτῶν suspicatus est Reisk. 8. διεπέμπετο. διεπέπεμπο malim. 9. δεκαναίαν ex Casauboni conject. scripsi, cum vulgo omnes δέκα νῆας darent. 11. ἀναχώρησιν. ἀποχώρησιν Aug.

tus ille terror Philippum invaserat. Nam Scerdilaidas, ubi comperisset, Philippum plures lembos per hiemem parare, arbitratus classe illum ad se venturum, ad Romanos miserat, qui rem significarent, & auxilium eos poscerent. Et Romani decem naves e classe ad Lilybæum ei submiserant; eas nempe quæ Rhegii erant conspectæ. Quas nisi tanto cum pavore Philippus re-

formidasset; illud erat cum maxime tempus, quo destinata perficere in Illyrico poterat, Romanis tota mente totisque viribus ad Hannibalem & ad Cannensem prælium conversis: ipsasque adeo naves capturum eum fuisse, rationi est consentaneum. Nunc eo nuncio perterrefactus, sine damno ille quidem, sed non sine ignominia, in Macedoniam se recepit.

Polybii Histor. T. II.

F f

III. Per

Ol. 140.4.

CXI.

Galli,
Ilium ob-
fidentes,
ejiciuntur
Troade.

Ἐπράχθη δέ τι κατὰ τούτους τοὺς χρόνους καὶ
Προυσία μνήμης ἄξιον. Τῶν γὰρ Γαλατῶν, οὓς
διεβίβασεν ἐκ τῆς Εὐρώπης ὁ βασιλεὺς Ἀττάλος
εἰς τὸν πρὸς Ἀχαιοὺν πόλεμον διὰ τὴν ἐπ' ἀνδρείαν
δόξαν, τούτων χωρισθέντων τοῦ προειρημένου βασι-
λέως, διὰ τὰς ἄρτι ῥηθείσας ὑποψίας, καὶ πορ-
θούντων μετὰ πολλῆς ἀσελγείας καὶ βίας τὰς ἐφ'
Ἑλλησπόντῳ πόλεις, τὸ δὲ τελευταῖον καὶ πολιορ-
κεῖν τοὺς Ἰλιεῖς ἐπιβαλλομένων· ἐγένετο μὲν τις
οὐκ ἀγεννὴς περὶ ταῦτα πράξις καὶ ὑπὸ τῶν τὴν
Τρωάδα κατοκούντων Ἀλεξανδρείαν. Θεμιστήν
γὰρ ἐξαποστείλαντες μετ' ἀνδρῶν τετρακισχιλίων,
ἔλυσαν μὲν τὴν Ἰλιέων πολιορκίαν, ἐξέβαλον δ' ἐκ
πάσης τῆς Τρωάδος τοὺς Γαλάτας, ἐμποδίζοντες
ταῖς χορηγίαις, καὶ διαλυμαίνόμενοι τὰς ἐπιβολὰς
αὐτῶν. Οἱ δὲ Γαλάται κατασχόντες τὴν Ἀρίσβαν
καλουμένην ἐν τῇ τῶν Ἀβυδηνῶν χώρα, λοιπὸν ἐπε-
βου-

Delentur
a Prusia.

CXI. 3. τῶν τὴν Τρωάδα. τῶν περὶ τὴν Τρωάδα edd. ex Bau.
quod fieri posset, si sequeretur Ἀλεξανδρέων. 4. Τρωάδος. Τρωά-
δος Aug. cum jota subscr. & sic idem paulo superius.

III. Per idem tempus
Prusias rem gessit, memo-
ratu non indignam. *Galli*,
quos propter opinionem vir-
tutis *Attalus* ad bellum con-
tra Achæum ex Europa ac-
civerat; quum a prædicto
rege, ob eas, quas antea
commemoravimus, suspicio-
nes discessissent; effusa li-
centia ac violentia civitates
ad Hellespontum depopula-
bantur; & ad extremum
Ilienses quoque obsidere sunt

aggressi. Ibi tum egregium
fane facinus etiam ab *Ale-
xandrensibus* Troadem co-
lentibus est editum. Misso
enim *Themista* cum quatuor
militum millibus, non so-
lum *Ilienses* obsidione libe-
rarunt; sed etiam ex univer-
sa Troade Gallos ejecerunt,
impediendo commeatus, &
eorum conatibus se oppo-
nendo. Tum vero *Galli*,
occupata in Abydena ditio-
ne urbe, quam *Arisbam* di-
cunt,

βουλεύοντο καὶ προσεπολέμουν ταῖς περὶ τούτους A.V. 538.
 τοὺς τόπους ἐκτισμέναις πόλεσιν. ἐφ' οὓς στρατεύ-
 σας μετὰ δυνάμεως Προυσίας, καὶ παραταξάμενος,
 τοὺς μὲν ἄνδρας κατ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον ἐν χειρῶν
 νόμῳ διέφθειρε, τὰ δὲ τέκνα σχεδὸν ἅπαντα καὶ
 τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ κατέσφαξε,
 τὴν δ' ἀποσκευὴν ἐφῆκε διαρπάσαι τοῖς ἡγωνισμέ-
 νοις. Πράξας δὲ ταῦτα, μεγάλου μὲν ἀπέλυσε
 φόβου καὶ κινδύνου τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ πόλεις·
 καλὸν δὲ παράδειγμα τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἀπέλιπε,
 τοῦ μὴ ἐράδιαν ποιῆσθαι τοὺς ἐκ τῆς Εὐρώπης βαρ-
 βάρους τὴν εἰς τὴν Ἀσίαν διάβασιν. Τὰ μὲν οὖν
 περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν, ἐν τούτοις ἦν. Transitus
ad
Librum
textum.
 Τὰ δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν, τῆς περὶ Κάνναν μάχης
 ἐπιτελεσθείσης, τὰ πλεῖστα μετετίθετο πρὸς τοὺς
 Καρχηδονίους, καθάπερ ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἡμῖν
 ᾠδεδήλωται. Ἡμεῖς δὲ νῦν μὲν ἐπὶ τούτων τῶν και-
 ρῶν

Ff 2

ρῶν

7. ἐφ' Ἑλλησπόντῳ. ἐφ' Ἑλλησπόντου Flor. Aug. Reg. A. Ibid.
 τοὺς ἐκ τῆς. τοῖς ἐκ τῆς Εὐρ. βαρβάροις voluit Reisk.

cunt, cetera ejus tractus op-
 pida ex insidiis conabantur
 invadere & assiduum cum
 illis bellum gerebant. Ad-
 versus hos igitur expeditio-
 nem *Prusias* suscepit, & acie
 dimicavit: ac viros quidem
 in ipso praelio, dum manus
 conferuntur, contrucidavit;
 sobolem vero propemodum
 omnem atque conjuges in
 ipsis castris jugulavit: im-
 pedimenta victori militi di-
 ripienda concessit. Qua vi-
 storia rex & Hellespontia-
 cas urbes magno metu ac
 periculo absolvit; & exem-
 plum posteris præclarum de-
 dit, ne, qui in Europa sunt
 barbari, temere in Asiam
 transire velint. *Rerum* igitur
Græcanicarum & *Asia-
 ticarum* hic tum fuit status.
 In *Italia* vero, sicut supra
 ostendimus, post pugnam ad
Cannas, pleraque omnia ad
 Carthaginieneses deficiebant.
 Nos vero expositis rebus
 gestis,

Ol. 140. 4. ρῶν τῆς διηγήσεως λήξαιμεν, ἐπεὶ διεληλύθαμεν, ὥς
 A.V. 538. περιέσχε τῶν τε κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τῶν Ἑλλη-
 νικῶν πράξεων, ἣ τετραρακοστὴ τῶν Ὀλυμπιάδων
 πρὸς ταῖς ἑκατόν. Ἐν δὲ τῇ μετὰ ταῦτα βίβλῳ,¹⁰
 βραχέα προσαναμνήσαντες τῆς ἐν ταύτῃ τῇ βί-
 βλῳ προκατασκευῆς, ἐπὶ τὸν περὶ τῆς Ῥωμαίων
 πολιτείας λόγον ἐπάνειμεν, κατὰ τὴν ἐν ἀρχαῖς
 ὑπόσχεσιν.

10. Ἐν δὲ τῇ. δὲ ex conj. posuit Casaub. Libri omnes ἐν τε τῇ.
 Ibid. ἐν ταύτῃ τῇ. ἐν τῇ πρώτῃ aut ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ vi-
 detur utique legendum. Ibid. ἐπάνειμεν. ἐπάνειμεν Vat. Aug.
 Reg. A.

gestis, quæ in quadragesi-
 mam supra centesimam Olym-
 piadem incidunt, narratio-
 nem in hoc tempore termi-
 nabimus. Libro autem se-
 quente, si quæ in hoc [in

tertio libro] sunt præstru-
 cta breviter in memoriam
 revocaverimus, ad sermo-
 nem de Reipublicæ Romanæ
 forma, sicut initio proposui-
 mus, nos conferemus.

ΤΗΣ Ἑκτῆς
ΤΩΝ ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

I.

Ἐποθέσεις τῆς ε' βίβλου.

Στήσαντες δ' ἐπὶ τούτων τὴν διήγησιν, τὸν
ὑπερ τῆς Ῥωμαίων πολιτείας
συστησόμεθα λόγον. ὃ κατὰ τὸ συνεχὲς ὑποδείξο-
μεν, ὅτι μέγιστα συνεβάλετο αὐτοῖς ἡ τοῦ πολι-
τεύματος ιδιότης πρὸς τὸ μὴ μόνον ἀνακτήσασθαι
τὴν Ἰταλιωτῶν καὶ Σικελιωτῶν δυναστείαν, ἔτι δὲ
τὴν Ἰβήρων προσλαβεῖν καὶ Κελτῶν ἀρχήν· ἀλλὰ
καὶ τὸ τελευταῖον πρὸς τὸ, κρατήσαντας τῷ πο-

Ff 3

λέμῳ

LIBRI SEXTI
HISTORIARVM POLYBII
RELIQVIAE.

I.

Argumentum Libri Sexti.

I. **E**o loci (scil. post res
Libro quinto exposi-
tas) narrationem sistemus,
& ad explicandam REIPV-
BLICAE ROMANAE
RATIONEM nos conver-
temus. Indeque continuo
docebimus, suam Romanis
Reipublicae formam maxi-
mum momentum attulisse,
non solum ad dominatum
Italiae Siciliaeque recupe-
randum, & Hispaniam prae-
terea & Galliam suae ditioni
subjiciendam; sed tandem
etiam, post devictos bello
Poenos,

λέμω τῶν Καρχηδονίων, ἔννοιαν ἔχειν τῆς τῶν ὅλων ἐπιβολῆς.

II.

Ἐκ τῆς Ἀρχαιολογίας Ῥωμαϊκῆς.

II. Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐβδόμης Ὀλυμπιάδος
Roma condita. τὴν Ῥώμην ἐκτίθαι πείθομαι.

Palatium. Παλάντιον λέγεται ἀπό τινος μερσακίου, Πά-
λαντος, αὐτόθι τελευτήσαντος.

Passum, pro vino, bibunt mulieres Rom. Παρὰ Ῥωμαίοις ἀπείρηται γυναῖξί πίνειν οἶνον.³
τὸν δὲ καλούμενον πάσσον πίνουσιν. Οὗτος δὲ ποιᾷ-⁴
ται μὲν ἐκ τῆς ἀσταφίδος, καὶ ἔστι παραπλήσιος
πινόμενος τῷ Αἰγοθενείῳ γλυκεῖ καὶ τῷ Κρητικῷ.
διὸ πρὸς τὸ κατεπεῖγον τοῦ δίψους χερῶνται αὐτῷ.
Λαθεῖν δ' ἐστὶν ἀδύνατον τὴν γυναῖκα πιῶσαν οἶνον.⁵
πρῶτον

Cap. II. 4. Οὗτος δὲ ex conject. scripsi. Vulgo τοῦτο δὲ, quod paulo ante requireret τὸ δὲ καλούμ. Ὁ δὲ deinde παραπλήσιον πινόμενον.

Pœnos, ad cogitationem de rio fuscipiendam. (Polyb. III.
totius terrarum orbis impe- 2, 6.)

II.

Ex vetustiori Populi Romani Historia.

2. Romam conditam esse per-
suasum habeo anno secundo
Olympiadis septimæ. (Polyb.
apud Dionys. Halic. I. 74.)

Palatium nomen habet ab
adolescente quodam, Palan-
te, qui eo loci obiit. (Ibid.
I. 32.)

Apud Romanos vino inter-
dictum est mulieribus. At
passum vinum eisdem licet
bibere. Id ex uva passa fit,
gustu simile vino dulci Ae-
gosthenensi aut Cretico. Isto
igitur sitim, ubi urget, le-
niunt. Vinum autem si qua
biberit, celare factum non
potest.

πρῶτον μὲν γὰρ οὐδ' ἔχει οἴνου κυρίαν ἢ γυνή. πρὸς δὲ τούτοις φιλεῖν δὲ τοὺς συγγενεῖς τοὺς ἑαυτῆς, καὶ τοὺς τοῦ ἀνδρὸς, ἕως ἐξανειψίαν· καὶ τοῦτο ποιεῖν καὶ ἡμέραν, ὅποταν ἴδῃ πρῶτον. λοιπὸν, ἀδήλου τῆς ἐντυχίας οὕσης, τίσιν ἀπαντήσῃ, φυλάσσεται. τὸ γὰρ πρᾶγμα, καὶ γεύσῃται μόνον, οὐ προοδεῖ διαβολῆς.

9 Ἐκτισε δὲ καὶ πόλιν Ὀστίαν, ἐπὶ τοῦ Τιβέ- Ostia
condita.
ριδος.

10 Λεύκιος, ὁ Δημαράτου τοῦ Κορινθίου υἱός, εἰς L. Tar-
quinius,
rex Ro-
manor.
Ῥώμην ὤρμησε, πιστεύων αὐτῷ τε καὶ τοῖς χρη-
μασι· πεπεισμένος, οὐδενὸς ἐλαττον ἔξῃ ἐν τῇ πο-
λιτείᾳ διὰ τινος ἀφορμᾶς· ἔχων γυναῖκα χρησίμην

Ff 4

τά

7. τίσιν. Forsan scripserat πότε καὶ τίσιν, quando & quibus. 10.
διὰ τινος. Forf. διὰ τῶς ἀφορμᾶς, propter opes. Reisk.

poteft. Primum quidem, quod cellæ vinariæ potestatem non habet mulier: deinde, quod eam oportet osculari & suos & mariti cognatos, ad filios usque consobrinorum; & id quidem quotidie, ubi primum eos videt. Itaque, quum nesciat, quis ipsam allocuturus sit, aut quibus obviam sit futura, cavet sibi. Nam si vel minimum degustasset, nullo alio opus est facti indicio. (Apud Athenæum lib. X. c. xi. p. 440.)

Condidit vero etiam (An-
cus Marcius) Ostiam oppi-
dum, ad Tiberim. (Stephanus
Byz. v. Ὀστία.)

Lucius, Demarati Corin-
thii filius, Romam profectus
est; cum in se ipso, tum in
opibus magnam spem collo-
cans; persuasusque non de-
fore sibi occasiones, quibus
effecturus esset ut in Repu-
blica nulli foret inferior.
Habebatque etiam uxorem,
cum

L. Tar-
quinius,
rex Ro-
manor.

τά τ' ἄλλα, καὶ πρὸς πᾶσαν ἐπιβολὴν εὐφυῆ συνε-
γόν. Παραγενόμενος δ' εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ τυχάν¹²
τῆς πολιτείας, εὐθέως ἡρμόσατο πρὸς τὴν τοῦ βα-
σιλέως ἀρέσκειαν. Ταχὺ δὲ, καὶ διὰ τὴν χορηγίαν,¹³
καὶ διὰ τὴν τῆς φύσεως ἐπιδεξιότητα, καὶ μάλιστα
διὰ τὴν ἐκ παίδων ἀγωγὴν, ἀρμόσας τῷ πρεστώ-
τι, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε καὶ πίστεως παρ' αὐ-
τῷ. Χρόνου δὲ προϊόντος, εἰς τοῦτ' ἦλθε παραδο-¹⁴
χῆς, ὥστε συνοικεῖν καὶ συγχαιρίζειν τῷ Μαρκίῳ τὰ
κατὰ τὴν βασιλείαν. ἐν δὲ τούτοις ἐπ' ἀγαθῷ πᾶσις
γενόμενος, καὶ συνεργῶν καὶ συγκατασκευάζων τοῖς
δεομένοις αἰεὶ τι τῶν χρησίμων, ἅμα δὲ καὶ τῇ τοῦ
βίου χορηγίᾳ μεγαλοψύχως εἰς τὸ δεῖον ἐκάστοτε καὶ
σὺν καιρῷ χρώμενος, ἐν πολλοῖς μὲν ἀπετίθετο χάριν,
ἐν

II. εὐφυῆ. εὐφυῆ Suidas. 13. καὶ διὰ τὴν χορηγ. Particulam καὶ
ex Suida adscivi. Ibid. παρ' αὐτῷ. παρ' αὐτοῦ Suid. 14. συνοι-
κεῖν. Sic codices Suida cum cod. Peiresc. Sed συνοικεῖν ex Porti
conject. probante Valefio edidit apud Suidam Kusterus. 15. χάριν.
τὴν χάριν Suid.

cum ad alia idoneam, tum
ad juvandos conatus, ad
quos consilio & industria
opus est, natura eximiam.
Romam igitur postquam ve-
nit, civitateque donatus est;
statim ad regis obsequium se-
se accommodavit. Et par-
tim liberalitate sua, partim
ingenii dexteritate, maxime
vero iis artibus, quibus fue-
rat a puero institutus, brevi
tempore ita se insinuavit re-
gi, ut magnam auctoritatem
fidemque apud eum invene-

rit. Progressu vero tempo-
ris in eum familiaritatis gra-
dum est admissus, ut & ha-
bitaret una cum Marcio, &
regni negotia cum eodem
administraret. In qua ille ad-
ministratione cum omnium
utilitati prospiceret, ac sin-
gulos, qui ab eo quidpiam
postulabant, gratia atque
opera sua adjuvaret, divi-
tiisque simul suis pro loco
ac tempore magnifice ute-
retur; multos quidem sibi
devinctos beneficiis tenebat,
bene-

ἐν πᾶσι δ' εὐνοίαν ἐνεργάσατο καὶ φήμην ἐπὶ κα-
λοῦ ἀγαθία, καὶ τῆς βασιλείας ἔτυχεν.

III.

Περὶ διαφορῶν Πολιτειῶν.

Τῶν μὲν γὰρ Ἑλληνικῶν πολιτευμάτων ὅσα πολλά-
κισ μὲν ἠϋξήται, πολλάκισ δὲ τῆς εἰς τάναντία με-
ταβολῆς ὀλοσχερῶς πείραν εἴληφε, ῥαδίαν εἶναι
συμβαίνει καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν προγεγονότων ἐξηγήσιν,
καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος ἀπόφασιν. τό τε γὰρ
ἐξαγέλαια τὰ γινωσκόμενα, ῥαδίον· τό τε προειπὲν
ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος, στοχαζόμενον ἐκ τῶν ἤδη γεγο-
νότων, εὐμαρές. Περὶ δὲ τῆς Ῥωμαίων οὐδ' ὅλως
εὐχερές, οὔτε περὶ τῶν παρόντων ἐξηγήσασθαι, διὰ
τὴν ποικιλίαν τῆς πολιτείας· οὔτε περὶ τοῦ μέλλον-

III.
Respubl.
Rom.
difficilem
habet co-
gnitio-
nem.

Ff 5

τος

III. I. εἰς τάναντία. εἰς τάναντίον Reg. E. Ibid. ὀλοσχερῶς. ὀλο-
σχεροῦς puteum legendum.

benevolentiam vero & vir- rebus regnum etiam est
tutis famam apud omnes adeptus. (Excerpt. Valesian.)
sibi comparaverat: quibus

III.

De variis Rerumpublicarum Formis.

(Excerpta Antiqua ex Lib. VI. Cap. 1-8.)

3. Quod si de Græcorum
Rebuspublicis quæstio habe-
tur, ac de eis quidem, qui-
bus sæpius accidit, ut modo
incrementum caperent, mo-
do rursus funditus everfæ
contrariam fortunam expe-
rirentur; facile est, & præ-
teritos casus commemorare,
& de iis, quæ impendent,

pronunciare. Nam & nar-
rare, quæ nota sunt, pro-
num; & futura prædicere,
conjectura ex iis, quæ jam
acciderunt, ducta, haud sane
difficile est. De Romana
vero Republica dicenti, &
præsentem statum explicare
arduum, propter multipli-
cem ejus varietatem; & de
futuro præfigire aliquid,
propter

τος προειπεῖν, διὰ τὴν ἀγνοίαν τῶν προγεγονότων
 περὶ αὐτοὺς. ἰδιωμάτων καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν.
 διόπερ οὐ τῆς τυχούσης ἐπιστάσεως προσδέεται καὶ⁴
 θεωρίας, εἰ μέλλοι τις τὰ διαφέροντα καθαρίως ἐν
 αὐτῇ συνόψεσθαι. Συμβαίνει δὲ, τοὺς πλείστους
 τῶν βουλομένων διδασκαλικῶς ἡμῖν ὑποδεικνύειν περὶ
 τῶν τοιούτων, τρία γένη λέγειν πολιτειῶν· ὧν τὸ
 μὲν καλοῦσι Βασιλείαν, τὸ δ' Ἀριστοκρατίαν, τὸ δὲ
 τρίτον Δημοκρατίαν. δοκεῖ δέ μοι πάνυ τις εἰκότως
 ἂν ἐπαπορῆσαι πρὸς αὐτοὺς, πότερον ὡς μόναις
 ταύτας, ἢ καὶ νῆ Δί' ὡς ἀρίστας ἡμῖν εἰσηγούνται
 τῶν πολιτειῶν. κατ' ἀμφοτέρω γὰρ ἀγνοεῖν μοι δο-⁷
 κοῦσι. δῆλον γάρ, ὡς ἀρίστην μὲν ἡγήτεον πολιτείαν
 τὴν ἐκ πάντων τῶν προειρημένων ἰδιωμάτων συνε-
 στῶσαν. τούτου γάρ τοῦ μέρους οὐ λόγῳ μόνον,⁸
 ἀλλ' ἔργῳ πείραν εἰλήφαμεν, Λυκούργου συστήσαν-

Confueta
 partitio
 trium
 forma-
 rum reip.

non satis
 accurata.

ΤΟΣ

III. 5. Συμβαίνει δὲ. δὲ recepi ex Med. Ceteri vulgo δὲ.

propter ignorance[m] pro-
 priorum institutorum, qui-
 bus ad hoc tempus & publi-
 ce & privatim usus est po-
 pulus Romanus. Itaque non
 mediocri attentione & dili-
 genti inquisitione opus, si
 quis velit, quæ sunt in ea
 eximia, quibus differt ab
 aliis, clare penitusque per-
 spicere. Quum autem, qui
 de hujusmodi rebus via
 & arte differere instituunt,
 tres *Rerumpublicarum for-
 mas* enumerent; quarum
 unam vocant *Regnum*, alte-
 ram *Optimatum principa-*

tum, tertiam *Populi impe-
 rium*; videtur mihi merito
 quæri posse ab istis, utrum
 has reipublicæ formas in
 medium afferant ut solas, an
 ut omnium certe optimas.
 Nam equidem utrovis modo
 errare eos existimo: quum
 eam *Rempublicam* censeret
 debere *optimam* liquido con-
 flet, quæ ex omnibus illis,
 quas diximus, formis sit
 composita. Cujus rei pro-
 bationem non ratione solum
 collectam, sed usu etiam
 & experientia firmatam ha-
 bemus; postquam primus
 omnium

τος πρώτου κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τὸ Λακεδαι-
 9μονίαν πολίτευμα. Καί τοι οὐδ' ὡς μόνας ταύτας
 προσδεκτέον· καὶ γὰρ μοναρχικὰς καὶ τυραννικὰς
 ἤδη τινὰς τεθεάμεθα πολιτείας, αἱ, πλεῖστον δια-
 φέρουσαι βασιλείας, παραπλήσιον ἔχεν τι ταύτῃ
 10δοκοῦσιν· ἥ καὶ συμφεύδοντα καὶ συγχρῶντα πάν-
 τες αἱ μόναρχοι, καθ' ὅσον οἰοί τ' εἶσι, τῷ τῆς βα-
 11σιλείας ὀνόματι. Καὶ μὴν ὀλιγαρχικὰ πολιτεύμα-
 τα καὶ πλείω γέγονε, δοκοῦντα παρόμοιον ἔχεν τι
 τοῖς ἀριστοκρατικαῖς, αἱ πλεῖστον, ὡς ἔπος εἰπῆν,
 12διεστᾶσιν. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ δημοκρα-
 τίας.

ἽΟτι δ' ἀληθές ἐστι τὸ λεγόμενον, ἐκ τούτων IV.
 13συμφανές. οὔτε γὰρ πᾶσαν δῆπου μοναρχίαν εὐ- Differt
 θέως βασιλείαν ῥητέον· ἀλλὰ μόνην τὴν ἐξ ἐκόντων inter Mo-
 συγχωρουμένην, καὶ τῇ γνώμῃ τὸ πλεῖον ἢ φόβον narchiam
 3 καὶ βίᾳ κυβεργωμένην. οὐδὲ μὴν πᾶσαν ὀλιγαρχίαν & Re-
 ἀριστο- gnum;

9. Καί τοι. Alii ἀλλ' οὐδ' ὡς.

omnium *Lycurgus* ad hoc
 instar publicam rem Lace-
 dæmoniorum instituit. Sed
 neque illud admittendum,
 solas esse has reip. formas.
 Vidimus enim etiam *monar-*
chicas nonnullas & *tyran-*
nicas dominationes; quæ,
 quum longissime a regno
 discrepent, aliquid tamen il-
 li simile videntur habere:
 quam etiam ob causam so-
 lent omnes qui dominantur
 soli, quantum fieri ejus pot-
 est, *regnum* ementiri eoque
 uti nomine. Multæ præ-
 terea civitates exstiterunt

a paucis gubernata, non ab-
 horrentes in speciem ab *Opti-*
matium principatu: a quo
 tamen, ut verbo absolvam,
 plurimum distant. Atque
 eadem ratio est popularis
 etiam imperii.

4. Vere autem dici hæc
 a nobis, ex his clarum.
 Neque enim *Vnius domina-*
tio omnis continuo *Regnum*
 dicenda est: sed ea demum,
 quæ a volentibus concedi-
 tur, & quæ consilio potius,
 quam metu ac vi, regitur.
 Ita nec, ubicumque *Pauco-*
rum est *potentia*, par est
 arbi-

Oligar- αριστοκρατίαν νομιστέον· ἀλλὰ ταύτην, ἥ τις ἀν-
chiam & κατ' ἐκλογὴν ὑπὸ τῶν δικαιοτάτων καὶ φρονιμοτά-
Aristo- των ἀνδρῶν βραβεύηται. παραπλησίως οὐδὲ δημο-
cratiam; κρατίαν, ἐν ἣ πᾶν πλῆθος κύριόν ἐστι ποιεῖν ὅτι
Demo- ποτ' ἀν αὐτὸ βουλευθῇ καὶ πρόδηται. παρὰ δὲ ὧς
& Ochlo- πάτριόν ἐστι καὶ σύνηδες, θεοὺς σέβεσθαι, γονεῖς
cratiam. δεραπεύειν, πρεσβυτέρους αἰδεῖσθαι, νόμοις πείθε-
σθαι· παρὰ τοῖς τοιούτοις συστήμασιν ὅταν τὸ τοῖς
πλείοσι δόξαν νικᾷ, τοῦτο δὲ καλεῖν δημοκρατίαν.

Sex ge- Διὸ καὶ γένη μὲν ἐξ ἑνῆς ῥητέον πολιτειῶν· τρία
nera Re- μὲν, ἃ πάντες θρυλλοῦσι, καὶ νῦν προείρηται· τρία
rumpu- δὲ τούτοις συμφυῇ, λέγω δὲ μοναρχίαν, ὀλιγαρχίαν,
blicar. ὀχλοκρατίαν. Πρώτη μὲν οὖν ἀκατασκευῶς καὶ

Mutua οὐ φυσικῶς συνίσταται Μοναρχία· ταύτη δ' ἔπεται
conversio φυσικῶς συνίσταται Μοναρχία· ταύτη δ' ἔπεται
unius ge- καὶ ἐκ ταύτης γεννᾶται μετὰ κατασκευῆς καὶ διορ-
neris in θώσεως
aliud.

IV. 5. παρὰ δὲ ὧ. παρὰ δὲ δὴ ὧ Aug. sed partic. δὴ a recent. manu
lineola subducta est. παρὸ πάτρ. Vrb. ὧ παρ' ὁ πάτρ. Reg. E. ab-
que conjunctione. παρ' ὧ δὲ scribere iussit Valesius, quod in context.
recepit Gronov. Ibid. σέβεσθαι. σέβειν Reg. D. ὧ E. Oxon. ὧ
mayo Med. Ibid. παρὰ τοῖς. Perperam vulgo edd. ὧ Reg. E. dant
ἀλλὰ παρὰ τοῖς τοιούτοις.

arbitrari, esse *Optimatum principatum*: verum, ubi iustissimi prudentissimique viri per electionem summa rerum potiuntur. Similiter nec *Populi imperium* jure dixeris, ubi penes quamlibet *turbam* potestas est faciendi quicquid voluerit aut proposuerit. Sed ubi patrius mos viget deos colendi, parentes honorandi, seniores reverendi, legibus parendi; ii sunt coetus, apud quos, si vincit illud, quod pluribus

visum fuerit, populi imperium esse dici jure potest. Itaque genera *Rerumpublicarum* statui sex debent: tria, quæ omnium ore jactantur, quæque modo posita sunt a nobis: tria, cognatæ cum his naturæ, *dominatum* dico *unius*, *pauco- rum*, & *turbæ vulgaris*. Ac prima quidem, sine ulla arte, & naturæ impetu, constituitur *Unius dominatio*: hanc sequitur atque adeo ex ea originem habet, cum ac-
cessit

8 θώσεως Βασιλεία. μεταβαλλούσης δὲ ταύτης εἰς ^{Mutua} ^{conversio}
 τὰ συμφυῆ κακὰ, λέγω δ' εἰς Τυραννίδα· αὐτῆς ^{unius ge-}
 ἐκ τῆς τούτων καταλύσεως Ἀριστοκρατία φύεται. ^{neris in}
 9 καὶ μὴν ταύτης εἰς Ὀλιγαρχίαν ἐκτραπέισης κατὰ ^{aliud.}
 φύσιν, τοῦ δὲ πλήθους ὀργῇ μετελθόντος τὰς τῶν
 10 προεστώτων ἀδικίας, γεννᾶται Δῆμος. ἐκ δὲ τούτου
 πάλιν ὕβρεως καὶ παρανομίας ἀποπληροῦται σὺν
 11 χρόνοις Ὀχλοκρατία. Γνοίη δ' ἂν τις σαφέστατα
 περὶ τούτων, ὡς ἀληθῶς ἐστὶν οἷα δὴ νῦν εἶπον,
 ἐπὶ τὰς ἐκάστων κατὰ φύσιν ἀρχὰς καὶ γενέσεις
 12 καὶ μεταβολὰς ἐπιστήσας. ὁ γὰρ συνιδὼν ἕκαστον
 αὐτῶν ὡς φύεται, μόνος ἂν οὗτος δύναιτο συνιδεῖν
 καὶ τὴν αὐξήσιν, καὶ τὴν ἀκμὴν, καὶ τὴν μεταβο-
 λὴν ἐκάστων, καὶ τὸ τέλος, πότε, καὶ πῶς, καὶ
 13 ποῦ κατακτῆσει πάλιν. Μάλιστα δ' ἐπὶ τῆς Ρω-
 μαίων

8. λέγω δ' εἰς. Sic Aug. Reg. D. E. Ceteri vulgo λέγω δὴ εἰς. 10.
 ἀποπληροῦται adscitū ex marg. Hervag. & marg. Med. Vulgo omnes
 ἀποκληροῦται. 12. καὶ πῶς καὶ ποῦ. καὶ ποῦ καὶ πῶς Regiū
 D. E. & Oxon.

cessit ars & emendatio, Re-
 gnum. Quod ubi ad conge-
 nita mala degeneravit, nem-
 pe Tyrannidem; regibus sub-
 latis, nascitur Optimatum
 principatus. Hoc quoque
 in Paucorum dominationem,
 ut natura est hominum, ver-
 so; ubi multitudo, ira in-
 censa, principum injurias ul-
 ta est, exoritur Populi im-
 perium. Rursusque ex hu-
 jus insolentia & legum con-
 temtu emergit tandem tur-
 bæ potentatus. Vera autem
 esse, quæ de his rebus dixi-

mus, facile quis intelligat,
 si uniuscujusque generis na-
 turalia initia & exortus mu-
 tationesque ad animum re-
 vocaverit. Etenim qui, quo
 pacto unumquodque istorum
 generum oriatur, perspexe-
 rit, is demum incrementum
 etiam, & florentissimum sta-
 tum, & rursus mutationem
 cujusque, & finem poterit
 cognoscere, quando quove
 modo sit eventurus; & quo
 tandem quæque forma sit
 reditura. Hanc autem ex-
 plicationis rationem Roma-
 næ

μαίων πολιτείας τοῦτον ἀρμόσειν τὸν τρόπον ὑπέλ-
 φαι τῆς ἐξηγήσεως, διὰ τὸ κατὰ φύσιν αὐτὴν ἀπ-
 ἀρχῆς εἰληφέναι τὴν τε σύστασιν καὶ αὐξήσιν.

V.
 Plato de
 republ.

Ἀκριβέστερον μὲν οὖν ἴσως ὁ περὶ τῆς κατὰ
 φύσιν μεταβολῆς τῶν πολιτειῶν εἰς ἀλλήλας διευ-
 κρινεῖται λόγος παρὰ Πλάτωνα, καὶ τισιν ἐτέροις
 τῶν φιλοσόφων. ποικίλος δὲ ὢν καὶ διὰ πλεόνων
 λεγόμενος, ὀλίγοις ἐφικτός ἐστιν. διόπερ ὅσον ἀνή-
 κεν ὑπολαμβάνομεν αὐτοῦ πρὸς τὴν πραγματικὴν
 ἱστορίαν, καὶ τὴν κοινὴν ἐπίνοιαν, τοῦτο περασομέ-
 θα κεφαλαιωδῶς διελθεῖν. καὶ γὰρ ἂν ἐλλείπειν τις
 δόξη διὰ τῆς καθολικῆς ἐμφάσεως, ὁ κατὰ μέρος
 λόγος τῶν ἐξῆς ῥηθησομένων ἱκανὴν ἀνταπόδοσιν
 ποιήσει τῶν νῦν ἐπαπορηθέντων. Ποίας οὖν ἀρχάς
 λέγω, καὶ πόθεν φημὶ φέεσθαι τὰς πολιτείας
 πρῶτον;

V. 3. ἔλλείπειν τὴν δόξην. Locum hunc sic constituendum putavit Rei-
 kins: ἐλλείπειν δόξην τὸ τῆς καθολικῆς ἐμφάσεως, ὁ κατὰ μέρος
 λόγος διὰ τῶν ἐξῆς ῥηθησομένων. 4. Φέεσθαι abest a Regis & Oron.
 qui deinde dant πρῶτον συνίστασθαι. Utinunque verbum est in Med.
 & in edit. Hervag.

næ cum primis reipublicæ
 aptam fore existimavi; quo-
 riam & a principio fundata
 & postea amplificata est con-
 venienter naturæ.

5. Fortasse quidem igitur
 apud Platonem & alios non-
 nullos Philosophos subtiliori
 quadam ratione enucleatur
naturalis Rerumpubl. con-
versio in aliud atque aliud
genus. Verum istorum dif-
 putatio quum a paucis per-
 cipi possit, quod & multi-
 plex est & prolixior; nos

ex illa quæstione, quantum
 pertinere videbitur ad *prag-*
maticam Historiam, & quan-
 tum capit communis homi-
 num intelligentia, tantum
 summatim delibare conabi-
 mur. Nam si quid etiam
 deesse videbitur in generali
 hac expositione; explicatio
 rerum singularium, de qui-
 bus deinceps dicemus, abun-
 de satisfaciet pro eis, de
 quibus fuerit nunc dubitatio
 aliqua relicta. Quænam igi-
 tur *initia* existere *societatum*
civilium dicimus, & unde
 primum

πρῶτον; Ὅταν ἢ διὰ κατακλυσμούς, ἢ διὰ λοιμ- Primum
initium
Societa-
tum civi-
lium.
κὰς περιστάσεις, ἢ δι' ἀφορίας καρπῶν, ἢ δι' ἄλλας
τοιούτας αἰτίας φθορὰ γένηται τοῦ τῶν ἀνθρώπων
γένους, οἷς ἤδη γεγονέναι παρειλήφαμεν, καὶ πά-
σιν πολλάκις ἔσεσθαι ὁ λόγος αἰρεῖ· τότε δὲ, συμ-
φθειρομένων πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τεχνῶν,
ὅταν ἐκ τῶν περιλειφθέντων οἶονεῖ σπερμάτων αὐ-
τῆς αὐξηθῇ σὺν χρόνῳ πλήθος ἀνθρώπων· τότε
δήπου, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων, καὶ ἐπὶ τού-
των συναθροισζομένων (ὅπερ εἰκὸς, κατὰ τούτων εἰς
τὸ ὁμόφυλον συναγελάζεσθαι διὰ τὴν τῆς φύσεως
ἀδένειαν·) ἀνάγκη, τὸν τῇ σωματικῇ ἐρώμῃ καὶ τῇ
ψυχικῇ τόλμῃ διαφέροντα, τοῦτον ἡγεῖσθαι καὶ κρα-
στεῖν· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων γενῶν τῶν ἀδο-
ξοποιήτων ζώων θεωρούμενον τοῦτο χρὴ φύσεως ἔρ-
γον

4. πρῶτον cum ὅταν & seqq. conjunctum voluit Vrsin. 7. κατὰ
τούτων dedit Reg. E. Vulgo κατὰ τοῦτο. Ibid. Propositio eis
abest ab edd. inuitis mssis. Ibid. τοῦτον ἡγεῖσθαι. Sic Ang.
Vrb. & Regii. τούτου ἡγ. Med. & ed. Herv. τούτων edidit Ca-
sanb. cum marg. Med. & marg. Herv. 8. θεωρούμενον. θεωροῦ-
μεν edd. inuitis mssis.

primum eas nasci? Quoties
aut propter diluvia, aut ob
pestilentes tempestates, aut
sterilitatem fructuum, aut
similibus aliis de causis, hu-
mani generis interitus con-
tingit: (quales & jam ante
fuisse accepimus, & rursus
sæpe venturos ratio vincit:)
tunc igitur, pereuntibus si-
mul omnibus institutis ho-
minum atque artibus, post-
quam ex superstitibus veluti
feminibus progressu tempo-
ris rursus multitudo homi-
num est propagata; tunc

igitur, sicut in ceteris fit
animalibus, sic & in homi-
num genere necesse est, ut,
ubi in societatem coierunt
(consentaneum est enim, ad-
versus illa hos propter natu-
ræ imbecillitatem cum sui
similibus congregari) qui-
cumque corporis robore &
animi audacia eminet, is du-
catum atque imperium in
ceteros obtineat. Hoc ipsum
enim, quod in aliis pariter
animantium generibus, quæ
non reguntur opinionibus,
fieri videmus, pro verissimo
naturæ

Primum
initium
Societa-
tum civi-
lium.

γον ἀληθινώτατον νομίζειν· παρ' οἷς ὁμολογουμένως τοὺς ἰσχυροτάτους ὀρώμεν ἡγουμένους· λέγω δὲ ταύρους, κάπρους, ἀλεκτρυόνας, τὰ τούτοις παραπλήσια. Τὰς μὲν οὖν ἀρχάς, εἰκὸς τοιούτους εἶναι, καὶ τοὺς τῶν ἀνθρώπων βίους, ζωὴν συναιθροισμένων, καὶ τοῖς ἀλκιμωτάτοις καὶ δυναμικωτάτοις ἐπομένων· οἷς ὅρος μὲν ἐστὶ τῆς ἀρχῆς ἰσχύς, ὄνομα δ' ἂν εἴποι τις Μοναρχίαν. Ἐπειδὴν δὲ τοῖς συστήμασι διὰ τὸν χρόνον ὑπογένηται συντροφία καὶ συνήθεια, τοῦτ' ἀρχὴ Βασιλείας φύεται· καὶ τότε πρώτως ἐννοία γίνεται τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου τοῖς ἀνθρώποις, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐναντίων τοῖς τοῖς.

VI.
Origo no-
tionum
Iusti &
Honelti.

Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς γενέσεως τῶν εἰρημένων τοίοςδε. Πάντων γὰρ πρὸς τὰς συνουσίας ὁρμώντων κατὰ φύσιν, ἐκ δὲ τούτων παιδοποιήσας

8. ἡγουμένους. εἰσηγουμένους Aug. Vrb. 10. τοῦτ' ἀρχή. τότε ἀρχή ed. Casaub. & sqq. inuitis inuitis.

naturæ instituto habendum est: videmus autem in illis manifeste ducum officio fungi robustissimos quosque, tauros dico, apros, gallos gallinaceos, & id genus alia animalia. Itaque initio quidem huiusmodi esse etiam hominum vitam, consentaneum est; ut communi animantium more in unum gregem coeant, & fortissimos ac valentissimos sequantur. Atque hi quidem robore metiuntur imperium: quod rite appelles *Monarchiam*,

sive *Vnius dominationem*. Postea vero quam procedente tempore inter hos cætus sodalitium quoddam & vitæ consuetudo subnata est; tunc *Regni* feruntur initia: incipitque tum primum *Honesti Iustique*, & eorum quæ sunt his contraria, animis hominum oboriri *notitia*.

6. Ratio autem atque modus, quo existunt oriunturque hæc quæ diximus, huiusmodi est. Scilicet quum ad conjunctionem maris & foeminæ naturaliter omnes stimu-

ποιίας ἀποτελουμένης, ὅποτε τις τῶν ἐκτραφέντων
 εἰς ἡλικίαν ἰκόμενος, μὴ νέμοι χάριν, μηδ' ἀμύναται
 τούτοις, οἱ ἐκτρέφουσιν, ἀλλὰ που τὰναντία κακῶς
 3 λέγειν ἢ δεῖν τούτους ἐγχειροῖν· δῆλον, ὡς δυσαρ-
 στεῖν καὶ προσκόπτειν εἰκὸς τοὺς συνόντας, καὶ συν-
 δόντας τὴν γεγενημένην ἐκ τῶν γεννησάντων ἐπιμέ-
 λειαν καὶ κακοπάθειαν περὶ τὰ τέκνα καὶ τὴν τού-
 4 των θεραπείαν καὶ τροφήν. τοῦ γὰρ γένους τῶν ἀν-
 δρώπων ταύτῃ διαφέροντος τῶν ἄλλων ζώων, ἢ μό-
 νοις αὐτοῖς μέτεστι νοῦ καὶ λογισμοῦ· φανερόν, ὡς
 οὐκ εἰκὸς παρατρέχειν αὐτοὺς τὴν προειρημένην δια-
 5 φοράν, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων· ἀλλ' ἐπιση-
 μαίνεσθαι τὸ γιγνόμενον, καὶ δυσαρσεστῆσθαι τοῖς
 παροῦσι, προσωμένους τὸ μέλλον, καὶ συλλογιζομέ-
 νους, ὅτι τὸ παραπλήσιον ἐκάστοις αὐτῶν συγκυ-
 βήσῃ. Καὶ μὴν, ὅταν που πάλιν ἕτερος, ὑπὸ πα-
 τέρου

VI. 2. οἱ ἐκτρέφουσιν. Variant libri: οἷς ἐκτραφέει, ἐκτρέφοι, ἐκ-
 τράφῃ. 3. συνόντας convexi. Vulgo omnes ἐνόντας. 6. ἕτερος.
 ἄτερος Regii & Vrb. & margin A.

stimulentur, ex eoque liberi
 nascantur: quoties adultus
 aliquis eorum, qui educati
 fuerint, gratiam non refert,
 neque iis subvenit, a quibus
 fuerit alitus; sed e contrario
 dictis factisque eos aggredi-
 tur lædere: perspicuum est,
 iniquo animo rem ferre,
 graviterque offendi eos, qui
 forte interfunt, &, quan-
 ta cura atque ærumna pa-
 rentes liberos curaverint at-
 que aluerint, notum habent.
 Quoniam enim homo a ce-

teris animantibus hoc differt,
 quod solus mentis & ratio-
 nis sit particeps; non est
 profecto simile veri, ipsos
 hanc voluntatum diversita-
 tem inobservatam præter-
 missuros, quod faciunt aliæ
 animantes: sed admissum de-
 lictum revocatueros ad ani-
 mum, & præsens factum
 damnatueros; ut qui, futura
 prospicientes, facile cogi-
 tent, unicuique ex suo nu-
 mero idem posse evenire.
 Rursus autem, si quis, ab alio

Notio-
num Iusti
& Hone-
sti origo.

τέρου τυχῶν ἐπικουρίας ἢ βοηθείας ἐν τοῖς δεινοῖς,
μὴ νέμῃ τῷ σώσαντι χάριν, ἀλλὰ ποτε καὶ βλά-
πτειν ἐγχειρῇ τοῦτον. Φανερόν, ὡς εἰκὸς τῷ τοιού-
τῳ δυσαρρεστῆσθαι καὶ προσκόπτειν τοὺς εἰδότας,
συναγανακτοῦντας μὲν τῷ πέλας, ἀναφέροντας δ'
ἐπ' αὐτοὺς τὸ παραπλήσιον. ἐξ ὧν ὑπογίγνεται τις
ἐννοια παρ' ἐκάστῳ τῆς τοῦ καθήκοντος δυνάμεως
καὶ θεωρίας· ὅπερ ἐστὶν ἀρχὴ καὶ τέλος δικαιοσύ-
νης. Ὅμοίως πάλιν, ὅταν ἀμύνη μὲν τις πρὸ πάν-
των ἐν τοῖς δεινοῖς, ὑφίστηται δὲ καὶ μένῃ τὰς ἐπι-
φορὰς τῶν ἀλκιμωτάτων ζώων· εἰκὸς μὲν, τὸν
τοιούτον ὑπὸ τοῦ πλήθους ἐπισημασίας τυγχάνειν
εὐνοϊκῆς καὶ προστατικῆς· τὸν δὲ τάναντία τούτῳ
πράττοντα καταγνώσεως καὶ προσκοπῆς. ἐξ οὗ πά-
λιν εὐλογον, ὑπογίγνεσθαι τινὰ θεωρίαν παρὰ τοῖς
πολλοῖς αἰσχροῦ καὶ καλοῦ, καὶ τῆς τούτων πρὸς
ἄλληλα

7. καὶ θεωρίας. Forf. καὶ θεωρία.

opem ac præsidium in peri-
culis nactus, auctori suæ fa-
luti gratiam non rependat,
aut etiam injuriam ei facere
conetur; quis dubitat, talem
hominem apud omnes, qui
resciverint, in offensa gravi
futurum? simul alterius vi-
cem indignantibus cunctis,
& ne similis injuriæ exem-
plum ad se perveniat, me-
tuentibus. Ex quo subori-
tur in singulorum animis no-
tio quædam officii, & quæ
sit hujus vis atque ratio:
quod quidem & initium &
finis est justitiæ. Similiter

rursus, quando aliquis in pe-
riculis acriter pro omnibus
propugnat, idemque feras
valentissimas subsistit, & ea-
rum sustinet impetus; non
est dubitandum, quin hunc
acclamationibus prosequa-
tur faustis multitudo, cum
benevolentiae & honoris si-
gnificatione; eum vero, qui
contraria huic faciat, vitu-
perationem hominum con-
sequi offensionemque. Ex
quo rursus consentaneum est
subnasci in animis vulgi tur-
pis atque honesti quamdam
notitiam, & ejus discriminis
quo

ἄλληλα διαφορᾶς, καὶ τὸ μὲν ζήλου καὶ μιμήσεως ^{Regni origo.} ¹⁰ιοτυγχάνειν, διὰ τὸ συμφέρον, τὸ δὲ Φυγῆς. Ὅταν οὖν καὶ ὁ προεστὼς καὶ τὴν μεγίστην δύναμιν ἔχων αἰεὶ συνεπισχύῃ τοῖς προειρημένοις κατὰ τὰς τῶν πολλῶν διαλήψεις, καὶ δόξῃ τοῖς ὑποταττομένοις δια- ¹¹ινεμητικὸς εἶναι τοῦ κατ' ἀξίαν ἐκάστοις· οὐκ ἔτι τὴν βίαν δεδιότες, τῇ δὲ γνώμῃ τὸ πλεῖον εὐδοκοῦν- ¹²τες, ὑποτάττονται καὶ συσώζουσι τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, καὶ ὅλως ἢ γηραιὸς, ὁμοθυμαδὸν ἐπαμύνοντες καὶ διαγωνιζόμενοι πρὸς τοὺς ἐπιβουλεύοντας αὐτοῦ τῇ ¹³δυναστείᾳ. καὶ δὴ τῷ τοιούτῳ τρόπῳ βασιλεὺς ἐκ μονάρχου λανθάνει γενόμενος, ὅταν παρὰ τοῦ θυ- ¹⁴μοῦ καὶ τῆς ἰσχύος μεταλάβῃ τὴν ἡγεμονίαν ὁ λο- γισμός.

Gg 2

Αὕτη

¹⁰ ὅταν οὖν καὶ ex conject. correxi. Vulgo omnes ὅταν ἐν οἷς ὁ προεστὼς. Possis etiam cogitare ὅταν δ' αὐτῶς ὁ προεστὼς. Ibid. διαλήψεις cum Reisk. posui, pro vulgato διαλέξεις. ¹² γενόμε- vos. γινόμενος Reg. E.

quo hæc invicem separan- tur; atque ita honestum qui- dem æmulari homines imi- tarique, propter adjunctum commodum; fugere vero quod sit turpe. Quando igitur is, qui ceteris præest & supremam potestatem habet, semper etiam illis, quos di- ximus, viris secundum mul- titudinis opinionem favet, suisque viribus eos juvat, atque a subditis suis existi- matur is esse, qui cuique tri- buat quod meritis cujusque convenit; tum vero non am- plius vim veriti, sed animis potius ac voluntate confen-

tientes, ejus se potestati sub- jiciunt, & ad conservandum ipsi imperium cuncti conspi- rant: ac, licet ad ultimam senectutem pervenerit, pari- bus omnes animis illum de- fendunt, & adversus eos, qui ejus dominationi insidias fruant, nullum non certa- men subeunt. Atque hoc pacto, quum a ferocia & ro- bore ad rationem principa- tus fuerit translatus, pro eo, quod erat *monarchus* invidioso nomine, sensim nemi- ne animadvertente *Rex* eva- dit.

7. Hæc

VII.

Benevo-
lencia
subdito-
rum in
Regum
familiam.

Αὕτη καλοῦ καὶ δικαίου πρώτη παρ' ἀνθρώποις
κατὰ φύσιν ἐννοία, καὶ τῶν ἐναντίων τούτοις· αὕτη
Βασιλείας ἀληθινῆς ἀρχὴ καὶ γένεσις. οὐ γὰρ μό-2
νον αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκ τούτων ἐπὶ πολὺ
διαφυλάττουσι τὰς ἀρχάς· πεπεισμένοι, τοὺς ἐκ
τοιούτων γεγονότας, καὶ τραφέντας ὑπὸ τοιούτοις,
παραπλησίως ἔξιν καὶ τὰς προαιρέσεις. Ἐὰν δέ3
ποτε τοῖς ἐγγόνοις δυσαρρεστήσωσι, ποιοῦνται μετὰ
ταῦτα τὴν αἵρεσιν τῶν ἀρχόντων καὶ βασιλέων οὐκ
ἔτι κατὰ τὰς σωματικὰς καὶ θυμικὰς δυνάμεις,
ἀλλὰ κατὰ τὰς τῆς γνώμης καὶ τοῦ λογισμοῦ δια-
φοράς, πᾶσαν εἰληφότες ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων τῆς
ἐξ ἀμφοῖν παραλλαγῆς. Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν ἐνε-4
γέρασκον ταῖς βασιλείαις οἱ κριθέντες ἅπαξ καὶ
τυχόντες τῆς ἐξουσίας ταύτης, τόπους τε διαφέ-
ροντας ὀχυρούμενοι καὶ τειχίζοντες, καὶ χώραν κα-
τακτώ-

VII. 2. ὑπὸ τοιούτοις. An ὑπὸ τοιούτων? Ibid. παραπλη-
σίως. παραπλησίους malim. 3. ἐγγόνοις. ἐγγόνοις Aug. Re-
gii & Oxon. Ibid. ἀλλὰ κατὰ τὰς. Sic Reg. E. Ceteri vulgo ἀλλὰ
καὶ κατὰ τὰς.

7. Hæc est prima apud
homines honesti & iusti a
natura profecta nōtio, & eo-
rum quæ his sunt contraria:
hæc veri Regni origo, hinc
ortus. Non solum enim
ipsis, sed & soboli, per
longum tempus imperium
subditi conservant: persuasi,
talibus viris prognatos, &
a talibus educatos, animis
quoque & voluntatibus pa-
res eis futuros. Quod si
horum posterii tandem displic-
uerint, magistratus deinde

ac reges sibi eligunt, non
utique eos, qui corporis ro-
bore aut spiritus ferocia præ-
stent; sed eos, qui sapien-
tia & prudentia excellant:
ut qui rebus ipsis fuerint
edocti, quantum inter hos
atque illos sit discriminis.
Ac primis quidem tempori-
bus, qui electione populo-
rum regiam potestatem se-
mel fuerant adepti, in re-
gnis suis consenescebant;
loca opportuna munientes
ac mœnibus cingentes, &
ditio-

τακτώμενοι, τὸ μὲν τῆς ἀσφαλείας χάριν, τὸ δὲ
τῆς δαυιλείας τῶν ἐπιτηδείων τοῖς ὑποταγμέ-
νοις· ἅμα δὲ, περὶ ταῦτα σπουδάζοντες, ἐκτὸς
ἦσαν πάσης διαβολῆς καὶ φθόνου· διὰ τὸ μήτε περὶ
τὴν ἐδῆτα μεγάλας ποιῆσαι τὰς παραλλαγὰς,
μήτε περὶ τὴν βρώσιν καὶ πόσιν, ἀλλὰ παραπλή-
σιον ἔχειν τὴν βιοτείαν τοῖς ἄλλοις, ὁμοσε ποιούμε-
νοι τοῖς πολλοῖς αἰεὶ τὴν δίαιταν. Ἐπεὶ δ' ἐκ διαδο-
χῆς καὶ κατὰ γένος τὰς ἀρχαὶς παραλαμβάνοντες,
ἔτοιμα μὲν ἔχον ἤδη τὰ πρὸς τὴν ἀσφάλειαν, ἔτοι-
μα δὲ καὶ πλείω τῶν ἰκανῶν τὰ πρὸς τὴν τροφήν·
τότε δὴ ταῖς ἐπιθυμίαις ἐπόμενοι διὰ τὴν περιου-
σίαν, ἐξάλλους μὲν ἐδῆτας ὑπέλαβον δεῖν ἔχειν
τοὺς ἡγουμένους τῶν ὑποταττομένων, ἐξάλλους δὲ
καὶ ποικίλας τὰς περὶ τὴν τροφήν ἀπολαύσεις καὶ
παρασκευὰς, ἀναντιρρήτους δὲ καὶ παρὰ τῶν μὴ
προσηκόντων τὰς τῶν ἀφροδισίων χρείας καὶ συνου-
σίας.

Gg 3

σίας.

ditionem quisque suam am-
plificantes; partim securita-
tis causa, partim ut subditis
rerum ad victum necessaria-
rum uberem copiam exhibe-
rent. Simul vero, dum his
animum intendebant, extra
offensam atque invidiam ho-
minum erant: quia neque
cultu admodum diverso a
ceteris utebantur, neque vi-
ctu; sed, vitæ genus reli-
quis simile usurpantes, una
cum multitudine assidue ver-
fabantur. Vbi vero, qui ex
successione generis regna

susceperant, comparata ha-
buerunt quæ ad securitatem
desiderabantur, & compara-
ta etiam quæ sunt ad victum
necessaria, ac multo quidem
plura quam erat necesse;
tum enimvero cupiditatibus
obsecuti, ob superfluentem
rerum omnium copiam ar-
bitrati sunt, debere princi-
pes alio, quam subditos, uti
cultu, aliis & variis ad lu-
xum frui voluptatibus atque
apparatibus, in usu item Ve-
neris quamvis illicitæ con-
tradicensi sibi nemini jus
esse.

σίας. ἐφ' οἷς μὲν φθόνου γενομένου καὶ προσκοπῆς, ἐφ' οἷς δὲ μίσους ἐκκαιομένου καὶ δυσμενικῆς ὀργῆς, ἐγένετο μὲν ἐκ τῆς βασιλείας τυραννίς, ἀρχὴ δὲ καταλύσεως ἐγεννᾶτο, καὶ σύστασις ἐπιβουλῆς τοῖς ἡγουμένοις· ἦν οὐκ ἐκ τῶν χειρίστων, ἀλλ' ἐκ τῶν γενναιοτάτων καὶ μεγαλοψυχοτάτων, ἔτι δὲ θαυράλεωτάτων ἀνδρῶν συνέβαινε γενέσθαι, διὰ τὸ τοὺς τοιούτους ἥκιστα δύνασθαι φέρεν τὰς τῶν ἐφεστώτων ὕβρεις.

VIII.
Aristo-
cratiæ or-
tus.

Τοῦ δὲ πλήθους, ὅταν λάβῃ προστάτας, συνεπισχύοντες κατὰ τῶν ἡγουμένων διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας· τὸ μὲν τῆς βασιλείας καὶ μοναρχίας εἶδος ἄρδην ἀνηρεῖτο, τὸ δὲ τῆς Ἀριστοκρατίας αὖθις ἀρχὴν ἐλάμβανε καὶ γένεσιν. Τοῖς γὰρ καταλύσασι τοὺς μονάρχους οἶονεὶ χάριν ἐκ χειρὸς ἀποδιδόντες οἱ πολλοὶ, τούτοις ἐχρῶντο προστάταις, καὶ τούτοις ἐπέτρεπον περὶ σφῶν. Οἱ δὲ τὸ μὲν πρῶτον

VIII. I. ὅταν λάβῃ. ὅτε λάβοι Aug. Vrh.

esse. Atque ita, dum ex aliis facinoribus invidiam atque offensionem sibi conflagrant, ex aliis odium hominum atque iram infestam in se accenderunt; de regno facta est Tyrannis, simulque ejus tollendæ fundamenta jacta sunt, & in caput dominantium conspiratio iniri cœpta est: cujus quidem auctores erant non deterrimi civium, sed generosissimi quique & maximi animi atque audacissimi; quoniam hi sunt, qui principum inju-

rias minime omnium ferre possunt.

8. Populo autem, ubi duces nactus est, connitente cum illis ad regum perniciem propter dictas causas, & regno & unius dominatione de republica sublati, principium originemque habuit Optimatum principatus. Nam iis, qui monarchiam sustulerant, hanc e vestigio quasi mercedem populus rependebat, ut rectoribus illis uteretur, seque ipsis permitteret. Illi igitur primum, con-

πρῶτον ἀσμενίζοντες τὴν ἐπιτροπὴν, οὐδὲν προῦργιαίτερον ἐποιοῦντο τοῦ κοινῇ συμφέροντος, καὶ κηδεμονικῶς καὶ φυλακτικῶς ἕκαστα χειρίζοντες, καὶ ἅτὰ κατ' ἰδίαν, καὶ τὰ κοινὰ τοῦ πλήθους. Ὅτε δὲ διαδέξαιντο πάλιν παῖδες παρὰ πατέρων τὴν τοιαύτην ἐξουσίαν, ἄπειροι μὲν ὄντες κακῶν, ἄπειροι δὲ καθόλου πολιτικῆς ἰσότητος καὶ παρῆρησίας, τεθραμμένοι δ' ἐξ ἀρχῆς ἐν ταῖς τῶν πατέρων ἐξουσίαις, καὶ προαγωγαῖς ὀρμήσαντες οἱ μὲν ἐπὶ πλεονεξίαν καὶ φιλαργυρίαν ἀδίκον, οἱ δ' ἐπὶ μέθας καὶ τὰς ἅμα ταύταις ἀπλήστους εὐωχίας, οἱ δ' ἐπὶ τὰς τῶν γυναικῶν ὕβρεις καὶ παίδων ἀρπαγὰς, μετέστησαν μὲν τὴν ἀριστοκρατίαν εἰς Ὀλιγαρχίαν. Ἐταχὺ δὲ κατεσκευάσαν ἐν τοῖς πλήθεσι πάλιν τὰ παραπλήσια τοῖς ἄρτι ῥηθεῖσι· διὸ καὶ παραπλήσιον συνέβαινε τὸ τέλος αὐτῶν γίνεσθαι τῆς καταστροφῆς τοῖς περὶ τοὺς τυράννους ἀτυχήμασι.

G g 4

Ἐπει-

4. τὴν τοιαύτην Ang. Vrb. Regii & Oxon. τὴν αὐτὴν edd.
contenti honore traditæ sibi cupiditati se dedidissent, alii reipublicæ, communem utilitatem omnibus rebus anteferre, & singulari cura ac studio & sollicitudine cuncta tum privatorum tum reipubl. administrare. Verum ubi rursus traditam sibi a patribus filii talem potestatem obtinuissent; homines, qui malorum periculum nullum umquam fecerant, nullum æquabilitatis nec libertatis civilis; sed a pueris innutriti fuerant paternis honoribus & dignitatibus: quum alii avaritiæ & injustæ opum

ebrietati & helluationibus, quæ illam comitari solent; quidam ad stupra mulieribus inferenda, aut pueros rapiendos, animum adjecissent: mutarunt illi quidem optimatum principatum in Paucorum dominationem. Ceterum in animis populorum brevi tempore eosdem affectus excitarunt cum iis, de quibus paulo ante diximus. Itaque parem & ipsi exitum fecerunt illi quem tyranni habuerunt, cum eos oppressit calamitas.

9. Post-

IX.
Demo-
cratiæ
origo.

Ἐπειδὴν γάρ τις συνθεατάμενος τὸν φθόνον καὶ τὸ μῖσος κατ' αὐτῶν, τὸ παρὰ τοῖς πολίταις ὑπάρχον, καίπειτα θαρρήσῃ λέγειν ἢ πράττειν τι κατὰ τῶν προεστώτων, πᾶν ἔτοιμον καὶ συνεργὸν λαμβάνει τὸ πλῆθος. λοιπὸν, οὓς μὲν φονεύσαντες, οὓς δὲ φυγαδεύσαντες, οὔτε βασιλέα προϊστάμεναι τολμῶσιν, ἔτι δεδιότες τὴν τῶν πρότερον ἀδικίαν, οὔτε πλείοσιν ἐπιτρέπουν τὰ κοινὰ θαρρόσι· παρὰ πόδας αὐτοῖς οὔσης τῆς πρότερον ἀγνοίας. μόνης δὲ σφίσι καταλειπομένης ἐλπίδος ἀκεραίου τῆς ἐν αὐτοῖς, ἐπὶ ταύτην καταφέρονται· καὶ τὴν μὲν πολιτείαν ἐξ ὀλιγαρχικῆς δημοκρατίαν ἐποίησαν, τὴν δὲ τῶν κοινῶν πρόνοιαν καὶ πίστιν εἰς σφᾶς αὐτοὺς ἀνέλαβον. Καὶ μέχρι μὲν ἂν ἔτι σώζοντάς τινας τῶν ὑπεροχῆς καὶ δυναστείας πᾶσαν εἰληφότων, ἀσμενίζοντες τῇ παρούσῃ καταστάσει, περὶ πλεί-

στου

IX. 2. Verba οὓς δὲ φυγαδεύσαντες, quæ absunt vulgo ab omnibus, inserti ex mente Casauboni. Ibid. τῶν πρότερον. τῶν προτέρων edd. Ibid. ἀγνοίας. ἀνοίας Reg. E.

9. Postquam enim observavit aliquis, quanta invidia & odio flagrarent optimates apud populum; ausus deinde vel dicto vel facto aliquid adversus eos moliri, illicet multitudinem universam præsto habet, conatus ipsius adjuvantem. Quo facto, aliis optimatum occisis, alijs in exilium pulsus, neque regem suis rebus audent præficere, metu illius injustitiæ qua superiores erant usi; neque vero pluribus rempublicam

tradere sustinent, ob oculos adhuc versantibus sceleribus nuper admissis. Quum igitur sola illis integra spes restet, quam in sese ponant; hanc secuti, rempublicam a paucorum dominatione ad Populi imperium transferunt: & publicarum rerum curam ac fidem ipsi in se suscipiunt. Ac quoad quidem supersunt adhuc eorum nonnulli, qui potentiam dominationemque paucorum sunt experti; in præsentī statu acquiescentes, antiquius æqua-

στον ποιοῦνται τὴν ἰσηγορίαν καὶ τὴν παρῆρσίαν.
 Ὅταν δ' ἐπιγένωνται νέοι, καὶ παισὶ παίδων πάλιν ὡς
 ἡ δημοκρατία παραδοθῇ, τότε οὐκ ἔτι διὰ τὸ σύνθη-
 ρος ἐν μεγάλῳ τιθέμενοι τὸ τῆς ἰσηγορίας καὶ παρ-
 ῆρσίας, ζητοῦσι πλέον ἔχειν τῶν πολλῶν· μάλιστα
 δ' εἰς τοῦτ' ἐμπέπτουσιν οἱ ταῖς οὐσίαις ὑπερέχον-
 τες. λοιπὸν, ὅταν ὁρμήσωσιν ἐπὶ τὸ φιλαρχεῖν, καὶ
 μὴ δύνωνται δι' αὐτῶν καὶ διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς τυγ-
 χάνειν τούτων, διαφθείρουσι τὰς οὐσίας, δαλεάζον-
 τες καὶ λυμαινόμενοι τὰ πλήθη κατὰ πάντα τρέ-
 ψον. Ἐξ ὧν, ὅταν ἀπαξ δωροδόκους καὶ δωροφά-
 γους κατασκευάσωσι τοὺς πολλοὺς διὰ τὴν ἀφρονα
 δοξοφαγίαν, τότε ἤδη πάλιν τὸ μὲν τῆς δημοκρα-
 τίας καταλύεται, μεθίσταται δ' εἰς βίαν καὶ χει-
 ροκρατίαν ἢ δημοκρατία. συνειδισμένον γάρ τὸ πλή-
 ρος ἐδίειν τὰ ἀλλότρια, καὶ ταῖς ἐλπίδας ἔχειν τοῦ
 ζῆν ἐπὶ τοῖς τῶν πέλας, ὅταν λάβῃ προστάτην με-

Ochlo-
cratia &
manuum
violencia.

Gg 5

γαλό-

6. τυγχ. τούτων. Forst. τυγχάνειν τούτου.

æqualitate juris & libertate
 civium nihil habent. Sed
 postquam nova soboles est
 exorta, & ad priorum ne-
 potes populi imperium per-
 venit: tum enim vero æqua-
 litatis & libertatis bonum
 parvi facientes, utpote cui
 assueverunt, plus posse quam
 ceteri cupiunt: estque hoc
 vitium iis potissimum fami-
 liare, qui divitiis alios ante-
 cedunt. Igitur ad ambien-
 dos honores conversi, ubi
 hos per se & propria virtute
 consequi non valent, in-

escando & omni genere lar-
 gitionis corrupendo popu-
 lo rem familiarem suam di-
 lapidant. Qui postquam se-
 mel, sua stulta aviditate di-
 gnitatum, multitudinem lar-
 gitiones captare devorare-
 que docuerunt; tum vero
 rursus incipit populi impe-
 rium labefactari, succeditque
 ejus loco *vis ac manuum vio-
 lentia*. Afflueta enim plebs
 de alieno vivere, & in alio-
 rum fortunis spes vitæ re-
 ponere, magni animi auda-
 cemque nacta ducem, cui
 aditum

γαλόφρονα καὶ τολμηρὸν, ἐκκλειόμενον δὲ διὰ πενίαν
τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ τιμίων· τότε δὴ χειροκρατῶν
ἀποτελεῖ. καὶ τότε συναθροιζόμενον ποιῇ σφαγὰς,⁹
φυγὰς, γῆς ἀναδασμούς· ἕως ἂν, ἀποτεδηριωμένον,
Orbis re- πάλιν εὖρη δεσπότην καὶ μόναρχον. Αὕτη πολι-
volutio-
num τειῶν ἀνακύκλωσις, αὕτη φύσεως οἰκονομία, καθ'
æquabilis ἢ μεταβάλλει καὶ μεδίσταται, καὶ πάλιν εἰς αὐ-
in rebus-
publ. τὰ καταντᾷ τὰ κατὰ τὰς πολιτείας. Ταῦτά τις¹¹
σαφῶς ἐπεγνωκῶς, χρόνοις μὲν ἴσως διαμαρτῆσεται,
λέγων ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος περὶ πολιτείας· τὸ δὲ
ποῦ τῆς αὐξήσεως ἕκαστόν ἐστιν ἢ τῆς φθορᾶς, ἢ
ποῦ μεταστήσεται, σπανίως ἂν διασφάλοιτο; χω-
ρις ὀργῆς ἢ φθόνου ποιούμενος τὴν ἀπόφασιν. Καί¹²
μὴν περὶ γε τῆς Ῥωμαίων πολιτείας κατὰ ταύτην
τὴν

8. τιμίων. τιμῶν Henr. Reg. D. Oxon. 11. ποῦ μεταστήσεται. An
ποῦ μεταστήσεται? Ibid. διασφάλοιτο. διασφάλλοιτο edd.
Ibid. ὀργῆς ἢ φθόνου. Perperam edd. & scripti omnes ὀργῆς ἀφθό-
νου. 12. Καί μὴν. Ante hæc verba in Reg. D. signum est indi-
cans, novum hinc incipere fragmentum.

aditum ad honores in repu-
blica paupertas præcludit,
populi imperium in manuum
violentiam convertit. Ac
tunc quidem coitione facta,
cædibus, exiliis, divisioni-
bus novis agrorum usque eo
fævit, donec tandem, effe-
rata, dominum rursus nan-
ciscatur, qui rerum potiatur
solus. Hic orbis est, quo in
fese Respublicæ revolvun-
tur: hic naturæ ordo, per
quem rerumpubl. status mu-
tatur, transformatur, & rur-
sus eodem redit. Quæ si

quis accurate cognita ha-
buerit, de iis, quæ remp.
manent, dicere aggressus, in
ratione temporum ille qui-
dem fortasse fallitur: at quo
loco fit quæque illarum, in-
crementone propior an rui-
næ, & in quam formam fit
immutanda; vix est, ut in
hoc fallatur: si modo ira
atque invidia vacuus, sen-
tentiam super ea re suam
pronunciaverit. Ad Roma-
nam quidem certe quod at-
tinet Respublicam, hoc po-
tissimum inquisitionis gene-
re

τὴν ἐπίστασιν μάλιστ' ἂν ἔλθοιμεν εἰς γνῶσιν καὶ
τῆς συστάσεως, καὶ τῆς αὐξήσεως, καὶ τῆς ἀκμῆς·
ὁμοίως δὲ καὶ τῆς εἰς τοῦμπαλιν ἐσομένης ἐκ τούτων
13 μεταβολῆς. εἰ γάρ τινα καὶ ἑτέραν πολιτείαν, ὡς
ἀρτίως εἶπα, καὶ ταύτην συμβαίνει, κατὰ φύσιν
ἀπ' ἀρχῆς ἔχουσιν τὴν σύστασιν καὶ τὴν αὐξήσιν,
κατὰ φύσιν ἔξω καὶ τὴν εἰς τὰναντία μεταβολήν.
14 σκοπεῖν δ' ἔσται διὰ τῶν μετὰ ταῦτα ῥηθησο-
μένων.

Νῦν δ' ἐπὶ βραχὺ ποιησόμεθα μνήμην ὑπὲρ τῆς X.
Λυκούργου νομοθεσίας· ἔστι γὰρ οὐκ ἀνοίκειος ὁ λό- ^{Lycurgi}
2 γος τῆς προθέσεως. Ἐκεῖνος γάρ, ἕκαστα τῶν ^{leges de}
προειρημένων συννοήσας ἀναγκαίως καὶ φυσικῶς ἐπι- ^{republ.}
τελούμενα, καὶ συλλογισάμενος, ὅτι πᾶν εἶδος πο-
λιτείας ἀπλοῦν καὶ κατὰ μίαν συνεστηκὸς δύναμιν,
ἐπισφαλὲς γίγνεται, διὰ τὸ ταχέως εἰς τὴν οἰκείαν
3 καὶ φύσει παρεπομένην ἐκτρέπεσθαι κακίαν· (καθά-
περ

14. δ' ἔσται δ' ἐξέσται Aug. Vrb.

re intelligemus, quo pacto
ab initio constituta, deinde
aucta, & ad hunc statum
florentissimum, quo nunc
viget, perducta fuerit: &
similiter, quænam in con-
trarium illam maneat con-
versio. Hæc enim respu-
blica, quemadmodum, si qua
alia, ut paulo ante dixi, se-
cundum naturam constituta
atque aucta est; sic & mu-
tationem in contrarium se-
cundum naturam habebit:
quod quidem ex iis, quæ

deinceps dicentur, planius
intelligetur.

10. Nunc vero de *latis*
a Lycurgo legibus pauca di-
cemus: neque enim a pro-
posito alienus est hic sermo.
Animadverterat ille vir, ne-
cessaria naturæ lege omnia
istâ evenire, statueratque
apud se, quamlibet *reipubl.*
formam simplicem & uno ge-
nere constantem, periculosam
esse; quia facile ad proprium
sibi vitium, quod ipsam na-
tura comitatur, deflectit.

Sicut

Lycurgi
leges de
republ.

περ γὰρ σιδήρῳ μὲν ἴος, ξύλοις δὲ θρίπες καὶ τερε-
δόνες συμφυεῖς εἰσι λῦμα, δι' ὧν, καὶ πᾶσας τὰς
ἐξωθεν διαφύγωσι βλάβας, ὑπ' αὐτῶν φθείρονται
τῶν συγγενομένων· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τῶν πολι-
τείων συγγίγνεται κατὰ φύσιν ἐκάστη καὶ παρέπε-
ταί τις κακία· βασιλεία μὲν ὁ μοναρχικὸς λεγόμε-
νος τρόπος, ἀριστοκρατία δὲ ὁ τῆς ὀλιγαρχίας, δη-
μοκρατία δὲ ὁ θηριώδης καὶ χειροκρατικός· εἰς οὓς
οὐχ οἷόν τε μὴ οὐ πάντα τὰ προειρημένα σὺν χρέ-
νῳ ποιῆσθαι τὰς μεταστάσεις κατὰ τὸν ἄρτι λό-
γον.) ἃ προῖδόμενος Λυκοῦργος, οὐχ ἀπλήν, οὐδὲ
μονοειδῆ συνεστήσατο τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ πᾶσας
οἰκοῦ συνήθροξε τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ιδιότητες τῶν
ἀρίστων πολιτευμάτων· ἵνα μηδὲν αὐξανόμενον
ὑπὲρ τὸ δέον εἰς τὰς συμφυεῖς ἐκτρέπηται κακίας·
ἀντισπωμένης δὲ τῆς ἐκάστου δυνάμεως ὑπ' ἀλλή-
λων,

Sicut enim rubigo ferro,
coffi & teredines ligno con-
genitæ pestes infunt; adeo
ut, quamvis nihil extrinse-
cus illa læserit, per ea ta-
men, quæ intra ipsa nascun-
tur, intereant: sic etiam na-
turæ legibus simul cum sin-
gulis rerumpublicarum for-
mis nascitur aliquod vitium,
quod assidue illas comitatur:
puta, regnum, monarchicus,
qui dicitur, status; optima-
tium principatum, domina-
tio paucorum; imperium
populi, ferinæ similis poten-
tia, quando obtinet manuum

violentia: in quæ vitia quo-
minus singulæ rerumpubl.
formæ, quas prius diximus,
conversæ tandem mutantur,
vitari non potest. Hæc igitur
quum prævidisset *Lycur-
gus*, non simplicem neque
uniformem remp. constituit:
sed *optimarum quarumque
rerumpubl. virtutes omnes
ac proprietates in unum co-
pulavit*: ne, si qua illarum
supra modum augetur, ad
vitia congenita deflesteret:
sed, dum cujusque vis mu-
tuo omnium nisi in contra-
rium retrahitur, nulla pars
illarum

λων, μηδαμοῦ νεύη, μηδ' ἐπὶ πολὺ καταβρέπη μηδὲν ^{Lycurgi}
αὐτῶν, ἀλλ' ἰσοῤῥεποῦν καὶ ζυγостаτούμενον ἐπὶ ^{leges de}
πολὺ διαμένη κατὰ τὸν τῆς ἀντιπλοίας λόγον αἰεὶ ^{republ.}
ἐκ τοῦ πολίτευμα· τῆς μὲν βασιλείας κωλυμένης
ὑπερφηφανεῖν, διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ δήμου φόβον, δεδο-
μένης καὶ τούτῳ μερίδος ἱκανῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ·
τοῦ δὲ δήμου πάλιν μὴ θάρσυνοντος καταφρονεῖν τῶν
βασιλέων, διὰ τὸν ἀπὸ τῶν γερόντων φόβον, οἱ
κατ' ἐκλογὴν ἀριστίνδην κεκριμένοι πάντες ἔμελλον
ἰοῦσθαι τῷ δικαίῳ προσέμεν ἑαυτούς. ὥστε τὴν τῶν
ἐλαττωμένων μερίδα, διὰ τὸ τοῖς ἔθεσιν ἐμμένειν,
ταύτην αἰεὶ γίγνεσθαι μέζω καὶ βαρυτέραν, τῇ τῶν
γερόντων προσκλίσει καὶ ῥοπῇ. τοιγαροῦν οὕτω συ-
στησάμενος, πλεῖστον, ὃν ἡμεῖς ἴσμεν, χρόνον διε-
φύλαξε τοῖς Λακεδαιμονίοις τὴν ἐλευθερίαν.

IV.

illarum vergat usquam aut
nimium propendeat; verum
æquis ponderibus librata, &
æqua lance suspensa, quam
diutissime respublica duret;
quemadmodum in navigan-
do servatur navis, dum ni-
mius ventorum impetus op-
posita vi remorum tempera-
tur. Nam reges quidem ne
superbe atque impotenter
agerent, metus populi, cui
& ipsi suæ partes in civi-
tate erant attributæ, impe-
diebat: populus vero, ne
reges contemneret, metu
seniorum cohibebantur; qui

quam essent omnes pro vir-
tutis merito in senatorium
ordinem lecti, justiori uti-
que parti se semper erant
adjuncturi. Itaque, senio-
ribus veterem disciplinam
retinentibus, quoties pars
aliqua erat facta infirmior,
inclinacione ac nutu senatus
ad illam, major semper erat
evasura ac prægravatura.
Lycurgus igitur, hoc pacto
constituta republica, *Lace-
dæmoniis* libertatem diutius
conservavit, quam ulli alii
populo, nobis quidem co-
gnito, contigit.

IV.

IV.

Περὶ συστάσεως τῆς τῶν Ῥωμαίων Πολιτείας.

XI.
Forma
reip.
Rom.
similisLa-
conicæ.

Ἐκείνος μὲν οὖν λόγῳ τινὶ προιδόμενος, πόθεν ἕκα-
στα, καὶ πῶς πέφυκε συμβαίνειν, ἀβλαβῶς συνε-
στήσατο τὴν προειρημένην πολιτείαν. Ῥωμαῖοι δὲ
τὸ μὲν τέλος ταῦτὸ πεποίηνται τῆς ἐν τῇ πατρίδι
καταστάσεως· οὐ μὴν διὰ λόγου, διὰ δὲ πολλῶν
ἀγώνων καὶ πραγμάτων, ἐξ αὐτῆς αἰεὶ τῆς ἐν ταῖς
περιπετείαις ἐπιγνώσεως αἰρούμενοι τὸ βέλτιον, οὐ-
τως ἤλθον ἐπὶ ταῦτὸ μὲν Λυκούργῳ τέλος, κάλλι-
στον δὲ σύστημα τῶν κατ' ἡμᾶς πολιτειῶν.

Δεῖ δὲ τὸν ἀγαθὸν κριτὴν οὐκ ἐκ τῶν παραλει-
πομένων δοκιμάζειν τοὺς γράφοντας, ἀλλ' ἐκ τῶν
λεγομένων· καὶ μὲν ἐν τούτοις τι λαμβάνη ψεύδους,
εἰδέναι, διότι καὶ κείνα παραλείπεται δι' ἄγνοian·
εἰάν

XI. I. προιδόμενος. προειδόμενος Regii & Oxon.

IV.

De Reipublicæ Romanæ constitutione.

II. Sic ille quidem, ratio-
ne quadam prævidens, unde
& quomodo evenire quæque
soleant, dictam rempubli-
cam instituit. *Romani* ve-
ro in ordinando patriæ statu
eundem quidem adepti sunt
finem: at non ratiocinatio-
ne ulla eo sunt ducti, sed
per certamina multa & re-
rum discrimina jactati, id
quod erat melius ex ipsis
semper casibus edocti ele-
gerunt; eaque demum via

ad eundem cum Lycurgo
finem pervenerunt, & rei-
publicæ corpus constituerunt
omnium, quæ nostra memo-
ria fuerunt, pulcerrimum.

Est autem boni judicis
officium, *scriptores non ex*
iis, quæ prætermiserint, æsti-
mare, verum ex iis, quæ di-
xerint: ac, si falsi aliquid
in his deprehenderit, etiam,
illa ex ignorance esse præ-
termissa,

εάν δὲ πᾶν τὸ λεγόμενον ἀληθὲς ᾖ, συγχωρεῖν,
διότι καὶ κεῖνα παρασιωπᾶται κατὰ κρίσιν, οὐκ
ἄγνοιαν.

6 Ἦν μὲν δὴ τρία μέρη τὰ κρατοῦντα τῆς πολι- Respub.
τείας, ἅπερ εἶπα πρότερον, ἅπαντα· οὕτω δὲ Rom. ex
πάντα κατὰ μέρος ἴσως καὶ πρεπόντως συνετέ- tribus
τακτο, καὶ διακείμετο διὰ τούτων, ὥστε μηδένα ποτ' formis
ἂν εἰπεῖν δύνασθαι βεβαίως, μηδὲ τῶν ἐγχωρίων, mixta.
πότερα ἀριστοκρατικὸν τὸ πολίτευμα σύμπαν, ἢ
δημοκρατικὸν, ἢ μοναρχικόν. Καὶ τοῦτ' εἰκὸς ἦν
πάσχειν. ὅτε μὲν γὰρ εἰς τὴν τῶν ὑπάτων ἀτενί-
σαιμεν ἐξουσίαν, τελείως μοναρχικὸν ἐφαίνεται εἶναι,
καὶ βασιλικόν· ὅτε δὲ εἰς τὴν τῆς συγκλήτου, πάλιν
ἀριστοκρατικόν. καὶ μὴν εἰς τὴν τῶν πολλῶν
ἐξουσίαν θεωροῖη τις, ἐδόκει σαφῶς εἶναι δημοκρατι-
κόν. Ὡν δ' ἕκαστον εἶδος μερῶν τῆς πολιτείας ἔπε- Iura cu-
jusque
κράτει, partis.

7. εἰκός. Sic Reg. E. Ceteri vulgo εἰκότως.

termiffa, statuere: fin omnia fuerint vera, quæ dicuntur, concedere, iudicio, non ignorantia ista quoque fieri.

Omnes igitur tres partes, quas supra nominavi, potestatem habebant in republica: atque cuncta, distributis cuique parti suis vicibus, ita æquabiliter ac convenienter ordinata erant & ab his administrabantur, ut ne indigenarum quidem quisquam

fatis certo pronunciare haberet de universa republica, *optimatum-ne, an populi, an unius esset imperium. Ac merito id quidem. Nam cum ad Consulum potestatem oculos referimus, prorsus monarchica & regia videtur ea esse: cum ad auctoritatem senatus, regimen optimatum: cum ad populi imperium, liquido putet aliquis statum esse popularem. Propria autem iura, quæ pars unaquæque & tunc obtinuit,*

κράτει, καὶ τότε, καὶ νῦν ἔτι, πλὴν ὀλίγων τινῶν, ταῦτ' ἐστίν.

XII.
Potestas
Consu-
lum;
in urbe:

Οἱ μὲν γάρ Ὑπατοι, πρὸ τοῦ μὲν ἐξάγειν τὰ στρατόπεδα, παρόντες ἐν Ῥώμῃ, πασῶν εἰς κύριοι τῶν δημοσίων πράξεων. οἳ τε γὰρ ἄρχοντες οἱ λοιποὶ πάντες ὑποτάσσονται καὶ πειθαρχοῦσι τούτοις, πλὴν τῶν δημάρχων· εἰς τε τὴν σύγκλητον οὗτοι τὰς πρεσβείας ἄγουσι. πρὸς δὲ τοῖς προειρημένοις, οὗτοι τὰ κατεπέγοντα τῶν διαβουλιῶν ἀναδιδόασιν, αὐτοὶ τὸν ὅλον χειρισμὸν τῶν δογμάτων ἐπιτελοῦσι. καὶ μὴν ὅσα δὲ διὰ τοῦ δήμου συντελεῖσθαι τῶν πρὸς τὰς κοινὰς πράξεις ἀνηκόντων, τούτοις καθήκει φροντίζειν, καὶ συνάγειν αἰεὶ τὰς ἐκκλησίας, τούτοις εἰσφέρειν τὰ δόγματα, τούτοις βραβεύειν τὰ δοκῶντα τοῖς πλείοσι. Καὶ μὴν περὶ πολέμου κατασκευῆς, καὶ καθόλου τῆς ἐν ὑπαίθροις οἰκονομίας, σχεδὸν αὐτοκράτορα τὴν ἐξουσίαν ἔχουσι.

καὶ

XII. 3. αὐτοὶ. οὗτοι τὸν ὅλον *Cassanb. inuitis mstitis.* 4. συνάγειν αἰεὶ. *Absit αἰεὶ ab Ang. Urb. Regis & Oxon.*

tinuit, atque etiam nunc, paucis exceptis, obtinet in republica, hæc sunt.

12. *Consules*, quamdiu in urbe sunt, priusquam legiones educant, omnia, quæ publice fiunt, in potestate habent. Omnes enim reliqui magistratus, præter Tribunos, Consulibus obnoxii sunt, eisque parent. Hi legationes in senatum inducunt. Idem, quoties deliberari aliqua de re usus postulat, referunt ad senatum:

ac, quæ a senatu decreta sunt, ipsi conficiunt & exequuntur. Præterea publicæ omnes actiones, quæ per populum fieri debent, ad curam horum pertinent: horum est, advocare conciones, rogationes ferre, administrare ea quæ plurimum suffragiis fuerint scita. Iam vero belli adornandi, gerendi, & omnia, quæ ad expeditionem pertinent, administrandi potestatem propemodum absolutam *Consules* habent.

καὶ γὰρ ἐπιτάττειν τοῖς συμμαχικοῖς τὸ δοκοῦν, καὶ τοὺς χιλιάρχους καθιστάναί, καὶ διαγράφειν τοὺς στρατιώτας, καὶ διαλέγειν τοὺς ἐπιτηδεῖους, τούτοις τῆξεσσι. πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις, ζημιῶσαι τῶν ὑποταττομένων ἐν τοῖς ὑπαίθεροις, ὃν ἂν βουληθῶσι, κύριοι καθεστᾶσιν. ἐξουσίαν δ' ἔχουσι καὶ δαπανᾶν τῶν δημοσίων ὅσα προθῆντο, παρεπομένου ταμίου, καὶ πᾶν τὸ προσταχθὲν ἐτοίμως ποιῶντος. Ὡστ' εἰκότως εἰπεῖν ἂν, ὅτε τις εἰς ταύτην ἀποβλέψῃ τὴν μερίδα, διότι μοναρχικὸν ἀπλῶς καὶ βασιλ-
 Confu-
 lum vel-
 uti regia
 potestas.

ιοκὸν ἐστὶ τὸ πολίτευμα. εἰ δὲ τινα τούτων ἢ τῶν λέγεσθαι μελλόντων ἀλήψεται μετάθεσιν, ἢ κατὰ τὸ παρὸν, ἢ μετὰ τινα χρόνον, οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὴν νῦν ὑφ' ἡμῶν λεγομένην ἀπόφασιν.

Καὶ μὲν ἡ Σύγκλητος πρῶτον μὲν ἔχει τὴν τοῦ ταμείου κυρίαν. καὶ γὰρ τῆς εἰσόδου πάσης αὕτη κυρατῆ, καὶ τῆς ἐξόδου παραπλησίως. οὔτε γὰρ εἰς τὰς

bent. Nam & fociliis auxilia, quantum satis videtur, imperare, & tribunos militum constituere, & conscribere exercitum, & dilectus agere eis licet. Huc accedit, quod jus animadvertendi habent, in quem voluerint cumque ex omnibus, qui in bello sub ipsorum imperio sunt constituti. Possunt etiam iidem de publicis pecuniis quantum libuerit insumere, comitante quaestore, qui promte, quidquid Consul iusserit, exsequitur. Vt merito dicat aliquis, hanc

partem intuens, *remp. Rom. plane ab unius imperio pendere, & regiam esse.* Quod si quid vero horum, vel eorum quæ deinceps dicturi sumus, aut hoc ipso tempore, aut posthac fuerit mutatum, nihil ad præsens iudicium hoc nostrum ea res facere poterit.

13. Ad *Senatum* quod attinet, ante omnia in potestate illius est *ararium*: nam & redituum omnium, & item eorum quæ expenduntur, penes hunc est arbitrium.

H h

Etenim

Potestas
Senatus. τὰς κατὰ μέρος χρείας οὐδεμίαν ποιῶν ἔξοδον οἱ
ταμίαι δύνανται, χωρὶς τῶν τῆς συγκλήτου δογμα-
των, πλὴν τὴν εἰς τοὺς ὑπάτους. τῆς δὲ παρὰ πο-
λὺ τῶν ἄλλων ὁλοσχερεστάτης καὶ μεγίστης δαπά-
νης, ἣν οἱ τιμηταὶ ποιοῦσιν εἰς τὰς ἐπισκευὰς καὶ κα-
τασκευὰς τῶν δημοσίων κατὰ πενταετηρίδα, ταύ-
της ἡ σύγκλητός ἐστι κυρία, καὶ διὰ ταύτης γίγνε-
ται τὸ συγχώρημα τοῖς τιμηταῖς. Ὅμοίως καὶ ὅσα
τῶν ἀδικημάτων, τῶν κατ' Ἰταλίαν, προσδεῖται δη-
μοσίας ἐπισκέψεως, λέγω δὲ, οἷον προδοσίας, συνα-
μοσίας, Φαρμακείας, δολοφονίας, τῇ συγκλήτῳ μέ-
λει περὶ τούτων. πρὸς δὲ τούτοις, εἴ τις ἰδιώτης ἢ
πόλις, τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν, διαλύσεως, ἢ ἐπιτι-
μήσεως, ἢ βοηθείας, ἢ φυλακῆς προσδεῖται, τού-
των πάντων ἐπιμελὲς ἐστὶ τῇ συγκλήτῳ. καὶ μὴν
εἰ τῶν ἐκτὸς Ἰταλίας πρὸς τινὰς ἐξαποστέλλειν θεοὶ
πρεσβεῖάν τινα, ἢ διαλύσουσάν τινας, ἢ παρακα-
λέσου-

XIII. 3. πενταετηρίδα. πενταετηρίαν edd.

Etenim nec quaestores in quoscumque reipublicae usus sumtum ullum possunt facere absque senatusconsulto patrum, eo sumtu excepto, qui Consulum sit nomine. Et illa quoque omnium summa & maxima impensa, quam singulis lustris censores faciunt in reficienda exstruendaque aedificia publica, auctoritate fit Senatus, a quo ejus rei potestatem censores accipiunt. Similiter & de-
mista in Italia admittenda, quae animadversione publica opus

habent, puta, proditio, conjuratio, veneficium, aut caedes dolo malo patrata, ad cognitionem Senatus spectant. Porro, si quis aut privatus aut civitas ex sociis Italiciis aliquid controversiae dirimendum habuerit, aut objurgatione dignum facinus commiserit, aut ope vel praesidio indiguerit, omnia haec Senatui sunt curae. Sed & extra Italiam si mittenda aliquo fuerit legatio, vel conciliandae pacis inter diffidentes gratia, vel rogandi aut

λέσουσαν, ἢ καὶ νῆ Δία ἐπιτάξουσιν, ἢ παραληψο- Potestas
Senatus.
μένην, ἢ πολεμεῖν ἐπαγγέλλουσιν, αὕτη ποιῆται τὴν
ὑπρόνοιαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν παραγενομένων εἰς Ῥώ-
μην πρεσβειῶν ὡς δεόν ἐστὶν ἐκάστοις χρῆσθαι, καὶ
ὡς δεόν ἀποκριθῆναι, πάντα ταῦτα χειρίζεται διὰ
τῆς συγκλήτου. πρὸς δὲ τὸν δῆμον καθάπαξ οὐδὲν
ἔστι τῶν προειρημένων. Ἐξ ὧν πάλιν, ὅποτε τις Aristo-
craticum
videtur
esse regi-
men.
ἐπιδημήσῃ μὴ παρόντος ὑπάτου, τελέως ἀριστο-
κρατικὴ φαίνεται ἡ πολιτεία. ὃ δὲ καὶ πολλοὶ τῶν
Ἑλλήνων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν βασιλέων, πεπεισμένοι
τυγχάνουσι, διὰ τὸ τὰ σφῶν πράγματα σχεδὸν
πάντα τὴν σύγκλητον κυροῦν.

Ἐκ δὲ τούτων τίς οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιζητήσῃ, XIV.
Populi
potestas
in repub.
ποία καὶ τίς ποτέ ἐστὶν ἡ τῷ δήμῳ καταλειπομένη
ἐμμερὶς ἐν τῷ πολιτεύματι· τῆς μὲν συγκλήτου τῶν
κατὰ μέρος, ὧν εἰρήκαμεν, κυρίας ὑπαρχούσης, τὸ

H h 2

δὲ

6. πολεμεῖν. Forf. πόλεμον ἐπαγγ. 7. παραγενομ. παραγενομέ-
νων Reg. E. 9. τὴν σύγκλητον. πάντα πρὸς τὴν σύγκλ. edd.
cum insitis, excepto Reg. E. qui ignorat verba πρὸς τὴν. Quod si te-
nenda prapof. πρὸς, fuerit κυρεῖν pro κυροῦν reponendum.

aut fane etiam imperandi
causā, vel ad populum ali-
quem in deditionem acci-
piendum, aut ad bellum in-
dicendum, Senatus hæc cura
est. Postremo ubi Romam
legationes exterae advene-
runt, quomodo cum una-
quaque illarum sit agen-
dum, quomodo responden-
dum, omnia hæc per Patres
administrantur. Populi ve-
ro in his, quæ diximus hac-
tenus, nullæ omnino sunt
partes. Itaque si quis Ro-
mam veniat, quando neuter

in urbe est consul, plane
optimatum principatus is
esse videtur: quæ fane mul-
torum & Græcorum & re-
gum constans persuasio est;
quoniam a Senatu confir-
mantur, quæcumque fere il-
li cum Romanis agunt.

14. Hæc quum ita sint,
quis non quærat hic merito,
quæ & qualis pars reipubli-
cæ curanda Populo sit reli-
cta? senatu quidem de fin-
gulis eorum, quæ diximus,
auctoritate sua decernente,
&

Populi
potestas.

δὲ μέγιστον, ὑπ' αὐτῆς καὶ τῆς εἰσόδου καὶ τῆς
ἐξόδου χειριζομένης ἀπάσης· τῶν δὲ στρατηγῶν
ὑπάτων πάλιν αὐτοκράτορα μὲν ἔχόντων δύναμιν
περὶ τὰς τοῦ πολέμου παρασκευάς, αὐτοκράτορα
δὲ τὴν ἐν τοῖς ὑπαίθεροις ἐξουσίαν; Οὐ μὲν, ἀλλὰ
καταλείπεται μερὶς καὶ τῷ δήμῳ, καὶ καταλείπε-
ται γε βαρυτάτη. Τιμῆς γάρ ἐστι καὶ τιμωρίας
ἐν τῇ πολιτείᾳ μόνος ὁ δῆμος κύριος, οἷς συνέχοντα
μόνοις καὶ δυναστεῖαι καὶ πολιτεῖαι καὶ συλλήβδην,
πᾶς ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος. παρ' οἷς γὰρ ἢ μὴ γιν-
νώσκεισθαι συμβαίνει τὴν τοιαύτην διαφορὰν, ἢ γι-
νώσκομένην χειρίζεσθαι κακῶς, παρὰ τούτοις οὐδὲν
οἶόν τε κατὰ λόγον διοικεῖσθαι τῶν ὑφ' ἐστῶτων. πῶς
γὰρ εἰκὸς, ἐν ἴσῃ τιμῇ ὄντων τῶν ἀγαθῶν τοῖς κα-
κοῖς; Κρίνει μὲν οὖν ὁ δῆμος καὶ διαφοροῦ πολλὰκις,⁶
ὅταν ἀξιοχρεῶν ἢ τὸ τίμημα τῆς ἀδικίας, καὶ μά-
λιστα τοὺς τὰς ἐπιφανεῖς ἐσχηκότας ἀρχαίς. Θα-

νάτου

XIV. 5. πῶς γὰρ εἰκός. Abest εἰκός a Reg. D. Oxon. & cod. J. Fr.
Gron.

&, quod maximum est, de
reditibus etiam atque impen-
sis omnibus statuente; con-
sulibus vero & in urbe cum
summo imperio bella appa-
rantibus, & militiae item
cum summo imperio omnia
gerentibus. Verumtamen
etiam sic pars aliqua populo
est relicta, & ea quidem lon-
ge gravissima. Solus enim
in civitate Populus *præmio-*
rum & *pænarum* est arbiter:
quibus solis & principatus
& republicæ & universa
hominum vita continetur.

Nam apud quos nullum tale
discrimen agnoscitur; aut
agnoscitur quidem, verum
ea pars male administratur;
apud hos nulla res suscepta
potest ratione recta guber-
nari. Vbi enim boni mali-
que eodem loco sunt, quid
recti esse queat? *Judicia*
igitur exercet populus, cum
pecuniæ persæpe, quoties
multa gravior malefico est
irroganda; præsertim vero,
ubi res eorum agitur, qui
majores magistratus gessie-
runt: *capitis* vero *judicia*
exer-

γνάτου δὲ κρίνει μόνος. Καὶ γίγνεται τι περὶ ταύ- Capitis
reis in
sponta-
neum
exilium
licet abi-
re.
την τὴν χρεῖαν παρ' αὐτοῖς ἄξιον ἐπάνου καὶ μνή-
μης. τοῖς γὰρ θανάτου κρινομένοις, ἐπὰν καταδι-
κάζονται, δίδωσι τὴν ἐξουσίαν τὸ παρ' αὐτοῖς ἔθος
ἀπαλλάττεσθαι φανερώς, καὶ ἔτι μία λείπηται φυλὴ
τῶν ἐπικυρουσῶν τὴν κρίσιν ἀψηφοφόρητος, ἐκού-
σιον ἑαυτοῦ καταγνόντα φυγαδεῖαν. ἔστι δ' ἀσφά-
λεια τοῖς φεύγουσιν ἐν τε τῇ Νεαπολιτῶν καὶ Πραι-
νεστινῶν, ἔτι δὲ Τιβουρίων πόλει, καὶ ταῖς ἄλλαις,
πρὸς αἷς ἔχουσιν ὄρκια. Καὶ μὴν ταῖς ἀρχαῖς ὁ δῆ-
μος δίδωσι τοῖς ἀξίοις· ὅπερ ἔστι κάλλιστον ἄθλον
ιοῦν πολιτεῖα καλοκαγαθίας. Ἐχει δὲ τὴν κυρίαν
καὶ περὶ τῆς τῶν νόμων δοκιμασίας· καὶ, τὸ μέγι-
στον, ὑπὲρ εἰρήνης οὗτος βουλευεται καὶ πόλεμου.
καὶ μὴν περὶ συμμαχίας, καὶ διαλύσεως, καὶ συν-
θηκῶν, οὗτός ἐστιν ὁ βεβαίων ἕκαστα τούτων καὶ
ἐκκύρια ποίῶν, ἢ τούναντίον. ὥστε πάλιν ἐκ τούτων

Hh 3

εἰκό-

8. Τιβουρίων scripsi, cum vulgo Τιβουρινῶν darent omnes.

exercet solus. Quo in ge-
nere mos apud eos viget
laude & commemoratione
cumprimis dignus: qui mos
capitis accusatis, dum in eo
sunt ut condemnentur, pote-
statem facit abeundi palam
& in spontaneum secedendi
exilium, licet e tribubus,
quæ ad peragendum judi-
cium convenerunt, non nisi
una superfit, quæ suffragia
necdum tulerit. Exulibus
autem impune degere licet
Neapoli, Præneste, Tibure;
item aliis in urbibus, qui-
bus hoc jure fœdus interce-

dit cum Romanis. *Honores*
præterea *Populus* largitur,
ut quisque illis fuerit di-
gnus; quod pulcerrimum
est in republ. virtutis probi-
tatisque præmium. *Legum*
quoque sancendarum abdi-
candarumve jus penes *Po-
pulum* est; &, quod longe
maximum, *de pace* & bello
hic deliberat: ac five de so-
cietate agatur, five de ter-
minando bello, five de fœ-
dere; *Populus* est, qui sin-
gula hæc firmat, & vel rata
facit, vel irrita. Vt, hæc
rursus intuens aliquis, haud
temere

εἰκότως ἂν τινὰ εἰπεῖν, ὅτι μεγίστην ὁ δῆμος ἔχει μερίδα, καὶ δημοκρατικόν ἐστι τὸ πολίτευμα.

XV.
Vnus or-
do indi-
get alte-
rius.

Consul
indiger
opis po-
puli &
senatus.

Τίνα μὲν οὖν τρόπον διήρηται τὰ τῆς πολιτείας εἰς ἕκαστον εἶδος, εἴρηται· τίνα δὲ τρόπον ἀντιπράττειν βουλευθέντα, καὶ συνεργεῖν ἀλλήλοις πάλιν ἕκαστα τῶν μερῶν δύναται, νῦν ρηθήσεται. Ὁ μὲν γὰρ ὑπάτος, ἐπειδὴν τυχάν τῆς προειρημένης ἐξουσίας ὁρμήσῃ μετὰ τῆς δυνάμεως, δοκεῖ μὲν αὐτοκράτωρ εἶναι πρὸς τὴν τῶν προκειμένων συντέλειαν, προσδεῖται δὲ τοῦ δήμου, καὶ τῆς συγκλήτου· καὶ χωρὶς τούτων ἐπὶ τέλος ἄγειν τὰς πράξεις οὐχ ἱκανός ἐστι. δῆλον γάρ, ὥς δὲ μὲν ἐπιπέμπεσθαι τοῖς στρατοπέδοις αἰεὶ τὰς χορηγίας· ἄνευ δὲ τοῦ τῆς συγκλήτου βουλήματος οὔτε σῖτος, οὔτε ἱματισμός, οὔτε ὀψώνια δύναται χορηγεῖσθαι τοῖς στρατοπέδοις. ὥστ' ἀπράκτους γίνεσθαι τὰς ἐπιβολὰς τῶν ἡγουμένων, ἐξελοκακεῖν καὶ κωλυσιεργεῖν προεμένης

temere fit dicturus, maxi-
mam reipub. partem a Popu-
lo obtineri, esseque adeo in
ea Populi imperium.

15. Quonam igitur modo
fit divisa Romana civitas in
illas tres formas, ostensum
est. Quae autem singulae ha-
rum partium in rebus agen-
dis vel impedimento vel au-
xilium sibi invicem, quoties vo-
luerint, esse queant, jam de-
clarabimus. Scilicet Con-
sul, postquam imperium na-
ctus, de quo diximus, in ex-
peditionem fuerit profectus,

videtur ille quidem absolu-
tam potestatem rerum ge-
rendarum habere: ceterum
& Populi & Senatus ope
illi est opus, futuro alioquin
perficiendis inceptis impari.
Nam quum legionibus sub-
mittendi semper sint com-
meatus; sine sententia au-
tem senatus suppeditari ne-
que frumentum, neque ve-
stis, neque stipendia queant;
si propositum patribus fue-
rit, de industria cessare &
conatibus obstare, omnino
cadent in irritum imperato-
rum

εθεμένης τῆς συγκλήτου. Καὶ μὴν τό γ' ἐπιτελεῖς Consul
indiget
opis po-
puli &
senatus.
ἢ μὴ γίνεσθαι τὰς ἐπινοίας καὶ προθέσεις τῶν
στρατηγῶν, ἐν τῇ συγκλήτῳ κείται. τοῦ γὰρ ἐπα-
ποστεῖλαι στρατηγὸν ἕτερον, ἐπειδὴν ἐνιαύσιος διέλ-
θη χρόνος, ἢ τὸν ὑπάρχοντα ποιεῖν ἐπίμονον, ἔχει
τὴν κυρίαν αὕτη. Καὶ μὴν τὰς ἐπιτυχίας τῶν ἡγου-
μένων ἐκτραγωδεῖν καὶ συναυξῆσαι, καὶ πάλιν
ἀμαυρῶσαι καὶ ταπεινῶσαι, τὸ συνέδριον ἔχει τὴν
δύναμιν. τοὺς γὰρ προσαγορευομένους παρ' αὐτοῖς
θριάμβους, δι' ὧν ὑπὸ τὴν ὄψιν ἄγεται τοῖς πολί-
ταις ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἢ τῶν κατεργασμένων
πραγμάτων ἐνάργεια, τούτους οὐ δύνανται χειρί-
ζειν, ὥς πρέπει, ποτὲ δὲ τὸ παράπαν οὐδὲ συντε-
λεῖν, εἰ μὴ τὸ συνέδριον συγκατάβηται, καὶ δῶ
τὴν εἰς ταῦτα δαπάνην. Τοῦ γε μὴν δήμου εἰς τὸ
διαλύεσθαι καὶ λίαν αὐτοῖς ἀναγκαῖόν ἐστι, καὶ ὅλως

H h 4

ἀπὸ

XV. 8. δύνανται cum Reisk. correxī. Vulgo omnes δύναται. 9. εἰς
τὸ διαλύεσθαι. Ignorant vulgo omnes prapof. εἰς, quam supplevi;
quamquam forf. plura quædam verba interciderunt.

rum consilia. Ad hæc, ut
incepta sua & destinata con-
silia perducere ad exitum
duces exercituum possint,
aut non possint, in voluntate
positum est Senatus. Nam
ubi circumegerit se annus,
demandandi provinciam al-
teri, aut prorogandi imperii
potestatem patres habent.
Quin & partas bello victo-
rias aut cum pompa celebra-
re atque amplificare, aut
contra obscurare atque ele-

vare, idem ordo potest.
Triumphos enim, quos ipsi
vocant, quibus rerum ab im-
peratoribus gestarum imago
quædam evidenter expressa
civium oculis subicitur, pro
dignitate agere aut omnino
ne agere quidem potest im-
perator, nisi consenserit se-
natus, & in eam rem pecu-
niam decreverit. Iam vero
quoniam finiendi belli pote-
statem Populus obtinet, hu-
jus quoque consensu, licet
domo

Consul
indiget
opis po-
puli &
senatus.

ἀπὸ τῆς οἰκείας τύχῃσι πολὺν τόπον ἀφεστῶτες.
ὁ γὰρ τὰς διαλύσεις καὶ συνθήκας ἀκύρους καὶ κυ-
ρίας ποιῶν, ὡς ἐπάνω προῖπεν, οὗτός ἐστιν. Τοῖο
δὲ μέγιστον, ἀποτιθεμένους τὴν ἀρχὴν, ἐν τούτῳ
δεῖ τὰς εὐδύνους ὑπέχειν τῶν πεπραγμένων. ὥστ' ἐπι-
κατὰ μηδὲνα τρόπον ἀσφαλὲς εἶναι τοῖς στρατη-
γοῖς, ὀλιγωρεῖν μήτε τῆς συγκλήτου μήτε τῆς τοῦ
πλήθους εὐνοίας.

XVI.
Senatus
obnoxius
populo.

Ἡ γὰρ μὴν σύγκλητος πάλιν, ἡ τηλικαύτην ἔχου-
σα δύναμιν, πρῶτον μὲν ἐν τοῖς κοινοῖς πράγμασιν
ἀναγκάζεται προσέχειν τοῖς πολλοῖς, καὶ στοχάζε-
σθαι τοῦ δήμου. τὰς δ' ὁλοσχερεστάτας καὶ μεγί-
στας ζητήσεις καὶ διορθώσεις τῶν ἀμαρτανομένων
κατὰ τῆς πολιτείας, οἷς θάνατος ἀκολουθεῖ τὸ
πρόστιμον, οὐ δύναται συντελεῖν, ἀν' μὴ συνεπικυ-
ρῶσιν τὸ πρεβεβουλευμένον ὁ δῆμος. ὁμοίως δὲ καὶ
περὶ τῶν εἰς ταύτην ἀνηκόντων. εἰ γὰρ τις εἰσφέ-

9. οἰκείας. Vulgo oikias.

XVI. 3. εἰς ταύτην. Forf. εἰς αὐτήν.

domo absint quam longissi-
me, cum primis tamen est
illis opus. Populus enim,
ut antea dicebam, pacta &
foedera aut infirmat aut fir-
mat. Quod verò longe est
maximum: ubi deposuerint
imperium, eorum, quæ in
provincia gesserint, apud
Populum ratio est eis red-
denda. Idcirco nec Senatus
benevolentiam nec Populi
contemnere sine suo peri-
culo *Consulibus* ullo modo
licet.

16. Rursus vero *Senatus*,
qui tantum potest, ante o-
mnia in administratione pu-
blicæ rei multitudinem re-
spicere, & Populi rationem
habere cogitur. Gravissima
vero quæque judicia & ma-
xima peragere non potest,
neque publica delicta, quæ
capite luuntur, punire, nisi
ipsius auctoritatem populus
comprobarit. Similis Popu-
li potestas etiam in iis, quæ
ad ipsum *Senatum* pertinent,
Nam si quis legem suadeat,
qua

ρη νόμον, ἢ τῆς ἐξουσίας ἀφαιρούμενός τι τῆς ὑπαρ- Senatus
obnoxius
populo.
χούσης τῇ συγκλήτῳ κατὰ τοὺς ἐθισμοὺς, ἢ ταῖς
προεδρίας καὶ τιμαῖς καταλύων αὐτῶν, ἢ καὶ νῆ Δία
ποιῶν ἐλαττώματα περὶ τοὺς βίους· πάντων ὁ δῆ-
μος γίγνεται τῶν τοιούτων καὶ θεῖναι, καὶ μὴ, κύ-
ριος. Τὸ δὲ συνέχον, εἰς ἐνίστηται τῶν δημάρ-
χων, οὐχ οἷον ἐπὶ τέλος ἄγειν τι δύναται τῶν δια-
βουλίων ἢ σύγκλητος, ἀλλ' οὐδὲ συνεδρεῦειν ἢ συμ-
σπορεύεσθαι τὸ παράπαν. ὀφείλουσι δὲ αἰεὶ ποιεῖν οἱ
δήμαρχοι τὸ δοκοῦν τῷ δήμῳ, καὶ μάλιστα στοχά-
ζεσθαι τῆς τούτου βουλήσεως. Διὸ, πάντων τῶν
προειρημένων χάριν, δέδωκε τοὺς πολλοὺς, καὶ προσέ-
χει τὸν νοῦν τῷ δήμῳ ἢ σύγκλητος.

Ὅμοίως γε μὴν πάλιν ὁ δῆμος ὑπόχρεός ἐστι. XVII.
Populus
obnoxius
senatui.
τῇ συγκλήτῳ, καὶ στοχάζεσθαι ταύτης ὀφείλει,
καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν. Πολλῶν γὰρ ἔργων ὄντων,

Hh 5

τῶν

qua vel potestas Senatus, quam more majorum obtinet, minuatur, vel aliqua dignitatis honorisve prerogativa patribus adimatur, aut etiam (nam & hoc interdum usu venit) res familiaris ipsorum accidatur; omnes hujusmodi rogationes vel ratas habendi, vel minus, jus est penes Populum. Illud vero omnium maximum, quod, si vel unus *Tribunorum plebis* interceperit, non dicam perficere *Senatus* quidquam eorum, quæ decreverit, nequit; sed ne in curiam quidem venire,

aut ullo modo convenire senatores possunt. *Tribunorum* autem partes sunt, id semper exsequi, quod populo placuerit, & voluntatis ejus præcipuam rationem ducere. Itaque, propter hæc omnia quæ dixi, metuit *Senatus* multitudinem, & ad *Populum* habet respectum.

17. Similiter vero rursus etiam *Populus* *senatui* est obnoxius; & tam publice quam privatim illius rationem habeat oportet. Quum enim multa sint, quæ a cen-

foribus

Populus
senatui
obno-
xius.

τῶν ἐκδομένων ὑπὸ τῶν τιμητῶν διὰ πάσης Ἰτα-
λίας, εἰς τὰς ἐπισκευαὶς καὶ κατασκευαὶς τῶν δη-
μοσίων, ἃ τις οὐκ ἂν ἐξαριθμήσαιτο ῥαδίως, πολλῶν
δὲ ποταμῶν, λιμνῶν, κηπίων, μετάλλων, χώρας
συλλήβδην ὅσα πέπτωκεν ὑπὸ τὴν Ῥωμαίων δυνα-
στείαν· πάντα χειρίζεσθαι συμβαίνει τὰ προειρη-
μένα διὰ τοῦ πλήθους, καὶ σχεδόν, ὥς ἔπος εἰπῆν,
πάντας ἐνδεδέσθαι ταῖς ὠνάϊς καὶ ταῖς ἐργασίαις
ταῖς ἐκ τούτων. οἱ μὲν γὰρ ἀγορεύουσι παρὰ τῶν
τιμητῶν αὐτοὶ τὰς ἐκδόσεις, οἱ δὲ κοινωνοῦσι τού-
τοις, οἱ δ' ἐγγυῶνται τοὺς ἡγορακότας, οἱ δὲ τὰς
οὐσίας διδῶσιν περὶ τούτων εἰς τὸ δημόσιον. ἔχει
δὲ περὶ πάντων τῶν προειρημένων τὴν κυρίαν τὴν
συνέδριον· καὶ γὰρ χρόνον δοῦναι, καὶ συμπτώματος
γενομένου κουφίσαι, καὶ τὸ παράπαν, ἀδυνάτου τι-
νὸς συμβάντος, ἀπολῦσαι τῆς ἐργωνίας. καὶ πολλὰς
δὲ τινὰ ἐστίν, ἐν οἷς καὶ βλάπτει μεγάλα, καὶ
πάλιν

XVII. 2. κηπίων. κηπειῶν *forſan cum Reisk. legendum.* 5. καὶ γὰρ
χρόνον. καὶ τοῦ χρόνον δοῦναι *ſuſpicatus eſt Reisk.*

foribus locantur, partim ſar-
ta tecta operum publicorum
per Italiam, quæ difficile ſit
enumerare; partim vectiga-
lia fluminum, portuum, hor-
torum, metallorum, agro-
rum, denique omnia, quæ
ditione Romana continen-
tur: cuncta hæc a populo
exercentur; adeo ut pene ad
unum omnes redemptionibus,
quæ earum rerum fiunt, &
curationibus operum ſint im-
pliciti. Alii enim a cenſori-
bus locationes per ſe emunt,
alii cum hiſ ſocietatem ha-

bent, alii pro redemptoribus
fidem ſuam interponunt, alii
horum nomine bona ſua in
publicum addicunt. Sunt
autem omnia iſta in poteſta-
te & arbitrio ſenatus. Nam
& diem proferre poteſt, &
ſi quæ intervenerit calami-
tas, mercedum parte publi-
canos relevare, aut ſi quis
caſus impedierit, quominus
exitum res habere poſſet,
locationem reſcindere. Et
ſunt ejuſmodi ſane multa,
in quibus aut lædi aut adju-
vari a ſenatu poſſunt, qui ve-
ctigalia

πάλιν ὠφελεῖ τοὺς τὰ δημόσια χειρίζοντας ἢ σύγ-
κλητος. ἡ γὰρ ἀναφορὰ τῶν προειρημένων γίνεται
πρὸς ταύτην. Τὸ δὲ μέγιστον, ἐκ ταύτης ἀποδί-
δονται κριταὶ τῶν πλείστων καὶ τῶν δημοσίων καὶ
τῶν ἰδιωτικῶν συναλλαγμάτων, ὅσα μέγεθος ἔχει
τῶν ἐγκλημάτων. διὸ πάντες εἰς τὴν ταύτης πίστιν
ἐνδεδμεμένοι, καὶ δεδιότες τὸ τῆς χρείας ἀδήλον, εὐ-
λαβῶς ἔχουσι πρὸς τὰς ἐνστάσεις καὶ τὰς ἀντι-
πρᾶξεις τῶν τῆς συγκλήτου βουλευμάτων. Ὁμοίως
δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν ὑπάτων ἐπιβολὰς δυσχερῶς
ἀντιπρᾶττουσιν, διὰ τὸ κατ' ἰδίαν καὶ κοινῇ πάν-
τας ἐν τοῖς ὑπαίθεροις ὑπὸ τὴν ἐκείνων πίπτειν
ἐξουσίαν.

Τοιαύτης δ' οὔσης τῆς ἐκάστου τῶν μερῶν δυνα-
μεως, εἰς τὸ καὶ βλάπτειν καὶ συνεργεῖν ἀλλήλοις.
πρὸς πάσας συμβαίνει τὰς περιστάσεις δεόντως
ἔχειν τὴν ἀρμογὴν αὐτῶν, ὥστε μὴ αἰὼν τ' εἶναι,
ταύτης εὐρεῖν ἀμείνω πολιτείας σύστασιν. Ὅταν
μὲν

Populus
senatui
obno-
xius.

XVIII.
Forma
reip.
Rom.
omnium
commo-
dissima.

Stigalia vel ultrotributa tra-
stant: de istis enim omnibus
ad Patres refertur. Quod
autem maximum est: ex se-
natorio ordine iudices dan-
tur ad plurimas, qua publi-
cas, qua privatas causas,
quoties paullo gravior est
accusatio. Itaque in fidem
Senatus quum sint omnes ad-
stricti; metuentes, ne olim
forte ejus auxilio sibi futu-
rum sit opus, voluntati illius
obscutere & reluctari non au-
dent. Similique de causa
& Consulum inceptis haud

temere se opponunt; quo-
niam & privatim finguli, &
omnes in universum, expe-
ditionis tempore, in pote-
state sunt Consulum.

18. Quum igitur singulae
civitatis partes & incommo-
dare & commodare sibi in-
vicem hoc modo queant;
evenit, ut adversus omnes
casus apte convenienterque
sint concinnatae: ex quo fit,
ut meliorem hac rempubli-
cam nemo possit instituere.
Quamobrem quoties alicujus
ab

μὲν γάρ τις ἔξωθεν κοινὸς φόβος ἐπιστάς ἀναγκά-
 ση σφᾶς συμφρονεῖν καὶ συνεργεῖν ἀλλήλοις· τηλι-
 καύτην καὶ τοιαύτην συμβαίνει γίνεσθαι τὴν δύνα-
 μιν τοῦ πολιτεύματος, ὥστε μήτε παραλείπεσθαι
 τῶν δεόντων μηδὲν, ἅτε περὶ τὸ προσπεσὸν αἰ-
 πάντων ὁμοῦ ταῖς ἐπινοίαις ἀμιλλωμένων, μήτε τὸ
 κριθὲν ὑστερεῖν τοῦ καιροῦ, κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν ἐκά-
 στου συνεργοῦντος πρὸς τὴν τοῦ προκειμένου συντέ-
 λειαν. διόπερ ἀνυπόστατον συμβαίνει γίνεσθαι, καὶ
 παντὸς ἐφικνεῖσθαι τοῦ κριθέντος, τὴν ιδιότητα τοῦ
 πολιτεύματος. Ὅταν γὰρ μὴν πάλιν ἀπολυθέντες
 τῶν ἐκτὸς φόβων ἐνδιατρίβωσι ταῖς εὐτυχίαις καὶ
 περιουσίαις, ταῖς ἐκ τῶν κατορθωμάτων, ἀπολαύον-
 τες τῆς εὐδαιμονίας, καὶ ὑποκολακευόμενοι καὶ ῥα-
 θυμοῦντες τρέπωνται πρὸς ὕβριν, καὶ πρὸς ὑπερη-
 φανίαν, ὃ δὴ φιλεῖ γίνεσθαι· τότε καὶ μάλιστα

Resp.
Rom. ma-
lis suis
ipsa ex se
medetur.

συνι-

XVIII. 3. ὥστε μήτε. Libri omnes inendosē ὥστε μηδὲν, quod Ca-
 sanb. in ὥστε μηδὲ mutavit.

ab exteris periculi metus in-
 gruens concordare cives ac
 sibi invicem ferre opem coë-
 gerit, ea est ac tanta hujus
 reip. vis, ut neque in deli-
 berationibus quidquam eo-
 rum prætermittatur, quæ
 factæ sunt opus; quum ut
 quidque accidit, eo certatim
 cuncti suas cogitationes re-
 ferant; & eorum, quæ sunt
 decreta, nihil fiat tardius
 quam oporteat, publice pri-
 vatimque omnibus ad con-
 sulta perficienda connitenti-
 bus. Quas ob causas in-

victa atque inexsuperabilis
 hæc respublica est, per ipsam
 qua constat formam; ac quid-
 quid semel decrevit, ad exi-
 tum perducit. Rursus au-
 tem, quoties omni ab exte-
 ris metu liberati, læto re-
 rum successu diutius per-
 fruuntur, atque illis opibus,
 quas vincendis hostibus sibi
 pepererunt; ubi præsentī fe-
 licitate gaudentes, otio at-
 que adulationibus corrupti,
 ad injurias atque superbiam,
 ut fieri amat, sese converte-
 runt: tum sane ut cum ma-
 xime

συνιδεῖν ἔστι αὐτὸ παρ' αὐτοῦ ποριζόμενον τὸ πολί-
τευμα τὴν βοήθειαν. ἐπειδὴν γὰρ ἐξοιδὺν τι τῶν
μερῶν φιλονεικῇ, καὶ πλεον τοῦ δέοντος ἐπικρατῇ-
ται· ὅλον, ὥς, οὐδενὸς αὐτοτελοῦς ὄντος κατὰ τὸν
ἄρτι λόγον, ἀντισπᾶσθαι δὲ καὶ παραποδίζεσθαι δυ-
ναμένης τῆς ἐκάστου προθέσεως ὑπ' ἀλλήλων, οὐδὲν
ἐξοιδεῖ τῶν μερῶν, οὐδ' ὑπερφρονεῖ. πάντα γὰρ ἐμμέ-
νει τοῖς ὑποκειμένοις, τὰ μὲν κωλυόμενα τῆς ὁρμῆς,
τὰ δὲ ἐξ ἀρχῆς δεδιότα τὴν ἐκ τοῦ πέλας ἐπίστασιν.

V.

Πολεμικὰ Ῥωμαίων ἐπιτηδεύματα.

Ἐπειδὴν ἀποδείξωσι τοὺς ὑπάτους, μετὰ ταῦτα ^{XIX.}
χιλίαρχους καθιστάσι, τεσσαρεσκαίδεκα μὲν, ^{Ante di-}
τῶν πέντε ἐνιαυσίους ἐχόντων ἤδη στρατείας, ^{lectum}
^{militum}
^{creantur}
καὶ ^{Tribuni.}

7. αὐτοτελοῦς correxi auctoribus Casanb. & Reisk. ἀρτιτελοῦς edd.
& mssii.

XIX. In scriptis libris præfigitur Titulus: Περὶ τῆς τῶν ὀπλιτῶν
καταστάσεως. I. τεσσαρεσκαίδεκα. τέσσαρας καὶ δέκα ed. Opor.
& Henr.

xime cernere est, rempubli-
cam ipsam ex sese malis suis
remedium parare. Vbi enim
pars aliqua se efferens juri-
gium movere, & majorem,
quam conveniat, potentiam
sibi cœperit vindicare: quia
nullius potentia omnibus suis
numeris in se est perfecta,
sed confilia omnium, ut jam

ostendimus, ab obfistenti-
bus mutuo impediri quæunt;
nulla efferre se pars supra
ceteras valet, neque im-
potenter superbire. Omnia
quippe in suo statu manent;
quum aliorum reprimatur
impetus, alii autem jam in-
de ab initio metuant animi-
adversionem aliorum.

V.

Militia Romana.

19. Postquam consules desi-
gnarunt, Tribunos militum

deinceps creant: quatuor-
decim quidem ex iis, qui
annua jam quina stipendia
habent:

Numerus
stipen-
diorum
milita-
rium.

καὶ δ' ἄλλους σὺν τούτοις, ἐκ τῶν δέκα. τῶν λοιπῶν
τούς μὲν ἱππεῖς δέκα, τοὺς δὲ πεζοὺς ἐξ οὗ * δέ
στρατείας τελεῖν κατ' ἀνάγκην, ἐν τοῖς τετραρά-
κοντα καὶ ἐξ ἑτέσιν ἀπὸ γενεᾶς, πλὴν τῶν ὑπὸ τὰς
τετρακοσίας δραχμὰς τετιμημένων. τούτους δὲ πα-
ριᾶσι πάντας εἰς τὴν ναυτικὴν χρεῖαν· εἰάν δέ ποτε
κατεπείγῃ τὰ τῆς περιστάσεως, ὀφείλουσι καὶ πε-
ρὶ στρατεύειν εἴκοσι στρατείας ἐνιαυσίους. Πολι-
τικὴν δὲ λαβεῖν ἀρχὴν οὐκ ἔξεστιν οὐδενὶ πρότερον,
εἰάν μὴ δέκα στρατείας ἐνιαυσίους ἢ τετελεσῶς.

Conscri-
ptio mi-
litum.

Ἐάν δὲ μέλλωσι ποιεῖσθαι τὴν καταγραφὴν τῶν
στρατιωτῶν οἱ τὰς ὑπάτους ἔχοντες ἀρχάς· προ-
λέγουσιν ἐν τῷ δήμῳ τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ δεήσει παρα-
γενέσθαι τοὺς ἐν ταῖς ἡλικίαις Ῥωμαίους ἅπαντας.

Ποιοῦσι

2. τῶν λοιπῶν. Duo hæc verba perperam codd. omnes cum præcedd. iungunt. Commodum esset τὸ λοιπὸν, quod S. Lipsio placuit, τῶν γὰρ πολιτῶν ex conject. edidit Casaubonus. Ibid. ἐξ οὗ*. πεζοὺς ἐξ. οὗ δὲ στρατείας ed. Opor. cum Aug. a pr. manu, Urb. Oxon. S. Reg. D. (In Reg. E. autem abest totum hoc fragm. V.) πεζοὺς ἐξ. οὗ δὲ στρατ. ed. Herv. cum cod. Med. S. Aug. a recent. manu. Sua auctoritate Casaubonus edidit πεζοὺς δεκαὲ ἐνιαυσίους δέ στρατείας. Præferam equidem cum Lipsio πεζοὺς εἴκοσι δέ στρατείας. Sed fuit fortasse πεζοὺς, ἐξ οὗ εἰς τὴν στρατεύσιμον ἡλικίαν (aut εἰς τὸ ἑπτακαίδέκατον τῆς ἡλικίας ἔτος) ἦκον, εἴκοσι δέ στρατείας τελεῖν. 3. ὀφείλουσι καὶ περὶ στρατεύειν. Sic ex conject. scripsi. Vulgo omnes ὀφείλουσιν οἱ πεζοὶ στρατεύειν.

habent: decem vero alios præter superiores ex iis, qui dena. Ceterum necessario tenentur stipendia facere intra annum ætatis quadragesimum sextum, equites quidem, dena; pedites vero, [viginti]: iis dumtaxat exceptis, qui infra quaternam millia æris censi fuerint. Hos omnes omittunt, & in usus nauticos reservant: quod

fi quis tamen casus gravior urgeat, hi quoque pedibus merere & vicena stipendia annua facere tenentur. Urbanum vero magistratum capiendi jus nemini est, antequam dena stipendia emerita habeat. Quando autem consules sunt conscripturi milites; diem populo edicunt, qua die Romanos omnes militaris ætatis sistere se oporteat.

ἁποιοῦσι δὲ τοῦτο καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν. τῆς δὲ ἡμέ-
ρας ἐπελθούσης, καὶ τῶν στρατευσίμων παραγενο-
μένων εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ μετὰ ταῦτα συναθροι-
ζομένων εἰς τὸ Καπιτώλιον· διείλον σφᾶς αὐτοὺς οἱ ^{Distribu-} ^{tio tribu-}
νεώτεροι τῶν χιλιάρχων, καθάπερ ἂν ὑπὸ τοῦ δή- ^{norum.}
μου κατασταθῶσιν, ἢ τῶν στρατηγῶν, εἰς τέτταρα
μέρη· διὰ τὸ τέτταρα παρ' αὐτοῖς στρατόπεδα τὴν
ὁλοσχερῇ καὶ πρώτῃν διαίρεσιν τῶν δυνάμεων ποιῶ-
σθαι. καὶ τοὺς μὲν πρώτους κατασταθέντας τέττα-
ρας εἰς τὸ πρῶτον καλούμενον στρατόπεδον ἐνέμειν·
τοὺς δ' ἐξῆς τρεῖς, εἰς τὸ δεύτερον· τοὺς δ' ἐπομέ-
νους τούτοις τέτταρας, εἰς τὸ τρίτον· τρεῖς δὲ τοὺς
ὑπελειμένους, εἰς τὸ τέταρτον. τῶν δὲ πρεσβυτέρων
δύο μὲν τοὺς πρώτους, εἰς τὸ πρῶτον· τρεῖς δὲ τοὺς
δευτέρους, εἰς τὸ δεύτερον τιθέασιν στρατόπεδον·
δύο δὲ τοὺς ἐξῆς, εἰς τὸ τρίτον· τρεῖς δὲ τοὺς τε-
λευταίους, εἰς τὸ τέταρτον.

Γενο-

6. συναθροισθ. ἀθροισθέντων Opor. Aug. Vrb. Ibid. Καπιτώλιον
Herv. Med.

teat. Atque id faciunt quot-
annis. Vbi dies advenit, &
Romam apti militiæ conve-
nerunt, iidemque mox in
Capitolio congregati sunt;
ibi tunc juniores e *tribunis*
militum, eo ordine, quo
quisque eorum vel a populo
vel ab imperatoribus fuerit
constitutus, in quatuor di-
videre se partes solent; quia
apud eos summa & prima
divisio copiarum est in qua-

tuor legiones. Et quatuor
quidem illos, qui primi crea-
ti fuerint, primæ, quam vo-
cant legioni, attribuunt; tres
proximos, secundæ; quatuor
qui hos excipiunt, tertiæ;
tres novissimos, quartæ. Se-
niorum autem, duos quidem
primo creatos in prima lo-
cant legione; tres secundo
loco designatos, in secunda;
duos proximos, in tertia;
tres postremos, in ultima.

20. Per-

XX.
Dilectum
peragunt
tribuni.

Γενομένης δὲ τῆς διαιρέσεως καὶ καταστάσεως
τῶν χιλιάρχων τοιαύτης, ὥστε πάντα τὰ στρατό-
πεδα τοὺς ἴσους ἔχειν ἄρχοντας· μετὰ ταῦτα
καθίσαντες χωρὶς ἀλλήλων κατὰ στρατόπεδον,
κληροῦσι τὰς φυλάς κατὰ μίαν, καὶ προσκαλύν-
ται τὴν αἰὲ λαχοῦσαν. ἐκ δὲ ταύτης ἐκλέγουσι τῶν
νεανίσκων τέτταρας ἐπιεικῶς τοὺς παραπλησίους
ταῖς ἡλικίαις καὶ ταῖς ἔξεσιν. προσαχθέντων δὲ
τούτων, λαμβάνουσι πρῶτοι τὴν ἐκλογὴν οἱ τοῦ
πρωτοῦ στρατοπέδου, δεύτεροι δ' οἱ τοῦ δευτέρου,
τρίτοι δ' οἱ τοῦ τρίτου, τελευταῖοι δ' οἱ τοῦ τετάρ-
του. πάλιν δ' ἄλλων τεττάρων προσαχθέντων, λαμ-
βάνουσι πρῶτοι τὴν αἵρεσιν οἱ τοῦ δευτέρου στρατο-
πέδου, καὶ ἔξῃς οὕτως, τελευταῖοι δ' οἱ τοῦ πρώτου.
μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἄλλων τεττάρων προσαχθέν-
των, πρῶτοι λαμβάνουσιν οἱ τοῦ τρίτου στρατοπέ-
δου, τελευταῖοι δ' οἱ τοῦ δευτέρου. καί, αἰὲ κατὰ
λόγον οὕτως ἐκ περιόδου τῆς ἐκλογῆς γιγνομένης,
παρα-

XX. 4. 5. 6. προσαχθέντων. προαχθέντων Herv. Med.

20. Peraeta vero electio-
ne & divisione tribunorum,
sic ut singulae legiones toti-
dem duces habeant: sepa-
ratim postea sedentes cujus-
que legionis tribuni sigilla-
tim tribus fortiuntur, & ut
cuique fors contigit, eam ad
se vocant. Tum ex ea qua-
tuor juvenes eligunt, pares,
quoad ejus fieri potest, æta-
te & habitu corporis. His
propius admotis, primi ele-
ctionem faciunt primæ le-

gionis tribuni: secundi, se-
cundæ: tertii, tertiæ: no-
vissimi, quartæ. Rursus ve-
ro aliis quatuor admotis,
primi eligunt secundæ le-
gionis tribuni; & sic dein-
ceps: ultimi vero primæ.
Posthæc aliis denuo quatuor
adductis, primi dilectum ha-
bent tertiæ legionis tribuni:
ultimi, legionis secundæ.
Et ita, dum hac ratione
semper idem electionis or-
bis volvitur, evenit illud,
ut

παραπλησίους συμβαίνει λαμβάνεσθαι τοὺς ἄνδρας
 εἰς ἕκαστον τῶν στρατοπέδων. Ὅταν δ' ἐκλέξωσι ^{Peditum}
 τὸ προκείμενον πλῆθος· (τοῦτο δ' ἐστὶν ὅτε μὲν εἰς ^{numerus}
 ἕκαστον στρατόπεδον πεζοὶ τετρακισχίλιοι καὶ δια- ^{in legio-}
 κοσίοι, ποτὲ δὲ πεντακισχίλιοι, ἐπειδὴν μείζων τις ^{ne.}
 αὐτοῖς προφαίνεται κίνδυνος·) μετὰ ταῦτα τοὺς Equites.
 ἱππεῖς τὸ μὲν παλαιὸν ὑστέρους εἰώθεσαν δοκιμά-
 ζειν ἐπὶ τοῖς τετρακισχίλοις διακοσίοις, νῦν δὲ προ-
 τέρους, πλουτίνδην αὐτῶν γεγενημένης ὑπὸ τοῦ τι-
 μητοῦ τῆς ἐκλογῆς· καὶ ποιοῦσι τριακοσίους εἰς ἕκα-
 στον στρατόπεδον.

Ἐπιτελεσθείσης δὲ τῆς καταγραφῆς τὸν προει- ^{XXI.}
 ρημένον τρόπον, ἀθροίσαντες τοὺς ἐπιλεγμένους ^{Sacra-}
 οἱ προσήκοντες τῶν χιλιάρχων καὶ ἕκαστον στρα- ^{mentum}
 τόπεδον, καὶ λαβόντες ἐκ πάντων ἓνα τὸν ἐπιτη- ^{militare.}
 ρεστάτον, ἐξορκίζουσιν· Ἡ μὲν πειθαρχήσῃν,
 καὶ

9. διακοσίοις. Sic diserte Herv. Ang. Vrb. Med. Puto & Opor. Re-
 gius nota numerali utitur. Casaubonus ex conject. διακοσίους edi-
 dit, quaternis peditum millibus adjungere (equites) ducen-
 tos.

ut pares ac similes capiantur
 in quamque legionem mili-
 tes. Postquam vero lege-
 runt quem proposuerant nu-
 merum; (is est quandoque
 in singulas legiones *peditum*
quaternam millium & *ducen-*
torum: aliquando *quinam*
millium, quoties majus ali-
 quod ipsis imminet pericu-
 lum:) mox *equites*, olim
 quidem posteriore loco mo-
 ris erat deligere, post qua-
 tuor mille & ducentos pe-
 Polybii Histor. T. II.

dites; nunc priore loco eos
 centuriant, e censu per cen-
 forem electos, atque illo-
 rum *trecentos* unicuique le-
 gioni assignant.

21. Peracto dilectu eo
 quem diximus modo, Tri-
 buni militum suæ quisque
 legionis eos, qui fuerunt
 lecti, congregant, atque
 unum ex omnibus eligen-
 tes, maxime idoneum, sa-
 cramento adigunt; *Fore*
omnino, ut pareat im-
 li perio

καὶ ποιήσῃν τὸ προσταττόμενον ὑπὸ τῶν
ἀρχόντων κατὰ δύναμιν. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες
ὀμνύουσι καθ' ἓνα προπορευόμενοι, τοῦτ' αὐτὸ δη-
λοῦντες, ὅτι ποιήσουσι πάντα, καθάπερ ὁ πρῶτος.

Sociorum
conferi-
ptio.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς οἱ τὰς ὑπάτους ἀρ-4
χὰς ἔχοντες παραγέλλουσι τοῖς ἀρχουσι τοῖς ἀπὸ
τῶν συμμαχίδων πόλεων, τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας, ἐξ
ᾧ ἂν βούλωνται συστρατεύειν τοὺς συμμαχούς,
διασαφούντες τὸ πλῆθος, καὶ τὴν ἡμέραν, καὶ τὸν
τόπον, εἰς ὃν δεήσει παρῆναι τοὺς κεκριμένους. αἱ δὲ
πόλεις παραπλησίαν ποιησάμεναι τῇ προειρημένῃ
τὴν ἐκλογὴν καὶ τὸν ὄρκον, ἐκπέμπουσιν, ἀρχοντα
συστήσασαι καὶ μισθοδότην. Οἱ δ' ἐν τῇ Ῥώμῃ χι-6
λίαρχοι μετὰ τὸν ἔξορκισμόν παραγείλαντες ἡμέ-
ραν ἐκάστῳ στρατοπέδῳ, καὶ τόπον, εἰς ὃν δεήσει
παρῆναι χωρὶς τῶν ὅπλων, τότε μὲν ἀφῆκαν.

Quatuor
genera
peditum
in legio-
ne.

Παραγενομένων δ' εἰς τὴν ταχθεῖσαν ἡμέραν, διαλέ-7
γουσι τῶν ἀνδρῶν τοὺς μὲν νεωτάτους καὶ πενιχρο-
τάτους

XXI. 5. ἀρχοντα συστήσ. ἀρχοντας suspicari licet cum Gron.

*perio ducum, & quid-
quid ab iis fuerit ius-
sus, pro viribus pra-
stet.* Reliqui autem omnes,
procedentes alter post alte-
rum, in eadem verba jurant;
omnia se facturos, sicut ille
primus. Circa idem vero
tempus Consules magistrati-
bus sociarum in Italia civi-
tatum, ex quibus auxilia eo
bello secum militare volunt,
nuncium mittunt; numerum
& diem locumque ad con-
veniendum edicentes iis, qui

lecti fuerint. Civitates le-
ctos a se simili ratione ei,
quam exposuimus, milites,
eodem sacramento adactos,
adjecto duce & quaestore
mittunt. At Romae tribu-
ni militum, postquam sacra-
mento milites adegerunt,
denunciato legioni cuique
die ac loco ad convenien-
dum sine armis, tunc qui-
dem eos dimittunt. Cete-
rum ubi ad dictam diem illi
convenerunt; nato minimos
& pauperrimos Tribuni fe-
ligunt

τάτους εἰς τοὺς Γροσφομάχους· τοὺς δ' ἐξῆς ταύ-
τοις, εἰς τοὺς Ἀστάτους καλουμένους· τοὺς δ' ἀκ-
μαιοτάτους ταῖς ἡλικίαις, εἰς τοὺς Πρίγκιπας· τοὺς
δὲ πρεσβυτάτους εἰς τοὺς Τριαρίους. αὐταὶ γὰρ εἰσι
καὶ τοσαῦται διαφοραὶ παρὰ Ῥωμαίοις καὶ τῶν ὀνο-
μασιῶν, καὶ τῶν ἡλικιῶν, ἔτι δὲ τῶν καθολισμῶν
γὲν ἐκάστῳ στρατοπέδῳ. Διαιροῦσι δ' αὐτοὺς τὸν
τρόπον τούτον, ὥστ' εἶναι τοὺς μὲν πρεσβυτάτους,
καὶ Τριαρίους προσαγορευομένους, ἑξακοσίους· τοὺς
δὲ Πρίγκιπας, χιλίους καὶ διακοσίους· ἴσους δὲ ταύ-
τοις τοὺς Ἀστάτους· τοὺς δὲ λοιποὺς καὶ νεωτά-
τους Γροσφοφόρους. εἰάν δὲ πλείους τῶν τετρακισ-
χιλίων ᾧσιν, κατὰ λόγον ποιῶνται τὴν διαίρεσιν,
πλὴν τῶν Τριαρίων· τούτους αἰ τοὺς ἴσους.

Καὶ τοῖς μὲν νεωτάτοις παρήγχειλαν μάχαιραν ^{XXII.}
ἀφορεῖν, καὶ γρόσφους, καὶ πάρμην. ἡ δὲ πάρμη καὶ ^{ArmaVe-}
δύναμιν ἔχει τῇ κατασκευῇ, καὶ μέγεθος ἀρκοῦν ^{litum.}
πρὸς ἀσφάλειαν· περιφερὲς γὰρ εὔσα τῷ σχήματι,

I i 2

τρίπε-

XXII. 2. ἀρκοῦν πρὸς. ἀρκοῦν καὶ πρὸς ἀσφ. Herv. & Med.

ligunt in *Velites*: proximos
his in *Hastatos*, quos vo-
cant: ætatem florentissimam
in *Principes*: maximos natu
in *Triarios*. Hæ sunt enim,
& tot numero, differentię
apud Romanos appellatio-
num & ætatum atque etiam
armaturæ in unaquaque le-
gione. Ita autem hos divi-
dunt, ut ætate maxime pro-
vecti, qui *Triarii* dicuntur,
sint numero *sexcenti*; *Prin-*
cipes mille ducenti; *totidem*
Hastati: ceteri ac natu mi-

nimi *Velites*. Sin pluribus,
quam quatuor millibus, con-
sistet legio; eadem propor-
tione & ceterorum partiti-
onem instituunt, nisi quod
Triariorum numerus variat
numquam.

22. Ac minimis quidem
natu præcipiunt, ut gladium
gestent, & hastas, atque
parmam. *Parma* & firmi-
tatem habet a structura, &
magnitudinem, quæ ad de-
fensionem sufficiat; quippe
cui figurâ rotunda, diame-
ter

Arma Ve- τρίπεδον ἔχει τὴν διάμετρον. προσεπικοσμεῖται δὲ ³
litum. καὶ λιτῷ περικεφαλαίῳ· ποτὲ δὲ λυκείαν ἢ τι τῶν
 τοιούτων ἐπιτίθεται, σκέπης ἅμα καὶ σημείου χά-
 ριν, ἵνα τοῖς κατὰ μέρος ἡγεμόσι προκινδυνεύοντες
 ἐξφωμένως, καὶ μὴ, διάδηλοι γίνωνται. τὸ δὲ τῶν
 γρόσφων βέλος ἔχει τῷ μὲν μήκει τὸ ξύλον ὡς ἐπι-
 παν δίπηχυ, τῷ δὲ πᾶχει δακτυλιαῖον, τὸ δὲ κέν-
 τρον, σπιθαμιαῖον, κατὰ τοσοῦτον ἐπὶ λεπτόν ἐξε-
 ληλαμένον καὶ συναξυσμένον, ὥστε κατ' ἀνάγκην
 εὐθέως ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμβολῆς κάμπτεσθαι, καὶ
 μὴ δύνασθαι τοὺς πολεμίους ἀντιβάλλειν· εἰ δὲ μὴ,
 κοινὸν γίγνεται τὸ βέλος.

XXIII. Τοῖς γε μὴν δευτέροις μὲν κατὰ τὴν ἡλικίαν,
Gravis Ἀστάτοις δὲ προσαγορευομένοις, παρήγγειλαν φέρειν
armatura. πανοπλίαν. Ἔστι δ' ἡ Ῥωμαϊκὴ πανοπλία πρῶτον
Scutum. μὲν θυρεὸς, οὗ τὸ μὲν πλάτος ἐστὶ τῆς κυρτῆς ἐπι-
 Φανείας

2. Pro τρίπεδον Casaubonus τριμήπεδον vel τριῶν ἡμιποδίων voluit,
 & venit pedis unius & semis. 3. λιτῷ περικεφαλαίῳ. Forf.
 λιτῇ περικεφαλαίῳ. 4. ἐξεληλαμένον correat cum Eni. Vulgo
 ἐξεληλασμένον. Et ἐξεληλασμένον Oxon. & Reg. D. a pr. manu,
 qui a sec. manu ἐξεληλεγμένον præfert.

ter tripedalis. Insuper ad-
 ornantur velites nuda galea;
 cui tamen lupina interdum
 aut aliquid ejusmodi impo-
 nitur; simul tutelæ causâ,
 & indicii, ut in obeundis
 fortiter secusve præliis di-
 gnosci ab ordinum queant
 ductoribus. *Hæsta velitaris*
 telum est, habens hæstale
 duos ut plurimum cubitos
 longum, crassum vero digi-
 tum unum: spiculum illi
 spithamæ longitudine, eo

tenuitatis atque acuminis
 perductum, ut necessario
 statim a primo jactu refle-
 ctatur, neque remitti possit
 ab hostibus: quod nisi ita
 est, commune fit hoc te-
 lum.

23. Aetate proximis, quos
 vocant *Hæstatos*, præcipiunt,
 ut *juxta arma* ferant. Ea
 sunt apud Romanos, pri-
 mum quidem *scutum*; latum
 in superficie gibba duos pe-
 des

Φανείας πένθ' ἡμιποδίων· τὸ δὲ μῆκος, ποδῶν τετ-
 3 τάρων· ὁ δὲ μείζων, ἔτι καὶ παλαιστιᾶιος. ἐκ δι-
 πλοῦ σανιδώματος ταυροκόλλῃ πεπηγὼς, ὀθονίῳ,
 μετὰ δὲ ταῦτα μοσχέῳ δέρματι περιείληπται τὴν
 4 ἐκτὸς ἐπιφάνειαν. ἔχει δὲ περὶ τὴν ἴτυν, ἐκ τῶν
 ἄνωθεν καὶ κάτωθεν μερῶν, σιδηροῦν σιάλωμα, δι'
 οὗ τὰς τε καταφορὰς τῶν μαχαίρων ἀσφαλίζεται,
 5 καὶ τὰς πρὸς τὴν γῆν ἐξερείσεις. προσήρημοσται δ'
 αὐτῷ καὶ σιδηρᾷ κόγχος, ἣ τὰς ὀλοσχερεῖς ἀπο-
 στέγει πληγὰς λίθων, καὶ σαρισσῶν, καὶ καθόλου
 6 βριαίων βελῶν. Ἄμα δὲ τῷ θυρεῷ μάχαιρα· ταύ- Gladius.
 τὴν δὲ περὶ τὸν δεξιὸν φέρει μηρὸν, καλοῦσι δ' αὐτὴν
 7 Ἰβηρικὴν. ἔχει δ' αὕτῃ κέντημα διάφορον, καὶ κατα-
 φορὰν ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν βίαιον, διὰ τὸ τὸν ὀβε-
 8 λίσκον αὐτῆς ἰσχυρὸν καὶ μόνιμον εἶναι. Πρὸς δὲ Pila.
 τούτοις ὕσσοι δύο, καὶ περικεφαλαία χαλκῇ, καὶ
 9 προκνημίδες. τῶν δ' ὕσσῶν εἰσὶν οἱ μὲν παχέες, οἱ δὲ

Ii 3

λεπτοί.

des cum dimidio; longum
 vero pedes quatuor: aut, si
 fit majus, ad hanc longitu-
 dinis mensuram palmus ac-
 cedit. E duplici tabulato
 glutine taurino est compa-
 ctum; extrema superficies
 linteo, deinde vitulino corio
 circumtegitur. In ambitu
 circa superam inferamque
 partem ferrea prætexitur la-
 mina; qua adversus cæsim
 illatos ictus munitur, & ne
 humo incumbens corrup-
 patur. Adaptatur etiam illi
 concha ferrea, (is est um-

bo;) quæ ictus vehemen-
 tiores defendit, lapidum, fa-
 rissarum, & violentorum
 omnium telorum. Simul
 cum scuto est gladius, quem
 ad dextrum femur gestant:
Hispaniensem ipsi vocant.
 Est autem hic gladius & ad
 punctum lædendum excel-
 lens, & ad cæsim ex utra-
 que parte ferendum vehe-
 mens: constat enim lamina
 valida & firma. Accedunt
pila duo, & galea ærea, &
 ocrea. Sunt autem e pilis
 alia crassiora, tenuiora alia.

E fo-

Pila. λεπτοί. τῶν δὲ στερεωτέρων οἱ μὲν στρουγγύλοι πα-
λαιστιαίαν ἔχουσι τὴν διάμετρον· οἱ δὲ τετράγωνοι,
τὴν πλευράν. οἳ γε μὴν λεπτοὶ σιβυνίοις εἰκόσσι
συμμέτροις, οὓς φοροῦσι μετὰ τῶν περὶ τὴν
ἀπάντων δὲ τούτων τοῦ ξύλου τὸ μῆκος ἐστὶν ὡς το
τρεῖς πῆχεις. προσήρμοσται δ' ἐκάστοις βέλος σι-
δηροῦν ἀγκιστρωτὸν, ἴσον ἔχον τὸ μῆκος τοῖς ξύλοις·
οὗ τὴν ἐνδεδισιν κατὰ τὴν χρεῖαν οὕτως ἀσφαλίζον-
ται βεβαίως, ἕως μέσου τῶν ξύλων ἐνδόντες, καὶ
πυκναῖς ταῖς λαβίσιν καταπερονῶντες, ὥστε μὴ πρό-
τερον τὸν δεσμόν ἐν ταῖς χρεῖαις ἀναχαλαδῆναι,
ἢ τὸν σίδηρον θραύεσθαι, καίπερ ὄντα τὸ πάχος ἐν
τῷ πυθμένι καὶ τῇ πρὸς τὸ ξύλον συναφῇ τριῶν
ἡμιδακτυλίων. ἐπὶ τοσοῦτον καὶ τοσαύτην πρόνοιαν
Galea
cristata. ποιοῦνται τῆς ἐνδεδείσεως. Ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις προσ-
επικοσμοῦνται πτερίνῳ στεφάνῳ, καὶ πτεροῖς φοιν-
κίοις ἢ μέλασιν ὀρεθόις τρισὶν, ὡς πηχυαίοις τὸ μέ-
γεθος.

XXIII. II. κατὰ τὴν χρεῖαν ex conject. correxi. Vulgo omnes καὶ
τὴν χρεῖαν Ibid. ἕως μέσου dedit Reg. D. Vulgo ἕως μέσον.
Ibid. καὶ τοσαύτην. καὶ τοιαύτην malim cum Reisk. 12. πτε-
ρίνῳ. πτερίνῳ Aug. Ibid. καὶ πτεροῖς. καὶ omittit Snidas.

E solidioribus rursus alia ro-
tunda sunt, quæ palmarem
habent dimetientem: alia
quadrata, latus habentia pal-
mare. Tenuia mediocribus
venabulis sunt similia: atque
hæc gestant cum prædictis.
Istorum autem omnium ha-
stille tria fere cubita longum
est: aptaturque singulis te-
lum ferreum, hamatum. pa-
ris longitudinis cum ipsis li-
gnis; cujus nexum, ubi usus
requirit, adeo firmant vali-

de, ad media usque ligna re-
ligantes, & crebris fibulis
configentes, ut non ante ne-
xus inter utendum laxetur,
quam ferrum frangatur, quod
quidem in fundo, & qua
parte ligno committitur,
crassitiem habet digiti unius
cum dimidio: usque adeo
magna cautione prospiciunt
huic adnexioni. Adhæc ga-
lea insuper crista ornata est,
& pennis tribus puniceis aut
nigris, iisque rectis, longi-
tudine

13 γεθος. ὧν προστεθέντων κατὰ κορυφὴν ἅμα τοῖς
 ἄλλοις ὅπλοις, ὁ μὲν ἀνὴρ φαίνεται διπλάσιος ἑαυ-
 τοῦ κατὰ τὸ μέγεθος, ἢ δ' ὄψις καλὴ καὶ κατα-
 14 πληκτικὴ τοῖς ἐναντίοις. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ προσ-Pectorale.
 λαβόντες χάλκωμα σπιθαμιαῖον πάντῃ πάντως,
 ὃ προστίθενται μὲν πρὸ τῶν στέρνων, καλοῦσι δὲ
 καρδιοφύλακα, τελείαν ἔχουσι τὴν καθόπλισιν.
 15 οἱ δὲ ὑπὲρ ταῖς μυρίας τιμώμενοι δραχμαῖς, ἀντὶ τοῦ Lorica.
 καρδιοφύλακος σὺν τοῖς ἄλλοις ἀλυσιδωτοῦς περιτί-
 16 θενται θώρακας. Ὁ δ' αὐτὸς τρόπος τῆς καθο-
 πλίσεώς ἐστι καὶ περὶ τοὺς Πρίγκιπας καὶ Τρια- Hastæ
 ρίους, πλὴν ἀντὶ τῶν ὑσῶν οἱ Τριάριοι δόρατα φο- triario-
 ροῦσιν. rum.

Ἐξ ἐκάστου δὲ τῶν προειρημένων γενῶν, πλὴν XXIV.
 τῶν νεωτάτων, ἐξέλεξαν ταξίαρχους ἀριστίνδην δέ- Centu-
 κα. μετὰ δὲ τούτους ἑτέραν ἐκλογὴν ἄλλων δέκα riones.
 ἀποιοῦνται. καὶ τούτους μὲν ἅπαντας προσηγόρευ-

Ii 4

σαν

14. πρὸ τῶν στέρνων. πρὸς τὸ στέγνον Reg. D. Oxon. Ὡς margo Herv.
 15. ἀλυσιδωτοῦς. ἀλυσιδέτους Reg. D.

tudine fere cubitalibus: quæ ubi ceteris armis ad summum verticem accefferunt; vir quidem duplo, quam fit, major apparet; species autem existit pulchra, & hosti formidabilis. Iam plerique, assumpta præterea lamina ærea duodecim undique digitorum, quam pectori apponunt, & pectorale dicunt, plenam ita absolvunt armaturam. Sed qui ultra centum millium æris in censu habent, loco pectoralis fu-

per cetera arma loricas hamis confertas induunt. Eodem vero modo armantur & Principes & Triarii; nisi quod Triarii pro pilis hastas gestant.

24. Ex unoquoque autem prædictorum generum, exceptis natu minimis, ordinum ductores decem, pro virtutis merito, eligunt. Et post hos, altera electione, iterum alios decem. Atque hos quidem omnes appellant ordi-

σαν ταξιάρχους, ὧν ὁ πρῶτος αἰρεθεὶς καὶ συνε-
 Vragi, f. δρίου κοινωνεῖ. προσεκλέγονται δ' οὗτοι πάλιν αὐτοὶ
 Optiones. τοὺς ἴσους οὐραγούς. Ἐξῆς δὲ τούτοις, μετὰ τῶν
 Manipu- ταξιαρχῶν, διείλον τὰς ἡλικίας, ἐκάστην εἰς δέκα
 li. μέρη, πλήν τῶν γεσφομάχων· καὶ προσένειμαν
 ἐκάστῳ μέρει τῶν ἐκλεχθέντων ἀνδρῶν δύο ἡγεμό-
 νας, καὶ δύο οὐραγούς· τῶν δὲ γεσφομάχων τοὺς
 ἐπιβάλλοντας κατὰ τὸ πλῆθος, ἴσους ἐπὶ πάντα
 τὰ μέρη διένειμαν. Καὶ τὸ μὲν μέρος ἕκαστον ἐκά-
 λεσαν καὶ τάγμα, καὶ σπείραν, καὶ σημαίαν· τοὺς
 Vexilla- δὲ ἡγεμόνας Κεντυρίωνας καὶ ταξιάρχους. οὗτοι δὲ
 iii. καθ' ἐκάστην σπείραν ἐκ τῶν καταλειπομένων ἐξε-
 λεξαν αὐτοὶ δύο, τοὺς ἀκμαιοτάτους καὶ γενναιο-
 Centu- τάτους ἀνδρας, σηματοφόρους. Δύο δὲ καθ' ἑκά-
 rionum στον τάγμα ποιοῦσιν ἡγεμόνας, εἰκότως· ἀδήλου
 officium. γὰρ ὄντος καὶ τοῦ ποιῆσαι καὶ τοῦ παθεῖν τι τὸν
 ἡγεμόνα, τῆς πολεμικῆς χρείας οὐκ ἐπιδεχομένης
 πρόφα-

XXIV. 6. σηματοφόρους. σημαφοροῖς Reg. D. Oxon.

ordinum duces: quorum
 is, qui primo loco est ele-
 ctus, concilium etiam parti-
 cipat. Rursus autem hi ipsi
 totidem *coactores agminis*
 eligunt. Secundum hæc,
 una cum ordinum ductori-
 bus, ætates deinde singulas,
 velitibus exceptis, in partes
 decem tribuunt; & binos
 cuique parti duces, binosque
 agminis coactores e lectis
 viris assignant. Velites ve-
 ro, prout ipsorum numerus
 est, æquabiliter in omnes
 partes dividunt. Ac singu-

las quidem has partes appel-
 lant *Ordinem*, *Manipulam*,
Vexillum: duces vero *Centu-
 riones* & *ordinum ducto-
 res*. Hi vero in suis quis-
 que manipulis *Vexillarios*
 duos ex omni numero eli-
 gunt, vigore corporis & ani-
 mi præstantissimos. Quod
 autem *duos cuique manipulo
 duces* attribuunt, ratione
 id faciunt: quum enim sit
 incertum, quid dux vel fa-
 cturus sit, vel passurus, ne-
 que excusationem ullam bel-
 lica res admittat; commit-
 tere

πρόφασιν· οὐδέποτε βούλονται τὴν σπείραν χωρὶς ἡγεμόνος εἶναι καὶ προστάτου. παρόντων μὲν οὖν ἀμφοτέρων, ὁ μὲν πρῶτος αἰρεθεὶς ἡγεῖται τοῦ δεξιοῦ μέρους τῆς σπέρας· ὁ δὲ δεύτερος τῶν εὐανύμων ἀνδρῶν τῆς σημαίας ἔχει τὴν ἡγεμονίαν. μὴ παρόντων δ', ὁ καταλειπόμενος ἡγεῖται πάντων. βούλονται δ' εἶναι τοὺς ταξίαρχους οὐχ οὕτω θρασεῖς καὶ φιλοκινδύνους, ὥς ἡγεμονικούς, καὶ στασίμους, καὶ βαθεῖς μᾶλλον ταῖς ψυχαῖς, οὐκ ἐξ ἀκεραίου προσπίπτειν ἢ κατάρχεσθαι τῆς μάχης, ἐπικρατουμένους δὲ καὶ πιεζομένους ὑπομένειν, καὶ ἀποδύσκειν ὑπὲρ τῆς χώρας.

Παραπλησίως δὲ καὶ τοὺς ἵππεῖς εἰς ἵλας δέκα ^{XXV.} διέιλον· ἐξ ἐκάστης δὲ τρεῖς προκρίνουσιν ἱλάρχας, ^{Equitum Turmæ.} οὗτοι δ' αὐτοὶ τρεῖς προσέλαβον οὐραγούς. ὁ μὲν οὖν πρῶτος αἰρεθεὶς ἱλάρχης ἡγεῖται τῆς ἵλης· οἱ

I i 5

δὲ

9. οὐκ ἐξ ἀκεραίου. Præ tuli hoc cum Aug. in textu. Ceteri vulgo, & Aug. etiam in ora libri, οὐδ' ἐξ ἀκεραίου.

tere nolunt, ut duce ac præfecto umquam ordo careat. Igitur præsentibus quidem ambobus, uter fuerit prior electus, is dextræ manipuli præest parti; alter sinistræ. Si non adsunt ambo, qui solus restat, is omnium ducatum obtinet. Probant autem Romani *centuriones*, non tam eos, qui sunt audaces & ad pericula subeunda prompti, quam eos, qui *arte imperatoria valent*, suntque firmi ac stabiles, & altis magis animis, non tam ad in-

vadendum hostem rebus integris, atque ad initium pugnæ faciendum, quam ad durandum ubi superior jam hostis est, & ad mortem prius oppetendam rebus afflictiis, quam ut stationem deferant.

25. Simili modo etiam *Equites* in *Turmas* decem dividere solent; e quarum singulis tres turmarum præfectos creant; qui ipsi totidem coactores agminis assumunt. Qui primus turmæ ductor est electus, turmæ præest;

Decurio-
nes.

Arma
equitum,
olim pa-
rum com-
moda:

δὲ δύο, δεκαδάρχων ἔχουσι τάξιν, καλοῦνται δὲ πάντες Δεκουρίωνες. μὴ παρόντος δὲ τοῦ πρώτου, πάλιν ὁ δεύτερος ἱλάρχου λαμβάνει τάξιν. Ὁ δὲ καὶ τοπλισμὸς τῶν ἵππεων νῦν ἐστὶ παραπλήσιος τῶ τῶν Ἑλλήνων· τὸ δὲ παλαιόν, πρῶτον μὲν θώρακας οὐκ ἔχον, ἀλλ' ἐν περιζώμασιν ἐκινδύνευον. ἐξ οὗ πρὸς μὲν τὸ καταβαίνειν καὶ ταχέως ἀναπηδᾶν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἐτοίμως διέκειντο καὶ πρακτικῶς· πρὸς δὲ τὰς συμπλοκάς ἐπισφαλῶς ἔχον, διὰ τὸ γυμνοὶ κινδυνεύειν. Τὰ δὲ ὄρατα κατὰ δύο τρέ-
πους ἀπρακτὰ ἦν αὐτοῖς· καὶ ἓν μὲν, ἥ λεπτά καὶ κλαδαρά ποιῶντες, οὔτε τοῦ προτεθέντος ἡδύ-
ναντο σκοποῦ στοχάζεσθαι, καὶ πρὸ τοῦ γε τὴν ἐπι-
δορατίδα πρὸς τι προσερεῖσαι, κραινόμενα δὲ αὐ-
τῆς τῆς τῶν ἵππων κινήσεως, τὰ πλεῖστα συνετρί-
βετο· πρὸς δὲ τούτοις, ἄνευ σαυρωτήρων κατα-
σκευάζοντες, μιᾷ τῇ πρώτῃ διὰ τῆς ἐπιδορατίδος
ἐχρῶντο

XXV. 5. κλαδαρά. In Reg. D. superscriptum πλαδαρά.

præest; reliqui Decurionum locum obtinent: sed omnes eodem nomine *Decuriones* vocantur. Quoties vero pri-
mus abest, secundus pro tur-
mæ præfecto se gerit. *Ar-
matura* porro *equitum* nunc
quidem Græcanicæ est fimi-
lis: at non ita olim. Pri-
mum enim *loricas* non ha-
bebant; sed sola veste fuc-
cincti pugnabant: ex quo
fiebat, ut ad descendendum
quidem & celeriter insilien-
dum in equos prompti essent
atque expediti; inter pu-

gnandum vero periculis ob-
jicerentur, ut qui nudi dimi-
cabant. *Hastæ* deinde dua-
bus de causis erant illis in-
utiles. Prior ratio est, quod,
quum graciles eas & tremu-
las facerent, neque ad pro-
positum scopum poterant
collimare, &, priusquam
etiam cuspis aliquo defigere-
tur, concussæ pleræque ipsæ
equorum agitatione frange-
bantur. Ad hæc, quum sine
cuspide in ima parte eas fa-
cerent, ad unicum & pri-
mum illum ictum iis uteban-
tur,

ἐχρῶντο πληγῇ, μετὰ δὲ ταῦτα κλαδέντων, λοι-
πὸν ἦν ἄπρακτα αὐτοῖς καὶ μάταια. Τὸν γε μὴν
θυρεὸν εἶχον ἐκ βοείου δερμάτος, τοῖς ὀμφαλωτοῖς
ποπᾶνοις παραπλήσιον, τοῖς ἐπὶ τὰς θυσίας ἐπι-
τιθεμένοις· αἷς οὔτε πρὸς τὰς ἐπιβολὰς ἦν χρῆσθαι,
διὰ τὸ μὴ στάσιν ἔχειν· ὑπὸ τε τῶν ὀμβρῶν ἀπο-
δερματούμενοι καὶ μυδῶντες, δύσχρηστοι καὶ πρό-
στερον ἦσαν, καὶ νῦν ἔτι γίνονται παντελῶς. Διό- deinde,
περ ἀδοκίμου τῆς χρείας οὔσης, ταχέως μετέλαβον ad morem
9 τὴν Ἑλληνικὴν κατασκευὴν τῶν ὅπλων. ἐν ἣ τῶν μὲν Græco-
δοράτων τὴν πρώτην εὐθέως τῆς ἐπιδορατίδος πλη- rum, in
γὴν εὖστοχον ἅμα καὶ πρακτικὴν γίνεσθαι συμβαί- melius
νει, διὰ τὴν κατασκευὴν ἀτρεμεῦς καὶ στασίμου τοῦ mutata.
δόρατος ὑπαέρχοντος· ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐκ μεταλή-
ψεως τοῦ σαρωτῆρος χρείαν, μόνιμον καὶ βίαιον.
10 Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν θυρεῶν· καὶ γὰρ
πρὸς τὰς ἐπιβολὰς καὶ πρὸς τὰς ἐπιθέσεις ἐστι-
κῦϊαν

7. Post verba οὔτε πρὸς τὰς ἐπιβολὰς excidisse οὔτε πρὸς τὰς ἐπι-
θέσεις suspicatus est Reisk.

tur, quando mucrone ferie-
bant; deinde fractæ, nulli
amplius usui erant. *Scutum*
vero illis erat e bovillo co-
rio, ad instar eorum umbili-
catorum liborum, quæ sa-
crificiis moris est imponere:
quæ scuta nec adversus im-
petum hostium valebant,
quum firmitatem non habe-
rent; &, ubi imbris cor-
rupta atque madore resoluta
sunt, cum jam ante non ma-
gno usui fuerint, tunc pla-
ne inutilia evadunt. Qua-

re quum istorum armorum
usum experientia reproba-
ret; mox *Græcanicam armo-
rum structuram* suæ loco ad-
optarunt: qua fit, ut, ha-
stam quod attinet, primus
statim mucronis ictus dirigi
recte possit, atque efficax
fit; eo quod ita conficitur
hasta, ut stabilis sit, non tre-
mula; & similiter, ut, versa
hasta, cuspidis usus firmus
fit ac violentus. Eadem ra-
tio & in scutis: nam & ad-
versus eminus & adversus
comi-

κυῖαν καὶ τεταγμένην ἔχουσι τὴν χρεῖαν. Ἄ συνι-
δόντες, ἐμιμήσαντο ταχέως. Ἀγαθοὶ γὰρ, εἰ καὶ
τινες ἕτεροι, μεταλαβεῖν ἔδη, καὶ ζηλῶσαι τὸ βέλ-
τιον καὶ Ῥωμαῖοι.

XXVI.

Conve-
niunt in
armis, lo-
co a Cof.
edicto.

Τοιαύτην δὲ ποιησάμενοι τὴν διαίρεσιν οἱ χιλίαι-
χοι, καὶ ταῦτα παραγείλαντες περὶ τῶν ὅπλων,
τότε μὲν ἀπέλυσαν τοὺς ἀνδρας εἰς τὴν οἰκίαν.
παραγενομένης δὲ τῆς ἡμέρας, εἰς ἣν ἄμωσαν ἀθροί-
σθαι πάντες ὁμοίως εἰς τὸν ἀποδεχθέντα τόπον
ὑπὸ τῶν ὑπάτων· (τάτλει δ' ὡς ἐπίπαν ἐκάτερος
χωρὶς τὸν τόπον τοῖς αὐτοῦ στρατοπέδοις· ἐκατέρω
γὰρ δίδοται τὸ μέρος τῶν συμμαχῶν, καὶ δύο τῶν
Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων·) παραγίγνοντα δὴ πάν-
τες ἀδιαπτῶτως οἱ καταγραφέντες, ὡς ἂν μηδε-
μιάς ἄλλης συγχωρουμένης προφάσεως τοῖς ἐξορκι-
δαῖσι, πλὴν ὀρνιθείας καὶ τῶν ἀδυνάτων. Ἀθροί-
σθαι δὲ τῶν

θόντων

10. τεταγμένην. τεταμένην voluit Reik. Et sic exposuerunt Lipsius
& Casaub. II. μεταλαβεῖν. μεταβαλεῖν Aug. Ibid. καὶ Ῥω-
μαῖοι. Absit vulgo καὶ.

XXVI. 4. δὴ πάντες ex conj. scripsi. Vulgo δὲ πάντες.

cominus ingruentia firmum
atque certum usum præstant.
Quod ut animadverterunt,
cito sunt imitati. *Romani*
enim, si qui alii, *facile alio-
rum mores adsciscunt*, &
*quod est melius, æmulan-
tur.*

consul designavit, loco con-
venturos pariter omnes ju-
rarunt; (fere autem separa-
tim uterque consul locum
suis legionibus ad con-
veniendum edicit: utrique
enim eorum sua pars auxi-
liorum attribuitur, & Roma-
næ legiones duæ:) ibi tum
omnes qui sunt conscripti,
adveniunt indubitanter &
necessario; quippe alia nul-
la prorsus eorum, qui sacra-
menta dixerint, excusatio ad-
mittitur, præter auspiciū,
& ea quæ sunt impossibilia.

Vbi

26. Tribuni militum post-
quam hujusmodi partitionem
instituerunt, & hæc super
armis dederunt mandata,
unumquemque domum re-
mittunt. Vbi vero dies ad-
est, ad quam se eo, quem

θέντων δὲ καὶ τῶν συμμάχων ὁμοῦ τοῖς Ῥωμαίοις, Socii.
 τὴν μὲν οἰκονομίαν καὶ τὸν χειρισμὸν ποιῶνται τού-
 των αὐτῶν οἱ καθεσταμένοι μὲν ὑπὸ τῶν ὑπάτων
 ἄρχοντες, προσαγορευόμενοι δὲ Πραιίφεκτοι, δώδεκα Praefecti
 τὸν ἀρεθμὸν ὄντες. οἱ πρῶτον μὲν τοῖς ὑπάτοις τοὺς fociorum.
 ἐπιτηδεύοντες πρὸς τὴν ἀληθινὴν χρεῖαν ἐκ πάν-
 των τῶν παραγεγονότων συμμάχων, ἵππεῖς καὶ πε-
 ζοὺς, ἐκλέγουσι, τοὺς καλουμένους Ἐκτραορδιναι-Extraor-
 γηίους, ὃ μεθερμηνεύμενον ἐπιλέκτους δηλοῖ. Τὸ δὲ dinarii.
 πλῆθος γίγνεται τὸ πᾶν τῶν συμμάχων, τὸ μὲν
 τῶν πεζῶν, πᾶρison τοῖς Ῥωμαϊκοῖς στρατοπέδοις,
 ὡς τὸ πολὺ· τὸ δὲ τῶν ἵππέων, τριπλάσιον. ἐκ δὲ
 τούτων λαμβάνουσιν, τῶν μὲν ἵππέων, εἰς τοὺς ἐπι-
 λέκτους, ἐπιεικῶς τὸ τρίτον μέρος· τῶν δὲ πεζῶν,
 ὃ τὸ πέμπτον. τοὺς δὲ λοιποὺς διείλον εἰς δύο μέρη,
 καὶ

5. καθεσταμένοι. καθεστηκότες Reg. D. Oxon. ὅ οἱ αὖτὲν Herv. cum ora
 codd. Med. & Aug. Sed Suidas προβεβλημένοι legit. Max vero pro
 ὑπάτων, in Oxon. est συμμάχων, quod & Lascaris expressit, consti-
 tuti a focis principes. Unde suspicor, scripsisse Polybium οἱ προβε-
 βλημένοι μὲν ὑπὸ τῶν συμμάχων, καθεσταμένοι (vel
 καθεστηκότες) δὲ ὑπὸ τῶν ὑπάτων ἄρχοντες, commendati qui-
 dem a focis, constituti vero a Consulibus duces. 6. τοὺς
 καλουμένους correxit Casaub. Libri omnes τούτους καλουμ. Sed
 Suidas τοὺς ἐπικαλουμ. Idem Suidas pro ἐκλέγουσι dat ἐξέλεγον.
 7. τριπλάσιον. διπλάσιον Herv. Oporin. & cod. Med. quod &
 Casaub. in vers. expressit, equitum vero dupla.

Vbi vero cum Romanis etiam
 focii sunt congregati, omnia
 inter hos seorsim admini-
 strant atque gubernant viri
 a consulibus constituti, quos
 vocant Praefectos, numero
 duodecim. Hi ante omnia
 Consulibus ex universo cœ-
 tu fociorum, qui adsunt,
 aptissimos ad verum belli
 usum, equites peditesque,
 seligunt, quos vocant Ex-

traordinarios: id nomen,
 si græce interpreteris, Ele-
 ctos valet. Sociorum autem
 multitudo omnis est, pedi-
 tum quidem, par ut pluri-
 mum legionibus Romanis;
 equitum vero tripla. Ex his
 sumunt ad Extraordinarios
 ex equitibus quidem tertiam
 fere partem; e peditibus
 quintam. Reliquos in par-
 tes duas tribuunt, earumque
 alteram

Ala fo-
ciorum.

καὶ καλοῦσι τὸ μὲν δεξιόν, τὸ δ' εὐώνυμον κέρας.
Τούτων δ' εὐτρεπῶν γενομένων, παραλαβόντες οἱ
χιλίαρχοι τοὺς Ῥωμαίους ὁμοῦ καὶ τοὺς συμμάχους,
κατεστρατοπέδευσαν· ἐνὸς ὑπάρχοντος παρ' αὐτοῖς
θεωρήματος ἀπλοῦ περὶ τὰς παρεμβολάς, ᾧ χρῶν-
ται πρὸς πάντα καιρὸν καὶ τόπον. Διὸ καὶ δο-
κεῖ μοι πρέπειν τῷ καιρῷ, τὸ πειραθῆναι, καθόσον
οἶόν τε τῷ λόγῳ, τοὺς ἀκούοντας εἰς ἔννοιαν ἀγα-
γεῖν τοῦ κατὰ τὰς πορείας καὶ στρατοπεδείας καὶ
παρατάξεις χειρισμοῦ τῶν δυνάμεων. τίς γάρ οὕτως
ἐστὶν ἀπεικῶς πρὸς τὰ καλὰ καὶ σπουδαῖα τῶν
ἔργων, ὃς οὐκ ἂν βουληθεῖη μικρὸν ἐπιμελέστερον
ἐπιστῆσαι περὶ τῶν τοιούτων, ὑπὲρ ὧν ἅπαξ ἀκού-
σας, ἐπιστήμων ἔσται πράγματος ἐνὸς τῶν ἀξίων
λόγου καὶ γνώσεως;

XXVII.
CASTR-
META-
TIO.

Ἔστι δὲ τὸ γένος αὐτῶν τῆς στρατοπεδείας
τοῖόνδε. Τοῦ κριθέντος αἰεὶ τόπου πρὸς στρατοπε-
δείαν,

IO. εὐτρεπῶν. εὐπρεπῶν Herv. Med. Aug.

XXVII. I. Codex Vrb. hoc loco Titulum habet: περὶ Ἀπλήκτου, id
est, de CASTRIS.

alteram dextrum cornu vel
alam; alteram laevam alam
nominant. His rite para-
tis, tribuni militum Roma-
nas legiones una cum sociis
accipiunt, & metari castra
incipiunt. Est autem apud
illos una & simplex dispo-
nendarum copiarum ratio;
qua omni tempore ac loco
utuntur. Propterea visum
mihi opportunum jam esse,
ut, quantum ejus fieri ver-
bis poterit, efficiam, quo
audientes modum rationem-

que illorum cognoscant dis-
ponendi copias in agmine
ducendo, in metandis castris,
& in acie instruenda. Nam
quis adeo alienus sit ab iis,
quæ pulchra & præclara
sunt, ut paullo accuratius
animum istis nolit intende-
re? quæ si semel percepe-
rit, rei inter alias memora-
bilis ac scitu dignæ evadet
peritus?

27. Est autem *Castrame-
tatio* Romanorum hujusmo-
di. Quoties locus castris
est

δείαν, τούτου τὸν ἐπιτηδείότατον εἰς σύνοψιν ἅμα
καὶ παραγγελίαν ἢ τοῦ στρατηγοῦ σκηνή καταλαμ- Præto-
2 βάνει. τεθείσης δὲ τῆς σημαίας, οὗ μέλλουσι πηγνύ- rium.
3 ναι ταύτην, ἀπομετρεῖται περίξ τῆς σημαίας τε-
τραγώνος τόπος, ὥστε πάσας τὰς πλευρὰς ἑκα-
τὸν ἀπέχειν πόδας τῆς σημαίας, τὸ δ' ἐμβαδὸν γί-
γνεσθαι τετράπλευρον. τούτου δὲ τοῦ σχήματος αἰεὶ
παρὰ μίαν ἐπιφάνειαν καὶ πλευράν, ἥ τις ἂν ἐπι-
τηδαιοτάτῃ φανῇ πρὸς τε τὰς ὑδρείας καὶ προνο-
μὰς, παραβάλλεται τὰ Ῥωμαϊκὰ στρατόπεδα τὸν
4 τρέπον τοῦτον. Ἐξ ὑπαρχόντων χιλιάρχων ἐν Tribuno-
ἐκάστῳ στρατοπέδῳ κατὰ τὸν ἄρτι λόγον, δυοῖν δὲ rum ten-
στρατοπέδων ὄντων τῶν Ῥωμαϊκῶν αἰεὶ μεθ' ἑκατέ- toria.
ρου τῶν ὑπάτων· φανερόν, ὅτι δώδεκα χιλιάρχους
5 ἀνάγκη συστρατεύειν ἑκατέρῳ τῶν ὑπάτων. τιθέα-
σι δὲ τὰς τούτων σκηνὰς ἐπὶ μίαν εὐθείαν ἀπάσας,
ἥ τις ἐστὶ παράλληλος τῇ τοῦ τετραγώνου προκριθεί-
ση πλευρᾷ, πεντήκοντα δ' ἀπέχει πόδας ἀπ' αὐτῆς·
ἵπποις,

5. τιθέασι δὲ. Sic Reg. D. & Oxon. Ceteri vulgo τιθέασι δὲ.

est captus, partem illius, quæ ad prospiciendum & ad mandata danda fuerit commodissima, prætorium occupat. Vexillo autem eo loci posito, ubi prætorium sunt fixuri; spatium quadratum circa ipsum vexillum sic metiuntur, ut ab hoc latera omnia centum distent pedes, & area fiat ducentorum quoquoersum pedum. Ad unum semper figuræ hujus lateris, quod præ ceteris electionibusque opportunif-

simum visum fuerit, Romanæ legiones tali modo collocantur. Quum sint in quaque legione tribuni sex, ut modo dicebamus, & quum binas uterque consul legiones secum habeat; palam est, duodecim in utriusque exercitu tribunos necessario versari. Statuunt igitur horum omnia tentoria ad lineam unam rectam, quæ parallela sit quadrati illius lateri ei, quod præ ceteris electum fuerit: abest autem ab

τοῦ σημείου πρὸς ὁρθὰς τῇ γραμμῇ, τοὺς ἰππεῖς Equitum.
 ἀντίους ἑαυτοῖς ἑκατέρου τοῦ στρατοπέδου παρεμ-
 βάλλουσι, πεντήκοντα διέχοντας πόδας ἀλλήλων,
 3 μέσῃν ποιοῦντες τὴν τομὴν τοῦ διαστήματος. ἔστι
 δ' ἢ τε τῶν ἰππέων καὶ τῶν πεζῶν σκηνοποιία πα-
 4 ραπλήσιος· γίνεταί γάρ τὸ ὅλον σχῆμα καὶ τῆς
 5 σημαίας καὶ τῶν οὐλαμῶν τετράγωνον. τοῦτο δὲ
 βλέπει μὲν εἰς τὰς διόδους, ἔχει δὲ τὸ μὲν μῆκος
 ὠρισμένον, τὸ παρὰ τὴν διόδον· ἔστι γὰρ ἑκατὸν
 ποδῶν· ὥς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ τὸ βάθος ἴσον πει-
 5 ρῶνται ποιεῖν, πλὴν τῶν συμμάχων. Ὅταν δὲ τοῖς
 μέγιστοι στρατοπέδοις χρῶνται, τὸ κατὰ λόγον καὶ
 τῷ μήκει καὶ τῷ βάθει προστιθέασι.

Γενομένης δὲ τῆς τῶν ἰππέων παρεμβολῆς κα- XXIX.
 τὰ μέσας τὰς τῶν χιλιάρχων σκηνάς, οἷονεὶ ῥύμης Viæ ca-
 6 τινὸς ἐπικαρσίου πρὸς τὴν ἄρτι ῥηθεῖσαν εὐθεῖαν strorum.
 καὶ

XXVIII. 2. ἀντίους ἑαυτοῖς. ἀντίους αὐτοῖς *Ang. Reg. D. Oxon.*
 3. τῆς σημαίας καὶ τῶν οὐλαμῶν. *Fonf. τῇ σημαίᾳ καὶ τῷ οὐλα-*
μῷ, quod maluerat Reliusius.

neæ a puncto sectionis ad
 rectos angulos ductæ equi-
 tes legionis utriusque appli-
 cant, ex adverso sibi oppo-
 sitos, & pedum quinquagin-
 ta intervallo inter se disjun-
 ctos, cujus intervalli me-
 dium sectio illa obtinet.
 Est autem tentoriorum in
 equite & pedite par ac simi-
 lis ratio. Fit enim univer-
 sa figura & manipuli & tur-
 mæ quadrata. Respicit il-
 la vero intercurrentes vias:
 ac longitudinis quidem mo-
 dum habet definitum juxta

ipsam viam, est enim cen-
 tum pedum; ut plurimum
 vero etiam efficere conan-
 tur, ut profunditas sive lati-
 tudo eamdem mensuram ha-
 beat, præterquam in fociis.
 Quoties autem plenioribus
 legionibus utuntur, & lon-
 gitudinis & latitudinis mo-
 dum æqua proportione ad-
 augent.

29. Equitum igitur meta-
 tione mediis tribunorum ten-
 toriis hoc modo opposita,
 ut veluti vicus vel via for-
 metur, in lineam paulo ante
 dictam,

Polybii Histor. T. II.

K k

Tentoria
Triario-
rum.Princi-
pum.

καὶ τὸν πρὸ τῶν χιλιάρχων τόπον· (τῷ γὰρ ὄντι¹²
 ῥύμαις παραπλήσιον ἀποτελεῖται τὸ τῶν διόδων
 σχῆμα πασῶν, ὡς ἂν ἐξ ἑκατέρου τοῦ μέρους; αἷς
 μὲν ταγματάων, αἷς δ' οὐλαμῶν ἐπὶ τὸ μήκος παρεμ-
 βεβληκότων·) πλὴν τοῖς προειρημένοις ἵππευσιν³
 κατόπιν τοὺς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων Τρια-
 ρίους, κατ' οὐλαμὸν ἑκάστην σημαίαν, ἐν ὁμοίῳ σχή-
 ματι τιθέασιν· συμφανόντων μὲν τῶν σχημάτων
 ἀλλήλοις, βλέπόντων δ' ἑμπάλλιν πρὸς τὰς ἐναντίας
 τοῖς ἵππευσιν ἐπιφανείας· ἡμισυ ποιοῦντες τὸ βά-⁴
 θος τοῦ μήκους ἑκάστης σημαίας, τῷ καὶ κατὰ τὸ
 πλήθος ἡμίσεις ὡς ἐπίπαν εἶναι τούτους τῶν ἄλλων
 μερῶν. διότι περ ἀνίστων ὄντων πολλάκις τῶν ἀνδρῶν,⁵
 ἰσάζειν αἰεὶ συμβαίνει πάντα τὰ μέρη κατὰ τὸ μῆ-
 κος, διὰ τὴν τοῦ βάθους διαφοράν. Αὐτῶν δὲ πεν-⁶
 τήκοντα πόδας ἀφ' ἑκατέρων τούτων ἀποστήσαν-
 τες,

XXIX. 4. ἡμίσεις ex conject. edidit Casaubonus. ἡμίσεις dant libri
 omnes, quod ex ἡμισυ corruptum videri potest.

dictam, & in illud spatium
 quod est ante tabernacula
 tribunorum, ex transverso
 incidens: (est enim revera
 vicorum similis hæc omnis
 species intercurrentium via-
 rum; utpote secundum quas
 ab utroque latere, partim ma-
 nipuli, partim turmæ, por-
 rectas in longum suas me-
 tationes habeant:) porro
 prædictis equitibus *Triarios*
 legionis utriusque a tergo
 applicant; singulos nempe
 manipulos singulis turmis,
 figura simili, ita ut tangen-

tibus se mutuo figuris, quas
 metatio utrorumque format,
 in aversam ab equitibus par-
 tem respiciant *Triarii*. La-
 titudinem vero cujusque ma-
 nipuli dimidiam longitudi-
 nis faciunt, quia & ipsi di-
 midio fere superantur a ce-
 teris partibus. Qua ratio-
 ne, quamvis impar sæpe sit
 numerus virorum, semper
 tamen metationum longitu-
 do est æqualis, propter lati-
 tudinis variationem. Rur-
 sus autem pedum quinquaginta ab his utrimque in-
 ter-

τες, ἀντίους παρεμβάλλουσι τοῖς Τριαρίοις τοὺς
 7 Πρίγκιπας. νευόντων δὲ καὶ τούτων εἰς τὰ προειρη-
 μένα διαστήματα, δύο αὐτὰ πάλιν ἀποτελοῦνται
 ῥύμαι, τὰς μὲν ἀρχὰς ἀπὸ τῆς αὐτῆς εὐθείας
 λαμβάνουσαι καὶ τὰς εἰσβολὰς, ὁμοίως τοῖς ἵππευ-
 σιν, ἐκ τοῦ πρὸ τῶν χιλιάρχων ἑκατομπέδου δια-
 στήματος, λήγουσαι δὲ πρὸς τὴν καταντικρὺ τῶν
 χιλιάρχων πλευρὰν τοῦ χάρακος, ἣν ἐξ ἀρχῆς
 ὑπεδέμεθα κατὰ πρόσωπον εἶναι τοῦ παντός σχή-
 8 ματος. Μετὰ δὲ τοὺς Πρίγκιπας, ὅπιδεν τούτων ^{Haustato-}
 ὁμοίως ἔμπανιν βλέποντα, συμφαύοντα δὲ, τὰ ^{rum.}
 σχήματα τιθέντες, τοὺς Ἀστάτους παρεμβάλλου-
 9 σι. Δέκα δὲ σημαίας ἔχόντων ἀπάντων τῶν μερῶν
 κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς διαίρεσιν, πάσας ἴσας συμβαί-
 νει γίνεσθαι τὰς ῥύμας καὶ κατὰ τὸ μῆκος, καὶ τὰς
 ἀποτομὰς ἰσάζειν αὐτῶν τὰς πρὸς τῇ κατὰ τὸ
 K k 2 πρόσω-

7. αὐτὰ πάλιν. Ignorant πάλιν Reg. D. Oxon. 8. βλέποντα con-
 texi momente Reiskio. Vulgo omnes βλέποντας. 9. καὶ κατὰ τὸ
 μῆκος. Conjunctionem tollendam monuerunt Reisk. & Gron. Ibid.
 τὰς πρὸς τῇ adscivi ex Oxon. Ceteri vulgo τὰ πρὸς τῇ.

tervallo, ex adverso Tri-
 ariorum Principes collocant.
 Qui quum & ipsi in illa,
 quæ commemoravimus, in-
 tervalla vergant; duæ ecce
 rursus fiunt viæ, principia
 atque aditus ab eadem recta
 linea sumentes cum equiti-
 bus, ab area nempe illa cen-
 tum pedum, quæ ante tribu-
 norum est sedem; definen-
 tes vero in latus illud ca-
 strorum, quod tribunis ex ad-
 verso situm est, quod initio

posuimus universæ figuræ
 frontem esse. Post Principes
 & ab eorum tergo lo-
 cant *Haustatos*, retrorsum ite-
 rum spectantes, figuris au-
 tem, quas occupant utrique,
 se invicem contingentibus.
 Quum autem in quaque le-
 gionis parte, ex divisione
 initio exposita, sint mani-
 puli decem, viæ omnes pa-
 ri etiam sunt longitudine,
 & earum extrema quoque
 æqualiter pertinent ad latus
 illud

πρόσωπον πλευρᾷ τοῦ χάρακος· πρὸς ἣν καὶ ταῖς τελευταῖαις σημαίας ἐπιστρέφοντες στρατοπεδεύουσιν.

XXX.

Locus fo-
ciorum,
in castris.

Ἀπὸ τῶν Ἀσάτων πεντήκοντα πάλιν διαλέ-
ποντες πόδας, τοὺς τῶν συμμάχων ἵππεῖς ἀντίους
παρεμβάλλουσι τούτοις· ποιούμενοι τὴν ἀρχὴν ἀπὸ
τῆς αὐτῆς εὐθείας, καὶ λήγοντες ἐπὶ τὴν αὐτήν.
ἔστι δὲ τὸ πλῆθος τῶν συμμάχων, ὥς ἐπάνω προει-
πα, τὸ μὲν τῶν πεζῶν πᾶρison τοῖς Ῥωμαϊκοῖς στρα-
τοπέδοις, λείπον τοῖς ἐπιλέκτοις· τὸ δὲ τῶν ἵππεων
διπλάσιον, ἀφρημένον καὶ τούτων τοῦ τρίτου μέ-
ρους εἰς τοὺς ἐπιλέκτους. διὸ καὶ τὸ βάθος αὖξον-
τες τούτοις πρὸς λόγον ἐν τοῖς στρατοπεδευτικοῖς
σχήμασι, πειρῶνται κατὰ τὸ μῆκος ἐξισοῦν τοῖς
τῶν Ῥωμαίων στρατοπέδοις. Ἀποτελεθεῖσιν δὲ τῶν
ἀπασῶν πέντε διόδων, αὖθις εἰς τὸ ὑμπαλιν ἀπε-
στραμμένας ὁμοίως τοῖς ἵππεῦσι τιθέασιν τὰς τῶν
συμμαχικῶν πεζῶν σημαίας, αὖξοντες τὸ βάθος
πρὸς λόγον, βλεπούσας δὲ πρὸς τὸν χάρακα καὶ
πρὸς

illud quod est frons castro-
rum; quo etiam conversi
postremi manipuli tendunt.

30. Ab Hastatis relicto
iterum quinquaginta pedum
intervallo, *Sociorum equites*
locant adversos; ab eadem
cum superioribus linea inci-
pientes, & in eadem recta
desinentes. Multitudo so-
ciorum, ut jam supra dixi,
peditum quidem par est Ro-
manis legionibus, demtis ex-
traordinariis: equitum vero
dupla, postquam & ex illo-

rum numero pars tertia in
extraordinarios est detracta.
Idcirco in castrametationum
pedaturis instituendis, pro
rata ad horum latitudinem
adjiciendo, efficere conan-
tur, ut longitudine pares sint
Romanis legionibus. Vbi
vero jam absolutæ sunt quin-
que intercurrentes viæ, rur-
sus manipulos peditum so-
ciorum similiter equitibus
apponunt ab illis aversos, &
latitudinem his pro portione
augent: spectantque hi ma-
nipuli

πρὸς τὰς ἐκ τῶν πλαγίων ἐπιφανείας ἑκατέρας.
 καὶ ἑκάστην δὲ σημαίαν τὰς πρώτας ἀφ' ἑκατέ-
 ρου τοῦ μέρους σκηναῖς οἱ ταξίαρχοι λαμβάνουσιν.
 Ἀμα δὲ τὸν προειρημένον τρόπον παρεμβάλλοντες, ^{Via}
 καὶ ἑκάστον μέρος τὸν ἕκτον οὐλαμόν ἀπὸ τοῦ ^{Quintana.}
 πέμπτου πεντήκοντα πόδας ἀφιστᾷσι, παραπλη-
 σίως δὲ καὶ τὰς τῶν πεζῶν τάξεις· ὥστε γίνεσθαι
 καὶ ταύτην ἄλλην διὰ μέσων τῶν στρατοπέδων διόδον,
 ἐπιμάρσιον μὲν πρὸς τὰς ῥύμεις, παράλληλον δὲ ταῖς
 τῶν χιλιάρχων σκηναῖς, ἣν καλοῦσι πέμπτην, διὰ
 τὸ παρὰ τὰ πέμπτα τάγματα παρῆκεν.

Ὁ δ' ὑπὸ τὰς τῶν χιλιάρχων σκηναῖς ὀπίθεν ^{XXXI.}
 τόπος ὑποπεπτωκώς, ἐξ ἑκατέρου δὲ τοῦ μέρους τῆς ^{Forum &}
 τοῦ στρατηγίου περιστάσεως παρακείμενος, ὁ μὲν ^{Quæsto-}
 εἰς ἀγορὰν γίγνεται τόπος, ὁ δ' ἕτερος τῷ τε τα- ^{rium in}
 ρμῇ, καὶ ταῖς ἅμα τούτῳ χορηγίαις. ἀπὸ δὲ τῆς ^{castris.}

Kk 3

ἐφ'

XXX. 6. πέμπτα τάγματα correxit Casaub. cum πέντε τάγματα
 darent libri omnes.

XXXI. 1. στρατηγίου περιστάσεως correxi, monente Erne-
 stio: vulgo omnes στρατηγὸς παραστάσεως. Ibid. ταρμῇ. Forf.
 ταρμείῳ scripsit Polybius: & sic dare debuerat Ang. in quō a pri-
 ma manu fuit ταρμῇ.

nipuli vallum versus ac duo
 utrinque latera castrorum.
 In singulis autem ordinibus,
 ab utraque parte, prima ten-
 toria centuriones occupant.
 Dum vero ea quam indicavi
 ratione castra metantur, fi-
 mul in quaque parte sextam
 turmam a quinta spatio pe-
 dum quinquaginta separant,
 idemque pariter in peditum
 manipulis observant. Ita fit
 eo loco alius transitus per
 media castra, qui vias præ-

dictas e transverso fecat;
 tentoriis vero tribunorum
 parallelus est. Eum transi-
 tum Romani, quia secundum
 quintos ordines pergit, *viā*
Quintanam nominant.

31. Qui tribunorum ten-
 toriis a tergo subjacet locus,
 & circuitum prætorii ab
 utraque parte attingit; ejus
 unam partem occupat fo-
 rum; alteram *quæstor*, cum
 rebus exercitui necessariis,
 quæ illum sequuntur. Ab
 extre-

ἐφ' ἑκάτερα τελευταίας τῶν χιλιάρχων σκηνῆς
κατόπιν, οἷον ἐπικάμπιον ἔχοντες τάξιν πρὸς τὰς
Selecti ex σκηναῖς, οἱ τῶν ἐπιλέκτων ἵππέων ἀπόλεκτοι, καὶ τι-
extraor- nes τῶν ἐθελοντηδὼν στρατευομένων τῇ τῶν ὑπάτων
dinariis. Evocati. χάριτι, πάντες οὗτοι στρατοπεδεύουσι παρὰ τὰς
ἐκ τῶν πλαγίων τοῦ χάρακος ἐπιφανείας, βλέπον-
τες οἱ μὲν ἐπὶ τὰς τοῦ ταμιείου παρασκευαῖς, οἱ δ'
ἐκ θατέρου μέρους εἰς τὴν ἀγοράν. ὥς δ' ἐπὶ τὰς
πολὺ συμβαίνει τούτοις, μὴ μόνον στρατοπεδεύειν
σύνεγγυς τῶν ὑπάτων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς πορείας,
καὶ κατὰ τὰς ἄλλας χρεῖας, περὶ τὸν ὑπατον καὶ
τὸν ταμίαν ποιῆσθαι τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ τὴν ὅλην
διατρίβην. Ἀντίκεινται δὲ τούτοις, ἐπὶ τὸν χάρα-
κα βλέποντες, οἱ τὴν παραπλήσιον χρεῖαν παρε-
χόμενοι πεζοὶ τοῖς προειρημένοις ἵππευσιν. Ἐξῆς
δὲ τούτοις δόδος ἀπολείπεται, πλάτος ποδῶν ἑκα-
τὸν, παράλληλος μὲν ταῖς τῶν χιλιάρχων σκηναῖς,
ἐπὶ

2. ἐθελοντηδὼν. ἐθελοντην Aug. Urb. ἐθελοντηδῶν Reg. D. Ibid.
ταμιείου. ταμείου Herv. Med.

extremo vero in utraque
parte tribunitio tentorio re-
trorsum, veluti forcipis figu-
ram cum ipsis tribunorum
tentoriis efficientes, metan-
tur *selecti ex equitibus extra-*
ordinariis, & eorum non-
nulli, qui ultro in gratiam
consulis militant: omnes hi
secundum latera castrorum
locati, spectant partim quæ-
storii apparatus, partim, qui
his sunt oppositi, forum.
Ac fere solent isti non me-

tari tantum prope consulem;
verum etiam, quoties agmen
ducitur, aut aliud aliquod
negotium suscipitur, consuli
& quæstorii præsto esse, &
circa eos continenter agere.
His a tergo opponuntur,
spectantes versus vallum,
pedites qui similia modo di-
ctis equitibus ministeria ob-
eunt. Post hos vero via re-
linquitur pedes centum lata;
quæ, tentoriis tribunorum
parallela, ab altera parte fo-
ri,

ἐπὶ θάτερα δὲ τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ στρατηγίου καὶ τοῦ ταμιείου παρατείνουσα παρὰ πάντα τὰ προειρημένα μέρη τοῦ χάρακος. Παρὰ δὲ τὴν ἀνωτέρω ^{Extraordinarium tentoria.} πλευρὰν ταύτης, οἱ τῶν συμμάχων ἱππεῖς ἐπίλεκτοι στρατοπεδεύουσι, βλέποντες ἐπὶ τε τὴν ἀγορὰν ἅμα καὶ τὸ στρατήγιον, καὶ τὸ ταμιεῖον. κατὰ μέσσην δὲ τὴν τούτων τῶν ἱππέων παρεμβολήν, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τοῦ στρατηγίου περίστασιν, δίοδος ἀπολείπεται πεντήκοντα ποδῶν, φέρουσα μὲν ἐπὶ τὴν ὀπίθεν πλευρὰν τῆς στρατοπεδείας, τῇ δὲ τάξει πρὸς ὀρθὰς κειμένη τῇ προειρημένῃ πλατείᾳ. ⁹τοῖς δ' ἱππεῦσι τούτοις ἀντίτυποι τίθενται πάλιν οἱ τῶν συμμάχων ἐπίλεκτοι πεζοὶ, βλέποντες πρὸς τὸν χάρακα, καὶ τὴν ὀπίθεν ἐπιφάνειαν τῆς ὅλης στρατοπεδείας. Τὸ δ' ἀπολειπόμενον ἐξ ἑκατέρου τοῦ ^{Extranei focii.} μέρους τούτων κένωμα παρὰ τὰς ἐκ τῶν πλαγίων πλευρὰς, δίδεται τοῖς ἀλλοφύλοις καὶ τοῖς ἐκ τοῦ καιροῦ προσγιγνομένοις συμμάχοις.

Kk 4

Τούτων

6. Verba καὶ τὸ ταμιεῖον addunt ab Aug. (a pr. manu) ἔ ab Urb. Reg. D. Oxon. 9. προσγιγνομένοις, προσγενομένοις Reg. D. Oxon.

ri, prætorii ac quæstorii, omnibus castrorum partibus, quæ hæcenus expositæ sunt, prætenditur. Ad superius viæ hujusce latus *extraordinarii sociorum equites* castrametantur, versus forum simul & prætorium ac quæstorium prospicientes. Ad media horum equitum tentoria, ex adverso ejus loci quem occupat prætorium, via relinquitur pedum quinquaginta, quæ ad posticum latus castrorum ducit, atque

sua directione latæ ei viæ, quam paulo ante diximus, ad angulos rectos incumbit. Iam vero pone equites istos locantur sociorum *pedites extraordinarii*, vallum & universorum castrorum posteriorem partem respicientes. Quod vero ab istis utrimque relinquitur vacui spatii, lateribus castrorum hinc & inde obversi, illud extraneis & qui forte pro tempore adfuerint fociiis attribuitur.

Hæc

Castro-
rum spe-
cies fini-
lis urbi.

Spatium
inter ten-
toria ac
vallum.

Τούτων δ' οὕτως ἔχόντων, τὸ μὲν σύμπαν σχῆ-
μα γίγνεται τῆς στρατοπεδείας τετράγωνον ἰσόπλευ-
ρον· τὰ δὲ κατὰ μέρος ἤδη τῆς τε ῥυμοτομίας ἐν
αὐτῇ, καὶ τῆς ἄλλης οἰκονομίας, πόλει παραπλη-
σίαν ἔχει τὴν διάθεσιν. Τὸν δὲ χάρακα τῶν σκη-
νῶν ἀφιστάσι κατὰ πάσας τὰς ἐπιφανείας διακο-
σίους πόδας. τοῦτο δὲ τὸ κένωμα πολλὰς καὶ δοκί-
μους αὐτοῖς παρέχεται χρείας. πρὸς τε γὰρ τὰς
εἰσαγωγὰς, καὶ τὰς ἐξαγωγὰς τῶν στρατοπέδων
εὐφυῶς ἔχει καὶ δεόντως· ἕκαστοι γὰρ κατὰ τὰς
ἑαυτῶν ῥύμας εἰς τοῦτο τὸ κένωμα ποιοῦνται τὴν
ἔξοδον, ἀλλ' οὐκ εἰς μίαν συμπιπτοντες ἀνατρέπου-
σι καὶ συμπατοῦσιν ἀλλήλους. τὰς τε τῶν παρεσα-
γομένων θρεμμάτων, καὶ τὰς ἐκ τῶν πολεμίων λείας
εἰς τοῦτο παράγοντες, ἀσφαλῶς τηροῦσι τὰς νύ-
κτας. τὸ δὲ μέγιστον, ἐν ταῖς ἐπιθέσεσι ταῖς νυκτε-
ριναῖς, οὔτε πῦρ, οὔτε βέλος ἐξικνεῖται πρὸς αὐτοὺς,
πλὴν

10. κατὰ μέρος ἤδη. κατὰ μέρος εἶδη Οχον. 13. τὰς τε τῶν
τὰ τε τῶν παραιο. Aug.

Hæc quum ita se habeant, universa quidem *castrorum forma* est *quadrata æquila-* tera: viarum vero in illis directiones & reliqua partium dispositio *speciem urbi similem* præbet. Porro inter vallum ac tentoria spatium quaquaversum pedum ducentorum interjiciunt: & est illis hic vacuus locus ad res multas easque eximias magno usui. Nam & ut induci educique rite ac commodè legiones queant, præstat id spatium: quippe

omnes per suas quique vias in hoc spatium egrediuntur; neque, in eamdem viam concursu facto omnium, sese invicem evertunt ac conculcant. Ad hæc prædam, sive pecudum quæ e vicinis locis subinde abiguntur, sive illam quæ hostibus adimitur, in hunc locum cogunt, & tuto ibi per noctes custodiunt. Maximum vero est, quod in nocturnis invasionibus neque ignis neque telum ad eos pertingit, nisi perquam rarissime, & id quo-

πλήν τελείως ὀλίγων· γίνεται δὲ καὶ ταῦτα σχε-
δὸν ἀβλαβῆ, διὰ τε τὸ μέγεθος τῆς ἀποστάσεως,
καὶ διὰ τὴν τῶν σκηνῶν περίστασιν.

Δεδομένου δὲ τοῦ πλήθους καὶ τῶν πεζῶν καὶ XXXII.
τῶν ἱππέων καὶ ἑκατέραν τὴν πρόθεσιν, ἂν τε τε-
τρακισχιλίους, ἂν τε πεντακισχιλίους εἰς ἕκαστον
στρατόπεδον παῖσι, παραπλησίως δὲ καὶ τῶν ση-
μαιῶν τοῦ τε βάρους, καὶ τοῦ μήκους, καὶ τοῦ πλή-
θους δεδομένου, πρὸς δὲ τούτοις τῶν κατὰ τὰς διό-
δους καὶ πλατείας διαστημάτων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν
ἄλλων ἀπάντων δεδομένων· συμβαίνει τοῖς βουλο-
μένοις συνεφιστάνειν καὶ τοῦ χωρίου τὸ μέγεθος,
καὶ τὴν ὅλην περίμετρον τῆς παρεμβολῆς. Ἐὰν
δὲ ποτε πλεονάζῃ τὸ τῶν συμμάχων πλήθος, ἢ
τῶν ἐξ ἀρχῆς συστρατευομένων, ἢ τῶν ἐκ τοῦ και-
ροῦ προσγιγνομένων· τοῖς μὲν ἐκ τοῦ καιροῦ, πρὸς

XXXII.
Univer-
sum spa-
tium ca-
strorum.

Quid fiat,
si major
numerus
fociorum.

Kk 5

τοῖς

14. τελείως. τελέως Reg. D. Oxon.

XXXII. 1. δεδομένου. δεδεγμένου Aug. Vrb. Oxon. & Reg. D. sed
in hoc ab alia manu insertum jota, ut sit δεδεγμένου. Ibid. τῶν
σημασιῶν correxi cum Reiskio, cum h. l. vulgo omnes darent ση-
μείων. Ibid. καὶ τοῦ πλήθους. καὶ τοῦ πλάτους sua au-
thoritate edidit Casaubonus. 2. Ποσὶ περίμετρον videtur intercidisse
verbum γινῶναι aut aliud simile.

que fere fine ullo damno; cum propter intervalli lati-
tudinem, tum propter ten-
toriorum ambitum.

32. Quum igitur data sit
qua peditum qua equitum
multitudo, pro utraque ra-
tione, five quatuor five quin-
que millium fecerint legio-
nes; dataque fit pariter ve-
xillorum (five ordinum) pro-
funditas, longitudo, ac nu-
merus; denique quum &

intervalla viarum, five ar-
ctiorum five latiorum, cete-
raque omnia data sint; faci-
le est iis, qui attendere vo-
luerint, magnitudinem etiam
spatii totius, atque univer-
sum castrorum ambitum si-
mul intelligere. Quod si
vero major aliquando focio-
rum adfit copia, qui vel ab
initio expeditionis comites
fuerint, vel pro tempore
postea advenerint: istis qui-
dem,

τοῖς προειρημένοις, καὶ τοὺς παρὰ τὸ στρατήγιον ἀναπληροῦσι τόπους, τὴν ἀγορὰν καὶ τὸ ταμῖεον συναγαγόντες εἰς αὐτὸν τὸν κατεπέγοντα πρὸς τὴν χρεῖαν τόπον· τοῖς δ' ἐξ ἀρχῆς συνεκπορευομένοις, εἰ ἢ πλῆθος ἰκανώτερον, ῥύμην μίαν ἐξ ἑκατέρου τοῦ μέρους τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις παρὰ τὰς ἐκ τῶν πλαγίων ἐπιφανείας παρατιθέασι. Πάντων δὲ τῶν τε τετράρων στρατοπέδων καὶ τῶν ὑπάτων ἀμφοτέρων εἰς ἓνα χάρακα συναθροισθέντων· οὐδὲν ἕτερον δεῖ νοεῖν, πλὴν δύο στρατιάς, κατὰ τὸν ἄρτι λόγον παρεμβεβληκυίας, ἀντεστραμμένας αὐταῖς συνηρμόδαι, συναπτούσας κατὰ τὰς τῶν ἐπιλέκτων ἑκατέρου τοῦ στρατοπέδου παρεμβολάς, οὓς ἐποιοῦμεν εἰς τὴν ὀπίσω βλέποντας ἐπιφάνειαν τῆς ὅλης παρεμβολῆς· ὅτε δὴ συμβαίνει γίνεσθαι τὸ μὲν σχῆμα παρὰ-

Iuncta
castra
amborum
confu-
lum.

4. παρὰ τὸ στρατ. Forsan περὶ τὸ στρατ. circa praetorium.
6. δύο στρατιάς Reg. D. Oxon. δύο στρατείας edd. cum aliis.
Ibid. οὓς ἐποιοῦμεν ὅς ἀεὶ βλέποντας ex conject. correxit Casaub. cum in libris esset οὓς ἐποιοῦν μὲν ὅς βλέποντες.

dem, quos occasio adduxit, praeter jam dicta, etiam quae juxta praetorium sunt loca complent; forum & quaestorium in arctius spatium, quod sufficiat necessario usui, contrahentes: iis vero, qui ab initio comitantur, locandis, si major eorum sit numerus, strigam unam ab utraque parte Romanarum legionum ad superiorem metaturam in utroque latere apponunt. Iam quod si omnes

quatuor legiones & consules ambo intra unum vallum fuerint congregati; aliud nihil fingere animo debes, nisi duos exercitus, exposito jam modo locatos, cohaerere inter se, invicem sibi obversos; contingentes sese ea parte, qua utriusque exercitus extraordinarii, quos statuebamus tergum universorum castrorum spectare, metantur. Ac tum quidem fit, ut figura sit oblonga, spatium

παράμικτες, τὸ δὲ χωρίον διπλάσιον τοῦ πρόθεν,
 τὴν δὲ περίμετρον ἡμίολιον. Ὅταν μὲν οὖν συμβαί-
 νη τοὺς ὑπάτους ἀμφοτέρους ὁμοῦ στρατοπεδεύειν,
 οὕτως αἰεὶ χεῶνται ταῖς στρατοπεδείαις· ὅταν δὲ Singula
 χωρὶς, τ' ἄλλα μὲν ὡσαύτως, τὴν δ' ἀγορὰν, καὶ castra
 τὸ ταμιεῖον, καὶ τὸ στρατήγιον, μέσον τιθέασιν τῶν confula-
 ρia.
 δυοῖν στρατοπέδων.

Μετὰ δὲ τὴν στρατοπεδείαν συναθροισθέντες οἱ XXXIII.
 χιλιάρχοι, τοὺς ἐκ τοῦ στρατοπέδου πάντας ἐλευ- Sacra-
 θέρους ὁμοῦ καὶ δούλους ὀρκίζουσι, καθ' ἓνα ποιού- mentum
 μενοι τὸν ὀρκισμόν. ὁ δ' ὄρκος ἐστίν· μηδὲν ἐκ τῆς castrisfe.
 παρεμβολῆς κλέψειν· ἀλλὰ καὶ εὖρη τι,
 3 τοῦτ' ἀνοίσειν ἐπὶ τοὺς χιλιάρχους. Ἐξῆς Ministe-
 δὲ τούτοις, δέταξαν τὰς σημαίας ἐξ ἐκάστου στρα- ria ca-
 τοπέδου τῶν Περιγίπων καὶ τῶν Ἀσάτων, δύο μὲν strenfia
 εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ τόπου τοῦ πρὸ τῶν χιλιάρ- militum.
 4 χων· τὴν γὰρ διατριβὴν ἐν ταῖς καθημερείαις οἱ
 πλεῖστοι

7. τοῦ πρόθεν. τοῦμπροθεν Reg. D. Oxon. & inargo Herv.

XXXIII. 2. εὖρη τι correxi cum Reisk. Vulgo omnes εὖρη τις. 4.
 καθημερείαις cum eodem Reisk. scripsi, pro vulgato καθημερίαις.

spatium prioris duplum, cir-
 cuitus sesquialter. Quoties
 igitur ambo Consules juncta
 habent castra, semper hoc
 modo illa disponuntur: quo-
 ties vero separata; cetera
 quidem, ut dictum est, lo-
 cant; forum vero, & quæ-
 storium, ac prætorium, in
 medio locant utriusque le-
 gionis.

33. Peracta metatione ca-
 strorum, conveniunt in unum
 Tribuni, & ab omnibus, qui

in legione quaque sunt libe-
 ri aut servi, *jusjurandum*
 exigunt, viritim singulis ju-
 rantibus. Est illud juramen-
 tum hujusmodi: *Nihil e*
castris se furaturos:
verum & si quid forte
aliquis invenerit, id
ad tribunos relatu-
rum. Secundum hæc ma-
 nipulos Principum & Ha-
 statorum cujusque legionis
 duos ordinant ad *curam loci*
ante tribunorum tentoria.
 In hac namque lata via ple-
 rique

Ministe-
ria ca-
strenſia
militum.

πλεῖστοι τῶν Ῥωμαίων ἐν ταύτῃ ποιοῦνται τῇ πλα-
τεῖᾳ· διόπερ αἰὲς σπουδάζουσι περὶ ταύτης, ὥς ἐαί-
νηται καὶ καλύνηται σφίσιν ἐπιμελῶς. τῶν δὲ λοι-
πῶν ὀκτωκαίδεκα, τρεῖς ἕκαστος τῶν χιλιάρχων
διαλαγχάνει· τοσαῦται γάρ ἐσι τῶν Ἀστάτων καὶ
Πρυγκίπων ἐν ἑκάστῳ στρατοπέδῳ σημαῖαι, κατὰ
τὴν ἄρτι ρηθεῖσαν διαίρεσιν· χιλιάρχοι δὲ ἕξ. τῶν
δὲ τριῶν σημαῖων ἀνὰ μέρος ἑκάστη ἑκάστῳ τῶν χι-
λιάρχων λειτουργεῖ λειτουργίαν τοιαύτην. ἐπειδὴν
καταστρατοπεδεύσωσι, τὴν σκηνὴν ἱστᾷσιν οὗτοι,
καὶ τὸν περὶ τὴν σκηνὴν τόπον ἡδάφισαν. καὶν τι πε-
ριφράξαι δὲ τῶν σκευῶν ἀσφαλείας χάριν, οὗτοι
φροντίζουσιν. δίδoασι δὲ καὶ φυλάκεια δύο. τὸ δὲ
φυλάκειόν ἐστι ἐκ τετάρων ἀνδρῶν, ὧν οἱ μὲν πρὸ
τῆς σκηνῆς, οἱ δὲ κατόπιν παρὰ τοὺς ἵππους ποιοῦν-
ται τὴν φυλακὴν. οὐσῶν δὲ σημαῖων ἑκάστῳ χιλιάρ-
χῳ

Custodia
diurna.

6. ἑκάστη ἑκάστῳ. Iunxit hæc Casaubonus. Prius abest ab ed. Herv. & cod. Med. Posteriori carent Aug. Vrb. Reg. D. & Oxon. Ibid. ἱστᾷσιν. ἱστασάν Reg. D. Oxon. Ibid. δὲ τῶν. Forf. δὲ τῆς τῶν σκευῶν. 7. παρὰ τοὺς ἵππους. Forf. περὶ τοὺς ἵππους, ant. παρὰ τοῖς ἵπποις.

rique Romanorum dies to-
tos versantur: propterea, ut
aspergatur ac scopis munde-
tur diligenter, curam sem-
per adhibent. E reliquis
octodecim manipulis, ter-
nos singuli tribuni fortiu-
tur: tot enim sunt in una-
quaque legione, ex supe-
riore nostra tributōne, Ha-
statorum ac Principum ma-
nipuli: tribuni autem mili-
tum sex. Trium autem ho-
rum manipulorum quisque
in suam vicem tribuno hujus-

modi præstant ministerium.
Vbi castris locus est captus,
hi sunt, qui tentorium sta-
tuere, & locum circa pavire
ac complanare solent: & si
quid ex impedimentis fuerit
custodiæ causa septo clau-
dendum, id quoque istis cu-
ræ est. Præstant & binas
custodias, quarum singulas
quaterni viri obeunt: earum
autem altera ante taber-
nacula, altera a tergo jux-
ta equos stationem habet.
Quum autem quisque tribu-
norum

χω τριῶν, ἐν ἐκάστη δὲ τούτων ἀνδρῶν ὑπαρχόν- Custodiae
diurnæ.
των ὑπὲρ τοὺς ἐκατὸν, χωρὶς τῶν Τριαρίων καὶ
οἰσσοφομάχων· (οὗτοι γὰρ οὐ λειτουργοῦσι·) τὸ
μὲν ἔργον γίγνεται κοῦφον, διὰ τὸ παρὰ τετάρτην
ἡμέραν ἐκάστη σημαία καθήκειν τὴν λειτουργίαν·
τοῖς δὲ χιλιάρχοις ἅμα μὲν τὸ τῆς εὐχρηστίας
ἀναγκαῖον, ἅμα δὲ τὸ τῆς τιμῆς διὰ τῶν προειρη-
11ομένων ἀποτελεῖται σεμνὸν καὶ προστατικόν. Αἱ δὲ
τῶν Τριαρίων σημαῖαι τῆς μὲν τῶν χιλιάρχων πα-
ραλύονται λειτουργίας· εἰς δὲ τοὺς τῶν ἵππεων οὐ-
λαμοὺς ἐκάστη σημαία κατ' ἡμέραν δίδωσι φυλά-
12τικὸν αἰεὶ τῷ γεγνηῶντι κατόπιν τῶν οὐλαμῶν· οἵτι-
νες τηροῦσι μὲν καὶ τὰλλα, μάλιστα δὲ τοὺς ἵππους,
ἵνα μὴτ' ἐμπλεκόμενοι τοῖς δέμασι βλάπτωνται
πρὸς τὴν χρείαν, μῆτε λυόμενοι καὶ προσπίπτοντες
ἀλλήλοις οἱ ἵπποι ταραχὰς καὶ θορύβους ἐμποιοῦσι
12τῷ στρατοπέδῳ. μία δ' ἐξ ἀπασῶν κατ' ἡμέραν
σημαία ἀνὰ μέρος τῷ στρατηγῷ παρακοιτεῖ, ἥτις
ἅμα

11. ἀλλήλοις οἱ ἵπποι. ἄλλοις ἵπποις Casaub. cum Urb. 5 Aug.

norum tres habeat manipu-
los, & in quoque eorum mi-
lites sint supra centum, præ-
ter Triarios & Velites, qui
non ministrant; haud grave
illis hoc munus est, quarto
demum die vice sua ad sin-
gulos manipulos redeunte:
at tribunorum tum commo-
ditati ad ea, quæ sunt ne-
cessaria, hac ratione consu-
lunt; tum etiam honori, ad
dignitatem atque auctorita-
tem eis conciliandam. Tria-
riorum vero manipuli a mi-

nistrando tribunis sunt libe-
ri: sed equitum turmis cu-
stodias præbent, & quidem
quisque manipulus quotidie
custodiam unam ei turmae,
quæ a tergo proxime affidet.
Hi cum alia custodiunt, tum
equos maxime: ne aut vin-
culis impliciti lædantur ac
fiant inutiles, aut soluti in
alios equos incidant, & tre-
pidationem ac tumultum in
castris faciant. Vnus porro
quotidie e cunctis manipu-
lis in suam quisque vicem
impre-

ἅμα μὲν ἀσφάλειαν παρασκευάζει τῷ στρατηγῷ
πρὸς τὰς ἐπιβουλάς, ἅμα δὲ κοσμεῖ τὸ πρόσχημα
τῆς ἀρχῆς.

XXXIV.

Fossa &
vallum
circa ca-
stra.

Τῆς δὲ ταφρείας καὶ χαρακοποιίας δύο μὲν ἐπι-
βάλλουσι πλευραὶ τοῖς συμμαχοῖς, παρ' αἷς καὶ
στρατοπεδεύει τὸ κέρας αὐτῶν ἑκάτερον· δύο δὲ
τοῖς Ῥωμαίοις, ἑκατέρῳ τῷ στρατοπέδῳ μία. Δια-
ρεθείσης δὲ τῆς πλευρᾶς ἑκάστης κατὰ σημαίαν,
τὴν μὲν κατὰ μέρος ἐπιμέλειαν οἱ ταξίαρχοι παιδυν-

Tribuno-

rum offi-
cium in
castris.

ται παρεστῶτες· τὴν δὲ καθόλου δοκιμασίαν τῆς
πλευρᾶς δύο τῶν χιλιάρχων. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν λοι-
πὴν τὴν κατὰ τὸ στρατόπεδον ἐπιμέλειαν οὗτοι
ποιοῦνται. κατὰ δύο γὰρ σφᾶς αὐτοὺς διελόντες
ἀνὰ μέρος τῆς ἐκμήνου τὴν δῖμνην ἀρχουσι, καὶ
πάσης οἱ λαχόντες τῆς ἐν τοῖς ὑπαίθεροις προϊστα-
ται χρείας. ὁ δ' αὐτὸς τρόπος τῆς ἀρχῆς ἐστὶ καὶ

Minores

duces
præsto
sunt ma-
joribus.

τῶν Πραιφέκτων περὶ τοὺς συμμαχοὺς. Οἱ δ' ἱπ-
πεῖς καὶ ταξίαρχοι πάντες ἅμα τῷ Φωτὶ παρα-
γίγνονται πρὸς τὰς τῶν χιλιάρχων σκηναίς, οἱ δὲ
χιλάρ-

imperator excubat; qui &
tutum ab insidiis eum præ-
stat, & imperii majestatem
simul ornat.

34. Porro in præducenda
fossa & struendo vallo duo
fociis latera incumbunt, ad
quæ ipsorum utraque ala
metatur: duo reliqua Roma-
nis; utrique legionem unum.
Diviso autem per manipulos
unoquoque latere; singula
inspiciunt centuriones, ipsi
instantes operi; universi ve-

ro lateris probatio ad duos
e tribunis pertinet. Simili-
ter & ceteram castrorum cu-
ram hi sustinent: in binos
enim dividentes sese, mutua
vice, semestris spatii menses
duos imperant; ac quibus
fors evenit, ii omnibus, quæ
in castris geruntur, præfunt.
Eadem est imperandi ratio
Præfectorum inter socios.
Ad tribunorum vero taber-
nacula, luce orta, equites
præsto sunt & ductores or-
dinum:

χιλίαρχοι πρὸς τὸν ὕπατον. καὶ κείνος μὲν τὸ κατε-
 πείγον αἰεὶ παραγγέλλει τοῖς χιλιάρχοις, οἱ δὲ χι-
 λίαρχοι τοῖς ἵππευσι καὶ τεξιάρχοις, οὗτοι δὲ τοῖς
 πολλοῖς, ὅταν ἐκάστων ὁ καιρὸς ᾖ. Τὴν δὲ τοῦ ^{Tessera}
 νυκτερινοῦ συνδήματος παράδοσιν ἀσφαλίζονται τὸν ^{nocturna.}
 στρόπον τοῦτον. καὶ ἕκαστον γένος καὶ τῶν ἵππεων
 καὶ τῶν πεζῶν ἐκ τῆς δεκάτης σημαίας καὶ τελευ-
 ταίας στρατοπεδεύουσης κατὰ τὰς ῥύμας, ἐκ τού-
 των εἰς ἐκάστης ἀνὴρ λαμβάνεται κατ' ἐκλογὴν,
 ὃς τῶν μὲν κατὰ τὰς φυλακὰς λειτουργιῶν ἀπο-
 λύεται, παραγίγνεται δὲ καὶ ἡμέραν δύνοντος ἡλίου
 πρὸς τὴν τοῦ χιλιάρχου σκηνὴν, καὶ λαβὼν τὸ σύν-
 δημα (τοῦτο δ' ἐστὶ πλατεῖον ἐπιγεγραμμένον)
 γαπαλλάττεται πάλιν. ἀναχωρήσας δ' ἐπὶ τὴν αὐ-
 τοῦ σημαίαν, τό τε ξυλήφιον παρέδωκε καὶ τὸ σύν-
 δημα μετὰ μαρτύρων τῷ τῆς ἐχομένης σημαίας
 ἡγεμόνι· παραπλησίως δὲ πάλιν οὗτος τῷ τῆς
 ἰοῦχομένης. τὸ δ' ὁμοίον ἐξῆς ποιῶσι πάντες, ἕως αὖ
 ἐπὶ

XXXIV. 8. καὶ τελευταίας στρατοπεδεύουσης. Locum, varie cor-
 ruptum in edd. & mistis, sic restituendum putavi, vestigia veteris
 scripturae & probabilem conjecturam secutus.

dinum: tribuni autem ad quam, horum ordinum unus
 consulem. Et hic quidem, vir eligitur, qui ab excuban-
 quæ usus postulat, tribunis di munere liberatur: hic
 mandat; tribuni equitibus quotidie circa folis occasum
 & centurionibus; isti mili- ad tribuni tentorium venit,
 tibus, ubi suum quæque res & tessera accepta (ea est,
 tempus est nata. In no- tabella lignea inscripta) re-
 cturnæ Tesserae traditione ne- vertitur: qui ut ad signum
 quid peccetur, hoc cavent suum est reversus, parvulum
 modo. In unoquoque ge- id lignum ac simul tesseram,
 nere equitum peditumque adhibitis testibus, proximū
 ex decimo ordine, qui in ordinis ductori tradit, ille
 extremitate cujusque strigæ similiter sequentis centurio-
 metatur; ex unoquoque, in- ni; atque idem omnes dein-
 cep̃s

Tessera
nocturna.

ἐπὶ τὰς πρώτας καὶ συνέγλυς τοῖς χιλιάρχοις στρα-
τοπεδεύουσας σημαίας ἐξικνῆται. τούτους δὲ δὲ τὰ
πλατεῖον, ἔτι φωτὸς ὄντος, ἀναφέρειν πρὸς τοὺς
χιλιάρχους. καὶ μὲν ἀνενεχθῇ πάντα τὰ δοθέντα
γινώσκει, διότι δέδοται τὸ σύνθημα πᾶσι, καὶ δια-
πάντων εἰς αὐτὸν ἦκει. εἰ δ' ἐλλείπη τι, παρὰ πό-
δας ζητεῖ τὸ γεγονός, εἰδὼς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἐκ
ποιοῦ μέρους οὐχ ἦκει τὸ πλατεῖον. οὐ δ' ἂν εὖρε-
θῇ τὸ κάλυμα, τυγχάνει τῆς καθηκούσης ση-
μίας.

XXXV.
Vigilia
noctur-
na.

Τὰ δὲ περὶ τὰς νυκτερινὰς Φυλακὰς οὕτως οἰ-
κονομεῖται παρ' αὐτοῖς. Τὸν μὲν στρατηγόν, καὶ
τὴν τούτου σκηνήν, ἢ παρακοιτούσα σημαία φυλάτ-
ται· τὰς δὲ τῶν χιλιάρχων, καὶ τοὺς τῶν ἱππέων
οὐλαμοὺς, οἱ διατεταγμένοι, κατὰ τὸν ἄρτι λόγον,
ἐξ ἐκάστης σημαίας. ὁμοίως δὲ καὶ παρ' ἑκάστον
τάγμα πάντες ἐξ ἑαυτῶν τιθέασιν Φυλακὴν· τὰς
δὲ

12. δ' ἐλλείπη. δὲ λείπη Reg. D. Oxon.

XXXV. 2. τὰς δὲ τῶν χιλ. Perperam τοὺς δὲ edd.

ceps faciunt, donec ad pri-
mos ordines, qui prope tri-
bunos tendunt, signum per-
veniat. Hos oportet tabel-
lam ad tribunos referre,
dum adhuc lucet. Quod si
igitur omnes tabellæ, quæ
traditæ erant, fuerint rela-
tæ; intelligit tribunus, tess-
eram ad omnes & per omnes
ad se venisse. Sin desit ali-
qua; e vestigio, qui factum
sit hoc, inquit, notum ha-
bens ex inscriptione, cujus
partis tabella non sit allata:
atque is, per quem stetisse

invenitur, multa condigna
afficitur.

35. Quod ad Vigiliæ no-
cturnas, ex administrantur
a Romanis hoc modo. Im-
peratorem, & prætorium
ejus, custodit ille manipu-
lus, quem ad prætorium ex-
cubare diximus. Tribuno-
rum tabernacula & equitum
turmas, qui ad id sunt de-
signati e singulis manipulis,
ut paulo ante dictum est.
Similiter etiam ad quemque
ordinem excubias e suo nu-
mero omnes locant; reli-
quas

4δὲ λοιπὰς ὁ στρατηγὸς ἀποτάττει. γίνονται δὲ ὡς
 ἐπίπαν τρεῖς φυλακαὶ παρὰ τὸν ταμίαν, καὶ παρ'
 ἑκάστον τῶν πρεσβευτῶν καὶ συμβούλων δύο. Τὴν ^{Ad val-}
 δ' ἐκτὸς ἐπιφάνειαν οἱ γροσφομάχοι πληροῦσι, παρ ^{lum ex-}
 ὅλον καθ' ἡμέραν τὸν χάρακα παρακοιτοῦντες. ^{cubant}
 αὕτη γὰρ ἐπιτέτακται τούτοις ἡ λειτουργία. ἐπὶ τε ^{velites.}
 τῶν εἰσόδων ἀνὰ δέκα ποιοῦνται τούτων αὐτῶν τὰς
 ὑποκοιτείας. Τῶν δ' εἰς τὰς φυλακάς ἀποταχθέν- ^{Vigilia-}
 των ἀφ' ἑκάστου φυλακείου τὸν τὴν πρώτην μέλλον ^{rum}
 τα τηρεῖν, εἰς ἕξ ἑκάστης σημαίας οὐραγὸς ἀγεί ^{tessellæ.}
 ῖπρὸς τὸν χιλιάρχον ἐσπέρας. ὁ δὲ δίδωσι τούτοις
 πᾶσι ξυλήφια κατὰ φυλακὴν, βραχέα τελέως
 ἔχοντα χαρακτῆρα· λαβόντες δ' οὗτοι μὲν ἐπὶ τοῦς
 ἀποδεδειγμένους ἀπαλλάττονται τόπους. Ἡ δὲ τῆς ^{Circui-}
 ἐφοδείας πίστις εἰς τοὺς ἱππεῖς ἀνατίθεται. ^{tores.} δεῖ
 γὰρ

3. ἀποτάττει. ἐπιτάττει Reg. D. Oxon. 5. πληροῦσι. An τηροῦ-
 σι? κληροῦσι maluerat Gronov. Ibid. ἐπὶ τε ex conject. scripsi,
 cum conjunctione carent vulgo omnes. Ibid. ἀνὰ δέκα Casanbonus
 & Schelius decem excubias i. e. quadraginta viros intellexerunt.
 6. τὸν τὴν πρώτην μέλλοντα. τῶν τ. πρ. μελλόντων Herv. cum
 Med. Reg. D. & Oxon. 7. Verba βραχέα τελέως alii referunt ad
 præcedentia. 8. ἐφοδείας. ἐφοδίας Aug.

quas vero imperator ipse
 disponit. Fere autem ad
 quæstoris tutelam ternæ cu-
 stodiæ constituuntur: ad le-
 gatorum & consiliariorum,
 binæ. Exteriorum laterum
 custodiam *velites* agunt, se-
 cundum totum vallum quo-
 tidie excubantes: hoc enim
 muneris est illis impositum:
 & ad portas singulæ eorum-
 dem decuriæ excubias agunt.
 E singulis autem quaternio-
 nibus eorum, qui ad excu-

bias sunt destinati, illum mi-
 litem qui primus in statione
 est futurus, ad tribunum ve-
 spere deducit agminis coa-
 ctor cujusque vexilli. Tri-
 bunus omnibus his pro qua-
 que vigilia parvulas e ligno
tessellas tradit, quæ brevi
 admodum nota sunt insigni-
 tæ: quibus acceptis, illi ad
 designatas quisque stationes
 concedunt. At *circuitionis*
 fides curæ equitum deman-
 datur. Oportet enim, ut,
 qui

Circui-
tores.

γὰρ τὸν πρῶτον ἱλάρχην καὶ ἕκαστον στρατόπε-
 δον ἐνὶ τῶν οὐραγῶν τῶν αὐτοῦ παραγῆλαι πρῶ-
 τῶν παράγγελμα τοιοῦτον· ἵνα τέτλαρσιν οὗτος ἐμφανί-
 ση νεανίσκοις τῶν ἐκ τῆς ἰδίας ἱλῆς πρὸ ἀρίστου
 τοῖς μέλλουσιν ἐφοδεύειν. μετὰ δὲ ταῦτα τῷ τῆς 9
 ἐχομένης ἱλῆς ἡγεμόνι δεῖ τὸν αὐτὸν ἀφ' ἐσπέρας
 παραγῆλαι, διότι τούτῳ καθήκει τὰ περὶ τῆς ἐφο-
 δείας φροντίζειν εἰς τὴν αὖριον. τοῦτον δ' ἀκούσαν 10
 τα, παραπλησίως ταῦτα δεῖ ποιεῖν τοῖς προειρη-
 μένοις εἰς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν· ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς
 ἑξῆς. οἱ δὲ προκριθέντες ὑπὸ τῶν οὐραγῶν ἐκ τῆς 11
 πρώτης ἱλῆς τέτλαρες, ἐπειδὴν διαλάχωσι τὰς φυ-
 λακάς, πορεύονται πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ γρα-
 φὴν λαμβάνουσι, πόστην καὶ πόσας ἐφοδεύσαι δεῖ
 φυλακάς. μετὰ δὲ ταῦτα παρακοιτοῦσιν οἱ τέτλα- 12
 ρες παρὰ τὴν πρώτην σημαίαν τῶν Τριαρίων· ὁ γὰρ
 ταύτης

II. πόστην revocavi ex Herv. cum quo facit Med. πόσου καὶ πό-
 σας cum Vrb. Aug. Reg. D. & Oxon. edidit Casaubonus, sed asse-
 rissimum præfixit, ut signum defectus vel depravationis.

qui primus in quaque legio-
 ne turmarum præfectus est,
 uni e suis coactoribus agmi-
 nis mane hujusmodi dent
 præceptum, ut juvenibus
 quatuor suæ turmæ ante
 prandium edicat, ipsos esse,
 qui circumire debeant. Dein-
 de præfecto turmæ secundæ
 significare idem præfectus
 tenetur sub vesperam, per-
 tinere ad ipsum circuitionis
 munus in diem sequentem.
 Hunc quoque similiter, ubi

præceptum accepit, eadem
 facere, quæ modo dicta sunt,
 in proximum diem oportet:
 & ita alios quoque deinceps.
 Quatuor autem illi, quos e
 prima turma coactores agmi-
 nis elegerunt, vigilias inter
 se fortiti, tribunum adeunt,
 & scriptum ab eo accipiunt,
 qua de vigilia, & quot sta-
 tiones obire oporteat. Dein-
 de ad primum manipulum
 triariorum accubant illi qua-
 tuor; quoniam illius mani-
 puli

ταύτης ταξίαρχος τὴν ἐπιμέλειαν ποιῆται τοῦ κα-
τὰ Φυλακὴν Βουκανᾶν.

Συνάψαντος δὲ τοῦ καιροῦ, τὴν πρώτην ἐφοδεύει
Φυλακὴν ὁ ταύτην λαχὼν, ἔχων μετ' αὐτοῦ μάρ-
τυρας τῶν φίλων. ἐπιπορεύεται δὲ τοὺς ξηθέντας
τόπους, οὐ μόνον τοὺς περὶ τὸν Χάρακα καὶ τὰς
εἰσόδους, ἀλλὰ καὶ τοὺς κατὰ σημαίαν ἅπαντας,
καὶ τοὺς κατ' οὐλαμόν. καὶ μὲν εὖρη τοὺς φυλάτ-
τοντας τὴν πρώτην ἐγρηγορότας, λαμβάνει παρὰ
τούτων τὸ κάρφος· εἰ δ' εὖρη κοιμώμενον ἢ λελοι-
πότε τινα τὸν τόπον, ἐπιμαρτυράμενος τοὺς σύνεγ-
γυς, ἀπαλλάττεται. τὸ δὲ παραπλήσιον γίνεται
καὶ ὑπὸ τῶν τὰς ἐξῆς φυλακὰς ἐφοδεούντων. Τὴν
δ' ἐπιμέλειαν τοῦ κατὰ Φυλακὴν Βουκανᾶν, ὡς ἀρ-
τίως ἔπον, ἵνα σύμφωνον ᾦ τοῖς ἐφοδεύουσι πρὸς
τοὺς φυλάττοντας, οἱ τῆς πρώτης σημαίας τῶν
Τριαρίων ἐξ ἑκατέρου τοῦ στρατοπέδου ταξίαρχοι

Ll 2

καθ'

XXXVI. 3. τὸ κάρφος. τὸ σκάρφος Reg. D. 5. βουκανᾶν. βου-
χανᾶν b. l. Herv. Med. Reg. D. Oxon. βουκανᾶν Aug. sed super-
scr. ἂν eadem manu.

puli centurioni cura incum-
bit ad quamque vigiliam
buccina signum dandi.

36. Vbi tempus venit, pri-
mam vigiliam circuit, qui
eam est fortitus; testes se-
cum habens ex amicis non-
nullos. Obit autem hic di-
ctas stationes, non circa val-
lum dumtaxat & portas, ve-
rum etiam circa manipulos
omnes ac turmas. Qui si
primæ vigiliæ custodes of-
fenderit vigilantes, accipit

ab illis eam, quam dixi, tesse-
rulam: at si quis dormiens
fuerit inventus, aut qui sta-
tionem deseruerit; attesta-
tus eos, qui adfunt, abit.
Consimile fit & ab iis, qui
sequentes vigilias lustrant.
Vt autem signum buccina
vigiliis singulis detur, quo
circuitoribus cum vigilibus
conveniat; ejus rei, ut jam
dixi, curam semper gerunt
centuriones primi manipuli
triariorum, ex utraque le-
gione.

Buccina
datur si-
gnum vi-
giliarum.
XXXVI.
Circui-
tionis ra-
tio.

Severa
inquisi-
tio.

καθ' ἡμέραν ποιοῦνται. Τῶν δ' ἐφόδων ἕκαστος ἅμα τῷ φωτὶ πρὸς τὸν χιλιάρχον ἀναφέρει τὸ σύνθημα. καὶ μὲν ἢ πάντα τὰ δεδομένα χωρὶς ἐγκλήματος, ἀπαλλάττονται πάλιν. ἂν δέ τις ἐλάττω φέρῃ τοῦ πλήθους τῶν φυλακείων, ζητοῦσιν ἐκ τοῦ χαρακτῆρος, ποῖον ἐκ τῶν φυλακείων λέλοιπε. τούτου δὲ γνωθέντος, καλεῖ τὸν ταξίαρχον· οὗτος δ' ἄγει τοὺς ἀποταχθέντας εἰς τὴν φυλακὴν, οὗτοι δὲ συγκρίνονται πρὸς τὸν ἐφόδον. εἰ μὲν οὖν ἐν ταῖς φύλαξιν ἢ τὸ κακὸν, εὐθέως δηλὸς ἐστὶν ὁ τὴν ἐφοδείαν ἔχων, ἐπιμαρτυράμενος τοὺς σύνεγγυς· ὀφείλει γάρ τοῦτο ποιεῖν. εἰ μὲν δὲ μηδὲν ἢ τοιοῦτο γεγονὸς, εἰς τὸν ἐφόδον ἀναχωρεῖ τὸ ἔγκλημα.

XXXVII.

Supplicium militare, Fustuarium.

Καθίσαντος δὲ παραχερῆμα συνεδρίου τῶν χιλιάρχων, κρίνεται· καὶ καταδικαζῶν, ξυλοκοπεῖται.

Τὸ

6. πάντα τὰ δεδομένα. *Articulum τὰ ex conject. adjecit Casaub.* 7. λέλοιπε. *λέλυται Herv. Med.* 8. πρὸς τὸν ἐφόδον. *Vulgo πρὸς τὴν ἐφόδον.* 9. ἐφοδείαν. *ἐφοδίαν Aug.*

XXXVII. 1. τῶν χιλιάρχων *ex Reiskii conject. correxi.* *Vulgo τῷ χιλιάρχῳ κρίνεται.*

gione. Prima dein luce singuli, qui perlustraverunt vigiliis, ad tribunalum testiferas deferunt: quæ si tot inveniuntur, quot fuerant datæ, nec apud quemquam culpa inventa est, rursus illi discedunt. Sin pauciores aliquis referat quam pro numero excubiarum; ex impressa nota de eo excubitorum quaternione, cujus ratio non constat, inquirunt. Qua re cognita, centurionem tribunus vocat: isque eos, qui

ad istam vigiliam erant constituti, adducit, qui cum circuitore disceptant. Quod si penes vigiles est culpa; statim apparet innocentia circuitoris ex eo, quod testificatus est eos qui illi aderant: hoc enim facere tenetur. Atque id si non fuerit factum, ad circuitorem redit culpa.

37. Statim igitur convocato tribunorum concilio, causa ejus cognoscitur; & si damnatus fuerit, fuste percutitur.

τὸ δὲ τῆς ξυλοκοπίας ἐστὶ τοιοῦτον. λαβὼν ξύλον ὁ χιλίαρχος, τούτῳ τοῦ κατακριθέντος οἶον ἤφατο
 3 μόνον. οὗ γενομένου, πάντες οἱ τοῦ στρατοπέδου τύ-
 πτοντες τοῖς ξύλοις καὶ τοῖς λίθοις, τοὺς μὲν πλεί-
 στους ἐν αὐτῇ τῇ στρατοπεδείᾳ καταβάλλουσι.
 4 τοῖς δ' ἐκπεσοῦσιν οὐδ' ὥς ὑπάρχει σωτηρία. πῶς
 γάρ; οἷς οὐτ' εἰς τὴν πατρίδα τὴν ἑαυτῶν ἐπανελ-
 θεῖν ἔξεστιν, οὔτε τῶν ἀναγκαίων οὐδεὶς ἐν οἰκίᾳ
 τολμήσειε δέξασθαι τὸν τοιοῦτον. διὸ τελείως οἱ πε-
 रिπεσόντες ἅπαξ τοιαύτῃ συμφορᾷ καταφθείρονται.
 5 τὸ δ' αὐτὸ πάσχειν ὀφείλει τοῖς προειρημένοις ὁ τε
 οὐραγὸς καὶ ὁ τῆς ἱλῆς ἡγεμὼν, εἰ μὴ παραγγεί-
 λωσιν, ὁ μὲν τοῖς ἐφόδοις, ὁ δὲ τῷ τῆς ἐχομένης
 6 ἱλῆς ἡγεμόνι τὸ δέον ἐν τῷ καθήκοντι καιρῷ. Διό-
 περ, οὕτως ἰσχυρᾶς οὔσης καὶ ἀπαραιτήτου τῆς τι-
 μωρίας, ἀδιάπτωτα γίγνεται παρ' αὐτοῖς τὰ κατὰ
 7 τὰς νυκτερινὰς φυλακάς. Δεῖ δὲ προσέχειν τοὺς
 L1 3 μὲν

4. ἐκπεσοῦσιν. ἐκπεσαμένοις Casaub. cum Vrb. & Aug. 7. δεῖ
 προσέχειν. An ὑπέχειν? hoc sensu: milites tribunorum, sed &
 ipsi tribuni Consulibus iudicio sunt obnoxii.

cutitur. Est autem *Fustua-*
rii supplicium huiusmodi.
 Tribunus fustem capit; eo-
 que condemnatum quasi at-
 tingit tantum. Quo facto,
 omnes legionarii qua fusti-
 bus qua saxis petentes son-
 tem, inibi intra castra ut
 plurimum necant. Sed &
 si qui evaserint, non tamen
 salvi propterea sunt. Nam
 quæ illis salus? quibus in
 patriam quidem redire non
 licet, & quos necessariorum
 nemo ausit testo recipere.

Quamobrem qui semel in
 eam calamitatem inciderunt,
 planissime pereunt. Idem
 vero supplicium manet tam
 coactorem agminis, quam
 turmæ præfectum, si ille
 circuitoribus, hic sequentis
 turmæ decurioni, id, quod
 oportebat, in tempore non
 denunciavit. Quare, quum
 adeo vehementer & sine spe
 veniæ delicta hæc punian-
 tur, disciplina nocturnarum
 excubiarum inoffenso tenore
 servatur. Tenentur autem
 milites

Pænæ,
quarum
arbitr
tribunus.
Crimina
& delicta
militaria.

μὲν στρατιώτας τοῖς χιλιάρχοις, τούτους δ' ἔτι τοῖς ὑπάτοις. Κύριος δ' ἐστὶ καὶ ζημιῶν ὁ χιλιάρχος, καὶ ἐνεχυριάζων, καὶ μαστιγῶν· τοὺς δὲ συμμάχους οἱ Πραιφέκτοι. Ξυλοκοπεῖται δὲ καὶ ὁ κλέψας τι τῶν ἐκ τοῦ στρατοπέδου· καὶ μὴν ὁ μαρτυρήσας ψευδῇ, παραπλησίως· καὶ εἰάν τις τῶν ἐν ἀκμῇ παραχρησάμενος εὐρεθῇ τῷ σώματι· πρὸς δὲ τούτοις, ὁ τρεῖς περὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας ζημιωθεῖς. ταῦτα μὲν οὖν, ὡς αἰδικήματα, κολάζουσιν. εἰς δ' ἰο ἀνανδρίαν τιθέασιν καὶ στρατιωτικὴν αἰσχύνην τὰ τοιαῦτα τῶν ἐγκλημάτων· εἰάν τινες ψευδῇ περὶ αὐτῶν ἀνδραγαθίαν ἀπαγγείλωσι τοῖς χιλιάρχοις, ἕνεκεν τοῦ τιμὰς λαβεῖν· ὁμοίως, ἂν τινες ἐς ἐφευδρίαν ταχθέντες, φόβου χάριν λίπωσι τὸν δοθέντα τόπον· παραπλησίως, εἰάν τις ἀποβρίψῃ τι τῶν ὅπλων κατ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον διὰ φόβον. Διὸ καί τις

TINES

7. Post στρατιώτας excidisse quædam verba (nempe τοῖς ταξίαρχοις, οἱ δὲ ταξίαρχοι) suspicatus est Gron. 8. δ' ἐστὶ καὶ. δὲ μὲν καὶ Herv. δὲ καὶ Med. ὅ caret uterque verbo ἐστὶ. II. λίπωσι reuocari ex Herv. Sic ὅ Aug. λείπωσι Reg. D. ὅ sic Casaub.

milites quidem tribunis parere, tribuni vero rursus consulibus. Habet autem Tribunus potestatem & multæ dicendæ, & pignoris capiendi, & virgis cædendi: idemque jus est Præfectis in focios. Fuste autem percutitur etiam is, qui aliquid e castris fuerit furatus; item qui falsum testimonium dixerit; nec non si quis in flore ætatis male usus corpore fuerit deprehensus: ad hæc is, cui ter eandem ob causam multa fuerit irrogata.

Ac hæc quidem ut crimina puniunt. Ignaviæ vero & probro militari vertunt huiusmodi delicta: si qui, præmii adipiscendi causa, falso strenuum aliquod facinus suum ad tribunos retulerint: similiter, si qui, in statione constituti, locum ubi locati fuerant, formidinis ergo, deseruerint: itemque, si quis in ipso prælio armorum aliquam partem metu abiecerit. Propterea nonnulli in statio-

τινες μὲν ἐν ταῖς ἐφεδρείαις προδήλως ἀπόλλυνται, ^{Fruſtus ſeverita- tis diſci- plinae.} πολλαπλασίῳ αὐτοῖς ἐπιγιγνομένων, οὐ θέλοντες λιπεῖν τὴν τάξιν, δεδιότες τὴν οἰκίαν τιμωρίαν. ¹³ ἔνιοι δὲ κατ' αὐτὸν τὸν κίνδυνον ἐκβαλόντες θυρεὸν, ἢ μάχαιραν, ἢ τι τῶν ἄλλων ὀπλῶν, παραλόγως ῥίπτουσιν ἑαυτοὺς εἰς τοὺς πολεμίους· ἢ κυριεύειν ἐλπίζοντες ὧν ἀπέβαλον, ἢ, παθόντες τι, τὴν πρό- δηλον αἰσχύνην διαφεύξεσθαι, καὶ τὴν τῶν οἰκείων ὕβριν.

Ἐὰν δὲ ποτε τὰ αὐτὰ περὶ πλείους συμβῇ γε- ^{XXXVIII. Decima-} νέσθαι, καὶ σημαίας τινὰς ὀλοσχερῶς πιεθεύσας λι- ¹⁴ πεῖν τοὺς τόπους· τὸ μὲν ἅπαντας ξυλοκοπεῖν ἢ φονεύειν ἀποδοκιμάζουσι, λύσιν δὲ τοῦ πρᾶγματος εὐρίσκονται, συμφέρουσιν ἅμα καὶ καταπληκτικὴν. ¹⁵ συναθροίσας γὰρ τὸ στρατόπεδον ὁ χιλιάρχος, καὶ προαγαγὼν εἰς μέσον τοὺς λελοιπότας, κατηγορεῖ

L1 4

πικρῶς.

XXXVIII. 1. ὀλοσχερῶς. ὀλοσχερεῖς videtur legendum. 2. ὁ χιλιάρχος. Putabam ὁ στρατηγός. Ibid. εἰς μέσον τοὺς λε- λοιπ. Vocabulum μέσον, quod aberat ab omnibus, recepit demum Ernestius. Recte, nisi deletam malueris praepos. eis.

stationibus suis manifestam mortem appetunt, ab hosti- bus oppressi qui multis par- tibus sint plures; dum, sup- plicium metuentes, quod a suis ipsos manet, assignatum sibi locum deferere nolunt: quidam vero, excusso in- dimicandum scuto, aut ense, aut alia parte armorum, te- mere conjiciunt ipsi sese in hostes; sperantes, aut rece- pturos se ea quæ amiserant, aut, si quid evenerit fecius, certam ignominiam & con-

tumeliam, a suis imminen- tem, evitatuos.

38. Si quando autem delicta eadem a pluribus con- tingat admitti, & manipuli quidam universi hoste gra- vius urgente cesserint loco: ut omnes fuste percutiant aut necent, non est moris illorum; sed remedium ei rei invenerunt utile juxta ac terribile. Tribunus [ni po- tius Imperator] enim, ad- vocata concione, desertores in medium producit, eosque atroci

Decima-
tio.

πικρῶς· καὶ τὸ τέλος, ποτὲ μὲν πέντε, ποτὲ δὲ
ὀκτῶ, ποτὲ δὲ εἴκοσι, τὸ δ' ὅλον πρὸς τὸ πλῆθος
αἰὲ στοχαζόμενος, ὥστε δέκατον μάλιστα γίνεσθαι
τῶν ἡμαρτηκότων, τούτους ἐκ πάντων κληροῦται
τῶν ἀποδεδειλιακότων· καὶ τοὺς μὲν λαχόντας ξυ-
λοκοπεῖ κατὰ τὸν ἄρτι ῥηθέντα λόγον ἀπαραιτή-
τως· τοῖς δὲ λοιποῖς τὸ μέτρημα κριδᾶς δούς ἀντι-
πυρῶν, ἔξω κελεύει τοῦ χάρακος καὶ τῆς ἀσφα-
λείας ποιῆσθαι τὴν παρεμβολήν. λοιπὸν, τοῦ μὲν
κινδύνου καὶ φόβου, τοῦ κατὰ τὸν κλῆρον, ἐπ' ἴσον
ἐπικρεμαμένου πᾶσιν, ὥς ἂν ἀδήλου τοῦ συμπτώ-
ματος ὑπάρχοντος, τοῦ δὲ παραδειγματισμοῦ μετὰ
τῆς κριδοφαγίας ὁμοίως συμβαίνοντος περὶ πάντας,
τὸ δυνατόν ἐκ τῶν ἐθισμῶν εἴληπται καὶ πρὸς
κατάπληξιν καὶ διόρθωσιν τῶν συμπτωμάτων.

Καλῶς

2. ἡμαρτηκότων τὸ τούτους dant Aug. & Vrb. Forſan ante δέκα-
τον inferi articulus τὸ debuerat. 4. ἐπ' ἴσον. ἐπ' ἴσον Reg. D.
Ibid. μετὰ τῆς κριδοφαγίας ſcripſi ex Gronovii conjectura. Vulgo
omnes μετὰ τὴν κριδοφαγίαν. Poſſis & cum Reiskio κατὰ τὴν
vel τοῦ κατὰ τὴν κριδοφαγίαν ſuſpicari.

atroci oratione increpat:
qua finita, modo quinque
fortitur, modo octo, modo
viginti; atque, ut verbo
complectar, id semper agit,
ut, pro numero noxiorum,
decimus quisque fere eorum
capiatur. Hos inquam ex
omnibus, qui ignave se gef-
ferunt, arbitrio fortis feli-
git: &, qui designati forte
sunt, eos inexorabiliter fu-
stuarii supplicio, quod ante
descripsimus, afficit: reli-
quis hordeum pro tritico

admetitur, & extra castra &
munitionem castrorum ten-
dere eos jubet. Atque ita,
quum periculum & metus
fortis ex æquo omnibus im-
pendeat, (quandoquidem
nemo scit, in quem ea fit
cafura,) ignominiosa autem
notatio & hordei dimensio
pro tritico ad omnes pari-
ter pertineat; hoc instituto,
quam maxime poterat fieri,
consultum est utrique rei, ut
& terror injiciatur, & mi-
nuatur calamitatis modus.

39. Præ-

Καλῶς δὲ καὶ τοὺς νέους ἐκκαλοῦνται πρὸς τὸ ^{XXXIX.}
 κινδυνεύειν. Ἐπειδὴν γὰρ γένηται τις χρεία, καὶ ^{Præmia}
 τινες αὐτῶν ἀνδραγαθήσωσι, συναγαγὼν ὁ στρατη- ^{militaria.}
 γός ἐκκλησίαν τοῦ στρατοπέδου, καὶ παραστησά-
 μενος τοὺς δόξαντάς τι πεπραχέναι διαφέρειν, πρῶ-
 τον μὲν ἐγκώμιον ὑπὲρ ἐκάστου λέγει περὶ τε τῆς
 ἀνδραγαθίας, καὶ τι κατὰ τὸν βίον αὐτοῖς ἄλλο
 ζουνυπάρχη τῆς ἐπ' ἀγαθῷ μνήμης ἄξιον. μετὰ δὲ
 ταῦτα, τῷ μὲν τρώσαντι πολέμιον, γαῖσον δωρεῖ-
 ται· τῷ δὲ καταβαλόντι καὶ σκυλεύσαντι, τῷ μὲν
 πεζῷ, Φιάλην, τῷ δ' ἵππεϊ, Φάλαρα· ἐξ ἀρχῆς
 ἂν γαῖσον μόνον. τυγχάνει δὲ τούτων, οὐκ ἂν ἐν
 παρατάξει τις ἢ πόλεως καταλήψει τρώσῃ τινὰς
 ἢ σκυλεύσῃ τῶν πολεμίων· ἀλλ' ἂν ἐν ἀκροβολισ-
 μοῖς, ἢ τισιν ἄλλοις τοιούτοις καιροῖς, ἐν οἷς, μηδε-
 μιᾷς ἀνάγκης οὔσης κατ' ἀνδρα κινδυνεύειν, αὐτοί
 τινες ἐκουσίως καὶ κατὰ προαίρεσιν αὐτοὺς εἰς τοῦ-

Ll 5

το

39. Præclare vero etiam
 juventutem ad pericula sub-
 eunda excitant. Nam ubi
 prælium aliquod est com-
 missum, ac juvenes aliqui
 fortiter se gesserunt; impe-
 rator, advocato in concio-
 nem exercitu, productos
 prope se eos, quorum præ-
 ceteris virtus insignis exstī-
 tit, primum quidem singu-
 los laudat a fortitudine, &
 si quid aliud in eorum vita
 fuerit, quod commemorari
 cum ipsorum laude queat:
 deinde, ei, qui hostem vul-

neraverit, *hastam* donat:
 qui prostraverit & spolia de-
 traxerit, pediti quidem *pa-
 teram*, equiti vero *phaleras*:
 quamquam olim hasta sola
 præmium erat. Ceterum
 ista consequitur, non qui in
 iusto prælio signis collatis
 dimicans, aut in capienda
 urbe, aliquos hostes faucia-
 verit vel spoliaverit; verum
 qui in velitationibus cum
 hoste, aut aliis ejusmodi oc-
 casionibus, ubi nulla necessi-
 tas dimicare viritim cogit,
 ipsi suamet sponte ac pro-
 pria

Præmia
militaria.

το δίδοασιν. Τοῖς δὲ, πόλεως καταλαμβανομένης, πρώτοις ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβᾶσι χρυσὸν δίδωσι στέφανον. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπερασπίσαντας καὶ σώσαντάς τινας τῶν πολιτῶν ἢ συμμάχων, ὃ τε στρατηγὸς ἐπισημαίνεται δώροις· οἳ τε χιλιάρχοι τοὺς σωθέντας, εἰ μὲν ἐκόντες ποιῶσιν· εἰ δὲ μὴ, κρινάντες συναναγκάζουσι τὸν σώσαντα στεφανοῦν. σέβεται δὲ τοῦτον καὶ παρ' ὅλον τὸν βίον ὁ σωθεὶς, ὡς πατέρα, καὶ πάντα δεῖ τούτῳ ποιῆν αὐτὸν, ὡς τῷ γονεῖ. Ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης παρορμήσεως οὐ μόνον τοὺς ἀκούοντας καὶ παρόντας ἐκκαλοῦνται πρὸς τὴν ἐν τοῖς κινδύνοις ἀμιλλαν καὶ ζῆλον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν οἴκῳ μένοντας. οἳ γὰρ τυγχόντες τῶν τοιούτων δωρεῶν, χωρὶς τῆς ἐν τοῖς στρατοπέδοις εὐκλείας, καὶ τῆς ἐν οἴκῳ παραχρηῖμα φήμης, καὶ μετὰ τὴν ἐπαύροdon τὴν εἰς τὴν πατρίδα, τὰς τε πομπὰς

XXXIX. 6. οἳ τε χιλιάρχοι. Forte sic refingendum censuit Gronovius: οἳ τε σωθέντες, εἰ μὲν ἐκόντες ποιῶσιν· εἰ δὲ μὴ, οἳ χιλιάρχοι κρινάντες συναναγκ.

pria voluntate eo descenderint. At quoties urbs capitur, auream iis coronam, qui primi muros conscenderint, donat. Similiter vero etiam eos, qui vel cives vel socios propugnaverint & servaverint, imperator donis insignit: & qui servati fuerunt, solent ultro, sin minus, tribuno post causæ cognitionem cogente, servatorem suum coronare. Atque adeo per omnem vitam is, qui servatus est, illum pro pa-

rente colit, omniaque ei tenetur præstare, quæ filius patri. Hujusmodi autem stimulatione non eos tantum, qui præfentes audiunt, ad pericula certatim & cum æmulatione adeunda excitant; sed eos etiam, qui sunt domi. Nam qui donis hoc genus sunt donati, præter gloriam qua fruuntur in castris, & famam quam domi statim consequuntur, hoc amplius, reversi in patriam, solennes pompas honorum insignibus con-

πομπὰς ἐπισήμως πομπεύουσι, διὰ τὸ μόνοις ἐξἑ-
 ναι περιτίθεσθαι κόσμον τοῖς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν
 10 ἐπ' ἀνδραγαθία τετιμημένοις· ἐν τε ταῖς οἰκίαις κα-
 τὰ τοὺς ἐπιφανεστάτους τόπους τιθέασι τὰ σκυ-
 λα, σημεῖα ποιοῦμενοι καὶ μαρτύρια τῆς ἑαυτῶν
 11 ἀρετῆς. Τοιαύτης δ' ἐπιμελείας οὔσης καὶ σπου-
 δῆς περί τε τὰς τιμὰς καὶ τιμωρίας τὰς ἐν τοῖς
 στρατοπέδοις· εἰκότως καὶ τὰ τέλη τῶν πολεμικῶν
 πράξεων ἐπιτυχῇ καὶ λαμπρᾷ γίγνεται δι' αὐτῶν.
 12 Ὀψώνιον δ' οἱ μὲν πεζοὶ λαμβάνουσι τῆς ἡμέρας
 δύο ὀβολοὺς, οἱ δὲ ταξίαρχοι διπλοῦν, οἱ δ' ἵππεῖς
 13 δραχμὴν. σιτομετροῦνται δ' οἱ μὲν πεζοὶ πυρῶν Ἀτ-
 τικοῦ μεδίμνου δύο μέρη μάλιστα πῶς· οἱ δ' ἵππεῖς
 κριθῶν μὲν ἑπτὰ μεδίμνους εἰς τὸν μῆνα, πυρῶν δὲ
 14 δύο. τῶν δὲ συμμάχων οἱ μὲν πεζοὶ τὸ ἴσον, οἱ δ' ἵπ-
 πεῖς πυρῶν μὲν μεδίμνον ἕνα καὶ τρίτον μέρος, κρι-
 15 θῶν δὲ πέντε. δίδοται δὲ τοῖς μὲν συμμάχοις τοῦτ'
 ἐν ὠρεῶ· ταῖς δὲ Ῥωμαίοις τοῦ τε σίτου καὶ τῆς
 ἐοδῆ-

Præmia
militaria.Stipen-
dium.

conspicui celebrant: nam
 ejusmodi ornamenta gestare
 folis licet iis, qui virtutis
 causa ab imperatore fuerint
 iisdem honestati. Tum ve-
 ro in maxime conspicuis
 ædium suarum locis spolia
 hostibus detracta defigunt;
 ut sint monumenta ac testi-
 monia suæ virtutis. Qui
 igitur & pœnas & præmia
 militaria tanta cura ac studio
 dispensent; merito, quoties
 bella suscipiunt, lætò atque
 illustri fine ea terminant.
Stipendii nomine pedites in

diem accipiunt binos obo-
 los, centuriones duplum,
 equites drachmam. Adme-
 tiuntur vero peditibus qui-
 dem tritici partes fere duas
 medimni Attici: equitibus
 vero hordei in mensē se-
 ptenos medimnos; tritici
 vero binos. Sociorum pe-
 ditibus par mensura datur
 ac Romanis: equitibus, tri-
 tici medimnus unus cum
 triente, hordei quinque me-
 dimni. Atque hoc fociis
 quidem gratis donatur; Ro-
 manis vero sive frumentum
 five

ἐδῆτος, καὶν τινος ὅπλου προσδεθῶσι, πάντων τούτων ὁ ταμίας τὴν τεταγμένην τιμὴν ἐκ τῶν ὀφωνίων ὑπολογίζεται.

XL.
Agmen.

Τὰς δ' ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἀναστρατοπεδείας ποιοῦνται τὸν τρόπον τοῦτον. Ὅταν τὸ πρῶτον ση-
μήνη, καταλύουσι τὰς σκηναίς, καὶ συντιθέασιν τὰ φορτία πάντες· οὔτε δὲ καθελεῖν ἔξεστιν, οὔτ' ἀναστῆσαι πρότερον οὐδένα τῆς τῶν χιλιάρχων καὶ τοῦ στρατηγοῦ σκηνῆς. ὅταν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατι-
θέασιν τὰ σκευοφόρα τοῖς ὑποζυγίοις. ἐπὰν δὲ τὸ τρίτον σημήνη, προάγειν δεῖ τοὺς πρῶτους, καὶ κινεῖν τὴν ὅλην παρεμβολήν. Εἰς μὲν οὖν τὴν πρωτο-
πορείαν, ὡς ἐπίπαν, τάττουσι τοὺς ἐπιλέκτους. τούτοις δὲ τὸ τῶν συμμάχων δεξιὸν ἐπιβάλλει κέρας. ἐξῆς δὲ τούτοις ἔπεται τὰ τῶν προεξημένων ὑποζύγια. τῇ δὲ τούτων πορείᾳ τὸ πρῶτον τῶν Ῥω-
μαϊκῶν ἀκολουθεῖ στρατόπεδον, ἔχον ὀπίθεν τὴν ἰδίαν ἀποσκευήν. ἔπειτα κατακολουθεῖ τὸ δεύτερον
στρατό-

five vestis tribuatur, aut etiam si quibus armis denuo opus habuerint, horum omnium certa pretia quaestor de stipendio deducit.

40. *Professionem e castris* hoc modo instituunt. Simul datum est primum signum, tentoria omnes detendunt, & vasa colligunt. Ceterum neque auferre, neque figere suum cuiquam tabernaculum prius fas est, quam tribunorum & imperatoris fuerint tensa aut detensa. Vbi au-

tem editum iterum est signum, sarcinas jumentis imponunt. Denique tertio dato signo, primos oportet procedere, & tota castra movere. Et in primo quidem agmine ut plurimum extraordinarios locant. Succedit his fociorum ala dextra: eosque continuo sequuntur praedictorum impedimenta. Horum agmen prima legio Romana excipit, suas a tergo sarcinas habens. Pone hos it secunda legio, sequen-

στρατόπεδον, ἐπομένων αὐτῶ τῶν ἰδίων ὑποζυγίων, Agmen.
καὶ τῆς τῶν συμμάχων ἀποσκευῆς, τῶν ἀπὸ τῆς
οὐραγίας τεταγμένων. τελευταῖον γὰρ ἐν τῇ πορείᾳ
τάττεται τὸ τῶν συμμάχων εὐώνυμον κέρας. Οἱ δ'
ἵππεῖς ποτὲ μὲν ἀπουραγοῦσι τοῖς αὐτῶν ἕκαστοι
μέρεσι· ποτὲ δὲ παρὰ τὰ ὑποζύγια πλάγιοι παρα-
πορεύονται, συνέχοντες ταῦτα, καὶ τὴν ἀσφάλειαν
ἐτούτοις παρασκευάζοντες. Προσδοκίας δ' οὔσης κα-
τὰ τὴν οὐραγίαν, τὰ μὲν ἄλλα παρ' αὐτοῖς τὸν αὐ-
τὸν ἔχει τρόπον· αὐτοὶ δ' οἱ τῶν συμμάχων ἐπι-
λεκτοὶ τὴν οὐραγίαν ἀντὶ τῆς πρωτοπορείας μετα-
λαμβάνουσι. Παρὰ δὲ μίαν ἡμέραν τὰ μὲν ἡγεῖται
τῶν στρατοπέδων καὶ τῶν κεράτων, τὰ δ' αὐτὰ
πάλιν ἔπεται ταῦτα κατόπιν, ἵνα τῆς περὶ τὰς
ὕδρεας καὶ σιτολογίας ἀκεραιότητος πάντες ἐπ'
ἴσον κοινωνῶσι, μεταλαμβάνοντες αἰεὶ τὴν ἐπὶ τῆς
πρωτοπορείας ἐναλλάξ τάξιν. Χρῶνται δὲ καὶ ἐτέ-
ρω

XI. 6. ἀπὸ τῆς οὐραγίας. ἐπὶ τῆς οὐρ. malim cum Reisk. 7.
ἕκαστοι connexi cum Reisk. Vulgo omnes ἕκαστος. 9. κοινωνῶσι.
κοινωνοὶ Vrb. Ang. Reg. D. Oxon. quod ex κοινωνοῖεν decurtatum
videtur.

sequentibus propriis jumen-
tis, & eorum sociorum im-
pedimentis, qui universum
agmen cogunt: nam in no-
vissimo agmine læva socio-
rum locatur ala. Equites
modo suam quisque partem
a tergo consequuntur, mo-
do ad latera jumentis ade-
quitant, continentes ea &
securitatem præstantes. Vbi
vero a tergo hostis exspe-
ctatur, de cetero ordine ni-

hil mutantes, solos extraor-
dinarios sociorum a primo
agmine ad ultimum tradu-
cunt. Alternis autem die-
bus & legionum & alarum
altera præcedit, eademque
rursus subsequuntur; ut ex
æquo omnes aquatione ac
pabulatione integra fruan-
tur, primum in agmine lo-
cum suam quisque vicem
perpetuo occupantes. Est
& alius itineris faciendi mo-
dus,

Agmen. ρω γένοι πορείας ἐν τοῖς ἐπισφαλέσι τῶν καμρῶν, εἰάν ἀναπεπταμένους ἔχωσι τόπους. ἄγουσι γὰρ τρι-11 Φαλαγγίαν παράλληλον τῶν Ἀστάτων καὶ Περιγυπῶν καὶ Τριαρίων, τάττοντες τὰ τῶν ἡγουμένων σημαίων ὑποζύγια πρὸ πάντων, ἐπὶ δὲ ταῖς πρώταις σημαίαις τὰ τῶν δευτέρων, ἐπὶ δὲ ταῖς δευτέραις τὰ τῶν τρίτων, καὶ κατὰ λόγον οὕτως ἐναλλάξ αἰετίζοντες τὰ ὑποζύγια ταῖς σημαίαις. οὕτω δὲ συν-12 τάξαντες τὴν πορείαν, ἐπειδὴν προσπίπτῃ τι τῶν δεινῶν, ποτὲ μὲν παρ' αὐσπίδα κλίναντες, ποτὲ δ' ἐπὶ δόρυ, προάγουσι τὰς σημαίας ἐκ τῶν ὑποζυγίων πρὸς τὴν τῶν πολεμίων ἐπιφάνειαν. λοιπὸν, ἐν βρα-13 χεῖ χρόνῳ καὶ μιᾷ κινήσει, τὸ μὲν τῶν ὀπλιτῶν σύστημα λαμβάνει παρατάξεως διάθεσιν, εἰάν μὴ ποτε προσεξελίξαι δέη τοὺς Ἀστάτους· τὸ δὲ τῶν-14 ὑποζυγίων καὶ τῶν παρεπομένων τούτοις πλήθος, ὑπὸ τοὺς παρατεταγμένους ὑπεσταλκός, ἔχει τὴν καθήκουσαν χώραν πρὸς τὸν κίνδυνον.

Ὅταν

duo, quo utuntur, quando periculum ab hoste imminet, ac patentia nacti sunt loca. Hastatos enim, Principes ac Triarios, tribus feriebatur juxta se invicem incedentes ducunt: jumenta autem manipulorum, qui ceteris praeiungunt, ante omnes locant; tum primis manipulis jumenta secundorum subijciunt; secundis, tertiorum: atque sic continue impedi-
menta ordinesque alternatim locant. Hac ratione autem composito agmine,

si quid ingruat periculi, modo ad laevam, modo ad dextram agmen convertentes, manipulos extra jumenta in eam partem educunt, unde hostis apparuerit. Atque ita brevi tempore & motu unico, cum armatorum manus in acie reperitur instructa, (nisi forte insuper oporteat Hastatos subduci;) tum jumenta & omnis multitudo, quae castra sequitur, seducta pone terga stantium in acie, commodam adversus pericula stationem obtinent.

41. Post-

Ὅταν δὲ κατὰ τὰς πορείας ἐγγίῳσι τοῦ στρατοπεδεύειν, προπορεύονται χιλιάρχος, καὶ τῶν ταξιαρχῶν οἱ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος αἰὲν προχειριζόμενοι. οἱ τινες, ἐπειδὴν συνθεάσωνται τὸν ὅλον τόπον, οὐ δὲ στρατοπεδεύειν, ἐν αὐτῷ τούτῳ πρῶτον μὲν διέλαιβον τὴν τοῦ στρατηγοῦ σκηνὴν οὐ δέησει θῆναι κατὰ τὸν ἄρτι λόγον, καὶ παρὰ ποίαν ἐπιφάνειαν καὶ πλευρὰν τῆς περὶ τὴν σκηνὴν περιστάσεως παρεμβάλλειν τὰ στρατόπεδα. τούτων δὲ προκρινόντων, διαμετροῦνται τὴν περίστασιν τῆς σκηνῆς· μετὰ δὲ ταῦτα τὴν εὐθείαν, ἐφ' ἧς αἱ σκηναὶ τίθενται τῶν χιλιάρχων· ἐξῆς δὲ τὴν ταύτης παράλληλον, ἀφ' ἧς ἄρχεται τὰ στρατόπεδα παρεμβάλλειν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἐπὶ θάτερα μέρη τῆς σκηνῆς κατεμετρήσαντο γραμμαῖς, περὶ ὧν ὑπεδείξαμεν ἄρτι διὰ πλείονων κατὰ μέρος. Γενομένων δὲ τούτων ἐν βραχεῖ χρόνῳ, διὰ τὸ βραδίαν εἶναι τὴν

XLI.
Castra-
metatio
in itinere.

XLI. 1. ἐγγίῳσι τοῦ στρατοπ. *Articulum ex conject. inferui: abest vulgo. 2. alia fortasse verba quaedam intercederunt. 3. ταύτης παράλληλου παρὰλληλον malim cum Gron.*

41. Postquam prope illum locum *agmen* pervenit, ubi *castra* sunt facienda; praecedunt tribunus & illi ex centurionibus, qui pro tempore ad eam rem designati sunt. Hi locum univcrsum, ubi metari oportet, contemplati, ante omnia convenientem praetorio sedem, prout ante diximus, capiunt: & ad quem aspectum latusve spatii praetorium ambientis locandae sint legiones, dispi-

ciunt. Quae ubi delecta sunt loca, praetorii ambitum dimetiuntur: deinde rectam illam, ad quam tribunorum tentoria defiguntur: denique aliam lineam rectam, huic parallelam, unde incipit metatura legionum. Similiter etiam spatium illud, quod ab altera parte est praetorii, lineis dimetiuntur, de quibus jam paulo ante pluribus exposuimus. His brevi tempore expeditis, utpo-

te

Castra-
metatio
initinere.

τὴν καταμέτρῃσιν, ὡς ἀπάντων ὠρισμένων καὶ συνή-
θων ὄντων διαστημάτων· μετὰ δὲ ταῦτα σημαίαντες
ἔπηξαν μίαν μὲν καὶ πρώτην, ἐν ᾗ δὲ τόπῳ τίθε-
σθαι τὴν τοῦ στρατηγοῦ σκηνήν, δευτέραν δὲ τὴν ἐπὶ
τῆς προκριθείσης πλευρᾶς, τρίτην ἐπὶ μέσῃ τῆς
γραμμῆς ἐφ' ἧς οἱ χιλῖάρχοι σκηνοῦσι, τετάρτην,
παρ' ἣν τίθενται τὰ στρατόπεδα. καὶ ταύτας μὲν
ποιοῦσι φοινικᾶς, τὴν δὲ τοῦ στρατηγοῦ λευκὴν. τὰ
δ' ἐπὶ τρίτερα ποτὲ μὲν ψιλὰ δόρατα πηγνύουσι,
ποτὲ δὲ σημαίας ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων. γενομέ-
νων δὲ τούτων, ἐξῆς τὰς ῥύμας διεμέτρησαν, καὶ
δόρατα κατέπηξαν ἐφ' ἐκάστης ῥύμης. Ἐξ αὐτῆς
εἰκότως, ὅταν ἐγίση τὰ στρατόπεδα κατὰ τὰς
πορείας, καὶ γίγνηται εὐσύνοπτος ὁ τόπος τῆς
παρεμβολῆς, εὐθέως ἅπαντα γίγνεται πᾶσι γνώ-
ριμα, τεκμαιρομένοις καὶ συλλογιζομένοις ἀπὸ τῆς
τοῦ

5. διαστημάτων. Fors. τῶν διαστημ. ut placuit Reiskio. 6. μετὰ
δὲ ταῦτα. Particulam δὲ aut deletam aut in δὴ mutatam voluit Reisk.
7. φοινικᾶς. φοινικῆς Aug. Vrb. 9. γίγνηται εὐσύνοπτος.
γένητ' εὐσύνοπτος Reg. D. Oxon. Med. quod ex γένηται σύνο-
πτος ortum videtur.

te facili dimensione, quum
omnia intervalla sint defini-
ta, & ex familiari usu nota;
mox vexillum defigere so-
lent, unum quidem & pri-
mum eo loco, ubi præto-
rium est ponendum, alterum
in electo latere, tertium in
medio ejus lineæ, ad quam
tribuni tendunt, quartum in
ea, ad quam legiones me-
tantur. Et cetera quidem
punicea statuunt: at impe-

ratorium vexillum est al-
bum. Ab altera parte præ-
torii modo nudas hastas de-
figunt, modo vexilla ex aliis
coloribus. His factis, vias
deinde dimetiuntur, & in
singulis earum hastas figunt.
Ita fit, ut, simul ac appro-
pinquarunt legiones, & lo-
cus castrorum potest conspi-
ci, omnia confestim omni-
bus sint nota, vexillo impe-
ratoris pro indicio utentibus
ex

ιοτοῦ στρατηγοῦ σημαίας. λοιπὸν, ἐκάστου σαφῶς Castra-
metatio
initinere.
γινώσκοντος, ἐν ποίᾳ ῥύμῃ καὶ ποίᾳ τόπῳ τῆς ῥύ-
μης σκηνοῖ, διὰ τὸ πάντας αἰετὸν αὐτὸν τόπον
ἐπέχειν τῆς στρατοπεδείας, γίγνεται τι παραπλή-
σιον, οἷον, ὅταν εἰς πόλιν εἰσὶν στρατόπεδον ἐγχώ-
ριον. καὶ γὰρ ἐκεῖ διακλίναντες ἀπὸ τῶν πυλῶν,
εὐθέως ἕκαστοι προάγουσι, καὶ παραγίγνονται πρὸς
τὰς ἰδίας οἰκήσεις ἀδιαπτάτως, διὰ τὸ καθόλου
καὶ κατὰ μέρος γινώσκειν, ποῦ τῆς πόλεως ἐστὶν
αὐτοῖς ἡ κατάλυσις. τὸ δὲ παραπλήσιον τούτοις καὶ
περὶ τὰς Ῥωμαϊκὰς συμβαίνει στρατοπεδείας.

Ἡ, καὶ δοκοῦσι Ῥωμαῖοι, καταδιώκοντες τὴν ἐν XLII.
Melior
τούτοις εὐχέρειαν, τὴν ἐναντίαν ὁδὸν πορεύεσθαι τοῖς Romano-
rum ra-
tio, quam
Ἕλλησι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος. οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες Græco-
rum.
ἐν τῷ στρατοπεδεύειν ἡγούνται κυριώτατον, τὸ κα-
τακολουθεῖν ταῖς ἐξ αὐτῶν τῶν τόπων ὀχυρότησιν·
ἅμα μὲν ἐκκλίνοντες τὴν περὶ τὰς ταφρείας ταλαι-
πωρίαν, ἅμα δὲ νομίζοντες, οὐχ ὁμοίως εἶναι τὰς

Χειρο-

ex quo cetera intelligunt. Denique quum nemo sit, quin sciat, in qua striga & qua strigæ parte tendat, quia semper eundem singuli locum in castris occupant; simile quid evenit, ut cum urbem suæ regionis ingreditur exercitus aliquis. Tunc enim recta a portis divergentes alius alio progrediuntur, & ad suas habitationes sine errore perveniunt, quia & in universum, & per partes norunt, in qua regione proprium cujusque sit diver-

sorium. Simile, inquam, his est, quod in Romanorum castrametatione usu venit.

42. Quod autem hanc facilitatem in ponendis castris spectant *Romani*, in eo quidem maxime *contrariam Græcis viam* mihi videntur insistere. Græci enim quoties metantur castra, maximum momentum in eo ponunt, ut loca sequantur a natura munita; simul laborem ducendæ fossæ fugientes, simul quia non æqualiter fidunt arte factis muni-

Polybii Histor. T. II.

M in

tionis

Melior
Romano-
rum ra-
tio, quam
Græco-
rum.

χειροποιήτους ἀσφαλείας ταῖς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως
ἐπὶ τῶν τόπων ὑπαρχούσαις ὀχυρότησιν. διὸ καὶ
κατὰ τε τὴν τῆς ὅλης παρεμβολῆς θέσιν πᾶν ἀναγ-
κάζονται σχῆμα μεταλαμβάνειν, ἐπόμενοι τοῖς τό-
ποις, τὰ τε μέρη μεταλλάττειν ἄλλοτε πρὸς ἄλλους
καὶ ἀκαταλλήλους τόπους. ἐξ ὧν ἄστατον ὑπάρ-
χειν συμβαίνει καὶ τὸν κατ' ἰδίαν καὶ τὸν κατὰ μέ-
ρος ἐκάστῳ τόπον τῆς στρατοπεδείας. Ῥωμαῖοι δὲς
τὴν περὶ τὰς τάφρους ταλαιπωρίαν καὶ τὰλλα τὰ
παραπόμυνα τούτοις ὑπομένειν αἰρουῦνται χάριν τῆς
εὐχερείας, καὶ τοῦ γνώριμον καὶ μίαν ἔχειν καὶ τὴν
αὐτὴν αἰεὶ παρεμβολήν. Τὰ μὲν οὖν ὀλοσχερέ-
στερα μέρη τῆς περὶ τὰ στρατόπεδα θεωρίας,
καὶ μάλιστα περὶ τὰς παρεμβολὰς, ταῦτ'
ἐστίν.

VI.

XLII. 3. πρὸς ἄλλους καὶ ἀκαταλλήλους ex Reisk. conject.
deh. Vulgo πρὸς ἀλλήλους καὶ καταλλήλους. Sed Reg. D. πρὸς
ἄλλους καὶ καταλλήλους. 4. ἄστατον correxit Casaub. cum libri
darent ἀνάστατον.

tionibus, & iis, quas ipsa lo-
corum natura exhibet. Ea
propter cum in universorum
castrorum positione cogun-
tur figuram quamlibet assu-
mere, dum locis obsequun-
tur, tum partes quoque ipsas
variare aliter atque aliter pro
ingenio loci. Vnde evenit,
ut in metandis castris nemo
certus sit de loco aut suo
privatim, aut ordinis sui.

At Romani & ducendæ fossæ
laborem & vexationes id ge-
nus alias eo consilio susti-
nent, ut faciliori ratione
constent omnia, utque no-
ta & unica eademque sem-
per castrametatione utantur.
Atque hæc quidem, *militiæ
Romanæ rationem* quod atti-
net, & *castrorum maxime
positionem*, per summa re-
rum capita dicta sunt.

VI.

VI.

Σύγκρισις τοῦ Λακωνῶν καὶ Καρχηδονίων
Ῥωμαίων τε πολιτεύματος.

Σχεδὸν δὴ πάντες οἱ συγγραφῆς περὶ τούτων ἡμῶν XLIII.
τῶν πολιτευμάτων παραδεδώκασιν τὴν ἐπ' ἀρετῇ Respu-
φήμην, περὶ τε τοῦ Λακεδαιμονίων, καὶ Κρητῶν, καὶ blicæ ve-
Μαντινέων, ἔτι δὲ Καρχηδονίων· ἔνιοι δὲ καὶ περὶ teribus
τῆς Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων πολιτείας πεποιήνται celebra-
μνήμην. Ἐγὼ δὲ ταύτας μὲν εἰς τὴν δ' Ἀθηναίων
καὶ Θηβαίων οὐ πᾶν τι πολλοῦ προσδεῖσθαι πέπεισ-
μαι λόγου, διὰ τὸ μήτε τὰς αὐξήσεις ἐσχηκέναι
κατὰ λόγον, μήτε τὰς ἀκμαῖς ἐπιμόνους, μήτε τὰς
μεταβολαῖς ἐνηλλαχέναι μετρίως· ἀλλ', ὥσπερ ἐκ
προσπαίου τινὸς τύχης σὺν καιρῷ λάμψαντας, τὸ
M m 2 δὴ

XLIII. Caput hoc cum seqq. in ed. Herv. & plerisque Codd. hunc Ti-
tulum habet: Περὶ δυναστειῶν καὶ οἷα καλλίστη. 2.
πᾶν τι dedit Urb. Ceteri vulgo πᾶν τοι. In eis, quæ præcedunt,
quavis turbata paulisper videntur, consentiunt libri. Ibid. ἐνηλ-
λαχέναι. ἐνηλλαχθαι Aug.

VI.

Reipublicæ Romanæ cum aliis, præcipue cum Laconica
& Carthaginiensi, collatio.

43. Omnes fere scriptores
Reipublicas virtute præstan-
tes memoriæ prodiderunt
hasce, Lacedæmoniorum, Cre-
tensium, Mantinensium, item-
que Carthaginiensium: fuere
& qui Atheniensium reip. ac
Thebanorum facerent men-
tionem. At ego quidem il-
las missas facio: Athenien-
sem vero atque Thebanam
longa disquisitione opus non
habere censeo: ut quæ ne-
que incrementa rationi con-
grua sunt nactæ, neque, cum
floruerunt, in eo statu man-
ferunt diu, neque mutationi-
bus moderate factis sunt usæ.
Hi enim populi, ubi repen-
tina quadam fortuna per oc-
casionem fulsissent, quod di-
ci

δὴ λεγόμενον, ἔτι δοκοῦντας ἀκμὴν καὶ μέλλοντας
εὐτυχεῖν, τῆς ἐναντίας πείραν εἰληφέναι μεταβολῆς.

Theba-
norum
resp. per
se nihil
præstan-
tiae ha-
buit.

Θηβαῖοι μὲν γάρ, τῇ Λακεδαιμονίων ἀγνοίᾳ, καὶ τῶν
τῶν συμμάχων πρὸς αὐτοὺς μίσει συνεπιθήμενοι,
διὰ τὴν ἐνὸς ἀνδρὸς ἀρετὴν, ἣ καὶ δευτέρου, τῶν τὰ
προειρημένα συνιδόντων, περιεποιήσαντο παρὰ τοῖς
Ἑλλήσι τὴν ἐπ' ἀρετῇ φήμην. Ὅτι γὰρ οὐχ ἡ τῆς
πολιτείας σύστασις αἰτία τότε ἐγένετο Θηβαίοις
τῶν εὐτυχημάτων, ἀλλ' ἡ τῶν προεστώτων ἀνδρῶν
ἀρετὴ, παρὰ πόδας ἡ τύχη τοῦτο πᾶσιν ἐποίησε
δῆλον. καὶ γὰρ συνηξήθη, καὶ συνήκμασε, καὶ συγ-
κατελύθη τὰ Θηβαίων ἔργα τῷ τε Ἐπαμινώνδου
καὶ τοῦ Πελοπίδου βίᾳ προφανῶς. ἐξ ὧν οὐ τὴν
πολιτείαν αἰτίαν, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρας, ἡγητέον τῆς
τότε γενομένης περὶ τὴν Θηβαίων πόλιν ἐπιφα-
νείας.

Τὸ

ci solet, dum adhuc crede-
rentur splendorem suum cum
maxime obtinere, & in po-
sterum obtenturi, mutatio-
nem in contrarium sunt ex-
perti. Nam *Thebani* quidem,
ad aggrediendum *Lacedæ-
monios* occasione usi, quam
horum stultitia & sociorum
in eos odium ipsis dabat,
virtute unius aut alterius vi-
ri, qui ea, quæ modo dixi,
intellexerant, virtutis opi-
nionem ac famam apud *Græ-
cos* sibi pepererunt. Quod
enim rebus feliciter tunc ge-

stis non ipsa *Reipublicæ The-
banæ* forma causam præbue-
rit, sed eorum virtus qui re-
bus præerant; e vestigio for-
tuna manifestum omnibus fe-
cit. Palam enim est, & in-
crementum, & florem suum,
& finem res *Thebanorum*
habuisse intra illud spatium
temporis, quo *Epaminondas*
& *Pelopidas* vixerunt. Qua-
re splendorem illum ac de-
cus, quo enituere tunc *The-
bani*, non civitati ipsorum,
sed illis viris, par est adscri-
bere.

Τὸ δὲ παραπλήσιον καὶ περὶ τῆς Ἀθηναίων πο-
 αλιτείας διαληπτέον. καὶ γὰρ αὕτη, πλεονάκεις μὲν
 ἴσως, ἐκφανέστατα δὲ τῇ Θεμιστοκλέους ἀρετῇ
 συνανθήσασα, ταχέως τῆς ἐναντίας μεταβολῆς
 3 ἔλαβε πᾶσαν διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τῆς φύσεως. αἰ
 γὰρ ποτε τὸν τῶν Ἀθηναίων δῆμον παραπλήσιον
 4 εἶναι συμβαίνει τοῖς ἀδεσπότοις σκάφεσι. καὶ γὰρ
 ἐπ' ἐκείνων, ὅταν μὲν ἢ διὰ πολεμίων φόβον, ἢ διὰ
 περιστάσιν χειμῶνος, ὁρμὴ παραστῇ τοῖς ἐπιβά-
 ταις συμφρονεῖν καὶ προσέχεν τὸν νοῦν τῷ κυβερ-
 5 νήτῃ, γίγνεται τὸ δέον ἐξ αὐτῶν διαφερόντως. ὅταν
 δὲ θαρσύναντες ἀρξάνται καταφρονεῖν τῶν προε-
 στώτων, καὶ στασιάζειν πρὸς ἀλλήλους, διὰ τὸ μη-
 6 κέτι δοκεῖν πᾶσι ταυτά· τότε δὴ, τῶν μὲν ἔτι πλεῖν
 προαιρουμένων, τῶν δὲ κατεπειγόντων ὁρμίζειν τὸν
 κυβερνήτην, καὶ τῶν μὲν ἐκσειόντων τοὺς κάλους,
 τῶν δ' ἐπιλαμβανομένων, καὶ στέλλεσθαι παρακε-

M m 3

λενο-

XLIV. 6. ἐκσειόντων. ἐκσυρόντων Casaub. inuitis mstis.

44. Idem & de *Repubblica*
Atheniensium est existiman-
 dum: quæ sæpius quidem
 fortasse, verum excellenter
 tum floruit, quamdiu *The-*
mistoclis virtute sustentaba-
 tur; sed brevi semper, pro-
 pter naturæ suæ inconstan-
 tiam, contrariam fortunam
 experta est. Semper enim
populus Atheniensium navi-
bus præfecto carentibus est
similis: in quibus, quoties
 aut propter metum hostium,
 aut ob sævientis tempestatis

periculum, vectoribus vo-
 luntas incessit in unum con-
 sentiendi & gubernatori pa-
 rendi, suo quisque officio
 eximie funguntur omnes:
 postquam vero resumtis ani-
 mis aspernari rectores cœ-
 perunt, &, aliis alia autu-
 mantibus, sententiis inter
 se dissidere; tum enimvero,
 ubi pars navigationem cupit
 persequi, pars instat acriter
 gubernatori ut navem ali-
 quo ejiciat, aliis rudentes
 explicantibus, aliis manu in-
 jecta

λευομένων, αἰσχροὶ μὲν πρόσοψις γίνεται τοῖς ἔξω-
θεν θεωμένοις, διὰ τὴν ἐν ἀλλήλοις διαφορὰν καὶ
στάσιν· ἐπισφαλὲς δὲ ἡ διάθεσις τοῖς μετασχοῦσι
καὶ κοινωνήσασι τοῦ πλοῦ. διὸ καὶ πολλάκις, διαφυ-
γόντες τὰ μέγιστα πελάγη καὶ τοὺς ἐπιφανεστά-
τους χειμῶνας, ἐν τοῖς λιμέσι καὶ πρὸς τῇ γῇ ναυα-

Athenis
& Thebis
turba ho-
minum
domina-
tur.

γοῦσιν. ὃ δὴ καὶ τῇ τῶν Ἀθηναίων πολιτείᾳ πλεο-
νάκις ἤδη συμβέβηκε. διωσαμένη γὰρ ἐνίοτε τὰς
μεγίστας καὶ δεινοτάτας περιστάσεις διὰ τε τὴν
τοῦ δήμου καὶ τὴν τῶν προσεστώτων ἀρετὴν, ἐν ταῖς
ἀπεριστάτοις ῥαστώναις εἰκὴ πως καὶ ἀλόγως ἐνί-
οτε σφάλλεται. Διὸ καὶ περὶ μὲν ταύτης τε καὶ τῆς
τῶν Θηβαίων οὐδὲν δεῖ πλείω λέγειν, ἐν αἷς ὄχλος
χειρίζει τὰ ὅλα κατὰ τὴν ἰδίαν ὁρμὴν, ὃ μὲν ὀξύ-
τητι καὶ πικρίᾳ διαφέρων, ὃ δὲ βίᾳ καὶ θυμῷ συμ-
πεπαιδευμένος.

Ἐπὶ

8. σφάλλεται. Forf. ἐσφαλται legendum cum Reisk.

jecta inhibentibus, & con-
trahere jubentibus; tum ve-
ro rixæ istæ atque turbæ &
extrinsecus spectantibus fœ-
dum exhibent spectaculum,
& in periculum adducunt
hos qui intus navigationem
participant. Fitque adeo
persæpe, ut, qui vastissima
eluctati fuerint maria & tem-
pestates maxime insignes,
in ipso portu & ad terram
naufragium faciant. Quod
sane *Atheniensium* reip. sæ-
pius jam evenit: hæc enim,
propulsatis interdum populi
& principum civitatis virtu-

te maximis gravissimisque
periculis, nescio qua teme-
ritate & præter omnem ra-
tionem, in facillimo rerum
cursu, ubi nullum erat pe-
riculum, subinde impegit.
Itaque de *republ. Athenien-
sium ac Thebanorum*, ubi
proprium secuta impetum
regit omnia atque admini-
strat *turba hominum*, apud
illos quidem præcipiti &
amarulento præ ceteris in-
genio præditorum, apud hos
violentiae & iræ innutrito-
rum, nihil attinet plura pro-
ferre.

Ἐπὶ δὲ τὴν Κρητῶν μεταβάντες, ἄξιον ἐπιστῆ-
σαι κατὰ δύο τρόπους, πῶς οἱ λογιώτατοι τῶν ἀρ-
χαίων συγγραφέων, Ἐφορος, Ξενοφῶν, Καλλιθένης,
Πλάτων, πρῶτον μὲν ὁμοίαν εἶνὰί φασι καὶ τὴν αὐ-
τὴν τῇ Λακεδαιμονίων· δεύτερον δ' ἐπαινετὴν ὑπάρ-
χουσάν ἀποφαίνουσιν. ὧν οὐδέτερον ἀληθὲς εἶνὰί μοι
δοκεῖ· σκοπεῖν δ' ἐκ τούτων πάρεστι. Καὶ πρῶτον
ὑπὲρ τῆς ἀνομοιότητος διέξιμεν. Τῆς μὲν δὲ Λακε-
δαιμονίων πολιτείας ἴδιον εἶνὰί φασι, πρῶτον μὲν τὰ
περὶ τὰς ἐγγαίους κτήσεις, ὧν οὐδενὶ μέτεστι πλεῖον,
ἀλλὰ πάντας τοὺς πολίτας ἴσον ἔχειν δὲ τῆς πο-
λιτικῆς χάρας. δεύτερον δὲ, τὰ περὶ τὴν τοῦ δια-
φόρου τίμησιν· ἥς εἰς τέλος ἀδοκίμου παρ' αὐτοῖς
ὑπαρχούσης, ἄρδην ἐκ τῆς πολιτείας ἀνηρῆσθαι συμ-
βαίνει τὴν περὶ τὸ πλεῖον καὶ τοῦλαττον φιλοτιμίαν.

Mm 4

τρίτον,

XLV. 3. διέξιμεν. διέξιμεν Aug. διεξίωμεν Reg. E. 4. τίμησιν.
κτῆσιν Urb. Aug. Reg. D. E. Oxon.

45. Nunc ad Cretensium
temp. conversa oratione, duo
circa illam considerare nos
operæ pretium fuerit, quæ
sunt ab eruditissimis scripto-
ribus antiquis prodita, *Epho-
ro, Xenophonte, Callisthene,
Platone*: qui illud primo
dixerunt, *similem hanc esse
atque adeo eandem cum
Spartana*; deinde laude di-
gnam pronuntiarunt. Quo-
rum neutrum mihi quidem
videtur esse verum: cete-
rum ex iis, quæ dicemus,
erit uniuscujusque æstima-
tio. Ac primum quidem de

disimilitudine agemus. Nem-
pe *Lacedæmoniorum* reipub.
proprium esse ajunt, primum
illud circa *fundorum possessio-
nes*, quod in ea parte nemo
alium superat, sed omnes ci-
ves æqualem publici agri
modum necesse est obtinere.
Alterum est circa *pecuniæ
& divitiarum æstimationem*:
nam quum apud illos omnis
pecuniæ auctoritas esset ad-
empta; evenit, ut contentio
illa funditus e civitate dele-
retur, quæ ex eo solet ma-
nare, quod plus minusve ali-
quis possideat. Tertio, apud
Lace-

XLV.

Creten-
sium res-
publica
perperam
confertur
cum La-
conica.Instituta
Laconica.

τρίτον, παρὰ Λακεδαιμονίοις οἱ μὲν βασιλεῖς αἰδίων
ἔχουσι τὴν ἀρχήν, οἱ δὲ προσαγορευόμενοι Γέροντες
διὰ βίου, δι' ὧν καὶ μεθ' ὧν πάντα χειρίζεται τὰ
κατὰ τὴν πολιτείαν.

XLVI.
Contraria
instituta
Creten-
sium.

Παρὰ δὲ Κρηταιεῦσι πάντα τούτοις ὑπάρχει
τὰναντία· τὴν τε γὰρ χώραν κατὰ δύναμιν αὐτοῖς
ἐφιάσιν οἱ νόμοι, τὸ δὲ λεγόμενον, εἰς ἀπειρον κτᾶ-
σθαι· τό τε διάφορον ἐκτετίμηται παρ' αὐτοῖς ἐπὶ
τοσοῦτον, ὥστε μὴ μόνον ἀναγκάσαι, ἀλλὰ καὶ καλ-
λίστην εἶναι δοκεῖν τὴν τούτου κτῆσιν. καθόλου δ' ὅς
περὶ τὴν αἰσχροκέρδεαν καὶ πλεονεξίαν τρόπος οὐ-
τως ἐπιχωριάζει παρ' αὐτοῖς, ὥστε παρὰ μόνοις
Κρηταιεῦσι τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων μηδὲν αἰσχρὸν
νομίζεσθαι κέρδος. καὶ μὴν τὰ κατὰ ταῖς ἀρχαῖς
ἐπέτεια παρ' αὐτοῖς ἐστὶ, καὶ δημοκρατικὴν ἔχει
διάθεσιν. Ὡστε πολλάκις διαπορεῖν, πῶς ἡμῖν περὶ
τῶν τὴν ἐναντίαν φύσιν ἔχόντων, ὡς οἰκείων καὶ συγ-
γενῶν

XLVI. I. Κρηταιεῦσι. Κρησὶ Reg. D. E. Oxon. Ὡς sic iidem deinde.
3. καθόλου δ' ὁ. καθόλου δ' ὁ Aug. 5. τὴν ἐναντίαν. ἐναντίαν
τὴν φύσιν Reg. E.

Lacedæmonios *reges* liberi-
que ipsorum perpetuum im-
perium habent; qui vero di-
cuntur *Senes*, quoad vivunt:
atque isti sunt, quorum au-
spiciis & consiliis publica
omnia negotia tractantur.

46. Atqui apud *Cretenses*
contraria horum sunt omnia.
Nam & *agri* modum pro cu-
jusque viribus producere in
infinitum, quod ajunt, per
leges cuique licet: & *pecu-*
nia apud hos adeo fit magni,
ut non solum necessaria, ve-

rum etiam honestissima cen-
seatur ejus acquisitio. De-
nique sordidi avarique mo-
res adeo apud illos obtinent,
ut ex omnibus hominibus
solos *Cretenses* sit invenire,
apud quos nullum lucrum
turpe censeatur. Accedit,
quod *magistratus* in *Creta*
sunt annui, & facies reipubl.
popularem statum refert.
Itaque sæpe nobis in men-
tem venit dubitare, quomo-
do res, contrariam naturam
fortitas, prodiderint esse ad-
fines

γεγονῶν ὄντων ἀλλήλοις, ἐξηγέλικας. Καὶ χωρὶς τοῦ Resp. Cretensium dissimilis Laconica.
 παραβλέπειν τὰς τηλικαύτας διαφορὰς, καὶ πο-
 λὺν δὴ τινα λόγον ἐν ἐπιμέτρῳ διατίθενται, φάσκον-
 τες, τὸν Λυκοῦργον μόνον τῶν γεγονότων τὰ συνέ-
 χοντα τεθεωρηκέσθαι· δυοῖν γὰρ ὄντων, δι' ὧν σώζε-
 ται πολίτευμα πᾶν, τῆς πρὸς τοὺς πολεμίους ἀν-
 δρείας, καὶ τῆς πρὸς σφᾶς αὐτοὺς ὁμοιότητος· ἀνη-
 ρηκότα τὴν πλεονεξίαν, ἅμα ταύτῃ συνανηρηκέσθαι
 ἑκάσταν ἐμφύλιον διαφορὰν καὶ στάσιν· ἥ καὶ Λακε-
 δαιμονίους, ἐκτὸς ὄντας τῶν κακῶν τούτων, κάλλι-
 στα τῶν Ἑλλήνων τὰ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς πολιτεύε-
 σθαι καὶ συμφρονεῖν ταῦτά. Ταῦτα δ' ἀποφηνά-
 μενοι, καὶ θεωροῦντες ἐκ παραδέσεως Κρηταιεῖς διὰ
 τὴν ἐμφυτον σφίσι πλεονεξίαν ἐν πλείστοις ἰδίαι
 καὶ κατὰ κοινὸν στάσεσι καὶ φόνοις καὶ πόλεμοις
 ἐμφυλίοις ἀναστρεφόμενους, οὐδὲν οἶοντα πρὸς σφᾶς
 Mm 5 εἶναι·

7. πολεμίους. πολέμους Aug. 9. ἰδίαι καὶ κατὰ κοινὸν ex conject.
 edidit Casaubonus. Libri omnes ἐν πλείστοις δὲ κατὰ κοινόν, ex-
 cepto Reg. E. in quo est ἐν πλείστοις κατὰ κοινόν.

fines inter se atque con-
 junctas. Qui præter illud,
 quod tantas hæc diversita-
 tes non animadverterunt,
 longa insuper oratione dis-
 putant, dicentes, solum in-
 ter omnes mortales Lycur-
 gum, quæ essent præcipua,
 vidisse. Quum enim omnis
 civitas duobus hæc continca-
 tur, fortitudine adversus ho-
 stes, consensu inter cives:
 Lycurgum, ajunt, cum ava-
 ritiam sustulisset, omnem si-
 mul domesticam dissensionem

ac seditionem de republica
 sustulisse: ac propterea La-
 cedæmonios, hac peste libe-
 ratos, rempublicam omnium
 Græcorum optimam habere,
 & concordiam inter se cole-
 re. Quæ ubi pronuntiarunt,
 quum ex comparatione in-
 telligant, Cretenses, ob in-
 fitam animis ipsorum avari-
 tiam, inter privatas discor-
 dias & publicas seditiones
 cædes ac bella civilia pluri-
 mum versari; nihil tamen
 hoc ad se putant pertinere:
 audent-

Resp.
Creten-
sium dif-
finitis
Laconi-
ca.

εἶναι· θαρρόνσι δὲ λέγειν, ὡς ὁμοίων ὄντων τῶν πολιτευμάτων. Ὁ δ' Ἐφορος, χωρὶς τῶν ὀνομάτων, καὶ ταῖς λέξεσι κέχρηται ταῖς αὐταῖς, ὑπὲρ ἑκατέρως ποιούμενος τῆς πολιτείας ἐξήγησιν· ὥστε, εἰ τις μὴ τοῖς κυρίοις ὀνόμασι προσέχοι, κατὰ μηδὲνα τρόπον αἶν δύνασθαι διαγνῶναι, περὶ ὁποτέρας ποιῆται τὴν διήγησιν. ἡ μὲν οὖν μοι δοκοῦσι διαφέρειν ἀλλήλων, ταῦτά ἐστι· ἡ δὲ πάλιν οὐτ' ἐπαινετὴν, οὔτε ζηλωτὴν ἡγούμεθ' εἶναι τὴν Κρητικὴν πολιτείαν, νῦν ἤδη διέξιμεν.

XLVII.
Cretica
reip. for-
ma mini-
me lau-
danda.

Ἐγὼ γὰρ οἶμαι, δύο ἀρχαὶς εἶναι πάσης πολιτείας, δι' ὧν αἰρεταὶς ἢ Φευκταῖς συμβαίνει γίγνεσθαι τὰς τε δυνάμεις αὐτῶν καὶ τὰς συστάσεις· αὐτὰ δ' εἰσὶν ἔθνη, καὶ νόμοι. ὧν τὰ μὲν αἰρετά, τοὺς τε κατ' ἰδίαν βίους τῶν ἀνθρώπων ὁσίους ἀποτελεῖ καὶ σώφρονας, τό τε κοινὸν ἥθος τῆς πόλεως ἡμερον ἀπεργάζεται καὶ δίκαιον· τὰ δὲ Φευκτά, τούτων.

IO. προσέχοι. Vulgo προσέχει. II. ἡ μὲν. οἷς μὲν Herv. Regii, Med. Oxon. & ora Aug. antiq. manu.
XLVII. 2. ὧν τὰ μὲν. ὧν abest vulgo: adjeci ex Reiskii conjectura.

audentque affirmare, *similes esse invicem haece respublicas*. Ephorus vero in describenda utraque republica iisdem etiam verbis est usus, propriis dumtaxat nominibus exceptis; ad quæ si quis minus attenderit, de utra loquatur, dignoscere nullo modo queat. Et differentiae quidem inter illas mihi videntur esse istæ. At cur neque laudatione dignam, neque æmulatione Creticam rei-

publ. formam judicem, nunc exponam.

47. Ego enim duo principia five fundamenta esse autumo cujuslibet reipublicæ, propter quæ forma illius & constitutio vel optanda censeretur debeat, vel fugienda. Ea sunt *mores*, & *leges*. Et optanda quidem illa sunt, quæ & civis cujusque vitam privatim sanctam reddunt & castam, & publica civitatis instituta mansueta atque iusta:

3. τούναντίον. ὥσπερ οὖν, ὅταν τοὺς ἐθισμοὺς καὶ νό- Cretica
reip. for-
ma mini-
me lau-
danda.
 μους κατῖδωμεν παρὰ τισι σπουδαίους ὑπάρχοντας,
 θαρσύνοντες ἀποφανόμεθα, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκ τού-
 των ἔσεσθαι καὶ τὴν τούτων πολιτείαν σπουδαίαν
 4. οὕτως, ὅταν τοὺς τε κατ' ἰδίαν βίους τινῶν πλεονε-
 κτικούς, τὰς τε κοινὰς πράξεις ἀδίκους θεωρήσω-
 μεν, δῆλον, ὡς εἰκὸς λέγειν, καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰ
 κατὰ μέρος ἦδη καὶ τὴν ὅλην πολιτείαν αὐτῶν εἶναι
 5. φαύλην. Καὶ μὴν οὔτε κατ' ἰδίαν ἦδη δολιώτερα
 Κρηταίων εὗροι τις ἂν, πλὴν τελείως ὀλίγων· οὔτε
 6. κατὰ λόγον ἐπιβολὰς ἀδικωτέρας. Διόπερ οὐθ'
 ὁμοίαν αὐτὴν ἡγούμενοι τῇ Λακεδαιμονίῳ, οὔτε μὴν
 ἄλλως αἰρετὴν, οὔτε ζηλωτὴν, ἀποδοκιμάζομεν ἐκ
 7. τῆς προειρημένης συγκρίσεως. Καὶ μὴν οὐδὲ τὴν Platonis
respubli-
ca.
 Πλάτωνος πολιτείαν δίκαιον παρεισαγαγεῖν· ἐπειδὴ

καὶ

4. τοὺς νόμους καὶ τὰ κατὰ. Sic Aug. Reg. E. 8. Vrsin. τοὺς
 νόμους κείσθαι τὰ κατὰ Herv. Med. τοὺς νόμους κείσθαι τὰ κατὰ
 Vrb. Reg. D. Oxon. Hinc Casaubonus ex conjectura fecit τοὺς νό-
 μους κείσθαι κακοὺς, καὶ τὰ κατὰ. §. κατὰ λόγον. Sic
 libri omnes ante Casaub. qui in καθόλου mutavit, & exposuit pu-
 blica consilia. Equidem κατὰ κοινὸν malim. κατὰ πόλεμον su-
 spicatus erat Reisk.

sta: fugienda vero, quæ præ-
 stant contrarium. Quemad-
 modum igitur, quoties in
 aliquo populo mores leges-
 que laudabiles vigere vide-
 mus, cives etiam & ipsam
 rempub. fore laudabilem non
 dubitamus affirmare: sic cum
 alibi & privatorum vitam
 avaritiæ deditam, & actio-
 nes publicas injustas obser-
 vaverimus; quis dubitat, me-
 rito dici posse, & leges apud
 ipsos, & mores singulorum,
 & universam remp. esse vi-
 tuperabilem? Atqui neque
 civium ingenia magis vete-
 ratoria, quam Cretensium,
 ullo invenias loco, si exci-
 pias oppido pauca; neque
 proinde consilia & facta ini-
 quiora. Idcirco, qui nec
 similem eam Spartanæ judi-
 cemus, neque aliâs dignam
 laude aut æmulatione, ex
 instituta comparatione eam
 explodimus. Sed nec Pla-
 tonis rempublicam (nam &
 hanc philosophi nonnulli di-
 laudant) ad comparationem
 addu-

Platonis
respubli-
ca.

καὶ ταύτην τινὲς τῶν φιλοσόφων ἐξυμνοῦσιν. ὥσπερ
γὰρ οὐδὲ τῶν τεχνιτῶν ἢ τῶν ἀθλητῶν τοὺς γε μὴ
νεκρομένους, ἢ σεσωμασκηκότας, παρίεμεν εἰς τοὺς
ἀθλητικούς ἀγῶνας· οὕτως οὐδὲ ταύτην χρὴ παρ-
εισαγαγεῖν εἰς τὴν τῶν πρωτείων ἀμιλλαν, εἴαν μὴ
πρότερον ἐπιδείξηται τι τῶν ἑαυτῆς ἔργων ἀληθι-
νῶς. μέχρι δὲ τοῦ νῦν παραπλησίως ἂν ὁ περὶ αὐ-
τῆς φανείη λόγος, ἀγομένης εἰς σύγκρισιν πρὸς τὴν
Σπαρτιατῶν καὶ Ῥωμαίων καὶ Καρχηδονίων πολι-
τείαν, ὥς ἂν, εἰ τῶν ἀγαλμάτων τις ἐν προθέμενος,
τοῦτο συγκρίνοι τοῖς ζῶσι καὶ πεπνυμένοις ἀνδρά-
σιν. καὶ γὰρ ἂν ὅλως ἐπαινετὸν ὑπάρχει κατὰ τὴν
τέχνην, τὴν γε σύγκρισιν τῶν ἀψύχων τοῖς ἐμψύ-
χοις ἐνδεῇ καὶ τελείως ἀπεμφαίνουσιν εἰκὸς προσ-
πίπτειν τοῖς θεωμένοις.

Διόπερ

8. νεκρομένους. νενικημένους Reg. E. Ibid. ἀθλητικούς. κτη-
κούς Reg. D. Oxon. Ibid. οὕτως οὐδὲ ταύτην. οὕτως, quod ab-
est vulgo, adstivi ex Reg. E. Ibid. ἀληθινῶς. ἀληθινῶν πρὸ
legendum. 9. παραπλησίως. παραπλήσιος utique malim. Ibid.
ἀγομένης. Vulgo alii ἀγόμενος. 10. τὴν γε. τὴν γε μὴν σύγκρ.
Aug.

adducere aequum fuerit. Vt
enim artifices aut athletas,
qui recepti in album non
fuerint, neque ad id corpus
præparaverint, ad athleticos
agones & certamina non ad-
mittimus: sic neque hæc
resp. admitti debet ad con-
tendendum cum ceteris de
principe loco, nisi prius ali-
quod opus suum re ipsa de-
monstraverit. Vt enim res
se habet ad hunc usque diem,
si quis, quæ de illa sunt scrip-
ta, contendere instituerit

cum Spartanorum, Roma-
norum & Carthaginiensium
rebuspublicis, perinde videri
debebit, ac si quis statuam
aliquam deligat, & cum vi-
vis spirantibusque homini-
bus eam comparet. Licet
enim, ad artem quod atti-
net, laudem omni ex parte
statua illa mereatur; com-
parationem tamen rerum in-
animatarum cum animatis
imperfectam ac prorsus dif-
fidentaneam visum iri spectan-
tibus necesse est.

48. Quare

Διόπερ ἀφέμενοι τούτων, ἐπὶ τὴν Λακωνικὴν XLVIII.
ἐπάνειμεν πολιτείαν. Δοκεῖ δὴ μοι Λυκοῦργος πρὸς Reip. La-
μὲν τὸ σφίσιν ὁμονοεῖν τοὺς πολίτας, καὶ πρὸς τὸ conica
τὴν Λακωνικὴν τηρεῖν ἀσφαλῶς, ἔτι δὲ τὴν ἐλευθε- laudes.
ρίαν διαφυλάττειν τῇ Σπάρτῃ βεβαίως, οὕτω νεο-
μοθετηκέναι καὶ προνοηθῆαι καλῶς, ὥστε θειότε-
ραν τὴν ἐπίνοιαν ἢ κατ' ἀνδρωπον αὐτοῦ νομίζειν.
3 ἢ μὲν γὰρ περὶ τὰς κτήσεις ἰσότης, καὶ περὶ τὴν
διαίταν ἀφέλεια καὶ κοινότης, σώφρονας μὲν ἔμελλε
τοὺς κατ' ἰδίαν βίους παρασκευάζειν, ἀστασίαστον
δὲ τὴν κοινὴν παρέξεσθαι πολιτείαν· ἢ δὲ πρὸς τοὺς
πόνους καὶ πρὸς τὰ δεινὰ τῶν ἔργων ἀσκησις, ἀλ-
4 κίμους καὶ γενναίους ἀποτελέσειν ἄνδρας. ἑκατέρων
δὲ τούτων ὁμοῦ συνδραμόντων εἰς μίαν ψυχὴν ἢ πό-
λιν, ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης, οὐτ' ἐξ αὐτῶν Φῶνα
κακίαν εὐμαρὲς, οὐδ' ὑπὸ τῶν πέλας χειρωθῆναι
ζῆλδιον. Διόπερ οὕτω καὶ διὰ τούτων συστησάμενος
τὴν

XLVIII. I. ἐπάνειμεν. ἐπάνειμεν Aug.

48. Quare his omiffis, ad
Laconicam Rempublicam ite-
rum orationem convertimus.
Igitur quod ad concordiam
inter cives fervendam, &
finibus Laconicæ securitatem
præstandam, ad hæc liber-
tatem tuto Spartæ conser-
vandam, puto equidem, Ly-
curgum eas leges tuliffe, &
omnibus prudenter prospe-
xiffe adeo præclare, ut in-
ventum divinius censeam,
quam ut ab homine fit pro-
fectum. Aequalitas enim
illa in poffeffionibus fundo-
rum, & victus ille facilis

simplexque ac communis,
ut temperantem vitam cives
instituerent, erat effecturus,
& ut in repub. nulla feditio
cooriretur: exercitatio vero
in laboribus, & in periculo-
fis factis, fortes ac generosos
viros erat redditura. Quæ
res si ambæ fimul in eam-
dem mentem aut civitatem
concurrerint, fortitudo, in-
quam, & temperantia; non
facile est, ut aut vitium in-
trinsecus nascatur, aut ut
externa vi domita iugo cu-
jusquam subjiciatur. Quum
igitur hoc modo & ratio-
nibus

τὴν πολιτείαν, βεβαίαν μὲν τῇ συμπάσῃ Λακωνικῇ
 παρσκευάσσε τὴν ἀσφάλειαν· πολυχρόνιον δὲ τοῖς
 Σπαρτιάταις αὐτοῖς ἀπέλιπε τὴν ἐλευθερίαν.
 Πρὸς μὲν τοί γε τὴν τῶν πέλας κατάκτησιν καὶ
 πρὸς ἡγεμονίαν, καὶ καθόλου πρὸς πραγμάτων ἀμ-
 φισβήτησιν, οὐτ' ἐν τοῖς κατὰ μέρος, οὐτ' ἐν τοῖς
 ὅλοις δοκεῖ μοι προνοηθῆναι καθάπαξ οὐδέν. λοιπὸν
 ἦν, τοιαύτην τινὰ παρειαγαγεῖν τοῖς πολίταις
 ἀνάγκην, ἢ πρόθεσιν, δι' ἧς ὥσπερ καὶ περὶ τοὺς
 κατ' ἰδίαν βίους αὐτάρκεις αὐτοὺς παρσκευάσσε καὶ
 λιτοὺς, οὕτω καὶ τὸ κοινὸν ἔθος τῆς πόλεως αὐταρ-
 κες ἔμελλε γίνεσθαι καὶ σῶφρον. νῦν δ', ἀφιλοτιμο-
 τάτους καὶ νουνεχεστάτους ποιήσας περὶ τε τοὺς
 ἰδίους βίους καὶ τὰ τῆς σφετέρας πόλεως νόμιμα,
 πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας φιλοτιμοτάτους καὶ
 φιλαρχοτάτους καὶ πλεονεκτικωτάτους ἀπέλιπε.

Τοῦτο

6. ἡγεμονίαν. ἡγεμονείαν Aug. 7. λοιπὸν ἦν ex conject. posui. Vul-
 go omnes λοιπὸν, ἢ τοιαύτην τινὰ παρειαγαγεῖν δεῖ τοῖς πολί-
 ταις. Delevi δὲ, pro quo ἔδει, saltem oportuerat.

nibus hisce civitatem fun-
 dasset; cum Laconicæ uni-
 versæ securitatem firmam
 paravit, tum Spartanis ipsis
 libertatem diuturnam reli-
 quit. Ceterum ad paran-
 dum sibi in vicinos domina-
 tum, & ad principatum, at-
 que omnino ad disceptatio-
 nes de propagando imperio,
 prorsus nihil quidquam ne-
 que in partibus reip. neque
 in summa illius instituenda,
 videtur providisse. Itaque
 illud restabat, ut civibus
 ejusmodi necessitatem im-
 poneret, aut voluntatem ani-
 mis ingeneraret, ut, quem-

admodum in vitæ privatæ
 ratione, præfenti forte con-
 tentos ac frugi homines esse
 ipsos condocesecerat, sic &
 publicos civitatis mores effi-
 ceret moderatos & fortuna
 sua contentos. Nunc vero,
 quum ad vitam quod at-
 tinet privatam, & publica
 etiam instituta inter ipsos,
 ab omni ambitione alienissi-
 mos & prudentissimos eos
 reddidisset; adversus reli-
 quos Græcos & ambitiosissi-
 mos eos reliquit, & domi-
 nandi ac ditescendi ex alie-
 no cupidissimos.

49. Nam

Τοῦτο μὲν γὰρ τίς οὐκ οἶδε, διότι πρῶτοι σχε-
δὸν τῶν Ἑλλήνων, ἐπιθυμήσαντες τῆς τῶν ἀστυγε-
τόνων χάρας διὰ πλεονεξίαν, ἐπ' ἐξανδραποδισμῶ
Μεσσηνίοις πόλεμον ἐξήνεγκαν; τοῦτο δὲ τίς οὐχ
ιστόρηκεν, ὡς διὰ Φιλονεικίαν ἐνόρκους σφᾶς ἐποίη-
σαν, μὴ πρόθεν λύσειν τὴν πολιορκίαν, πρὶν ἢ κα-
ζτὰ κράτος ἐλεῖν τὴν Μεσσήνην; Καὶ μὲν τοῦτο γνώ-
ριμον ὑπάρχει πᾶσιν, ὡς διὰ τὴν ἐν ταῖς Ἑλλήσιν
Φιλαρχίαν, οὗς ἐνίκησαν μαχόμενοι, τούτοις αὖθις
ὑπέμειναν ποιεῖν τὸ προσταττόμενον. ἐπιπορευομέ-
νους μὲν γὰρ τοὺς Πέρσας ἐνίκων, διαγωνιζόμενοι
περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας· ἐπανελθοῦσι δὲ
καὶ Φυγοῦσιν προὔδωκαν ἐκδότους τὰς Ἑλληνίδας
πόλεις κατὰ τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένην εἰρήνην,
χάριν τοῦ χρημάτων εὐπορῆσαι πρὸς τὴν κατὰ τῶν
Ἑλλήνων δυναστείαν. ὅτε δὴ καὶ τὸ τῆς νομοθεσίας
ἐλλι-

XLIX. 3. τούτοις αὖθις Aug. Regii & Oxon. τούτοις αὖτις Herv.
Vrb. Sed τούτοις αὐτοῖς ora Herv. quod in context. recepit Ca-
saub.

49. Nam quis est, quin
sciat, primos ex omnibus
Græcis *Spartanos*, cupidi-
tate inflammatos vicini agri,
propter avaritiam eo consilio
Messenii bellum indixisse,
ut victos sub hasta vende-
rent? Quis item est, qui
ex historia non didicerit,
eam fuisse tum pertinaciam
Spartanorum, ut jurejuran-
do fidem obstringerent, non
prius ab obsidione discessu-
ros, quam per vim *Messenien*
expugnassent? Iam vero &
illud notum est omnibus,
iplos præ cupiditate domi-
nandi Græcis, dicto rursus
audientes fuisse his quos pu-
gnando vicerant. *Persas*
namque, Græciam invaden-
tes, ipsi pro libertate dimi-
cantes vicerunt: iisdem ta-
men *Persis*, in patriam ex
fuga reversis, iidem *Spar-
tani* urbes Græcorum a se
proditas pace *Antalcidica*
tradiderunt; idque eo fece-
runt consilio, ut pecunia-
rum copiam haberent ad
subjiciendos dominatui suo
Græcos. Quo quidem tem-
pore

Reip. La-
conicae
incom-
moda.)

ἑλλιπὲς συνώφθη παρ' αὐτοῖς. ἕως μὲν γὰρ τῆς τῶν
ἀστυγαιτόνων, ἔτι δὲ τῆς Πελοποννησίων αὐτῶν ἀρ-
χῆς ἐφίεντο· συνεξεποιοῦντο ταῖς ἐκ τῆς Λακωνικῆς
αὐτῆς ἐπαρκείαις καὶ χορηγίαις, προχείρους μὲν
ἔχοντες τὰς τῶν ἐπιτηδείων παρασκευαίς, ταχέας
δὲ ποιούμενοι τὰς εἰς τὴν οἰκίαν ἐπανόδους καὶ πα-
ρακομιδαίς. ἐπεὶ δὲ στόλους μὲν ἐπεβάλλοντο κατὰ
θάλατταν ἐκπέμπειν, στρατεύειν δὲ περὶ τοῖς στρα-
τοπέδοις ἔξω Πελοποννήσου· δῆλον, ὥς αὐτὲ τὸ νό-
μισμα τὸ σιδηροῦν, οὗδ' ἡ τῶν ἐπετείων καρπῶν ἀλ-
λαγὴ πρὸς τὰ λείποντα τῆς χρείας ἔμελλεν αὐτοῖς
ἐξαρκεῖν κατὰ τὴν Λυκούργου νομοθεσίαν. προσεδεί-
το γὰρ τὰ πρᾶγματα κοινοῦ νομίσματος, καὶ ξενι-
κῆς παρασκευῆς. Ὅθεν ἠναγκάσθησαν ἐπὶ θύρας
μὲν πορεύεσθαι τὰς Περσῶν, φόρους δὲ τοῖς νησιώταις
ἐπιτάττειν, ἀργυρολογεῖν δὲ πάντας τοὺς Ἕλληνας
γνόντες,

6. ἑλλιπὲς. ἑλλιπὲς Aug. Reg. D. Oxon. 7. ἐπαρκείαις. ἐπαρκείαις
Reg. E.

pore satis apparuit, qua par-
te manca esset institutio ipso-
rum reipublicæ. Quamdiu
enim finitimorum populo-
rum atque solius Pelopon-
nesi imperium affectabant;
sufficiebant ipsis copiæ at-
que commeatus ex solo La-
conico agro, quum & ha-
berent ad manum rerum ne-
cessariarum apparatus, &
breui tempore vel domum
ipsi repetere, vel res ne-
cessarias advehendas curare
possent. Vbi vero per ma-
re classes emittere, ac terra
expeditiones extra Pelopon-

nesum fuscipere cœperunt;
tum nimirum apparuit, ne-
que ferream illam pecuniam,
neque annuorum fructuum
permutationem cum cete-
ris rebus quibus indigerent,
Lycurgi legibus introdu-
ctam, posse illis sufficere.
Erat enim opus ad res ge-
rendas communi pecunia, &
copiis ab exteris regionibus
comparatis. Quare ad co-
lendas fores regis Persarum
coacti sunt se conferre, in-
fulanis tributa imperare, ex
omnibus denique Græcis pe-
cuniam corrogare; intelli-
gentes

γνόντες, ὡς οὐχ ὅσον τε, κατὰ τὴν Λυκούργου νομοθεσίαν, οὐχ ὅτι τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας, ἀλλ' οὐδὲ πραγμάτων ἀντιποιεῖσθαι τὸ παράπαν.

Τίνος οὖν χάριν εἰς ταῦτα παρεξέβην; ἵνα γέ-
νηται δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων συμφανές, ^{L. Reip. Laconica commoda,} ὅτι
πρὸς μὲν τὸ τὰ σφέτερα βεβαίως διαφυλάττειν,
καὶ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τηρεῖν, αὐτάρκης ἐστὶν ἡ
τοῦ Λυκούργου νομοθεσία. καὶ τοῖς γε τοῦτο τὸ τέ-
λος ἀποδεχομένοις τῆς πολιτείας συγχωρητέον, ὡς
οὔτε ἐστὶν, οὔτε γέγονεν οὐδὲν αἰρετώτερον τοῦ Λα-
κωνικοῦ καταστήματος καὶ συντάγματος. εἰ δέ τις ^{& incommoda.}
μειζόνων ἐφίεται, καὶ κείνου κάλλιον καὶ σεμνότερον
εἶναι νομίζει τὸ πολλῶν μὲν ἡγεῖσθαι, πολλῶν δ' ἐπι-
κρατεῖν καὶ δεσπόζειν, πάντας δ' εἰς αὐτὸν ἀπο-
βλέπειν, καὶ νεύειν πρὸς αὐτόν· τῇ δέ πη συγχω-
ρητέον, τὸ μὲν Λακωνικὸν ἐνδεὲς εἶναι πολίτευμα,
τὸ

10. ἡγεμονίας. ἡγεμονείας Aug.

L. 1. συμφανές. ἐμφανές Aug. Ibid. ἡ τοῦ Λυκούργου. Absq̃
τοῦ ab Vrb. Aug. Regis & Oxon. 2. καταστήματος. πολιτεύ-
ματος Oxon. 3. κακείνου. κακείνος mendose Aug. & κακείνοι
Vrb. Sed κακείνο Reg. D. E.

gentes nempe, si Lycurgi le-
gibus starent, nullam omni-
no rerum gerendarum fore
sibi facultatem, nedum ut
Græcorum imperium possent
sibi vindicare.

50. Sed quorsum hæc a
proposito digressio? Vt re-
bus ipsis attestantibus doce-
rem, institutam a *Lycurgo*
remp. ad propriorum finium
tutionem, libertatisque con-
servationem abunde suffice-
re. Atque adeo iis, qui
reipublicæ hunc finem pro-

Polybii Histor. T. II.

barit, debemus concedere,
nullam esse aut fuisse um-
quam ullius civitatis compo-
sitionem aut ordinationem,
quam Laconicæ jure possis
anteponere. Quod si quis
vero majora moliatur, & eo
quem diximus sine pulcrius
ac gloriosius ducat, præesse
multis, late imperare & do-
minari, eum denique esse se,
ad quem omnes respiciant &
inclinant: tum enimvero fa-
tendum est, *Laconicam reip.*
formam esse imperfectam, &
N n longe

τὸ δὲ Ῥωμαίων διαφέρειν, καὶ δυναμικωτέραν ἔχειν τὴν σύστασιν. Δῆλον δὲ τοῦτ' ἐξ αὐτῶν γέγονε τῶν πραγμάτων. Λακεδαιμόνιοι μὲν γάρ, ὀρμήσαντες ἐπὶ τὸ κατακτᾶσθαι τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν, ταχέως ἐκινδύνευσαν καὶ περὶ τῆς σφετέρας ἐλευθερίας· Ῥωμαῖοι δὲ, τῆς Ἰταλιωτῶν αὐτῶν ἐπιλαβόμενοι δυναστείας, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πᾶσαν ὑφ' ἑαυτοῦς ἐποίησαντο τὴν οἰκουμένην· οὐ μικρὰ πρὸς τὸ καθικέσθαι τῆς πράξεως ταύτης συμβαλλομένης αὐτοῖς τῆς εὐπορίας καὶ τῆς ἐτοιμότητος, τῆς κατὰ τὰς χορηγίας.

LI.
Respub.
Carthagi-
nienſium.

Τὸ δὲ Καρχηδονίων πολίτευμα, τὸ μὲν ἀνέκαθεν μοι δοκεῖ καλῶς κατὰ γε τὰς ὁλοσχερεῖς διαφορὰς συνεστᾶσθαι. καὶ γὰρ βασιλεῖς ἦσαν παρ' αὐτοῖς, καὶ τὸ Γερόντιον ἔῤῃχε τὴν ἀριστοκρατικὴν ἐξουσίαν, καὶ τὸ πλῆθος ἦν κύριον τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

5. ἡγεμονίαν. ἡγεμονείαν Aug. ἀρχὴν Regii, Oxon. ὅρα Herv.
LI. 1. συνεστᾶσθαι. συνεστάναι Reg. D. Oxon. καθεστάναι Reg. E. ὅρα Herv. 2. Γερόντιον. γεροντικόν Reg. E. ὅρα Aug. ant. man.

longe præstare Romanam, ejusque constitutionem ad vires parandas & imperium esse aptiorem. Id vero ex ipsis rebus palam est factum. *Lacedæmonii* enim, quum ad occupandum Græciæ imperium se accinxissent, mox etiam libertatis propriæ periculum adierunt. At *Romani*, populorum ipsius Italiæ dominationem semel nacti, brevi tempore orbem terrarum sui juris fecerunt; non mediocriter hoc uno adjuti ad perficiendum istud in-

ceptum, quod rerum omnium copia abundabant, facillimeque cuncta eis subministrabantur.

51. Iam *Carthaginienſium rempublicam* equidem puto, ad summas illas differentias quod attinet, præclare fuisse initio constitutam. Nam & *reges* apud illos erant, & *senatus* optimatibus convenientem potentiam habebat, & *populus* quoque potestatem habuit rerum nonnullarum, quæ ad ejus curam pertinebant: summa denique resp.

αὐτῶ· καθόλου δὲ τὴν τῶν ὅλων ἀρμογὴν εἶχε πα-
 ζραπλησίαν τῇ Ῥωμαίων καὶ Λακεδαιμονίων. Κατά
 γε μὴν τοὺς καιροὺς τούτους, καθ' οὓς εἰς τὸν Ἀν-
 νιβιακὸν ἐνέβαινε πόλεμον, χεῖρον ἦν τὸ Καρχηδο-
 νίων, ἄμεινον δὲ τὸ Ῥωμαίων. Ἐπειδὴ γὰρ παντὸς ^{Incre-}
 καὶ σώματος καὶ πολιτείας καὶ πράξεώς ἐστὶ τις ^{mentum,}
 αὐξησης κατὰ φύσιν, μετὰ δὲ ταύτην ἀκμῇ, καὶ ^{vigor, fe-}
 πεῖτα φθίσις, κρείτιστα δ' αὐτῶν ἐστὶ πάντα τὰ ^{nectus}
 κατὰ τὴν ἀκμὴν· παρὰ τοῦτο καὶ τότε διέφερον ^{rerum-}
 ἀλλήλων τὰ πολιτεύματα. καθ' ὅσον γὰρ ἡ Καρ- ^{publ.}
 χηδονίων πρότερον ἴσχυε, καὶ πρότερον εὐτύχει τῆς
 Ῥωμαίων, κατὰ τοσοῦτον ἡ μὲν Καρχηδὼν ἤδη τότε
 παρήκμαζεν· ἡ δὲ Ῥώμη μάλιστα τότε εἶχε τὴν
 ἀκμὴν,

N n 2

3. Ἀννιβιακὸν ἐνέβαινε. Ἀννιβιακὸν ὅτι ἐνέβαινε Reg. E. Ἀννι-
 κὸν ἐνέβ. Reg. D. Oxon. Ibid. χεῖρον ἦν. In χεῖρον cum editis
 consentit (ni fallor) codex Med. Sed abest illud vocab. ab Urb. Aug.
 Regis & Oxon. Hinc ora Aug. (ab antiqua manu) exhibet verba
 μὲν καλὸν, inferenda post ἦν, & sic Reg. E. in contextu habet ἦν
 μὲν καλὸν τὸ Καρχ. Sed ora Herv. ἦν τοῦ τῶν Καρχ. ἄμει-
 νον τὸ Ῥωμ. 4. καὶ πράξεως. Ἀπὸ καὶ τάξεως, constitutionis?
 Ibid. μετὰ δὲ ταύτην. ταῦτ' Reg. E. ταῦτα Reg. D. 5.
 παρήκμαζεν. Vulgo παρήκμασεν.

resp. simili modo concinnata
 compactaque apud hos fuit,
 atque apud Romanos & La-
 cedæmonios. Verum enim
 vero ea tempestate, qua bel-
 lum Hannibalicum resp. Car-
 thaginiensis suscepit, dete-
 rior illorum, potior Roma-
 norum erat conditio. Nam
 quum sit cujuslibet corporis,
 civitatis, aut actionis, natu-
 rale aliquod *crescendi tem-*
pus, dein florem statumque
suum obtinendi, ac demum
vergendi ad interitum; sit-

que ita natura comparatum,
 ut tum maxime quæque vi-
 geant, quando in illo perfe-
 cto suo sunt statu: hac ipsa
 ex parte discrimen tunc in-
 ter illas obtinuit civitates.
 Quanto namque citius Car-
 thaginiensis & prius, quam
 Romana, suum illum præci-
 puum florem ac felicitatem
 fuerat adepta: tanto magis
 Carthago quidem jam tum
 deflorebat & quasi *senesce-*
bat; Roma vero, integra
vigente reipublicæ forma,
 cum

Incre- ἀκμήν, κατὰ γε τὴν τῆς πολιτείας σύστασιν. διὰ 6
mentum, καὶ τὴν πλείστην δύναμιν ἐν τοῖς διαβουλίαις παρὰ
vigor, se- μὲν Καρχηδονίοις ὁ δῆμος ἤδη μετειλίφει, παρὰ δὲ
nectus re- Ῥωμαίοις ἀκμήν εἶχεν ἡ σύγκλητος. ὅθεν, παρ' οἷς 7
rumpubl. μὲν τῶν πολλῶν βουλευομένων, παρ' οἷς δὲ τῶν ἀρί-
στων, κατίσχυε τὰ Ῥωμαίων διαβούλια περὶ τὰς
κοινὰς πράξεις. ἢ καί, πταίσαντες τοῖς ὅλοις, τῶν 8
βουλευέσθαι καλῶς τέλος ἐπεκράτησαν τῷ πολέμῳ
τῶν Καρχηδονίων.

LII. Τὰ γε μὴν κατὰ μέρος, ὅσον εὐθέως τὰ πρὸς
Pœni re τὰς πολεμικὰς χρεῖας, τὸ μὲν πρὸς τὰς κατὰ
nautica θάλατταν, ὅπερ εἰκὸς, ἄμεινον ἀσκούσι καὶ παρα-
præstant. σκευάζονται Καρχηδόνιοι· διὰ τὸ καὶ πάτριον αὐ-
τοῖς ὑπάρχειν ἐν παλαιῷ τὴν ἐμπειρίαν ταύτην,
καὶ θαλαττουργεῖν μάλιστα πάντων ἀνθρώπων.
Τὸ δὲ περὶ τὰς πεζικὰς χρεῖας, πολὺ δὴ τι Ῥω- 2
μαῖοι

3. ἢ καί. οὐ καὶ Aug. ut voluit Vrsin. ex conject.

LII. 1. πρὸς τὰς κατὰ θάλα. Vulgo πρὸς τὰ κ. 2.

cum maxime florebat. Ideo etiam in rerum deliberationibus apud Carthaginienses quidem plurimam populus auctoritatem sibi jam vindicaverat, quæ apud Romanos illibata penes senatum adhuc erat. Ex quo factum, ut, illic plebe de omnibus consultante, hic vero civium optimo quoque, vincerent in rebus publice gestis Romanorum consilia: qui etiam eandem ob causam, quamvis penitus attritæ eorum res fuissent, tamen, quia re-

ctis utebantur consiliis, ad extremum bello Carthaginienses superarunt.

52. Iam si particulatim singula consideremus, verbi gratia, quæ ad bellicos usus spectant: *res nauticas*, uti par est, melius exercent meliusque ad eas se comparant *Carthaginienses*; ut qui hanc scientiam jam olim a maioribus suis acceperint, & qui usu majore navigandi ceteris mortalibus longe præsent. *Terrestres* vero *militiæ* exercitationibus *Romani* Carthagini-

3. μαῖοι πρὸς τὸ βέλτιον ἀσκοῦσι Καρχηδονίαν. οἱ μὲν Militia
pedestri
præstant
Romani.
 γὰρ, τὴν ὅλην περὶ τοῦτο ποιοῦνται σπουδὴν· Καρ-
 χηδόνιοι δὲ, τῶν μὲν πεζικῶν εἰς τέλος ὀλιγωροῦσι,
 τῶν δ' ἱππικῶν βραχεῖαν τινα ποιοῦνται πρόνοιαν.
 αἴτιον δὲ τούτων ἐστίν, ὅτι ξενικαῖς καὶ μισοφόροις
 χρωῶνται δυνάμεσι, Ῥωμαῖοι δ' ἐγχωρίοις καὶ πολι-
 τικαῖς. ἢ καὶ περὶ τοῦτο τὸ μέρος ταύτην τὴν πο-
 λιτείαν ἀποδεκτέον ἐκείνης μᾶλλον. ἡ μὲν γὰρ, ἐν Pæno-
rum mili-
tes pro
alienis
pugnant;
Romani
pro suis.
 ταῖς τῶν μισοφόρων εὐψυχίαις ἔχει τὰς ἐλπίδας
 αἰ τῆς ἐλευθερίας· ἡ δὲ Ῥωμαίων ἐν ταῖς σφετέ-
 ραις ἀρεταῖς, καὶ ταῖς τῶν συμμάχων ἐπαρθείαις.
 ὁδὸ καὶν ποτε πταίσωσι κατὰ τὰς ἀρχάς, Ῥωμαῖοι
 μὲν ἀναμάχοντα τοῖς ὅλοις, Καρχηδόνιοι δὲ τούναν-
 ττιον. [οἱ γὰρ] ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνιζόμενοι καὶ τέ-
 κνων, οὐδέποτε δύνανται λῆξαι τῆς ὀργῆς, ἀλλὰ μέ-

N n 3

νουσι

3. περὶ τοῦτο. περὶ τούτων *edd. Ὡ Med.* 5. ἐπαρθείαις. ἐπαρ-
 χείαις *Aug.* 6. κατὰ τὰς ἀρχάς. *Forf. κατὰ τὰς μάχας. Reisk.*
 7. Verba οἱ γὰρ ex *Reiskii* conject. adjecti τάναντία ὑπὲρ *Heru.*
Ὡ Med. τούναντιον ὑπὲρ *Aug. Urb. Regii Ὡ Oxon.* Sed *Aug.* in-
 terpungit post τούναντιον. Lacuna signum interposuerat *Casaub.*

ginienſes longo utique in-
 tervallo ſuperant. Nam illi
 omne ſuum ſtudium ei curæ
 applicant: Carthaginienſes
 vero de pedestri quidem mi-
 litia nihil quidquam prorsus
 curant; equeſtris rei levem
 aliquam curam habent. Cu-
 jus rei cauſſa eſt, quod pere-
 grino & mercenario milite
 Pœni utuntur; Romani do-
 meſtico & urbano. Quare
 in hac quidem parte hæc
 potiore, quam illa reſpu-
 blica, laudem meretur. Illa

enim ſpem libertatis ſuæ in
 mercenariorum fortitudine
 poſitam ſemper habet; Ro-
 mana in ſuorum virtute &
 ſociorum auxiliis. Itaque
 licet initio nonnumquam da-
 mnum aliquod gravius ſit
 acceptum; *Romani* quidem
 integros exercitus mox re-
 parant; at *Carthaginienſes*
 e contrario facere idem non
 poſſunt. Adde quod Roma-
 ni, patriam ac liberos pro-
 pugnantes, iræ modum ne-
 ſciunt impoſcere, ſed pervi-
 cacibus

νοῦσι ψυχομαχοῦντες, ἕως ἂν περιγένωνται τῶν ἐχθρῶν. Διὸ καὶ, περὶ τὰς ναυτικάς δυνάμεις πολὺ τι λειπόμενοι Ῥωμαῖοι κατὰ τὴν ἐμπειρίαν, ὡς προῖπον ἐπάνω, τοῖς ὅλοις ἐπικρατοῦσι, διὰ τὰς τῶν ἀνδρῶν ἀρετάς. καίπερ γὰρ οὐ μικρὰ συμβαλ-
λομένης εἰς τοὺς κατὰ θάλασσαν κινδύνους τῆς ναυτικῆς χρείας, ὅμως ἡ τῶν ἐπιβατῶν εὐψυχία

Italicis, πλείστην παρέχεται ῥοπήν εἰς τὸ νικᾶν. Διαφέ-
natura & ρουσι μὲν οὖν καὶ φύσει πάντες Ἰταλιῶται Φοινίκων
usu for- καὶ Λιβύων, τῇ τε σωματικῇ βίῳ καὶ ταῖς ψυχι-
rioribus καὶ τόλμαις· μεγάλην δὲ καὶ διὰ τῶν ἐθισμῶν
Afric. πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ποιοῦνται τῶν νέων παρόρμη-
Incita- σιν. Ἐν δὲ ῥηθὲν ἱκανὸν ἔσται σημεῖον τῆς τοῦ πο-
menta λιτεύματος σπουδῆς, ἣν ποιῇ περὶ τὸ τοιοῦτους
virtutis ἀποτελεῖν ἀνδρας, ὥστε πᾶν ὑπομένειν χάριν τοῦ
apud Ro- τυχεῖν ἐν τῇ πατρίδι τῆς ἐπ' ἀρετῇ φήμης.
manos.

Ὅταν

IO. μεγάλην δὲ. μεγάλην τε Herv. Med. II. ἐν τῇ πατρίδι. ἐν cum Vrsino adjecit Casaub. & est in Reg. E. Absit autem a ceteris.

cacibus animis in propo-
sito pugnandi manent, donec
hostem devicerint. Quare
licet rei navalis usu longe
inferiores sint Romani, ut
antea est dictum; virtute
tamen civium suorum uni-
versi belli victores semper
evadunt. Et si enim non
parum ad praelia navalia
nauticæ rei scientia confert:
plurimum tamen ad victo-
riam momenti facit classia-
rii militis virtus. Sane qui-
dem & a natura hoc habent

Italicis populi, ut tam cor-
poris robore, quam audacia
ac præsentia animi, Pænos
atque Afros superent. Sed &
instituta sunt publica, quæ
juvenes eodem vehementer
incitent. Vnum ex his com-
memorare satis fuerit, ut
hoc velut signo omnes in-
telligant, quantæ sit Roma-
nis curæ, quo juvenus in
viros evadat, omnia paratos
perpeti, dum modo præcla-
rum in patria nomen conse-
quantur.

Όταν γάρ μεταλλάξῃ τις παρ' αὐτοῖς τῶν ἐπι-
 Φανῶν ἀνδρῶν, συντελουμένης τῆς ἐκφορᾶς, κομίζε-
 ται μετὰ τοῦ λοιποῦ κόσμου πρὸς τοὺς καλουμένους
 Ἐμβόλους εἰς τὴν ἀγορὰν, ποτὲ μὲν ἐστὼς ἐναργῆς,
 2σπανίως δὲ κατακεκλιμένος. πέραξ δὲ παντὸς τοῦ
 δήμου στάντος, ἀναβὰς ἐπὶ τοὺς Ἐμβόλους, ἂν μὲν
 υἱὸς ἐν ἡλικίᾳ καταλείπηται καὶ τύχη παρῶν, οὗ-
 3τος· εἰ δὲ μὴ, τῶν ἄλλων εἴ τις ἀπὸ γένους ὑπάρ-
 χει· λέγει περὶ τοῦ τετελευτηκότος τὰς ἀρετὰς,
 4καὶ τὰς ἐπιτετευγμένας ἐν τῷ ζῆν πράξεις. δι' ὧν
 συμβαίνει, τοὺς πολλοὺς ἀναμνησκομένους καὶ λαμ-
 βάνοντας ὑπὸ τὴν ὄψιν τὰ γεγονότα, μὴ μόνον τοὺς
 κεκοινωνηκότας τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκτός,
 ἐπὶ τοσοῦτον γίγνεσθαι συμπαθεῖς, ὥστε μὴ τῶν
 κηδευόντων ἰδίον, ἀλλὰ κοινὸν τοῦ δήμου φαίνεσθαι τὸ
 4σύμπτωμα. Μετὰ δὲ ταῦτα θάψαντες, καὶ ποιή-

LIII.
 Mortuo-
 rum lau-
 datio pro
 Roftris.

N n 4

σαντες

LIII. 3. κηδευόντων scripsi ex Casaub. & Gron. conjectura. Vulgo
 omnes κινδυνευόντων.

53. Nam quoties aliquis
vir illustris apud illos mi-
 gravit de vita; is, ubi *exse-*
quia celebrantur, cum reli-
 quo cultu in forum ad *Ro-*
stra, quæ vocant, effertur,
 stans interdum, ut sit omni-
 bus conspicuus, rarius ja-
 cens. Ibi populi totius co-
 rona circumstante, aut filius,
 si contingat filium ætate
 adultum ab eo esse relictum,
 atque ille præsens adsit; si
 minus, e sanguine junctis
 aliquis rostra conscendit, *de-*
functique laudes commemo-

rat, & si quæ, dum viveret,
 fortiter feliciterque ab eo
 fuerint gesta. Vnde evenit,
 ut populus, rediens in me-
 moriam anteactorum, & ob
 oculos sibi ea ponens, sic
 afficiatur, (non illi dumta-
 xat, qui gerendis rebus, quæ
 sunt narratæ, interfuerunt;
 sed ii etiam, qui plane ab-
 fuerunt ab iis quæ narran-
 tur;) ut publicus videatur
 is luctus esse, non eorum
 proprius, ad quos funus per-
 tinet. Deinde ubi cadaver
 sepelierunt, & iusta perege-
 runt,

Majorum
imagines
comitan-
tur exfe-
quias.

σαντες τὰ νομιζόμενα, τιθέασι τὴν εἰκόνα τοῦ με-
ταλλάξαντος εἰς τὸν ἐπιφανέστατον τόπον τῆς οἰ-
κίας, ξύλινα ναΐδια περιτιθέντες. ἡ δὲ εἰκὼν, ἔστις
πρόσωπον εἰς ὁμοιότητα διαφερόντως ἐξεργασμένον,
καὶ κατὰ τὴν πλάσιν, καὶ κατὰ τὴν ὑπογραφὴν.
Ταύτας δὴ τὰς εἰκόνας ἐν τε ταῖς δημοτελέσι θυ-
σίαις ἀνοίγοντες κοσμοῦσι φιλοτίμως· ἐπὶ δὲ τῶν
οἰκείων μεταλλάξῃ τις ἐπιφανής, ἀγούσιν εἰς τὴν
ἐκφορὰν, περιτιθέντες ὡς ὁμοιοτάτοις εἶναι δοκοῦσι
κατὰ τε τὸ μέγεθος, καὶ τὴν ἄλλην περικοπὴν.
οὗτοι δὲ προσαναλαμβάνουσιν ἐδῆτας, εἰάν μὲν ὑπα-
τος ἢ στρατηγὸς ἢ γεγωνὴς, περιφορφεύρους· εἰάν δὲ
τιμητὴς, πορφυρεῖς· εἰάν δὲ καὶ τεθριαμβευκὴς, ἢ τι-
τοιούτον κατεργασμένος, διαχρύσους. αὐτοὶ μὲν οὖν
ἐφ' ἀεμάτων οὗτοι πορεύονται, ῥάβδοι δὲ καὶ πελέ-
και καὶ τᾶλλα, τὰ ταῖς ἀρχαῖς εἰωθότα συμπα-
ρακεί-

5. ἔστι πρόσωπον. πρόσωπόν ἐστι Oxon. 6. ταύτας δὲ Aug.
Vrb. Ceteri vulgo ταύτας δὲ. 7. ἢ στρατηγός. καὶ στρατηγός
edd. & Med.

runt, imaginem defuncti in
celeberrima aedium parte
ponunt, lignea aedícula cir-
cumtectam. Est autem hæc
imago, persona ad similitu-
dinem quam accuratissime
expresita, tam conformatio-
ne figuræ, quam colore.
Atque hæc nimirum ima-
gines per solennitates publi-
cas aperiunt, & cum studio
exornant: cum autem illu-
stris vir aliquis ex eadem
gente vel familia diem clausit
ultimum, ad funeris elatio-

nem easdem proferunt, im-
ponuntque hominibus quos
& statura & reliquo habitu
quam simillimos putant de-
functis. Hi igitur togas
assumunt, si vir consularis
aut prætorius quis fuerit,
prætextas; si censorius, pur-
pureas; si triumphalis, aut
qui digna triumpho gesserit,
auro radiantes. Et ipsi qui-
dem hi curru vestiti proce-
dunt; fasces autem & secu-
res & quæcumque alia ma-
gisfratus comitari solent in-
signia,

ρακῆσθαι, προηγείται κατὰ τὴν ἀξίαν ἐκάστῳ τῆς
γεγενημένης κατὰ τὸν βίον ἐν τῇ πολιτείᾳ προαγω-
9 γῆς. ὅταν δ' ἐπὶ τοὺς Ἐμβόλους ἔλθωσι, καδέζον-
ται πάντες ἐξῆς ἐπὶ δίφρων ἐλεφαντίνων. οὐδ' ἀλλίον
οὐκ εὐμαρὲς ἰδεῖν θάμαμα νέῳ Φιλοδόξῳ καὶ Φιλαγά-
10 θῶ. τὸ γὰρ ταῖς τῶν ἐπ' ἀρετῇ δεδοξασμένων ἀν-
δρῶν εἰκόνας ἰδεῖν ὁμοῦ πάσας, οἷον ζώσας καὶ πε-
πνυμένας, τίν' οὐκ ἂν παραστήσῃ; τί δ' ἂν κάλ-
λιον θάμαμα τούτου φανείη;

Πλὴν ὅγε λέγων ὑπὲρ τοῦ θάπτεσθαι μέλλοντος, LIV.
ἐπ' αὐτὸν διέλθῃ τὸν περὶ τούτου λόγον, ἀρχεται τῶν
ἀλλῶν ἀπὸ τοῦ προγενεστάτου τῶν παρόντων, καὶ
ἀλέγει τὰς ἐπιτυχίας ἐκάστου καὶ τὰς πράξεις. ἐξ
ᾧ καὶ καινοποιουμένης αἰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν τῆς ἐπ'
ἀρετῇ φήμης, ἀθανατίζεται μὲν ἡ τῶν καλὸν τι
διαπραξαμένων εὐκλεία, γνώριμος δὲ τοῖς πολλοῖς
καὶ παραδόσιμος τοῖς ἐπιγιγνομένοις ἡ τῶν εὐεργε-
N n 5 τησάν-

fignia, præferuntur pro ho-
nore ac dignitate quam quis-
que in republica, dum vive-
ret, obtinuerat. Tum ad
Rostra postquam venerunt,
ordine omnes sellis infident
eburneis. Quo spectaculo
nullum facile pulcrius juve-
nis veræ laudis ac virtutis
amans queat intueri. Quis
est enim, quem impetus ad
laudem non capiat, cum ima-
gines virorum, quos sua vir-
tus fecit insignes, velut vi-
vas omnes spectet ac spi-
rantes? aut hoc spectaculo

quod potest aliud esse pul-
crius?

54. Ceterum qui sepelien-
dum laudat, absoluta hujus
laudatione, reliquorum etiam
qui adfunt, a maximo na-
tu orsus, laudes singulorum
ac res gestas commemorat.
Atque hoc modo bonorum
præstanti laude ac fama sub-
inde renovata, immortalis
fit eorum gloria qui facinus
aliquod memorabile edide-
runt; & nomen illorum, qui
de patria præclare sunt me-
riti, vulgo innotescens, ad
poste-

Majorum
imagines
comitan-
tur exse-
quias.

In oratio-
ne fune-
bri lau-
dantur &
facta ma-
jorum.

His rebus τησάντων τὴν πατρίδα γίνεται δόξα. τὸ δὲ μέγιστον, οἱ νέοι παρορμῶνται πρὸς τὸ πᾶν ὑπομένειν ὑπὲρ τῶν κοινῶν πραγμάτων, χάριν τοῦ τυχεῖν τῆς συνακολουθούσης τοῖς ἀγαθοῖς τῶν ἀνδρῶν εὐκλείας.

Πίστιν δ' ἔχει τὸ λεγόμενον ἐκ τούτων. πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμονομάχησαν ἐκουσίως Ῥωμαίων ὑπὲρ τῆς τῶν ὅλων κρίσεως· οὐκ ὀλίγοι δὲ προδήλους εἶλοντο θανάτους· τινὲς μὲν ἐν πολέμῳ, τῆς τῶν ἄλλων ἐνεκεν σωτηρίας· τινὲς δ' ἐν εἰρήνῃ, χάριν τῆς τῶν κοινῶν πραγμάτων ἀσφαλείας. καὶ μὴν ἀρχαῖς ἔχοντες ἔνιοι, τοὺς ἰδίους υἱοὺς παρὰ πᾶν ἔθος ἢ νόμον ἀπέκτειναν, περὶ πλείονος ποιούμενοι τὸ τῆς πατρίδος συμφέρον, τῆς κατὰ φύσιν οἰκειότητος πρὸς τοὺς ἀναγκασιότατους. πολλὰ μὲν οὖν τοιαῦτα καὶ περὶ πολλῶν ἱστορεῖται παρὰ Ῥωμαίοις· ἐν δὲ ἀρκούν ἔσται πρὸς τὸ παρὸν ἐπ' ὀνόματος ῥηθὲν, ὑποδείγματος καὶ πίστεως ἐνεκεν.

Κόκκην

posteritatis memoriam propagatur. Quod vero longe est maximum, juvenus ad omnia ferenda excitatur, quo tandem illam indipiscatur gloriam, quæ fortes viros solet comitari. Id vero probari vel his exemplis potest. Exstiterē namque inter Romanos multi, qui singulari certamine ultro suscepto summam rerum cernerent; nec pauci ad certum exitum caput suum devoverunt; pars in bello, ut ce-

teris essent salutē; pars in pace, ut rempublicam in tuto collocarent. Alii, in imperio constituti, filios suos præter omnem morem aut legem necaverunt, utilitatem patriæ vinculis proximitatis, etiam cum maxime necessariis & conjunctissimis, antepponentes. Ac multa quidem hujusmodi facta apud Romanos narrantur: verum unius nominatim in præsentia meminisse, & exempli & fidei causa satis fuerit.

55. Fer-

Κόκλην γὰρ λέγεται, τὸν Ὀράτιον ἐπικληθέν-
 τα, διαγωνιζόμενον πρὸς δύο τῶν ὑπεναντίων ἐπὶ
 τῷ καταντικρὺ τῆς γεφύρας πέρατι τῆς ἐπὶ τοῦ
 Τιβέριδος, ἣ κείται πρὸ τῆς πόλεως, ἐπεὶ πλῆθος
 ἐπιφερόμενον εἶδε τῶν βοηθούντων τοῖς πολεμίοις,
 δέισαντα, μὴ βιασάμενοι παραπέσωσιν εἰς τὴν πό-
 λιν, βοᾶν ἐπιστραφέντα τοῖς κατόπιν, ὡς τάχος
 ἀναχωρήσαντας διασπᾶν τὴν γέφυραν. τῶν δὲ πει-
 θαρχησάντων, ἕως μὲν οὗτοι διέσπων, ὑπέμενε τραυ-
 μάτων πλῆθος ἀναδεχόμενος, καὶ διακατέσχε τὴν
 ἐπιφορὰν τῶν ἐχθρῶν· οὐχ οὕτω τὴν δύναμιν, ὡς
 τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ καὶ τόλμαν καταπεπληγμέ-
 νων τῶν ὑπεναντίων. διασπαδείσης δὲ τῆς γεφύ-
 ρας, οἱ μὲν πολέμιοι τῆς ὀρμῆς ἐκωλύθησαν· ὁ δὲ
 Κόκλης ῥίψας ἑαυτὸν εἰς τὸν ποταμὸν ἐν τοῖς ὅπλοις,
 κατὰ προαίρεσιν μετέλλαξε τὸν βίον, περὶ πλείονος
 πεισάμενος τὴν τῆς πατρίδος ἀσφάλειαν, καὶ τὴν
 ἔσο-

LV.
 Horatius
 Cocles.

LV. I. Ὀράτιον ex Urb. dedi. Vulgo Ὀράτιον. Sedes autem nomi-
 num Κόκλην ὃ Ὀράτιον invicem mutatas voluit Reisk. ut fecit Ca-
 saub. in vers.

55. Fertur Horatius, cui
 cognomen Coclitis, quum in
 ulteriore limine pontis, qui
 ante urbem Tiberi est im-
 positus, adversus hostes duos
 dimicaret; multitudine in-
 gruentium adversariorum,
 qui illis suppetias veniebant,
 animadversa; metuens, ne
 per vim in urbem irrumpe-
 rent, conversus ad eos qui
 pone stabant, clamore ma-
 gno iussisse, ut celeriter pe-
 dem referrent ac pontem re-
 scinderent. Quibus impe-
 rata facientibus, duravit Co-
 cles, dum pons rescinditur,
 quantumvis vulnera accipe-
 ret plurima, atque ita ir-
 ruentium hostium impetum
 inhibuit; quos non adeo vis
 Coclitis, ut præsentia ani-
 mi constantiaque & audacia,
 admiratione defixit. Ponte
 rescisso, hostes quidem a co-
 natu sunt depulsi; at Cocles,
 in amnem cum armis sese
 projiciens, voluntariæ mor-
 ti se destinavit, anteposita
 salute patriæ & gloria, quæ
 mor-

ἐσομένην μετὰ ταῦτα περὶ αὐτὸν εὐκλειαν τῆς παρούσης ζωῆς, καὶ τοῦ καταλειπομένου βίου. Τοιαύτη τις, ὡς ἔοικε, διὰ τῶν παρ' αὐτοῖς ἐθισμῶν ἐγγενᾶται τοῖς νέοις ὁρμὴ καὶ φιλοτιμία πρὸς τὰ καλὰ τῶν ἔργων.

LVI.
Avaritia
Pæno-
rum: Ro-
manorum
modera-
tio.

Καὶ μὴν τὰ περὶ τοὺς χρηματισμοὺς ἔδη καὶ νόμιμα, βελτίω παρὰ Ῥωμαίοις ἐστίν, ἢ παρὰ Καρχηδονίοις. παρ' οἷς μὲν γάρ, οὐδὲν αἰσχρὸν τῶν ἀνηκόντων πρὸς κέρδος· παρ' οἷς δὲ, οὐδὲν αἰσχρὸν τοῦ δωροδοκεῖν καὶ τοῦ πλεονεκτεῖν ἀπὸ τῶν μὴ καθηκόντων. καὶ ὅσον γάρ ἐν καλῷ τίθενται τὸν ἀπὸ τοῦ κρατίστου χρηματισμὸν, κατὰ τοσούτον πάλιν ἐν ὀνείδεσι ποιοῦνται τὴν ἐκ τῶν ἀπειρημένων πλεονεξίαν. σημεῖον δὲ τοῦτο· παρὰ μὲν Καρχηδονίοις δῶρα φανερώς διδόντες λαμβάνουσι τὰς ἀρχάς· παρὰ δὲ Ῥωμαίοις θάνατός ἐστι περὶ τοῦτο πρόστι-

4. ἐγγενᾶται. ἐγγεγένηται Herv. Med.

LVI. 4. δὲ τοῦτο. δὲ τούτων Casaub. invitis mssis. Ibid. περὶ τοῦτο. περὶ τούτου Herv. Med.

mortuum ipsum maneret, præsentī vitæ, & iis, qui adhuc illi ad vivendum superessent, annis. Adeo nimirum magnus est ille impetus ad honesta facinora, & æmulatio virtutis, quæ ex ipsorum institutis in animis juvenum ingeneratur.

56. Iam quod ad rem familiarem augendam attinet, melioribus Romani, quam Carthaginenses, moribus atque institutis utuntur. Nam

apud hos nihil turpe est, quod cum lucro sit conjunctum: apud illos nihil turpius, quam largitionibus corrumpi, & malis artibus rem facere. In quantum enim laudi ducunt honestis rationibus congestas opes, in tantum divitias parum legitimis factis cumulasse probro vertunt. Argumentum hujus rei est, quod Carthagine dignitates & honores palam largitionibus redimuntur: Romæ idem fecisse, crimen

ὑπέρστιμον. ὅθεν, τῶν ἄλλων τῆς ἀρετῆς ἐναντίων
 τιθεμένων παρ' ἀμφοῖν, εἰκός, ἀνόμοιον εἶναι καὶ
 τὴν παρασκευὴν ἐκατέρων πρὸς ταῦτα. Μεγίστην ^{Religio}
 δέ μοι δοκεῖ διαφοράν ἔχειν τὸ Ῥωμαίων πολίτευμα ^{Romano-}
 πρὸς τὸ βέλτιον, ἐν τῇ περὶ θεῶν διαλήψει. Καί
 μοι δοκεῖ τὸ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὀνειδίζο-
 μενον, τοῦτο συνέχειν τὰ Ῥωμαίων πράγματα, λέ-
 γω δὲ τὴν δεισιδαιμονίαν. ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ ἐκτε-
 τραγώδηται καὶ παρειαῖται τοῦτο τὸ μέρος παρ'
 αὐτοῖς εἰς τε τοὺς κατ' ἰδίαν βίους καὶ τὰ κοινὰ
 γῆς πόλεως, ὥστε μὴ καταλιπεῖν ὑπερβολήν. ὃ καὶ
 δόξειεν ἂν πολλοῖς εἶναι θαυμάσιον. ἐμοὶ γε μὴν δο-
 κοῦσι τοῦ πλήθους χάριν τοῦτο πεποιηκέναι. Εἰ
 μὲν γὰρ ἦν σοφῶν ἀνδρῶν πολίτευμα συναγαγεῖν,
 οὐδὲν ἦν ἀναγκαῖος ὁ τοιοῦτος τρόπος. ἐπεὶ δὲ
 πᾶν πλήθος ἐστὶ ἐλαφρὸν καὶ πλήρες ἐπιθυμιῶν
 παρα-

5. ὅθεν τῶν. ὥστε τῶν Reg. E. 6. πρὸς τὸ βέλτιον. πρὸς βέλ-
 τιον Aug. Urb. 8. ἐκτετραγώδηται. ἐκτραγώδηται Heru. Med.
 Reg. D. Oxon. 10. οὐδὲν ἦν. οὐδὲν ἂν ἦν.

crimen est capitale. Quum
 igitur apud hosce duos po-
 pulos contraria virtuti pro-
 posita sint præmia; vias
 etiam, quibus ad illas cives
 grassantur, contrarias esse
 apud utrosque, consenta-
 neum est. Sed nulla re
 æque præstare ceteris popu-
 lis Romanos arbitror, ac
 opinione illa, quam de diis
 habent. Atque adeo quæ
 res apud reliquos mortales
 vitio vertitur, ea ipsa conti-
 nere Romanam remp. mihi
 videtur: *anxiam quamdam*

dico religionis curam. Nam
 usque eo apud hos supersti-
 tio in majus est exaggerata,
 & cum in privatam homi-
 num vitam, tum in publica
 consilia est inducta, ut non
 queat magis. Quod mirum
 utique multis videbitur: ego
 vero multitudinis causâ fa-
 ctum ab illis existimo. Enim
 vero si ex folis sapientibus
 constitui posset respublica,
 esset fortasse totum illud ge-
 nus non necessarium. Nunc
 quum omnis multitudo sit le-
 vis, plena illicitarum cupi-
 dita-

Iurisju-
randi re-
ligio
apud Ro-
manos.

παραινόμων, ὀργῆς ἀλόγου, θυμοῦ βιάιου· λείπεται,
τοῖς ἀδήλοισ φόβοις καὶ τῇ τοιαύτῃ τραγωδίᾳ τὰ
πλήθη συνέχειν. Διόπερ οἱ παλαιοὶ δοκοῦσί μοι
τὰς περὶ θεῶν ἐννοίας, καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν ἐν αἵθου
διαλήψεις οὐκ εἰκῇ, καὶ ὥς ἔτυχεν, εἰς τὰ πλήθη
παρειαγαγεῖν· πολὺ δὲ μᾶλλον οἱ νῦν εἰκῇ καὶ
ἀλόγως ἐκβάλλειν αὐτά. Τοιγαροῦν, χωρὶς τῶν
ἄλλων, οἱ τὰ κοινὰ χειρίζοντες, παρὰ μὲν τοῖς
Ἕλλησιν, ἑὰν ταλάντου μόνον πιστευθῶσιν, ἀντι-
γραφεῖς ἔχοντας δέκα, καὶ σφραγίδας τοσαύτας,
καὶ μάρτυρας διπλασίους, οὐ δύνανται τηρεῖν τὴν
πίστιν· παρὰ δὲ Ῥωμαίοις, κατὰ τε τὰς ἀρχαίας
καὶ πρεσβείας πολὺ τι πλῆθος χρημάτων χειρίζον-
τες, δι' αὐτῆς τῆς κατὰ τὸν ὅρκον πίστεως τηροῦσι
τὸ καθήκον. καὶ παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις σπάνιόν ἐστιν
εὐρεῖν ἀπεχόμενον ἄνδρα τῶν δημοσίων, καὶ καθα-
ρεύοντα

12. ὑπὲρ τῶν cum Aug. & Urb. scripsi. Vulgo περὶ τῶν. 13. τα-
λάντου. τάλαντον Herv. Med. Reg. E.

ditatum, ira æstuet præcipi-
ti, & ad vim iracundia im-
pellatur; hoc restat, ut in-
certis terroribus & ejusmo-
di tragædiarum figmentis
vulgus cohibeatur. Idcirco
videntur mihi veteres, nec
temere nec sine gravi caussa
istas de diis opiniones, &
de pœnis apud inferos, in
vulgus introduxisse: contra
autem, temere ac sine ra-
tione, qui nunc vivunt, illas
rejicere. Itaque, ut alia ta-
ceam, qui publicam pecu-
niam apud Græcos quidem

tractant, si vel unum dum-
taxat talentum fuerit eis
creditum, decem rescripto-
ribus adhibitis, figillis toti-
dem, testibus autem duplo
pluribus, fidem tamen ut
servent, impetrare ab iis ne-
queas: iidem apud Roma-
nos, quum & in magistrati-
bus & in legationibus ma-
gnam pecuniæ vim tractent,
propter unicum jurisjurandi
religionem, fidem servant.
Et quum apud alios raro ali-
quis inveniatur, qui publi-
co manus abstineat, quique
ejus.

ρεύοντα περὶ ταῦτα· παρὰ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις σπώνιον ἐστὶ τὸ λαβεῖν τινα πεφωραμένον ἐπὶ τοιαύτῃ πράξει.

VII.

Ἐπίλογος ταύτης τῆς Βίβλου.

Ὅτι μὲν οὖν πᾶσι τοῖς οὖσιν ὑπόκειται φθορὰ καὶ μεταβολή, σχεδὸν οὐ προσδεῖ λόγων· ἱκανὴ γὰρ ἡ τῆς φύσεως ἀνάγκη, παραστήσῃ τὴν τοιαύτην πίστιν. δυοῖν δὲ τρόπων ὄντων, καὶ οὓς φθείρεσθαι πέφυκε πᾶν γένος πολιτείας, τοῦ μὲν ἕξωθεν, τοῦ δ' ἐν αὐτοῖς φουμένου· τὸ μὲν ἐκτὸς ἄστατον ἔχειν συμβαίνει τὴν θεωρίαν, τὰ δ' ἐξ αὐτῶν, τεταγμένην. Τί μὲν δὴ πρῶτον φύεται γένος πολιτείας, καὶ

LVII.
Futura
reip.
Rom.
ruina.

LVII. 1. λόγων. λόγου edd. cum Med. 2. ἐν αὐτοῖς. ἐν αὐταῖς voluit Reisk. Ibid. τὸ μὲν. τὸν μὲν idem Reisk. Ibid. τὰ δ' ἐξ. τῶν δ' dant Herv. Aug. & Med. quod rursus in τὸν mutatum voluit Reisk. Ibid. τεταγμένην cum Vrsino correxit Casaub. & sic forte est in Med. Reliqui omnes male τεταγμένων.

ejusmodi sceleris purus fit: manifesti peculatus aliquis apud Romanos contra, ut arguatur, raro accidit.

VII.

Conclusio hujus Libri.

57. Iam vero, *manere humanas res omnes interitum ac mutationem*, ne admonendi quidem sumus: ipsa namque naturæ necessitas ad firmandam huic rei fidem abunde sufficit. Quum autem duo modi fint, quibus respublicæ omnes perire possunt, scilicet vel extrin-

secus illata peste, vel in ipsis ingenerata; ejus, quæ venit extrinsecus, incerta & instabilis est cognitio; ad illa autem mala quod attinet, quæ ex ipsa rerum publ. ratione nascuntur, certam illa definitamque habent cognitionem. Iam, quæ naturâ prima existat forma reipublicæ, quæ deinceps, tum quomodo

Futura
reip.
Rom.
ruina.

καὶ τί δεύτερον, καὶ πῶς εἰς ἀλλήλα μεταπίπτου-
σιν, εἴρηται πρόθεν ἡμῖν· ὥστε τοὺς δυναμένους τὰς
ἀρχὰς τῷ τέλει συνάπτεν τῆς ἐνεστώσης ὑποδύ-
σεως, καὶ αὐτοὺς ἤδη προειπεῖν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος.
ἔστι δὲ ὡς ἐγῶμαι δῆλον. Ὅταν γάρ, πολλοὺς καὶ
μεγάλους κινδύνους διωσαμένη πολιτεία, μετὰ ταῦ-
τα εἰς ὑπεροχὴν καὶ δυναστείαν ἀδύρητον ἀφίκηται·
Φανερόν, ὡς, εἰσποινομένης εἰς αὐτὴν ἐπὶ πολὺ τῆς
εὐδαιμονίας, συμβαίνει, τοὺς μὲν βίους γίνεσθαι πο-
λυτελεστέρους, τοὺς δ' ἄνδρας φιλονεικοτέρους τοῦ
δέοντος περὶ τε τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς ἄλλας ἐπιβο-
λὰς. ὧν προβαινόντων ἐπὶ πλέον, ἄρξει μὲν τῆς
ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς ἢ φιλαρχία, καὶ τὸ τῆς
ἀδοξίας ὄνειδος· πρὸς δὲ τούτοις ἢ περὶ τοὺς βίους
ἀλαζονεία καὶ πολυτέλεια. λήψεται δὲ τὴν ἐπιγγρα-
φὴν

4. ἐγῶμαι. ἐγὼ οἶμαι Aug. 5. δυναστείαν ἀδύρ. ἀδύρητον δυναστ.
Aug. Ibid. εἰσποινομένης. εἰσποινομένης Aug. Vrf. Ποῖσαν εἰσποινο-
μένης. 6. ὄνειδος ex Reisk. conject. adscivi. μῖσος proposit
Ernesti. Vulgo omnes ἀδοξίας εἶδος, prater Reg. E. in quo est εὐ-
δοξίας εἶδος.

do invicem mutantur alia in
aliam, antea docuimus: ita
fit, ut, si qui in proposito
argumento extremis prima
connectere potuerint, vel
ipsi per se, quid in posterum
immineat, prædicere valeant.
Et vero manifesta res est, ut
equidem arbitror. Postquam
enim civitas aliqua multa
eaeque magna pericula fuit
eluctata, jamque ad princi-
patum & potentiam non
controversam pervenit; pa-
lam est, ubi beata fortuna

suam sedem in ea civitate
per sat longum tempus fixe-
rit, fieri ut in mores luxus
irrepat, in animos virorum
major semper contentio,
cum circa magistratus, tum
circa alia incepta. Quæ ubi
semel creverint mala, mu-
tationis in deterius princi-
pium existet ab honoribus
per ambitionem petitis aut
negatis: itemque ab illa ar-
rogantia & luxu, quo ci-
vium mores erunt depravati.
Perficiendæ vero mutationis
auctor

φὴν τῆς μεταβολῆς ὁ δῆμος, ὅταν ὑφ' ὧν μὲν ἀδικεῖσθαι δόξη διὰ τὴν πλεονεξίαν, ὑφ' ὧν δὲ χαυνωθῆναι κολακευόμενος διὰ τὴν φιλαρχίαν. τότε γὰρ ἐξοργιθεὶς, καὶ θυμῷ πάντα βουλευόμενος, οὐκ ἔτι θελήσει πειθαρχεῖν, οὐδ' ἴσον ἔχειν τοῖς προεστῶσι, ἀλλὰ πᾶν καὶ τὸ πλεῖστον αὐτός. οὗ γενομένου, τῶν μὲν ὀνομάτων τὸ κάλλιστον ἢ πολιτεία μεταλήψεται, τὴν ἐλευθερίαν καὶ δημοκρατίαν· τῶν δὲ πραγμάτων τὸ χείριστον, τὴν ὀχλοκρατίαν.

10 Ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ τὴν τε σύστασιν καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς πολιτείας, ἔτι δὲ τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν διάθεσιν, πρὸς δὲ τούτοις τὴν διαφορὰν πρὸς τὰς ἄλλας τοῦ τε χείρονος ἐν αὐτῇ καὶ βελτίονος διεληλύθαμεν· τὸν μὲν περὶ τῆς Πολιτείας λόγον ὧδε πῇ καταστρέφομεν.

Τῶν

8. πᾶν καὶ τὸ πλεῖστον. πᾶν ἢ τὸ πλ. *malim cum Reisk.* 10. ὧδε πῇ. ὧδε πῶς *edd. cum Med.*

auctor erit populus, cum ab his quidem injuria affectus propter eorum avaritiam ac rapinas sibi videbitur, ab aliis vero propter ambitionem assentatione corruptus & vano tumore fuerit inflatus. Tunc enim incensus ira, & solis iis, quæ iracundia suggererit, utens consiliis, parere amplius aut æquo jure uti cum magistratibus detrectabit; verum pro omnibus unus ipse esse volet, plurimumque posse. Quo pacto, mutata facie reipublicæ, nomen quidem lon-

ge pulcerrimum civitas recipiet, libertatem inquam & popularem statum; re vero ipsa malum experietur longe omnium gravissimum, turbæ inconditæ dominationem. Sed nos postquam institutionem primam hujus reipublicæ, & incrementum, itemque illum ejus statum, quo nunc maxime viget, ad hæc quid distet a ceteris, & quibus rebus vel deterior vel melior hæc sit aliis; instituto sermoni de Republica Romana finem hic faciemus.

LVIII.
Vigor &
constan-
tia reip.
Rom.
tempore
Anniba-
lis.
Ol. 140. 4.
A. V. 538.

Τῶν δὲ συναπτόντων μερῶν τῆς ἱστορίας τοῖς και-
ροῖς, ἀφ' ὧν παρεξέβημεν, παραλαβόντες ἐπὶ βρα-
χυ, μιᾶς πράξεως ποιησόμεθα κεφαλαιώδη μνήμην,
ἵνα μὴ τῷ λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πράγμασιν,
ὥσπερ ἀγαθοῦ τεχνίτου δαῖγμα τῶν ἔργων ἐν τι
προενεγκάμενοι, φανεράν ποιήσωμεν τῆς πολιτείας
τὴν ἀκμὴν καὶ δύναμιν, οἷα τις ἦν κατ' ἐκείνους τοὺς
χρόνους. Ἀννίβας γὰρ ἐπειδὴ τῇ περὶ Κάνναν μά-
χῃ περιγενόμενος Ῥωμαίων, ἐγκρατὴς ἐγένετο τῶν
τὸν χάρακα φυλαττόντων ὀκτακισχιλίων· ζωγρή-
σας ἅπαντας, συνεχώρησε διαπέμπεσθαι σφίσι πρὸς
τοὺς ἐν οἴκῳ περὶ λύτρων καὶ σωτηρίας. τῶν δὲ προ-
3 χειριταμένων δέκα τοὺς ἐπιφανεστάτους, ὀρκίσας,
ἢ μὴν ἐπανήξεν πρὸς αὐτόν, ἐξέπεμψε τούτους.
εἰς δὲ τῶν προχειριθέντων, ἐκπορευόμενος ἐκ τοῦ
χάρακος ἤδη, καὶ τι φήσας ἐπιλελῆσθαι, πάλιν ἀνέ-
καμψε,

LVIII. In Cod. Urb. est Titulus ad hoc Cap. pertinens: Περὶ τοῦ
μὴ καταπίπτειν ἐν ταῖς ἐλατλώσεσι. I. παρεξέβη-
μεν. Vulgo παρεβήμεν. Ibid. προενεγκάμενοι. προενεγκ. Reg. E.
4. ἐκπορευόμενος. ἐκπεπορευμένος edd. inde a Casaub. inuitis misti.

58. Iam vero illas partes
historiæ paulisper resumen-
tes, quæ temporibus eis co-
hærent unde sumus digressi,
unius facti ex eisdem tem-
poribus brevem mentionem
faciemus; quo, non oratio-
ne solum, sed & rebus ipsis,
producto in medium, more
excellentium artificum, ali-
quo opere, quanta fuerit per
illa tempora reipublicæ Ro-
manæ vis, quantus vigor,
clare ostendamus. Post vi-
ctoriam de Romanis ad Can-
nas partam, Hannibal octo

millibus hominum, qui ca-
stra tuebantur, est potitus.
His omnibus quum vitam
concessisset, potestatem in-
super fecit mittendi ad suos
de pretio redemptionis &
reditu in patriam. Illi de-
cem e suo numero dignitate
præcipuos in eam rem dele-
gerunt; quos Hannibal ju-
rejurando prius adactos, uti-
que se redituros, Romam di-
misit. E decem vero illis
unus, castris jam egressus,
aliquid se oblitum dixit, &
castra repetiit: deinde, eo
assum-

καμψε, καὶ λαβὰν τὸ καταλειφθὲν, αἵθις ἀπελύε-
 το· νομίζων, διὰ τῆς ἀναχωρήσεως τετηρηκέαι τὴν
 5 πίστιν, καὶ λευκέναι τὸν ὅρκον. Ὡν παραγενομέ-
 νων εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ δεομένων, καὶ παρακαλούν-
 των τὴν σύγκλητον, μὴ φθονῆσαι τοῖς ἐαλωκόσι τῆς
 σωτηρίας, ἀλλ' ἐάσαι τρεῖς μνᾶς ἕκαστον καταβα-
 λόντα σωθῆναι πρὸς τοὺς ἀναγκαίους· τοῦτο γὰρ
 6 συγχωρεῖν ἔφασαν τὸν Ἀννίβαν. εἶναι δ' ἀξίους σω-
 τηρίας αὐτούς· οὔτε γὰρ ἀποδεδεικέναι κατὰ τὴν
 μάχην, οὔτ' ἀνάξιον οὐδὲν πεποιηκέναι τῆς Ῥώμης·
 ἀλλ' ἀπολειφθέντας τὸν χάρακα τηρεῖν, πάντων
 ἀπολομένων τῶν ἄλλων ἐν τῇ μάχῃ, τῷ καιρῷ πε-
 ριληφθέντας ὑποχειρίους γενέσθαι τοῖς πολεμίοις.
 Ῥωμαῖοι δὲ, μεγάλοις κατὰ τὰς μάχας περιπε-
 πτωκότες ἐλαττώμασι, πάντων δ', ὡς ἔπος εἰπεῖν,
 ἐστερημένοι τότε τῶν συμμάχων, ὅσον οὐπω δὲ προσ-
 δοκῶντες τὸν περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῖς ἐκφέρεσθαι κίν-
 Ο ο 2 δονον,

5. τῆς σωτηρίας. Vulgo τὴν σωτηρίαν. 6. τῶν ἄλλων ἐν τῇ μάχῃ.
 ἐν τῇ μάχῃ τῶν ἄλλων Aug.

assumpto quod omiserat, iti-
 neri denuo se accinxit; ra-
 tus, simulato illo reditu fi-
 dem se præstitisse, & reli-
 gione jurisjurandi semet ex-
 solvisse. Romam ut ven-
 tum, rogare & orare legati
 senatum, ne captis reditum
 invideret, sed ternas quem-
 que minas pro se sineret pen-
 dere, atque ita ad necessarios
 suos redire: per Hannibalem
 namque hoc licere sibi, affir-
 mabant. Dignos autem sa-
 lute esse; ut qui neque in
 praelio ignave se gessissent,
 nec Romano nomine quid-
 quam indignum admisisse;
 sed ad tuitionem castrorum
 relicti, cæteris omnibus in
 acie occisis, circumclusi a for-
 tuna adversa, in potestatem
 hostium venissent. Romani
 vero quamvis ingentes di-
 micando in acie clades ac-
 cepissent, omnesque prope-
 modum socios tunc suos
 amisissent, in expectatione
 denique essent ultimi peri-
 culi, quod patriæ suæ vide-
 bant

ΟΙ. 140. 4. δυνον, διακούσαντες τῶν λεγομένων· οὔτε τοῦ πρέ-
 Captivos
 Romani ποντος αὐτοῖς, ἔξαντες ταῖς συμφοραῖς, ὠλιγώρη-
 redimere σαν, οὔτε τῶν θεόντων οὐδὲν τοῖς λογισμοῖς παρῆδον.
 nolunt. ἀλλὰ, συνιδόντες τὴν Ἀννίβου πρόθεσιν, ὅτι βούλεται,
 διὰ τῆς πράξεως ταύτης ἅμα μὲν εὐπορῆσαι χρη-
 μάτων, ἅμα δὲ τὸ φιλότιμον ἐν ταῖς μάχαις ἔξε-
 λέδαι τῶν ἀντιτατιομένων, ὑποδείξας, ὅτι τοῖς ἡτ-
 τημένοις ὅμως ἐλπίς ἀπολείπεται σωτηρίας· τοσοῦ-
 τον ἀπέσχον τοῦ ποιῆσά τι τῶν ἀξιουμένων, ὥστε
 οὔτε τὸν τῶν οἰκείων ἔλεον, οὔτε τὰς ἐκ τῶν ἀνδρῶν
 ἔσομένας χρεῖας ἐποίησαντο περὶ πλείονος· ἀλλὰ
 τοὺς μὲν Ἀννίβου λογισμοὺς, καὶ τὰς ἐν τούτοις
 ἐλπίδας ἀπέδειξαν κενὰς, ἀπειπάμενοι τὴν διαλύ-
 τρωσιν τῶν ἀνδρῶν· τοῖς δὲ παρ' αὐτῶν ἐνομοθέτησαν,
 Romano
 militi aut
 vincen-
 dum aut
 morien-
 dum.
 ἢ νικᾶν μαχομένους, ἢ θνήσκειν, ὡς ἄλλης οὐδεμιᾶς
 ἐλπίδος ὑπαρχούσης εἰς σωτηρίαν αὐτοῖς ἡττωμένοις.
 Διο

9. πρόθεσιν. προαίρεσιν Reg. E.
 cum Med. Ibid. ἡττωμένους.

II. παρ' αὐτῶν. παρ' αὐτοῖς Edd.
 ἡττημένους edd. inde a Casaub.

bant praefens imminere; ni-
 hilominus tamen, audita pe-
 titione legatorum, neque
 honesti decorique immemo-
 res, cedendo adversis, se
 praebuerunt, neque quid-
 quam praetermiserunt quod
 ad bene consulendum rebus
 suis pertineret. Hannibalis
 enim consilio intellecto, qui
 eo pacto & pecuniarum co-
 piam sibi volebat parare, &
 simul acrem illam in dimi-
 cando pervicaciam hostibus
 suis adimere, ostentata victis
 spe salutis; tantum absfuit,

ut legatorum petitis conce-
 derent Romani, ut contra
 neque miseratione proximo-
 rum moverentur, neque il-
 lius utilitatis, quam captivi,
 si rediissent, essent allaturi,
 rationem ullam haberent.
 Quin potius Hannibalis con-
 filia & spes inde pendent-
 es, negata captivorum redem-
 tione, vanas reddiderunt:
 suis autem militibus legem
 sanxerunt, ut aut vincerent
 pugnando, aut moverentur:
 quippe viam salutis aliam
 nullam victis superesse. His
 igitur

12 Διὸ καὶ ταῦτα προθέμενοι, τοὺς μὲν ἐννέα τῶν πρεσ-Α. V. 538.

βευτῶν ἐθέλοντὴν κατὰ τὸν ὄρκον ἀναχωροῦντας
ἐξέπεμψαν, τὸν δὲ σοφισάμενον πρὸς τὸ λύσαι τὸν
ὄρκον, δήσαντες ἀποκατέστησαν πρὸς τοὺς πολε-
13 μίους· ὥστε τὸν Ἀντίβαν μὴ τοσοῦτον χαρῆναι νι-
κήσαντα τῇ μάχῃ Ῥωμαίους, ὥς συντριβῆναι κατα-
πλαγέντα τὸ στάσιμον καὶ τὸ μεγαλόψυχον τῶν
ἀνδρῶν ἐν τοῖς διαβουλίαις.

VIII.

Ἀποσπασμάτια.

1 Πάντα χρὴ τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα τοὺς καλῶς ἀσ- LIX.
κοῦντας ἐκ παιδῶν ἀσκεῖν, μάλιστα δὲ τὴν ἀνδρείαν.

2 Τὸ γὰρ ἀδύνατον ἐν τῷ ψεῦδει, μόνον εὐδ' ἀπο-
λογία ἐπιδέχεται τοῖς ἀμαρτάνουσι.

Ο ο 3

Πρᾶγμα

12. ἐθέλοντὴν. Sic Aug. ὁ Vrb. Ceteri vulgo ἐθέλοντας.

igitur ita decretis, novem lætaretur Hannibal, prælio
quidem legatos, sponte sua victos a se Romanos, quam
ob jusjurandum revertentes, admiratione constantiæ &
dimiserunt; illum vero, qui magnitudinis animi, quibus
ad solvendam religionem in capiendis consiliis iidem
fraudem adhibuerat, vin- utebantur, perculsus fran-
ctum ad hostem remiserunt. geretur.
Ex quo factum, ut non tam

VIII.

Varia Fragmenta minora.

59. * Eos, qui rectæ institu-
tioni student, cum omnes
virtutes statim a puero con-
discere atque exercere oportet,
tum maxime fortitudi-
nem. (Excerpt. Valesian.)

* Qui falsa ejusmodi pro-
fert, quæ etiam impossibilia
sunt, ejus peccatum ne ex-
cusationem quidem ullam ad-
mittit. (Ora Cod. Vrbini.)

Fecit

Πρᾶγμα ποιῶν φρονίμου καὶ νουνεχοῦς ἀνδρὸς, τὸς
γνώωναι κατὰ τὸν Ἡσίοδον, ὅσω πλέον ἤμισυ παντός.

Τὸ γὰρ μανθάνειν ἀψευστεῖν πρὸς τοὺς θεοὺς,⁴
ὑπόδυψις ἐστὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀληθείας.

Ἐν γὰρ τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρωπείων ἔργων,⁵
οἱ μὲν κτησάμενοι, πρὸς τὴν τήρησιν, οἱ δ' ἔτοιμα
παρалаβόντες, πρὸς τὴν ἀπώλειαν εὐφρεῖς εἰσὶν.

Καὶ τόπος δὲ τις οὕτω καλεῖται, Ῥύγχος, περὶ
Στράτον τῆς Αἰτωλίας, ὥς φησι Πολύβιος ἐν ἑκτῇ
ἱστορίῳ.

Ὀλκιον, πόλις Τυρρήνιας. Πολύβιος ἑκτῷ.

LIX. 4. ὑπόδυψις correxi. ὑπότυψις cod. ms. ὅ ex eo Casaub. ὑπο-
τύπωσις Vrsin.

Fecit quod prudentis con-
sideratiue viri est, qui novit,
secundum HESIODVM,
quanto plus sit dimidium to-
to. (Ibidem.)

paraverint, ad easdem con-
servandas, qui paratas acce-
perint, ad dissipandas, natu-
ra sint proniores. (Ex eod.)

Discere adversus Deos
non esse mendacem, fomes
est veracitatis cum homini-
bus colendæ. (Ex eodem cod.
Vrsin.)

Atque etiam locus aliquis
ita vocatur, Rhynchus, cir-
ca Stratum in Aetolia; ut
Polybius ait Historiarum li-
bro sexto. (Athenæus lib. III.
c. 15. p. 95.)

In plerisque rebus huma-
nis fieri videmus, ut, qui eas

Olcium, oppidum Etruriæ.
Polybius VI. (Steph. Byzant.)

ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΗΣ
ΤΩΝ ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

I.
BELLVM HANNIBALICVM.

Olymp.
CXLI. I.
A.V. 539.

Πολύβιος ἐν τῇ ἐβδόμῃ, Καπυησίους, (Φησί,) I. Campa-
τούς ἐν Καμπανίᾳ, διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς norum
πλοῦτον περιβαλομένους, ἐξοκέλας εἰς τρυφὴν καὶ defectio.
πολυτέλειαν, ὑπερβαλλομένους τὴν περὶ Κρότωνά
καὶ Σύβαριν παραδεδομένην φήμην. οὐ δυνάμενοι οὖν,
Φησί, φέρειν τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν, ἐκάλουν τὸν
Ἀννίβαν. διόπερ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνήμεστα δεινὰ ἔπα-
σον. Οο 4 θον.

Cap. I. 1. περιβαλομ. ex conject. scripsi. Vulgo περιβαλλομένους.
2. Vocabulum δεινὰ sublatum voluit Casaub. cum nonnullis codd.

LIBRI SEPTIMI
HISTORIARVM POLYBII
RELIQVIAE.

I.
Athenaeus Lib. XII. c. 6. p. 528.

1. Polybius Libro Septimo
scribit: Capuanos, in
Campania, ob agri bonita-
tem tantum opum congef-
fisse, ut voluptati sumtuoso-
que luxui sese dederint, ac
eo vitio famam de Croto-

niatis & Sybaritis vulgatam
exsuperaverint. Praesentem
igitur opulentiam, ait, quum
ferre non possent, Hanniba-
lem acciverunt: quamobrem
a Romanis postea gravissimis
atrocissimisque malis sunt
affli-

Ol. 141. I. I. Πον. Πετηλινοὶ δὲ, τηρήσαντες τὴν πρὸς Ῥωμαίους
 Petelini πίστιν, εἰς τοσοῦτον καρτερίας ἦλθον πολιορκούμε-
 fame ex- νοὶ ὑπ' Ἀντίβα, ὥστε μετὰ τὸ πάντα μὲν τὰ κατὰ
 pugnan- τὴν πόλιν δέρματα καταφαγεῖν, ἀπάντων δὲ τῶν
 tur a Pæ- κατὰ τὴν πόλιν δένδρων τοὺς Φλοιούς καὶ τοὺς
 nis. ἀπαλοὺς πτόρεθους ἀναλῶσαι, καὶ ἑνδεκά μῆνας
 ὑπομῆναι τὴν πολιορκίαν, οὐδενὸς βοηθοῦντος, συν-
 ευδοκούντων τῶν Ῥωμαίων, παρέδωκαν ἑαυτούς.

II.

RES SYRACUSANAE.

(I.) *Hieronymus rex ab amicitia Romanorum
 ad Pænos desciscit.*

II. Μετὰ τὴν ἐπιβουλήν τὴν κατὰ Ἰερωνύμου, τοῦ βα-
 Hierony- σιλέως Συρακουσίων, ἐκχωρήσαντος τοῦ Θράσωνος,
 mi lega- οἱ
 tio ad
 Hanniba-
 lem.

3. Πετηλινοὶ. Vulgo Πετιλινοὶ. Ibid. συνευδοκούντων τῶν Ῥο-
 μαίων. Sic editio Basil. Athenæi, nisi quod articulum τῶν ante συνευ-
 δοκούντων ponat, quem post hoc verbum rejeci. Casaubonus edidit
 οὐδὲ συνευδοκούντος Ῥωμαίων, ὅς sic esse ait in omnibus codd. Athe-
 næi. Corrigere autem jubet οὐδὲ συνευδοκούντος τὰ Ῥωμαίων, expo-
 nitque: cum nemo opem ferret, neque Romanorum partes cum
 ipsis sequeretur.

afflicti. *Petelini* vero, ser- arborum quæ intra muros
 vata erga Romanos fide, ab erant, undecimo demum
Hannibale obsessi, tam for- mense, quo obsidionem to-
 tes constantesque se præsti- leraverant, nemine auxilium
 terunt, ut, peresis omnibus ferente, consentientibus &
 coriis quæ in oppido fue- (fidem ipsorum) collaudan-
 rant, absumentisque corticibus tibus Romanis, Pæno sese
 cunctis & tenellis furculis tradiderint.

II.

(I.) *Ecloga I. de Legationibus.*

2. Post conjurationem in cufarum factam, Thrasone
 caput *Hieronymi* regis Syra- de medio sublato, *Zoippus*
 &

οἱ περὶ τὸν Ζώϊππον καὶ Ἀνδρανόδωρον πείθουσι τὸν Ἱερώνυμον, εὐθέως πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Ἀννίβαν ἀπέμψαι. Προχειριστάμενος δὲ Πολύκλειτον Κυρηναῖον, καὶ Φιλόδημον τὸν Ἀργεῖον, τούτους μὲν εἰς Ἰταλίαν ἀπέστειλε, δούς ἐντολὰς λαλεῖν ὑπὲρ κοινοπραγίας τοῖς Καρχηδονίοις· ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀπέπεμψε. Ἀννίβας δὲ τοὺς περὶ Πολύκλειτον καὶ Φιλόδημον ἀποδεξάμενος φιλανθρωπῶς, καὶ πολλὰς ἐλπίδας ὑπογράψας τῷ μερακίῳ Ἱερωνύμῳ, σπουδῇ πάλιν ἀπέπεμπε τοὺς πρέσβεις, σὺν δὲ τούτοις Ἀννίβαν τὸν Καρχηδόνιον, ὄντα τότε τριήραρχον, καὶ τοὺς Συρακουσίους Ἱπποκράτη καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον Ἐπικύδη. Συνέβαινε δὲ, τούτους τοὺς ἄνδρας καὶ πλείω χρόνον ἤδη στρατεύεσθαι μετ' Ἀννίβου, πολιτευομένους παρὰ Καρχηδονίοις, διὰ τὸ φεύγειν αὐτῶν τὸν πάππον ἐκ Συρακουσῶν, δόξαντα προσενηνοχέειν τὰς χεῖρας ἐνὶ τῶν Ἀγαθοκλέους υἱῶν, Ἀγαθάργω.

Ο Ο 5

Χω.

II. 4. παρὰ Καρχηδονίοις. παρὰ Καρχηδονίους perperam editum erat inde a Casaub.

& *Andranodorus* auctores sunt regi, ut legatos e vestigio ad *Hannibalem* mittat. Qui delectos ad id munus *Polycletum* Cyrenensem & *Philodemum* Argivum in Italiam proficisci jubet, datque eis mandata, ut de societate ineunda cum Carthaginienfibus verba faciant: simul vero fratres misit Alexandriam. *Hannibal* *Polycletum* & *Philodemum* humaniter excipit, adolescentique *Hieronymo* spes præclaras ostentat, &

celeriter legatos remittit, cumque his *Hannibalem Carthaginensem*, triremium tunc præfectum, & una cum superioribus viros Syracusios, *Hippocratem*, atque *Epicudem*, fratrem illius natu minorem. Multos jam annos hi fratres Hannibali militaverant, ut qui lares Carthagine haberent, postquam eorum avus, quod diceretur uni e filiis *Agathoclis* *Agatharcho* manus intulisse, patrium Syracusarum solum

vertere

Ol. 141. 1. χω. Παραγενομένων δὲ τούτων εἰς τὰς Συρακού-
 Hierony- σας, καὶ τῶν μὲν περὶ Πολύκλειτον ἀποπρεσβευ-
 mi lega- σάντων, τοῦ δὲ Καρχηδονίου διαλεχθέντος κατὰ τὰς
 tio ad σάντων, τοῦ δὲ Καρχηδονίου διαλεχθέντος κατὰ τὰς
 Hanniba- ὑπ' Ἀννίβου δεδομένας ἐντολάς, εὐθέως ἔτοιμος ἦν
 lem. κοινωεῖν Καρχηδονίοις τῶν πραγμάτων· καὶ τὸν τε
 παραγεγονότα πρὸς αὐτὸν Ἀννίβαν ἔφη δεῖν πο-
 ρεύεσθαι κατὰ τάχος εἰς τὴν Καρχηδόνα, καὶ παρ'
 αὐτοῦ συμπέμπειν ἐπηγείλατο τοὺς διαλεχθησομέ-
 νους τοῖς Καρχηδονίοις.

III. Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ὁ τεταγμένος ἐπὶ
 Legatis Διλυβαίου στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων, ταῦτα πυνθα-
 Romanis νόμενος, ἔπεμψε πρὸς Ἰερώνυμον πρέσβεις, τοὺς
 illudit ἀνανεωσομένους τὰς πρὸς τοὺς προγόνους αὐτοῦ συν-
 Hierony- τεθειμένους συνθήκας. Ὁ δὲ Ἰερώνυμος, ἅτε ἐν μί-
 mus. σει ὄντων τῶν πρεσβευτῶν, ἔφη, συλλυπεῖσθαι ταῖς
 Ῥωμαίοις, ὅτι κακοὶ κακῶς ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἰτα-
 λίαν μάχαις ἀπολώλασιν ὑπὸ Καρχηδονίων. Τῶν
 δὲ

III. 2. ἅτε ἐν μίσει. ἔτε pro ἅτε fuit in cod. Vrsini, quod correxit
 Casaub. Ibid. συλλυπεῖσθαι. οὐ συλλυπεῖσθαι voluerat Reisk.

vertere fuerat coactus. Hi Carthaginiensibus colloca-
 igitur ubi Syracusas ve-
 nissent, & legationem Po-
 lycletus ac Philodemus re-
 nunciassent, mandata item,
 quæ ab Hannibale acceperat,
 Carthaginiensis exposuisset;
 nulla per regem mora fuit,
 quo minus societatem cum
 Carthaginiensibus statim jun-
 geret. Placuit vero illi, ut
 Hannibal, qui missus ad se
 fuerat, Carthaginem celeri-
 ter proficisceretur; quo &
 ipse suos missurum se rece-
 pit, de communi re cum
 Carthaginiensibus colloca-
 turos.
 3. Per idem vero tempus
 prætor Romanus, qui Lily-
 bæo præerat, certior factus
 de iis, quæ Syracusanus rex
 parabat, legatos ad eum mi-
 sit, renovandi fœderis causa,
 quod cum ejus majoribus
 fuerat factum. Hieronymus,
 cui odiosa erat præsens le-
 gatio, vicem Romanorum se
 dolere, ait, quod mali male
 a Carthaginiensibus cæsi in
 præliis per Italiam habitis
 perierint. Hominis impor-
 tuni-

δὲ καταπλαγόντων τὴν ἀστοχίαν, ὅμως δὲ προσ-
 πυθομένων, τίς λέγει ταῦτα περὶ αὐτῶν· ἔδειξε
 τοὺς Καρχηδονίους παρόντας, καὶ τούτους ἐκέλευσε
 ἀδιελέγχειν, εἰ τι τυγχάνουσι ψευδόμενοι. τῶν δὲ Φη-
 σάντων, οὐ πάτριον εἶναι σφίσι, πιστεύειν τοῖς πο-
 λεμίοις, παρακαλούντων δὲ, μηδὲν ποιεῖν παρὰ τὰς
 συνθήκας, ὅτι τοῦτο καὶ δίκαιόν ἐστι καὶ συμφέρον
 αὐτῶν μάλιστα· ἐκείνῳ· περὶ μὲν τούτων, ἔφη, βου-
 λευσάμενος αὐτοῖς πάλιν διασαφῆσαι. ἤρετο δὲ,
 πῶς πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ πάππου πλεύσαντες
 ἕως τοῦ Παχύνου πεντήκοντα ναυσὶ, πάλιν ἀνα-
 κάμψαιεν; Συμβεβήκει δὲ, Ῥωμαίους, βραχεῖ χρό-
 νῳ πρότερον ἀκούσαντας, Ἰέρωνα μετηλλαχέναι, καὶ
 δὴ ἀγωνιάσαντας, μή τι νεωτερίσωσιν οἱ ἐν ταῖς Συ-
 ρακούσαις καταφρονήσαντες τῆς τοῦ καταλελειμ-
 μένου παιδὸς ἡλικίας, πεποικῆσθαι τὸν ἐπίπλουν· πυ-
 θομένους δὲ τὸν Ἰέρωνα ζῆν, αὐθις εἰς τὸ Διλύ-
 βαιον

6. οἱ ἐν ταῖς Συρακ. Caret οἱ editio Vrf. & dein habet καταφρονή-
 σαντας.

tunitatem stupere legati;
 quærerere tamen, quo audire
 hæc diceret. Ille, Carthagi-
 nienſibus qui aderant osten-
 ſis, iſti, ait, mendacii vobis
 ſunt arguendi, ſi quid for-
 te præter verum narrarunt.
 Quum dicerent legati, non
 ſolere Romanos fidem hoſti-
 bus habere; ipſum vero mo-
 nerent, ne fidem mutaret,
 id enim & æquum eſſe, &
 rebus maxime illius ipſius
 expedire: Ego vero, rex in-
 quit, ſuper hoc deliberatione
 habita, quod ſtatuerò, fa-

ciam vos ut ſciatis. Pergit
 deinde illos interrogare, quæ
 factum eſſet, quod, quum
 ante obitum avi ſui quinquaginta
 navium claſſe Pachynum
 uſque acceſſiſſent, curſum
 inde retro flexiſſent? Acciderat
 nempe aliquanto prius, ut
 Romani, accepto nuncio, Hieronem
 fato eſſe functum, anxii, ne quid
 ex contemptu ætatis relictæ pueri
 rerum novarum moveretur
 Syracuſis, Pachynum uſque
 navigarent; ſed mox, ubi vi-
 vere adhuc Hieronem accepiſſent,

ΟΙ. ΙΑΙ. Ι. ^{Legatis Romanis illudit Hieronymus.} βαιον ἀναδραμεῖν. Διὸ καὶ τότε παρομολογούντων, πεποῖηθαι μὲν τὸν ἐπίπλουν, θέλοντας ἐφεδρεῦσαι τῇ νεότητι τῇ ἐκείνου καὶ συνδιαφυλάξαι τὴν ἀρχὴν αὐτῷ, προσπεσόντος δὲ, ζῆν τὸν πάππον, ἀποπλεῦσαι πάλιν· ῥηθέντων δὲ τούτων, πάλιν ὑπολαβὼν τὸ μεράκιον, Ἐάσατε τοίνυν, ἔφη, καὶ μὲν νῦν, ἄνδρες Ῥωμαῖοι, διαφυλάξαι τὴν ἀρχὴν, παλινδρομήσαντα πρὸς τὰς Καρχηδονίαν ἐλπίδας. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, συνέντες τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ, τότε μὲν κατασιωπήσαντες ἐπανῆλθον, καὶ διεσάφουν τὰ λεγόμενα τῷ πέμψαντι· τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη προσῆχον, καὶ παρεφύλαττον ὡς πολέμιον.

IV. ^{Fœdus Hieronymi cum Pœnis, de dividenda Sicilia.} Ἰερώνυμος δὲ, προχειρισάμενος Ἀγάθαρχον καὶ Ὀνησιγένη καὶ Ἱπποθένη, πέμπει μετ' Ἀννίβου πρὸς Καρχηδονίους, δούς ἐντολὰς ἐπὶ τοῖςδε ποιῆσαι τὰς συνθήκας· Ἐφ' ᾧ Καρχηδονίους βοηθεῖν καὶ πεζικαῖς καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσι,

pissent, Lilybæum extemplo redirent. Tunc igitur quum facti essent ingenue, eo quidem se classe esse profectos, idque eo animo, ut juventuti illius adessent, parati ad omne auxilium, quo regnum illi suum communi opera conservarent; simul atque vero fuisset nunciatum, vivere ipsius avum, pedem retulisse: hæc, inquam, quum dixissent legati: subjicit adolescens: Sinite igitur, inquit, nunc me quoque, Romani, mutata pariter velificatione spes Carthaginensium amplexum, meum mihi

conservare imperium. Romani, cognito animi illius impetu, nulla tum voce edita, discesserunt, & rem omnem ei, a quo missi fuerant, significarunt. Ex illo vero tempore ipsum observare, sibi que ab eo, ut ab hoste, cavere cœperunt.

4. Iam Hieronymus legatos cum Hannibale ad Carthaginenses proficisci jubet, Agatharchum, Onesigenem, & Hippothenem; mandans, ut fœdus hisce conditionibus facerent: Carthaginenses ut terrestribus maritimisque copiis

operem

καὶ συνεκβαλόντας Ῥωμαίους ἐκ Σικελίας, A.V. 539. Fædus Hieronymi cum Pœnis, de dividenda Sicilia.
οὕτω διελέσθαι τὰ κατὰ τὴν νῆσον, ὥστε
τῆς ἐκατέρων ἐπαρχίας ὅρον εἶναι τὸν Ἰμέ-
ραν ποταμόν, ὃς μάλιστα πῶς δίχα διαί-
ζει τὴν ὅλην Σικελίαν. Οὗτοι μὲν οὖν ἀφικ-
μενοι πρὸς Καρχηδονίους, διελέγοντο περὶ τούτων,
καὶ ταῦτ' ἔπραττον, εἰς πᾶν ἐτοίμως συγκαταβαι-
νόντων τῶν Καρχηδονίων. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰπποκρά-
την, λαμβάνοντες εἰς τὰς χεῖρας τὸ μεράκιον,
τὰς μὲν ἀρχαὶς ἐψυχαγῶγουν, ἐξηγούμενοι τὰς ἐν
Ἰταλίᾳ πορείας Ἀννίβου καὶ παρατάξεις καὶ μά-
χας· μετὰ δὲ ταῦτα φάσκοντες, μηδενὶ καθήκειν
μᾶλλον τὴν ἀπάντων Σικελιωτῶν ἀρχὴν, ὥς ἐκείνῳ·
πρῶτον μὲν διὰ τὸ τῆς Πύρρου θυγατρὸς υἱὸν εἶναι Hieronymus Pyrrhi nepos.
Νηρηίδος, ὃν μόνον κατὰ προαίρεσιν καὶ κατ' εὐνοίαν
Σικελιωταὶ πάντες εὐδόκησαν σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνα
εἶναι καὶ βασιλέα· δεύτερον δὲ κατὰ τὴν Ἰέρωνος
τοῦ

IV. 2. συνεκβαλόντας ex conject. correxi. Vulgo συνεκβαλόντα.

opem sibi ferrent: ubi Romanos communi opera expulissent Sicilia, insulam ita dividerent, ut Himera fluvius, qui mediam fere universam Siciliam dividit, utriusque populi provinciarum esset terminus. Vbi appulerunt legati, agunt de hisce rebus cum Carthaginiensibus: quibus paratis quasunque conditiones probare, negotium conficiunt. Interea vero Hippocrates atque Epicydes in animum adolescentis se

insinuare: quem initio narrationibus oblectabant, cum illi exponerent, quomodo in Italiam Hannibal venisset, & quas ibi pugnas signis collatis edidisset. Postea vero huiusmodi sermones apud illum cœperunt habere: Ad neminem magis, quam ad ipsum, universæ Siciliæ imperium pertinere: primo, quia Nereide Pyrrhi filia sit genitus, quem solum omnes Siculi & certo consilio & ob benevolentiam ducem ac regem habere consenserint; deinde, propter Hieronis avi ipsius domi-

Ol. 141. I. τοῦ πάππου δυναστείαν. Καὶ τέλος ἐπὶ τοσούτους ἐξωμίλησαν τὸ μεράκιον, ὥστε καθόλου μηδὲν προσέχειν τῶν ἄλλων, διὰ τὸ καὶ φύσει μὲν ἀκατάστατον ὑπάρχειν, ἔτι δὲ μᾶλλον ὑπ' ἐκείνων τότε μετεωριζέν. Ἀκμήν τῶν περὶ Ἀγάθαρχον ἐν τῇ Καρχηδόνι τὰ προειρημένα διαπραττομένων, ἐπιπέμπει πρεσβευτάς· τὴν μὲν τῆς Σικελίας ἀρχὴν φάσκων αὐτῷ καθήκειν ἅπασαν, ἄξιων δὲ Καρχηδόνιους μὲν βοηθεῖν περὶ Σικελίας, αὐτὸς δὲ Καρχηδονίοις ὑπισχνούμενος ἐπαρκεῖν εἰς τὰς κατὰ τὴν Ἰταλίαν πράξεις. Τὴν μὲν οὖν ὅλην ἀκαταστασίαν καὶ μανίαν καλῶς συνθεωρούμενοι Καρχηδόνιοι τοῦ μερακίου, νομίζοντες δὲ, κατὰ πολλοὺς τρόπους συμφέρειν σφίσι τὸ μὴ προέδαι τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν· ἐκείνῳ μὲν ἅπαντα συγκατένευον, αὐτοὶ δὲ καὶ πρότερον ἤδη παρασκευασάμενοι ναῦς καὶ στρατιώτας, ἐγίνοντο πρὸς τὸ διαβιβάζειν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Σικελίαν.

Οἱ

9. πρὸς τὸ. πρὸς τῷ malim.

dominatum. Ac tandem ita adolescentem hujusmodi fabulis isti ceperunt, ut ceterorum omnium nullam omnino rationem haberet; quippe qui & natura sua levis esset, & multo etiam magis tunc vana spe ab istis fuisset inflatus. Igitur cum maxime ea, quæ diximus, Carthagine agerentur ab Agatharcho; legationem aliam mittit Hieronymus, qua universum Siciliae imperium ad se spectare dicebat: & æquum censebat, ut sibi in dominatu Siciliae parando opem ferrent

Carthaginienſes: quum vicissim ipse promitteret, se illis auxiliaturum ad ea perficienda, quæ in Italia gererent. Non fugit Carthaginienſes, quanta hujus adolescentis in omnibus rebus esset inconstantia, quis furor; sed, qui multis nominibus sua putarent interesse, ne res Siciliae negligerent, regi omnia concedunt, & quum jam ante præparassent naves atque milites, in eo erant ut copias in Siciliam transportarent.

5. His

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, ταῦτα πυνθανόμενοι, πάλιν ^{A.V. 539.}
 ἔπεμψαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, διαμαρτυρόμενοι, μὴ ^{V.}
 παραβαίνειν τὰς πρὸς τοὺς προγόνους αὐτοῦ τεθει- ^{Nova le-}
 γόμενας συνθήκας. Ὑπὲρ ὧν Ἰερώνυμος, ἀθροίσας ^{gatio Ro-}
 τὸ συνέδριον, ἀνέδωκε διαβούλιον, τί δὲ ποιῆν. ^{manorum}
 Οἱ μὲν οὖν ἐγχώριοι τὴν ἡσυχίαν ἤγον, δεδιότες τὴν ^{ad Hiero-}
 τοῦ προεστῶτος ἀκρισίαν· Ἀριστόμαχος δ' ὁ Κορίν- ^{nymum.}
 θιος, καὶ Δάμιππος ὁ Λακεδαιμόνιος, καὶ Αὐτόνους
 ὁ Θετταλὸς, ἡξίου ἐμμένειν ταῖς πρὸς Ῥωμαίους
 συνθήκαις. Ἀνδρανόδωρος δὲ μόνος οὐκ ἔφη δεῖν
 παρῆναι τὸν καιρὸν· εἶναι δὲ τὸν ἐνεστῶτα μόνον,
 ἐν ᾧ κατακτήσασθαι δυνατόν ἐστι τὴν τῆς Σικελίας
 ἀρχήν. Τοῦ δὲ ταῦτ' εἰπόντος, ἤρετο τοὺς περὶ
 τὸν Ἱπποκράτην, ποίας μετέχουσι γνώμης; τῶν δὲ
 φησάντων, τῆς Ἀνδρανόδωρου, πέρας εἶχε τὸ δια-
 βούλιον. καὶ τὰ μὲν τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Ῥω-
 μαίους

V. 2. τί δὲ correxi. Perperam vulgo omnes τί δέει. 5. ἤρετο cor-
 rexi. Vulgo omnes εἶρετο.

5. His auditis, Romani
 legatos denuo ad regem mit-
 tunt, qui illum monerent
 obtestarenturque, ne disce-
 deret a foedere, quod cum
 ejus majoribus populo Ro-
 mano fuisset. Super ea re
 convocat Hieronymus con-
 cilium, & quid sit opus fa-
 cto consultat cum amicis.
 Ibi tum indigenæ silentium
 tenuerunt, stultitiam princi-
 pis reveriti: Aristomachus
 vero Corinthius, Damippus
 Lacedæmonius, & Autonius

Theffalus, ut in societate Ro-
 manorum maneret, auctores
 fuerunt. Solus Andranodo-
 rus pro sententia dixit, non
 esse occasionem prætermitten-
 dam; esse autem occasionem
 unam eamque jam instantem,
 per quam Sicilia imperium
 sibi parare possit. Quæ post,
 quam iste dixisset; Hippocra-
 tem rex interrogavit, quo-
 rum sententiæ accederet?
 Qui ubi Andranodoro se af-
 sentiri significasset, finem
 habuit deliberatio: atque ita
 quidem

Ol. 141. 1. *μαίους ἐκεκύρωτο τὸν τρόπον τοῦτον. Βουλόμενος*
 Absurda *δὲ μὴ σκαιῶς δοκεῖν ἀποκρίνεσθαι τοῖς πρεσβευταῖς,*
 a Roma- *εἰς τηλικαύτην ἀστοχίαν ἐνέπεσε, δι' ἧς τοῖς Ῥω-*
 nis postu- *μαίοις οὐ μόνον δυσαρρεστήσεν, ἀλλὰ καὶ προσκό-*
 lat Hie- *πτειν ἔμελλε προφανῶς. ἔφη γάρ, ἐμμένειν ἐν ταῖς*
 ronymus. *συνθήκαις, εἰὰν αὐτῷ πρῶτον μὲν τὸ χρυσίον ἀπο-*
δῶσι πᾶν, ὃ παρὰ Ἰέρωνος ἔλαβον τοῦ πάππου·
δεύτερον δὲ τὸν σίτον ἐκ παντὸς ἀποκαταστήσω-
σι τοῦ χρόνου, καὶ τὰς ἄλλας δωρεάς, αἷς εἶχον
παρ' ἐκείνου· τὸ δὲ τρίτον ὁμολογήσωσι, τὴν ἐν-
τὸς Ἰμέρα ποταμοῦ χώραν καὶ πόλεις εἶναι Συ-
ρακουσίων. Οἱ μὲν οὖν πρεσβευταὶ καὶ τὸ συνέ-
δριον ἐπὶ τούτοις ἐχωρίσθησαν· οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰε-
ρόνυμον ἀπὸ τούτων τῶν καιρῶν ἐνήγον τὰ τοῦ
 Bellum *πολέμου, καὶ τὰς τε δυνάμεις ἤθροισον καὶ καθώ-*
 adv. *πλίζον, τὰς τε λοιπὰς χορηγίας ἡτοίμαζον.*
 Rom. pa- *πολέμου, καὶ τὰς τε δυνάμεις ἤθροισον καὶ καθώ-*
 rat Hie- *πλίζον, τὰς τε λοιπὰς χορηγίας ἡτοίμαζον.*
 ronymus.

(II.) Hie.

7. ἐμμένειν. Forf. ἐμμενεῖν. 8. ἐνήγον. An ἐνήγουσιν?

quidem bellum cum Roma-
 nis est decretum. Ceterum
 Hieronymus, dum id agit,
 ut in dando legatis responso
 dexteritate usus videatur, in
 eam absurditatem incidit,
 quæ non dicam parum gra-
 ta Romanis erat futura, sed
 omnino palam eos offensu-
 ra. Infit enim: mansurum
 se in amicitia Romanorum;
 si omne primo aurum illi red-
 derent, quod ab avo Hierone
 acceperant; deinde si fru-
 mentum, & quæcumque aliis

munera ab eo collata fuissent
 jam inde a principio fœderis,
 omnia restituerent; tertio con-
 cederent, omnem cis amnem
 Himeram agrum atque ur-
 bes ditionis Syracusiorum
 esse. Post ista, soluto con-
 cilio, legati discessere. Hieronymus vero ex illo tem-
 pore ad bellum cœpit se ac-
 cingere, copias cogere, ar-
 maque & cetera omnia ad
 bellum necessaria compa-
 rare.

(II.) Ex

(II.) *Hieronymus occiditur Leontii.*

A.V. 539.

* * *
 Ἡ γὰρ τῶν Λεοντίνων πόλις τῷ μὲν ὅλῳ κλί- VI.
 ματι τέτραπται πρὸς τὰς ἄρκτους. ἔστι δὲ δια- ^{Situs ur-}
 μέσης αὐτῆς αὐλὴν ἐπίπεδος, ἐν ᾗ συμβαίνει τὰς τε ^{bis Leon-}
 τῶν ἀρχαίων καὶ δικαστηρίων κατασκευαῖς καὶ κα- ^{tinorum.}
 3 θόλου τὴν ἀγορὰν ὑπάρχειν. τοῦ δ' αὐλῶνος παρ'
 ἑκατέραν πλευρὰν παρήκει λόφος, ἔχων ἀποβῆῶνα
 συνεχῇ· τὰ δ' ἐπίπεδα τῶν λόφων τούτων ὑπὲρ τὰς
 4 ὀφρεὺς οἰκιῶν ἐστὶ πλήρη καὶ ναῶν. Δύω δ' ἔχει πυ-
 λῶνας ἢ πόλιν, ὧν ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν
 πέρατός ἐστιν οὗ προεῖπον αὐλῶνος, φέρων ἐπὶ Συ-
 ρακούσας· ὁ δ' ἕτερος ἐπὶ τοῦ πρὸς ἄρκτους, ἄγων
 ἐπὶ τὰ Λεοντῖνα καλούμενα πεδία καὶ τὴν γεωργή-
 σιμον χώραν. ὑπὸ δὲ τὴν μίαν ἀποβῆῶνα, τὴν πρὸς
 τὰς δύσεις, παραρρεῖ ποταμός, ὃν καλοῦσι Λίσσον.
 τούτῳ

VI. Titulus in ora Cod. Urb. est: Οὗτα ἢ τῶν Λεοντίνων πό-
 λιν. 4. ἀπὸ τοῦ πρὸς. ἐπὶ τοῦ volnerat Reisk.

(II.) *Excerpt. antiq. ex Lib. VII. cap. I.*

* * *
 6. *Urbs Leontinorum*, uni-
 versum situm si species, ver-
 git ad septemtriones. Per
 mediam vero urbem plana
 quædam porrigitur conval-
 lis; in qua magistratuum
 est curia, & judiciorum se-
 des, denique ipsum forum.
 Vtrumque hujus convallis
 latus colles prætexunt, con-
 tinuis præcipitiis asperi: at
 quæ super collium horum
 supercilio est planities, do-
 Polybii Histor. T. II.

mibus templisque est refer-
 ta. Portæ oppidi sunt duæ:
 una, quæ ab extremitate
 prædictæ convallis meridio-
 nali Syracusas ducit: altera,
 quæ ab extremitate septem-
 trionibus obversa ad *Leonti-*
nos campos, quos vocant,
 & cultos agros ducit. Præ-
 ter alterum ex duobus præ-
 ruptis collibus, eum nem-
 pe qui ad occasum spectat,
 amnis infra præterlabitur,
 quem *Lissum* vocant. Sub
 P p ima

Ol. 141. 1. τούτω δὲ κείνται παράλληλοι καὶ πλείους ὑπ' αὐτόν, τὸν κρημνὸν οἰκίαι συνεχεῖς, ὧν μεταξὺ καὶ τοῦ ποταμοῦ συμβαίνει τὴν προειρημένην ὁδὸν ὑπάρχειν.

(III.) *Iudicium Polybii de Hieronymo, ejusque avo Hierone, & patre Gelone.*

VII.
Hieronymi vitia
a nonnullis exag-
gerata.

Τινὲς τῶν λογογράφων, τῶν ὑπὲρ τῆς κατα-
στροφῆς τοῦ Ἱερωνύμου γεγραφότων, πολὺν τινα
πεποιήνται λόγον, καὶ πολλὴν τινα διατέθενται τε-
ρατείαν· ἐξηγούμενοι μὲν τὰ πρὸ τῆς ἀρχῆς αὐτοῖς
γενόμενα σημεῖα, καὶ τὰς ἀτυχίας τὰς Συρακου-
σίων· τραγωδοῦντες δὲ τὴν ὁμότητα τῶν τρόπων,
καὶ τὴν ἀσέβειαν τῶν πράξεων, ἐπὶ δὲ πᾶσι τὸ
παράλογον καὶ τὸ δεινὸν τῶν περὶ τὴν καταστρο-
φὴν αὐτοῦ συμβάντων, ὥστε μήτε Φάλαριν, μήτ'
Ἀπολλόδαρον, μήτ' ἄλλον μηδένα γεγονέναι τύραννον
ἐκείνου

VII. I. αὐτοῖς γενόμενα. αὐτοῦ vel αὐτῷ malim. ἀρχῆς αὐτῆς
voluit Reisk.

ima rupe continua series ex-
tenditur domorum multarum,
quæ pari intervallo

omnes a fluvio distant: in-
ter has & amnem via illa,
quam prædiximus, excurrit.

(III.) *Excerpt. Valesian. ex Lib. VII.*

7. Quidam historiæ scrip-
tores, qui de *Hieronymi*
interitu scripsere, plurimis
verbis ad commovendam
admirationem abusi sunt;
dum partim prodigia, qui
illius tyrannidem præcesse-
re, narrant, & Syracusanorum
calamitates; partim

crudelitatem ingenii ac res
ab eo impie gelas tragico-
rum more exaggerant, ac
postremo novitatem atque
atrocitatem eorum, quæ in
ipsius obitu acciderunt; ut
nec Phalaris neque Apollo-
dorus, neque alius porro
quisquam, illo acerbior ty-
rannus umquam existisse
videa-

ζέκύνου πικρότερον. * καὶ παῖς παραλαβὼν τὴν ἀρ- A.V. 539.
 χὴν, εἴτα μῆνας οὐ πλείους τριῶν καὶ δέκα βιώσας, Hierony-
 4 μετήλλαξε τὸν βίον. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τούτων, mi vitia
 ἓνα μὲν τινὰ καὶ δεύτερον ἐστρεβλῶσαι, καὶ τινὰ a nonnul-
 τῶν φίλων καὶ τῶν ἄλλων Συρακουσίων ἀπεκτάνθαι, lis exag-
 δυνατόν· ὑπερβολὴν δὲ γεγονέναι παρανομίας καὶ gerata.
 5 παρηλαγμένην ἀσέβειαν, οὐκ εἰκός. Καὶ τῶ μὲν
 τρόπῳ διαφερόντως εἰκάϊον αὐτὸν γεγονέναι καὶ πα-
 ράνομον, φατέον· οὐ μὴν εἰς γε σύγκρισιν ἀκτέον
 6 οὐδενὶ τῶν προειρημένων τυράννων. Ἀλλὰ μοι δοκοῦ-
 σιν οἱ τὰς ἐπὶ μέρους γράφοντες πράξεις, ἐπεδάν
 ὑποθέσεις εὐπεριλήπτους ὑποστήσωνται καὶ στε-
 νὰς, πτωχεύοντες πραγμάτων ἀναγκάζεσθαι τὰ
 μικρὰ μεγάλα ποιεῖν, καὶ περὶ τῶν μηδὲ μνήμης
 7 ἀξίων πολλοὺς τινὰς διατίθεσθαι λόγους. ἔνιοι δὲ καὶ
 δι' ἀκρισίαν εἰς τὸ παραπλήσιον τούτοις ἐμπίπτου-

P p 2

σιν.

3. * καὶ. Fors. καὶ τοι. ut suspicatus est Valesius, aut καὶ περ. Sic
 nulla fuerit lacuna Ibid. πλείους adferri ex Suida. Vulgo πλείω.
 Ibid. βιώσας. ζήσας Suid. βασιλεύσας maluerat Reisk.

videatur. Qui tamen cum
 admodum puer regnum sus-
 cepisset, atque exinde non
 amplius quam menses tre-
 decim vixisset, statim e vita
 discessit. Hoc autem tem-
 poris spatio fieri sane potuit,
 ut unus aut alter cruciatus
 fit, & ex ipsius amicis ac re-
 liquis Syracusanis nonnulli
 fuerint interfecti; singula-
 rem vero crudelitatem atque
 inauditam impietatem illam
 fuisse, minime credibile est.
 Ac natura quidem levem
 atque injustum illum fuisse,

fatendum omnino est: at
 nulli tamen ante dictorum
 tyrannorum est conferendus.
 Sed nimirum, qui *particula-
 res Historias* conscribunt,
 cum argumenta brevia atque
 angusta tractanda suscep-
 rint, mihi videntur rerum
 inopia laborantes eo necessi-
 tatis adduci, ut res exiguas
 in majus extollant, ac de re-
 bus ne mentione quidem di-
 gnis multa verba faciant.
 Quidam etiam præ iudicii
 inopia in idem vitium in-
 currunt. Quanto enim re-
 ctius

Ol. 141. 1. σιν. Ὅσῳ γὰρ ἂν τις εὐλογώτερον καὶ περὶ ταῦτα τὸν ἀναπληροῦντα τὰς βίβλους καὶ τὸν ἐπιμετροῦντα λόγον τῆς διηγήσεως εἰς Ἱέρωνα καὶ Γέλωνα διάγοιτο, παρεῖς Ἱερώνυμον. καὶ γὰρ τοῖς Φιλομαθοῦσι ἡδίων οὗτος, καὶ τοῖς Φιλομαθοῦσι τῷ παντὶ χρησιμώτερος.

VIII. Laus Hieronis. Ἱέρων μὲν γὰρ πρῶτον μὲν δι' αὐτοῦ κατεκτήσατο τὴν Συρακουσίαν καὶ τῶν συμμάχων ἀρχὴν, οὐ πλουτον, οὐ δόξαν, οὐχ ἕτερον οὐδὲν ἐκ τῆς τύχης ἔτοιμον παραλαβάν. καὶ μὴν οὐκ ἀποκτείνας, οὐ φυγαδεύσας, οὐ λυπήσας οὐδένα τῶν πολιτῶν, δι' αὐτοῦ βασιλεὺς κατέστη τῶν Συρακουσίων, ὃ πάντων ἐστὶ παραδοξότατον. ἔτι δὲ τὸ μὴ μόνον κτίσαδαι τὴν ἀρχὴν οὕτως, ἀλλὰ καὶ διαφυλάξαι τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἐτη γὰρ ἰ. καὶ τέτταρα βασιλεύ-

7. Pro καὶ περὶ ταῦτα acute Reisk. καὶ περιττότερον legendum suspicatus est. 8. Φιλομαθοῦσι. Φιλομαθέσι Suid.

VIII. 1. δι' αὐτοῦ. δι' ἑαυτοῦ Suid. Satis fuerat δι' αὐτοῦ, & sic mox rursus.

Etius [atque copiosius] huiusmodi sermo, qui librorum explendorum causa narrationibus cumuli vicem adijci solet, ad Hieronem potius ac Gelonem transferri potuerat, omisso Hieronymo! Hic enim audiendi discendique cupidus longe gratior sermo atque utilior erat futurus.

8. Namque Hiero, primum quidem, Syracusanorum ac sociorum principatum sua industria sibi com-

paravit, cum neque opes, neque gloriam, neque aliud porro quidquam a fortuna paratum habuisset. Præterea, nemine e civibus occiso aut in exilium misso, nemine vel molestia affecto, suo Marte Syracusanorum regnum est adeptus, quod quidem maximam habet admirationem. Illud vero non minus mirabile, quod regnum non modo ita est adeptus, sed etiam iisdem artibus conservavit. Nam cum annos quatuor & quinquaginta

σιλεύσας, διετήρησε μὲν τῇ πατρίδι τὴν εἰρήνην, A.V. 539.
 διεφύλαξε δ' αὐτῷ τὴν ἀρχὴν ἀνεπιβούλευτον, διέ- Laus
 Φυγε δὲ τὸν ταῖς ὑπεροχαῖς παρεπόμενον Φθόνον. Hieronis.
 ὥς γε πολλάκις ἐπιβαλόμενος ἀποδέδαι τὴν δυνα-
 στείαν, ἐκωλύθη κατὰ κοινὸν ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
 εὐεργετικώτατος δὲ καὶ φιλοδοξότατος γενόμενος
 εἰς τοὺς Ἑλληνας, μεγάλην μὲν αὐτῷ δόξαν, οὐ μι-
 κρὰν δὲ Συρακουσίοις εὐνοίαν παρὰ πᾶσιν ἀπέλιπε.
 καὶ μὴν ἐν περιουσίᾳ καὶ τρυφῇ καὶ δαψιλείᾳ πλεί-
 στη διαγενόμενος, ἔτη μὲν ἐβίωσε πλείω τῶν ἐννενή-
 κοντα, διεφύλαξε δὲ τὰς αἰδήσεις ἀπάσας, διετή-
 ρησε δὲ πάντα καὶ τὰ μέρη τοῦ σώματος ἀβλαβῆ.
 τοῦτο δὲ μοι δοκεῖ σημεῖον οὐ μικρὸν, ἀλλὰ παρμέ-
 γεδες εἶναι βίου σώφρονος.

9 Γέλων, πλείω τῶν ἑβιώσας ἐτῶν, σκοπὸν προ- Laus
 ἔθηκε κάλλιστον ἐν τῷ ζῆν, τὸ παιδαρχεῖν τῷ γεν- Gelonis.

P p 3

νήσαντι,

9. Γέλων. Forsan Γέλων δὲ, ut cohererant hæc cum præcedentibus.

ginta regnaverit, patriæ qui-
 dem suæ pacem, sibi vero
 securum ab insidiis regnum
 præstitit; atque adeo invi-
 diam, quæ summa quæque
 comitari solet, effugit. Qui
 cum sæpius dominatu se
 abdicare tentasset, a civi-
 bus publice est prohibitus.
 Cumque esset liberalissimus
 in Græcos & gloriæ apud
 eos comparandæ cupidissi-
 mus; cum sibi maximam
 famam, tum Syracusanis
 non mediocrem apud omnes
 benevolentiam conciliavit.

Denique cum in omnium re-
 rum abundantia ac deliciis
 summaque copia degeret,
 annos tamen amplius nona-
 ginta vixit, sensusque omnes
 & cuncta corporis membra
 integra ac sana retinuit:
 quod mihi quidem certissi-
 mum temperantiæ argumen-
 tum videtur.

Gelo, annos amplius quin-
 quaginta cum vixerit, hunc
 pulcerrimum vitæ scopum
 sibi proposuit, ut parenti
 morem

Ol. 141. I. γήσαντι, καὶ μήτε πλοῦτον, μήτε βασιλείας μέγε-
θος, μήτ' ἄλλο περὶ πλείονος ποιήσασθαι μηδὲν,
τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς εὐνοίας καὶ πίστεως.

III.

RES PHILIPPI, REGIS MACEDONIAE.

(I.) *Fœdus Philippi cum Hannibale.*

IX.
Formula
fœderis.

Ὁρκος, ὃν ἔθετο Ἀννίβας ὁ στρατηγός,
Μάγωνος, Μύρκανος, Βαρμόκαρος, καὶ
πάντες γερουσιασταὶ Καρχηδονίων οἱ μετ'
αὐτοῦ, καὶ πάντες Καρχηδόνιοι στρατευό-
μενοι μετ' αὐτοῦ· πρὸς Ξενοφάνη Κλεομά-
χου Ἀθηναίου, πρεσβευτὴν ὃν ἀπέστειλε
πρὸς ἡμᾶς Φίλιππος ὁ βασιλεὺς, Δημη-
τρίου, ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ Μακεδόνων καὶ τῶν
συμμάχων· ἐναντίον Διὸς καὶ Ἑρας καὶ
Ἀπόλ-

IX. 1. Titulus in ora Cod. Vrb. est: Συνθήκη Ἀννίβου καὶ
Φιλίππου.

morem gereret, ac nec di- volentia ac fide, quæ pa-
vitiis, nec regni majestatem, rentibus debetur, pluris fa-
neque aliud quidquam bene- ceret.

III.

(I.) *Excerpt. antiq. ex Lib. VII. cap. 2.*

9. Hoc est fœdus jure- sunt exercitu; cum Xe-
jurando sancitum, nophane Cleomachi fi-
quod icit Hannibal im- lio, Atheniensi, quem
perator, Mago, Myr- ad nos legatum misit
cal, Barmocal, omnes Philippus rex, Deme-
que qui adsunt senato- trii filius, pro se &
res Carthaginienſium, Macedonibus atque so-
& universi Carthagi- ciis: & est fœdus hoc
nienſes, qui in ejus idum coram Iove & Iu-
none atque Apolline:
coram

Ἀπόλλωνος· ἐναντίον δαίμονος Καρχηδο-
 νίων καὶ Ἡρακλέους καὶ Ἰολάου· ἐναντίον
 Ἀρεως, Τρίτωνος, Ποσειδῶνος· ἐναντίον
 Θεῶν τῶν συστρατευομένων, καὶ ἡλίου καὶ
 σελήνης καὶ γῆς· ἐναντίον ποταμῶν καὶ
 λειμῶνων καὶ ὑδάτων· ἐναντίον πάντων
 Θεῶν, ὅσοι κατέχουσι Καρχηδόνα· ἐναν-
 τίων Θεῶν πάντων, ὅσοι Μακεδονίαν καὶ τὴν
 ἄλλην Ἑλλάδα κατέχουσιν· ἐναντίον Θεῶν
 πάντων τῶν κατὰ στρατείαν, ὅσοι τινὲς
 ἐφροστήκασιν ἐπὶ τοῦδε τοῦ ὅρκου. Ἀντί-
 βας ὁ στρατηγὸς εἶπε, καὶ πάντες οἱ Καρ-
 χηδόνιαν γερουσιασταὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ
 πάντες Καρχηδόνιοι στρατευόμενοι μετ'
 αὐτοῦ, ὃ ἂν δοκῇ ὑμῖν καὶ ἡμῖν, τὸν ὅρκον

P p 4

τοῦτον

2. δαίμονος Καρχηδονίων. In multis est δαίμονος καὶ Καρχηδονίων.
 Ibid. ποταμῶν καὶ λειμῶνων. Sic ex conject. correxit Casaubonus.
 Libri omnes ποτ. καὶ δαιμόνων, pro quo Gronov. λιμένων fortasse
 substituendum, Reiskius λιμνῶν, suspicatus est. 4. γερουσιασταί.
 ἐξουσιασταί Herv. & Med. Ibid. ὃ ἂν δοκῇ ex consentientibus
 libris (addubitans licet) reposui, quod in εἰς δοκῇ mutavit Casaub.
 An εἰς ὃ ἂν?

coram Numine Cartha-
 ginensium, & Hercule
 & Iolao: coram Mar-
 te, Tritone, Neptuno:
 coram diis expeditio-
 nis comitibus, & sole,
 & luna, & tellure: co-
 ram fluviis, pratis,
 aquis: coram omnibus
 diis, qui Carthaginem
 imperio tenent: coram
 diis universis, qui Ma-
 cedoniam & reliquam

Graciam imperio suo
 obtinent: coram diis
 omnibus praesidibus rei
 bellicae, qui huic san-
 ciendo foederi praesen-
 tes interveniunt. Han-
 nibal imperator dixit,
 & omnes senatores, qui
 una cum eo sunt, &
 quicumque Carthagi-
 nienses in ejus sunt
 exercitu: ex animi ve-
 stri nostrique senten-
 tia

Ol. 141. l. i.
Fœdus
Philippi
cum Han-
nibale.

τοῦτον θέσθαι περὶ Φιλίας καὶ εὐνοίας κα-
λῆς, φίλους καὶ οἰκείους καὶ ἀδελφούς· ἐφ' ᾧ
τ' εἶναι σωζομένους ὑπὸ βασιλέως Φιλίπ-
που καὶ Μακεδόνων, καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων
Ἑλλήνων, ὅσοι εἰσὶν αὐτῶν σύμμαχοι, κυ-
ρίους Καρχηδονίους, καὶ Ἀννίβαν τὸν στρα-
τηγόν, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ τοὺς Καρ-
χηδονίων ὑπάρχους, ὅσοι τοῖς αὐτοῖς νό-
μοις χρεῶνται, καὶ Ἰτυκαίους, καὶ ὅσαι πό-
λεις καὶ ἔθνη Καρχηδονίων ὑπήκοα, καὶ
τοὺς στρατιώτας, καὶ τοὺς συμμάχους·
καὶ πάσας πόλεις καὶ ἔθνη, πρὸς ἃς ἐστὶν ἡ
ἡμῖν ἢ τε Φιλία, τῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Κελτίᾳ
καὶ ἐν τῇ Λιγυστινῇ, καὶ πρὸς οὓσιν αἱ
ἡμῖν ἐὰν γένηται Φιλία καὶ συμμαχία ἐν
ταύτῃ τῇ χώρᾳ. Ἔσται δὲ καὶ Φίλιππος ὁ
Βασι-

5. σωζομένους. Forte adjiciendum καὶ φυλαττομένους. Reisk. 6.
πρὸς ἃς ἐστὶν. πρὸς ἃ ἐστὶν Reisk. Ibid. ἢ τε Φιλία. An excidit
καὶ συμμαχία?

tia fœdus hoc esto ami-
citiae ac benevolentiae,
ut amici societate jun-
cti & fratres simus,
hisce legibus. A Phi-
lippo, & Macedonibus,
ceterisque Græcis quot-
quot eorum socii, salus
propugnator domino-
rum Carthaginensium,
& Hannibalis impera-
toris, & eorum qui cum
ipso sunt, & eorum qui
in ditione sunt Cartha-
ginensium, quicumque

iisdem legibus utun-
tur, & Uticensium, &
omnium civitatum at-
que gentium, quæ Car-
thaginensibus parent,
& militum, atque so-
ciorum; tum omnium
civitatum atque gen-
tium amicitia nobis
junctarum in Italia, in
Gallia, & in Liguria,
& quicumque in hac
ipsa regione amicitia
ac societate nobiscum
se sunt juncturi. Pari-
ter

βασιλεὺς, καὶ Μακεδόνες, καὶ τῶν ἄλλων A.V. 539.
 Ἑλλήνων οἱ σύμμαχοι, σωζόμενοι καὶ φυ- Fœdus
 λαττόμενοι ὑπὸ Καρχηδονίων τῶν συστρα- Philippi
 τευομένων, καὶ ὑπὸ Ἰτυκαίων, καὶ ὑπὸ πα- cum Han-
 σῶν πόλεων καὶ ἔθνῶν, ὅσα ἐστὶ Καρχηδο- nibale.
 νίοις ὑπήκοα, καὶ συμμάχων, καὶ στρατιω-
 τῶν· καὶ ὑπὸ πάντων ἔθνῶν καὶ πόλεων,
 ὅσα ἐστὶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Κελτίᾳ καὶ Λιγυ-
 στίνῃ, καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων, ὅσοι ἀν γένωνται
 σύμμαχοι ἐν τοῖς κατ' Ἰταλίαν τόποις
 τούτοις. Οὐκ ἐπιβουλεύσομεν ἀλλήλοις,
 οὐδὲ λόχῳ χρησόμεθα ἐπ' ἀλλήλοις· μετὰ
 δὲ πάσης προθυμίας καὶ εὐνοίας ἀνευ δό-
 λου καὶ ἐπιβουλῆς ἐσόμεθα * πολέμιοι τοῖς
 πρὸς Καρχηδονίους πολεμοῦσι, χωρὶς βα-

P p 5

σιλέων

7. ὑπὸ Καρχ. τῶν συστρ. ὑπὸ τῶν Καρχ. συστρ. edd. cum Med.
 8. μετὰ δὲ πάσης. Conjunctionem, quæ aberat, inserui cum Aug. &
 Vrb. Ibid. ἐσόμεθα *. Defectus vel depravationis notam ad-
 jeci. Proclive esset, ἐσεδε reponere. Sed ad ἐσόμεθα intercidiſſe non-
 nihil videtur. Reiskius suspicatus est ἐσόμεθα πολέμιοι, ὑμεῖς
 μὲν τοῖς πρὸς Καρχ.

ter vero & Philippi re-
 gis salus, & Macedo-
 num, reliquorumque
 Græcorum sociorum,
 propugnabitur; atque
 ipsi conservabuntur a
 Carthaginienſium
 exercitibus, & ab Uti-
 cenſibus & a civitati-
 bus ac nationibus omni-
 bus, quæ Carthaginien-
 ſibus parent, & sociis,
 & militibus; ab omni-
 bus denique gentibus
 & civitatibus, quæ per

Italiam, Galliam &
 Liguriam ſocietate
 nobis junctæ ſunt, aut
 ſi qui alii in his Italiæ
 locis ad noſtram ſocie-
 tatem acceſſerint. Non
 appetemus nos mutuo
 occultis conſiliis, ne-
 que inſidias ſtruemus
 invicem: ſed cum omni
 promptitudine & bene-
 volentia, ſine dolo ma-
 lo aut inſidiis, hoſtes
 eritis hoſtibus Cartha-
 ginienſium; exceptis
 regi-

ΟΙ ΙΑΙ Ι. σιλέων καὶ πόλεων καὶ λιμένων, πρὸς οὓς
 Fœdus
 Philippi ὑμῖν εἰσὶν ὄρκοι καὶ Φιλία. Ἐσόμεθα δὲ
 cum Han- καὶ ἡμεῖς πολέμιοι τοῖς πολεμοῦσι πρὸς
 nibale. βασιλέα Φίλιππον, χωρὶς βασιλέων καὶ
 πόλεων καὶ ἔθνων, πρὸς οὓς ἡμῖν εἰσὶν ὄρκοι
 καὶ Φιλία. ἔσεσθε δὲ καὶ ἡμῖν * πρὸς τὸν πό-
 λεμον, ὅς ἐστιν ἡμῖν πρὸς Ῥωμαίους, ἕως
 ἂν ἡμῖν καὶ ὑμῖν οἱ θεοὶ διδῶσι τὴν εὐμε-
 ρίαν. βοηθήσετε δὲ καὶ ἡμῖν, ὥς ἂν χρεία ᾖ,
 καὶ ὥς ἂν συμφωνήσωμεν. Ποιησάντων δὲ
 τῶν θεῶν ὑμῖν μὲν καὶ ἡμῖν κατὰ τὸν πόλε-
 μον

8. λιμένων. δῆμων suspicatus est Gronov. Ibid. πρὸς οὓς ὑμῖν. Sic
 omnino cum Reik. fuit corrigendum. Vulgo omnes πρὸς οὓς ἡμῖν.
 10. ἔσεσθε ex conject. correxi. Vulgo omnes ἔσεσθα δὲ καὶ. Ibid.
 ἡμῖν πρὸς τὸν πόλεμον. Sic libri nostri omnes, Ang. Urb. duo
 Regii, duo Casarei, Vefont. & Tubing. Solus Hervag. cum Med.
 habent ὑμῖν πρὸς τὸν πόλ. Unde Casaub. abjecta partic. πρὸς edi-
 dit ἔσεσθα δὲ καὶ ὑμῖν τὸν πόλεμον. Ad lectionem istorum adjecti
 signum defectus: nam excidisse videtur vocab. συμμάχους vel
 σύμμαχοι. Ibid. διδῶσι correxi. Vulgo omnes διδῶσι, sed Urb.
 δίδοσι. Ibid. εὐμερίαν. Alii εὐήμεριαν. 11. βοηθήσετε δὲ
 ex conjectura scripsi βοηθήσει δὲ Herv. cum multis omnibus: quod
 Casaubonus in βοηθήσειν δὲ mutavit. Ibid. ὥς ἂν χρεία ex li-
 bris revocavi. ὥν ἂν χρεία Casaub. 12. Ποιησάντων δὲ τῶν
 θεῶν &c. Hervagius cum codd. omnibus ποιήσει τῶν δὲ τῶν θεῶν.
 ὑμῖν μὲν καὶ ἡμῖν &c. Casaubonus ex ingenio locum ita constituit:
 συμφωνήσωμεν ποιήσειν. τῶν δὲ θεῶν οὐ δόντων ὑμῖν καὶ
 ἡμῖν * κατὰ τὸν πόλ. τοῦτον. Adhibita nostra emendatione, non
 opus

regibus & civitatibus ac portibus, quibus-
 cum fœdus vobis est at-
 que amicitia. Simili-
 ter vero & nos erimus
 hostes hostium regis
 Philippi; regibus eis
 exceptis & civitatibus
 atque populis, quibus-
 cum fœdus nobis est at-
 que amicitia. Eritis
 autem nobis etiam so-
 cii in hoc bello, quod
 nobis cum Romanis est;
 donec nobis vobisque
 dii lætum exitum du-
 int: & subministrabi-
 tis nobis auxilia, pro-
 ut opus fuerit, & pro-
 ut inter nos convene-
 rit. Quod si vero læ-
 tum exitum hujus bel-
 li,

μον τὸν πρὸς Ῥωμαίους καὶ τοὺς συμμά-
 χους αὐτῶν, ἂν ἀξιῶσι Ῥωμαῖοι συντίθε-
 σθαι περὶ Φιλίας, συνθησόμεθα· ὥστ' εἶναι

A.V. 539.
 Fœdus
 Philippi
 cum Han-
 nibale.

- 13 πρὸς ὑμᾶς τὴν αὐτὴν Φιλίαν· ἐφ' ᾧ τε μὴ
 ἐξεῖναι αὐτοῖς ἄρασθαι πρὸς ὑμᾶς μηδέ πο-
 τε πόλεμον, μήδ' εἶναι Ῥωμαίους κυρίους
 Κερκυραίων, μήδ' Ἀπολλωνιατῶν καὶ Ἐπι-
 δαμνίων, μηδὲ Φάρου, μηδὲ Διμάλλης καὶ
 14 Παρθίων, μήδ' Ἀτιντανίας. ἀποδώσουσι
 δὲ καὶ Δημητρίῳ τῷ Φαρίῳ τοὺς οἰκείους
 πάντας, οἳ εἰσιν ἐν τῷ κοινῷ τῶν Ῥωμαίων.
 15 Ἐὰν δὲ αἴρωνται Ῥωμαῖοι πρὸς ὑμᾶς πόλε-
 μον, ἢ πρὸς ἡμᾶς, βοηθήσομεν ἀλλήλοις
 εἰς τὸν πόλεμον, καθὼς ἂν ἑκατέρους ἢ
 χρεῖα.

opus est verbis οὐ δόντων, temere a Casaub. insertis. Sed deesse vide-
 tur vocab. εὐημερίαν, in cuius locum fortasse verba ὑμῖν μὲν καὶ
 interpretantur. Ibid. τὸν πρὸς Ῥωμ. & deinde ἂν ἀξιῶσι ex cod.
 Urb. recte adscivit Casaub. pro τῇ πρὸς Ῥωμ. κ. τ. συμμ. αὐτῶν
 ἀξιῶσει, quod cum reliquis codd. dederat Herrugius. Ibid. Ῥω-
 μαῖοι ex conj. correxi. Vulgo Ῥωμαῖοις συντίθ.

li, quod cum Romanis
 eorumque sociis geri-
 mus, effecerint vobis
 nobisque dii, ac petie-
 rint a nobis Romani,
 ut fœdus & amicitiam
 cum ipsis jungamus;
 sic jungemus, ut eadem
 illa & vobiscum sit ami-
 citia cum ipsis: atque
 his quidem legibus, ne
 umquam illis fas sit
 bellum vobis inferre,
 neve in potestatem Ro-
 mani habeant Corcy-
 ræos, neque Apollonia-

tas, neque Dyrrhachi-
 nos, neque Pharum, ne-
 que Dimallen & Par-
 thinos, neque Atinta-
 niam: reddantque ii-
 dem & Demetrio Pha-
 rio omnes ad ipsum
 pertinentes, qui intra
 Romanorum ditionem
 fuerint. Quod si ad-
 versus vos bellum Ro-
 mani susceperint, aut
 adversus nos; auxilia
 invicem ad id bellum
 nobis subministrabi-
 mus, prout fuerit utris-
 que

Ol. 141. 1. *Χρεία. ὁμοίως δὲ καὶ εἰάν τινες ἄλλοι·* χω. 16
Fædus
Philippi *εἰς βασιλέων καὶ πόλεων καὶ ἐθνῶν, πρὸς*
cum Han- *ἃ ἡμῖν εἰσιν ὅρκοι καὶ φιλία. Ἐάν δὲ δοκῇ*
nibale. *ἡμῖν ἀφελεῖν ἢ προσθεῖναι πρὸς τόνδε τὸν*
ὅρκον, ἀφελούμεν ἢ προσθήσομεν, ὥς ἂν
ἡμῖν δοκῇ ἀμφοτέροισ.

(II.) *Philippus Messenæ.*

X. *Οὔσης δημοκρατίας παρὰ τοῖς Μεσσηνίοις, καὶ*
Seditio *τῶν μὲν ἀξιολόγων ἀνδρῶν πεφυγαδευμένων, τῶν δὲ*
Messenio- *κατακεκληρουχικῶτων τὰς τούτων οὐσίας ἐπικρα-*
rum. *τούντων τῆς πολιτείας, δυσχερῶς ὑπέφερον τὴν*
τούτων ἰσηγορίαν οἱ μένοντες τῶν ἀρχαίων πο-
λιτῶν.

Γόργος,

17. *δοκῇ ἡμῖν. Alii δοκεῖ ἡμῖν. Ibid. δοκῇ ἀμφοτ. correxi. Vul-*
go omnes δοκεῖ ἀμφ. In uno tamen ex Regiis fuerat δοκῇ a pr.
manu.

que opus. Idem erit *amicitia. Huic vero*
ab aliis suscepto bello; fæderi si quid nobis vel
regibus exceptis *demere vel adjicere vi-*
vitatibus atque genti- *sum erit, ex communi*
bus, quibuscum fæde- *amborum sententia de-*
ra sunt nobis atque *memus vel adjiciemus.*

(II.) *Suidas in Ἰσηγορίᾳ.*

10. *Cum Democratia apud* *tant divisa, rerum in civi-*
Messenios obtineret, & cla- *tate essent potiti; veteres*
rissimi quique viri in exilium *cives, qui in urbe reman-*
fuisent pulsi, illi vero, qui- *ferant, ægre ferebant, il-*
bus eorum bona sortito fue- *los æquo secum jure gau-*
dere.

Excerpt.

- 2 Γόργος, ὁ Μεσσήνιος, οὐδενὸς ἦν δεύτερος Μεσ- Gorgus,
nobilis
Messen-
σηνίων πλούτῳ καὶ γένει· διὰ δὲ τὴν ἀθλῆσιν, κα-
τά τὴν ἀκμὴν, πάντων ἐνδοξότατος ἐγεγόνει τῶν
περὶ τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας φιλοστεφανούντων.
3 Καὶ γὰρ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ κατὰ τὴν τοῦ
λοιποῦ βίου προστασίαν, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὸ πλῆ-
θος τῶν στεφάνων, οὐδενὸς ἐλείπετο τῶν καθ' αὐ-
τόν. Καὶ μὴν, ὅτε, καταλύσας τὴν ἀθλῆσιν, ἐπὶ
τὸ πολιτεύεσθαι καὶ τὸ πράττειν τὰ τῆς πατρίδος
ᾤρησε, καὶ περὶ τοῦτο τὸ μέρος οὐκ ἐλάττω δό-
ξαν ἐξεφέρετο τῆς πρότερον ὑπαρχούσης αὐτῷ·
4 πλεῖστον μὲν ἀπέχειν δοκῶν τῆς τοῖς ἀθληταῖς
παρεπομένης ἀναγωγίας, πρακτικώτατος δὲ καὶ
νουνεχέστατος εἶναι νομιζόμενος περὶ τὴν πολι-
τείαν.

Κατὰ

X. 4. ἐξεφέρετο. ἐφέρετο Snid. 5. ἀναγωγίας correxi cum Tourpio.
Vulgo mendoſe ἀγωνίας.

Excerpt. Valesian.

* * *
Gorgus, Messenius, opi-
bus ac splendore generis
nulli Messeniorum erat se-
cundus: quod ad athleticam
vero laudem attinet, in ado-
lescentia, omnium, qui gy-
mnicis ludis coronæ studio
decertant, celeberrimus fue-
rat. Nam & formæ digni-
tate, & totius vitæ exterior-
e cultu, ac præterea coro-
narum etiam numero, nul-
li suæ ætatis concedebat.

Quin etiam, postquam reli-
ctis certaminibus gymniciis
ad rempub. & ad negotia
patriæ tractanda se contulit,
hac quoque ex parte non
minorem quam ex ante acta
vita gloriam retulit. Nam
& plurimum abesse visus est
ab illa imperitia & rusticita-
te, quæ athletas fere comi-
tari solet, & ad res geren-
das solertissimus ac pruden-
tissimus in repub. habitus
est.

Excerpt.

Ol. 141. 1.

XI.
Philippi
delibera-
tio de
Ithomata,
arce Mef-
feniorum.

Demetrii
confi-
lium.

Κατὰ δὲ τὸν ἔθισμόν ἐκ τῶν τυθέντων ἱερῶν
προσενεχθέντων αὐτῷ τῶν σπλάγχνων, δεξάμενος
εἰς τὰς χεῖρας, καὶ βραχὺ διακλίνας, ἤρετο προ-
ταίγων τοῖς περὶ τὸν Ἀρατον, τί δοκεῖ τὰ ἱερά ση-
μαίνειν, πότερον ἐκχωρεῖν τῆς ἀκρας, ἢ κρατεῖν αὐ-
τῆς; Ὁ μὲν οὖν Δημήτριος αὐτόθεν ἐκ τοῦ προβε-
βηκότος· εἰ μὲν μάντεως Φρένας ἔχεις, ἔφη, ἐκχω-
ρεῖν τὴν ταχίστην· εἰ δὲ βασιλέως πραγματικοῦ,
τηρεῖν αὐτήν, ἵνα μὴ, νῦν ἀφείς, ζητῆς ἕτερον ἐπι-
τήδειον καιρόν. οὕτω γάρ, ἐκατέρων τῶν κέρατων
κρατῶν, μόνως ἂν ὑποχείριον ἔχοις τὸν βούν· αἰνι-
τόμενος τὰ μὲν κέρατα τὸν Ἰθαμάτην καὶ τὸν
Ἀκροκόρινθον· τὴν δὲ Πελοπόννησον, τὸν βούν.
Ὁ δὲ Φίλιππος ἐπιστρέψας πρὸς τὸν Ἀρατον, οὐ-
δὲ ταῦτά συμβουλεύεις; ἔφη. τοῦ δ' ἐπισχόντος,
αὐτό

XI. Titulus in ora Cod. Urb. est: Βουλαὶ πρὸς Φίλιππον.
1. τὰ ἱερά revocavi ex Herv. & mistis, cum a Casaub. in τὰ ἱερά
tenere esset mutatum. 4. ταῦτά. ταῦτα Herv. cum mistis.

Excerpt. antiq. ex Lib. VII. cap. 3.

II. Quum mactatarum vi-
ctimarum exta de more ob-
lata Philippo ad inspicien-
dum fuissent; ille exta ma-
nibus suscipit, ac leviter se
inclinans in alteram partem,
Arato illa ostendens, quid
sacra significarent interro-
gat: utrumne arce excedere,
an eam tenere? Ibi tum De-
metrius continuo e re nata,
Si vatis, inquit, mentem ha-
bes, excedere quamprimum:

sin regis ad res gerendas &
parandum imperium idonei,
eam servare; ne, si nunc
omittas, aliud requiras op-
portunum tempus. Hoc enim
solo modo, utrumque cornu
tenens, bovem ipsum in po-
testate habebis: significans
per cornua, Ithomatam &
Acrocorinthus: per bovem
vero, Peloponnesum. At
Philippus ad Aratum con-
versus: Tu vero idemne jua-
des? inquit: &, quum ille
tace-

αὐτὸ λέγειν ἡζίου τὸ φαινόμενον. Ὁ δὲ διαπορῆ
 σαι· εἰ μὲν χωρὶς, ἔφη, τοῦ παρασπονδῆσαι Μεσ-
 σηνίους δύνῃ κρατεῖν· εἰ δὲ τοῦτον καταλαβὼν Φρου-
 ρᾷ, πάσας ἀπολλύειν μέλλεις τὰς ἀκροπόλεις καὶ
 τὴν Φρουράν, ἣν παρέλαβες παρ' Ἀντιγόνου, Φρου-
 ρούμενος τοὺς συμμάχους, (λέγων τὴν πίστιν·)
 τσκόπει, μὴ καὶ νῦν κρεῖττον ἢ, τοὺς ἀνδρας ἐξαγα-
 γόντα, τὴν πίστιν αὐτοῦ καταλιπεῖν, καὶ ταύτη
 Φρουρεῖν τοὺς Μεσσηνίους, ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς λοι-
 πούς συμμάχους. Ὁ οὖν Φίλιππος κατὰ μὲν τὴν
 ἰδίαν ὁρμὴν ἔτοιμος ἦν παρασπονδεῖν, ὥς ἐκ τῶν
 ἑυστέρον πραχθέντων ἐγένετο καταφανές· ἐπιτετι-
 μημένος δὲ μικρῷ μὲν πρότερον ὑπὸ τοῦ νεωτέρου
 πικρῶς ἐπὶ τῇ τῶν ἀνδρῶν ἀπωλείᾳ· τότε δὲ μετὰ
 παρρησίας ἅμα καὶ μετ' ἀξιώσεως λέγοντος τοῦ
 πρεσβυτέρου, καὶ δεομένου μὴ παρακούσαι τῶν λε-
 γομένων,

A.V. 539.

Confi-
lium
Arati.Arati
confilium
sequitur
Philip-
pus.

4. αὐτὸ λέγειν ex conjec. correxi. Vulgo omnes αὐτὸν λέγειν.

8. Ὁ οὖν Φίλ. Conjunctionem οὖν, qua carent vulgo omnes, ad-
jeci ex conjec.

taceret, ut suam, quæcum-
 que esset, aperiret senten-
 tiam, postulavit. Ille, ali-
 quamdiu cunctatus: Si qui-
 dem, ait, *potes, fide quam*
Messeniiis dedisti intemerata,
tene: sin, Ithomatam præsi-
dio occupans, omnes arces
amissurus es atque illud præ-
sidium ab Antigono acce-
ptum, quo socios tibi servas;
 (fidem dicebat:) vide, ne
 etiam nunc satius sit, edu-
 ctis militibus, fidem ibi re-
 linquere, & per hanc Messe-

nios custodire, & reliquos
 pariter socios. Iam quidem
 Philippus, si animo suo ob-
 sequeretur, paratus erat fi-
 dem frangere; sicut ex iis,
 quæ deinceps egit, palam
 est factum. Sed quum a ju-
 niore quidem Arato paullo
 ante acriter fuisset objurga-
 tus propter perniciem Messe-
 niis allatam; tum vero se-
 nior libere graviterque sen-
 tentiam dixisset, & rogasset,
 ne suum aspernaretur confi-
 lium, pudore est inhibitus:
 itaque

Ol. 141. 1. γομένων, ἐνετράπη. καὶ λαβόμενος αὐτοῦ τῆς δε. 10
 ξιάς, Ἄγωμεν τοίνυν, ἔφη, πάλιν τὴν αὐτὴν ὁδόν.

(III.) *Observationes Polybii de Philippi moribus
 in pejus mutatis.*

XII. Ἐγὼ δὲ, κατὰ τὸ παρὸν ἐπιστήσας τὴν διήγη-
 Adv. σιν, βραχέα βούλομαι διαλεχθῆναι περὶ Φιλίππου,
 Messenios primū prāvōs mores nū-
 davit Phil-
 lippus. διὰ τὸ ταύτην τὴν ἀρχὴν γενέσθαι τῆς εἰς τοῦμπα-
 λιν μεταβολῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπὶ χεῖρον ὁρμῆς καὶ
 μεταθέσεως. δοκεῖ γάρ μοι, τοῖς καὶ κατὰ βραχυτά-
 βουλομένοις τῶν πραγματικῶν ἀνδρῶν περιποιῆσθαι
 τὴν ἐκ τῆς ἱστορίας διόρθωσιν ἐναργέστατον εἶναι
 τοῦτο παράδειγμα. καὶ γὰρ διὰ τὸ τῆς ἀρχῆς ἐπι-
 3 Φανὲς, καὶ διὰ τὸ τῆς φύσεως λαμπρὸν, ἐκφανε-
 στάτας συμβαίνει καὶ γνωριμωτάτας γεγονέναι πᾶ-
 σι τοῖς Ἑλλήσι τὰς εἰς ἑκάτερον τὸ μέρος ὁρμὰς
 τοῦ βασιλέως τούτου, παραπλησίως δὲ καὶ τὰ συν-
 ἐξακολουθήσαντα ταῖς ὁρμαῖς ἑκατέραις ἐκ παρα-
 2 θέσεως.

itaque Aratum dextra pre- dem, qua venimus, via redea-
 hendens: Ergo, inquit, ea- mus.

(III.) *Excerpt. Valesian.*

12. Hic vero orationis exemplum proponi posse ar-
 cursum sistere, ac pauca de bitror. Nam cum ob regni
 Philippo dicere lubet; eo ipsius famam, tum ob indo-
 quod hoc illi initium muta- lis præstantiam, illustres at-
 tionis & proni in pejora im- que omnibus Græcis notissi-
 petus fuit. Etenim iis, qui mi in utramque partem hu-
 rempublicam tractant, si vel jus regis impetus fuerunt:
 modicum aliquem ex histo- pariter vero notissimi quo-
 ria fructum percipere cu- que casus, qui utraque ejus
 5 piant, nullum luculentius instituta e diverso sunt con-
 secuti.

4. θέσεως. Ὅτι μὲν οὖν αὐτῷ μετὰ τὸ παραλαβεῖν ^{A.V. 539.}
 τὴν βασιλείαν τὰ τε κατὰ Θετταλίαν καὶ Μακεδο- ^{Ante id}
 νίαν, καὶ συλήβδην τὰ κατὰ τὴν ἰδίαν ἀρχὴν, οὕτως ^{tempus}
 ὑπετέτακτο, καὶ συνέκλινε ταῖς εὐνοίαις, ὥς οὐδενὶ ^{Græcis}
 τῶν πρότερον βασιλέων, καὶ τοι νῦν ὄντι παραλα- ^{cunctis}
 βόντι τὴν Μακεδόνων δυναστείαν, εὐχερὲς καταμα- ^{fiterat}
 5. θεῖν ἐκ τούτων. συνεχέστατα γὰρ αὐτοῦ περισπα- ^{adamatus.}
 ρέντος ἐκ Μακεδονίας, διὰ τὸν πρὸς Αἰτωλοὺς καὶ
 Λακεδαιμονίους πόλεμον, οὐχ οἷον ἐστασίασέ τι τῶν
 προειρημένων ἐθνῶν, ἀλλ' αὐτὸ τῶν περιιοκούντων
 ἐτόλμησε βαρβαρῶν οὐδεὶς ἄψαδαι τῆς Μακεδο-
 νίας. καὶ μὴν περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Χρυσογόνου
 καὶ τῶν ἄλλων φίλων εὐνοίας καὶ προθυμίας εἰς αὐ-
 τὸν, οὐδ' αὖν εἰπεῖν τις δύναται ἀξίως. τὴν δὲ Πελο-
 ποννησίων καὶ Βοιωτῶν, ἅμα δὲ τούτοις Ἑπρωτῶν,
 Ἀκαρνανῶν, * * ὅσων ἐκάστοις ἀγαθῶν ἐν βραχέει
 χρόνῳ

XII. 7. τὴν δὲ. τῶν δὲ *suspiciatus erat Vales.* *et cum eo Reisk.* *Mibi videntur eo loco, ubi defectus notam posui, verba nonnulla excidisse in eam sententiam, quam in vers. lat. expressi.*

fecuti. Nam, & Theffaliam rebellavit, sed nec vicino-
 & Macedoniam, atque omnes rum quisquam barbarorum
 omnino proprii regni pro- Macedoniæ fines contingere
 vincias, ex quo regnum sus- est ausus. Iam benevolen-
 cepit Philippus, omni obse- tiam erga illum ac studium
 quio ac benevolentia eum omnium amicorum, & ma-
 amplexas esse, quanta nemi- xime *Alexandri* ac *Chryso-*
 nem regum antea, quamvis *goni*, ne quidem satis ex-
 juvenis dominatum Macedo- primere dicendo quisquam
 niæ suscepisset; id vero inde possit. Peloponnesiorum ve-
 perspici facile potest, quod, ro & Bæotiorum, pariter-
 cum belli causa adversus que Epirotarum ac Acarna-
 Aetolos ac Lacedæmonios num quantum fuerit in eum-
 suscepti continue a Macedo- dem studium, facile æstima-
 nia distineretur, non modo re poterit, qui considerave-
 ex prædictis gentibus nulla rit, quot & quanta brevi
Polybii Histor. T. II. tempo.

Ol. 141. 1. *Philippus olim Græcorum deliciae.* χρόνῳ παραίτιος ἐγένετο. Καθόλου γε μὴν ἤδη μικρὸν ὑπερβολικώτερον εἶπεν, οἰκειότατ' ἂν οἶμαι περὶ Φιλίππου τοῦτο ῥηθῆναι, διότι κοινός τις οἶον ἐρώμενος ἐγένετο τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὸ τῆς αἰρέσεως εὐεργετικόν. Ἐκφανέστατον δὲ καὶ μέγιστον δῆγμα περὶ τοῦ, τί δύναται προαίρεσις καλοκάγαδική καὶ πίστις, τὸ πάντας Κρηταιεῖς συμφρονήσαντας, καὶ τῆς αὐτῆς μετασχόντας συμμαχίας, ἓνα προστάτην ἐλέσθαι τῆς νήσου Φιλίππον, καὶ ταῦτα συντελεσθῆναι χωρὶς ὅπλων καὶ κινδύνων, ὃ πρότερον οὐ βραδίως ἂν εὔροι τις γεγενός. Ἀπὸ τοίνυν τῶν κατὰ Μεσσηνίους ἐπιτελεσθέντων, ἅπαντα τὴν ἐναντίαν ἐλάμβανε διάθεσιν αὐτῶ, καὶ τοῦτο συνέβαινε κατὰ λόγον. Τραπεῖς γὰρ ἐπὶ τὴν ἀντικειμένην προαίρεσιν τῇ πρόῳθεν, καὶ ταύτῃ προστιθεὶς αἰετὰ κόλουθον, ἔμελλε καὶ τὰς τῶν ἄλλων διαλήψεις περὶ

Exinde
odiosus
omnibus.

8. ἤδη μικρόν. Forſan εἰ δεῖ μικρ. ut voluit Vales.

temporis spatio beneficia in eorum quosque contulerit. Omnino vero, si quid tantisper exaggerando dicere licet, jure optimo de Philippo dici posse existimo, velut communes quasdam Græcorum omnium delicias illum fuisse, ob illius prolixam de omnibus bene mendi voluntatem. Quantum autem valeat præclarum vitæ institutum ac fides, hoc celeberrimo & maximo testimonio demonstrari potest, quod omnes simul Cretenses, concordia inter se ac

focietate inita, unum Philippum dictatorem ad res infusæ constituendas publice elegerunt, quodque citra vim ac periculum cuncta effecta sunt; quod superiori memoria haud facile quis factum esse recordetur. At vero, ex quo ista adversus Messenios patravit, omnia illi in contrarium vertere, idque sane optimo jure. Nam cum vitæ institutum priori contrarium esset amplexus, ac quotidie malum malo cumularet; consentaneum erat, ut contrariam de illo opinionem

περὶ αὐτοῦ τρέψειν εἰς τάναντία, καὶ ταῖς τῶν A.V. 539.
πραγμάτων συντελείαις ἐγκυρήσειν ἐναντίας ἢ
12 πρότερον. ὃ καὶ συνέβη γενέσθαι. δῆλον δὲ τοῦτο
ἔσται τοῖς προσέχουσιν ἐπιμελῶς, διὰ τῶν ἐξῆς ῥη-
θησομένων πράξεων.

Ὁ Ἄρατος, θεωρῶν τὸν Φίλιππον ὁμολογουμέ- XIII.
νως τὸν τε πρὸς Ῥωμαίους ἀναλαμβάνοντα πόλε- Aratus
μον, καὶ κατὰ τὴν πρὸς τοὺς συμμάχους αἵρεσιν honesta,
ὀλοσχερῶς ἡλκισμένον, πολλὰς εἰσενεγκάμενος ἀπο- Deme-
ρίας καὶ σκήψεις, μόλις ἀπετρέψατο τὸν Φίλιππον. trius pra-
2 Ἡμεῖς δὲ, τοῦ κατὰ τὴν ἐ. βίβλον ἡμῖν ἐν ἐπαγγελ- va suasit
λίᾳ καὶ φάσει μόνον εἰρημένου, νῦν δι' αὐτῶν τῶν Philippo.
πραγμάτων τὴν πίστιν εἰληφότος, βουλόμεθα προσ-
αναμῆσαι τοὺς συνεφιστάνοντας τῇ πραγματείᾳ,
πρὸς τὸ μηδεμίαν τῶν ἀποφάσεων ἀναπόδεικτον
Q 9 2 μηδ'

11. ἐγκυρήσειν correxi cum Reisk. ἐγκυρήσειν ex ms. edidit Vales. id-
que in ἐγκυρῶσειν mutandum censuebat. 12. ἔσται ex conj. posuit pro
vulgato ἔστι.

XIII. 2. τοῦ κατὰ correxit Vales. τοῦτο κατὰ erat in ms.

nionem cuncti conciperent,
& ipse contrarios longeque
alios quam antea rerum suc-
cessus experiretur. Quod
quidem ei postea contigit:
ut ex iis, quæ deinceps nar-
rabimus, attentus historiæ
lector manifeste perspiciet.

13. Aratus, cum Philip-
pum videret bellum adver-
sus Romanos aperte suscipe-
re, atque erga socios longe

alia ac prius voluntate affe-
ctum esse, variis difficulta-
tibus ac rationibus in me-
dium allatis, ægre Philip-
pum ab incepto deterruit.
Ceterum quod *Libro quinto*
in antecessum & nude solum-
modo a nobis dictum est, id
nunc, ubi rebus ipsis con-
firmatum deprehenditur, in
memoriam revocatum volu-
mus attentis historiæ nostræ
lectoribus; ne qua forte
propositio absque demon-
stratione

Ol. 141. 1. μηδ' ἀμφισβητουμένην καταλιπεῖν. καὶ ὃν γὰρ 3
 Aratus
 & Demetrius con-
 traria
 suadent
 Philippo. καὶ καίρον, ἐξηγούμενοι τὸν Αἰτωλικὸν πόλεμον, ἐπὶ
 τοῦτο τὸ μέρος τῆς διηγήσεως ἐπέστημεν, ἐν ᾧ Φί-
 λιππον ἔφαμεν τὰς ἐν Θέρμῳ στοὰς καὶ τὰ λοιπὰ
 τῶν ἀναθημάτων θυμικώτερον διαφθεῖραι, καὶ δὲν
 τούτων τὴν αἰτίαν οὐχ οὕτως ἐπὶ τὸν βασιλέα, διὰ
 τὴν ἡλικίαν, ὥς ἐπὶ τοὺς συνόντας αὐτῷ φίλους
 ἀναφέρειν· τότε, περὶ μὲν Ἀράτου τὸν βίον, ἐφύ-
 σαμεν, ἀπολογεῖσθαι τοῦ μηδὲν ἂν ποιῆσαι μοχθη-
 ρὸν, Δημητρίου δὲ τοῦ Φαρίου τὴν τοιαύτην εἶναι
 προαίρεσιν. Δῆλον δὲ τοῦτο ποιήσειν ἐπηγεῖλάμε-
 θαι διὰ τῶν ἐξῆς ῥηθησομένων, εἰς τοῦτον ὑπερθέ-
 μενοι τὸν καιρὸν τὴν πίστιν τῆς στερηθείσης ἀπο-
 φάσεως· ἐν ᾧ παρὰ μίαν ἡμέραν Δημητρίου μὲν 6
 παρόντος, ὥς ἀγτίως ὑπὲρ τῶν κατὰ Μεσσηνίους
 ὑπεδείξαμεν, Ἀράτου δὲ καδυστερήσαντος, ἤρξατο
 Φίλιππος ἀπτεῖσθαι τῶν μεγίστων ἀσεβημάτων·
 καί,

5. τῆς στερηθείσης. τῆς τότε ῥηθείσης suspicatus est Gron. &
 sic voluit Reisk.

stratione a nobis relinqua-
 tur. Nam cum bellum Ae-
 tolicum narrantes eo loci
 constitissemus, quo Philip-
 pum diximus nimio animi
 impetu porticus & reliqua
 donaria Thermi oppidi de-
 struxisse, atque hujus facti
 culpam non tam in ipsum re-
 gem, ob illius aetatem, quam
 in regis amicos & comites
 conferri debere: tunc de
 Arato quidem asseruimus,
 reliquam ejus vitam hujus-
 modi omne facinus ab eo

amoliri; Demetrii autem
 Pharii prorsus tale vitae in-
 stitutum fuisse. Atque id
 nos postea ostensuros esse
 tum polliciti, hunc in locum
 demonstrationem nudi illius
 asserti distulimus: quando
 scilicet Philippus, Demetrio
 quidem praesente, ut paullo
 ante in Messenicarum rerum
 narratione ostendimus, Ara-
 to autem uno dumtaxat
 die tardius delato, teterri-
 ma facinora aggredi coepit;
 ac, veluti degustato semel
 humano

καὶ, καθάπερ ἂν ἐγλευσάμενος αἵματος ἀνδρωπέου, A.V. 539.
καὶ τοῦ φονεύειν, καὶ παρασπονδεῖν τοὺς συμμάχους,
οὐ λύκος ἐξ ἀνθρώπου, κατὰ τὸν Ἀρκαδικὸν μῦθον, Ex homi-
ὥς φησιν ὁ Πλάτων, ἀλλὰ τύραννος ἐκ βασιλέως ne lupus.
εἰπέβη πικρός. τούτου δ' ἐναργέστερον ἔτι δεῖγμα
τῆς ἐκατέρου γνώμης, τὸ περὶ τῆς αἵκρας συμβού-
λευμα, πρὸς τὸ μηδὲ περὶ τῶν κατ' Αἰτωλοὺς δια-
πορεῖν.

Ὡν ὁμολογουμένων, εὐμαρὲς ἤδη συλλογίσασθαι XIV.
τὴν διαφορὰν τῆς ἐκατέρου προαιρέσεως. Καθάπερ Aratus &
γὰρ νῦν Φίλιππος, πειθεὶς Ἀράτῳ, διεφύλαξε τὴν Demetr.
πρὸς Μεσσηνίου πίστιν ἐν τοῖς κατὰ τὴν αἵκραν, contraria
καὶ μεγάλῳ τὸ δὴ λεγόμενον ἔλκει, τῷ προγεγονότι suadent
3 περὶ τὰς σφαγὰς, μικρὸν ἴαμα προσέθηκεν· οὕτως Philippo.
ἐν τοῖς κατ' Αἰτωλοὺς, Δημητρίῳ κατακολουθήσας,
ἡσέβει μὲν εἰς τοὺς θεοὺς, τὰ καθιερωμένα τῶν ἀνα-
δημάτων διαφθείρων, ἡμάρτανε δὲ περὶ τοὺς ἀνδρώ-
Q q 3 πους,

8. Post verba τὸ περὶ τ. αἵκρ. συμβούλευμα, hac inseruit is, qui
hac Excerpta congeffit, τὸ ῥηθὲν ἐν τοῖς Πολιτικοῖς.

humano cruore, & initio
facto trucidandi socios fœ-
dusque omne violandi, non
ex homine lupus, quod in
Arcadica est fabula, ut ait
Plato, sed ex iusto rege
acerbus tyrannus evasit. Sed
altero etiam longe certiori
argumento declarari potest
utriusque viri sententia, ex
hoc scilicet consilio, quod
de Messeniorum arce uterque
regi dedit; ut jam de iis,
quæ in Aetolia gesta sunt,
nullus sit dubitandi locus.

14. Quæ cum ita sint,
quæ in utroque fuerit insti-
tuti diversitas, facile colli-
gi potest. Nam quemadmo-
dum Philippus, Arati con-
siliium secutus, Messeniis,
quod ad arcem pertinet,
fidem nunc servavit, & in-
genti ut ajunt vulneri, cæ-
des dico in urbe patratas,
leve medicamentum adhi-
buit: sic in bello adversus
Aetolos, Demetrio obsecu-
tus, & deos impie offendit,
donaria eorum divastando,
& ho-

Ol. 141. I. πους, ὑπερβαίνων τοὺς τοῦ πολέμου νόμους, ἡστόχευ
 Aratus & δὲ τῆς σφετέρως προαιρέσεως, ἀπαραίτητον καὶ πι-
 Demetr. contraria κερὸν ἑαυτὸν ἀποδεικνύων ἐχθρὸν τοῖς διαφερομένοις.
 suadent Philippo. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν κατὰ Κρήτην. καὶ
 γὰρ ἐπ' ἐκείνων Ἀράτω μὲν καθηγεμόνι χρησάμενος
 περὶ τῶν ὅλων, οὐχ οἷον ἀδικήσας, ἀλλ' οὐδὲ λυπή-
 σας οὐδένα τῶν κατὰ τὴν νῆσον, ἀπαντας μὲν ἔχε
 Κρηταῖς ὑποχειρίους, ἀπαντας δὲ τοὺς Ἕλληνας εἰς
 τὴν πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν ἐπήγετο, διὰ τὴν σεμνότητα
 τῆς προαιρέσεως. Οὕτω πάλιν ἐπακολουθήσας Δη-
 μητρίῳ, καὶ παραίτιος γενόμενος Μεσσηνίοις τῶν ἄρ-
 τι ρηθέντων ἀτυχημάτων, ἅμα τὴν παρὰ τοῖς συμ-
 μάχοις εὐνοίαν, καὶ τὴν παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν
 ἀπέβαλε πίστιν. Τηλικαύτην τοῖς νέοις βασιλεῦσι β
 Delectus ἀξιοπὴν ἔχει καὶ πρὸς ἀτυχίαν, καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν
 amico- ἔροπὴν ἔχει καὶ πρὸς ἀτυχίαν, καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν
 rum, ma- τῆς ἀρχῆς, ἢ τῶν παρεπομένων φίλων ἐκλογὴ καὶ
 ximi est κρίσις· ὑπὲρ ἧς οἱ πλείους οὐκ οἶδ' ὅπως ἐαυτοῦν-
 momenti. τες, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ποιοῦνται πρόνοιαν.

IV.

XIV. 5. Οὕτω πάλιν. An εἶτα πάλιν?

& hominibus injuriam fecit,
 jura belli transgrediendo,
 ac praeterea contra institu-
 tum ac propositum sibi ab
 initio scopum peccavit, dum
 implacabilem atque acerbum
 adversariis hostem se prae-
 buit. Eadem rerum in *Creta*
gestarum ratio est. Nam-
 que in iis quum *Arati* con-
 filio effet usus, neminem ex
 tota insula non modo inju-
 ria, sed ne molestia quidem
 afficiens, cum omnes *Cre-*
tenses dicto audientes ha-
 buit, tum vero omnes *Græ-*

cos gravitate consilii ad sui
 amorem pellexit. At contra
 magistro usus *Demetrio*,
 cum *Messeniiis* eas quas me-
 moravi calamitates intulisset,
 simul sociorum benevolen-
 tiam atque apud omnes *Græ-*
cos fidei opinionem amisit.
 Tantum, in regum adole-
 scentia, vel ad infelicitatem,
 vel ad confirmationem re-
 gni, valet *delectus amicorum*
et comitum; de quo tamen
 plerique, nescio qua negli-
 gentia, minime laborant.

IV.

IV.

A.V. 539.

BELLVM ANTIOCHI CVM ACHAEO.

Sardes capit Antiochus.

Περὶ δὲ τὰς Σάρδεις ἄπανστοι καὶ συνεχεῖς ἀκρο-
 βολισμοὶ συνίσταντο καὶ κίνδυνοι· καὶ νύκτωρ κα-
 μεθ' ἡμέραν πᾶν γένος ἐνέδρας, ἀντενέδρας, ἐπιθέ-
 σεως ἐξευρισκόντων τῶν στρατιωτῶν κατ' ἀλλήλων
 περὶ ὧν γράφειν τὰ κατὰ μέρος, οὐ μόνον ἀνωφελές,
 ἀλλὰ καὶ μακρὸν ἂν εἴη τελέως. Τὸ δὲ πέρας, ἥδη
 τῆς πολιορκίας δεύτερον ἔτος ἐνεστῶσης, Λαγόρας
 ὁ Κρής, τριβὴν ἔχων ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἱκανὴν, καὶ
 συνεωρακῶς, ὅτι συμβαίνει τὰς ὀχυρωτάτας πόλεις
 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ῥᾶστα γίνεσθαι τοῖς πολεμίοις ὑπο-
 χειρίους διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν ἐνοικούντων, ὅταν

XV.
 Iam in al-
 terum an-
 num op-
 pugnan-
 tur Sar-
 des.

Muni-
 tissimæ
 urbes in-
 terdum
 facillime
 capiun-
 tur.

Qq 4

πιστεύ-

XV. Titulus in ora Cod. Vrb. est: Περὶ τῆς ἀλώσεως Σάρδεων
 διὰ Λαγόρα Κρητοῦ. 2. δεύτερον. Forſan ἐς δεύτερον. Ibid.
 ὁ Κρής. ὁ Κρήτης est in codd. omnibus: in Vespont. autem intra
 lineas interſeritur ἐκ. Ibid. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Sic Vrb. & Aug.
 Vulgo ὡς ἐπιπολύ.

IV.

Excerpt. antiq. ex Lib. VII. cap. 4-7.

15. Circa *Sardes* leves di-
 micationes & pugnae conti-
 nuæ sine ulla intermissione
 committebantur; cum mili-
 tes & noctu & interdium nul-
 lum non genus insidiandi,
 aut insidiatores captandi, in-
 vadendique se invicem, com-
 miniscerentur: de quibus si-
 gillatim scribere, non solum
 inutile, verum & prolixum

prorsus fuerit. Ei oppugna-
 tionī, cujus alter jam age-
 batur annus, *Lagoras* Cre-
 tensis finem imposuit: vir,
 qui rei bellicæ non medio-
 crem usum habebat, & qui
 observaverat, evenire ut plu-
 rimum, ut munitissimæ quæ-
 que urbes negligentia oppi-
 danorum capiantur; ubi na-
 turalibus aut manu factis
 munitionibus confisi custo-
 dias

Ol. 14°. 1. πιστεύσαντες ταῖς ὀχυρότησι ταῖς φυσικαῖς ἢ χειρο-
 Lagoras
 Cretenfis. ποιήτοις, ἀφυλακτῶσι καὶ ῥαθυμῶσι τὸ παράπαν·
 καὶ τοῦτο δ' αὖ ἐπεγνώκως, διότι συμβαίνει, τὰς³
 ἀλώσεις γίνεσθαι κατὰ τοὺς ὀχυρωτάτους τόπους,
 καὶ δοκοῦντας ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀπηλπιδῶσι· καὶ⁴
 τότε θεωρῶν, κατὰ τὴν προϋπάρχουσαν δόξαν περὶ
 τῆς τῶν Σάρδεων ὀχυρότητος ἀπαντας ἀπεγνώκω-
 τας, ὡς διὰ τοιαύτης πράξεως κυριεύσειν αὐτῆς,
 μίαν δὲ ταύτην ἔχοντας ἐλπίδα τοῦ διὰ τῆς ἐνδείας
 κρατήσῃ τῆς πόλεως· τοσούτῳ μᾶλλον προσέχευε,⁵
 καὶ πάντα τόπον ἡρεῦνα, σπεύδων ἀφορμῆς τινος
 ἐπιλαβέσθαι τοιαύτης. Συνθεωρήσας δὲ τὸ κατὰ⁶
 τὸν καλούμενον Περίονα τείχος ἀφυλακτούμενον,
 (οὗτος δ' ἐστὶ τόπος ὁ συνάπτων τὴν ἄκραν καὶ τὴν
 πόλιν,) ἐγένετο περὶ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἐπίνοιαν
 ταύτην. Τὴν μὲν οὖν τῶν φυλαττόντων ῥαθυμίαν⁷

ἐκ

5. πάντα τόπον ex conjec. posui, pro πάντα τρόπον, quod habent
 vulgo omnes. 6. ἀφυλακτούμενον correxit Casaub. ἀφύλακτον
 μένον dant libri.

diās negligentius agere cœ-
 perint, aut etiam omnino
 agere contemserint: qui præ-
 terea hoc etiam animadver-
 terat, ea parte capi solere
 urbes, qua sunt munitissimæ,
 & de qua ne spem quidem
 ullam hostes videntur posse
 habere. Hic igitur vir, in-
 telligens tunc quoque, cun-
 ctos, pro ea opinione quam
 de munitione Sardium ante
 conceperant, spem & cogi-
 tationem abjecisse de capien-
 da urbe strenuo aliquo belli
 facinore, solamque spem ur-

bis potiundæ in eo repofi-
 tam habere, si ad inopiam
 rerum omnium obsessi redi-
 gerentur: tanto acrius ani-
 mum intendit, & locum
 omnem scrutatus est, cupi-
 dus aliquam hujusmodi oc-
 casionem deprehendere. Ita-
 que postquam intellexit, par-
 tem illam muri, quæ est ad
Prionem five *Serram*, (is
 est locus qui arcem urbi jun-
 git) incustoditam esse; in
 hanc spem & cogitationem
 totus incubuit. Ac custo-
 dum quidem negligentiam
 ex

ἐκ τοιούτου τινὸς σημείου συνεθεώρησε. Τοῦ τόπου ^{A.V. 539.}
 κρημνῶδους ὑπάρχοντος διαφερόντως, καὶ φάραγος ^{Lagoras}
 ὑποκειμένης, εἰς ἣν ῥίπτεισθαι συνέβαινε τοὺς ἐκ τῆς ^{ex avibus}
 πόλεως νεκροὺς, καὶ τὰς τῶν ἵππων καὶ τὰς τῶν ^{cognoscit}
 ὑποζυγίων τῶν ἀποθνησκόντων κοιλίας· εἰς τοῦτον ^{partem}
 αἰεὶ τὸ τῶν γυπῶν καὶ τῶν ἄλλων ὀρνέων πλήθος ^{inculto-}
 ῥήθροίζετο. συνεθεώρησας οὖν ὁ προειρημένος ἀνὴρ, ^{ditam}
 ὅτε πληρωθεῖν τὰ ζῶα, τὰς ἀναπαύσεις ἐπὶ τῶν ^{muri.}
 κρημνῶν καὶ τοῦ τείχους ποιούμενα συνεχῶς· ἔγνω,
 διότι κατ' ἀνάγκην ἀφυλακτεῖται τὸ τείχος, καὶ
 αὐγίγνεται τὸν πλεῖστον χρόνον ἔρημον. λοιπὸν ἐπιμε-
 λῶς, τὴν νύκτα προσπορευόμενος, ἐξήταξε τὰς
 11 προσβάσεις καὶ θέσεις τῶν κλιμαίων. εὗρίσκων δὲ
 κατὰ τινὰ τόπον καὶ καθ' ἓνα τῶν κρημνῶν δυνα-
 τὴν οὔσαν, προσφέρει τῷ βασιλεῖ τὸν περὶ τούτων
 λόγον.

Q 9 5

Τοῦ

10. ἐξήταξε correxi. Vulgo omnes ἐξήταξε.

ex hujusmodi indicio intel-
 lexit. Quum sit is locus
 admodum præruptus, eique
 subjaceat confragosa vallis,
 in quam moris erat mortuo-
 rum corpora & equorum
 atque jumentorum cadavera
 jacere: eo semper vulturum
 aliarumque avium multitudo
 ingens conveniebat. *Lago-*
ras igitur postquam animad-
 vertisset, prædictas aves, ubi
 satiatae essent, in summis
 rupibus & super mœnibus

semper requiescere; intel-
 lit, fieri non posse quin ne-
 gligentius ibi custodiatur
 murus, & majori parte tem-
 poris sit desertus. Itaque
 silentio noctis accedens, se-
 dulo perquisivit, qua parte
 adiri locus posset, & scalæ
 admoveri: quod quum ab
 una parte, & in una e di-
 ctis rupibus, commode fieri
 posset invenisset, agit de hoc
 incepto cum rege.

16. Ille,

Ol. 141. I.
XVI.
Lagoræ
consilium
probat
Antio-
chus.

Τοῦ δὲ δεξαμένου τὴν ἐλπίδα, καὶ παρακαλέ-
σαντος τὸν Λαγόραν ἐπιτελεῖν τὴν προᾶξιν, αὐτὸς
μὲν ὑπισχνεῖτο τὰ δυνατὰ ποιήσιν· ἡξίου δὲ τὸν
Βασιλέα, Θεόδοτον αὐτῷ τὸν Αἰτωλὸν καὶ Διονύσιον
τὸν ἡγεμόνα τῶν ὑπασπιστῶν παρακελεύσαντα συ-
στῆσαι, συνεπιδοῦναι σφᾶς καὶ κοινωνῆσαι τῆς ἐπι-
βολῆς, διὰ τὸ δοκεῖν ἐκάτερον ἰκανὴν δύναμιν ἔχειν
καὶ τόλμαν πρὸς τὴν ἐπινοουμένην προᾶξιν. Τοῦ δὲ
Βασιλέως παραχρῆμα ποιήσαντος τὸ παρακαλού-
μενον, συμφρονήσαντες οἱ προεξημένοι, καὶ κοινωσά-
μενοι περὶ πάντων ἑαυτοῖς, ἐτήρουν νύκτα τὸ περὶ
τὴν ἐωθινήν μέρος ἔχουσιν ἀσέληνον. λαβόντες δὲ
τοιαύτην, ἐν ᾗ πρᾶττεν ἔμελλον ἡμέρα, τῇ πρότερον
ὀψίας δείλῃς ἐπέλεξαν ἐκ παντὸς τοῦ στρατοπέδου
πεντεκαίδεκα τοὺς εὐρωστοτάτους ἄνδρας καὶ τοῖς
σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς· οἳ τινες ἔμελλον ἅμα μὲν
προσοίσειν τὰς κλίμακας, ἅμα δὲ συναναβήσεσθαι
καὶ

XVI. 4. Post τοιαύτην temere ταύτης adjecit Casaub. Idemque τῇ
πρότ. sua auctoritate in τὴν πρότερον mutavit.

16. Ille, spem oblatam ne-
quaquam aspernatus, *Lago-
ram* hortari, perficeret, quod
moliebatur. Qui omnia pro
viribus se facturum pollici-
tus, petiit ab *Antiocho*, ut
Theodotum Aetolum, & *Dio-
nysium* præfectum satellitum
sibi adjungeret, monitos ut
consilii inceptique socios se-
se præberent: ambo enim
idoneo præditi esse robore
atque audacia videbantur ad
exsequendum facinus exco-
gitatum. Quum protinus

postulationem hujus rex im-
pleffet, conjuncti animis
prædicti viri, ubi de rebus
omnibus consilia inter se
communicassent, noctem ca-
ptabant, quæ circa dilucu-
lum esset illunis. Nacti au-
tem ejusmodi noctem, pri-
die quam consilium exseque-
rentur, viros quindecim &
corporis & animi robore va-
lidissimos ex omni exercitu
prima vespera delegerunt,
qui & in admovendis scalis
& in adscensione illarum au-
dacis

καὶ μεθέξειν αὐτοῖς τῆς πόλεως. μετὰ δὲ τούτους, ^{A.V. 539.}
 ἄλλους ἐπελέξαντο τριάκοντα, τοὺς ἐν ἀποστήματι ^{Lagoræ}
 συνεφειδρεύοντας, ἵν', ἐπειδὴν ὑπερβάντες αὐτοὶ ^{consilium}
 πρὸς τὴν παρακειμένην παραγένωνται πύλιν, οὗτοι ^{probat}
 μὲν ἔξωθεν προσπεσόντες πειρῶνται διακόπτειν τοὺς ^{Antio-}
 στροφεῖς καὶ τὸ ζύγωμα τῶν πυλῶν, αὐτοὶ δὲ τὸν ^{chus.}
 ὁμοχλὸν ἔνδοθεν καὶ τὰς βαλανάγρας· δισχιλίους
 δὲ, τοὺς κατόπιν ἀκολουθήσοντας τούτοις, οὓς συν-
 εισπεσόντας ἔδει καταλαβέδωαι τὴν τοῦ θεάτρου
 στεφάνην, εὐφυῶς κειμένην πρὸς τε τοὺς ἐκ τῆς
 γᾶκρας, καὶ πρὸς τοὺς ἐκ τῆς πόλεως. τοῦ δὲ μὴ
 γενέσθαι μηδεμίαν ὑποψίαν τῆς ἀληθείας διὰ τὴν
 ἐπιλογὴν τῶν ἀνδρῶν, δίδωκε λόγον, ὥς τοὺς Αἰτω-
 λούς μέλλοντας εἰσπίπτειν διὰ τινος φάραγος εἰς
 τὴν πόλιν, καὶ θεὸν ἐνεργῶς τούτους παραφυλάττειν
 πρὸς τὸ μνηστῆναι.

Ἐτοί-

7. δίδωκε correxi cum Reisk. Vulgo omnes δέδωκε.

dacis incepti participes erant futuri. Secundum hos, triginta alios designarunt, qui modico intervallo subsistentes subsidio ipsis forent; ut, postquam ipsi superatis mœnibus ad proximam portam accessissent, illi, extrinsecus irruentes, cardines & jugamentum portarum effringere conarentur, dum ipsi vesterem intus & claustra discuterent. Electi sunt & bis mille milites a tergo secuturi, quibus negotium datum erat, ut facta in urbem irru-

ptione, aream theatrum ambientem occuparent; cum iis, qui in arce erant, tum his, qui in urbe, opportune imminerent. Ne autem, propter istum virorum dilectum, suspicio ulla vulgo oboriretur ejus rei, quæ agebatur; rumorem rex sparsit, quasi per præruptam quamdam vallem Aetoli in urbem essent clam ingressuri: hos igitur esse electos, qui caverent strenue, ne id fieret, quod ex indicibus cognitum esset.

Ol. 141. I.

XVII.

Felix

Lagoræ

audacia.

Ἐτοίμων δὲ πάντων αὐτοῖς γενομένων, ἅμα τῷ
 κρυφθῆναι τὴν σελήνην, λάθρα πρὸς τοὺς κρημνοὺς
 οἱ περὶ τὸν Λαγόραν ἀφικόμενοι μετὰ τῶν κλιμάκων,
 ὑπέστειλαν ἑαυτοὺς ὑπὸ τινα προπεπτωκυῖαν ὄφρυν.
 ἐπιγενομένης δὲ τῆς ἡμέρας, καὶ τῶν μὲν φυλάκων,
 ἀπολυομένων ἀπὸ τοῦ τόπου τούτου, τοῦ δὲ βασι-
 λέως κατὰ τὸν ἐθισμόν τοὺς μὲν εἰς τὰς ἐφεδρείας
 ἐκπέμποντος, τοὺς δὲ πολλοὺς εἰς τὸν ἵππόδρομον
 ἐξαγαγόντος καὶ παρατάττοντος· τὸ μὲν πρῶτον
 ἀνύποπτον ἦν πᾶσι τὸ γεγόμενον. προστεθεισῶν δὲ
 δυοῖν κλιμάκων, καὶ δι' ἧς μὲν Διονυσίου, δι' ἧς δὲ
 Λαγόρα πρῶτον πορευομένων, ἐγένετο ταραχὴ καὶ

Achæus
 arcem
 Sardinum
 tenet.

κίνημα περὶ τὸ στρατόπεδον. συνέβαινε γὰρ τοῖς
 μὲν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἀχαιὸν ἐκ τῆς
 ἁκρας, ἀδήλους εἶναι τοὺς προσβαίνοντας, διὰ τῆς
 προπεπτωκυῖας ἐπὶ τὸν κρημνὸν ὄφρυν· τοῖς δ' ἐκ
 τοῦ στρατοπέδου σύνοπτος ἦν ἡ τόλμα τῶν ἀναβαι-
 νόντων

XVII. I. προπεπτωκυῖαν cum Reisk. posui pro vulgato προσπεπτω.

4. διὰ τῆς προπεπτ. διὰ τὴν προπεπτωκυῖαν ε. τ. κρ. ὄφρυν ma-
 lim cum Reiskio. Rursus autem προσπεπτ. dant vulgo omnes.

17. Præparatis rebus omni-
 bus, simul ac terram subiit
 luna, *Lagoras* & focii, sca-
 las gestantes, ad prædictas
 rupes ut venerunt, furtim
 sub prominenti quodam su-
 percilio illis se applicant.
 Exorto dein die, quum cu-
 stodes ex eo loco disces-
 sissent, & rex alios de more
 ad solitas stationes aman-
 dasset, pleramque vero mul-
 tudinem in Hippodromo
 coactam ordinaret in aciem;
 principio nemo id, quod age-

batur, suspicatus est. Ve-
 rum ubi duæ sunt admotæ
 scalæ, quarum una *Diony-
 sius*, altera *Lagoras* primi
 adscendebant, tumultus qui-
 dam & motus in castris esse
 cœpit. Nam oppidanis qui-
 dem, & *Achæo*, qui arcem
 tenebat, propter rupis pro-
 minens supercilium nihil de
 his, qui muros conscende-
 bant, erat compertum: at
 qui in castris erant, audaciam
 adscendentium & præsentis
 periculo se objicientium oculo-
 rum

γνόντων καὶ παραβαλλομένων. δίοπερ οἱ μὲν ἔκπε-
 πληγμένοι τὸ παράδοξον, οἱ δὲ, προορώμενοι καὶ δε-
 διότες τὸ συμβησόμενον, Ἀχαιοὶς, ἅμα δὲ περιχα-
 ρεῖς ὄντες, ἔστασαν. ὅθεν ὁ βασιλεὺς, θεωρῶν τὸ ^{Antiochi}
 περὶ τὴν ὅλην παρεμβολὴν κίνημα, καὶ βουλόμενος ^{strategema.}
 ἀποσπᾶν ἀπὸ τοῦ προκειμένου τοὺς τε παρ' αὐτοῦ
 καὶ τοὺς ἐκ τῆς πόλεως, προῆγε τὴν δύναμιν, καὶ
 προσέβαλε πρὸς τὰς ἐπὶ θάτερα πύλας κειμένας,
 7 Περσίδας δὲ προσαγορευόμενας. Ἀχαιοὶς δὲ, συν-
 θεωρῶν ἐκ τῆς ἄκρας τὸ περὶ τοὺς ὑπεναντίους κί-
 νημα παρηλλαγμένον τῆς συνηθείας, ἐπὶ πολὺ διη-
 πορεῖτο, δυσχρηστούμενος, καὶ συννοῆσαι τὸ γιγνώ-
 σμενον οὐδαμῶς δυνάμενος. πλὴν ὅμως ἐξαπέστειλε
 τοὺς ἀπαντήσοντας εἰς τὴν πύλιν· ὧν διὰ στενῆς
 καὶ κρημνώδους ποιουμένων τὴν κατάβασιν, βρα-
 γδεῖαν συνέβαινε γίγνεσθαι τὴν ἐπικουρίαν. ὁ δ' ἐπὶ ^{Aribazus, urbis}
 τῆς πόλεως τεταγμένος Ἀρίβαζος, αἰκάκως ὤρμησε ^{præfe-}
 πρὸς ^{ctus.}

6. προῆγε. Ex conject. correxi vulgatum προσῆγε.

lis spectabant. Itaque alii
 rei miraculo perculsi, alii,
 cum, quid esset eventurum,
 partim præviderent, partim
 metuerent, stupore defixi
 simul & lætitia gestientes
 stabant. Idcirco rex, coor-
 tam per universa castra tre-
 pidationem animadvertens,
 quo suorum oppidanorum-
 que animos ab eo quod age-
 batur avocaret, movit exer-
 citum, & adversus portam
 ab altera urbis parte sitam,
 Perfidem portam vocant,

adduxit. *Achæus*, qui in
 hostium castris motum ne-
 quaquam pro consuetudine
 concitum cerneret, perdiu
 fluctuans cum animo suo,
 hærebat consilii inops, nec,
 quid ageretur, ullo modo
 intelligere valebat. Tandem
 tamen ad portam illam, qui
 irrumpentibus obsisterent,
 misit; verum, quod per an-
 gustam & præruptam semi-
 tam descendendum esset, se-
 rum auxilium fuerunt. *Ari-
 bazus* vero, urbis præfectus,
 nihil

Ol. 141. 1. πρὸς τὰς πύλας, αἷς ἐώρα προσβάλλοντα τὸν Ἀντίοχον· καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ τὸ τείχος ἀνεβίβαζε, τοὺς δὲ διὰ τῆς πύλης ἀφίεις, εἶργειν τοὺς συνεγλίζοντας καὶ συμπλέκεσθαι παρεκελεύετο τοῖς πολεμίοις.

XVIII.
Lagoras
in mu-
rum per
prærupta
ciscendit.

Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον οἱ περὶ τὸν Λαγόραν καὶ Θεόδοτον καὶ Διονύσιον, ὑπερβάντες τοὺς κρημνοὺς, ἦκον ἐπὶ τὴν ὑποκειμένην πύλην. καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν διεμάχοντο πρὸς τοὺς ἀπαντῶντας, οἱ δὲ διέκοπτον τοὺς μοχλοὺς. ἅμα δὲ τούτοις προσπεσόντες ἔξωθεν οἱ τεταγμένοι πρὸς τοῦτο τὸ μέρος, τὸ παραπλήσιον ἐποίουν. Ταχύ δὲ τῶν πυλῶν ἀνοιχθεῖσάν, εἰσελθόντες οἱ δισχίλιοι κατελάβοντο τὴν τοῦ θεάτρου στεφάνην. οὗ γιγνομένου, πάντες ὥρμησαν ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τῆς Περσίδος προσαγορευομένης πύλης, ἐφ' ἣν πρότερον ἐβοήθησαν οἱ περὶ τὸν Ἀρίβαζον, σπεύδοντες παρεγλυᾶν ἐπὶ τοὺς εἰσπεπτακότας. Τούτου δὲ συμβαίνοντος, κατὰς τὴν

XVIII. 3. κατελάβοντο. Mendose vulgo omnes κατέλαβόν τε.

nihil mali suspectans, ad eam portam se confert, quam peti ab *Antiocho* videbat: & milites alios mœnia jubet adscendere, alios porta emitit, appropinquantem hostem arcere & manus cum eo conferere iussos.

18. Inter hæc *Lagoras*, *Theodotus*, *Dionysius*, & qui cum his erant, superatis rupibus, ad portam subjectam perveniunt. Iamque alii ex his cum occurrente hoste dimicant, alii feras effringunt.

Eodemque tempore, quibus id negotium fuerat datum, extrinsecus irrumpentes idem faciunt. Mox patefactis portis, irruunt delecti milites bis mille, & aream theatrum ambientem occupant. Quo facto, e mœnibus & porta *Perside* (quo antea præsidio venerat *Aribaxus*) ruere omnes; signum ad conveniendum adversus eos, qui erant ingressi, cunctis dare festinantes. Hoc autem pacto, dis-

cessu

τὴν ἀποχώρησιν ἀνεωγμένης τῆς πύλης, συνεισέπε- A.V. 539.
 σόν τινες τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐπόμενοι τοῖς
 εὐποχωροῦσιν. ὧν κρατησάντων τῆς πύλης, ἤδη τοῦ- Sardium
 τοις κατὰ τὸ συνεχές οἱ μὲν εἰσέπιπτον, οἱ δὲ τὰς urbe po-
 παρακειμένας διέκοπτον πύλας. Οἱ δὲ περὶ τὸν titur An-
 Ἀρίβαζον, καὶ πάντες οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἐπὶ βρα-
 χύ διαγωνισάμενοι πρὸς τοὺς εἰσεληλυθότας, ὥρ-
 μησαν φεύγειν πρὸς τὴν ἄκραν. Οὐ συμβάντος, οἱ
 μὲν περὶ τὸν Θεόδοτον καὶ Λαγόραν ἔμενον ἐπὶ τῶν
 κατὰ τὸ θέατρον τόπων, νουνεχῶς καὶ πραγματι-
 κῶς ἐφεδρεύοντες τοῖς ὅλοις· ἡ δὲ λοιπὴ δύναμις,
 εἰσπεσοῦσα πανταχόθεν ἅμα, κατειλήφει τὴν πό-
 λιν. καὶ τὸ λοιπὸν ἤδη, τῶν μὲν φονευόντων τοὺς ἐν-
 τυγχάνοντας, τῶν δὲ τὰς οἰκίσεις ἐμπιπράντων,
 ἄλλων δὲ πρὸς τὰς ἀρπαγὰς καὶ τὰς ὠφελείας ὥρ-
 μηκότων, ἐγίγνετο παντελὴς ἡ τῆς πόλεως κατα-
 ἰοφθορὰ καὶ διαρπαγή. Καὶ Σάρδεων μὲν τοῦτον τὸν
 τρόπον ἐγένετο κύριος Ἀντίοχος.

V.

6. ἡδη τούτοις. πύλης ἡδη ταύτης edd. Ὡ Med. Probarem ἡδη
 καὶ ταύτης. 7. ἐπὶ βραχύ cum Reisk. posui pro vulgato ἐπὶ
 βραχεῖ.

cessu horum patefacta porta,
 quidam e regiis, secuti re-
 trocedentes oppidanos, ur-
 bem irrumpunt. A quibus
 quum ista occupata porta
 esset, jam continuo post
 hos alii urbem intrare, alii
 proximas portas effringere.
 Aribaxus & omnes qui in
 urbe erant, posteaquam le-
 ve cum ingressu hoste cer-
 tamen habuissent, in arcem
 fuga sese proripiunt. Quo
 facto, Theodotus & Lagoras
 loca circa theatrum occupa-

ta tenere pergunt, cauto &
 prudenti consilio rei totius
 eventum observantes: reli-
 quus vero exercitus, omni
 jam ex parte simul irrum-
 pens, urbem occupat. De
 cetero, quum jam alii passim
 obvios obtruncarent, alii do-
 mos incenderent, alii ad ra-
 pinas & prædam ruerent,
 divastata direptaque urbs est
 universa. Atque hoc qui-
 dem modo in Antiochi pote-
 statem Sardes venerunt.

V.

V.

Ἀποσπασμάτια.

XIX. Μασσύλοι, Λιβυκὸν ἔθνος. Πολύβιος ἐν ἐβδόμῳ
Μασσυλεῖς αὐτοὺς φησί.

Οἱ δὲ τὸν Ὀρικὸν κατοικοῦντες, οἱ καὶ πρῶτοι
κεῖνται παρὰ τὴν εἰσβολὴν πρὸς τὸν Ἀδρίαν, ἐκ δε-
ξιῶν εἰσπλέοντι.

XIX. 1. Μασσυλεῖς. Μασσυλεῖς legitur apud Eustath. ad Dionys.
v. 187.

V.

Fragmenta minora.

1. *Massylos*, Libyæ popu-
lum, *POLYBIUS lib. VII.*
Massylenfes appellat.
(*Steph. Byz.*)

2. Qui vero *Oricum* habi-
tant, qui etiam primi siti
sunt ad ingressum in Adriam,
ab dextera intro naviganti.
(*Idem.*)

I N D E X

RELIQVIARVM LIBRI VI.

<i>Edit. nostra</i> Cap. I	I. ARGVMENTVM LIBRI VI. (petitum ex Polybii Historiar. III. 2, 6.)	<i>Editionis Gronov.</i>	<i>Edit. Lipsiens.</i>
2	II. EX VETVSTIORI POPVLI ROM. HISTORIA.		
	Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος. (Dionys. Halicarn. I. 74.)	<i>Fragm. p. 1508</i>	225
	Παλάντιον λέγεται. (Dionys. I. 32.)	<i>Fragm. p. ead.</i>	<i>ead.</i>
	Παρὰ Ῥωμαίοις. (Athenæus X. II.)	<i>Fragm. p. 1487</i>	201
	Ἐκτίσσε δὲ. (Steph. Byz. in Ὀστιά.)	<i>Fragm. p. ead.</i>	202
	Δεύσιος, ὁ Δημαγόρου. Excerpt. Valesian. p. 1367 sq.		9 sq.
3-10	III. De VARIIS RERVMPVBLICARVM FORMIS.	<i>Excerpta Antiqua</i>	Cap. I - 8.
11-18	IV. De REIPVBLICAE ROMANAE CONSTITVTIONE.	<i>Exc. Antiq.</i>	Cap. 9 - 16.
19-42	V. De MILITIA ROMANA.	<i>Ibid.</i>	Cap. 17 - 40.
43-56	VI. REIPVBLICAE ROMANAE CVM ALIIS, præcipue cum Laconica & Carthaginienfi, COLLATIO.	<i>Ibid.</i>	Cap. 41 - 54.
57 seq.	VII. CONCLVSIO LIBRI VI.	<i>Ibid.</i>	Cap. 55 seq.
59	VIII. VARIA FRAGMENTA MINORA.		
	Πάντα χρη.	<i>Exc. Vales. p. 1368</i>	10
	Τὸ γὰρ ἀδύνατον. (Ora Cod. Urbino-Vaticani.)	<i>Fragm. p. 1541</i>	263
	Πρᾶγμα ποιεῖν. (Ibid.)	<i>Fragm. p. ead.</i>	<i>ead.</i>
	Τὸ γὰρ μανθάνειν. (Ibid.)	<i>Fragm. p. ead.</i>	<i>ead.</i>
	Ἐν γὰρ τοῖς πλείστοις. (Ibid.)	<i>Fragm. p. 1487</i>	201
	Ὀλκιον. (Steph. Byz.)	<i>Fragm. p. ead.</i>	<i>ead.</i>

I N D E X

RELIQVIARVM LIBRI VII.

A. V. 539.			
Cap. I	I. BELLVM HANNIBALICVM.		
	(Athen. XII. 6.)	<i>Fragm. p. 1488</i>	202
	Polybii Histor. T. II.	R r	II. RES

INDEX RELIQUIAR. LIBRI VII.

- Edit. nostræ* II. RES SYRACVSANAE. *Editionis Gronov.* *Edit. Lipsiens.*
- Cap. 2-5 (I.) Hieronymus Rex ab amicitia Romanorum deficit ad Pœnos. Legatio I.
- 6 (II.) Hieronymus occiditur Leontii. *Exc. Antiq.* Cap. I.
- 7 seq. (III.) Iudicium Polybii de Hieronymo, ejusque avo Hierone, & patre Gelone. *Exc. Vales.* p. 1368 sq. 10 sq.
- Τινες τῶν λογογράφων. *Ibid.* p. 1370 12
- Γέλων πλείω.
- III. RES PHILIPPI, REGIS MACE-
DONIAE.
- 9 (I.) Foedus Philippi cum Hannibale. *Exc. Antiq.* Cap. 2.
- 10 (II.) Philippus Messenæ. *Exc. Vales.* p. 1370 12
- Οὔσης δημοκρατίας. (*Suidas* in Ἰσηγορία.) *Fragm.* 25. p. 1522 241
- Γόργος ὁ Μεσσήνιος. *Exc. Antiq.* Cap. 3.
- Κατὰ δὲ τὸν ἔθισμόν.
- 11 (III.) Observationes Polybii de Philippi moribus in pejus mutatis. *Exc. Vales.* p. 1371 sq. 13 sq.
- 12 Ἐγὼ δὲ κατὰ τὸ παρὸν. *Ibid.* p. 1372 sq. 15 sq.
- 13 seq. Ὁ Ἄρατος Θεωρῶν.
- 15-18 IV. BELLVM ANTIOCHI CVM
ACHAEO.
- Sardes capit Antiochus. *Exc. Antiq.* Cap. 4-7.
- 19 V. FRAGMENTA MINORA.
- Μασσῶλοι. (*Steph. Byz.*) *Fragm.* p. 1488 202
- Οἱ δὲ τὸν Ὀρεκόν. (*Idem.*) *Ibid.* p. end. end.

Finis Tomi Secundi.

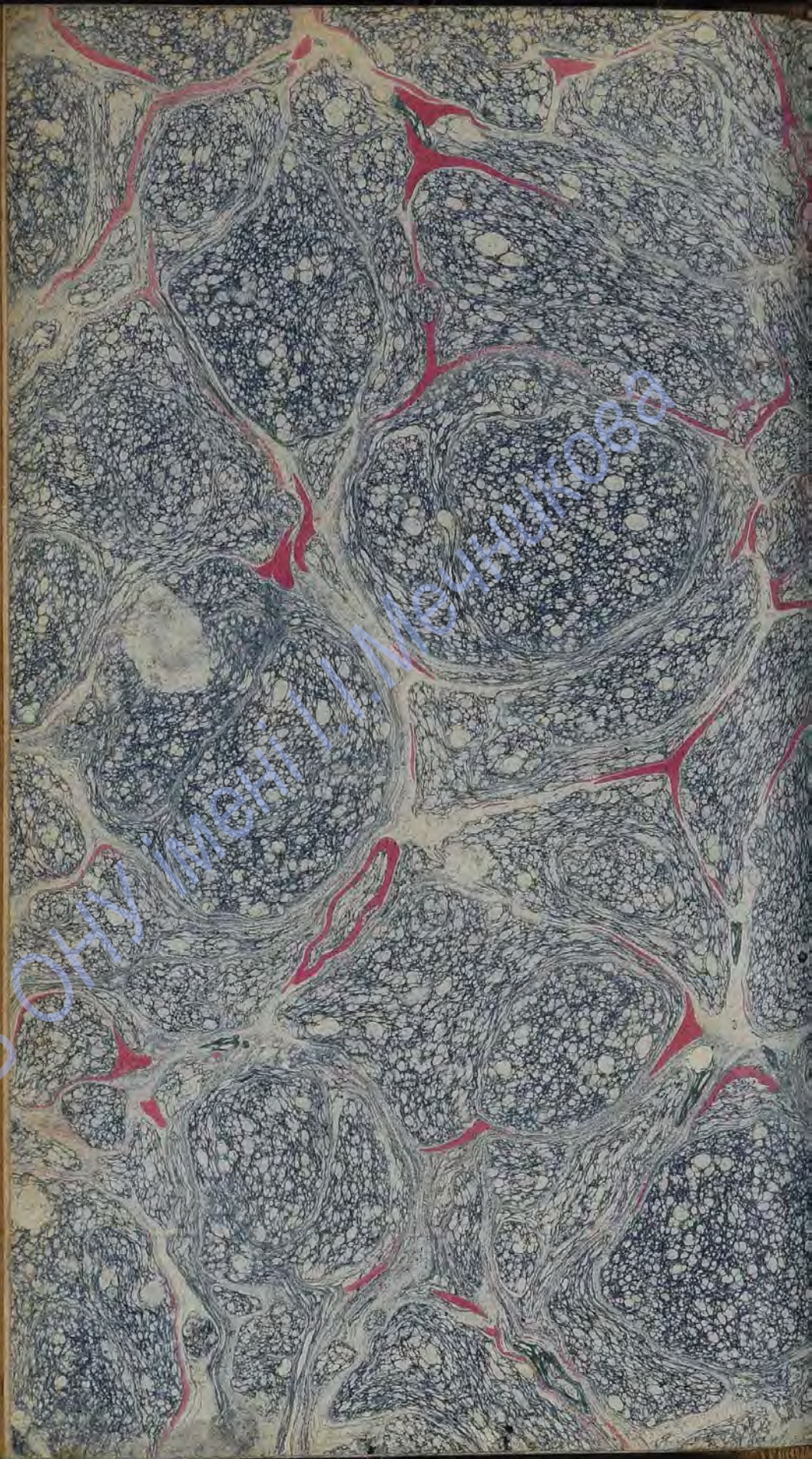
H-94232.

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

НБ ОНУ МОН / 1100000088

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова